

מאיר היצירה

ספר יצירה

מסודר בשלימות על פי נוסח הקדוש האר"י אשכנזי

עם

פירוש הגר"א

מהגאון ר' אליהו מווילנא ז"ל אשר בירר את הנוסח הנ"ל (מכל נסחאות הס"י הרבות שהיו לפניו) לסדר פירושו בכמה אופנים, סודר והוגה מכי"ק הגר"א ז"ל והושלמו ההשמטות, גם פירוש מעשה בראשית שפירש על פי יסודות ספר יצירה ועוד ליקוטים יקרים ונפלאים, בהוספות ביאורים והגהות מתלמידו המקובל מוהרמ"ש [רבי משה שלמה מטולטשיץ] ז"ל*

עתה יוצא מוגה במהדורה חדשה ועליהם סובבים אלפי הערות, פתיחת המקורות המובאים בדברי רבינו, השוואות לדברי מרן האריז"ל, מראי מקומות לכתבי הגר"א שמהם מתבארים דבריו, וכן כתבי בני בית מדרשו המבארים את דבריו ושמו נקוב עליו שהוא ביאור

מאיר הספרא

נוסח דפוס תשכ"ה

מאיר היצירה

פ"א	3	ב ע"א - יב ע"ב
משנה ב	43	ה ע"א
מ"ג	54	ו ע"ב
מ"ד	66	ז ע"ב
מ"ה	72	ח ע"ב
מ"ו	81	
מ"ז	85	
מ"ח	88	
פ"ב	108	יב ע"ב - יד ע"א
פ"ג	118	יד ע"א - טו ע"ב
פ"ד	126	טו ע"ב - יז ע"ב
פ"ה	136	יז ע"ב - יט ע"א
פ"ו	146	יט ע"ב - כב ע"ב
ליקוטים	163	כב ע"ב - כד ע"ב
פירוש בראשית על דרך הרמז	173	כד ע"ב - כה ע"ב
סוף	179	

הקדמה

ע"י דברי רבינו (ד ע"ג): ספר יצירה הוסד על אתוון ונקודות לבד (ולא טעמים), וכן (ז ע"ג): כל ספר יצירה הולך על זיווג עליון נשיקין אצילות ומבאר הכל על ידי אותיות התורה, ועוד (יד ע"ד): כל הספר נחלק לג' עולם שנה נפש והן עולמות בי"ע (יד ע"ד). וע"י רבינו בביאורו בתז"ח (יט ע"ד): על סוד זה בנוי כל ספר יצירה, שכל היצירות במאמר פיו כמ"ש (תהלים לג ו) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם¹, ומבאר האיך נתגלמו במאמר וברוח מנקודה עילאה עד ציור הדבור בחיתוך אתוון. וע"י עוד לקמן ריש כג ע"א.

וע"י דברי הפת"ש (בית נתיבות צמצום ד) כלל כל הספר יצירה הולך על ענין זה של כ"ב אותיות וי' נקודות, והם כתב שבלוחות הלב, וע"י עוד (שם א"א כ): התחלקות האותיות לג' מדרגות ג' ראשונות אמ"ש בראש, ז' כפולות בג"ד כפר"ת בגויה בז"א, וי"ב פשוטות בבטן נוקי מלכות, וכל ספר יצירה הולך על נקודה זאת, וכל העולמות וכל הנבראים הכל הם בסוד ג' מדרגות הנ"ל.

וע"י דברי רבינו (ו ע"ד): כל פרק א' מפרש ע"ס ושאר הפרקים כ"ב אותיות.

¹ ע"י לקמן יא ע"א ד"ה וז"ש בדבר.

מאיר היצירה

(פ"א מ"א) בשלשים ושתים נתיבות² פליאות חכמה חקק³ י"ה יהו"ה צבאות אלקי ישראל אלקים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא, וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור⁴.

בשלשים ושתים – כמו שמפורש במשנה ב', עשר ספירות וכו' ועשרים ושתים, והם במספר הקו הסובב לאלכסון עשר⁵, ונחלק לעשר וכ"ב, לפי שמחלק העשר של האלכסון לג' אמות וז' כפולות, ולשבע ההיקף הוא כ"ב, ולג' ההיקף עשר. והם⁶ באדם, סתומין במוח שהוא חכמה, ונחלקים בחוט השדרה ונשלחים בכל הגוף כידוע⁷, כמו שאכתוב לקמן (ד ע"א) שמהן בא ההרגש לכל האיברים (עי' פי' הראב"ד (יג ע"ד)).

² עי' פת"ש נתיב העקודים פתח יט, ז"ל, ל"ב אותיות שבפסוק זה [בטחו בהו"ה עדי עד כי ב"ה הו"ה צור עולמים] (ישעיה כו ד), נגד ל"ב אותיות וי' נקודות, ל"ב נתיבות חכמה שבהם נברא העולם (ס"י פ"א מ"א), ושורשם העליון כאן במקום הזה [בפה דא"ק], שהוא המאמר הראשון הכולל כל הט' מאמרות האחרות, עכ"ל. פי' דבריו, שעל אף שעיקר ל"ב הנתיבות הם בחכמה דאצילות (כדלקמן ד"ה פליאות), זהו בגלוי, אמנם שרשם הנעלם הוא בגילוי הראשון שיצא מפה דא"ק באורות העקודים.

עי' פת"ש (בית נתיבות צמצום ד), ז"ל, הלוחות [ברית] רומזים ללב האדם, והוא מרכז האמצעי שבו וכו', שהוא תכלית האדם, ובו שורה נפש החיוני וכל מדותיו שבו וכו', והוא במקום ארון הקודש שהיה בק"ק שבו ב' לוחות, שבם כל התורה כולה רשומה בכלל ובפרט, כלול בכח באותיותיה וברמיזותיה. וכמו כן כל שלמות האדם וכל צורך עבודתו והגיעו לתכלית כוונת רצונו ית', הכל תלוי בלב, ולכן נקרא לב, שרומז לכלל הנבראים שנבראו בל"ב נתיבות חכמה, שהם כ"ב אותיות ועשר נקודות, שהם בחי' גוף ונפש שלהם כידוע. והם כלל כל אותיות התורה, שבתורה נברא כל העולם, כמ"ש בספר יצירה (פ"ב מ"ו) כ"ב חפיצים בגוף אחד, וכלל כל הספר יצירה הולך על ענין זה של ל"ב אותיות וי' נקודות, והם כתב שבלוחות הלב, עכ"ל.

³ עי' לקמן ד ע"א מש"כ רבינו (ד"ה י"ה הו"ה צבאות) שכ"ב הנתיבות המנויים כאן הם כינויים לל"ב הנתיבות (בהוספת י' השמות הנזכרים בפ"ו מ"ו). והנראה בביאור דבריו, שהנתיבות המרומזים בשמות אלה הם ל"ב הפרטים שבמ"ס שהמה נעלמים, והם שורשים לנתיבות החכמה. ועצם הנתיבות הם כ"ב אותיות הא"ב וי' הנקודות.

ועי' לש"ו ביאורים ח"א סט ע"ב, ז"ל, ודע עוד כי ע"ד שהם עשר הו"ה, שהם ה"ס דהרוח, והם בניקוד הר"ת של הפסוקים דעשר אלה"ם הנז', הנה עד"ז ישנם ג"כ עוד כ"ב הו"ה, והם ל"ב הו"ה שהם הל"ב נתיבות חכמה, וכמ"ש במב"ש (ש"ה ח"ב ספ"ו) שהל"ב נתיבות חכמה הם כולם שמות דהו"ה, ע"כ. ועי' דע"ה ח"א דרוש ה' סי' ז' אות ו' שכל הגילויים שבאצילות הם הו"ה ולכן מותרת להם התפילה.

⁴ ועניני ב' ספרים וסיפור הוא כי בדיבור בפעם א' נתגלה מחשבתו, אבל בספר ב' פעמים, אחד שככותב ונתגלה מחשבתו בעולם, אבל עדיין סתום הספר, ושני כשקורין הספר, אז נתגלה, אבל בדיבור כולל שניהם בפעם א' (בהגר"א על ספד"צ א ע"א).

⁵ ובהגהת הרמ"ש - כי תחילת הכל היה הצמצום בסוד עגול, לכן אמר בל"ב שהוא במספר הקו הסובב לאלכסון עשר היינו רוחב העיגול נקרא אלכסון. וכל שיש ברחבו עשר יש בהיקפו ל"ב כמ"ש הרמב"ם, עכ"ל.

ועי' לש"ו הקדו"ש לה ע"א דהיינו שסוד שורש הבחינות של י' ול"ב הוא בעולם דקו וצמצום [כלומר העולם הקודם לגילוי א"ק, עי' לש"ו כללים ח"א יג ע"א ו לש"ו ביאורים ח"א כט ע"ד]. ועי' לש"ו ביאורים ח"א נח ע"ד שעומק הענין של י' ול"ב שהם בחי' הקו והצמצום הוא, כי הצמצום היה בסוד עשר, שכן הוא בחינת מלכות דא"ס, והיה בסוד י' דאדנ"י, י' זעירא שהוא סוד חכמה זעירא, וככל עיגול שרחבו י', שטחו בהיקפו הוא ל"ב (והוא הל"ב נתיבות חכמה), והקו הנמשך בצמצום כולל אותו ובכך הצמצום מתגלה על ידיו, ובחיבור שניהם נברא הכל. והוא סוד ל"ב השמות אלקים [דמע"ב] בצמצום שהוא דין, והם נתגלו והאירו על ידי הקו שהוא חסד, והם ג"כ בסוד נחש בריח (קו) ונחש עקלתון (צמצום) (עי' ב"ב עד ע"ב), ועיקר הגילוי הוא רק על ידי הנחש בריח (עי' לקמן הערה 10).

⁶ כלומר ל"ב הנתיבות. ועי' לקמן אופן ה' (ה ע"א ד"ה וכן באדם), ועי' מש"כ לקמן בהמשך העמוד (ד"ה פליאות), ז"ל, והן כאן בכתר מופלא בתכלית העולם, ומהחכמה מתחילין להתפרש ובגופא להתחלק.

מאיר היצירה

והם בספירות⁹, החכמה קדומה שהוא מוחא סתימאה¹⁰, ונתפשט לחכמה¹¹ ומשם לחכמה דו"א.

והם בשמות, ל"ב אלהים דמעשה בראשית¹² של ששת ימים עד ויכולו, ושלשה אלקים שבויכולו הן שלשה ספרים דלקמן¹³, ונקראים אלקים לפי שבהן גנוז גבורה דעתיק¹⁴, ולפיכך נקרא¹⁵ בוצינא דקרדוניתא שבה מדרד משחתא ועשה הכל כמ"ש בזוהר (בראשית טו ע"א)¹⁶.

7 עי' אד"ר קלא ע"ב: אינון אריכי למיתי תועלתא לכלא. מאי לכלא, למיעל על חוטא דשדרה דמתשקיין מן מוחא, עכ"ל. [תרגום: ועל כן אלה (שערות הראש) ארוכים, כדי להביא תועלת לכל. מי הם הכל? כדי שיכנס לחוט השדרה להשקותו מן המח.]. ועי' תיקו"ז יט ע"א שהשדרה שקיא דכל גופא [משקה לכל הגוף].

8 ז"ל: נתיבות רבות אשר בהם ישולח כח ההרגש והשכל לכל אבר הראוי לו, ודע כי לא ימצא שום הרגש ורצון זולת הנתיבות ההם.

9 עד כאן דיבר על ל"ב הנתיבות מה מקומם בפרצוף האדם, וכאן החל לדבר על מקומם במערכת הספירות שבכל פרצוף.

10 עי' ב"ע לח ע"א, ז"ל, בחכמה דז"א יש ל"ב נתיבות והם מאירים על ידי הארת מו"ס שמאיר בהם על ידי השערות [רבינו סידר את חכמה דאצילות בין מו"ס לחכמה דז"א], שכל הל"ב נתיבות כלולים במו"ס בהעלם בציור אות א' כזה א, שהם שורש הל"ב נתיבות שבחכמה, ולכן אמרו בס"י בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו', ור"ל שהם מפליאות חכמה העליונה דע"ק, שעליו נאמר (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך וכו', ס"י מתחיל ממו"ס שהוא שירותא דאצילות וכן התורה מתחיל בראשית ות"י בחוכמא ולכן הם סוד ל"ב אלקים דעובדא דבראשית ונק' אלקים ע"ש גבורה הנכלל במו"ס בוצד"ק, עכ"ל.

ועי' פת"ש נתיב א"א פתח ח וז"ל, או"א שתחילת יציאתם מחו"ב דא"א, שם נשרשים כחדא, ולכן שם נכללים חו"ב זה בזה ואוירא ומו"ס שניהם כלולים זה בזה, ונמצא שגם מו"ס נקרא ע"ש חכמה, אך מ"מ בבחינת התפשטותם למטה אז מתחלקים לב' פרצופים, ואבא מקבל מאוירא ה' חסדים בסוד אוירא דכיא, ואימא ה' גבורות ממו"ס בוצד"ק דגנוז שם, ששם סוד גבורה דעתיק, ונמצא שנוכל לננות מו"ס בבחינת בינה ע"ש שאימא שורשה משם, אבל מ"מ, בא"א הוא בשם חכמה והאוירא ומו"ס נכללים כא', עכ"ל.

ועי' לש"ו ביאורים ח"ב עה ע"ג, ז"ל, המ"ס הנה יש בה ג' בחי': כי בערך שכל הג' רישין כלולים בה והיא כללות כולם הנה היא בסוד א', אל"ף פל"א, כתרא עלאה. אבל בבחינתה גופה, הנה היא בסוד ו', כי היא חכמה קדומה, חכמתא סתימאה. אך בפרטות הג' רישין, הנה היא בסוד בינה, כי הג' רישין הם כח"ב דא"א כנודע, והיא בסוד ה'.

11 עי' לקמן ד"ה פליאות, שכוונתו כאן לפרצוף אבא.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא, וז"ל כל האצילות נקרא ע"ש יו"ד שבשם שהיא חכמה, וכמ"ש בע"ח דעל ידי התלבשות א"ס בחכמה האציל כל האצילות ומתלבש בהן, וכן ראשית הגילוי הוא מחכמה כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא, עכ"ל. אם כן מובן איך החכמה כוללת הכל.

12 עי' תיקו"ז כז ע"ב. עי' לקמן הערה 78, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז מד ע"ג ד"ה דאיהו ל"ב אלקים כו', ז"ל, שהוא בלב של ים, דבינה כלולה מחו"ב, כידוע חכם כו', ומסטרחה הוא נ' שערי בינה, ומסט' דחכמה בה ל"ב אלקים דעובדא דבראשית.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו להק' האד"ר, ז"ל, בשם אלקים נברא העולם, כמ"ש בראשית ברא אלקים, וכל מע"ב, כי כל העולמות תחת אצילות הן אלקים, והיא [מלכות דאצילות] מתעלמת בתוכם נקראת ג"כ אלקים.

13 עי' לקמן הערה 573.

14 גבורה דעתיק מתלבש במו"ס, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א והענין שאם כן המו"ס הוא בינה דא"א ולא חכמה דא"א. ואם כן קשה שכאן מו"ס הוא חכמה. ועי' ב"ע לג ע"א שהחו"ב הם תרין רעין דלא מתפרשין, דהיינו על אף שמו"ס מצד עצמו הוא בינה דא"א אבל מכיוון גילוי בבינה זו הוא רק כאשר הוא בזיווג עם אבא דא"א ממילא אפשר לקרותו גם בינה וגם חכמה באותה המידה. ועי' פת"ש, הו"ד לעיל הערה 10.

עי' לש"ו דע"ה ח"א ו ע"ד, ז"ל, כל פעולה באה על ידי התעוררות, וכל התעוררות היא העתקה של כח מכח, פירוד וריבוי, וזה אינו יכול להיות כי אם בגבורות, שכן תכונת החסד היא להתייחד ונייח ושקט ומתעצם בכולו, ולכן הוא נקרא חסד פשוט, ולכן נברא העולם בל"ב שמות אלהים. אמנם על ידי הגבורות לבדן אי אפשר לברוא שום דבר, שכן אין מעצור לרוחם, ואי אפשר שתצא מהם מציאות מסודרת ולא שייך בהן קיום, אלא על ידי שיתוף אור החסד. והנה האמת לאמיתה היא ששורש כל המציאות הוא אור החסד, שכן גם מציאות אור הגבורה גופא הוא על

מאיר היצירה

והן בעולם, תחילתן ברוח ומתפרשין במים¹⁷ [שהוא חכמה] ומתפשטין לו' קצוות העולם.

נתיבות – כמ"ש (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה, ועיקרן¹⁸ הן במים שהוא חכמה, ונקרא מים עזים שבו גנוז גבורה דעתיק¹⁹, ולפי שבו כ"ב אותיות שהן ב' פעמים רל"א [קמן דף נו ע"א] כמה שכתוב לקמן פרק ב' (משנה ד') והן מנין נתי"ב²⁰, והן במנין כ"ב פעמים אהי"ה לפי שבכאן נקראים אהי"ה כידוע²¹.

פליאות²² – לפי שמדבר עכשיו בכתר²³ והוא נקרא פלא כידוע²⁴, וכן אמרו (חגיגה יג ע"א) **במופלא ממך, והן²⁵ כאן בכתר²⁶ מופלא בתכלית ההעלם, ומהחכמה²⁷**

ידי אור החסד, שהרי באור הגבורות יש ב' תכונות: א) כאשר הוא לבדו, אז הוא כח ההסתר הגמור והוא חושך, ב) כאשר נמשכת הארה מאור החסד, אז הוא מתלהט ומאיר לאין חקר. אמנם כאשר עומדים כל אחד מהח"ג לבדו בלי רעהו הרי ששניהם נעלמים: חסד מכיוון שהוא ניח ושקט בכל כחותיו, והוא בבחי' אחדות פשוטה, וגבורה מכיוון שהוא מסלק כל שהוא זולת ממנו ומסתיר את עצמו.

ל"ב שמות אלקים שבמעשה בראשית המה ל"ב הנתיבות שבבינה, ושם הוא גמר תיקונם של ל"ב נתיבות חכמה הרי הם שרשי הנתיבות שבבינה (לש"ו ביאורים ח"א סב ע"ג).

¹⁵ מו"ס (לש"ו דע"ה ח"א יא ע"א). ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כא ע"ב ד"ה וז"ש דנפיק, וכן בליקוט שם שמשמע שבוצד"ק רק מתלבש בגבורה דעתיק ולא שהיינו הקממש, ועי' שם במאיר הספרא.

¹⁶ עי' לשונו לקמן הערה 84.

¹⁷ עי' לקמן משנה ט' י' י"א: רוח, רוח מרוח, ומים מרוח.

¹⁸ כלומר לאפוקי רוח, עי' לקמן פ"א מ"א.

¹⁹ דהיינו במו"ס (עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א ד"ה והענין, וכן בלש"ו ביאורים ח"א עד ע"ג), ועי' לש"ו בדע"ה (ח"ב כא ע"ד) שעיקר פנימיות החכמה שהוא פרצוף אבא, הוא עצמו גם בחי' נוק', כי בו גנוזה גבורה דרדל"א, והוא בסוד חכמה דא"א, מו"ס, וכן כל המציאות דחכמה אבא הוא מהבינה דמ"ה ומחכמה דב"ן (עי' ע"ח שער טנת"א פרק א') שהם בחי' נוק', ולכן נקראת "חכמה" בלשון נקבה.

²⁰ עי' פת"ש בית נתיבות נתיב א"א פתח מה, ז"ל, שם [במו"ס] הוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז) שמשם שורש כל הרל"א שערים פנים ואחור (כדלקמן פ"ב מ"ד) בסוד נתי"ב, כי כל האותיות אלו של כל השערים הם כללות כל הנבראים, שאז כל הל"ב אל"ף א' כך. עי' לעיל הערה 10 ולקמן הערה 47.

²¹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב ומחסד וז"ל, על ג"ר אמר אהי"ה, אנא זמין למהוי, כמ"ש בזהר (ח"ג יא ע"א) שאתגלה בז"ת.

²² עי' מש"כ רבינו בביאורו במשלי (ח ב) וז"ל, יש ג' דרגין של חכמה כמו שכתוב בס"י (כאן) ל"ב נתיבות פליאות חכמה: פליאות, סוד הפלא, ואמרו בס"י (פ"א מ"י) רוח מרוח חקק וחצב כ"ב אותיות יסוד וכו' וזהו פליאות וזהו מה שאמרו בזהר (ח"ג ר"ג ע"ב) רישא וגיעזא ושבילא וכו', ג' חכמות הן: א', החכמה הידוע לכל, כמו יום שהכל יודעים צרכו. ב', חכמה נסתרת ואינה גלויה אלא לחכמים, כמו הלילה שלפי הנראה אין בו צורך וכו'. ג', חכמה הנעלמת מעין כל חי (עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח ט, שהחכמה השלישית הנעלמת היא בוצד"ק).

²³ מו"ס הוא החכמה דא"א דאצילות (עי' הערה 14 שלפעמים נקרא בינה דא"א) וא"א עצמו הוא כתר דאצילות.

עי' ב"ע ה ע"ב וז"ל, ידוע שחיות המלכים [קדמאין] ותיקונם הכל תלייא במו"ס וכן מיתתם תליא שם ששם מהקם [עי' זהר ח"ב קטו ע"א מלשון הקם תקים עמו] מלכין ומהעדי [מלשון הפסוק שמות לג ו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב] מלכין שכל הברורים שם במחשבה אתברירן ושם זריק ניצוצין לש"ך עיבר שהם סוד ל"ב נתיבות כלולים מי' והם דוגמת ל"ב שיניים הטוחנים המאכל וממתיקים אותו שיהיה ראוי לאכילה כמו כן ע"י ל"ב נתיבות הכלולים במו"ס אתברירו המאנין תברירן והאורות הראויים נעשו מהם פרצופים והסיגים נפרדו מהם למטה והוא סוד א' של אמת שהחיה המלכים, ולכן נקראים ל"ב נתיבות פליאות חכמה, בסוד פלא אלף כמ"ש והחכמה מאין תמצא והוא חכמה עילאה דע"ק שנק' אין וידוע ג"כ שכל התיקונין של השערות דרישא ודיקנא דע"ק וז"ת גלגלתא כולם ממותרי מוחא סתימאה נפקו ונמצא ששם תליין חיי ומותא שכ"ז שלא נתגלו התיקונים מתו המלכים ואחר שנתגלו אז החיו וע"ז נאמר והחכמה תחיה בעליה.

²⁴ עי' תיקר"ז יג ע"ב: לית עדן אלא כתר עליון דאיהו מופלא ומכוסה, ע"כ. ועי' שם קל"ז ע"ב: א' מן אבגית"ץ איהו כתר אמון מופלא ומכוסה, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו שם (דף קל"ח

מאיר היצירה

מתחילין להתפרש ובנופא להתחלק²⁸, ובחכמה²⁹ נקראים נתיבות כמ"ש ובמים וכו'³⁰. והן בעולם סתומים ברוח, ומתפרשין במים³¹. ובאדם הן סתומין באוירא דגולגלתא, ומתפרשין במוח. והן בשם סתומים בקוץ של יו"ד, ומתפרשין ביו"ד.

חכמה – הוא יו"ד שבשם שנקרא גולם³², שמוכן לקבל צורת כל האותיות, וכן החכמה הוא מוכן לכל הנבראים, כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית. וחכמה גימטריא גל"ם כמנין ע"ב השני מד' ע"ב, שהוא ס"ג עם עשר אותיות הפשוטים³³, ולפי שבו גבורה דעתיק כנ"ל והוא בשם ס"ג, וכן אמרו³⁴ ביו"ד דס"ג נברא העולם. ובעולם המים הוא מוכן לכל צורה³⁵, וכן אין דבר בלא מים.

ובאדם החכמה הוא מה שבשכלו להשיג כל דבר והוא מוכן להשיג כל דבר, ומתפרש בכינה שהוא מצייר בשכלו איך להשיג הדבר, והוא בכל דבר ודבר השנה בפני עצמו, ולפיכך הציור הוא בכינה הנקרא ציר"י בנקודות (תיקו"ז קנא ע"א). והכתר קמ"ץ, ששם סתומים הל"ב נתיבות, והחכמה פת"ח שבו מתפתחין כנ"ל, והכינה ציר"י כנ"ל. וכן הוא הכל בעולם ובאדם כנ"ל, וברעת הוא השנת הדבר³⁶, והוא מתפשט אח"כ בגוף כשעושה אח"כ הדבר, ולכן אמרו (ב ע"ב) דעת המתפשט, והן ב' מיני דעת כידוע³⁷,

---

ע"א): אמן מופלא ומכוסא הן בג' רישין דביה, מ"ס הוא האמון דביה נעשה כל, וכו' ומכוסה הוא אוירא עלאה, ומופלא הוא רישא עילאה לכל רישין [רדל"א] ואל"ף מורה על כולם, עכ"ל, למימרא ש"מופלא" הוא עליון יותר מ"מכוסה", שכן רדל"א גבוה מאוירא ולכאורה הוא כדברי רבינו כאן שהפלא הוא בכתר.

אמנם עי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד שמתקן את הגרסא בדברי רבינו שם, ש"מכוסה" הוא היותר גבוה מ"מופלא", ועי' בביאורו לס"י יד ע"ג שגרסתו כפי שמתוקן בדברי הלש"ו ביאורים, וכן הוא בביאורו לתז"ח ג ע"א ד"ה דעליה, ועי' מש"כ רבינו בביאורו לס"י יא ע"ב שמופלא הוא כינוי לא"א בסוד פלא, ו"למכסה עתיק" הוא ע"ש שהוא מכוסה בא"א, דהיינו ש"מכוסה" הוא הרדל"א אשר האריך מלבישו. ועכ"פ צ"ע מדברי רבינו כאן.

²⁵ הנתיבות.

²⁶ דהיינו במר"ס עצמו, שהוא מידה פרטית בא"א דאצילות.

²⁷ דהיינו דאבא, עי' לעיל ד"ה הן בספירות.

²⁸ עי' לעיל הערה 7.

²⁹ שבכתר הם נעלמים ולא נקראים אפילו "נתיבות", ורק באבא כבר נקראים נתיבות.

³⁰ ישעיה מג טז - ובמים עזים נתיבה, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א ד"ה והענין ז"ל, הכל [מ"ס] משורש גבורה דעתיק שמתלבש בה, ולכן נקראת חכמה מים עזים כמ"ש (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה, שהן ל"ב נתיבות.

³¹ רוח ומים המה בסוד כתר וחכמה, ועי' לעיל הערה 17, עי' לקמן משנה יא: לש מים מרוח.

³² עי' מש"כ הראב"ד בהקדמתו לפירושו על ספר יצירה ב ע"ב, וכן עי' ויקהל משה מאמר אדם דאצילות פרק י' במסוה משה אות ב'.

³³ עי' ע"ח שער רפ"ח פרק ב', שיש ד' מיני ע"ב בד' שמות עסמ"ב, והם מספר הניצוצין שנפלו מכל א' וא'. והראשון שבהם הוא כמניין שם הו"ה במילוי יוד"ן כזה: יו"ד ה"י ו"ו ה"י, גימ' ע"ב. הע"ב השני, הוא בשם ס"ג במילוי כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, גי' ס"ג, ועם י' האותיות שבמילוי עולה ע"ג. ושם ע"ב השלישי הוא בשם מ"ה במילוי כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, והוא גימ' מ"ה, ועם גימ' השם הפשוט, שהוא מספר כ"ו, הוא עולה ע"א, ולוקחים את האחד היתר שיש מהשם ס"ג הנ"ל שיש לו ע"ג למלאות שם זה מע"א לע"ב. ושם ע"ב הרביעי, הוא שם ב"ן בריבוע כזה, י' י"ה יו"ה יו"ה ובג' ע"ב. וכאן הוא דווקא בסוד השם ע"ב השני שעיקרו הוא ס"ג מכיוון שהוא חכמה.

³⁴ עי' לש"ו הקדו"ש נט ע"ב, ז"ל, ועומק אותן הדברים [מש"כ כאן ביו"ד דס"ג נברא העולם] לא נמצא בדברי הרח"ו ז"ל בידינו מאומה אלא רק בכתבי תלמידים אחרים, ע"כ. ואכן הוא נמצא כתוב בס' עמק המלך שער ג' וכן עי' ויקהל משה מאמר אדם דאצילות פרק י', ועי' לש"ו הקדו"ש בשער הפונה קדים מפרק כט והלאה.

³⁵ והיינו בחי' הגולם שבו.

³⁶ כלומר דעת עליון.

³⁷ א' עליון הנמצא בראש וא' מתפשט בגוף, ומקום הדעת המתפשט בגוף הוא חוט השדרה כמש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז יט ע"א שהשדרה שקיא דכל גופא. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טו ע"ב שב' מיני דעת אלה הם מתחלקים לדעת דאבא שהוא דעת עליון ודעת דאמא שהוא המתפשט.

מאיר היצירה

והם ע"ג שמות³⁸, ג' הם הג' ספרים דלקמן³⁹, וע' הנשואים הם שבעים שמות הידועים שנקראים תפארת⁴⁰, וכן [ע' שמות למט"ט⁴¹ (זהר ח"א קח ע"א)] ששמו כשם רבו⁴² (סנ' לח ע"ב). והן⁴³ שקראו שכל ומשכיל ומושכל⁴⁴, ומושכל כלול מן שכל ומשכיל. והן באדם תלת חללי דגולגלתא, שנים מלפניו ואחד מאחוריו כנגד שניהם כידוע. ונקרא חכמה כח מ"ה שהוא שקיו דאילנא מלגא⁴⁵. וכ"ח הוא מלוי דמ"ה⁴⁶ כמ"ש לקמן (ב ע"ג) בארוכה.

והל"ב נתיבות הוא כלול באל"ף שהוא כתר, שלכך נקרא פליאות, כיצד כשתחלק הו' שבתוך האל"ף לשנים שכל אמצעי הוא כלול בשנים יבא י"ו למעלה י"ו למטה⁴⁷, והן בעולם מים עליונים ומים תחתונים והן מים דכורין ומ"ן⁴⁸. ובאדם ל"ב שנים

³⁸ כלומר הכחב"ד הם סוד ע"ג השמות, ועי' מש"כ ספר הפליאה: חכמה בגי' ע"ג, לומר לך שיש לקב"ה ע"ג שמות שנכתבו בתורה, והפריש מהם שלשה שמות הקדושים מאחד נוצר אש ומאחד נוצר מים ומאחד נוצר אויר וכו'.

עי' מדרש כונן, ובספר רזיאל (הערת רבי שלמה לוריא).

³⁹ דהיינו "בספר וספר וסיפור" וכדלקמן במשנה, ועניינם חב"ד (עי' לקמן עמוד ג).

⁴⁰ כלומר שפנימיות הת"ת הוא הדעת שעליו מדבר כאן. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"ג, שמציין לפ' משפטים (קכג ע"א): ע' נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, והוא ת"ת כמ"ש שם, כדין ע' שמהן לקבלהון בארעא כל הנפש כו', ע"כ, ע"ש. ועי' עוד בזהר ח"ב רס ע"ב ובפע"ח ק"ש ז'.

⁴¹ בחי' מט"ט הוא בעצמו ו"ק, ולכן הוא שייך למספר ע' שהוא בסוד הדעת המתלבש בת"ת.

⁴² כוונת רבינו לדעת מתלבש בת"ת, ואז הת"ת נקרא באותו השם, עי' זהר ח"א קמט ע"א: מטטרון סבא דביתא דשליט בכל דיליה דאיהו קאים בשלטנו על האי עלמא [בשולטנו בשם] שד"י וסליק לעילא בסליקו דשמא דמריה יהו"ה. תרגום: מטטרון זקן הבית ששולט בכל אשר לו, שהוא עומד בשלטנו על העולם (הזה), בשלטון של שם שד"י, ועולה למעלה בעלית שם רבונו הוי"ה.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קו ע"א וז"ל, אף שאמר שם מט"ט, הנה מט"ט כולל כל הג' עולמות ראשו בבריאה גופו ביצירה כו', אלא שנקרא היצירה על שמו לפי שגופו שם וכמו שכל האצילות נקרא ע"ש ז"א כ"ה בעולמות ושמו כשם רבו.

⁴³ דהיינו החב"ד (מים אדירים רכ).

⁴⁴ עי' לש"ו הקדר"ש ז' ע"א על מעלת לימוד התורה, שהשכל והמשכיל והמושכל אחד הוא (עי' מורה נבוכים ח"א פ' ס"ח, פרדס רימונים ש"ח פ' ג), וכאשר יודעים דבר מהתורה הוא דבוק ברצונו ית', שנעשית אותה הידיעה לחלק מכחות הנפש שבו, שרצונו הוא אורו עצמו המתפשט למטה.

⁴⁵ עי' תיקו"ז יט ע"א: חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אליו תרין כתיב הנסתרות לה' אלקינו כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלי מלגאו איהו יו"ד ק"א וא"ו ק"א דאיהו ארח אצילות איהו שקיו דאילנא בדרועיו וענפוי (נ"א ואנפוי) כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בהווא שקיו.

תרגום: חכמה, הוא מוח, מחשבה מבפנים. בינה, היא לב, ובה הלב מבין (ברכות סא ע"א). ועל שנים אלה נאמר "הנסתרות לה' אלהינו". כתר עליון הוא כתר מלכות, ועליו נאמר "מגיד מראשית אחרית", והוא גולגלת של תפילין, מבפנים שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועיו וענפוי (ופניו), כמים המשקים את האילן ומתרבה באותו השקה.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כא ע"ג ד"ה בעמר שהוא בסוד דעת, וכן עי' דברי רבינו על תיקו"ז נ"ח ע"ד ד"ה כנור. וכן עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח יב בבית נתיבות, וז"ל, הדעת לעולם כולל כל הז"ת והוא הפנימיות שלהם, שקיו דאילנא לגו.

⁴⁶ יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף (עי' ע"ח שער או"א פרק י' שמילוי דמילוי הוא בחי' בינה. ועי' לש"ו ביאורים ח"ב עד ע"ג שהו"ה הפשוט הוא בחי' כתר (ע"פ ע"ח שער לאה ורחל פרק ב), ומילוי הוא בבחי' חו"ב. אמנם עי' בזהר משפטים צד ע"ב שהו"ה במילוי הוא בשלימו יתיר ולכאורה צ"ע, ויש ליישב שאמנם ההו"ה הפשוטה הרי היא הכתר היא הבחי' יותר שלמה באמת, אך היא נעלמת ואילו השם במילוי הוא יותר גלוי ולכן לגבינו היא היותר שלמה).

⁴⁷ עי' ע"ח שער אח"ף פרק ה, ועי' שעה"כ עמידה ה': הנה ל"ב שיניים ה"ס ל"ב נתיבות החכמה שהם ש"ך דינין הנז' והם י"ו שיניים למעלה וי"ו שיניים למטה ונרמזים בא' של אדני בהיותך מחלק הואו של בינתים לב' ווין כזה א' כי חצייה לאורכה תחברנה עם מים העליונים יוד

מאיר היצירה

י"ו למעלה י"ו למטה, כי סוף החכמה הוא בחיך כידוע⁴⁹. והן⁵⁰ בשם יו"ד ו"ו [והוא ת"ת דעתיק שהוא מתלבש בקרומא דאורא⁵¹ שהוא יו"ד ו"ו, והוא משם ב"ן, כי עתיק הוא מלכות עילאה⁵²] כשעולה הו"ו לכתר להשלים השם דחושבן כתר כמ"ש בזהר⁵³, והן יו"ד ה"א וי"א⁵⁴, כמ"ש לקמן (ב ע"ד) והם מילוי דמילוי עם הפשוט כמו שיתבאר.

חקק⁵⁵ – החקיקה הוא האותיות על הלוח, ועדיין הוא מחובר הכל⁵⁶, וכולם הם בהעלם⁵⁷.

י"ה וכו' עד וקדוש הוא – כולם הם כינויים לחכמה זו⁵⁸, והם כ"ב תיבות כנגד כ"ב אותיות⁵⁹, ועוד עשר⁶⁰ מבאר הספר בסוף המס' (פ"ד מ"ו) אלו הן כ"ב וכו'.

וברא את עולמו – כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית⁶¹.

ופליאות⁶² חכמה – כמ"ש (איוב כז יב) והחכמה מאין תמצא לא ידע אנוש ערכה כו'⁶³.

י"ה יהו"ה צבאו"ת – כל הכנויים אלו בחכמה, כמ"ש בהגינה⁶⁴ מלך א"ל וכו' שוכן עליהם בערבות שנאמר סולו לרוכב בערבות ב"ה וכו', והוא⁶⁵ חכמה כמש"ל (לקמן

עילאה ופנים תחתונים של רקיע שהוא חצי הואו לארכה עם מים תתאין יוד תתאה ונמצא י"ו לעילא י"ו לתתא הרי ל"ב שיניים.

⁴⁸ עי' רע"מ פנחס רכ"ג ע"ב: ויהי מבדיל, ורזא דמלה יאהדונה"י, מים עליונים זכרים י' עלאה, מים תחתונים נקבות י' תתאה, שית אתוון בנייהו כחושבן ו'.

⁴⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"א ד"ה וענין ג', וכן עי' שעה"כ ר"ה דרוש ז', שהזיווג של ישו"ת הוא זיווג חיך וגרון. ואם כן צ"ל שחך הוא החלק התחתון דאבא (דא"א). ועי' לש"ו ביאורים ח"א ה ע"ד שמביא עוד מקורות לזה הענין.
⁵⁰ דהיינו איפה מופיע פעמיים י"ו.

⁵¹ דהיינו שהקד"א הוא בסוד כתר ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב ד"ה מתקלא שהקד"א הוא בראש הקו האמצעי. אמנם עי' שם בליקוט דף כא ע"א, שקד"א היא בסוד חכמה וצ"ע.

מבחינת הקד"א היא י', ומבחינת הת"ת היא ו' (מ"ר שליט"א).

⁵² דהיינו מלכות דא"ק, ועי' לקמן הערה 807.

⁵³ החשבון הוא כדלהלן: יהו"ה, ועוד יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, ועוד יו"ד ו"ו דל"ת, ה"ה ה"ה, ו"ו ו"ו, ה"ה ה"ה, גימ' תר"ח, וכאשר תוסיף ו"ו מפני שהו' עולה לכתר עולה תר"כ.

⁵⁴ עי' לקמן הערה 120, שזהו ג"כ ג' ספרים, וכן גילוי של ל"ב הנתיבות, וזה עוד מקום בגילוי שם הו"ה שמהוה מקור לל"ב נתיבות החכמה.

⁵⁵ עי' לקמן יא ע"ב ז"ל רבינו בפירושו, חקק הוא חקיקת האותיות על הלוח ונוטל את תוכן.

⁵⁶ פי' מכיוון שהוא בחי' כתר דא"א. וכאן הוא הגילוי שלפני הספר.

⁵⁷ עי' לקמן משנה י' שם גם "חקק" וגם "חצב", ואילו כאן רק "חקק" ולא "חצב".

⁵⁸ דא"א.

⁵⁹ עי' לש"ו ביאורים ח"א נז ע"ג ששמות הם בפנימיות, ואותיות בחיצוניות.

⁶⁰ עי' לקמן ד ע"ד, שם רבינו קורא להם בשמות.

⁶¹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא, וז"ל, כל האצילות נקרא ע"ש יו"ד שבשם שהיא חכמה, וכמ"ש בע"ח דעל ידי התלבשות א"ס בחכמה האציל כל האצילות ומתלבש בהן, וכן ראשית הגילוי הוא מחכמה כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא כו'.

⁶² היינו ו"פליאות".

⁶³ יתבאר מדברי רבינו שכוונת הס"י בלשון "פליאות חכמה" שהוא ה'אין' ה"ה הכתר יחד עם החכמה.

⁶⁴ יב ע"ב: אתה כוננתה שם אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכסא הכבוד מלך א"ל חי רם ונשא שוכן עליהם בערבות שנאמר סולו לרוכב בערבות ב"ה שמו.

⁶⁵ הרוכב. ומוכח מזה שהוא שוכן דווקא בערבות מכיוון שהערבות היא בינה. עי' חגיגה יב ע"ב שזהו הרקיע העליון ביותר.

מאיר היצירה

ד"ה צבאו"ת), ונאמר ב"ה שמו, הרי י"ה בחכמה, והי' ידוע, וה"א מצד הבן בחכמה⁶⁶ כלול בינה בחכמה, י"ה⁶⁷.

יהו"ה – בחכמה ג"כ כידוע שהוא כלל כל הספירות⁶⁸, שלכן הוא יו"ד שבשם, כמ"ש (משלי ז ד) מה שמו ומה שם בנו, ששניהם הן שם הוי"ה. והן במילואן בשמא מפרש גי' מ"ה (תיקו"ז ח ע"ב), זהו מה ומה כו'⁶⁹, שופרא דיעקב מעין שופרא דאדם (ב"מ פד ע"א), חכמה ועד"א⁷⁰.

צבאו"ת – שהוא שם הזרע, שלכן הוא בנו"ה⁷¹, בכליות, שוחקים מן לצדיקים, מבשלים הזרע⁷² דנפיק ממוחא, ועיקר השם בחכמה⁷³, שלכן התפללה חנה בתפלתה (שמואל א' א יא) ה' צבאות, שמשם כל צבאות ישראל. וז"ש (ש"א א י) ותתפלל חנה על ה', שאמרו (ברכות לא ע"ב) על ה' ממש, שהוא⁷⁴ רוכב שמים עד"א, כמ"ש (דברים לג כו) רוכב שמים בעזרך, ואמרו ג"כ (גמ' חגיגה הנ"ל) שהוא שוכן בערבות כנ"ל.

אלה"י ישראל – כמו אלה"י אלהים⁷⁵, כמ"ש (שמות ד כב) בני בכורי ישראל⁷⁶.

אלה"ים חיים – שנקרא⁷⁷ אלה"ים, ל"ב אלה"ים דמעשה בראשית⁷⁸, ל"ב נתיבות חכמה, ובו החיים⁷⁹, משכן החיה⁸⁰, והחכמה תחיה (ב ע"ג) בעליה (קהלת ז יב). וכן

⁶⁶ לקמן פרק א' משנה ד'. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ב ד"ה אחתא ש'הבן בחכמה' היינו אר"א עילאין ו'חכם בבינה' הוא ישו"ת.

⁶⁷ וצ"ע אם כל זה כלול בעניין חכמה דא"א או שעתה עבר לבאר את ענין חכמה דאצילות. ⁶⁸ כלומר ששם הוי"ה ב"ה הוא כלל הספירות. אע"ג שעל דרך פרט הוא השם של ספירת ת"ת עכ"ז היא כוללת כל הספירות, שכן אותיותיה המה ביטוי של כל ה"ס, י"ה הם חו"ב, ו' של השם היא ע"ש כל ה"ק מחסד ועד יסוד וה' האחרונה של השם היא מלכות (זהר ח"ג רמג ע"א).

⁶⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קטז ע"ג.

⁷⁰ עי' זהר בלק קצא ע"ב: ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא מה שמו ומה שם בנו כי תדע ההוא שם ידיעא יי' צבאות שמו שם בנו ישראל שמו דכתיב בני בכרי ישראל והוא ישראל כל מפתחן דמהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר יי' אמר אלי בני אתה והכי הוא ודאי דהא אבא ואמא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה ברכאן וכו'.

תרגום: וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה "מה שמו ומה שם בנו כי תדע", אותו שם ידוע, ה' צבאות שמו, "שם בנו", ישראל שמו, שכתוב "בני בכורי ישראל", והרי ישראל תלויים בו כל מפתחות האמונה, והוא משתבח ואומר "ה' אמר אלי בני אתה" וכך זה בודאי, שהרי אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות וכו'.

⁷¹ עי' תיקו"ז קמא סע"ב, קמב רע"ב.

⁷² עי' רע"מ פנחס רל"ה ע"א: תרין כולין האופים ומבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה.

⁷³ עי' זה"ק בלק קצא ע"ב (הערת הרמ"ש). נ"ל שמקומה של ההערה הזו הוצבה כאן בטעות ומקומה צריך להיות לעיל הערה 70.

⁷⁴ פי' חכמה שהיא מעל שם הוי"ה שעיקר עניינו בפרט הוא עד"א (ת"ת).

⁷⁵ "אלה"י" הראשון הוא קודש והשני "אלהים" הוא חול, עי' דברים י יז ולפי זה נדצ"ל אלה"י האלהים, ועי' תרגום שם.

⁷⁶ חכמה הוא שורש וכח לעד"א המכונה ישראל, דוגמת אלקי האלהים שהוא השורש של האלילים.

⁷⁷ המו"ס.

⁷⁸ והנה לכאורה מתבאר כאן מדברי רבינו שמו"ס מתגלה בל"ב אלקים דמע"ב ובדומה לזה עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז ח ע"א ד"ה ל"ב ז"ל, אינון ל"ב אלהים שהם מסט' דגבורה במעש"ב, אע"ג דהן בחכמה מ"מ הן בבוצינא דקרדינותא שהוא גבורה דעתיק, ע"כ, וצ"ע מקורו, ועי' לש"ו דע"א ו ע"ד, ז"ל, כל עניני פעולה ומעשה וכו', הוא יוצא ונמשך רק ע"י התעוררות וכו', וכל התעוררות הנה הוא בהבחנת תנועה וכו', וכל תנועה הנה הוא בבחי' העתקה שנעתק כח מכח, והוא בבחי' פירוד וריבוי וכו', כ"ז הנה הוא רק מתכונות הגבורות, כי מכחו הוא כל התעוררות והתנועה ויציאת גילוי וכחו לחוץ. אבל החסד אשר תכונתו הוא להתייחד, הנה הוא ניח ושקט ומתעצם בכולו. ועי' לקמן הערה 257.

[אמנם עי' תיקו"ז כז ע"ב, ועי' ע"ח שער טנת"א פרק ה' של"ב שמות אלקים דמעשה בראשית הם בסוד מוחין דקטנות, ועי' לש"ו ביאורים ח"א סט ע"א שהגדלות נכללת בתיבת 'ויאמר'.]

מאיר היצירה

בעולם שנה נפש⁸¹ כמש"ל. וז"ש (ישעיה נז טו) כה אמר רם ונשא כו' שהוא חכמה כמש"ל, (ישעיה נז טו) להחיות רוח שפלים וכו', כמ"ש (תענית ז ע"א) למה נמשלה תורה למים שמנחת מקום גבוה והולכת למקום נמוך, והחכמה נקראת חיים כמש"ל, וזהו להחיות וכו' וכן אמרינן בגמרא הנ"ל (חגיגה יב ע"ב) א"ל חי כו'.

ומלך עולם – כמ"ש בגמרא הנ"ל (שם) מלך א"ל חי כו'.

א"ל – כנ"ל בגמ' (שם) א"ל חי כו'.

שד"י – שאמר לעולמו די⁸², בוצינא דקרדינותא⁸³, חכמה מדד משחתא⁸⁴, אע"פ שאלהים חיים, ומלך עולם, א"ל שדי, ג"כ בבינה כידוע, הוא מצד הבן בחכמה וחכם בבינה⁸⁵ כנ"ל⁸⁶.

רחום וחנון – הוא שם רחום על אותן שצריכים רחמים, יתומים ואלמנות, כמ"ש (תהלים סח ה ו) סולו לרוכב בערבות כו' אבי יתומים כו' אלהים במעון קדשו⁸⁷.

רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא – כמ"ש (ישעיה נז טו) כה אמר רם ונשא, שהוא חכמה כמ"ש בגמרא הנ"ל. וכתוב רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון וכו', ונקרא רם ונשא שהוא רם על כל רמים, שלמעלה ממנו אין השגה⁸⁸, והוא ראשית. שוכן עד, על בינה שנקראת עד (זהר ח"ב כב ע"א) כמש"ל (לקמן ט ע"ג). וכן קדוש בחכמה כידוע (תיקו"ז כח ע"א). וכן בחכמה שהוא⁸⁹ אצילות קדשו, שנקרא חכמה יו"ד שבשם, ברא כל העולמות⁹⁰.

⁷⁹ דהיינו המוחין (עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א ד"ה וזיוניהון). וכאן הכוונה היא למר"ס בו שורה האוירא הרי היא הא"ס.

⁸⁰ דהיינו מר"ס, כלומר החכמה דא"א ובו שורה החיה דא"א. ועי' לקמן י ע"ג

⁸¹ עי' לקמן יד ע"ד שעש"ן הם כינויים לבי"ע.

⁸² עי' חגיגה יב ע"א.

⁸³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ו' ע"א ד"ה והכלל, שמו"ס ובוצד"ק הינן ב' בחינות שונות ובוצד"ק מלביש את מר"ס, ועי' פת"ש א"א כא וז"ל, כל הביורין עולים לשרשם למר"ס, ששם התחלת הביורור בסוד הבוצד"ק, עכ"ל.

⁸⁴ עי' זהר בראשית (טו ע"א): בריש הורמנותא ונ"א בראשית בחכמתא דמלכא גליף גלופי [נ"א גליפון] בטהירו עלאה בוצינא דקרדינותא וזנפיק גו סתים דסתים (מרישא) [מרזא] דא"ן סר"ף קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא לא חוור ולא אוכם לא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל כד [מדיד נ"א הדר] משיחא עביד גוונין לאנהרא לגו בגו בוצינא נפיק [נ"א ונפיק] חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא סתים גו סתימין ודרזאו (מרזא) דא"ן סר"ף בקע ולא בקע אוירא דיליה לא אתיידע כלל עד דמגו דחיקו דבקיעותיה נהיר נקודה חדא סתימא עלאה בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל ובגין כך אקרי ראשית מאמר קדמאה דכלא.

תרגום: בראש (בראשית בחכמת המלך חקק וכו') שלטון המלך, חקק חקיקות (חקיקה) באור עליון נר חזק, ויצא תוך נסתר הנסתרים, מראש (מסוד) האין סוף, עשן בגולם נעוץ בטבעת, לא לבן ולא שחור ולא אדום ולא ירוק ולא צבע כלל. כשמדד (כשחזר) מדידה, עשה צבעים להאיר, לפנים בתוך הנר, יצא (ויצא) מעיין אחד שממנו נצבעו הצבעים למטה, סתום תוך הסתומים של סוד האין סוף, בקע ולא בקע את האויר שלו לא נודע כלל, עד שמתוך דחק הבקיעה שלו מאירה נקודה אחת סתומה עליונה אחר אותה נקודה לא נודע כלל, ולכן נקראת ראשית, המאמר הראשון של הכל. ועי' לקמן הערה 901.

⁸⁵ עי' לעיל הערה 66.

⁸⁶ וכ"מ בס' הפליאה, וז"ל, המחשבה נקראת שד"י וע"ש (הגה"ת רמ"ש).

⁸⁷ פי' שחכמה דא"א משפיע עד כאן.

⁸⁸ עי' אד"ז רצ ע"א: שירותא מחכמה.

⁸⁹ פי' עולם האצילות.

⁹⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ (א ע"א ד"ה ספרא) שא"ס התלבש בחכמה לברוא את העולם [עי"ש בגליונות הלש"ו שדבריו הם ע"פ ע"ח שער האצילות פרק א', ושם מתבאר שכוונתו לבחי' חכמה דא"ק].

מאיר היצירה

וברא את עולמו בשלשה ספרים – בי"ע⁹¹ שהן ג' אמ"ש, נגד ראש בטן גויה⁹², בינה שכולל הראש, וז"א גויה הג'ת, ומלכות בטן כנ"ל (טו ע"ב), שהן כוללין ג' עולמות הנ"ל, שמקננין בהן (תיקו"ז כד ע"ב), וכן אויר ומים אש בג' עולמות. וברא את עולמו בג' ספרים כו' – כמ"ש⁹³, והם כלולים כולם במ"ס⁹⁴.

בספר וספר וספור – הן חכמה ובינה ודעת⁹⁵, שבהן נברא העולם כידוע⁹⁶, והם ג' אותיות אמ"ש, שבהן⁹⁷ נעשה חב"ד כמ"ש לקמן (יב ע"א), וכן הן בעולם שנה נפש. ספר וספר הן חו"ב, שעדיין הוא בשכל לבד, וסיפור הוא הדעת, שמוציא השכל מהכה אל הפועל כמו הסיפור⁹⁸. והן⁹⁹ בשתי ידיים ולשון, ב' ידיים מלבישין חכמה בינה דאריך אנפין¹⁰⁰, ולשון הוא הדעת שמזווג היך ונרון¹⁰¹, שהוא חכמה ובינה, והוא יסוד דעתיק, כידוע (ע"ח נקודות ג) שכל [יסוד] שלמעלה הוא דעת שלמטה¹⁰², ובשתי הידים הן כל האותיות (עי' מאמר קדישין להאר"י ז"ל [לקמן ל ע"ג]), כי כ"ז אותיות הם, ועוד א' בסופן להשלים לאלף, כמ"ש [לקמן משנה ז] נעוץ סופן כו', הרי כ"ח¹⁰³, ובהן נברא העולם¹⁰⁴. לפיכך שיתא אלפי שנין הוי עלמא (סנהדרין צו ע"א) שהוא כמנין אותיות הנ"ל¹⁰⁵ עם ה"א שבה נברא העולם¹⁰⁶, שכל האותיות יוצאים ממנה, והיא מלכות של

⁹¹ פי' "עולמו" הוא ב"ע, אם כן בע"כ שכל מש"כ במשנה מדובר דווקא באצילות.

⁹² עי' לש"ו הקדו"ש שער ג פרק א', שבספר יצירה (לקמן פרק ג' משנה ו') לב נקרא בשם גויה, משום שהוא עיקר מציאות האדם.

⁹³ לענ"ד אין העניין מבואר בשום מקום אחר לעיל וממילא לכאורה צריך למחוק תיבת "כמ"ש".
⁹⁴ דהיינו המתקלא הכולל את ג' ההויות שבו.

⁹⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא שכאן מתבאר שה' ברא את עולמו דביבור ובכתב. ועי' שם א ע"ב ד"ה ספרא שמכאן מתבאר שכל האצילות תלויה במשקל, ועי' לקמן ד ע"ב שכל העולם מיוסד על ג' הכללים האלה.

ועי' פת"ש תיקון טז שהתגלות בחי' המתקלא הוא גילוי של תיקון, ועי' שם נתיב הפרצופים פתח י', ז"ל, ג' ספרים הוא גילוי של כלל הזמן המתחלק לג' מדרגות עבר ועתיד והוה, והם ג' שמות הו"ה שכל ספר הוא שם, עכ"ל, וע"ש פתח י"ב שהוא סוד ג' ספרים הנפתחים ב"ה (כמבואר ב"ה ט"ז ע"ב).

⁹⁶ עי' מדרש הנעלם ג ע"א: א"ר יהודה, בג' דברים ברא הקב"ה את עולמו, בספר וספר וספור, כנגדם בחכמה בתבונה ובעת, בחכמה, דכתיב ה' בחכמה וגו' [יסד ארץ כונן שמים בתבונה], בדעת דכתיב בדעתו תהומות נבקעו.

⁹⁷ כלו' באמ"ש.

⁹⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא, דהיינו בצירוף השומע.

⁹⁹ ג' הספרים.

¹⁰⁰ דנתי לפני מו"ר המחבר ז"ל כלפי לייא איזו ידיים מלבישים לחו"ב דא"א אדרבה חו"ב דאצילות מלבישים את הידים דא"א [וכ"כ לקמן ו ע"ג], והוה לדברי ואמר שצריך להגיה שחו"ב דאצילות מלבישים את הידים דא"א שבהם ספר וספור [בפשטות זה הגהת רמ"ש, כמ"ש בדף השער].

¹⁰¹ עי' תז"ח יט ע"ג, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טו ע"א ד"ה לשון המתפשט וכו'.

¹⁰² וידוע דדעת דא"א הוא בין תרין כתפין דיליה א"כ הלשון הוא הדעת הנ"ל מתפשט ג"כ בב' הידים דא"א ומובן הוא (רמ"ש).

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"ב ד"ה בכללא, שאף שם מביא יסוד זה.

¹⁰³ כחשבון י"ד י"ד וכדלקמן.

¹⁰⁴ עי' לקמן פ"ב מ"ב.

¹⁰⁵ מא' עד ט' מ"ה ומי' עד צ' ת"נ, ומק' עד ק' ארבעת אלפים חמש מאות, סה"כ ארבעת אלפים תשע מאות ותשעים וחמש, ומכיוון שמצינו בחז"ל שכאשר מונה את הא"ב באופן זה חוזרים לבסוף לא' ואז הגימ' שלו הוא אלף, הרי שמוסיפים עוד אַלף על החשבון הנ"ל, סה"כ חמשת אלפים תשע מאות ותשעים וחמש.

¹⁰⁶ עי' גמ' מנחות כט ע"ב: דרש ר' יהודה בר ר' אילעאי אלו שני עולמות שברא הקב"ה אחד בה"י ואחד ביו"ד ואיני יודע אם העולם הבא ביו"ד והעולם הזה בה"י אם העולם הזה ביו"ד והעולם הבא בה"י כשהוא אומר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא בה"י בראם [הוי אומר העולם הזה בה"י והעולם הבא ביו"ד], ע"כ. וקשה, שהרי שם משמע

מאיר היצירה

עולם דלעילא. ואם תחשוב אותן למאות, שהוא מספר הגדול, יהיו ששים רבוא אותיות לתורה וישראל. והכ"ח אותיות הן ב' ידיים, ב"ד פרקין, שלכן נקרא י"ד, והן כמו שתי לוחות, וספור הוא לשון, שבו נקבעו כל האותיות¹⁰⁷, לפי שפךל מכריע הוא כלול משניהם. ובידיים הן בכתב, כמ"ש וביד כל אדם כו'¹⁰⁸, והן בכתב הלוחות, ולכן נקרא ספר. ובלשון הוא בדבור, והוא מאמר עשרת הדברות לישראל¹⁰⁹, ולכן נקרא ספור.

וכן העולם נכרא בשתי ידיים, כמ"ש (ישעיהו מח יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני כו', ובלשון כמ"ש (תהלים לג ו) בדבר ה' כו', והכ"ח אותיות הן כ"ח דמילוי המילוי¹¹⁰, י"ד של י"ה ביד ימין¹¹¹, וי"ד של ו"ה ביד שמאל. ולכך ה' (ב ע"ד) אותיות בא"ב הן כפולות¹¹², כי מלוי דמלוי של ה"א אחרונה הוא כפול בה"א ראשונה¹¹³. ואל"ף שבסופה¹¹⁴ הוא א' שבאמצע המלוי של וא"ו¹¹⁵, שהוא אל"ף של אדנ"י, שמשם מתחלת מלכות¹¹⁶, ולכך הוא (לקמן משנה ז) נעוץ סופן בתחילתן¹¹⁷. והג' ספרים הנ"ל הן יו"ד ה"א ו', כי י"ה הן בחו"ב הן ב' ידיים הנ"ל, וא"ו הוא בדעת, תפארת¹¹⁸. ו' בדעת, ו' בת"ת שהוא ו' קצוות. א'

שמדובר בה' הראשונה של שם. ועי' רע"מ פנחס רט"ז ע"ב וביאור רבינו על ספד"צ ל ע"ב שם משמע שהמדובר הוא דווקא בה' האחרונה, וצ"ע.

¹⁰⁷ דהיינו כל כ"ח האותיות יחד ולא רק י"ד.

¹⁰⁸ איוב לז ז: "ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו".

¹⁰⁹ עי' מכילתא יתרו (מסכתא בחדש פרשה ד, הו"ד ברש"י שמות כ א ד"ה את): את כל. בדבור אחד מה שאי אפשר לברר ודם לומר כן שנאמר וידבר אלהים את כל הדברי' האלה לאמר. אם כן מה ת"ל אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך מלמד שאמר הקב"ה בדיבור אחד עשרת הדברות חזר ופירשן דיבור בפני עצמו. שומע אני אף כל דברות שבתורה נאמרו כולם בדיבור אחד ת"ל את כל הדברים האלה נאמרו בדיבור אחד ושאר כל הדיברות דיבור דיבור בפני עצמו, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז תיקון כב דף ע"ג ז"ל: אבל הענין [של אמירת עשרת הדברות ב"פ] דזה בכללות וזה בפרטות. וכל מה שדבר עמהם הכל בדבור א', וזהו אחת דבר אלקים בכללות, והוא יוד של שם, ואח"כ שתיים זו שמעתי, בדבור א', ואמר זו, דזו אחד בחושבן, ואלו שמעו ממש דעשר בכללות לא הבינו, שלכן חזר ופרטן. ומה שכללן, להודיען שהכל אחד, וכמ"ש בבהיר (ג ע"ג) הא למדת דכלהו בחדא מילתא אמיר', ובעבור שלא יטעו ישראל כו' ובעבור כך חזר וכללן. ד"א שלא יטעו ויאמרו אומות העולם, הואיל והם י' מאמרות כו' ע"ש, וזה שתיים זו שמעתי, אבל תר"א צוה לנו משה כמ"ש בגמ' שם, והם דברי רש"י ששמעו (בחיתוך) הקול לבד, אבל לא כמ"ש על שאר דברות, אלא כולן ביחד.

¹¹⁰ יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף.

¹¹¹ עי' טעמי המצוות עקב.

¹¹² דהיינו אותיות מנצפ"ך.

¹¹³ עי' זהר ח"א קכט ע"א: רזא דמלה שדה המכפלה ודאי מאן מכפלה ה' דבשמה קדישא דאיהי מכפלה וכלא קיימא כחד ובגיניה קאמר בארח סתים [ה'] (ה)מכפלה דלא הוי בשמה קדישא את אחרא מכפלה בר איהי.

[תרגום: סוד הדבר, שדה המכפלה ודאי. מי המכפלה, ה' שבשם הקדוש שהיא מכפלה. והכל עומד יחד, ובשבילה אמר בדרך סתום ה' מכפלה, שאין בשם הקדוש את אחרת כפולה פרט לזה.]

עי' בליקוטים שבסוף מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ סוף לח ע"א, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כא ע"א ד"ה ואמר, שה' האחרונה נכללה בה' הראשונה. ועי' ע"ח שער התיקון פרק ג' במ"ק.

¹¹⁴ אחרי ה' האחרונה של שם.

¹¹⁵ עי' לקמן טז ע"ב והוא נושא את כולם, עי' לקמן הערה 1268 שזה כתרה.

¹¹⁶ דהיינו באמצע ת"ת, עי' (מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ סוף פרק ב' בהגה"ה על לאה ורחל, וכן בע"ח שער א"א פרק ז') שכתר דנוק' הלביש את חצי הת"ת, והוא מאד"ר קמא ע"ב. וע"ש שזה אירע כאשר היו אב"א.

¹¹⁷ דהיינו האות האחרונה הרי היא אל"ף (עי' לעיל הערה 105) והוא נעוץ בתחילתן באות הראשונה, שהיא ג"כ אל"ף.

¹¹⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ד ד"ה וכ"ה כאן, וז"ל [דעת המתפשט], והוא פנימיות ת"ת, לכן לא נחשב לספירה בפ"ע, והת"ת נקרא דעת, כמ"ש בא"ז (דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב) ובפרשת משפטים שם דעת כו', דאקרי תפארת והרבה מקומות, עכ"ל. וכן עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ג ד"ה וז"ש לבתר וז"ל, דעת הוא ת"ת.

מאיר היצירה

שבתוך וא"ו הוא היכל הקודש באמצע¹¹⁹. לכך בג' ספרים הם ל"ב כמנין שם הנ"ל¹²⁰, והן ג' אמות¹²¹ דלקמן (משנה ב'). וא"ו¹²² ו' הנשארים הן שבע כפולות, בהצטרף ו' שבדעת שמתפשט בגופו¹²³, והן י"ב פשוטות הב' ואו"ו, כי האל"ף הוא להיכל הקודש, שהוא אל"ף של אדנ"י, המתחלת באמצע כנ"ל, ולכן אמרו (פ"ד מ"ד) מכוון באמצע. והרי בג' אותיות יו"ד ה"א וא"ו נברא הכל, והן הג' ספרים, ויתבאר לקמן הכל.

והל"ב הוא ג"כ כ"ח דמלוי המלוי בכ' ידים כנ"ל (ב ע"ג), ובמכריע הוא הו"ה פשוטה כי הוא בדעת כידוע. והן באותיות של א"ב כ"ח כנ"ל, ועוד ד' אותיות אהו"י¹²⁴, שהן כוללים כל האותיות, כי הן גי' כ"ב, והן תחילת העשר וסופן ואמצען, ולכן בא מהם שמות העצם¹²⁵, ולכן הם נחים, נסתרים¹²⁶.

וכל השלשה ספרים נכללים במוחא סתימאה, כי תלת חללי דגולגלתא המתפרשים בז"א שהם הג' ראשונות, הן נכללים כאן בחללא חדא, והכל נקרא חכמה¹²⁷, שכולן נכללין בה, שהם גולגלתא ומ"ם וקרומא דאורא¹²⁸, שבהן הג' דעתיק¹²⁹, שהן הג' ראשונות כנ"ל.

¹¹⁹ פ"ד מ"ד, וע"ש מה שביאר רבינו.

¹²⁰ יו"ד ה"א ו'. ועי' לעיל הערה 54.

¹²¹ הם נקראים "אמות" בגלל שאמ"ש הם חיצוניות של יה"ו, ויה"ו הם האבות (לש"ו ביאורים ח"א פב ע"א), ועי' לקמן פ"ג מ"ב ובביאור רבינו שם יד ע"ג ד"ה ומהם נולדו אבות, שהאבות הם חג"ת.

¹²² דהיינו האות א' יחד עם האות ו', כלומר כאן רואים התפתחות הכפולות מהאמות.

¹²³ והאות ו' שהזכיר לעיל היא דעת שבראש, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טו ע"ב ואמר וזה, שיש ב' מיני דעת, א' שמקומו בראש וא' אורו המתפשט בגוף.

¹²⁴ עי' פת"ש עקודים ו' שהם כחב"ד של הספירות, ושאר כ"ב האותיות הם הכלים של הספירות. ועי' פרי עץ חיים שער חג השבועות פרק א, ז"ל, ודע, כי אותיות אהו"י, הם חיות גדול למועדי הו"ה, אהו"י גופא שם קדוש, היוצא מן אהיה הויה, באותיות שהן פשוטות בלי שום כפל, ואלו אותיות שם כח שסערת הים נוחה מפניה, אם תכתוב חותם זה על תורן הספינה, לאותו צד שהרוח נושבות. ומספרן כ"ב, שכל אותיות התורה נחות ע"י, שאין לשום אות הברה שתנוח בה בכח הנקודות, אלא בשיתוף אחד מאותיות אהו"י בסתר או בגלוי. וכן ר"ת "בראשית ברא" אלהים" את השמים ואת הארץ, שהוא פסוק ראשון דתורה גי' כ"ב, שלא נברא שמים וארץ, אלא בשביל כ"ב אתון דאורייתא.

¹²⁵ עי' שיח יצחק דרוש לשבת תרומה, וז"ל, [אהו"י] שמורכבים מב' שמות אה"ה והו"ה שבהם נברא הכל, בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, וכולל גם כן שם החותם שנחתם בו שמים וארץ, בר"ת א'ת השמים ו'את הארץ, שע"ז נאמר (משלי ג כ), "בדעתו תהומות נבקעו", כידוע. עי' פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה (כאן) וז"ל, כי שמות העצם שלשה וכל זולתם כינויין, והם, אה"ה י"ה יה"ה, עכ"ל.

¹²⁶ עי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז קלח ע"א, וז"ל, ולכן אותיות יה"ו הן נסתרות נח נסתר ולפי שבלא סופא דג"ר ורישא לז"ת היא קשר המרכבה לכן היא אינה נח רק בסוף התיבה לבד ומפני שהיא כתר לז"ת והיא דוגמת הכתר היא נחה אחר כל תנועה דוגמת האלף אבל האלף היא טמירא דטמירין כנ"ל שהיא אחר כל תנועה ואין בה נח נראה רק לפרקים מועטים כו' והיא נסתרת אף מהנסתרים נחה אחר נח כמו הוא היא ולכן אלו ב' תיבות הוא היא מורה על זו"נ נסתרים שכל האותיות הן מאותיות נסתרים והה"א מפני שהיא נרגשת יותר מהן שמה בתחילה בתנועה ואותיות אר"י נסתרים תחתיה, עכ"ל. ועי' פת"ש נתיב העקודים פתח ו' וז"ל, ולכן אהו"י הם במספר כ"ב כנגד כ"ב אותיות, וז"ס יה"א דסמוך לבג"ד כפר"ת שהוא רפה, כי בג"ד כפר"ת הם ז"ת שהם ז' כפולות שיש בהם דין וחסד דגש ורפה, שאם הדין גובר, אז האור בא בסיתום וקימוץ בסוד נקודה לבד, ואם הם בסוד החסד, אז האור מתפשט בסוד קו על האות שהוא הרפה, ולכן, כאשר ז"ת מתחברים עם ג"ר וכתר ששם הוא עולם הרחמים כידוע, אז הם נעשים רפויים, אם לא כשיש דבר המבטל וגורם איזה הפסק בין הג"ר לז"ת.

¹²⁷ דהיינו ל"ב נתיבות החכמה.

¹²⁸ צ"ע שאין זה הסדר הנכון [וכן הוא בדברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א ד"ה מתקלא], שכן הגולגלתא הוא כנגד הקו האמצעי ומר"ס הצד השמאלי והקד"א בצד הימני, ועוד עי' בע"ח שער א"א פרק ג' שגם הוא מונה אותם כך. ועי' פת"ש א"א ז', ז"ל, לפעמים אין חושבין בא"א רק ב' רישין לבד גולגלתא ומר"ס, ורישא תליתאה הוא רדל"א שהוא נקרא ע"ש אורא וגנוז בו, ע"כ. דהיינו שהגולגלתא כאן היא הצד הימני והמר"ס הוא השמאלי, ובקד"א גנוזה הארת רדל"א אשר

מאיר היצירה

וכן נכללים באוירא דגולגלתא, כי הוא המכריע¹³⁰, והוא ג"כ נקרא חכמה כידוע, שהוא מוחא לגולגלתא¹³¹, ולכך מתחילין כ"ב אותיות לקמן (משנה י') ברוח מרוה¹³², ובאוירא כלול כל הג' מוחין חב"ד כידוע, רק בהעלם גדול¹³³. ובה מתחילין הל"ב נתיבות רק בהעלם גדול כנ"ל, והוא הנקרא רוח לקמן¹³⁴, וע"ז נאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם¹³⁵, כי הוא ת"ת דעתיק, ונכלל בפיו, ששם גנוז דעת¹³⁶ דעתיק, ונברא בה העולם בהתלבשו במוחא סתימאה.

והל"ב נתיבות הנ"ל הם מפורשים כל שם ושם בהראב"ד ז"ל (הק' דף י ע"א), וכן מקומות התחלקם בגוף הנ"ל, כי הם ג"פ עשר ספירות, שהן בג' תיקונים, שהם גולגלתא טלא¹³⁷, קרומא דאוירא, שהם נכללים במוחא סתימאה, ועוד ב' צינורות מתיקון א' לב', ומב' לג', שנכללים הכל בה, וכן באוירא סתימאה הכוללם¹³⁸.

אופן ב'

בשלישים ושתים וכו' – הוא קו המדה משחתא דכל ספירה בעצמה, וכ"ב צינורות ביניהם¹³⁹. משחתא כו' והוא ביו"ד חכמה, והוא כלול מג' יודין קוצא וגזעא ושבילא¹⁴⁰, וב' המחברות, ב' פרגודים, וכן בכל עולמות וספירות¹⁴¹ כי הכל נכלל בג',

---

הוא שורש הקו האמצעי, כמש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ בליקוט ז שדעת במקום הכתר, וכן כ' רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"א ד"ה בחד.

¹²⁹ דהיינו שחג"ת דעתיק מתלבשים בהם ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א בהערה הקודמת.

¹³⁰ עי' הערה 128 שבו גנוזה הארת הרדל"א.

¹³¹ עי' מבר"ש כג ע"ב. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז מו ע"ד, שם משמע שאפילו אם בשורש הכל בנוי על האוירא, ואז המו"ס בטלה אליו, אמנם כלפי מטה שורש הכל הוא המו"ס. ועי' אד"ר קכח ע"ב: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי [קוצים] הם עיקרן ותחילתן של השערות, והיינו בהיותם עדיין בשרשם במו"ס, ושם הם בבחי' בינה, שהמו"ס היא בינה דא"א (ב"ע לז ע"ב), כחושבן קדו"ש – [מוחין נקראו קדישין, וכולם נקראו על שם החכמה ושם הוא מקור הקדושה, וכאן על ידי גילוי הגבורות שהוא עשיית דין ברשעים, וממילא קידוש שמו ית' (ב"ע לז ע"א)], וכל נימא ונימא להיט – [כאן מתחדש האור החוזר שבשערות דע"ק, שהם שורש הדינים שהם מגבורה דרדל"א, שזה כטבע האש לעלות למעלה (ב"ע לז ע"ב)], בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז [כשהם עולים הם עולים דרך הקד"א, ומשם דרך האוירא ולבסוף דרך הגלגלתא. וכשהם באוירא אז בגלל שגם באוירא יש שמות הו"ה, והם מספר ת"י בחשבון ד' יודין דהו"ה וי' אותיות, וככל שהשערות עולים יותר הם מתגדלים יותר, ולכן עולים יותר לחשבון גדול, אוירא דע"ק נעלם מאד ונקרא אוירא דלא אתפס ולכן אמר שהוא סתים וגניז, סתים ע"ש שנסתם תוך הקד"א, וגניז בסוד חסד דרדל"א שמתלבש באוירא, והוא סוד האור של היום הראשון הגנוז, ואין יוצא ממנו כי אם נהירו דקיק (ב"ע לז ע"ב)], ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קמא ע"א שזה כבכל ניקוד ואות, שהניקוד הוא השורש והאות היא הגילוי.

¹³² ע"ש שזה רמז לא"א.

¹³³ עי' לש"י כללים ח"א יט ע"א, שאוירא היא בגדר אור הגנוז ואינה נגלית כלל, וכל הגילוי מתחיל ממו"ס.

¹³⁴ משנה י'.

¹³⁵ עי' לקמן יא ע"א ש"רוח פיר' הוא כינוי לבינה, ויתכן שהיינו התגלות הכתר.

¹³⁶ עי' זהר ח"ב קכג ע"א: דעת גניז בפומא דמלכא. ועי' מבר"ש כג ע"א.

¹³⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"א ש"טלא דבדולחא" הוא בכלל הגלגלתא עצמו ואינו אחד מתיקוניו (עי' לקמן הערה 473).

¹³⁸ עוד שמעתי מהרב המחבר שאמר לי פא"פ בספר וסיפור וספר כי הבריאה היה צריך מחשבה דבור ומעשה. וז"ש בראשית הוא מחשבה, ואח"כ ויאמר הוא סיפור, ואח"כ ויהי הוא מעשה, ואח"כ וירא אלקים כי טוב פירוש שראה שאינו חסר כלום כ"א כולו במילואו וטובו. וזש"ה אז ראה ויספרה, הכינה וגם חקרה. וכן בספר תורה צריך ספר ממה לכתוב ואח"כ לומר בפיו ואח"כ לכתוב ואח"כ לראות ולהגיה (רמ"ש).

¹³⁹ עי' לקמן יח ע"ב ענין ועי' ציור הדבר לקמן כו ע"ב.

¹⁴⁰ עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב: כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אוירא דסלקא, אלקינו דא גזעא

מאיר היצירה

ווי"ש בשלשה ספרים. וכן אמר לקמן סוף פ"ו (מ"ו), אלו הם עשרים ושתיים כו' ועשה מהם שלשה ספרים וברא כו', והענין שהכל נחלק בג', כי אמ"ש נחלק בג', וכן בז' כפולות וי"ב פשוטות, כמש"ש (פ"ד מ"ה) שלשה כ"א כו' שבעה שלשה {ג ע"א} מול שלשה כו' ושנים עשר שלשה כו' הכל בשלשה. (גם השבע כפולות כל א' נכלל בשלשה כמשי"ת בסוף זה הפרק (מ"ג) בירר שלשה) וכן עשר ספירות בשלשה, דספירה ראשונה מקול רוח ודבור¹⁴², וג"ר אמ"ש, וששה כל א' מג' אמ"ש, כמש"ש (מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד כו' חמש כו', בירר ג' אותיות, ר"ל שהן אמ"ש סוד חב"ד כידוע. והן מתפשטות בכל ז' תחתונות, ואלו ג' מן הפשוטות הן מחשבה דבור ומעשה כמש"ל בפ"ה (מ"ז ומ"ח), והן כוללן כל אמ"ש כידוע¹⁴³. וכן הם באדם שכל המעשה כולל¹⁴⁴ בברית שלכן הן שתי בריתות ברית הלשון וברית המעור, נגד תורה ומצוות שקיום כל התורה תלוי במילה כמ"ש בז"ח רות (סח ע"א¹⁴⁵) ושאר מקומות, והלב והפה. והן בג' ראש במן

דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות, ע"כ, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביר"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל. ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יר"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף הי"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביר"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף הי"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעוץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

¹⁴¹ יש ל"ב נתיבות החכמה ג' בחינות של מציאות: עצמותם, שורשם ותולדתם, וישנם ב' חוטין המחברים ביניהם.

¹⁴² עי' לקמן פ"א מ"ט, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקר"ז קכא ע"ג וז"ל, הבל דפומא ה' עילאה הוא דכליל כלא דכלילא קול רוח ודבור, וכ"ה בכל דבר, עכ"ל. ולכאורה קשה ע"ז שכן דברי רבינו קאי על בינה אמנם יש ליישב דבינה היא התגלות הכתר וכמש"כ הגר"א בביאורו על תיקר"ז לו ע"א ד"ה ואינון חמש כו' - ר"ל, כי אויר נקרא כתר, אור ויוד גנוז בה כנ"ל (לה ע"ב), אח"כ נפיק הי"ד חכמה, ואח"כ יוצא האור והיא בינה, כי בכתר שורש חו"ב, ז"נ כידוע, והיא הי"ד והאור. ואח"כ יוצאין מהם חו"ב, ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא, וכן נקרא בכל שמות שבה אה"ה, וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור, ובינה היא ה' עילאה, לכן ה"פ אור, והם מתפשטין בה"ס מחסד עד הוד כידוע (זהר ח"ג רכג ע"ב), וכמו שמפרש והולך ועלייהו אתמר כו'.

¹⁴³ שכן י"ב הפשוטות הם בסוד הדעת [עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יט ע"ד וז"ל, אמ"ש קשרא קדמאה כולל ג"ר בבינה כנ"ל י"ב פשוטות בקשרא תניינא לישן ו' קול יעקב כנ"ל, ז' כפולות בקשרא תליתאה ששם נוקבא בת שבע שהיכלין דילה כפולין הן, כידוע בסוד ההיכלות שבעה ושבעה מוצקות שבעי' ימים ושבעי' ימים וכן אם נקבה תלד וטמאה שבועים כו'.

¹⁴⁴ לכאורה נדצ"ל כולל.
¹⁴⁵ לכאורה נדצ"ל סט ע"א [פח ע"ד]: לקיים כל דבר, זה ברית מילה, שהוא קיום כל התורה. שלף איש נעלו, זו מצות חליצה. ונתן לרעהו, זו מצות יבום. מכאן אמר רבי עקיבא מצות חליצה קודמת למצות יבום. וזאת התעודה בישראל, מכאן אמר רבי עקיבא, מיום שחרב בית המקדש, נגדעו אלופי עצה, והדעות משובשות, והלב אינו קיים על בוריו, והולך הכל אחר מראית העין, עכ"ל.

ועי' יהל אור ח"ג לז ע"ג וז"ל, סוד הענין, שכל אבר יש לו איכות, כי כולם הן תולדות הספירות, וכל אחד יש לו פנימיות וחיצוניות, ובפנימיות פועלת האיכות וביחיצוניות האיברים, וכ"ה בתרי"ג מצות, שכ"א הוא מעשה מיוחד ויש לכ"א כוונה מיוחדת, ולכן המצות בלא כוונה כגוף בלא נשמה וכו', תרי"ג אברים בגוף ותרי"ג איכות בנפש קבועים בגוף, אף לעכ"ר, ועוד יש תרי"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש, אלא מושפעים מהרוח וזהו תכלית האדם ושלמותו, והן באין מעשיית המצות, וזה אור הלבנה בשלימות וכו', ידוע שכל דבר שהוא כפול בא השני בגולם א' וכו', וכן הוא כאן, שתרי"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עט' הברית ובו נכלל כל התרי"ג מצות גדולה מילה וכו', ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם מצות הש"י וכו', ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת תרי"ג הוא בעטרה ובה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל לכן היא שקולה נגד תרי"ג מצות וזהו ברית, שהוא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד, בסוד תש"י כנ"ל, וכשחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה, עכ"ל.

מאיר היצירה

גויה וכ"ה ברית באלו הג' כמ"ש (דברים י טז) ומלתם את ערלת לבבכם, והוא מלמטה למעלה באור חוזר י' המעשה¹⁴⁶ כו'.

אופן ג'

בשלישים ושתים נתיבות פליאות חכמה כו' – ידוע כי כל התורה הוא שמו של הקב"ה ית'¹⁴⁷. וכל השמות והתורה הכל בשם הוי"ה ב"ה והוא שם המפורש¹⁴⁸. והוא כלל כל העולם, וזה כל האדם, והוא קוטב הקף של כל השנה שנה אחר שנה. וע"ז הולך כל הספר הזה, ג' חלקים עולם שנה נפש¹⁴⁹, כמ"ש בפרקים שלפנינו, וכן הכל על התורה ונקודותיה וטעמיה בכל הג' חלקים בין בכללות ובין בפרטות, בכל אבר ואבר של האדם, ובפרטות של האיברים, וכן בעולם, וכן בכל רגע ורגע מחלקי הזמן כמ"ש לפנינו. והכלל כי שם הוי"ה וכל האותיות של תורה הכל אחד, ובהן נברא ג' חלקי העולם¹⁵⁰. ואמר בפ' בראשית (דף נא ע"ב) ובפ' פקודי (דף רכה ע"ב) בארבעין וחמש זיני נהורין אתפליג עלמא כו'¹⁵¹, והוא הוי"ה במלוי אלפיין שהוא שם המפורש כמ"ש בתנ"ח בהרבה מקומות רבו מלספור. והוא שקיו דאילנא¹⁵² כמ"ש בהקדמת תיקון¹⁵³ (יט ע"א), ובו נברא הכל והוא עשר אותיות בע"ס שהן פנימיות הספירות כמ"ש בהקדמת תיקון¹⁵³. והן נקראות ספירות כמ"ש¹⁵⁴.

והתורה מתחלקת לג' חלקים אותיות¹⁵⁵ נקודות וטעמים והן נר"ן, טעמים בכתר ונקודות בחכמה ואותיות בנינה. ואח"כ מתפשט טעמים בנינה שהיא כוללת ג"ר, ונקודות בז"א, ואותיות במלכות, ושם מושב נר"ן. וכן הוא באדם בראש ובטן וגויה,

¹⁴⁶ ו' הוא דיבור ומקומו באמצע וה' הוא מחשבה ומקומו למעלה.

¹⁴⁷ עי' זה"ק יתרו צ ע"ב ומשפטים קכד ע"א. יש לשים לב שנקט כאן בלשון יחיד, ואילו ברמב"ן בריש בראשית כתוב שכל התורה שמותיו של הקב"ה, דהיינו בלשון רבים, ועי' לקמן ד ע"ד, וכן עי' לקמן הערה 393.

¹⁴⁸ עי' תיקון¹⁵³ ח ע"א, ששם מ"ה הוא שם המפורש. ועי' מש"כ רבינו בביאורו שם ח ע"ב ד"ה ביה צייר אדם וז"ל, ר"ל שמא מפרש שהוא בפנים הספירות כנ"ל וז"ש הרי כו' וז"ס ע"ס בלי מה מ"ב מלבר מ"ה מלגאו, ע"כ.

ועי' זהר פנחס רטו ע"ב: יהו"ה דאיהו חיי כל כנויין וכל שם וכנוי סהיד עליה.

¹⁴⁹ עי' לקמן יד ע"ד שהם כנגד ב"ע.

¹⁵⁰ עי' דברי רבינו (משלי ט א): ג' חכמות הן כמ"ש לעיל וכולן אחד לכן אמר חכמות ביתה ביתה הוא ידוע בסוד בחכמה יבנה בית והוא ג' דרגין כמ"ש לעיל בית יסוד תקרה וכן ג' ספירין שכל א' כולל ג' וכן בג' עלמין שמים וארץ ואויר והן אמ"ש וכו'.

¹⁵¹ ז"ל: בארבעין וחמש גוויני זיני נהורין אתפליג עלמא שבעה מתפלגין לשבעה תהומין כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלין [בגו תהומא].

תרגום: בארבעים וחמשה צבעים של מיני אורות נחלק העולם. שבעה נחלקים לשבעה תהומות. כל אחד מכה בתהום שלו, ואבנים מתגלגלות בתוך התהום.

אתפליג עלמא - עלמא נקרא בינה, פי' תבונה המתלבשת בו"ק דז"א, וז"א הוא עלמא שהעולם הוא בעל ו"ק וגם מלכות נקרא עלמא, ואין עולם אלא מצד שמתלבשין בו"ק ואלו הם סוד המשכן, כי התבונה המתלבשת עם י"ס בז"א נקרא מ"ה, ומשכן עליון בינה הנקרא מי עליונה, כמ"ש בתיקון¹⁵³ משכן עילאה מ"י משכן תתאה מ"ה וכו' (זהר הרקיע). שבעה מתפלגין - ה' גבורות וב' כוללים (רח"ו). תהומין - יסוד אימא ויסוד מלכות נק' תהום (זהר הרקיע). בטש - הבטישה הוא בסוד זיווג נעלם (בהגר"א בספד"צ יג ע"א ד"ה וכבר). בתהומא דיליה - חסד בחסד וגבורה בגבורה (רח"ו). בגו תהומא - יסוד (רח"ו).

¹⁵² עי' לעיל הערה 45.

¹⁵³ א ע"א. ועי' בגליונות לש"ו בריש תיקון¹⁵³ וז"ל, בליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות אמר רבינו, עשרה שמות של הספירות שהם הגוף, עשרה הוי"ת המנוקדין בט' מיני נקודות הם הנפש, ועשרה מיני כינויין הם הלבוש, ע"ס פנימיות שהם יו"ד ק"א וא"ו ק"א הם הרוח [עי' תיקון¹⁵³ קיב ע"א וגר"א קיא ע"ד שזה שייך לכתר], ועי' לקמן ד' ע"ד, ועי' יהל אור ח"א יג ע"ב [שם מדובר ב"ע ולא אצילות שונה מלקמן], עכ"ל.

¹⁵⁴ כלומר כמו שכתבתי שם. וכוונתו לד"ה לעשר ספירין.

¹⁵⁵ הכוללים תגין.

מאיר היצירה

ובשנה חום ורויה וקור¹⁵⁶. ובעולם בשמים ואויר וארץ¹⁵⁷. והמעמים נעלמים שהן בכתר והוא נעלם, במופלא ממך כו' (חגיגה יג ע"א), וכן בהתפשטותו בג"ר שכל ג"ר במקורן נעלמים¹⁵⁸. וכן בעולם (תהלים קטו טז) השמים שמים לה' שלכן לא נזכר מבריאת שמים כלום בתורה כמ"ש¹⁵⁹ בפ' בראשית. וכן באדם הנשמה נעלמת מאד ועיקר חיותו של האדם הוא הרוח, והוא האדם המקבל שכר ועונש כידוע, והוא המרגיש, והוא כל כחותיו וחושיו, והנשמה הוא השכל המלמד לאדם דעת, והוא מזלו של האדם ומלאכו כידוע, והיא בשמים¹⁶¹ רק ניצוצות מתנוצצים ממנו על האדם להנהיגו ולהשכילו. ולכן נשמה באדם נגד שמים בעולם, והתחלת אדם מרוח והוא עיקרו, ובצאת הרוח מאדם הוא מת, ונגדו בעולם האויר שממנו חי האדם, ואי אפשר להתקיים בלתי אפי' רגע אחד ונקרא ג"כ רוח, וכן הנקודות באותיות שבלתם אין תנועה לאותיות כגופים בלא רוח¹⁶².

וכן בשנה התחלתו העיקרי מתשרי שהוא רויח כמ"ש לקמן (פ"ג מ"ח), וג ע"ב) והוא רוח השנה. וחום מניסן הוא נשמה כמ"ש לקמן הכל, וזה מחלוקת רבי אליעזר ור"י¹⁶³, ואלו ואלו דברי א"ח, רק שבריאת העולם מניסן הוא נעלם, כי ידוע שבריאת האדם בתשרי כמ"ש (תפילת ר"ה) זה היום תחלת מעשיך, רק שאנו מונין בהר"ד¹⁶⁴ לשנת

¹⁵⁶ עי' לקמן פרק ג' משנה ה' ש"רויה" ממוצעת ביניהם.

¹⁵⁷ כדלקמן ריש ו ע"ג.

¹⁵⁸ עי' תיקו"ז יט ע"א: חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלן תרין כתיב (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינ"ו.

תרגום: חכמה, הוא מוח, מחשבה מבפנים. בינה, היא לב, ובה הלב מבין (ברכות סא ע"א). ועל שנים אלה נאמר "הנסתרות לה' אלהינ"ו".

וכן עיי"ש עא ע"א: בראשית ברא אלה"ם בראשית חד איהו דלא אתגליא וברא תרין תרין אינון ואינון ב' ואינון תרין עלמין סתימין ובמה ברא לון בנקודא חדא סתימא ראשית אתקרי ועלה אתמר כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד) ותרין עלמין סתימין לא הוו אתגליין עד דעביד לון תרין לבושין ומאי נינהו את השמים ואת הארץ את השמים לבושא לעלמא עלאה דאתברי בנקודה עלאה ואת הארץ לבושא לעלמא תתאה דאתברי באלה"ם דאיהי אימא עלאה.

י' ראשית אתקרי ואיהו אבא דכלא ה' אלה"ם ואיהי אמא דכלא אם כל חי וחכמה דאיהו אבא לא אשתמודע אלא בבניה דאיהי אלה"ם ותמן י"ה אבא ואימא כחדא תרין עלמין סתימין ו"ה אינון תרין בנין ואינון עלמא דין ועלמא דאתי ו' עלמא דאתי דאיהו עלמא אריכא ה' עלמא דין דלא איהו ארוך.

תרגום: "בראשית ברא אלה"ם" "בראשית" הוא אחד שלא נתגלה, וברא שנים, שנים הם, והם שני עולמות נסתרים, ובמה ברא אותם בנקודה נסתרת אחת שנקראת ראשית, ועליה נאמר "כולם בחכמה עשית", ושני עולמות נסתרים לא היו מתגלים עד שעשה להם שני לבושים, ומה הם "את השמים ואת הארץ". "את השמים" לבוש לעולם העליון, שנברא בנקודה העליונה. ואת הארץ, לבוש לעולם התחתון, שנברא באלה"ם, שהיא האם העליונה.

י' נקרא ראשית, והוא אב לכל. ה' אלה"ם, והיא אם של הכל, אם כל חי. והחכמה שהיא אב, לא נודעת אלא בבניה, שהיא אלה"ם, ושם י"ה, אבא ואמא כאחד, שני עולמות נסתרים. ו"ה הם שני בנין, והם העולם הזה והעולם הבא, ו' העולם הבא, שהוא עולם ארוך, ה' העולם הזה, שאינו ארוך.

¹⁵⁹ עי' לקמן כד ע"ג, ועי' אדרת אליהו ריש בראשית (הנדמ"ח עמוד 19) ז"ל, לא הזכירה התורה בכל מקום רק הנראה לעינים, ויתכן שכוונתו למש"כ בחומש וצ"ע.

¹⁶⁰ עי' ליקוטים בסוף מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לט ע"א.

¹⁶¹ עי' לש"ו (ביאורים ח"א לא ע"ב ודף לה ע"ב) שעיקר הנשמה הוא ג"ר דרוח, ויסודו הוא ביהל אור ח"א יא ע"ד.

¹⁶² אמנן טעמים תכליתם הפיסוק לשם חיבור תיבות למשפטים שלמים, אמנם בתיבות עצמם הם אינם מוסיפים כי אם כוונה.

¹⁶³ ר"ה י ע"ב, ועי' לש"ו כללים כלל ט ענף יא.

¹⁶⁴ עי' תוס' ר"ה ח ע"א ד"ה לתקופות, שזהו המולד של השנה שלפני בריאת העולם. ועי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז כ ע"ב וז"ל, רמוז אותיות בהר"ד בד' אותיות של תחלת [שם] מ"ב הנ"ל, והוא מסט' דגבורה שבו נברא העולם, ע"כ. ועי' ב"ע קמט ע"ב וז"ל, ידוע כי שם מ"ב הוא ברישא דמלכא, והוא מסט' דגבורה והוא שם מ"ב היוצא מפ' והארץ היתה תוהו כו', כידוע ששם מ"ב היה בעולם התוהו, ואח"כ נפקא מאתלטייא, והם הדינים שנכללו בגלגלתא מסט' דבוצינא, שמשם היה כח עולם התוהו, והוא בהר"ד שבו נרמז שם מ"ב שנה שלפניה כולו תוהו

מאיר היצירה

תהו בשביל ה' ימים¹⁶⁵ שקדם לאדם כידוע. אבל עיקר המנין משנת יצירה, ומתשרי מנין השנים, כמ"ש (ר"ה יב ע"א) למבול כר"א, אבל לתקופה כר"י, שבתחילת ליל ד' מנין התקופה והוא ניסן שנת תהו. וכן החום הוא רק במחשבה¹⁶⁶. ונפש שיתופא דגופא¹⁶⁷ נגדו הארץ בעולם שממנו הגוף. וכן הנפש מד' יסודות כידוע¹⁶⁸, שע"ז נאמר (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, ואמרו (תנחומא תוריע פרשה א') נפשו של אדה"ר¹⁶⁹. וכן למעלה ארץ העליונה. וכן בשנה ימות הגשמים, (בראשית ב ה) ואד יעלה מן הארץ והשקה את כו', (בראשית ב ז) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה כו'.

וכלל העולה כי חלק הטעמים בכולם נעלם, וכן הכתר נעלם שנקרא אין¹⁷⁰ לרוב העלמו, ובריאת העולם מתחיל מחכמה כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, וכן בראשית ברא אמרו בתרגום ירושלמי בחוכמתא ברא כו' וכמ"ש בזהר ותיקונים. והוא נקרא ראשית שבו מתחיל היצירה והגלוי, לכן אמר ג"כ כאן בל"ב נתיבות חכמה חקק כו'.

ושם מ"ה שמא מפרש¹⁷¹ הנ"ל (ג ע"א), מתחלק י"ג מדות בכתר, ששם י"ג מכילין דרחמי כידוע (אד"ר קלא ע"ב) שהן שרש הכל, שע"ז אמרו (תו"ח לב ע"ד) שקודם שברא הקב"ה את העולם היה הוא ושמו אח"ד בכתר, כי שם כל השם נכלל בקוצו של יו"ד באחדות גמור. ומחכמה ולמטה מתחלק לד' אותיות לד' פרצופים, ושם הוא אחד ביי"ג מכילין דרחמי, ונשארין ל"ב נתיבות בחכמה כלל כל הספירות והעולמות ובהן העולם מתנהג, וכן שנה ונפש כמ"ש לקמן.

והן י"ג טעמים בכתר כמ"ש בתו"ח דף ע"ט ע"ב (כ ע"ד) ע"ש באריכות¹⁷². ול"ב נתיבות הן עשר נקודות וכ"ב אותיות (זהר בראשית קד ע"ב), שח"ב כלולים זה בזה בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה כמ"ש למטה (משנה ד'¹⁷³). ולכן כל הל"ב נתיבות ג"כ בבינה¹⁷⁴, ל"ב אלהים דעובדא דבראשית¹⁷⁵. ואף האותיות יצאו מחכמה רק שנתגלמו בבינה¹⁷⁶

כידוע, עכ"ל. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב ד ע"ג ששם מ"ב הוא ב"ן בלי מילוי הי"ד (כזה: י' ה"ה ר"ו ה"ה), שכן במלכי העיגולים הג"ר לא יצאו להתגלות כלל.
¹⁶⁵ מכ"ה אלול.

¹⁶⁶ עי' תיקר"ז עא ע"א: ואינון שמיעה ראייה ריחא שמיעה במוח ואיהו בהפוכא חו"ם דשריא בלחותא וקרירותא דמוחא לחממא ליה מסטרא דגבורה.

¹⁶⁷ עי' תיקר"ז יג ע"ב. ועי' טנת"א פרק ו: הכלל העולה כי כ"ב אתוון הם רמ"ח איברים של הגוף. וה' דמנצפ"ך הוא הדם ששורה בו הנפש שהם תגין, ועיקר ישיבתה בלב.

¹⁶⁸ עי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרקים א-ב, ועי' נפה"ח שער א' פרק ב' בהגה"ה שבד' היסודות נמצא כל החידוש בכל יום, ועי' לש"ו דע"ה ח"א לו ע"ב, שיש יסודות חדשים לכל עולם ועולם וכולם נעשים יש מאין מהעולם שעליו, והעולם העליון נחשב כא"ס כלפי התחתון, וכל מציאות היסודות של עולם התחתון נובעת ממלכות דעליון לכתר דתחתון.

¹⁶⁹ עי' פת"ש נתיב אח"ף פתח טז ז"ל, למדו זה מיתור הלשון, דאי אפשר לאמר שמה שאמר הכתוב תוצא הארץ נפש חיה, היינו נפש בהמה וחיה, שהרי זה כתוב אחר זה בפירוש, וע"כ, קאי על נפשו הבהמית של אדה"ר.

¹⁷⁰ אד"ז רפח ע"ב: עתיקא קדישא אקרי אין, דביה תלייא אין.

¹⁷¹ תיקר"ז ח ע"ב.

¹⁷² והנה ישנם יותר מ"ג טעמים אמנם כוונתו כאן שיש י"ג שרשים הנקראים מלכים (לש"ו ביאורים ח"א נו ע"ד). ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תו"ח יב ע"ד שהמדובר כאן הוא בטעמים עליונים.

¹⁷³ ע"ש ש"הבן בחכמה" הוא בחינת חו"ב העליונים, ו"חכם בבינה" הוא בחינת ישסו"ת.

¹⁷⁴ עי' לקמן הערה 1318.

¹⁷⁵ עי' לעיל הערה 78.

¹⁷⁶ עי' לש"ו ביאורים ח"א עט ע"א ד"ה אמצא, ז"ל, דהיינו שגילוי האותיות רק מתחיל מו"ק אבל שורש האותיות מתחיל מבינה וחכמה שבה, ומש"כ בזהר תרומה וז"ל דכל אתוון כד נפקו מרזא דעלמא דאתי אגלימו ואתציריו, דהיינו שבתוך האימא נמצא כל הולד בכל איבריו אבל לא נתחזק מציאות גופו רק אחר שיצא לאויר העולם.

מאיר היצירה

כמ"ש בז"ח שה"ש¹⁷⁷, והן מ"ה זיני נהורין דאתפליג עלמא בשמא מפרש (זהר ח"א נא ע"ב)¹⁷⁸.

והנקודות הן ע"ם פנימיות שנקראו ספירות כמ"ש בהקדמת תיקונים כמה פעמים, והן עשר אותיות דשמא מפרש הנ"ל כמ"ש שם (הק' תיקו"ז א ע"א ד"ה לעשר). וכ"ב אותיות הן גוף של עשר ספירות וכלים שלהן, והן¹⁷⁹ ד' אותיות הוי"ה עצמן כמ"ש בהקדמת תיקונים (הנ"ל), ושם הוא השבון המספר יה"ו הם כ"א מחכמה ולמטה, וקוצו של יו"ד הוא אחד הן כ"ב. וכמו שאחד ראשית המספר ואינו רק שרשן והמספר מתחיל מב'180. וכן הכתר אינו רק שרשן שלכן התורה מתחיל מב' ובו נברא העולם, (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית כנ"ל. וה' אחרונה של הוי"ה הן ה' אותיות מנצפ"ך שהן כפולות¹⁸¹, וכן ה' זאת היא כפולה¹⁸², וידוע שלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א) שלכן עיקרן כ"ב, ויתבאר לקמן (ו ע"ב וע"ג) ענין ה' כפולות בפרשות אי"ה.

ואותיות הן תיקונין דספירות¹⁸³ כנ"ל, וז"ס (שיה"ש א יא) תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף. כי הנקודות מחכמה ששם עטרא דחסד, ואותיות הן תורי זהב¹⁸⁴ מבינה ששם עטרא דגבורה וזהו ל"ך¹⁸⁵, נ' שערי בינה. וע"ם הפנימיות הן עשר נקודות כנ"ל, וע"ם החיצוניות הן כ"ב. וענין כ"ב בע"ס וכן מה שבפנימיות הן עשר אותיות המלוי

¹⁷⁷ מ"ר שליט"א טען שהכוונה לדף סו ע"א: תלתין ותרין שבילין אינון דנפקי מאורייתא ואינון רזא דעשר אמרין ועשרין ותרין אתוון דאורייתא וכלהו נפקי מרזא דנקודה עילאה עשר אמרין כלהו כלילן ברזא דאורייתא דאיהו מלך עילאה רזא דתורה שבכתב לעלמא דאתי. ועשרין ותרין אתוון מתפשטין ושריין לאתנהרא מרשיא דנהורא קדמאה ברזא דיחודא דתמן אתוון לאתגליא ומתמן נהרין אתוון וסלקין א' רזא דכל אתוון ברזא דאחד. תרגום: שלשים ושנים שבילים הם שיוצאים מן התורה והם הסוד של עשר אמירות ועשרים ושתים האותיות של התורה וכלם יוצאים מסוד הנקדה העליונה כל העשר אמירות כלולות בסוד התורה שהוא המלך העליון הסוד של תורה שבכתב העולם הבא. ועשרים ושתים אותיות מתפשטות ומתחילות להאיר מראש האור הראשון בסוד היחוד ששם האותיות להתגלות ומשם מאירות האותיות ועולות א' הסוד של כל האותיות בסוד אחד. אמנם ל"נ שכוונתו לדף עד ע"ב: ועד לא מטו אלין תנועי כל אינון שייפין דגופא לא יכלין לנטלא במטלנין דהא כל שייפין דגופא אתפלוגו באתוון דאינון עשרין ותרין אתוון דאתגלמו בפרקין ושייפין.

תריסר שייפין אינון פרקין דנטלין ואלין תריסר לא נטלין עמוד במטלנין כדקא יאות בר ברזא דתריסר תנועי דכולהו עבדין להני פרקין לנטלא לון ואית תנועי אחרנין למיהב סוכלתנו וחכמה ומדע לכל גופא ולנטלא כל גופא ולמיהב חדוה לעילא ותתא כולא כדקא חזי. תרגום: וטרם שהגיעו התנועות הללו כל אותם איברי הגוף לא יכולים לנסע במסעות שהרי כל איברי הגוף בהם נוטלים התחלקות באותיות שהן עשרים ושתים אותיות שהתגלמו בפרקים ובאיברים.

שנים עשר איברים הם פרקים שנוסעים והשנים עשר הללו לא נוסעים במסעות כראוי רק בסוד של שתיים עשרה תנועות שכלם עושים את הפרקים הללו להסיע אותם ויש תנועות אחרות לתת השכל וחכמה ומדע לכל הגוף ולהסיע כל הגוף ולתת חדוה למעלה ולמטה הכל כראוי.

¹⁷⁸ ה"ד לעיל הערה 151.

¹⁷⁹ י' הספירות.

¹⁸⁰ עי' יהל אור ח"א ו ע"ד, ה"ד לקמן הערה 735.

¹⁸¹ עי' ביאור ענינם בשער ש"ך פ"ר ורפ"ח שחידש הלש"ו בסוף הדע"ה ח"ב, ותוכן הענין הוא שאותיות מנצפ"ך הם שורש גם של כל המציאות הצריכה תיקון בעולם התהו, וגם של כל חלקי התיקון של עולם התיקון, ולכן הם כפולות.

¹⁸² כלומר שה' האחרונה וה' הראשונה של השם הינן למעשה אותה האות. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כא ע"א ד"ה ואמר בה'. ועי' לעיל הערה 113.

¹⁸³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ג ד"ה ולזה, שעיקר תכלית התיקון היא האפשרות לקבל את האור הגדול.

¹⁸⁴ עי' תיקו"ז ק"ח ע"ב: הרוצה להחכים ידרים דאיהי חכמה ואיהי מחשבה, באברהם אתלבן אדם, וביצחק אצטריף, ורזא דמלה מצרף לכסף וכור לזהב, מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב דא יצחק.

¹⁸⁵ גימ' נ'.

מאיר היצירה

ומתחיל מכתר¹⁸⁶, ובחיצוניות בד' אותיות הוי"ה מתחיל מחכמה, הענין כמ"ש האר"י ז"ל (ע"ח מוחין דצלם פרק ח) שבחיצוניות הספירות אין הכתר ממנינם רק שרשם והדעת משלימם, ובפנימיות אין נמנה הדעת כי הוא פנימיות ז"ס (ג ע"ג) תתאין¹⁸⁷ רק הכתר ממנינם ע"ש, שלכן כאן מתחיל מכתר וכאן מחכמה, וה' כפולה של הוי"ה משלים מנין כ"ב כי הדעת הוא ה' אותיות מנצפ"ך בוצינא דקרדינותא כמ"ש לקמן (ו ע"ב ד"ה וכן הוא).

והדעת כולל ה"ח וה"ג שמתפשטין בה"ס מחדד עד הוד בז"א ובנוק¹⁸⁸, וכללותם שהיא בחי' ששית ביסוד דזו"נ והן י"ב, והוא פְּמָקוּם הכתר¹⁸⁹ שבו י"ב מכילין דרחמי וכללותם במזל תיקון י"ג כמ"ש בא"ר (קלד ע"ב), והן י"ג טעמים הנ"ל (ג ע"ב). שלכן כאן כ"ב אותיות עשר וי"ב כמ"ש לקמן במתני' ב', והן עשר של עשר ספירות¹⁹⁰, וי"ב של הדעת שהן י"ב תחומין¹⁹¹ בת"ת וביסוד ומלכות¹⁹², י"ב בקר¹⁹³, י"ב פרקי המרכבה¹⁹⁴, י"ב איברים פנימים באדם¹⁹⁵, ויתבאר הכל לפנינו אי"ה.

וכל השמות תלויים בשם הוי"ה¹⁹⁶ ואותיות ונקודות כנ"ל. ועשר נקודות הראשון הוא נעלם¹⁹⁷ והוא נתיב הראשון של ל"ב, (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עימ, ונשארין ט'

¹⁸⁶ אם כן מוכרח שבשם שהוא במילוי כזה: היר"ד ה"א וא"ו ה"א, האות י' שבו היא כתר ולא חכמה.

¹⁸⁷ מצינו בדברי רבינו כמה טעמים מ"ט אין הדעת נמנה בפנימיות: א. עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א ד"ה וכן התחלת, שמקום הדעת הוא באמצע בין אר"א ואינה נראית מאחר והיא נעלמת באימא. ב. מבואר שם א ע"ד בהגה"ה, שדעת איננה נמצאת כי אם בשעת תיקון. ג. לקמן יד ע"ד שהוא מכיוון שדעת המתפשט הוא פנימיות הת"ת וממילא היא כלולה בתפארת. ועי' לש"ו ביאורים ח"ב קו ע"ד: כ"ז [שהדעת לא נמנה בכלל הספירות שהוא פנימיות ה"ק] הוא רק בהדעת הפרטי שבכל פרצוף, אבל בהדעת הכללי העליון שהוא המזלין, יהיה הטעם ע"פ דברינו משום שהוא נכלל בהכתר עצמו שהוא א"א.

¹⁸⁸ עי' לש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג שיש מנצפ"ך דז"א ויש מנצפ"ך דנוק', ועי' הערה 181.

¹⁸⁹ עי' ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח'.

¹⁹⁰ כולל הכתר ללא הדעת.

¹⁹¹ עי' אד"ר קלד ע"ב, והם כעניין י"ב גבולי האלכסון המבוארים לקמן פ"ה מ"ב.

¹⁹² כלומר שם י"ב שהוא מקום הנוק' בג' המקומות הנ"ל והוא הנקרא רביעא לכל תלת, ועי' לקמן הערה 229.

¹⁹³ של נחושת שעליהם היה הים שעשה שלמה (עי' מלכים א' ז כה), ועי' זהר שמות כד ע"ב.

והנה כאן ביאר שהמספר י"ב הוא ביטוי של יסוד, וע' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"א שביאר שעניינו מידת נוק', אמנם יעויין במש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז לו ע"ב ד"ה אינון ברזא, ועי' במש"כ רבינו בביאורו על ס"י ו ע"ב שביאר שעניינו מידת התפארת, וצ"ע. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פד ע"א שבאמת ה"ב היא בחי' הדעת הרי היא שורש לכלל ה"ק והנוק', ולפ"ז באמת לא קשיא מידי שכן כל ה"ב הולכים ומשפיעים מהדעת גם לת"ת וגם לנוק'.

¹⁹⁴ דהיינו חו"ג נו"ה ובכל א' מהם ג' פרקין. ולפ"ז צ"ל שהוא ביטוי לת"ת, וכן באותה המידה אפשר לומר שהוא ביטוי ליסוד, ועי' לקמן הערה 329.

¹⁹⁵ עי' ב"ע רלה ע"א וז"ל, רל"ו הוא שיעור קומה של יוצר בראשית והם רל"ו איברים חיצונים וי"ב איברים פנימיים בגופא כמ"ש בס"י (פ"ה מ"ו) וברע"מ (זהר פנחס רלה ע"א) בסוד י"ב פיקודין ורל"ו פיקודין, עכ"ל. לע"ע לא מצאתי את הרע"מ והי"ע.

¹⁹⁶ עי' זהר ח"ב צו ע"א, ואד"ר קלה ע"א.

¹⁹⁷ עי' תיקו"ז קנא ע"א: קמ"ץ אתקרי בנקודה דא מסטרא דכתר עלאה דאיהו סתים כקמ"ץ דאיהו סתים במחשבה דלא ידע בר נש מה דאית בגויה ומאן דאיהו לגו סתים במחשבה עלת העלות קרינן ליה ואתקרי פת"ח כנקודה דא מסטרא דחכמה דבה אתפתח ואתגליא מחשבה סתימא.

תרגום: קמץ נקרא בנקודה זה מצד של הכתר עליון שהוא סתום כקמ"ץ שהוא סתום במחשבה שאדם לא יודע מה שיש בו, ומי שהוא בפנים סתום במחשבה שורש השרשים קוראים לו. ונקרא פת"ח כנקודה זה מצדו של חכמה, שבה נתפתח ונתגלה מחשבה סתומה.

מאיר היצירה

נקודות הידועין שהן מתחלקין בספירות של ז"א מכתר¹⁹⁸ עד יסוד ונשאר מלכות דלית לה מגרמה (זהר ח"א קפא ע"א) כמו בספירות העקודים¹⁹⁹.
ומ' הנקודות הן ח"י נקודות²⁰⁰ מ"ט של מטטרון²⁰¹, שלכן אמר בתז"ח (מג ע"ד) מ' נקודות כפולין שורש אור ישר ואור חוזר, כי קמ"ץ מורכב מב' נקודות ופת"ח מנקודה אחת (כמ"ש בז"ח שה"ש דף כח (דף נח) ע"א²⁰² ע"ש) וציר"י ב' נקודות וסגול"ג נקודות ושור"ק קטן ג' נקודות וכן שור"ק גדול²⁰³ כידוע ושב"א ב' נקודות וחול"ם וחיר"ק כל א' נקודה אחת הן ח"י נקודות והן ח"י עלמין שהן בחכמה, שהן החיות שורש ח"י עלמין של יסוד כידוע (רע"מ פנחס רמד ע"ב)²⁰⁴, ח"י אלפים עולמות (עי' ז"ח דף מ ע"א²⁰⁵) שהקב"ה משתעשע בהן, סוד הזווג כידוע שמתפשט ממוח דרך ח"י חולייין.

¹⁹⁸ דהיינו א"א ולמעלה ממנו עתיק שהוא כתר דיליה, ומלכות אינו בכלל, והמלכות שנמנה בביאורו על תיקו"ז הנ"ל מרמו לעתיק שהוא ג"כ מלכות של הפרצוף העליון.
¹⁹⁹ עי' ע"ח שער העקודים פרק ה' וז"ל, אור המלכות לא השאיר רשימו וכל בחינ' נסתלקה כולה ועלתה וזה הטעם שנק' מלכות אספקלריא שאינה מאירה דלית לה מגרמה כלום כי לא השאיר בה שום רושם.

²⁰⁰ עי' לקמן הערה 339. עי' אפיקי ים סנהדרין צו ע"ב וז"ל, הצדיקים כולם הם הכל בדרגא דצדיק שהוא הנהר היוצא מעדן וכו', והוא דרגא דרע"מ לויתן וכו', והוא מתפשט בסוד ו' משך הנהר ובח"י חוליות שבשדרה, והם ח"י נקודות שרשם בחכמה ח"י עלמין, שורש ח"י עלמין של יסוד שהם ח"י אלפים עולמות שהקב"ה משתעשע בהם סוד הזיוג שמתפשט ממוח דרך ח"י חוליות, והם רבותים אלפי שנא"ן שעשר נקודות כפולים הם רבותים, רק אלפי שאינן שהם נעלמים נקודה ראשונה בכתר כמ"ש כ"ז רבינו הגדול בפי' לס"י. והם כל הדרגין דחשיב כאן ל"ו צדיקים הם באספקלרי' המאירה בסוד משך הנהר.

²⁰¹ עי' ע"ח שער כסא הכבוד פרק ז' וז"ל, דע כי מטטרון גימטריא שד"י שהוא ביסוד העליון הנקרא ח"י ואלו הם סוד ט"ט מן מטטרון ושאר אותיות הם רמ"ן גימטריא נוריא"ל.
עי' תז"ח מב ע"א: רצוא בנוריא"ל ושוב במט"ט, ע"כ. עי' מש"כ רבינו שם וז"ל, כי ד' חיות הן ד' אותיות שבשם ט"ס מחכמה ולמטה ומט"ט הוא חיה החמישי פרצוף החמישי כתר היצירה שבו שני בחינות של כתר ע"ק וא"א כידוע מופלא ומכוסה שעליו נאמר ואראה ואפול על כו' ובחינה הראשונה הוא מט"ט שבו מתלבש שם ה' בבריאה [דהיינו הקשר בין יצירה לבריאה] כמו כל עתיק כידוע ונוריא"ל הוא בחינה האחרונה שלכן הוא נחשב בכלל החיות ארגמן כידוע בכל כתר וז"ש והחיות רצוא כו' שבסט' דנוריא"ל רצין להשיגו ושוב בסט' דמט"ט שעתיק נקרא רישא דלא אתיידע, עכ"ל.

והנה ר' עקיבא כשעלה במרכבה נכנס בשלום כו' (חגיגה ט"ו ע"ב) היה זה בסוד ט"ט דמטטרון שהוא בסוד ב' הדרכים הנ"ל ששם שניהם טובים, נחשא דחיי בסוד ח"י שבו יסוד הפנימי דאצילות דנוקבא שמתקשר בבריאה, והוא בשלום והוא יסוד הבריאה התלוי בקדושה עילאה, והכיר היאך הכל יוצא משם א', והיאך הרע קשור בקדושה ושם הוא בסטרא דטוב.

²⁰² בדפוסים שלנו הוא עג ע"ד: מים איהו לימינא ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה צרי בסטרא דא דימינא אתפליגו תרין מימין והא אוקימנא. ובגין כך צרי תרין נקודין מתישבן מימין לקביל תרין חד לעילא וחד לתתא כמה דאתחזי בנקודת שב"א.

תרגום: המים הם לימין בסוד אותה הנקדה שמאיר בה צרי בצד זה של הימין נחלקו שני סוגי מימות והרי בארנו ומשום כך צרי שתי נקודות מתישבים מימין כנגד שנים אחד למעלה ואחד למטה כמו שנראה בנקדת שב"א.

ועוד אפשר לומר שכוונתו לדברי הזו"ח שם: יקוו המים אינון חמש כולהו לנקודה חדא דאיהו נקודת שורק דקיימא תחות רקיע קמץ כל אינון מיין דהאי סטרא והאי סטרא כל אינון חמש נקודין מתישבן בהאי נקודה ודא אתיישבת ונהיר לברית קדישא דבדכורא וכל נהורא דחמש נקודין כולהו ירית דא.

תרגום: יקוו המים כל אותן החמש לנקדה אחת שהיא נקדת שורק שעומדת תחת הרקיע קמץ כל אותם המים של הצד הזה והצד הזה כל אותן חמש הנקודות מתישבות בנקדה הזו וזו מתישבת ומאירה לברית הקדושה שבזכר ואת כל האור של כל חמש הנקודות זה יורש.

²⁰³ ו, ועי' לקמן הערה 339. עי' תיקו"ז יז ע"א: [אות] ש אית לה תלת ראשין, ואינון סגול"ל, ואינון תלת נקודין שר"ק. ז' (נ"א ו') רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בו', קוצא מלגאו חיר"ק קוצא דאת ג', וכלא אתרמיז באת א', נקודה לעילא.

²⁰⁴ עי' לש"ו ביאורים ח"ב פ ע"ג, שבהו"ה דעיניין יש"ח משחתין והם שורש סוד ח"י עלמין שביסוד, והוא טיפת הזרע הנמשכת בו מח"י חולייין שבשדרא.

מאיר היצירה

וז"ש (ע"ז ג ע"ב) רבותיים אלפי שנאן אל תקרא שנאן אלא שאינן. ר"ל שעשר נקודות כפולים²⁰⁶ הן 'רבותים' רק אלפי²⁰⁷ שאינן, שהן נעלמים כנ"ל, לפי שנקודה הראשונה היא בכתר²⁰⁸ ששם נעלם ונק' אין וזהו שאינן. וח"י אלף עולמות הנ"ל הן ח"י משחתין שבין כ"ד עיינין של שם הוי"ה²⁰⁹, וזהו בחכמה ששם הוא בסוד נקודות. וכאן הוא שרש שם של י"ח²¹⁰ שהוא ממונה על גשמי רצון ונדבה. ובבינה הם שמות של הנקודות שהן קמ"ץ פת"ח כו' שהן כ"ח אותיות, כ"ח אתוון דעובדא דבראשית (תיקו"ז יד

²⁰⁵ מט ע"ב: ענין י"ח אלף עולמות. רבי שמעון אומר עד שלא ברא הקב"ה את עולמו הוה הוא ושמה סתים בגויה סליק ברעותא למברי עלמא כיון דסליק ברעותא אסחר נקודא דסתים ואסחר תחומיה בהיכליה ופשיט פשיטו לתלת סטרין ולא יתיר. מגו דנקודא דא נפקו כחדא תלת נקודין ואתיירו תרין בחד גוונא וחד לתתא ואיהי נקודה דאפיק אלין תלת עאל ואתטמר באמצעיתא ועד דלא עאל סליק ואיגניז. בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין ודליגו מגווה נפק מגו סתימא דסתים חד בוצינא ידיע ולא ידיע טמיר ולא טמיר ומדיד משחתא סתימא מנקודא דא לנקודא דא אתפשטו נקודין גו חילא דבוצינא ומדיד אלף עלמין סתימין דעין לא ראתה מן דא נקודה לדא נקודה ואתאחידו תרין נקודין כחדא ובין נקודה לנקודה אלף עלמין מדיד אלף מגו נקודה תניינא עד נקודה דלתתא ועבד משחתא בפשיטו דאלף עלמין אחרנין וכלהו עלמין סתימין. ואלין אינון תרין אלפין שנין דקיימא אורייתא עד לא איברי עלמא כדין עאל אורייתא נקודה סתימא באמצעיתא ואשלים להאי סטרא ולהאי סטרא ואשתכחו להאי סטרא תלת נקודין ולהאי סטרא תלת נקודין.

תרגום: רבי שמעון אומר עד שלא באה הקדוש ברוך הוא את עולמו היה הוא ושמו נסתר בתוכו עלה ברצון לברא את העולם כיון שעלה ברצון הקיף נקדה הסתומה והקיף תחומה בהיכלו ופשט התפשטות לשלשה צדדים ולא יותר.

מתוך הנקדה הזו יצאו כאחד שלש נקודות והתישרו שתיים בגון אחד ואחד למטה והיא הנקדה שמוציאה שלשת אלו היא נכנסת ונטמנת באמצע וטרם נכנסה עולה ונגזת.

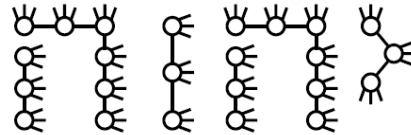
בשעה שייצאו שלש הנקודות הללו ודלגו מתוכה יצא מתוך הסתר הנסתר מאור אחד ידוע ולא ידוע טמון ולא טמון ומדד מדה נסתרת מהנקדה הזו לנקדה הזו ונתפשטו אלו הנקודות מכח הנר החזק ומודד אלף עולמות סתומים שעין לא ראתה מנקדה זו לנקדה זו ונאחזו שתי הנקודות כאחד ובין נקדה לנקדה אלף עולמות מודד אחד מתוך הנקדה השניה עד הנקדה שלמטה ועשה מדידה בפשיטות של אלף עולמות אחרים וכל העולמות נסתרים.

ואלו הם אלפים השנים שעמדה תורה טרם נברא העולם ואז נכנסה התורה שהיא הנקדה הנסתרת באמצע ומשלימה את הצד הזה ואת הצד הזה ונמצאו לצד הזה שלש נקודות ולצד הזה שלש נקודות.

²⁰⁶ דהיינו מלמעלה למטה וכן מלמטה למעלה (ע"פ רבינו בביאורו על ספד"צ כג ע"ב ד"ה ואמר כתיב).

²⁰⁷ נדצ"ל אלפיים כמש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כג ע"ב ד"ה ואמר כתיב.

²⁰⁸ דהיינו בעתיק, ועי' הערה 198.

²⁰⁹ כזה:

ע"פ ע"ח שער הנקודות פרק א'.

ועי' לש"ו ביאורים ח"א סח ע"ד, שאלקים פשוט ומלא הוא ח"י אותיות, ובהם מתלבשים י"ח משחתין דשם הוי"ה ב"ה.

²¹⁰ עי' לש"ו ביאורים ח"ב פ ע"ד וז"ל, לא מצאתי בשום מקום שם מיוחד ומיוחס על מספר י"ח על דרך שנמצא שם ע"ב שם מ"ב שם כ"ב שם י"ב אבל שם של י"ח לא מצאתי נזכר בשום מקום ואולי כוונתו לפי הענין שמדבר שם בסוד ט"ט מטטרון על ו' צרופים דשם שד"י שיש בהם ח"י אותיות והם מסודרים בסוד ט"ט דמטט' ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, ועי' שושן סודות דף יד ע"ב שאמר שם כי אלו השמות הם מסוגל לעצירת גשמים ואולי לזה כוון הגר"א באמרו שהוא ממונה על גשמי רצון ונדבה, עכ"ל.

ועי' זהר ח"א יח ע"א: הכא שמא גליפא דתמני סרי אתוון ממנא על גשמי רצון נדבה וברכה ישובא דעלמא.

תרגום: כאן שם חקוק של שמונה עשרה אותיות, ממונה על גשמי רצון נדבה וברכה, ישוב של העולם.

מאיר היצירה

ע"א, שבה²¹¹ עשייה של בראשית, כמ"ש בוהר ובתיקונים²¹². והן כ"ח אותיות של בראשית ברא ושל (שמות כ א) וידבר אלהים. וסודן בשם הוי"ה כ"ח אתון דמלוי המלוי כידוע²¹³. וממנה יוצאין עוד כ"ב אותיות²¹⁴ כנ"ל (ג ע"ב²¹⁵) ואלו הן נ' שערי בינה וזה סוד מופלג.

ומתחלקין הכ"ב אותיות בג' קוין חג"ת כמ"ש בפ' בראשית (דף מז ע"ב) ע"ש, ואח"כ נכללין עוד במלכות כמ"ש (דף טו ע"ב) ע"ש, רק ששם למפרע כמ"ש בז"ח שה"ש (דף נב ע"ד²¹⁶) ע"ש, ולכן שם ע"ב הוא ברת"כא²¹⁷ דחג"ת וזהו סוד שם ע"ב, ומהן יוצאין ע"ב מלאכים שסובבין הכסא כמ"ש בז"ח שה"ש (דף נד ע"ב), והגירסא משובשת והנוסחא האמיתית כמ"ש הרמ"ק זללה"ה (פרדס שער כ"א פרק יב) שמצא נוסחא ישנה קדמונית בדוקה, מקודם ד' חיות ארגמ"ן ואח"כ כ"ח מחנות של הנקודות, ואח"כ א"ב ביושר ולמפרע ואין ארגמ"ן בכלל הע"ב. ואם תאמר הא אמר ע' ובפרטן אתה מוצא ע"ב, הענין א' כי שרשן בת"ת ע', ע' שמות כידוע²¹⁸, ועם ב' זרועות ע"ב. וכן ע' נפש עם יעקב והן ע"ב עם אברהם ויצחק. וכן ע"ב אומות עם עשו וישמעאל כמ"ש במ"א (תז"ח כה ע"ד ד"ה ע"ב פנים) באריכות. ושרשם בשם הוי"ה כ"ד עיינין בג' תגיין²¹⁹ וכן במלוי יודיין כידוע. והן שתין אתון דמלוי הכ"ב אתון²²⁰, ועם י"ב אתון דמלוי מנצפ"ך הם ע"ב, כמ"ש בז"ח שה"ש²²¹ (ג ע"ד) ע"ש, כי מנצפ"ך הוא בדעת ושם שורש י"ב תחומין כנ"ל (ג ע"ג) והן הכל ע"ב.

והן ע"ב פרקי גופא, כ"ח פרקי האצבעות של הידים, וכ"ח של הרגלים, ופה וצואר, וב' עינים הם שתין פרקין, ועם הי"ב פרקים של הידים והרגלים, ג' פרקין בכל א' שהן מנהיגי כל הגוף, והם י"ב בקר שהים עומד עליהם²²² וכן בכסא כידוע²²³, הן ע"ב פרקין שמנענעין כל הגוף. ועיין בז"ח שה"ש²²⁴, וזהו רתיכא תתאה חג"ת עם מלכות,

²¹¹ בבינה.

²¹² ע"י זהר ח"א כב ע"א: ויאמר, הוה אמר לאלה"ם יהי אור, מארי דבניינא (פי' חכמה – רח"ו) איהו אומר ואומנא (אמא) עביד מיד.

²¹³ כזה: יה"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, [מכאן כ"ח אותיות דמילוי דמילוי] יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף.

²¹⁴ דז"א.

²¹⁵ בענין ל"ב הנתיות שישנם גם בחכמה וגם בבינה.

²¹⁶ וז"ל: אתון עילאין רברבין, הוו באורח מישור לגבי דכר. אתון זעירין תתאין, הוו בהיפוכא לגבי נוקבא.

²¹⁷ במרכבה. דהיינו נ' הנ"ל, עם כ"ב דתשר"ק.

²¹⁸ ע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"ג שמציין לזהר משפטים (קכג ע"א): ע' נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, עכ"ל. והוא ת"ת, וכמ"ש שם: כדין ע' שמהן לקבלהון בארעא כל הנפש כו', עכ"ל, וע"ש.

²¹⁹ דהיינו בכל עין. וע"י לעיל הערה 209.

²²⁰ ע"י יהל אור ח"א כ"ב ע"ב: אלף בית גימל דלת הא וזין חת טת יוד כף למד מס נון סמך עין פה צדי קוף ריש שין תיו.

²²¹ עד ע"ד: אשתארו תו אתון ואינון תריסר מס בתימא צדי אריכא נון פא כף ואינון אתון אחרנין כפולים מנצפ"ך ואינון סלקי לתריסר אתון וכד אתון כולהו אשתלימו סלקין לע"ב אתון רזא דשמא קדישא דקב"ה אתקרי בהו.

תרגום: נשאר עדין שתים עשרה אותיות והן מס הסתומה צדי ארכה נון פא כף והן האותיות האחרות הכפולות מנצפ"ך והן עולות לשתיים עשרה אותיות וכשכל האותיות נשלמו עולות לשבעים אותיות אותיות סוד השם הקדוש שהקדוש ברוך הוא נקרא בהן.

²²² ע"י לעיל הערה 193.

²²³ ע"י יחזקאל א.

²²⁴ סג ע"ב: רתיכא עילאה דאיהו רזא דארבע סטרין פשיט נהירו מתלת סטרין חד דיליה דאתחברו ביה ירותא דאבא ואימא דהוו תרין ומתחברן לחד ותרין מתרין סטרין.

תרגום: מרכבה עליונה הוא סוד של ד' צדדים פושט אור מג' צדדים א' שלה שמתחבר בו, ירושה של אבא ואמא שהיו ב' ומתחברים לא' ושנים מב' צדדים.

מאיר היצירה

ורתיכא עילאה חג'ת עם בינה הוא שם מ"ב כמ"ש בזוהר פ' תרומה (קלב ע"ב) וברע"מ פ' יתרו (צב ע"ב) יעו"ש.

והענין כי חג'ת הם א"ב כ"ב אתון כנ"ל, ועם עשר נקודות כפולות הוא מ"ב²²⁵. ועיקרן מ' כי הם רק ח"י נקודות, רק עם ב' אודנין דלבא²²⁶ הם מ"ב כמ"ש בסתרי אותיות בז"ח דצ"ו²²⁷ (ב ע"ב), ואילין אינון מ' דקיימין ברזא דבראשית לתתא ברזא דשמא קדישא ותרין אזנין לאחדא בימינא ושמאלא כו' יעו"ש. ושרשן כ"ד עיינין וי"ח משחתין²²⁸. וכן פשוטן ומלואן ומלוי מלואן כידוע. ושם י"ב הוא י"ב שבדעת ועיקר שרשן בכתר²²⁹ כנ"ל, וכמ"ש בא"ז²³⁰. והנה שם י"ב הוא ג' הויות ה' מלך²³¹ כו' בניקוד מלך

²²⁵ הן בחי' מ"ב זיווגים (עי' ע"ח שער ט"ל פרק יד) וכן בחי' שם מ"ב.

²²⁶ עי' תיקו"ז קו ע"ב: ובגינה אתמר לעמת המסגרת תהיין הטבעות וגו', מאי הטבעות אלין תרין אודנין דלבא.

²²⁷ צ"ל דף ו (וכן הוא במש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז לז ע"ג שמציין לז"ח דף ו ע"ב וכן הוא במהדורת אמסטרדם): ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר לסטר מזרח תשעה לסטר מערב תשעה לסטר צפון תשעה לסטר דרום תשעה והאי נקודה דקיימא עליהו באמצעיתא אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה בגין דקיימא באמצעיתא, לסטר מזרח עשרה לסטר מערב עשרה לסטר צפון עשרה לסטר דרום עשרה ספירן לכל סטר ואלין אינון מ' אתון דקיימין ברזא דבראשית לתתא ברזא דשמא קדישא ותרין (אזנין – וכן הוא באמסטרדם) [אינון] לאחדא בימינא ושמאלא וכלהו קיימין ברזא דה"א.

תרגום: ואותם השלשה הם תשעה לכל צד לצד מזרח תשעה לצד מערב תשעה לצד צפון תשעה לצד דרום תשעה והנקדה הזו שעומדת עליהן באמצע נמצאת הנקדה הזו שמשלמה כל צד לעשרה משום שעומדת באמצע לצד מזרח עשרה לצד מערב עשרה לצד צפון עשרה לצד דרום עשרה עשר ספירות לכל צד ואלו הם מ' אותיות שעומדות בסוד של בראשית למטה בסוד השם הקדוש ושתי אזנים הן לאחז בימין ושמאל וכלם עומדים בסוד של ה"א.

²²⁸ כנ"ל הערה 209.

²²⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א ד"ה הספירות ז"ל, הן הולכין בתלת תלת, חב"ד חג'ת נה"י, ומלכות היא רביעית הכוללת את כולן, וכמ"ש תז"ח (עג ע"ג) דתשע ספירות אינון משולשין בעד"א כג"ד, ח"ח"נ" ב"ג"ה" כ"ת"י, ומלכות עשירין לון ורביעין לון, וז"ס שם של י"ב, שמלכות היא כלולה בכל קו האמצעי, שהוא המכריע וצריך להיות כלול משניהם, ביסוד היא עטרת היסוד, ובת"ת שם שני מלכים, ע"כ. ועי' תיקו"ז ה ע"א, שנוק' היא רביעא לכל תלת. ועי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכן נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרם במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרם נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה, עכ"ל. ועי' לעיל ג ע"ד, ששם י"ב היא בדעת ששרשו בכתר. ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ששם י"ב ביסוד, ואילו כאן כתוב שהוא תופס את כל הקומה, ומתריך שכל העד"א הוא ענין אחד. ועי' לש"ו כללים ח"א סט ע"א שמצד עצמם אין חילוק בין ת"ת ליסוד אלא רק מצד הקו ימין ושמאל יש הבדל (עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעתו יסוד הוא א'), ולפ"ז יתבאר שאין עיקר כוונת רבינו באופן פרטי לדעת (וכן הוא בלש"ו ביאורים שם), אלא לכללות כל העמוד האמצעי כתר דעת ת"ת יסוד. ועי' לש"ו כללים ח"א סח ע"ב שמקום הנוק' הוא בטבור כמבואר באד"ר קמא ע"ב שמקומו מאחוריו.

עי' הגהות רח"ו ח"ב רא ע"ב בשמא קדישא דתריסר אתון דההוא שמא שליט באוירא: שם בן י"ב בת"ת שליט באוירא כי אויר רוח ת"ת. ועי' לקמן הערה 328.

ועי' זהר ח"ג עח ע"ב: אדכר משה חד שמא קדישא דהוה גליף בתריסר אתון, ופי' המקדש מלך: פי' שם בן י"ב ועיין בפ' בשלח דף נ"ח ע"א.

²³⁰ רפח ע"ב: בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע.

²³¹ עי' תיקו"ז יא ע"א: ואית נקודה ברזא אחרא כגוונא דא יהו"ה מְלָךְ (תהלים י טז) יהו"ה מְלָךְ (שם צג א) יהו"ה מְלָךְ (שמות טו יח) שמהן לעילא נקודא דלהון כתיבין דתחותייהו ד' שמהן תליין מכל שמא ושמא ועלייהו אתמר (ישעיה ו ג) וקרא זה לקביל י"ב אנפין דתלת חיון אל זה י"ב גדפין דתלת חיון ועל כלהו פני אדם ותפילין הוא פני אדם ציצית פני חיון וגדפי חיון ואוקמוהו רבנן שם בן י"ב כל היודעו והזהיר בו כל תפלותיו מתקבלות ומקורו יוד קי ואו קי כל י' איהו אנפוי יהוה א' (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם הכא בהאי שמא רזא דתפילין וציצית. תרגום: ויש נקוד בסוד אחר, כדוגמא זה: יהו"ה מלך, יהו"ה מלך, יהו"ה ימלך. השמות למעלה, הנקודות שלהם כתובות תחתיהם. ארבעה שמות תלויים מכל שם ושם, ועליהם נאמר "וקרא

מאיר היצירה

כידוע. והנה הם מעידים על אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיה מד ו) וכמ"ש בתיקונים²³², והנה הוה והיה ויהיה הם אותיות ג' היות, וכן הוה הוה יְהִי נקודתם מֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמֶלֶךְ רק שנתחלף ראשון עם אחרון²³³ בסוד (לקמן משנה ז) נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן. והן עשר אותיות ע"ס, והן י"ב כי המלכות מקומה בג' מקומות בשלש ראשונות ואמצעיות ואחרונות, רביעית לכל תלת (תיקון"ז ה ע"א) כמה שכתוב בתו"ח²³⁴ בסוד יפה כלבנה בג' אחרונות ברה כחמה בג' אמצעיות איומה כנדגלות בג"ר. והן ג' יודי"ן בג"ם ימינים, ג' ההי"ן בג' שמאליים, ג' ווי"ן בג' אמצעיות, ג' ההי"ן במלכות, וכמ"ש בתו"ח דף ע"ח ע"ג (טז ע"ב) כגוונא דא י' י' כו' יעו"ש באריכות, וכן הוא מלך מלך ימלוך כמ"ש בפ' בראשית (דף לד ע"א) ר' אחא אמר ה' מֶלֶךְ²³⁵ דא עלמא עילאה דאיהו עלמא דאתי ה' מלך דא תפארת ישראל ה' ימלוך דא ארון הברית. והוא כנ"ל כי עלמא דאתי כוללת ג"ר, ות"ת כולל ג' אמצעיות, ומלכות כוללת נה"י ששם מקומה כידוע. שלכן כל הע"ס מתחלק לתלת שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י²³⁶, וכן מתחלק הכל לתלת תלת ומלכות רביעית לכולם, ושורש הכל בכתר כמ"ש בא"י (דף רפ"ח ע"ב) בתלת עשר מכילין דרחמי אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע כו', והן ג' הוי"ות כידוע, ושורשן ג' יודי"ן של שם ס"ג שהוא בכתר, ועם עשר אתוןן שלו הם י"ג מכילין והוא שורש י"ג. וכמ"ש בתו"ח (דף עו ע"ב יא ע"ב) ואיהי שמא דכתר עילאה דאיהי חכמה קדומה דהכי סליק חכמה לחושבן שמא קדישא עם עשר אתוןן בכללא דאינון יו"ד כו' דתמן תלתא יודי"ן כו' דאתמר ביה בג' יודי"ן דסגולה אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים כו' והאי אבנא חדא יו"ד בחושבנא

זה", כנגד שתיים עשרה פני שלש החיות. "אל זה", שתיים עשרה כנפי שלש החיות. ועל כולם פני אדם, ותפילין הוא פני אדם. ציצית פני החיות וכנפי החיות. ופרשוהו רבותינו שם בן שתיים עשרה, כל היודעו והזהיר בו, כל תפילותיו מתקבלות. ומקורו יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כל י' הוא פני יהו"ה א' ודמות פניהם פני אדם", כאן בשם הזה הסוד של תפילין וציצית.

ע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הוי"ות שבמ"ס, וכן ה"ה והר"ה ויהי"ה ג' הוי"ות, והן מנצפ"ך בוצינא, וע"י זה בראשית לד ע"א ז"ל, תרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם, מלך עלאה ומלך תתאה (תנינן), כתיב יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד, יהו"ה מלך לעילא יהו"ה מלך באמצעיתא יהו"ה ימלוך לתתא [תרגום: ושני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה]. ע"כ. זו היא הפעם היחידה שזכר 'מלך מלך ימלוך' (חוץ ממה שתקנו הקדמונים פסוקי דזמרא ב'יהי כבוד'). ע"י פת"ש א"א כב, שהזמן מתחלק לג' בחינות והם היה הוה ויהיה. טעם הדבר, שכן חילוק הזמן אף היא בסוד המתקלא שנותן משקל וגבול לאורות האיר בהדרגה. ושורשו בג' היות של המו"ס הרי הוא תחילת האצילות (ע"י לעיל ג ע"ב). ע"י לש"ו כללים ח"ב לה ע"א, שכל השלשה הם למעשה אותו הגילוי, הרי הוא מלכותו ית' (מֶלֶךְ), ושהוא ית' לבדו סיבת הכל (מֶלֶךְ), ושרק הוא לבד תכלית הכל (ימלוך).

²³² ע"י תיקון"ז (קכז ע"ב): ולקבל אליו תלת טיפין אינון תלת יודי"ן דאינון ביה"ד ה"י וא"ו ה"י, דמעידין על עלת כל העלות, דעליה אתמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי"ם, דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדי אין אלקי"ם. ואפשר לומר שכוונתו כמו שכתבתי והוא בתז"ח יא ע"ב: דג' היות הן דתליין בשם הנ"ל והן ג' היות דמלך מלך ימלוך שהוא היה והוה ויהיה והן אותות של שלשה היות בהצטרף השלשה תיבות היה כו' ביחד.

²³³ דהיינו חולם דהוה, עם סגול דיהיה.
²³⁴ דהיינו כמו שכתב הוא עצמו בפירושו לתז"ח טז ע"ד ד"ה ה"ה, וכן שם כט ע"ב ד"ה בין פרקא.

²³⁵ ע"י לש"ו כללים הו"ד לעיל הערה 231 משם משמע לנקד כן. אמנם מו"ר שליט"א אמר שצ"ל מֶלֶךְ.

²³⁶ ע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר וז"ל, בכל הזוהר וספרי קבלה כולל כל האצילות בג' שמות אק"ק הוי"ה אדנ"י, ג' פרצופים א"א ז"נ, שאר"א נכללין במזלא, וכן בא"ר לא הזכירם, ע"כ.

ע"י תיקון"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אק"ק כתר עלאה, יק"ק עמודא דאמצעיתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

מאיר היצירה

עשר ואית לה קוצא לעילא וקוצא לתתא ונקודה באמצעיתא דכלא ומתמן קרא למשה עד"א ב"ג מכילין דרחמי²³⁷. וכן שם ס"ג ג' יודי"ן וא' שבו שהן שורש שם ס"ג כידוע²³⁸, הן שרש לל"ב נתיבות חכמה והא' נעלם, והנשאר²³⁹ ג"כ ל"ב כי הנתיבות הן כפולות כידוע²⁴⁰. והענין כי הנקודות כפולות, וכן האותיות²⁴¹ כי כ"ב בחג"ת וכ"ב במלכות כנ"ל²⁴². וזה השם י"ב²⁴³ הן י"ב פרקי גופא המנענעים כל הגוף²⁴⁴, ופרקי המרכבה י"ב אנפי היוון²⁴⁵ שהם ג"כ (ד ע"א) ג' היוו"ת דמלך מלך ימלוך כידוע²⁴⁶. וכל השמות הנ"ל הן

²³⁷ ז"ל בשלימות: אבנא דא מפומך סלקא לאתא דאתמר בה במפלא ממך אל תדרש ובמכסה ממך אל תחקר ואיהי שמא דכתר עלאה דאיהו חכמה קדומה דהכי סליק חכמה לחשבן שמא קדישא עם עשר אתון בכללא דאנון יר"ד ה"י וא"ו ה"י דתמן תלת יודי"ן דאנון שמא דאכתר לשמא דחכמה זעירא דא כליל עשר מעלא לתתא וחכמה זעירא כליל עשר מתתא לעלא עשר בגבורא מעלא סגולתא דמתמן אתקריאת שכינתא סגלת מלכים ואיהי שנאה (שצאה) לאמין דעלמא איהי אבנא חדא כלילא מעשר אתון מתתא לעלא דרמיזין ביר"ד ה"א וא"ו ה"א תלת אלפין אלין דחכמה זעירא דתמן כ"ח מ"ה דהאי איהו שמא דסליק מ"ה בחשבן ותלין מנה כ"ח אתון דאנון יר"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו אל"ף ותלת אלפין דהאי שמא אלין דסלקין אהיה תלת זמנין כחשבן דרמיז קודשא בריך הוא לך בשליחותך לאפקא לישראל ממצרים הדא הוא דכתיב (שמות ג) ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם ובה אשתמודע דהוא מפלא ומכסה מסטרא דעלת כל עלאין דאתמר בה בג' יודין דסגולתא אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים ומסטרא דעלת כל עלאין אתקריאת שכינתא אמונה דישראל והאי אבנא חדא י' בחשבנא עשר ואית לה קוצא לעלא וקוצא לתתא ונקודא באמצעיתא וכלא אחד ומתמן קרא למשה לעמודא דאמצעיתא ב"ג מכילין דרחמי דמאן דקרא באלין י"ג מכילין דרחמי לעלת כל העלות לא יחזר ריקם בצלותה וכד איהו רכיב על אבנא חדא לית ממנא ושלטן דבשמיא וארעא דקימא קמי האי אבנא דבההוא זמנא אתמר בסמא"ל (עובדיה א) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך וגו' והכי י' תתאה סליקת ל"ג מכילין ורמיזין באת א' י' לעלא וי' לתתא חכמה בראש וחכמה בסוף ו' כריכא דתרויהו.

תרגום: האבן הזו מפיך עולה למקום שנאמר בו במפלא ממך אל תדרש ובמכסה ממך אל תחקר והיא השם של הכתר העליון שהיא חכמה קדומה שכך עולה חכמה לחשבון של השם הקדוש עם עשר אותיות בכלל שהם יר"ד ה"י וא"ו ה"י ששם שלש יוד"ים שהן השם שמכתיר את השם של החכמה הקטנה זה כולל עשר ממעלה למטה והחכמה הקטנה כוללת עשר ממטה למעלה עשר בגבורה ממעלה סגולתא שמשם נקראת השכינה סגלת מלכים והיא משמידה את אמות העולם היא האבן האחת כלולה מעשר אותיות ממטה למעלה שרמוזות ביר"ד ה"א וא"ו ה"א שלש האלפ"ים האלו של חכמה קטנה ששם כ"ח מ"ה שזהו השם שעולה ארבעים וחמש בחשבון ותלויות ממנו עשרים ושמונה אותיות שהן יר"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו אל"ף ושלש האלפים של השם הזה אלו שעולים אהיה שלש פעמים כחשבון שרומז הקדוש ברוך הוא לך בשליחותך להוציא את ישראל ממצרים זהו שכתוב (שמות ג) ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם ובו נודע שהוא מפלא ומכסה מהצד של עלת כל העליונים שנאמר בו בשלש יודין של סגולתא אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים ומהצד של עלת כל העליונים נקראת השכינה אמונת ישראל והאבן האחת הזו י' בחשבון עשר ויש לה קוץ למעלה וקוץ למטה ונקודה באמצע והכל אחד ומשם קרא למשה לעמוד האמצעי בשלש עשרה מדות הרחמים שמי שקורא בשלש עשרה מדות הרחמים הללו לעלת כל העלות לא תחזר תפלתו ריקם וכשהוא רוכב על אבן אחת אין ממנה ושליט שבשמים וארץ שעומד לפני האבן הזו שבאותו הזמן נאמר בסמא"ל (עובדיה א) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך וגו' וכך י' התחתונה עולה לשלש עשרה מדות ורמוזות באות א' י' למעלה וי' למטה חכמה בראש וחכמה בסוף ו' כריכא של שניהם.

²³⁸ בדברים אלו הוא חלוק מע"ב ומ"ה. עי' שעה"כ קר"ש דרוש ה, וז"ל, אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא.

²³⁹ משם ס"ג אחר הורדת ייא"י.

²⁴⁰ בחכמה ובינה. עי' ג ע"ב ד"ה ול"ב, שהל"ב נתיבות הם גם בחכמה וגם בבינה. כפולות.

²⁴² עי' לעיל ג ע"ג ד"ה ומתחלקין, שהוא בסוד תשר"ק.

²⁴³ עי' לעיל הערה 229.

²⁴⁴ נראה שהם ג' פרקים בב' ידים וב' רגליים.

²⁴⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז יא ע"א ד"ה ועל כולהו, שבכל חיה יש את כל ד' אופני הפנים, והיינו כל הצורות הקיימות האפשריות. ועי' עוד בענין במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב.

²⁴⁶ עי' לעיל הערה 231.

מאיר היצירה

כלם בעובדא דבראשית, כמ"ש בריש הזהר (לד ע"ר). וכן שם כ"ב²⁴⁷ בת"ת שבו כל כ"ב אתון שכולל הג"ת כמ"ש שם.

פליאות חכמה – שחכמה נק' פלא כמ"ש בזהר (ח"ג לה ע"ב) על פסוק ויקרא שמו פלא. וכל הנתיבות נק' פליאות. וכן בבינה נק' פליאות, ל"ב עם ח"י הנ"ל נ' שערי בינה, נ' פלאות, נ' פלאות, כמ"ש בז"ח בסתרי אותיות (א ע"ג)²⁴⁸ יעו"ש, וזהו נתיבות כפולות בחו"ב כנ"ל. וכל הל"ב הם בקוצו התחתון של יו"ד, כי ביו"ד הם תלת קוצין קוצא וגזעא ושבילא²⁴⁹, קוצא קוץ העליון, וגזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ושם²⁵⁰ הוא ל"ב שבילין והוא בבינה שבחכמה בסוד (לקמן משנה ד') הבן בחכמה שהוא שבילא הנ"ל. כמ"ש בזוהר ויקרא דף י' ע"ב, יו"ד דשמא קדישא אתקשר בג' עלמין²⁵¹ כו' יעו"ש כל המאמר²⁵². וזה השביל הוא (זהר ח"א טו ע"ג)²⁵³ קוטרא בגולמא נעיץ בעוקא²⁵⁴ בתוך

²⁴⁷ אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם, תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אקלסך בספירה הששית שהיא תפארת בתוף, ע"כ.

אמנם עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כ"ה ע"א ד"ה כ"ב אתון, ז"ל, שם של כ"ב בז"א כידוע בת"ת. עי' כד ע"ד ד"ה ותוצא, שת"ת כולל את כל הפרצוף וכן את כל הדיקנא, והדיקנא נקרא ת"ת.

²⁴⁸ ז"ל: ואלין אקרון נפלאות נ' פלאות רזא דא בעא דוד מלכא למיקם על חמש רתיכין אלין כד"א גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ואלין כד נהרין וסלקין לה לאתעטא אתעבידו חמש לנהראגו חמש דלתתא ודנפקו מינה.

ואינהו נ' פלאות נהרין וסלקין לה לעילא ואתעטן ואתקשרן גו אינון תשע סמכין אחרנין ואינון תשע סלקין לאת יו"ד לעילא לעילא.

תרגום: ואלו נקראים נפלאות נ' פלאות על סוד זה רצה דוד המלך לעמד על חמש מרכבות הללו כמו שנאמר (תהלים קיט יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך וכשאלו מאירים ומעלה אותה להתעטר נעשים חמש להאיר לתוך החמש שלמטה ושיצאו ממנה.

ואותם נ' פלאות מאירים ומעלים אותה למעלה ומתעטרים ונקשרים בתוך אותם תשעת העמודים האחרים ואותם התשעה מעלים את האות יו"ד למעלה למעלה.

²⁴⁹ עי' לעיל הערה 140.

²⁵⁰ בקוץ התחתון.

²⁵¹ נדצ"ל קשרין, וכן הוא בכל דפוסי הזהר, וכן הוא בביאור רבינו על ספד"צ יד ע"ג ל ע"ג.

²⁵² ז"ל: רבי אבא אמר חמינא דהאי שמא קדישא עלאה כלא הוא שלום וכלא חד ואררן מתפרשן להאי סטרא ולהאי סטרא (ס"א כאן חסר התחלת המאמר) יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין בגין דא האי י' קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא וחד באמצעיתא בגין דלתת קשרין אשתלשו (נ"א אתקשרו) בה חד קוצא לעילא כתרא עלאה דהוא עלאה מכל עלאין רישא דכל רישין והוא קאים על כלא

חד קוצא באמצעיתא דהוא רישא אחרא בגין דלתת רישין הוו וכל חד וחד רישא בלחודוי ועל דא קוצא דאמצעיתא דא הוא רישא אחרא דנפיק מקוצא דלעילא והוא רישא לכל שאר רישין לאתבנאה שמא קדישא והאי רישא סתימא דכלא רישא אחרא תתאה הוא רישא לאשקאה לגנתא והוא מבוע דמייך דכל נטיען אשתקייין מניה ודא הוא י' בתלת קשרין ועל דא שלשלת איקרי כהאי שלשלת דאתקשר דא בדא וכלא חד

תרגום: הרקיע הזה עושה שלום ביניהם, והעולם אינו מתקיים אלא על שלום. בא וראה הקדוש ברוך הוא נקרא שלום, הוא שלום ושמו שלום, והכל נקשר בשלום.

רבי אבא אמר ראיתי שהשם העליון הקדוש הכל הוא שלום, והכל אחד, והדרכים נפרדות לצד הזה ולצד הזה. יו"ד של השם הקדוש קשורה בשלשה קשרים, משום זה ה' הזו קוץ אחד למעלה וקוץ אחד למטה ואחד באמצע, משום שלשה קשרים השתלשו (התקשרו) בה קוץ אחד למעלה, כתר עליון, שהוא עליון מעל כל העליונים, הראש של כל הראשים, והוא עומד על הכל.

קוץ אחד באמצע שהוא ראש אחר, משום שהם שלשה ראשים וכל אחד ואחד ראש לבדו, ולכן הקוץ של האמצע זהו ראש אחר שיוצא מהקוץ שלמעלה, והוא ראש של כל שאר הראשים, שיבנה (ממנו) השם הקדוש, והראש הזה הוא סתום מהכל. ראש אחר תחתון הוא ראש להשקות את הגן, והוא מעיין המים שכל הנטיעות נשקות ממנו, וזהו י' בשלשה קשרים, ולכן נקראת שלשלת, כמו השלשלת הזו שנקשרה זה בזה והכל אחד.

²⁵³ ועי' תיקו"ז כ ע"ב ובביאור רבינו שם וז"ל, קוטרא הוא יסוד שנק' קשר כמ"ש, בגולמא הוא חכמה שנק' גלם גימ' חכמה כמ"ש גלמי גלם יו"ד כידוע וכו'. ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב, וז"ל, ולכן ביו"ד התחברות כל הג"ר כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה ובקוצא נקשר כתר עליון ובשביל התחתון בינה והוא נעיץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע והוא

מאיר היצירה

הבינה, שלכן הוא²⁵⁵ נקרא פלא בסוד זה השביל כידוע²⁵⁶. ולכן הם בסוד ל"ב אלהים שבבינה²⁵⁷, וכן הוא בקוצו העליון של ה"א (זהר ח"ג רנו ע"א) בסוד חכם בבינה כידוע (ע"ח אר"א ג). והן נ' פלאות (י"ה ה') [צ"ל י' פעמים ה', א"ש] שהן יוד בקוצו של ה' מאחוריו והן נ' פלאות ושרשן במ"ס בכתר, ששם כמופלא ממך כו' (חגיגה יג ע"א) כמ"ש לקמן (ד ע"ג²⁵⁸) וכל ג"ר נקראין פלא, הנסתרות לה' אלקינו²⁵⁹ (דברים כט כח), ועיקר התפתחון²⁶⁰ בחכמה דז"א ומשתלחין בקו האמצעי בחוט השדרה לכל הגוף ששם ההרגש לכל האיברים²⁶¹, וכבר כתבתי (באופן ג'²⁶²) סדר התחלקן בפרטות.

חקק כו' – כי החקיקה היא²⁶³ כמ"ש לקמן (פ"ב מ"ב²⁶⁴) חקקן חצבן צרפן שקלן והמירין²⁶⁵.

י"ה הוי"ה צבאות – כבר כתבתי (באופן א') שהן כינויין של החכמה, והן כינויין לל"ב נתיבות, והן כ"ב תיבות ועשר ספירות יתבאר שמותן בסוף הספר (פ"ו מ"ד) כמ"ש לקמן (ה ע"ד ו ע"א²⁶⁶).

וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור – כבר כתבתי (באופן ב') שהן חב"ד, כמ"ש בזהר תרומה (קכו ע"ב), ובז"ח בראשית (מדרש הנעלם ג ע"א) ובג' דברים אלו נברא העולם כמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ כו'. וכן המשכן (שמות לא ב) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת. וכן התורה נתנה בהם (דברים א יג) חכמים נבונים וידועים. והן ב' ידיים ולשון, כף זכות וכי²⁶⁷ כמ"ש באריכות. ושם חב"ד הו"ב בידים כמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא כו' בינה נחית בשמאלא כו' ודעת בלשון כמ"ש בספד"צ פ"א (יד ע"א) אחתא ומודעתא כלילין כו' שתא נפקין כו' לישן דא סתים בין י"ה כו' ע"ש, ושם פ"ב (כא ע"ב) ו"ו אתפתח באחרא דכתיב הולך

השביל דנעיץ בעזקא כי הבינה נק' עזקא בסוד מ' סתומה כעזקא שהוא תרגום של טבעת וה' הוא מ' סתומה קודם דאתפתח וכו' ואח"כ אתפתחא שיצא הדעת וא"ו ונעשית ה"א.²⁵⁴ דהיינו בינה תתאה. ונ"ל שכוונתו היא למש"כ בע"ח שער ז"א סוף פרק ב' שבשעת נתינת המוחין נשבר המפסיק בין אר"א לישסו"ת ואז הם מתאחדים להיות חד גופא. אמנם עי' שם שער אנ"ך פרק ד' שזהו התלבשות ולא התאחדות. מו"ר שליט"א אמר בשם היפ"ש שבירה ב', שמש"כ בשער ז"א הוא לאו דווקא ודברי הרב בשער אנ"ך ד' הוא העיקר. אמנם בגליונות הלש"ו שער המוחין פרק ה' משמע אדרבא, המבואר בשער ז"א הוא העיקר.²⁵⁵ יסוד אבא.

²⁵⁶ במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דקיק [שהוא יסוד דחכמה – פע"ח] המחבר חכמה עם בינה (שעה"כ ג ע"א).

²⁵⁷ עי' תיקו"ז יד ע"א: מיד פתח רבי שמעון ואמר ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו' מאי כל חכם לב ההוא דאיהו חכם בחכמה ובל"ב נתיבות דילה דאינון כלילן בשית יומי דבראשית והיינו שם משזר דאינון שית יומי דבראשית כלילן מעשר אמירן ול"ב שבילין דאינון ל"ב זמנין אלקים בעובדא דבראשית, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז מד ע"ג ד"ה ל"ב אלקים, ז"ל, שהוא בלב של ים דבינה כלולה מחו"ב כידוע חכם כו' ומסטרהא הוא נש"ב ומסט' דחכמה בה ל"ב אלקים דעובדא דבראשית, ע"כ. כמ"ש כאן שהל"ב שמות אלקים הם בבחינת יש"ס הרי הם בחי' חכמה שבבינה, ועי' לעיל הערה 78.

²⁵⁸ עי' לקמן יא ע"ב ש"מופלא" הוא כינוי לא"א ו"מכוסה" הוא כינוי לעתיק.
²⁵⁹ עי' תיקו"ז יט ע"א: חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו, בינה לבא ובה הלב מבין, ועל אלין תרין כתיב הנסתרות לה' אלקינו.²⁶⁰ של ל"ב הנתיבות.

²⁶¹ לעיל א ע"א בשם הראב"ד, וע"ש דברינו.

²⁶² עי' לקמן ה ע"ב.

²⁶³ נראה שחסר איזה תיבות ועיין לעיל באופן א' מש"ש (א"ש).

²⁶⁴ ע"ש שרבינו מציין כי אפשר לפרש העניין ע"פ פ"א מ"י. ואולי כוונת רבינו להביא ראיה לכך שחקיקה היא תמיד בהתחלה. ואולי צ"ל שכוונתו לריש פ"ג איפה שידבר על ג' האמות.

²⁶⁵ עי' פ"א מ"א ש"חקקן" הוא בסוד חכמה.

²⁶⁶ שם איתא שהם נקודות והפנימיות של כ"ב האותיות.

²⁶⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"ב ד"ה ספרא, ולקמן פרק ב' משנה א'.

מאיר היצירה

לדודי למשרים בבוצינא דקרדינותא כו'. והענין כי העולם נברא במעשה ובאמירה, ובמעשה נברא בחו"ב והוא מכתב אלהים כמ"ש (תהלים ח ד) מעשה אצבעותיך כו', ואמרו הראשונים כל הכ"ב אותיות בהכוכבים. וכן הוא בכל דבר כמ"ש לקמן שבכל מעשה הוא כ"ב אותיות במכתב²⁶⁸, והכל נברא שנים שנים, כמ"ש (ב"ב ע"ד ע"ב) כל מה שברא הקב"ה ז"נ נבראו, וזהו ספר וספר, וכן בלוחות שני לוחות חמש כנגד חמש כמ"ש לקמן (משנה ג'). והאמירה הוא הדעת בלשון, שבו נאמרו עשרת הדברות כולל ב' ספרים²⁶⁹. וכן באדם כל כ"ח אתוון מאל"ף עד אלף (שנעוץ סופן בראשן) (לקמן משנה ז) כנ"ל (באופן א'), בכ"ח פרקי ידים ה' נגד ה' כמו שני ספרים, וכולם בלשון נקבעו הוא הספור. וענין ב' ספרים הם ז"נ וספור הוא הדעת שבו הזווג ומחברם כא', שלכן כינוי הזווג ראיה מדברת (כתובות יג ע"א), שע"י הדעת הוא הזווג בין למעלה בין למטה. וזהו סוד שנברא העולם בב' שהן ז"נ, ואמר הקב"ה לאל"ף אע"ג דאת בי"ת בה איברי עלמא לית בי יחודא אלא בכ' (זהר הק' ג ע"ב), והוא סוד (ד ע"ב) הדעת במקום הכתרת²⁷⁰. שבח"ב נברא העולם וכל היחוד הוא בכתר והתפשטותו למטה שהוא סוד הדעת, מזל קדישא כידוע²⁷¹. וז"ש (שם) את תהא ראש לכל אתוון והתחילה התורה באל"ף (ר"ל עשרת הדברות). והן כלל הכל, ב' וא', ספר וספר וספור. וכן כבריאת העולם (ישעיה מז ג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, שהן שני ספרים הנ"ל, (ישעיה מז ג) קורא אני אליהם יעמדו יחדיו, סוד הספור, קורא ומזווג יעמדו יחדיו. וזה סוד המתקלא (בריש ספד"צ ב ע"ב) דער לא הוה מתקלא לא הוה משגיהן אפיין באפיין, כנ"ל בעולם [התהו] שלא היה סוד הדעת²⁷², מזל קדישא, התפשטות הכתר. ואמר שם (ג ע"א) עד רישא דכיסופא דכל כיסופין לבושיין דיקר אתקין, והוא מזל קדישא, (דניאל ז ט) לבושיה כתלג חיור כמ"ש²⁷³ בספד"צ (ג ע"ג ד"ה והדיקנא) ע"ש סוד הספור²⁷⁴.

וכן כבריאת העולם, שני אלפים תהו עד התורה סוד הספור כנ"ל, ואז הציע השמים ושמי השמים על הארץ סוד (ישעיה מז ג) קורא אני אליהם יעמדו יחדיו כנ"ל (ד"ה הקודם). ואז (שמות כ א) וידבר אלהים כו' כ"ח אתוון, ב"פ י"ד אותיות, וכן בראשית כנ"ל (ג ע"ג)²⁷⁵, סוד ג' ספרים כנ"ל, וזש"ה (משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, ב' ספרים, בדעתו תהומות נבקעו סוד הזווג, שבוקע ופותח רחמה²⁷⁶ סוד התהום, וזה סוד מאמרם ז"ל בתהומות שאמרו (תענית כה ע"ב) האי רידיא כו' לתהום עילאה אמר חשור מימיך לתהום תתאה אמר אבע מימיך, מייז דוכרין ומייז נוקבין. והן²⁷⁷ ג' אותיות יה"ו כידוע, וכמ"ש בספד"צ פ"א (א ע"ג ד"ה ואמר) ע"ש, וזש"ה (תהלים מב ח) לקול צנוריק שהוא ו' הדעת, כל משבריק ה', שנשבר מחי"ת ונעשה ה', סוד הלידה פטר רחם ה' דמצה כידוע (ע' זהר פ' פנחס רנב ע"א²⁷⁸), וגליך זה יו"ד כידוע²⁷⁹, (תהלים

²⁶⁸ עי' לקמן פ"ג מ"ג (יד ע"ד).

²⁶⁹ עי' רש"י שמות כ א ה"ד לעיל הערה 109.

²⁷⁰ עי' ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח'.

²⁷¹ דהיינו הת"ד, שעיקרם הם ב' המזלין. ודיקנא הוא תוצאת הפה כלומר אורות הפה, עי' ע"ח שע' אח"ף, ועי' עוד בענין מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"ג ד"ה, ותיקון והערת הלש"ו שם ומה שהוספנו על דבריו.

²⁷² עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ד ד"ה ומלך הראשון, שדעת דגבורות היה, וכוונת רבינו הוא לדעת דחסדים דווקא.

²⁷³ ג"ל שכוונתו לומר "כמו שכתבת". שכן דברים אלו לא נאמרו בספד"צ כי אם רק בפירושו של רבינו שם.

²⁷⁴ דהיינו שכלול בסוד הסיפור כל הענינים האלה שהם הדעת וענפיו.

²⁷⁵ אולי כוונתו שהוא כנגד כ"ח אותיות שבפסוק הראשון.

²⁷⁶ שהוא היסוד שלה.

²⁷⁷ ר"ל ספר וספר וסיפור.

²⁷⁸ ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טז ע"ב ד"ה וזהו סוד.

מאיר היצירה

מב ט) יומם יצוה כו' עטרא דחסד²⁸⁰, ובלילה שירה שיר של לויס עטרא דגבורה, תפלה לחבר לאל חיי סוד הזווג.

אופן ד'

בשלשים ושתים – כמ"ש למטה אותיות ונקודות²⁸¹, והן בעולם שנה נפש. בעולם – ע"ס כנ"ל, וג' שמים וארץ ואויר הכוללין הכל וז' כוכבים וי"ב מזלות, והן מלמטה למעלה, וע"ס דלמטה²⁸², למעלה מהם. בשנה – עשר מועדים שבתורה (שבת ור"ח²⁸³) כו', וחום כו'²⁸⁴ (ג'), ושבע (ז'), וחדשים (י"ב).

בנפש – ראש כו' (ג') הכוללין הכל והן כלים לאיברים ראשים מ'ל'ך, והנקבים (ז')²⁸⁵, והמנהיגים (י"ב)²⁸⁶, ועוד ג' יסודות שבו אש כו'²⁸⁷, וז' חכמה כו'²⁸⁸, וי"ב חושים²⁸⁹, וע"ס דרוח פנימי.

ובדורות – ג' אד"ם (ר"ת אדם דוד משיח), וז' רועים²⁹⁰, וי"ב שבטים, וע"ס עשרה שליטים²⁹¹, והתבונן במחנה גדעון²⁹².

וכן הוא בכל דבר אף באבן דומם, ע"ס תהו (א'), ובוהו (ב'), וחומר ג' יסודות²⁹³ (ג'), וצורתן²⁹⁴ (ג'), הרי שמונה, ואחר כך (ט') חומר וצורת העפר שבאים באחרונה יחד

---

²⁷⁹ עי' דברי רבינו נב ע"ג ד"ה דאתמר בהו כו' - ר"ל, דכתיב וגליך, והן גלי ימא דסלקין לעילא כמו סגולתא. ומשברין זרקא כנ"ל, ונאמר שם לקול צנורין, והן הנקודות, וכמ"ל (לח ע"א לח ע"א) משברין כו' הטעמים, תהום אל תהום קורא, הן האותיות דקביעין בקרקע. לקול, הן ז' קלין. נשאו נהרות קולם, והוא צנורין, הנקודות כנ"ל. וכל משברין וגליך, הטעמים. והן אותיות הו"ה, תהום כו' ה' תתאה ששם האותיות. צנורין ו'. משברין הוא ה' עילאה, שנשברה ביציאת מצרים, ואתפתחת בנ' תרעין, ועבר"מ פרשת פנחס (רנב ע"א) בשבירת ה' דמצה. וגליך הן יו"ד, גלי ימא, כמו שמפרש והולך. וי"ה הן ג"ר דכחאד חשיבין, ושם הטעמים. והן ג' דרגין דכלילין הכל, וז"ש עלי עברו בזמן בהמ"ק, דאז כולהון הוין פתיחן ליה.

²⁸⁰ ר"ל דגם חסד וגבורה הם "ספר וספר".

²⁸¹ דהיינו כ"ב אותיות וי' נקודות.

²⁸² לענ"ד אולי יש למחוק תיבה זו.

²⁸³ שבת, ר"ח, ערב פסח, פסח, שביעי של פסח, ט' באב, ר"ה, יו"כ, סוכות ושמי"ע.

²⁸⁴ חום קור וסתיו כדלקמן משנה ב'.

²⁸⁵ שבראש.

²⁸⁶ פי' פרקי הידים והרגליים.

²⁸⁷ אש, מים ורוח.

²⁸⁸ עי' לקמן פ"ד מ"ב.

²⁸⁹ עי' לקמן פ"ה מ"א.

²⁹⁰ עי' סוכה נב ע"ב: מאן נינהו שבעה רועים דוד באמצע אדם שת ומתושלח מימינו אברהם יעקב ומשה בשמאלו.

²⁹¹ עי' רש"י קהלת (ז יט), ז"ל, מעשרה שליטים - מצינו ביאשיהו שהעיד עליו הכתוב (מלכים ב כג) וכמוהו לא היה לפניו מלך וגו' הרי עמדה לו חכמתו שפשפש במעשיו וטוב לו מעשרה מלכים שהרשיעו ולא שבו מדרכם. אשר היו בעיר - בירושלים רחבעם אביה אחזיה יואש אחרי מות יהוידע אמציה אחז מנשה אמון יהויקים צדקיהו, ועי' (ב"ר פל"ד פ"ה) כתיב (שם ז) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר החכמה תעוז לחכם זה נח מי' שליטים מי' דורות מאדם ועד נח.

²⁹² פירוש שהיה בתחילה בס"ה ל"ב אל"ף (רמ"ש).

עי' שופטים ז: ועתה קרא נא באזני העם לאמר מי ירא וחרד ישב ויצפר מהר הגלעד וישב מן העם עשרים ושנים אלף ועשרת אלפים נשאר [כלומר בתחילה בל"ב אלף] ויאמר ה' אל גדעון עוד העם רב הורד אותם אל המים ואצרפנו לך שם והיה אשר אמר אליך זה ילך אתך הוא ילך אתך וכל אשר אמר אליך זה לא ילך עמך הוא לא ילך, ויורד את העם אל המים ויאמר ה' אל גדעון כל אשר ילק בלשונו מן המים כאשר ילק הכלב תציג אותו לבד וכל אשר יכרע על ברכיו לשתות, ויהי מספר המלקקים בידם אל פיהם שלש מאות איש וכל יתר העם כרעו על ברכיהם לשתות מים.

²⁹³ פי' אש רוח מים. ועי' לקמן ח ע"ג.

מאיר היצירה

כמו הפה שאינו אלא אחד, וההרכבה (י), וכ"ב, ג' עומקין²⁹⁵ ו"ק²⁹⁶ עם נקודה הפנימית, וי"ב גבולין²⁹⁷, וע"ס הנ"ל הן בדומם וכל דבר, והוא נפשם אבל אינה נפש באמת²⁹⁸, ועליה ג' נפשות של צח"מ, והן ג' צחצחות שעל גבי הכתר דלא אתידע²⁹⁹, שהן נעלמות מאד ובהן הוא י"ג. ובאמת אינן אלא ע"ס, ע"ס של פנימיות של ע"ס הנ"ל, שבכל א' יש פנימי המקיימן, והן י"ג של הטעמים שבמ"ה זיני נהורא אתפליג עלמא (זהר ח"א נ"א ע"ב) כנ"ל (ג ע"ב)³⁰⁰. וכן הוא בנר"ן שבנפש הוא לעולם כ"ב, וברוח עשר, ובנשמה י"ג, וכן בספירות, וכן בכח"ב טעמים ונקודות (ד ע"ג) ואותיות, וספר יצירה הוסד על אתון ונקודות לבד, לכן מתחיל בל"ב כו', ולכן [בטעמים] הדבור אין בהם.

וכן הוא במשכן, דמות העולם ע"ס ט' כלים³⁰¹ ג"פ ג' והמשכן (י), וכ"ב ק"ק (א) והיכל (ב) וחצר (ג) הכוללין הכל, ומנורה (ז)³⁰² והשולחן (י"ב חלות)³⁰³.
וכן בכל מצוה. תפלה, ג' ברכות של ק"ש, ז' ג' ראשונות ואחרונות³⁰⁴ עם ברכת המינין שהיא היכל הקודש כתר דנוקבא, וי"ב אמצעיות. וכן בתפילין ג' כריכות וז' וי"ב תפירות. וכן בציצית ל"ב חוטיין. ובקדושיין ג' דרכים וז' ברכות וי"ב מתנות³⁰⁵ שכנגדן ששון כו'. וכן הוא בתפלה עצמה, ג' ק"ק³⁰⁶, וז' ברכות, וי"ב אמצעיות שהן י"ב מתנות³⁰⁷.
וכן הוא בכל מצוה ומצוה ובכל אבר ואבר ובכל פרט ופרט. ול"ב נתיבות הן החיות, והן יוצאין ב"ה חוליות, י"ח והי"ח³⁰⁸, וג' פעמים ג' שט' דנוק' מתחברין ב"ה דדכורא כ"ז

²⁹⁴ כלומר תכונת האמ"ש.

²⁹⁵ כלומר ג' המימדים אורך, רוחב ועומק.

²⁹⁶ ו' השטחים שבכל מציאות תלת מימדית: ד' רוחות מעלה ומטה. עי' ריש משנה ב'.

²⁹⁷ עי' פ"ה מ"ב ועי' לקמן כ"ג ע"ב בדברי רבינו וז"ל, ה"ב גבולים (דאלכסון) באמת היה להם להיות כ"ד, ד' לכל שטח אלא שהן כפולים, כי ב' קצוות של ב' שטחים מחוברים בגבול א', לפיכך כל גבול כפול הוא, וכן ב"ב בתים של הו"ה שהן כ"ד אלא שהן כפולים, ולכן י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה, עכ"ל.

²⁹⁸ אלא רק נותנת לו קיום שהרי אין לו נפש שכן הוא דומם (עי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק י' וז"ל, ומקיימת אותן על עמדתן בלי שינוי אחר ממה שהיה נמצא כי אין לנפש הזו רק כח א' לבד לכן רוב החכמים לא קראוה בשם נפש כלל כיון שאינה מוסיפה חדוש כלל אלא הרכבה).

²⁹⁹ עי' שו"ת הגאונים המובא בריש שער צחצחות של הפרדס רימונים, וע"ח שער עג"י פרק ד'.

³⁰⁰ הו"ד לעיל הערה 151.

³⁰¹ נמנו לקמן ה ע"א.

³⁰² דהיינו יש בו ז' נרות, ולכן כולל ז' בחינות.

³⁰³ עי' לקמן כא ע"ג.

³⁰⁴ דתפילת עמידה.

³⁰⁵ עי' זהר חדש נ ע"ג: ועל דא איתערו חברייא כל השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה כד"א לא טוב היות האדם לבדו בלא שמחה דכתיב ושמחת אתה וביתך בלא ברכה דכתיב להניח ברכה אל ביתך בלא שלום כד"א וידעת כי שלום אהלך בלא עזרה דכתיב אעשה לו עזר כנגדו בלא כפרה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו בלא תורה כד"א האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני בלא חכמה כד"א חכמות נשים בנתה ביתה בלא חיים כד"א ראה חיים עם האשה אשר אהבת בלא רצון כד"א מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' בלא עושר כד"א בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר בלא כבוד כד"א אשת חן תתמוך כבוד.

תרגום: ועל זה העירו החברים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה כמו שנאמר (בראשית ב) לא טוב היות האדם לבדו בלא שמחה נאמר (דברים יד) ושמחת אתה וביתך בלא ברכה נאמר (יחזקאל מד) להניח ברכה אל ביתך בלא שלום (איוב ה) וידעת כי שלום אהלך בלא עזרה נאמר (בראשית ב) אעשה לו עזר כנגדו בלא כפרה נאמר (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו בלא תורה כמו שנאמר (איוב ו) האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני בלא חכמה כמו שנאמר (משלי יד) חכמות נשים בנתה ביתה בלא חיים כמו שנאמר (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת בלא רצון כמו שנאמר (משלי יח) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' בלא עשר כמו שנאמר (שם לא) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר בלא כבוד כמו שנאמר (שם לא) אשת חן תתמוך כבוד.

³⁰⁶ קדושות.

³⁰⁷ עי' בלקוטיו ז"ל שחושבם כסדר אתה חונן חכמה וכו' (רמ"ש).

³⁰⁸ עי' כל החשבון לקמן ה ע"ב.

מאיר היצירה

אתוון, וה' שממנה יצאו שבראה את העולם³⁰⁹. ובהן³¹⁰ נחתם התורה תחילתה וסופה, וכן העולם, אלקים דבראשית (שהן ל"ב אלקים³¹¹). והכל בשם המיוחד, כ"ב מספר הפשוט עם הקוץ³¹², וה' כנגד ה' כפולות. וע"ס הן דשמא מפרש³¹³, והתחלקותן יו"ד בנג"ר, ה"א בחו"ג, ה"א בנו"ה שהן עמודי שש ו' פרקין וכן בחו"ג³¹⁴, וא"ו בתפארת יסוד ומלכות, א' בהיכל הקודש באמצע ו"ק בין חג"ת לנה"י³¹⁵, ושם אצילותה³¹⁶ ומקומה, ב' ווי"ן ידועים בת"ת ויסוד וזהו ל"ב. ונ' שערי בינה הוא כ"ח דנקודין, באתוון קמ"ץ כו"י³¹⁷, וכ"ב אתוון. וכן ג' שמות המיוחדין וכוללין הכל³¹⁸, והן בסוד אמ"ש, במילואן ל"ב³¹⁹. ועם שם ס"ג³²⁰ הוא מ"ב, והן עשר אמירין³²¹ ול"ב אלהים, ובמ"ב נברא העולם³²², והן שרש לשם מ"ב (וע' תיקו"ז ת"ע קמז ע"ב³²³).

וע"ב הוא עם תשר"ק והן ע"ב³²⁴, דודיק מייז³²⁵ כו' (שיה"ש א ב). וכן הן ע"ב דאותיות³²⁶ עם י"ב דמנצפ"ך³²⁷, ובו שם י"ב דסלקין באוירא³²⁸. והן ע"ב פרקי

³⁰⁹ עי' לעיל הערה 106.

³¹⁰ באותיות ל' (לעיני כל ישראל) ב' (בראשית ברא אלקים).

³¹¹ עי' לעיל הערה 78.

³¹² יה"ו גימ' כ"א והקוץ עוד א' הרי כ"ב.

³¹³ דהיינו שם מ"ה. ועי' הקדמת תיקו"ז א ע"א ד"ה לעשר.

³¹⁴ דהיינו שיש ו' פרקין בחסד וגבורה (בחשבון ה"א) כמו בנצח והוד.

³¹⁵ עי' לקמן טז ע"ב.

³¹⁶ פ' ששם הוא תחילת יצירתה. עי' אד"ר קמא ע"ב: ונוקבא כד אתתקן דיוקנא בתקונוי ושאר לאחורוי מחדוי מבין תרין דרועין.

³¹⁷ קמץ פתח צרי סגל שבא חלם חרק שרק שורק.

³¹⁸ עי' לעיל הערה 236.

³¹⁹ אל"ף ה"א יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד סה"כ ל"ב אותיות.

³²⁰ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, סה"כ י' אותיות.

³²¹ דהיינו י' האותיות של שם ס"ג. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז פה ע"ב וז"ל, ועשר אמירן - ר"ל עשר אלקים דעשר אמירן ואינהו ע"ס בלימה וכ"ב יסוד וכמ"ש בס"י ואמירן עצמן הן הנשמה וטעמים. כלומר כאן רואים שאפילו ה' אלקים שבי' אמירות הם נשמה כלפי הכ"ב אחרים.

³²² עי' זהר ח"ב קפז ע"א: כתיב (איוב א כא) יהי שם יהו"ה מבורך מאי מבורך (אלא כלא ידעי) אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק כפתורא שמייה מאי מברך שירותא קשה וסופיה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי (ולבתר רך) כגוונא דא יומא דראש השנה מ"ב דהא במ"ב (וברזא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין (ס"א דהא במ"ב וברזא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא לבתר רך כגוונא דא) ביומא דראש השנה מ"ב קשה בדינא ביומא דעצרת רך בחדוה.

תרגום: כתוב (איוב א) יהי שם ה' מברך מהו מברך (אלא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו במדבר הראו לו בחלום ושמו רבי יצחק מכפתור מהו מברך ראשיתו קשה וסופו רך מ"ב קשה ודין הוא ודאי (ואחר כך) כעין זה יום של ראש השנה מ"ב שהרי בארבעים ושנים (ובסוד מ"ב) אותיות נברא העולם ועל זה נברא בדין לבסוף רך ועל זה למדנו כל ההתחלות קשות וסוף הכל רך (זה מ"ב ובסוד של ארבעים ושנים אותיות נברא העולם ועל זה נברא בדין לבסוף כדוגמת זה) ביום של ראש השנה מ"ב קשה בדין ביום של עצרת רך בשמחה.

עי' ע"ח שער השבירה פרק ב', ועי' ב"ע קמט ע"ב וז"ל, ידוע כי שם מ"ב הוא ברישא דמלכא, והוא מסט' דגבורה והוא שם מ"ב היוצא מפ' והארץ היתה תוהו כו', כידוע ששם מ"ב היה בעולם התוהו, ואח"כ נפקא מאתלטייא, והם הדינים שנכללו בגלגלתא מסט' דבוצינא, שמשם היה כח עולם התוהו, והוא בהר"ד שבו נרמז שם מ"ב שנה שלפניה כולו תוהו כידוע, עכ"ל.

³²³ ע"ש בדברי רבינו ד"ה ורזא דמלה, ז"ל, ואמר כי בי ירבו ימין, דשם ע"ב הוא לתתא ושם מ"ב לעילא, כמ"ש בפ' תרומה, ולקמן ושם הוא אריכו דיומין, וכחול ארבה ימים (איוב כט יח).

³²⁴ כלומר נ' (כ"ח של הנקודות כנ"ל עם כ"ב ביושר) ועוד כ"ב, ז"א ביושר נוק' בתשר"ק, ובינה היא אתוון דנקודין ועי' כל זה ביהל אור ח"א כב ע"ב בליקוט.

³²⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז פד ע"ג (וכעין זה איתא ביהל אור ח"ב יג ע"א): יעקב ובניו, ע' נפש, וכמ"ש המפרש דיעקב אשלים לשבעין, ואברהם ויצחק מימינא ושמאלא, הן ע"ב. וכן הוא בע"ב שמות, שהן ע' עם אנ"י וה"ו. והן בראשי השמות. וכן בקידוש, עם י"ום ה"ששי. וכן הוא בסטרא אחרא, ע' אומין מסט' דאמצעייתא, וס"ם ונחש, והן ע"ב. אומין, ע' אומין

מאיר היצירה

המרכבה³²⁹ נ"ו הידועים³³⁰ וראש ועינים ופה וי"ב פרקין אחוריהם³³¹ כו', וס"ה דארנ"י הוא בנקודין של ע"ב אתון הנ"ל³³², ומספרן תר"ב³³³, בסוד (מלכים א' ה י) ותרב חכמת שלמה כו', ששם³³⁴ הנקודין במספרן בסוד (אבות פ"ג מ"ח) גימטריאות פרפראות להכמה עילאה³³⁵, וכשהיא בשלימותא דירתא כל הנקודין³³⁶ אז (מלכים א' ה י) ותרב וכו'³³⁷.
ומ"ב הן ל"ב עם עשר אמירן דבראשית, [ומ"ה עם הטעמים כנ"ל ג ע"ב], ושם דתמניסר על הגשמים³³⁸ הוא ח"י נקודין (כי השור"ק ג"כ ג' נקודין³³⁹) ונקודה עשירית כפול ג"כ ונעלם, והוא נתיב הראשון לא ידעו עיט (איוב כח ז). וזהו רכב כו' אלפי שאינן³⁴⁰, ולפי פשוטו רכב הוא כ"ב אלף כמ"ש³⁴¹ כ"ב אלפים מרכבות, והוא של

שנפלו, וב' אומין שהבטיח הש"ת לאברהם ויצחק, והן ישמעאל ועשו (פי' עמלק), ושנים דלהון ס"ם ונחש. ממילא יתבאר שכאשר מדברים על בחי' ע"ב אפשר להזכירו גם כ"ע" לבד, שכן למעשה בחינת ע"ב עיקרו ע' אשר נוספים עליו ב' שרשים. ועי' גמ' ע"ז לה ע"א: מאי כי טובים דודין מין, כי אתא רב דימי אמר, אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם עריבים עלי דברי דודין יותר מיינה של תורה, ע"כ. כלומר דברי סופרים שהם תורה שבעל פה ובסוד נוק' ואור חוזר, והיינו בחי' תשר"ק הנזכר כאן.

³²⁶ עי' יהל אור ח"א כ"ב ע"ב: סוד ע"ב שהן ס' של אותיות [עי' לעיל הערה 220] מטתו שלשמה כו' וי"ב של הכפולים שהן פנימיים, ע"כ.

³²⁷ מ"ם נר"ן צד"י פ"ה כ"ף, יש בהם סה"כ י"ב אותיות.

³²⁸ עי' זהר ח"ב רא ע"ב: דתריסר אתון דההיא שמא שליט באורא, ע"כ. ועי' זהר ח"ג קעב ע"ב: שמא דתריסר אתון פרח ותליא באורא שעתא חדא ולא יתיר, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א שזה בסוד הנוק' של כל ג' ספירות בפ"ע. כלומר הנוק' של חב"ד, של חג"ת ושל נה"י, ולכן ביחד הם י"ב. ועי' לעיל הערה 229.

³²⁹ עי' לעיל ג ע"ד, וכן יהל אור ח"ב ז ע"ג, שיש י"ב פרקי המרכבה. ועי' דברי רבינו על תיקו"ז ע סע"א: כללא דכ"ב אתון והוא ע"ב שמהן דנפקין מכ"ב אתון דהן ע"ב, וכמ"ש בסוף ז"ח שיה"ש (עד סע"ב) והן ע"ב פרקי המרכבה בנענועא דלהון בכללא דלהון.

³³⁰ י"ד של כף היד והרגל סה"כ נ"ב, ועוד ב' פרקים של גוף היד והרגל. עי' עוד בדברי רבינו בתיקו"ז קלז ע"ד. ועי' יהל אור ח"ג א ע"א.

³³¹ דהיינו פרקי הזרועות והרגלים. ועי' לעיל ג ע"ד.

³³² עי' לעיל הערה 326.

³³³ עי' לעיל הערה 336.

³³⁴ בנוק'. ועי' זוהר פנחס (רכ ע"ב), דכל חשבון וגימטריא אינן במלכות (ע"פ הע"ח שער אר"א פרק ה').

³³⁵ תיבת "עילאה" לא מופיעה באבות, וכנראה שכוונת רבינו שזהו "פרפראות" כלומר שזה עולה למעלה עד מו"ס כמ"ש"כ על ספד"צ ד ע"ד נד"ה ביה סליקו, שמ"ן עולה למו"ס. כלומר כל מערכת הנקודות.

³³⁷ עי' פת"ש נתיב אב"ע פרק ל, וז"ל, ותר"ב חכמת שלמה, שהיא נקודת מלכות היורדת לבריאה, עכ"ל. ואין כוונתו למיעוט הירח אלא שישנה הארה כל כך עליונה שבכחה להשפיע למטה.

עי' תיקו"ז (כה ע"א): והאי שיר באז סליק בפומא (באן סליק בפומא שיר אל) אבל שיר איהו ודאי חכמת שלמה בההוא זמנא ותרב חכמת שלמה (מלכים א' ה י) (דבההוא זמנא ומלאה הארץ דעה את ה' וכו' (ישעיה יא ט)).

תרגום: והשיר הזה ב"אז" עולה בפה, (באיפה עולה, בפה, שיר אל) אבל השיר הוא ודאי חכמת שלמה, באותו זמן "ותרב חכמת שלמה" (באותו זמן "ומלאה הארץ דעה את ה' וכו").

³³⁸ עי' לעיל הערה 210.

³³⁹ חשבון מספרי הנקודות הוא כדלהלן: קמץ 2, פתח 1, צירי 2, סגול 3, שוא 2, חירק 1, חולם 1, שורק 3 ומלאפום 3 (עי' תיקו"ז קנא ע"א ועי' אפיקי ים על ע"ז ג ע"ב). ועי' לעיל ג ע"ג, ועי' לעיל הערות 200, 210, 203.

³⁴⁰ עי' גמ' ע"ז ג ע"ב: רכב אלה"ם רבותים אלפי שנאן אל תקרי שנאן אלא שאינן, עכ"ל. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כג ע"ב ד"ה ואמר כתיב: ר"ל דרבותיים הוא מע"ס מלמעלה למטה וממטה למעלה, כידוע עשרה עשרה הכף (תיקו"ז ז ע"א), וכאן הוא י"ח אלפים, אלפיים שאינן, ר"ל דע"ק כתר שנקרא אין והוא אין נמצא, לכן חסרין אלפיים שמחכמה שירותא.

³⁴¹ במדרש נתחומא וישלח פרק ב וז"ל בשלמות: רכב אלהים רבותים אלפי שנאן רבי אבדימי אמר כ"ב אלף מרכבות מלאכים ירדו עמו לסיני ומה נתן תחלה קולו שנאמר ויהי קולות וברקים וגו' (שמות יט).

מאיר היצירה

אותיות, רכב לנקודות, וכל א' מהל"ב כלול בעשר, ואחד אין שהוא דבק באין, והנשאר הוא י"ש ולכן נהירו דחכמתא הוא א"ל³⁴².

נתיבות – כמ"ש (ישעיה מג טז)³⁴³ הנותן כו' ובמים כו', והוא כבוד עילאה ותתאה³⁴⁴. והוא שבילין וארחין, למעלה שבילין ולמטה ארחין³⁴⁵. וא"ב פנים ואחור הוא נתיב³⁴⁶, והן מתחלקים ההרגשות בגוף³⁴⁷ וזהו נתיבות. ומתן החיים לכל הגוף כמ"ש (קהלת ז יב) והחכמה תחיה כו', ובסוד מים חיים³⁴⁸, ובסוד חיה (מנר"ן ח"י). וכן ד' חיות נקראו ע"ש חיה הראשונה³⁴⁹, כדרך המקרא (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא³⁵⁰, (במדבר יב א) ותדבר מרים³⁵¹, כי בהם בהמה ועוף ואדם, והראשונה הוא אות ראשון מהשם ולכן

³⁴² עי' אד"ז רפט ע"ב: אתר דשירותא אשתכח מעתיקא קדישא דאתנהיר ממזלא הוא נהירו דחכמתא, דאתפשט לתלתין ותריין עיבר – ראשית הגילוי הוא מחכמה (עילאה, דהיינו מו"ס) (בהגר"א על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא, וכן א' ע"ב ד"ה שלכן). ע"ק (שהוא כנגד הכתר) נקרא 'אין', שכן אין משיגים אפילו את עצם מציאותו, ואילו החכמה עלאה הוא שירותא לאשתכחא (תחילת מציאות) (בהגר"א על ספד"צ כא ע"ב ד"ה וז"ש בגלגלתא).

³⁴³ לשון הפסוק: "כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".
³⁴⁴ עי' זהר ח"ב קנה ע"א. אמנם עכ"פ נראה לענ"ד שכוונתו שכבוד עילאה הוא מו"ס וכבוד תתאה הוא חכמה דז"א, וכנ"ל הערה 10. שכן במו"ס יש ל"ב נתיבות הטמונים בו, ובחכמה דז"א הם מתגלים באמת. או אפשר לומר ש"כבוד תתאה" הוא מלכות דאצילות.

³⁴⁵ עי' סוף ספד"צ (לז ע"א): זכאה מאן דעאל וידע שבילוי וארחוי. וביאר שם רבינו בזה"ל, שבילוי – סתימוי [התלבשות הרדל"א בהג"ד (הערת הלש"ו)]. וארחוי – גילוי [ר"ל התלבשות הרדל"א בהז"ת, כי הרדל"א מתלבש בכל א"א כולו שהוא בכל אצילות כולו, כמ"ש בע"ח א"א ז', ובשער הכללים פ"ט (לש"ו)] כמו משל ומליצה, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על משלי (א ו), ז"ל, להבין משל עכשיו מפרש מה להבין משל, תורה שבכתב מכונה בשם משל, כי המשל תמיד מובן, אך הוא לבוש לדוגמתו. וענין פלא וכן דברי תורה שבכתב הוא מובן, אך נתלבש בה ענינים פלאים, וזהו שצריך להבין המשל, שהוא הלבוש, והמליצה שהוא הנמשל, ע"כ. ועי' שער מאמרי רשב"י כז ע"ד, ז"ל, בז"א הם שבילין צרים ולא ארחין רחבין.

³⁴⁶ עי' לעיל ב ע"א ד"ה נתיבות שזהו כמספר ב"פ רל"א.
³⁴⁷ פי' מערכת העצבים. ועי' לעיל ד ע"א ד"ה פליאות וכן לקמן ה ע"א ד"ה וכן באדם.
³⁴⁸ עי' ספד"צ לג ע"א: בחמשה זינין מים, דכתיב (במדבר יט יז) ונתן עליו מים חיים אל כלי, הוא אלקים חיים ומלך עולם (ירמיה י י), אתהלך לפני ה' בארצות החיים (תהלים קטז ט), והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים (שמואל א' כה כט), ועץ החיים בתוך הגן י"ה י"ד ה"א, אה"י בין מים למים, מים שלימין ומים דלא שלימין, רחמין שלימין רחמין דלא שלימין, עכ"ל.

ועי' פת"ש נתיב א"א פתח יג, ש"מים חיים" הוא כינוי למו"ס אשר ממנו התחיל תיקון הבריאה, והפכו הוא "בור שאו"ן" (עי' זהר ח"א קפ"ה ע"א: תא חזי ההוא בר נש דלא זכי לאשתדלא בהאי עלמא באורייתא ואיהו אזיל בחשוכא, כד נפיק מהאי עלמא נטלין ליה ועאלין ליה לגיהנם אתר תתאה דלא יהא מרחם עליה דאקרי בור שאון טיט היון), ועי' שם פתח ל' ש"מים חיים" שבמו"ס מרמז לתיבת 'המים' אשר בספר מיכה המרמז לתיקון י"ג שבדיקנא אשר הוא מזלא תתאה.

³⁴⁹ ד' החיות שבמרכבה שרשם הוא בהד' מוחין, ושורש שרשם הוא בהמוח העליון הנקרא ח"ה, ולכן נקראו הם ג"כ בשם חיות וכמ"ש רבינו (פ"א מ"ח י ע"ג), ולכן נאמר עליהם וגבותם מלאות עינים, כי הם משורש הו"ה דעיינין שהוא בחכמה (לש"ו ביאורים ח"ב פ ע"ד). ומ"ש בשם חיות היינו לאפוקי בהמות או עופות, אלא על שם האריה שהוא הראשון.

³⁵⁰ פי' שאע"ג שנאמר ג"כ "עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו וכו'" דיבר בציווי רק על הראשון הרי הוא הדשא.

³⁵¹ נקט הכתוב כאילו דברה רק מרים אע"ג שגם אהרן דיבר כי היא הראשונה וזהו דרך המקרא לנקוט בראשון מהרשימה ולקרוא לכולם על שמו.

מאיר היצירה

נקראו חיות. וכן נקראו חיות השדה ע"ש מלכם האריה³⁵², וכן חיה שלמטה³⁵³ היא החיה כו³⁵⁴ [חכמת שלמה³⁵⁵].

פליאות – שג"ר הן במופלא, וכן נ' שערי בינה נקראו נ' פלאות, ומ"מ מ"ט נגלו למרע"ה³⁵⁶, אבל הנ' לא נגלה לשום בריה כמ"ש (איוב כח כא) ונעלמה וכו', וכמ"ש (שמות לג יט) וקראתי כו' לפניך שהן לפניך³⁵⁷, כך עלה כו' (ברכות טא ע"ב)³⁵⁸. רק אדם [הראשון] הוכן להשיגה שהוא בדרגא דילה. ובחמאו (בראשית ג כד) ויגרש כו' וישכן כו' כי הוא³⁵⁹ חיים כנ"ל (ב ע"ב ד"ה אלקים חיים), וכיון שהוכן³⁶⁰ למות א"א להשיגה. וז"ס (שמות לג כ) כי לא יראני כו'³⁶¹, שבקש (שמות לג יח) הראני כו' כבודך, (קהלת ז יב) כי החכמה תחיה כו', וזה אי אפשר עתה. ואף שער נו"ן מנ' שערי בינה שהוא דבוק בחכמה (ד ע"ד) נעלם³⁶², ומקומן הוא בפלא העליון³⁶³, ולכן נק' פלאות בסוד קוצא וגזעא ושבילא³⁶⁴, והן בשבילא שלכן הוא שבילין³⁶⁵, והוא בהבן בחכמה³⁶⁶, ולכן הוא אלהים דבראשית³⁶⁷, בסוד בוצינא דקרדינותא³⁶⁸, וז"ס (ישעיה מג טז) במים עזים נתיבה. וג' של היו"ד שהוא שלשים³⁶⁹, וב' התחברות הם ל"ב³⁷⁰, וכולן כלולין בשביל שלמטה³⁷¹.

³⁵² צ"ע מהו מקור דבריו. ועי' זהר ח"ג רמא ע"א: אריה כליל בכלהו דהא לימינא הוי ובג"כ אכיל בכלהו וכל שאר לא אכלין (ס"א מניה) מזיניה בגין דימינא הוא. תרגום: אריה כלול בכלם, שהרי לימין הוא, ומשום זה אוכל בכלם, וכל השאר לא אוכלים (ממנו) ממינו, משום שימין הוא.

³⁵³ דהיינו מלכות. ועוד אפשר לפרש דקאי על חכמה דבריאה.

³⁵⁴ עי' יחזקאל (א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. ועי' תיקו"ז (לו ע"א): מאי ימה דא שכנתא עלאה ההוא דאתמר ביה ודמות על ראשי החיה רקיע.

³⁵⁵ עי' ביאורו של רבינו על תיקו"ז כה רע"ג, ז"ל, מלכות שנקראת חכמת שלמה (זהר ח"ב נד ע"א), של יסוד שנקרא שלמה, ומשם נקראת חכמה זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב).

³⁵⁶ עי' גמ' ר"ה כא ע"ב: רב ושמואל חד אמר חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים.

³⁵⁷ פי' שלא תוכל להשיג לפנים מזה, ועי' מש"כ רבינו על תיקו"ז צא ע"ד שהוא לפניך ולא ניתן למשה. ועי' עוד זהר ח"ב קע ע"ב (וכן בע"ח זווגים ג'): שלפניך היא אדנות, שהוא לפני שם הוי"ה הז"א.

³⁵⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ג ד"ה ולזה אמר, ובהערה שלנו שם (הו"ד בהערה בסוף הספר).

³⁵⁹ דהיינו שער הנ'. ולכן צ"ל שכוונתו לדבריו בדף ג ע"ב, וז"ל, כי הנקודות מחכמה ששם עטרא דחסד, ואותיות הן תורי זהב מבינה ששם עטרא דגבורה וזהו ל"ך, נ' שערי בינה. ועוד אפשר לפרש כוונות שהוא בכלל חכמה.

³⁶⁰ אדה"ר לאחר החטא.

³⁶¹ האדם וחי. דהיינו חיים שתבוא אחריהם מיתה.

³⁶² והנ"ל הוא חכמה ולא בינה.

³⁶³ פי' בכתר. דהיינו שכאן מדברים על פרטי הכתר, ולכן כוונתו דעיקר נ' שערי הבינה הם במו"ס, שהוא בחי' הבינה דכתר.

³⁶⁴ עי' לעיל הערה 140. דהיינו כולם יודי"ן וזה פלא, עוד אפשר לפרש כוונתו ששרשם בקוצא שהוא בחינת כתר ופלא.

³⁶⁵ שיש כאן ל"ב נתיבות בבינה במקביל לחכמה, עי' לעיל ד' ע"א באריכות.

³⁶⁶ עי' לקמן פרק א' משנה ד', שבחינת "הבן בחכמה" היא בסוד או"א עילאין, ו"חכם בבינה" היא בסוד יש"ס"ת.

³⁶⁷ כלומר בינה. אמנם יש מקום לפרש שכוונתו לבחי' יש"ס"ת.

³⁶⁸ דהיינו ראשית הגבורה שבשיעור הקומה. עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ו ע"א ד"ה והכלל, וז"ל, והכלל מחו"ב דרדל"א יצאו אוריא ובוצינא ונגנזו באוריא ומו"ס, שהן חו"ב דא"א, והן בחו"ג דע"י, ומשם חו"ג, ואח"כ אתגניזו באו"א, שהם חו"ב דעולם האצילות בכללו.

³⁶⁹ דהיינו גימ' של ג' יודין, שבקוצא גזעא ושבילא.

³⁷⁰ היינו שני החוטים המחברים את ג' היודים.

³⁷¹ דהיינו בינה, שעל ידיה בלבד מתגלות כל הג"ר.

מאיר היצירה

חכמה – ר"ל נתיבות של פליאות של חכמה³⁷². והתחיל הספר מחכמה כמו התורה מבראשית³⁷³, אבל הי"ג של כתר נעלמות שהוא קוצא³⁷⁴, שלכן לא קאמר אלא פליאות וחכמה, גזעא ושבילא. ובקוצא י"ג מדות הידועים, ט' ודי³⁷⁵, (מיכה i c) תתן כו³⁷⁶, לחודא אסתמכון בנוק³⁷⁷, שהם ו"ד עם הראש של וא³⁷⁸. והד' הם בלא שערות³⁷⁹, ב' ארחין ותפוחין ופה. וז"ס אחד א"ח ד' והן ט' בשמים, ט' גלגלים, וד' בארין, ד' יסודות. והן סוד האופנים וחיות. סוד שם י"ב³⁸⁰ שהן ג' בכל חיה, שאדם של כל א' הוא בתוכן מדובק א' אל א' והן כולן א', משא"כ ג' הנשארים הן פרודות, והן דבוקות באדם לבד. לכן באדם הוא סוד זו"נ. והן כולם י"ג, וג' חיות בשמים, ושם כל מרכבה אינה אלא ג' כמ"ש בז"ח שה"ש (נ ע"ב סג ע"ב³⁸¹), אבל בארין ד' של הרביעית (שהיא אדם) ובה ד' פרצופין. ובאדם שלה נכללין כל ג' אדם העליונים. וכן באופנים י"ג גלגלי המרכבה, י"ב ג' בכל א' וא' באמצע לכל, וז"ס (יחזקאל א טו) אופן א' בארין. וז"ס ד' יסודות בארין ויסוד הרביעי כלולה מד' ד' פעמים³⁸². ולכן אדם בארין הוא התכלית, ובו תלוי היחוד, כמ"ש

³⁷² דהיינו התגלות הבינה הנובעת מבינה שבחכמה, ועוד אפשר לפרש שכוונתו להתגלות של הבינה שבכתר, שכן שרשה של הבינה הוא בחכמה. ועוד אפשר לפרשו דקאי על המו"ס שהוא החכמה דא"א ובחי' פליאה.

³⁷³ עי' תרגום ירושלמי לבראשית א א: בחוכמתא ברא ה'.

³⁷⁴ עי' לעיל ד ע"ד בעניין קוצא, גזעא ושבילא ובהערה 364.

³⁷⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יח ע"ד ד"ה וידוע, ובהערה שלנו שם שיש ט' תיקונים לז"א וד' לנוק'.

³⁷⁶ כאן רמז לד' התיקונים האחרונים, ויש פעמים שאומר רבינו כי ד' התיקונים האחרונים המה ללא שערות, ועי' לקמן הערה 379.

³⁷⁷ והוא מיוסד על לשון הספד"צ יח ע"א: "ארבע בלחודוי אסתמכו".

³⁷⁸ עי' לט"ו ביאורים ח"ב עח ע"א, שמשמע מכאן שהכוונה לו' עם המוחין שלו, ולכן אפשר שתהא האות ו' ב"גימ" ט', שכן הקו הוא ו', ועם ראש של וא"ו שהוא כנגד ג' מוחין, סה"כ ט'.

³⁷⁹ דהיינו ד' תיקוני דיקנא דא"א הרי הם חלקי הנוק' שבהם (עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יח ע"ג ד"ה ואמר ארבע).

³⁸⁰ עי' לעיל הערה 229.

³⁸¹ ז"ל: וחד סליק ונחית ואתתקף בסטר מזרח ברזא דאת ט' ואת יו"ד אתפשיט מתרין סטרין ומתגלגלא בארבע תרין לעילא שירותא דאבא ואימא ואית תרין מתרין סיטרין מסטר דרום וצפון מתיישבא בכלהו ואיהו רתיכא עילאה בארבע סטרין אופן אחד בארץ אצל החיות דא איהו רתיכא תתאה כלילא בארבע סטרין.

רתיכא עילאה דאיהו רזא דארבע סטרין פשיט נהירו מתלת סטרין חד דיליה דאתחברו ביה ירותא דאבא ואימא דהוו תרין ומתחברן לחד ותרין מתרין סטרין.

פשיט נהירו דמזרח האי רתיכא תתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו ומקבלא ליה ואתנהיר מיניה וכד אתנהיר ההוא פן מההוא נהירו כדן ההוא פן איקרי אדני ואיהו שליט רבון בשלטנו דנהירו רב וההוא פן כיון דמקבל ההוא נהירו אתעביד ליה היכלא וגניז ליה בגויה ובגיניה אתעביד אדון רבון ושליט.

תרגום: וא' עולה ויורד ומתחזק בצד מזרח בסוד אות ט' ואת י' מתפשט מב' צדדים ומתגלגל בד', שנים למעלה התחלה של אבא ואמא ויש שנים מב' צדדים מצד דרום וצפון מתיישב בכל והוא מרכבה עליונה בד' צדדים, אופן א' בארץ אצל החיות זהו מרכבה תחתונה כלולה בד' צדדים.

מרכבה עליונה הוא סוד של ד' צדדים פושט אור מג' צדדים א' שלה שמתחבר בו, ירושה של אבא ואמא שהיו ב' ומתחברים לא' ושנים מב' צדדים.

יוצא אור של מזרח, זה המרכבה התחתונה מגלה פה א' לגבי אותו אור ומקבל אותו מאיר ממנו. וכאשר מאיר אותו פן מאותו אור אז אותו פן נקרא אדני, והוא שולט ואדון בשלטונו שאורו רב, ואותו פן כיון שמקבל אותו אור נעשה לו היכל וגונז לו בתוכו ובגללו נעשה אדון רבון ושולט.

³⁸² הארץ כלולה מאש רוח ומים.

מאיר היצירה

(פדר"א יב) כל מה שאתם מקלסין כו³⁸³. וז"ם שנא³⁸⁴ כסדר שפני אדם של הימנית הוא שור ושל אמצעית נשר כו³⁸⁵ וכן בכל צד שהולכין³⁸⁶.

חקק כו' – כ"ב כינויין³⁸⁷, ולקמן (פ"ד מ"ד) עשרה שמות. והשמות הן כגוף והן שבעה שמות שאינן נמחקין (שו"ע יו"ד סי' רעו סעיף מ')³⁸⁸ אהי"ה א"ל כו' צבאות שדיי אדנ"י והן כוללין כל השמות. וכן כלל הספירות הן ז', שלכן ז' ימים כוללים הכל. ושמות הוי"ה הן בנשמה, והוא בג' דרגיין³⁸⁹: הוי"ה א' כוללת כל ע"ם בפשיטותה בנפש, ובמילואה ברוח³⁹⁰, ועשר הויות מנוקדות בנשמה³⁹¹. וכינויין המורין עליו ית' חנון כו' בלבושא כמו הלבוש שמצייר לאדם [הוא נאה ללבושו ולבושו נאה לו (מדרש תהלים צג)]. וכינויין אחרים כלהם כו' בהיכלא, והן כל התורה. והן ד' דרגיין³⁹², והכל יוצא משם הוי"ה נמצא כל התורה הוא שמו³⁹³.

בספר כו' – הן חב"ד כמ"ש בזהר פ' תרומה (קלז ע"ב³⁹⁴) ובז"ח (מדרש הנעלם ג ע"א), והן כוללין הכל כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב³⁹⁵) דעייל בכל גופא וכו', וכן אמ"ש כוללין כל גופא, וכן יה"ו, והכל א', וכמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה וכו', וכמ"ש (פ"ג מ"ד) ארץ ממים

³⁸³ אמרו מלאכי השרות לפני ה' רבון כל העולמים מה אדם ותדעהו אדם להבל דמה אין לו אלא עפרו משלו אמר להם מה שאתם כלכם מקלסים אותי בעליונים הוא מיחד אותי בתחתונים.

³⁸⁴ עי' זהר ח"א יח ע"א: רכב אלהים רבותים אלפי שנאן שנאן כללא דכלהו ציורין שו"ר נש"ר ארי"ה ו' דא איהו אדם פשיטו דאתכליל כחדא ברזא דכר ונוקבא וכלהו אלפיין ורבבן כלהו נפקי מהני רזא שנא"ן.

תרגום: "רכב אלהים רבותיים אלפי שנאן". "שנאן" כלל של כל הציורים, שו"ר נש"ר ארי"ה, ו' זהו אדם, התפשטות שנכללה כאחד בסוד זכר ונקבה. וכל האלפים ורבבות, כולם יוצאים מהסוד הזה "שנאן".

³⁸⁵ ואריה לשמאל.

³⁸⁶ עי' זו"ח לט ע"א: ורזא דא כד מסתכלין לסטר מזרח כלהו אינון בדיוקנא חדא דאדם בגין דמתמן איהו תקיפו דרזא דאדם וכד מסתכלין לסטר דרום כל אנפיין אינון בדיוקנא חדא דיוקנא דאריה דתמן איהו חילא ותוקפא דכלא וכד מסתכלין לסטר צפון כל אנפיין אינון בדיוקנא חדא דיוקנא דשור דתמן איהו נגיחו דדינא תקיפא וכד מסתכלין לסטר מערב כל אנפיין אינון בדיוקנא חדא בדיוקנא דנשר כד"א דרך הנשר בשמים בגין דתמן נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף ואורח דנשר לאתדבקא תדיר בשמים דתמן איהו תיאובתיה לאסתלקא ולא תדבקא ובג"כ איהו לסטר מערב.

תרגום: וסוד זה כשמסתכלות לצד מזרח, אז כולם הם בצורה אחת של פני אדם, לפי שמשם הוא תוקף הסוד אדם וכשמסתכלות לצד דרום, כל פנים הם בצורה אחת של צורת פני אריה, אשר שם הוא כח ותוקף הכל, וכשמסתכלות לצד צפון, כל פנים הם בצורה אחת [בצורת] פני שור, אשר שם הוא הנגיחה של דין הקשה, וכשמסתכלות לצד מערב, כל פנים הם בצורה אחת בצורת פני נשר, כמו שנאמר דרך הנשר בשמים, לפי שבו נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, ודרך הנשר להתדבק תמיד בשמים, כי שם הוא תאותה לעלות ולהתדבק, ובשביל זה הוא לצד מערב.

³⁸⁷ כל מה שנמנה כאן במשנה י"ה יהו"ה וכו' הם כינויים. ועי' לעיל ב ע"ב שהם כינויים לחכמה זו כלומר מ"ס.

³⁸⁸ עי' לש"ו (כללים ח"ב קכז ע"ג) שהשם אלקים, שהוא כללות הבי"ע, מסתעף משם הוי"ה, שהוא כללות כל השמות שבאצילות, וכלים דאצילות הם ה' השמות שאינם נמחקים.

³⁸⁹ והם כלים דאצילות (לש"ו כללים ח"ב קכז ע"ג).

³⁹⁰ דהיינו שם מ"ה (לש"ו כללים ח"ב קכז ע"ג). ועי' יהל אור ח"א יג ע"ב (הגה"ת הלש"ו), שהשמות המנוקדים הם בסוד רוח, אמנם עיין שם שמדובר בעולם הבריאה.

³⁹¹ כלומר בט' נקודות, ואחרון בניקוד צבקות (לש"ו כללים ח"ב קכז ע"ג), ועי' לעיל הערה 153.

³⁹² דהיינו נפש, גוף, לבוש והיכל.

³⁹³ פי' בלשון יחיד, ועי' לעיל 147.

³⁹⁴ וז"ל: מרזא דספר עלאה אבא דכלא, ומרזא דספר אימא עלאה, ואיהו מרזא דספור, ובגין כך מספרים. תרגום: מסוד הספר העליון האב של הכל ומסוד הספר האם העליונה והוא מסוד הספור ולכן מספרים.

³⁹⁵ וז"ל: ועייל ברישא דזעיר אנפיין, ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופא. תרגום: ונכנס בראש ז"א ונעשה למוח א' ומשם הוא נמשך ויוצא בכל הגוף.

מאיר היצירה

כו', שמים מאש, ואמר (משלי ג יט) בדעתו³⁹⁶ כו' שהוא האויר שנתחלקו מים עילאין מתתאין³⁹⁷ ובמקומן האויר. והן ב' ידיים ולשון כמ"ש (ישעיה מז יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני כו' בדבר כו', וכמ"ש (בראשית א ג) ויאמר אלקים יהי אור, ויעש כו'³⁹⁸. והן ג' ספרים שנפתחים כו' (ר"ה טז ע"ב)³⁹⁹, וכמ"ש (פ"ג מ"א)⁴⁰⁰ כף כו' וכף כו' ולשון כו'.
ובהן נכללים כל הל"ב, ע"ס, חמש אצבעות, חמש כנגד חמש, וכולן⁴⁰¹ בלשון בנקודות, וכ"ב⁴⁰² עם כפולתן⁴⁰³ הוא כ"ח, בסוד (סנהדרין צ"ז ע"א) שיתא אלפי שנין הוי עלמא⁴⁰⁴, והן בכ"ח פרקין שבהן⁴⁰⁵, (איוב לו ז) וביד כל אדם כו'⁴⁰⁶, וכן הוא בלשון שהוא כלול שניהם (בראשית כה כז) יושב אהלים⁴⁰⁷. והם ג"כ נחלקין בעשר ה' מוצאות וה' כפולות⁴⁰⁸. וכן הוא בכל דבר זו"נ ושותף הג', (נדה לא ע"א) אביו נתן ה' דברים וכו' ושותף השלישי השי"ת י'. וכן בספירות ג' שמות המיוחדין⁴⁰⁹ אהי"ה הוא שותף הג', ומילואן ל"ב⁴¹⁰ כמ"ש. וכן הוא בלוחות ה' נגד ה', ספר וספר, וניתנו ג"כ במאמר כל העשר, וסודן שנברא העולם בכ"ב⁴¹¹ לכן הכל זו"נ (וכן נבראו שמים וארץ שנים) ויחודן בא', כמ"ש (הקד' הזהר ג ע"ב) כל יחודי כו', ובך אתחיל אנכי כו' ושם היחוד, כי שמים וארץ נתייחדו שם ע"י השי"ת כמ"ש רו"ל⁴¹² שהרכין השמים וכו'.

³⁹⁶ תהומות נבקעו.

³⁹⁷ וכאן המים עליונים הם משורש יסוד האש, ועי' דע"ה ח"ב כא וכב במאמר שרשי הצח"מ.

³⁹⁸ "יהי אור" – חכמה, "ויהי אור" – בינה, "ויעש" – דעת (ביאור רבינו על ספד"צ יג ע"ב ד"ה ומתחיל), וכן עי' זהר ח"א כב ע"ב.

עוד עי' בליקוטים שבסוף ביאור רבינו על ספד"צ לח ע"ד ד"ה ונחזור, וז"ל, בבריאת העולם שמחשבת החכמה לברוא מהלכי השמש וירח ביום ובלילה קיץ וחורף וכל ז' כוכבי לכת וז"ב מזלות ושאר כוכבי לכת וכ"א משטרו בארץ וכל צמחים ובע"ח וכ"ב שהן בחכמה רבה ונפלאה, ובינה הוא גדר צורת כ"ד ודבר לתועלת החכמה הנ"ל, וכתר הוא התכלית כמו מלכות.

³⁹⁹ פי' שאז נתגלה המתקלא.

⁴⁰⁰ וז"ל: כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים.

⁴⁰¹ פי' כל הי'.

⁴⁰² אותיות.

⁴⁰³ מנצפ"ך, ועם א' שבסוף (עי' לעיל ב ע"ג) הוא כ"ח.

⁴⁰⁴ עי' לעיל הערה 105.

⁴⁰⁵ שבב' הידים.

⁴⁰⁶ כלומר כל העולם וכל ו' אלפי שנין תלויים בידי האדם.

⁴⁰⁷ עי' זהר תרומה קעה ע"ב: תנא אמר רבי שמעון והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה דא הוא יעקב קדישא שלימא כמה דאוקימנא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם ישב אהלים יושב אהל לא כתיב אלא ישב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי אוף הכא כתיב והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי. דתנינן מאי איש תם כתרומו שלים שלים מכלא שלים לתרין סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר אנפין שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה ואשלם להאי ולהאי.

תרגום: שנינו אמר רבי שמעון והבריה התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה זהו יעקב הקדוש השלם כמו שבארנו שכתוב ויעקב איש תם ישב אהלים לא כתוב יושב אהל אלא ישב אהלים שנים שאוחז את זה ואוחז את זה אף כאן כתוב והבריה התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה שאוחז את זה ואוחז את זה.

ששנינו מהו איש תם כתרומו שלם שלם מהכל שלם לשני צדדים לעתיקא קדישא ולזעיר אפין שלם לחסד עליון ולגבורה עליונה ומשלם לזה ולזה.

⁴⁰⁸ יש ה' מוצאות הפה וה' כפולות מנצפ"ך.

⁴⁰⁹ עי' לעיל הערה 236.

⁴¹⁰ אל"ף ה"י יו"ד ה"י, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, עולין ל"ב אותיות.

⁴¹¹ באות ב'.

⁴¹² מכילתא פרשת בחדש פרשה ד: וירד ה' על הר סיני. שומע אני על כלו ת"ל על ראש ההר. יכול ממש שירד הכבוד והציעו על הר סיני ת"ל כי מן השמים. מלמד שהרכין הקב"ה שמים התחתונים ושמי שמים העליונים על ראש ההר וירד הכבוד והציעו על הר סיני כאדם שהוא מציע את הכר על ראש המטה וכאדם שהוא מדבר מעל הכר שנאמר ישעיה ס"ד כקדוח אש המסים מים תבעה אש.

מאיר היצירה

וכן הוא בכל דבר והיא המתקלא, ומתנהג העולם בחד"ר. ולכן מרע"ה ואנשי כנה"ג לא אמרו אלא ג' הגדול כו' (יומא טט ע"ב), והתחלת כל דבר בג' דאזרע בג' נקודין חש"ק⁴¹³, והן אמ"ש בסוד {ה ע"א} החו"ל⁴¹⁴ (ע' תז"ח יט ע"ב), והן מחשבה ודבור ומעשה. ספר במחשבה וזהו (בראשית א י) וירא אלהים כי טוב, וספר המעשה (בראשית א ז) ויעש כו' והן בחו"ב אומר ועושה⁴¹⁵, וסיפור ויאמר. וז"ס (שמות טו כה⁴¹⁶) ש"ס ש"ס, ובשניהם חק משפט, וש"ס בזה נסהו⁴¹⁷. והן אורא וניצוצא⁴¹⁸ ורעותא עלאה. ג' אוריים⁴¹⁹, ה' אלהינו ה'⁴²⁰, ה' קו המדה⁴²¹, אלהינו חותמא דגושפנקא ובהן (ירמיה ה כב) שם חו"ל גבול לים⁴²². ובהן ארבעה ימים, ג' וז' וכ"ב, ולכן הכל בג' והוא שם י"ב, ה' אחרונה בג' מקומות⁴²³, וסודן מלך מלך כו'. ובאותן נקודות ג"כ החויות אלא שנתחלף ראשן בסופן היה⁴²⁴ כו'⁴²⁵, והן י"ב דמנצפ"ך שמספרן בפשיטותן מלך כו'⁴²⁶.

אופן ה'

בשלישים ושתים נתיבות – הן ג' שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י שכוללין כל האצילות⁴²⁷ [ר"ל שמילואן ל"ב אתון⁴²⁸ כמש"ל באופנים הקודמים] א"א ז"א מלכות כי אוא" גניזין תחות מזלא לכן לא הזכירום באד"ר, וכן ג' אלו השמות יב"ק שהם יהוד ברכה קדושה שכוללין הכל⁴²⁹, ואלו הג' הנ"ל הן כלולין בג' אותיות אמ"ש, ראש במן

⁴¹³ עי' בהק' רבינו לאדרא שכותב שזה חולם שורק חירק, ומקורו מתיקו"ז ח ע"א. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יז ע"ב שנקודין חש"ק המה כנגד ג' טיפין ממוחא.

⁴¹⁴ חיק ולישן ושינים חיק ח' לעילא ו' לישן באמצע ל' שינים בכולהו (פי' רבינו על תז"ח שם).
⁴¹⁵ עי' לעיל הערה 212.

⁴¹⁶ וז"ל הפסוק בשלמות: "ויצעק אל ה' ויורוה ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו".

⁴¹⁷ ר"ל "כי שם שם" גימטריא ספר ספר, "ושם" בגי' ספור וכ"ה ברבינו בחיי (הגהות רש"ל).

⁴¹⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ו' ע"א והכלל, שכאן הוא שורש הזיווג של המזלין.

⁴¹⁹ עי' לקמן הערה 1005

⁴²⁰ עי' תז"ח כא ע"ב: לקבל ג' אורין, ג' קשרין, ה' אלקינו ה'.

⁴²¹ עי' תז"ח יט ע"ב, שזה עטרא דגבורה (וממילא פשוט שהשני הוא בסוד עטרא דחסדים).

⁴²² עי' תיקו"ז קכב ע"ב: שכינתא עלה אתמר אשר שמתני חול גבול לים, ואיהו תחומא דכלהו, כגוונא דתחום שבת, וכד רצין גלין בארבע רוחין, מיד דחזיין שכינתא דאיהו חול לב (נ"א לים), דאיהו חול דאסחר לימא.

תרגום: על השכינה נאמר אשר שמתני חול גבול לים והוא התחום של כולם כמו שתחום שבת וכשרצים הגלים בארבע רוחות מיד שרואים שכינה שהוא חול לב (לים) שהיא החול שמקיף את הים.

⁴²³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א ד"ה הספירות.

⁴²⁴ נדצ"ל הוה.

⁴²⁵ עי' הערה 233.

⁴²⁶ מלך מלך ימלך, בגימ' מנצפ"ך.

⁴²⁷ עי' לעיל הערה 236.

⁴²⁸ עי' לעיל הערה 410.

⁴²⁹ עי' תיקו"ז קמ"ט ע"ב: תלת גוונין דעינא אינון אהי"ה יהו"ה אדנ"י כלל ופרט וכלל ואינון יחודא ברכה וקדושה וסימן י"עננו ב"יום ק"ראנו דהכי סליק חושבן תלת שמהן אלין כחושבן יב"ק אהי"ה כתר עלאה יהו"ה עמודא דאמצעייתא אדנ"י שכינתא תתאה.

תרגום: שלש צבעי העיין הם אהי"ה יהו"ה אדנ"י, כלל ופרט וכלל, והם יחוד ברכה וקדושה, וסימן יעננו ביום קראנו, שכל עולה בגימ' שלש שמות אלה כגימ' יב"ק אהי"ה כתר עליון יהו"ה עמוד האמצעי, אדנ"י שכינה תחתונה.

ועי' שם מש"כ רבינו שיחוד בכתר וברכה וקדושה בזו"ן. עי' פע"ח שער הברכות פ"ז וז"ל, יב"ק - יחוד, ברכה, קדושה. שהם כנגד ג' קצוות הראשונים, חסד הוא הברכה, וגבורה קדושה, ותפארת יחוד, עכ"ל.

ועי' זהר ח"ב קטז ע"א: רעיא מהימנא עבד נאמן לגבך עבד עברי (דברים טו יד) הענק תעניק לו הענק ליה תעניק לבנוי במלין גניזין אלין (שם) מגרנך גרנה של תורה דילך מיקבך בגרן ויקב קרא ממלל כמה דאוקמוה מארי מתניתין בגרן ויקב הכתוב מדבר.

מאיר היצירה

גויה, כמ"ש לקמן פ"ג (מ"ו), והם ג' ספרים אמ"ש שכוללין כל הל"ב נתיבות, וכן יב"ק כלולין באמ"ש כמ"ש בפ"ג (מ"א) אמ"ש יסוד כף זכות כף חובה כו' שהן יב"ק ג' קוין כידוע.

וכל א' מאלו ג' שמות מהפרצופים כלול מעשר, ובין כל אחד פרגוד, והם ב' פרגודין, פרגוד אחד הוא סוד פרוכת המבדלת בין קדש הקדשים שהן סוד ג' ראשונות דכלולין בהיכל הו' שנקרא קודש הקדשים שלכן נק' ק"ק, קודש חד, קדשים תרין הרי ג', ובין הקודש שהוא ו"ק דז"א, ופרגוד שני בין קודש לחצר אהל מועד ששם נוקבא, כי היא מתחלת כנגד שני שלישי התחתונים דז"א, ועיקר בנינה נה"י דז"א ושם קומתה, כי ב' השלישים דת"ת הן כתררה שהן ב' בחינות שבכתר⁴³⁰, שלכן מ' הכלים נגד מ' ספירות מתחלקין ג' ג', בק"ק ארון וכפורת כרובים שהן כח"ב, ארון בינה כמ"ש בתיקונים⁴³¹, כפורת חכמה, כרובים כתר, לכן הם ב' כנגד ב' בחי' שבכתר, ובאהל מועד מנורה, שולחן, מזבח, נגד חג"ת כידוע (בע"ח שער ציור עולמות (פרק א')), מנורה בדרום ושולחן בצפון ומזבח באמצע⁴³², מכאן ואילך לבר מגופא נה"י ושם הנוקבא, בחצר אהל מועד כיור וכנו ומזבח החיצון, כיור וכנו נה"ה ב' כליות ששם מים⁴³³, ולכן כיור על כנו כי הן נק'

יק"ב י'חוד ק'דושה ב'רכה דקודשא בריך הוא ודא שכינתא דאיהי ברכה דקודשא בריך הוא מימיניה ואיהי קדושה משמאליה ואיהי יחודיה באמצעייתא וקודשא בריך הוא הכי סלקין אתווי דיליה יב"ק כגוונא דא הקב"ה בחושבן יב"ק.

תרגום: רועה הנאמן עבד נאמן אליך עבד עברי העניק תעניק לו העניק לו תעניק לבניו בדברים הגנוזים הללו ומגרנן גרנה של התורה שלך ומיקבך בגרן ויקב הכתוב מדבר כמו שבארנו בעלי המשנה בפסלת גרן ויקב הכתוב מדבר.

יק"ב י'חוד ק'דושה ב'רכה של הקדוש ברוך הוא וזו השכינה שהיא ברכה של הקדוש ברוך הוא מימין והיא קדושה משמאלו והיא יחודו באמצע וכך עולות אותיותיו של הקדוש ברוך הוא יב"ק כמו זה הקב"ה בחשבון יב"ק.

ג' שמות הנז' שהם אהיה הויה אדני, והם בגימ' יב"ק (זהר ח"ג רטז ע"ב), וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק, כי דרך ג' שמות אלו עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו (שעה"כ ח ע"ד), ענין גרון, הנה נתבאר אצלינו כי הוא ג"פ יב"ק, שהוא בחינת המוחין דקטנות שהם שם אלקים, ובחינת המוחין דגדלות הנקרא שם הויה. ובהיותם מתלבשין ביחד זב"ז בתוך הגרון, שהוא מעבר צר, אז נקרא הגרון מעבר יב"ק, שהוא מעבר של שם הויה ואלקים שעולים בגימ' יב"ק (שעה"כ כא ע"ב), הנקודות דמלך מלך מלך הוא גימטריא ק"ב, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א). וכן הוא גימטריא הויה אלהים, שהוא כללות החור"ג, שהם בדעת (ביאורים ח"א נה ע"ג).

⁴³⁰ עי' לשי' ביאורים ח"א יד ע"ד (וכן הוא בדע"ה ח"ב נא ע"ג) שעתיק מלביש את רדל"א מהחזה עד הטבור, והא"א מלבישו מהטבור עד סוף הגוף. ועי' ביאורים ח"ב פג ע"ב, ז"ל, צ"ע, שלקמן פ"ב ופ"ג כתוב שהם מהטבור שהוא מב' שלישי ת"ת, ויש כמה סתירות בדברי הרב אם זה מחצי הת"ת או מהחזה ולמטה, והענין בכ"ז כי עיקר ההתלבשות מכל עליון בתחתון הוא רק בנה"י שלו כי הג' פרקי הנצח דעליון הוא בכל קו הימין, וג' פרקי הוד בקו שמאל ויסוד בקו האמצעי דת"י, אבל הכתר דתחתון הוא בשליש תחתון דת"ת מטבורו עד סוף הגוף, אמנם בכתר יש ג' בחי' שהם רדל"א גלגלתא ומ"ס ובפרטות הם רדל"א גלגלתא אוירא ומ"ס, והרדל"א דתחתון התחלתו מראשית הז"ת דעליון, והגלגלתא מהחזה דעליון והאורא מהחצי ת"ת דעליון והמ"ס מהטבור דעליון שהוא שלישי תחתון דת"ת, ואין לאורא מקום מסוים בפני עצמו כי הוא נכלל בגלגלתא (עי' שער א"א פרקים ב, ג, ד).

⁴³¹ עי' יד ע"ב: ועשו ארון דא שבת דמשכנא. וביאר שם רבינו וז"ל, דא שבת - ר"ל שכינה עילאה.

⁴³² גימ' א"ל הויה, ואין זה סותר למ"ש בזהר מזבח הפנימי הוא אימא כי באמת יסוד אמא מסתיים בת"ת כידוע (רמ"ש).

⁴³³ זהר ח"ג סח ע"א: תאנא כאיל תערוג על אפיקי מים דא כנסת ישראל כד"א אילותי לעזרתי חושה תערוג על אפיקי מים ודאי לאשתקיא משקיו דמבועי דנחלא על ידי דצדיק תערוג כד"א לערוגת הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים לאשתקייא מנן בעלמא דין ובעלמא דאתי מבועי נחלא מאן אינון מבועא חד לעילא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ומתמן נגיד ונפיק ומשקי גנתא וכל אינון נחלין נגדין ונפקין ומתכנשין בתרי מבועין דאקרון נצח והוד ואלין

מאיר היצירה

מעלה ומטה (לקמן פ"ד מ"ד), רום ותחת⁴³⁴ כדלקמן (משנה ה'), ומזבח יסוד נגד מזבח הפנימי, כי יוסף דמות איקונין דומה ליעקב⁴³⁵, גוף וברית חד הוא (זהר ויקרא ד ע"א), אלא שיסוד לבר מגופא (זהר ח"א כ"א ע"ב) לכן נקרא מזבח החיצון.

וכן באדם ב' הפרגודים בין ראש לגוף וחצר הכבד, הרי ג"פ עשר וב' פרגודין ל"ב נתיבות כוללין בג' ספרים, וכל הל"ב נתיבות כלולין במוח ומתחלקין בחוט השדרה לכל הגוף שמהן יבא ההרגש לכל הגוף, כידוע⁴³⁶ שכל ההרגש בא מן המוח, כיצד ח"י חוליות בשדרה שנגדם תקנו ח"י ברכות (ברכות כח ע"ב), ועוד חוליא קמנה בסוף השדרה שנגדה תקנו ברכת המינים (ה ע"ב) הרי י"ט, והל"ב נתיבות הם נתיב א' בין פרק הצואר לחוליא הראשונה והוא (איוב כח ז) נתיב הראשון לא ידעו עימ, ול"א הנשארים הם ח"י נתיבות בח"י פרקין שבין י"ט חוליות, וה' נתיבות בסוף חוליא י"ט יוצאין כאחד ומתחלקין לה', ואח"כ יוצאין עוד ב' נתיבות, ובעגבות יוצאין ג' מב' עגבות, ואח"כ יוצאין עוד ג', וח"י נתיבות הראשונות נגד ח"י ברכות שהן בעדיק ח"י עלמין (רע"מ פנחס רמד ע"ב)⁴³⁷, וברכות לראש צדיק (משלי י ו) שבו נכללין ט' ספירות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, שהשדרה אמרו (ויקרא רבה פ"ל פ"ד) דומה ללולב שהוא יסוד.

וה' נתיבות [שבחוליא י"ט] הוא נגד ברכת המינים שהוא נגד כתר דנוקבא (שעה"כ עמידה ו'), שבנוקבא יש בה ב' בחינות א' ה"א אחרונה שבשם⁴³⁸ וא' שם אדני, והענין כי ד' אותיות אדני הוא בה מחכמה ולמטה⁴³⁹, כמו שם הוי"ה שבזעיר אנפין כידוע, וה' אחרונה שבשם⁴⁴⁰ הוא בכתרה⁴⁴¹, שהוא עמרת הברית שמשמש לכתרה⁴⁴² ולמלכות

אקרון אפיקי מים בהוא דרגא דצדיק דמיניה נגיד ונפיק ומשתקייא גנתא בגין כך איל וצבי כחדא משתכחי (נ"א איל וצבי אקרון עטרת ויסוד) צדק וצדיק.

תרגום: למדנו כאיל תערוג על אפיקי מים, זו כנסת ישראל, כמו שנאמר אילותי לעזרתי חושה תערוג על אפיקי מים ודאי, כדי להשקות מהשקיה של מעיינות הנחל, על ידי הצדיק תערוג, כמו שנאמר, לערגות הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים, לקבל ממך השקאה בעולם הזה ובעולם הבא, מעיינות הנחל. מי הם, מעיין אחד למעלה, שכתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן וגו', ומשם נמשך ויוצא ומשקה את הגן, וכל אותם הנחלים נמשכים ויוצאים ומתכנסים לשני מעיינות שנקראים נצח והוד, ואלו נקראים אפיקי מים. באותה דרגה של צדיק, שממנו נמשך ויוצא ונשקה הגן, לכן איל וצבי נמצאים כאחד (איל וצבי נקראים עטרת ויסוד) צדק וצדיק.

וכן הוא בתיקו"ז (לז ע"ב): ואינון לקבלייהו תרי שפוון דאתקרון אפיקי מים (תהלים מב ב) ומאן נינהו נצח והוד דאתקרון שקתות המים (בראשית ל לח) ותרוייהו אתשקיין על ידא דצנורא דאיהו עמודא דאמצעייתא דכליל כלא ואיהו ברית דכלילן ביה כל אברין דגופא כל צנורין אינון אתשקיין מן את ר' דאיהו נהר דנגיד ונפיק מעדן ואיהו צנור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו י' ומניה אתפשטא ה' דאיהו ים עלאה.

תרגום: והם כנגדם שתי שפתים שנקראים "אפיקי מים", ומי הם, נצח והוד, שנקראים "שקתות המים", ושניהם נשקים על ידי צנור שהוא העמוד האמצעי שכולל הכל, והוא ברית שכוללים בו כל האיברים של הגוף, כל הצנורות הם נשקים מהאות ו' שהוא נהר ששופע ויוצא מעדן, והוא צנור שיוצא ממעיין המים שהוא י', וממנו מתפשטת ה' שהיא הים העליון.

⁴³⁴ נ"ל מ"ש שלכן נעשו ממראות הצובאות שהעמידו צבאות הרבה כי נ"ה נקרא צבאות וכן הן תרין ביעין והבן (רמ"ש).

⁴³⁵ במדבר רבה פ"ד פ"ה: (בראשית לז) אלה תולדות יעקב יוסף לא היה צריך קרייה למימר אלא אלה תולדות יעקב ראובן למה נאמר אלה תולדות יעקב יוסף ללמדך שהיה יוסף דומה לאביו בכל דבר.

⁴³⁶ לעיל אופן א' מביא מקורו מהראב"ד בריש ס"י.

⁴³⁷ עי' תז"ח (מד ע"א): והאי ח"י באן סליק, בוירח, ובגיניה אתמר וירח ד' את ריח הנחוח כו'.

תרגום: והשמונה עשר הזה איפה עולה בויר"ח ובגללו נאמר וירח ה' את ריח הניחוח כו'.

והוא ח"י ברכות ח"י עלמין דכל צלותין לגביה (לשון זו היא מהגרא"א בספד"צ).

⁴³⁸ עי' ספד"צ פ"א [י ע"א] ד"ה המלך השמיני ובתיקונים לה סע"א וריש ע"ב (לשון הגה"ת

הלש"ו). וצ"ע לענ"ד, מה נוסף בב' המקומות הללו.

⁴³⁹ עי' לש"ו דע"ה ח"ב ז ע"א, שזהו עיקר קומתה.

⁴⁴⁰ הו"ה ב"ה.

⁴⁴¹ כתר המלכות אדני"י (לש"ו כללים ח"א נג ע"ג).

מאיר היצירה

של עד"א, כמו בכל כתר כידוע⁴⁴³, שלכן נקראת עטרת, שלכן ה' נתיבות נגד כתר וקבועין בסוף ח"י נתיבות שבשדרה.

וב' נתיבות תיכף אחריהן נגד הו"ב דילה סמוכין לכתר, ואחר כך ג' ואח"כ עוד ג' נגד הג"ת נה"י דילה, שמתחלקין ג' ג' כנ"ל. ומלכות דילה ל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), ועלייתה למעלה שנגדה אמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים כו' כידוע, לכן נגדה (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט למעלה כנ"ל, (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה⁴⁴⁴. א"כ במלכות י"ד נתיבות נגד י"ד אותיות של השם פשוט עם המלוי שכלולין בה, וכל הל"ב נתיבות כפולין⁴⁴⁵ הו"ן מנתיב הראשון נגד שם ס"ג שבחכמה שבו, כמ"ש בתיקוני זהר (תי' מ"ה⁴⁴⁶) י' י' א' י' שבו הידועים כמנין א"ל הוא נגד הכפולים, והשאר ל"ב נגד הפשוטים, וז' נתיבות שבראש נגד ז' שערים שבראש כמ"ש לקמן שכלל כולם הן ע', ע' אנפין של התורה⁴⁴⁷, שנגדן סדר רשב"י ע' תיקונים על בראשית שהיא חכמה כידוע, ראשית חכמה (תהלים קיא י), ע' שמות של הקב"ה⁴⁴⁸ (מבוארין בבעל הטורים פ' במדבר יא טז) אספה לי⁴⁴⁹, וע' נפש ליעקב, ואמר בשלשים⁴⁵⁰ ושתיים שהן הכפולים כנ"ל, והן מתחלקין בעולם ובשנה ובנפש כמ"ש לקמן עשר ספירות וכ"ב אותיות בעולם שנה נפש.

⁴⁴² עי' מש"כ לש"ו כללים ח"ב נז ע"ג, ז"ל, מעצמות העיקר שבה הוה העטרה בבחי' כתר שלה. אמנם שימושה בזה הוא נעלם בה מאד, כי השימוש דכתר בכל פרצוף הוא לעולם נעלם אך קבלתה הגלויה מהעטרה והשימוש העיקרי שמשמשת בזה כי לבד מה שמקבלת ממנו תמיד אור וברכה אורות ומוחין בכל זיווג כל שלמות המוחין שבה אשר לבחי' נוק' שתהיה ראויה להעלות מ"ן ולהעשות כלי שתהיה מוכשר להתעבר ולהוליד, עכ"ל, ועי' עוד שם נ ע"ד. ⁴⁴³ שהוא כתר מלכות, עי' תיקו"ז יט ע"א.

⁴⁴⁴ עי' רע"מ תרומה קנח ע"א: שימוש מאניה ועטרה, וכן עי' במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"א שביעאה, שיש לנוק' ג' מקומות: מקום תחת ז"א, כנגד ז"א ולמעלה כנגד כתרו. ⁴⁴⁵ עי' לעיל הערה 240.

⁴⁴⁶ עי' בביאורו על תיקו"ז פא ע"ב: ל"ב נתיבות דידיה. אלא שאחד נעלם שם, שלכן נקרא יש, שא' אין, דבוק באין, וכן נהירו דילה, אל גדול, והוא שם ס"ג, ל"א ול"ב כידוע ייא"י, ע"כ. ועי' תיקון נח דף קח ע"א: ואינון תלת גוונין רמיזין בה' ה' תלת גגין דילה אינון לבושין נהירין דברתא דמלכא דאיהי י' בת עין ואיהי חמש אלפין שנין דבריאת עלמא ואיהי ה' זעירא דאברהם דדרגיה חס"ד דסליק לשבעין ותרין ה' י' מן אלה"ם ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ה' לבושא דכסי על י'

תרגום: ואותם שלשה גונים רמוזים בה' ה' שלשה גגות שלה הם מלבושים מאירים של בת המלך שהיא י' בת עין והיא חמשת אלפי שנים של בריאת העולם והיא ה' קטנה של אברהם שדרגתו חס"ד שעולה לשבעים ושתיים ה' י' מן אלה"ם ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ה' לבוש שמכסה על י'.

ועי"ש בדברי רבינו שיעקר הגרסא כמוסגר ולא שם מ"ה. ועי' לעיל הערה 238.

⁴⁴⁷ עי' תיקו"ז פד ע"ב: מאן אלהים אחרים אלין ממנן דשבעין אומין וסמא"ל ונח"ש הא ע"ב, בגין דא יהיב קודשא בריך הוא אורייתא מימינא דאיהו חסד ומשמאלא דאיהו גבורה, דאית בה שבעין אנפין לשזבא משבעין אומין, ואורייתא אתייהיבת ממיא ואשא דאינון תרין לשזבא לישראל מסמא"ל ונחש, דאינון ממיא ואשא, ובגינייהו אתמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ולקבל שבעין אומין שבעין נפש, ומאן דעבר על שבעין אנפין דאורייתא דאתמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, שלטין שבעין ממנן ואומין דיצר הרע על שבעין נפש.

תרגום: מי זה אלהים אחרים, אלו הממונים של שבעים אומות, וסמא"ל ונח"ש, הרי שבעים ושנים. לכן נתן הקדוש ברוך הוא תורה מימין שהוא חסד, ומשמאל שהוא גבורה, שיש בה שבעים פנים להנצל משבעים אמות, והתורה נתנה ממים ואש, שהם שנים, להציל את ישראל מסמא"ל ונחש, שהם ממים ואש. ובגללם נאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". וכנגד שבעים אומות שבעים נפש, ומי שעובר על שבעים פנים של התורה, שנאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", שולטים שבעים ממונים ואומות של יצר הרע על שבעים נפש.

⁴⁴⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"ג ד"ה וידוע וז"ל, וידוע שת"ת הוא בסוד היין, ע' נפש, בסוד נכנס יין כו' (ערובין סה ע"א), ע' שמות של הקב"ה, וכמ"ש בפ' משפטים (קכג ע"א) ע' נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, והוא ת"ת כמ"ש שם, כדן ע' שמהן לקבלהון בארעא כל הנפש כו'.

⁴⁴⁹ וז"ל: אספה לי שבעים איש - כנגד ע' נפש שירדו למצרים וכנגד ע' אומות וכנגד ע' שמות שיש לו להקב"ה ואלו הן: אל אלהים ה' אחד אדון אדיר אהיה אמיץ אמת ארך אפים אחרון

מאיר היצירה

וברא את עולמו בג' ספרים – שננדן בכל הספירות ג' כלים, וג' אור הפנימי, וג' מקיפין, וכן התחלקן לג' קוין, וג' שמות כוללין כנ"ל אהי"ה הוי"ה אדנ"י⁴⁵¹, וכן כלל כל הגוף, ראש בטן וגויה, וכן בנשמה נר"ן, וכן בשנה כלל כולם חום וקור ורויה וכן בעולם אמ"ש.

בל"ב נתיבות – ביה"ו נברא העולם⁴⁵², כי הה' אחרונה כלולה מכולם, ולכן אמרו שבדצ"ח בכל א' כ"א מאות מינים בכ"א⁴⁵³ כמנין אר"ץ⁴⁵⁴, שארץ כלול מיה"ו וכל א' כלול ממאה כידוע, דכל הספירות כלולין מעשר ובה⁴⁵⁵ סלקין למאה, בסוד⁴⁵⁶ מאה אדנים (שמות לח כז), בסוד אדנ"י וס"ה אדנ"י החצר ג' אדנ"י במלכות, ומאה בנקודה הפנימית ששם מאה ברכות, שלכן באהל מועד⁴⁵⁷.

(פ"א מ"ב) עשר ספירות⁴⁵⁸ בלי מה, ועשרים ושתים אותיות⁴⁵⁹ יסוד, שלש אמות⁴⁶⁰ ושבע כפולות, ושתים עשרה פשוטות.

עשר כו' – הוא פי' היאך נמצאים ל"ב⁴⁶¹, ואמר עשר וכו' ועשרים ושתים כו' הרי ל"ב.

ע"ם – הנה במספר אין יותר מעשר שאח"כ מתחיל אחד עשר, וכן במאות ואלפים⁴⁶².

שאינו מוסר מלכותו לאחר אמונה אשכול הכופר ברוך בורא גדול גאה גואל גבור דגול היודע ועד זוכר חי חסיד חנון חוקר חסין חכם טוב טהור עינים ישר יושב סתר כבוד המסתתר נורא נשגב נצח נוצר חסד נושא עון נושא פשע נושא חטא נוקם נוטר סלה יושב קדם סלה סלח עליון עופר עוזז פודה צור צבי צבאות קדוש קנא קרוב רחום רם ראשון שלא קבל מלכותו מאחר רב חסד שומר שופט שלטון שר שוכן עד תמים תקיף. וע' שמות של ישראל ואלו הן' אשת נעורים אלי הצדק אלופים אחים אהובים אום אם אישים אפרים אדירים אצילים אגוז איומה אגודה בניס בני אל חי בכור בהירים בתי ברה בעולה גוי גדול גן נעול גל נעול גפן העמוסים ונשואים זרע קדש חכמים טובים יחידים יקירים ישראל ישורון יעקב יוסף יהודים ילדי ידידים כלה כנה כרם כהנים משרתים מלכים מעין חתום נחלה נדיבים נאוה נער נטע סגולה עליונים ענוים עדה עברים עבדים עמים פדוים פרזים צאן צדיקים קדושים קנוים רבים רכים שבטי יה תמימים ע"כ. וע' שמות לירושלם. אספה. תגין על ה' דאספה, לומר לך שיהיו בקיאין וזהירין בה' חומשי תורה.

⁴⁵⁰ כוונת רבינו לדייק את האות ב' של "בשלשים ושתים", ולרמז בזה שהם כפולים.

⁴⁵¹ עי' לעיל הערה 236.

⁴⁵² עי' מדרש הנעלם שה"ד לעיל הערה 96.

⁴⁵³ נדצ"ל למחוק "בכ"א".

⁴⁵⁴ החשבון הוא ר – 200, פ – 900, ועוד אלף של אל"ף סה"כ 2100, ובכל א' מהדצ"ח יש 2100

מינים.

⁴⁵⁵ במלכות.

⁴⁵⁶ עי' תיקו"ז קנד ע"א. ועי' ע"ח שער אח"ף פרק ה' וז"ל, ק' זה הוא שורשו מאדנ"י העליון אשר בכאן והם סוד מאה אדנים אשר ידעת ביאורם שהוא אדנ"י גי' ס"ה ועם מילוי המלוי שלו שהן ל"ד אותיות הן צ"ט וכו' ועם כללותם הרי ק'.

⁴⁵⁷ צ"ל היו מאה אדני כסף (הגהות ש"ל).

⁴⁵⁸ עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח ג', שהם עשר שמותיו ית' (על פי מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז א ע"א).

⁴⁵⁹ דהיינו האותיות שבמלכות ויש עוד כ"ב בז"א שלא נתגלו אלינו (לש"ו ביאורים ח"א נד ע"ג).

⁴⁶⁰ הם נקראים "אמות" ע"ש שאמ"ש הם החיצוניות של יה"ו, ויה"ו עצמם הם האבות (ו"אמות" זה מלשון "אמהות") (לש"ו ביאורים ח"א פב ע"א).

⁴⁶¹ דהיינו היאך ל"ב נתיבות החכמה יוצאים לפועל למטה. ועי' לעיל ריש משנה א' אופן א'.

⁴⁶² שהם כבר אינם נספרים ביחידות אלא בכפולות של עשר. ועי' יהל אור ח"ב לט ע"ד שבחינת יחידות יוצאת מט' הספירות מכתר עד יסוד שבג"ר (הכולל א"א ואו"א כידוע שאו"א נכללים במזליו), ובחינת העשרות יוצאת מז"א, ובחינת המאות יוצאת מנוק'. ועי' מקורו בתיקו"ז כ' ע"א: וכלהו תליין מן אי"ק.

הגה"ת רמ"ש: אמר לי הרב המחבר בע"פ שנקראו ספירות ע"ש שהמספר אינו בריאה רק במחשבה כי אף אם תספור אנשים או מינים בדרך א' ב' ג' ד' ה' ו' וכו' כשיתפרדו איה סופר

מאיר היצירה

ובמטבעים הן עשר (ה ע"ג) סוגי הסוגים.
ובגופים הן שלשה העומקים⁴⁶³ עם ששה השמחים המקיפים והנקודה האמצעית

הנושאה

ובעולם הן עשרה גלגלים עם גלגל השכל⁴⁶⁴
ובשנה הם ג' זמנים קור וחום ורויה, וז' ימי השבוע
ובאדם הן גולגלתא ומוחא ולבא ופה וב' ידיים וב' רגלים וגוף וברית.
ובספירות הן כח"ב חג"ת נהי"מ.
ובשמות הן שבסוף המסכת (פ"ד מ"ו).

ובשם הוי"ה הן קוצו של יו"ד, ויו"ד וה"א, ויו"ו הוא כולל ששה⁴⁶⁵, וה' אחרונה.
ובכולם ראשון⁴⁶⁶ אע"פ שהוא בכללם הוא שרשם ויתבאר לקמן (ו ע"א). ועיקר
שרשם הוא בחכמה⁴⁶⁷ לפי ששם הוא י' שבשם לפיכך כאן מתחילין⁴⁶⁸, אבל בכתר הוא
סתום בקוץ, וכן שם⁴⁶⁹ הוא א' שצורתו יו"ד, י' למעלה וד' מלמטה ו' באמצע, כי הוא
שורש היו"ד ספירות (לכן יו"ד כלולים בא'), אבל הם בהעלם גדול כלולים באל"ף,
לפיכך הוא⁴⁷⁰ רמוז באל"ף, והיו"ד של חכמה יש לו עוד ב' קוצין מלבד קוץ העליון שהוא
רמוז לכתר והן רגל ימיני וקוץ התחתון⁴⁷¹, והן ג' יודי"ן ושתי התחברות של ג' יודי"ן הם
ל"ב⁴⁷², והן כנגד ג' תיקונין⁴⁷³ הנ"ל והתחברותם כנ"ל, וארבע היודי"ן של היו"ד⁴⁷⁴ הן
שרש לדי' יודי"ן של מילוי ע"ב שבחכמה⁴⁷⁵, והן שרש לדי' אותיות של שם⁴⁷⁶, שכל א'
כלול מעשר כידוע, ולדי' מילואין של השם, שכל א' הוא מעשר אותיות לבד שם ב"ן לפי
שמלי' שבמלכות לית לה מגרמה כלום (זהו ח"א קפא ע"א) רק כלולה מכולם⁴⁷⁷, והן שרש
ג"כ לדי' עולמות אבי"ע שכל א' כלול מיו"ד ספי", ולכך נאמר (תהלים קד כד) כולם בחכמה
עשית, והן [בשכל] החומר והצורה והפועל והתכלית⁴⁷⁸ [נגליון] שכל א' כלול מעשרה, ג'
עומקים⁴⁷⁹ ו' השמחים ונקודה הנושאה כנ"ל, והתכלית הוא היו"ד עצמה שהוא קודם

ויעבור והנה איננו ואינו ניכר בחוצות מי הוא הא' ומי הוא הב' כי אינו דבוק בעצם וכ"ה
הספירות רק במחשבה וכשם שהמספר אין לו סוף כי תוכל לספור כמה שתצא כשתגיע ל'
שהוא סוף מספר האחדים תוכל לומר ולספור י' פעמים י' עד א"ס כן הע"ס אין סוף ואין תכלית
לכן נקראו ספירות, ע"כ. עי' לקמן הערה 495.

⁴⁶³ עי' לעיל ד' ע"ב שפירושו ג' המימדים אורך רוחב ועומק.
⁴⁶⁴ עי' לקמן הערה 894.

⁴⁶⁵ נדצ"ל שהמילויים הם טעות המדפיסים, וצ"ל קוצו של י', וי' וה', ו' הוא כולל ששה.

⁴⁶⁶ נדצ"ל הראשון.

⁴⁶⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א' ע"א ד"ה ספרא וז"ל, ראשית הגילוי הוא מחכמה
כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא כו'.

⁴⁶⁸ כלומר נתיבות החכמה, וכן הוא לעניין הספירות עליהם נסוב פרק זה.

⁴⁶⁹ בכתר, וכדלקמן ו ע"א.

⁴⁷⁰ הכתר.

⁴⁷¹ צורת יו"ד היא ל' כלומר שיש בו ב' קוצים למטה.

⁴⁷² כדלעיל ה ע"א.

⁴⁷³ אפשר שצ"ל הקוצין (ש"ל). אמנם עי' הגהות הלש"ו: ר"ל גט"ק [גלגלתא טלא קרומא],
כמש"כ לעיל מ"א סוף אופן א' [ב ע"ד]. אמנם צ"ע גדול על דברי הלש"ו שהרי שיטת רבינו
בספד"צ ה ע"א ברורה שטלא הוא בכלל גלגלתא, ואינו תיקון בפני עצמו, עיי"ש.

⁴⁷⁴ כנגד ג' הקוצים והגוף. ועי' לעיל הערה 471.

⁴⁷⁵ דהיינו יו"ד ה"י ויו"ו ה"י. ועי' ע"ח שער דרשני הצלם פרק א' וז"ל, ד' מוחין אלו שבזה הצלם
הם סוד ד' יודי"ן שיש בשם הוי"ה במילוי יודי"ן דאבא.

⁴⁷⁶ כלומר של שם הוי"ה ב"ה.

⁴⁷⁷ עי' לש"ו דע"ה ח"ב ז ע"א, וכן לש"ו הקדו"ש ס ע"ד שהאות החסרה היא כתר ולא מלכות.

⁴⁷⁸ עי' בליקוטי רבינו המובאים בסוף ספד"צ לח ע"ב, וז"ל, ידוע שסוד שם הוי"ה ב"ה על ד'
דברים, חומר פעולה וצורה ותכלית, שהן שרשי כל הויה שבעולם, ע"כ. ועי' מורה נבוכים ח"א
פרק טט.

⁴⁷⁹ עי' לעיל ד' ע"ב שזהו ג' המימדים אורך רוחב ועומק.

מאיר היצירה

במחשבה והשאר הן קוציץ של יו"ד ובמעשה התכלית הוא האחרון, (כן מצאתי) הוא האחרון, ולכן אמרו סוף כו⁴⁸⁰ כנ"ל, ולכן שם הוי"ה שבמחשבה היו"ד הוא הראשון, ובמעשה שהוא אדנ"י⁴⁸¹ היו"ד הוא האחרון, ולכן כל דבר הוא כלול מעשר כנגד היו"ד ומארבע נגד הדי' יודי"ן.

והם במספר כל העשרה נכלל בדי', שמא' עד ד' בהצטרפם הן עשר⁴⁸².

ובגופים הן נקודה וקו ושטח ועומק⁴⁸³ שהגוף כלול מכולם.

ובגוף מלאכות הן החומר והצורה ופועל ותכלית.

ובטבעים הן ד' יסודות⁴⁸⁴.

ובשנה ד' תקופות.

וד' ליחות באדם⁴⁸⁵.

וד' רוחות בעולם.

וי"ב מזלות נחלקין בדי' תקופות.

ובחומר הראשון הם ד', שכל דבר צריך החומר הראשון הכולל, והעדר, והצורה הכללית, והצורה הפרטית⁴⁸⁶.

ובדומם כסף וזהב ונחושת וברזל⁴⁸⁷.

ובנמצאים הם דומם צומח וחי ומדבר.

ובאדם הן עור ובשר וגידים ועצמות⁴⁸⁸.

ובנשמה הן חיה נר"ן לבד יחידה שאין באדם להשיגה כמו קוצו של יו"ד.

ובגלגלים הן גלגל היומי⁴⁸⁹, גלגל המזלות⁴⁹⁰, וששה כוכבי לכת, וגלגל הלבנה מקבלת, והיא פועלת בעולם השפל כידוע.

והן בעולם משמשי אדם, בית ולבוש וגוף ונשמה⁴⁹¹.

והן בכלל העולמות ד' אצילות בי"ע.

וד' (ה ע"ד) חיות.

וד' אופנים שבמרכבה.

והן בספירות היכלות ולבוש וכלים ועצמות⁴⁹², שהן אור מקיף הישר ואו"מ⁴⁹³

החוזר וכלים ואו"פ, והן בפרטיות חו"ב ו"ק ומלכות, והן ד' אותיות של שם העצם, והן ד'

⁴⁸⁰ סוף מעשה במחשבה תחילה (תיקוני זהר ז ע"א).

⁴⁸¹ שכן כך למעשה מבטאים את שם הוי"ה ב"ה.

⁴⁸² כלומר $1 + 2 + 3 + 4$ סה"כ 10.

⁴⁸³ עי' לקמן כה ע"ד.

⁴⁸⁴ עי' לעיל הערה 168.

⁴⁸⁵ עי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ב' שהיינו הלבנה, האדומה, הירוקה והשחורה.

⁴⁸⁶ והם כנגד חבת"ם.

⁴⁸⁷ עי' זהר ח"ב כג ע"ב: אמר רבי שמעון תא חזי ארבע קדמאי אינון רזא דמהימנותא ואינון אבהן דכלהו עלמין ורזא דרתיכא עלאה קדישא ואינון ארבע יסודין אש ורוח ומים ועפר אלין אינון רזא עלאה (ואלין אינון אבהן דכלהו עלמין אבהן דכלא) ומאינון נפקין זהב וכסף ונחשת וברזל ותחות אלין מתכאן אחרנין דדמיין לון (כגוונא דאלין).

תרגום: אמר רבי שמעון בא וראה ארבעה ראשונים הם סוד האמונה והם אבות של כל עולמות וסוד המרכבה העליונה הקדושה ואותם ארבעה יסודות א"ש ר"ח ומי"ם ועפ"ר אלה הם סוד עליון (ואלו הם האבות של כל העולמות אבות של הכל) ומהם יוצאים זה"ב וכס"ף ונחש"ת וברז"ל ותחת אלו מתכות אחרות שדומים להם (כדוגמת אלו).

⁴⁸⁸ זהר ח"ב עו ע"א, ועי' ע"ח שער פרקי הצלם פרק ב'. ועי' לש"ו הקדו"ש שער ג פרק א' שזהו בעובי, ובאורך הוא ראש בטן גויה.

⁴⁸⁹ עי' לקמן הערה 894.

⁴⁹⁰ ג"ז שם.

⁴⁹¹ באומרו "נשמה" כוונתו לבחי' הנפש הבהמית, בחי' "אדם" הוא הרוח, והיינו בחי' שם מ"ה - שהוא בגי' אד"ם, ועי' עוד בע"ח שער מ"ב.

מאיר היצירה

מילואין הידועים⁴⁹⁴, והן ד' מוחין חב"ד ודעת הוא כלול מחו"ג, ובכולם הרביעי הוא כולל מכולם, דוק ותשכח, ובעשרה העשירית היא מקבלת מכולם ונושאת את כולם וית' לקמן (פ"ד מ"ד).

בלי מה⁴⁹⁵ – פי' שצריך לבלום פיו⁴⁹⁶ שאי אפשר להמצא יותר, שאי אפשר לומר במספר שום מספר יותר מעשר, וכן קודם לא' אמר לקמן (משנה ז) ולפני א' וכו'⁴⁹⁷, וכן בספירות תבלום פיך ולבך לפני האחד שאין יכול להשיג, וע"ז אמרו (חגיגה יא ע"ב) כל המסתכל בד' וכו'.

ואותיות בל"י מ"ה הן ל"ב נתיבות, ויו"ד של חכמה הכוללם, ומ"ה של שם החכמה⁴⁹⁸, והכל נכלל בע"ם חכמה⁴⁹⁹, לכך נקראין בלי מה, וכן (איוב כו ז) תולה ארץ על בלימה, כי בחכמה יסד ארץ כמ"ש בזהר⁵⁰⁰, ויתבאר לקמן, ולפיכך נקראת ג"כ חכמה, ונקראת ג"כ מה⁵⁰¹, ובה נכלל שם של מ"ב כמ"ש בזהר (תיקו"ז כ ע"א) תיקון ד' וכולהו כלילין בבת שבע, כמנין בל"י, והן בל"י מ"ה, והי"ם הן בחכמה סתומין וכלולין ולפיכך הן באות יו"ד דלית בה חיורא, כמ"ש בזהר⁵⁰², לכך נקראין בלי מה, וכל זה הוא לכל דבר שכלול מן עשר, כל הנז"ל, וכ"כ אותיות הן אותיות הידועין, והן בכל דבר, שאין שום דבר פחות מכ"ב אותיות כלולים בו, והן תורה הקדומה אלפים שנה⁵⁰³, שהן מ"ם וליבא⁵⁰⁴, שמתלבשין באו"א קודם לו"ק, וכל א' נק' א' כמ"ש אלף חכמה אלף בינה⁵⁰⁵.

---

⁴⁹² עי' לקמן דף ו ע"א שהיכלות הם בעשיה ולבוש הם ביצירה, וממילא יוצא דעצמות וכלים הם אצילות ובריאה, וכולם בחי' באצילות.

⁴⁹³ עי' ע"ח שער [דרושי] אבי"ע פ"ג (רמ"ש).

⁴⁹⁴ עסמ"ב.

⁴⁹⁵ עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח ג', שפי' דהיינו שאין להם מציאות מספר מצד עצמם אלא רק מצידנו.

ועי' יהל אור ח"א ו' ע"ד וז"ל, והענין שנקרא ספירות ע"ש המספר, לא ע"ש הדברים הנספרים כי ע"ס הן במחשבה לבד שלכן נק' עשר חכמות (תז"ח ב ע"ב), ונק' בלי מה (ס"י פ"א מ"ב), ואין דבר בעולם שיהיה במחשבה לבד רק המספר שאין ניכר בדברים עצמן, וידוע שדבר א' אינו נופל במספר שלכן א' אינו מספר ומתחיל מב', וא' הוא כלל המספר, וכשיהיו שני דברים, מונין ג"כ א' וכו'. הספירות הוא לשון מספר וכוון אותם בלשון מספר כי כל דבר שבעולם מובדל א' מחבירו בגבול ותכלית, אך המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה, כן הם (דהיינו הספירות) בעלי תכלית בשכל ובמחשבה, אבל לא בגבול ותכלית, ועוד שכל דבר שבעולם יש לו גבול ותכלית, אבל המספר אין לו קץ ותכלית לעולם, נמצא המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה, שלזה קרא א' ולזה קרא ב'. המהות נבדל א' מחבירו דהיינו אותו דבר הנספר נבדל אחד מחבירו, וז"ש עשר ספירות בלי מה. פי' הם עשר מספרים אבל הם בלי מהות, כי המהות נבדל א' מחבירו אבל הם אינם נבדלים בעצם אלא הם מספרים בלבד שהבדלתן במחשבה ובשכל וכו', ספירות ע"ש שהמספר וכו' רק במחשבה, כי אף אם תספור אנשים וכו' כשיתפרדו אינו ניכר מי הוא א' ומי הוא ב' כי הוא אינו דבוק בעצם וכו', וא"כ כשיתפרדו איה המספר כי איננו, עכ"ל.

ועי' קל"ח פתחי החכמה פתח לא, ז"ל, יש להקשות, המנין שאינו מהות בו כלל, הוא מקרה נפרד מן הנושא. אם כן אילן שם הוי"ה ב"ה אינו כלום בספירות עצמם, כיון שאינו אלא לפי המנין.

⁴⁹⁶ וכדברי הס"י לקמן פ"א מ"ח.

⁴⁹⁷ מה אתה סופר.

⁴⁹⁸ עי' לעיל ב ע"ב, כח מ"ה והמ"ה הוא הי'.

⁴⁹⁹ נדצ"ל דחכמה.

⁵⁰⁰ זהר פנחס רנח ע"א: אבא יסד ברתא.

⁵⁰¹ עי' ריש תז"ח שמלכות איתקרי מ"ה איתמר בה מה אעידך.

עי' שעה"ק ה ע"א, וע"ח שער עיגוי ענף ה' בעניין "מה שפשט", ועי' בסוף שער השבירה שמהיטבאל נקראת בתיקון מ"ה.

⁵⁰² עי' ז"ח ע ע"א: שחורה אני, דא יו"ד. כמה דאתמר, דלית ביה חוורא דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה.

⁵⁰³ עי' דבריו בתיקו"ז קלט ע"ג: קנה חכמה כו' – ר"ל דחכמה נק' קנין כמ"ש קנה חכמה ובינה נקרא קנין אבל כתר הוא קנין קדומה להון שלכן נאמר (משלי ח כב) קנני ראשית להון וז"ש ה' קנני ראשית דרכו לעילא מכולהו, וקאי על הכתר דאיהי תורה קדומה ונאמר בה קדם מפעליו

מאיר היצירה

יסוד – פי" כי הן יסוד של כל הנאצלים⁵⁰⁶ והנבראים והיצורים ונעשים, וכל דבר גשמי ורוחני טהור וטמא, והן המזל המכה⁵⁰⁷ ואומר גדל⁵⁰⁸, והן נפש כל דבר. ונקראין יסוד לפי שמתפרשין בע"ס כל א' במקומו⁵⁰⁹, והכל כלולים ביסוד, שנק' כל⁵¹⁰. וחוזרין ונכללין במלכות בתוספת ה' שנק' כלה⁵¹¹, ולכן נתוספים חמש אותיות מנצפ"ך, וכל הכ"ב הן כלולין בעשר באותיות אהו"י⁵¹² כנו"ל (ב ע"ד)⁵¹³. וכן הוא ביו"ד של שם, שמשפרו עשרים וב' צינוריות המחברן. ולכן כשתחבר צינור הא' עם היו"ד⁵¹⁴ הם א' י', וצינור הב' עם הד' הוא ה', ועם הו' נעשין אותיות אהו"י כנו"ל. ולכן האותיות⁵¹⁵ נחלקין הציין שרשיות שהן נגד יו"ד השורש עם התחברות צינור, והציין שמושיות נגד ו"ד המשמשיין ליו"ד עם התחברות צינור, ונחלקין לשנים ד' משמשיין בראש (ר"ל אלב"ש) נגד הד' שבסוף המחשבה כו⁵¹⁶, ולפיכך כשתשים הד' קודם לו' נעשה ה' והוא שם י"ה שבחכמה, ובד' הזאת כלולין כל כ"ב⁵¹⁷ ששרשן ד' אותיות אהו"י.

שלש כו' עד פשוטות – הוא מבאר בפרטות כל הכ"ב אותיות ויתבאר בפ' ג' ד' ה'.

אופן ב'

מאז ואמר מאי מראש אלא כו', ר"ל מעולם שהוא העולם נסכתי להיות מראש לו ראש לעולם והוא הכתר ואמר כ"ז לפרש השם אתנ"ק איתן ק' ק' קנין איתן תניא שהוא התורה והוא תורה קנין של הש"ת תורה קדומה, ועי' ב"ע ה' ע"ב שזה בחינת התורה שיצאה ממר"ס, ועי' הקדמת הגר"א לאד"ר שאלו הם הגילויים (תיקונים) שרצה רשב"י לגלות (לתקן) כדי שיתגלו האורות התחתונים באדרא רבא.

⁵⁰⁴ היינו חו"ב דא"א, עי' לעיל הערה 10.

⁵⁰⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ג ד"ה אחתא וז"ל, אלף הוא חכמה כמ"ש (איוב לג) ואאלפך חכמה, וכמ"ש (שבת קד ע"א) אלף בינה, ועי' אפיקי ים (עירובין דף כא ע"א) וז"ל, תורה הקדומה הגנוזה ב' אלפים שנה קודם שנברא העולם, שהם חו"ב ב' אלפים שנה אלף חכמה אלף בינה שהם קודמים לזו"נ, וכמ"ש (משלי ח ל) אהיה שעשועים יום יום.

⁵⁰⁶ כלומר כל הנאצלים מושרשים או במר"ס או בחכמה דאצילות. ועי' לקמן הערה 508.

⁵⁰⁷ עי' תז"ח כ ע"ג ובמש"כ רבינו בביאורו שם ד"ה כד האי, שהיינו הבטישה שהיא הזיווג הנעלם, וכוונתו כאן לזיווג שבין אורא ומר"ס.

⁵⁰⁸ עי' ב"ר פ"י פ"ו: א"ר סימון אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל, עכ"ל. ועי' שעה"כ תפילת השחר דרוש א' וז"ל, הנטיעות היה בוצינא דקרדינותא מכה בהם ואומר להם גדל.

⁵⁰⁹ עי' ע"ח שער טנת"א פ"ו ותבין זה (רמ"ש).

⁵¹⁰ עי' תיקו"ז סג ע"א, ועי' לקמן יא ע"ב ד"ה כ"ב.

⁵¹¹ עי' תיקו"ז שם.

⁵¹² דהיינו כל עשרת האותיות מא' ועד י'.

⁵¹³ ע"ש הערה 124.

⁵¹⁴ כלומר האות י'.

⁵¹⁵ אהו"י.

⁵¹⁶ עי' זהר ח"ב קמב ע"ב: וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא ההיא נפש מתקשרא בההוא רוח ואתנהירת מניה כסיהרא כד אתנהירת משמשא ורוח מתקשרא גו ההיא נשמתא וההיא נשמתא מתקשרא גו סוף מחשבה דאיהי רזא דנפש דלעילא.

תרגום: וכשאותה רוח עולה להתעטר לתוך הנשמה העליונה למעלה אותה נפש נקשרת באותה רוח ונאורה ממנה כלבנה כשנאורה מהשמש והרוח נקשרת לתוך אותה נשמה ואותה נשמה נקשרת לתוך סוף המחשבה שהיא סוד הנפש שלמעלה.

ועי' שער מאמרי רשב"י ו ע"ד, וז"ל, סוף מחשבה העליונה שביל דקיק דנחית מיוד עלאה וכאשר נתגלית למט' נעשה לה רישא ותקוניה ונעשי' מחשבה כמחשבה העליו' כי מה שהיה סוף בערך המחשב' העליונ' נעש' ראש עתה למטה, עכ"ל. אמנם עי' פת"ש נתיב אב"ע פתח טז וז"ל, ב' מדרגות חיק וגרון שהם סוף המחשבה ותחלת הדיבור, ולא נזכרו בפירוש יציאת הנשמות, שעדיין לא נגמרו עד זיווג הב' הגופני כמ"ש, עכ"ל. משמע, שזה יסוד דחכמה דא"א, ואם כן אין סתירה כלל שכן אותה הבחי' קייט בב' המקומות.

⁵¹⁷ ר"ל ציור ד' הוא כ"ב כי הוא ב' וי"ו וי' מאחוריו (רמ"ש).

מאיר היצירה

עשר ספירות בלי מה ועשרים ושתים אותיות יסוד – מפרש מה הן הל"ב נתיבות. וע"ס הן הפנימיות⁵¹⁸ עשר אתון דשמה וו ע"א מפרש⁵¹⁹, שקיו דאילנא מלנו⁵²⁰. וכ"ב אותיות הן ע"ס שנק' עשר תיקונין⁵²¹, וכ"ז בע"ס של ז"א, וכמ"ש למטה. כי בג"ר אין שם אותיות כלל, כי האותיות לא אתגלמו עד צאתן מאימא עילאה כמ"ש בזהר בראשית (טז ע"ב) ובו"ח שה"ש⁵²² (חסר), שגם ספירות וסידורן הוא על הפנימיות כמ"ש בהקדמת תיקונים⁵²³. ואמר ספירות כי הן במחשבה⁵²⁴ כי הם דרגא דחכמה כמ"ש בתיקוני זהר דף ע"ג ע"א (תז"ח ב ע"ב) אדם הגדול חכמה, ועשר חכמות איתקריאו ע"ס מסטריה⁵²⁵. והענין כי כל האצילות הוא ע"ש יו"ד חכמה כידוע⁵²⁶, ובחכמה נאצלו כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, וכמ"ש⁵²⁷ בחכמה דא"ק כידוע. ואף בבריאה שאימא מקננת שם (תיקונין כד ע"ב), ונקראת⁵²⁸ על שם בינה, מ"מ הספירות שבה הן על שם חכמה, כי בכל עולם, ד' עולמות⁵²⁹, הספירות שהן פנימיות ע"ש הנשמה הוא חכמה יו"ד, והתקונים שהם גופא דספירין הם בבינה⁵³⁰ ובאותיות שיצאו ממנה כנ"ל. ולבושין והיכלות יצירה ועשייה וכן בכל העולמות כידוע. ולזה אמר בלי מה ישחכמה נק' בלי מה, שחכמה תתאה מלכות נק' מה⁵³¹ שידוע מהותה. אבל חכמה עילאה לא ידיע כמ"ש (איוב כז יב) והחכמה מאין תמצא לא ידע אנוש ערכה כו', ואין ידוע רק מציאותה ולא מהותה

⁵¹⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו לתיקונין ח ע"ב, וז"ל, ביה צייר אדם - ר"ל שמא מפרש שהוא בפנים הספירות כנ"ל וז"ש הרי כו' וז"ס ע"ס בלי מה מ"ב מלבר מ"ה מלגאו, וע' לעיל ה ע"ד וז"ל, ומ"ה של שם החכמה, והכל נכלל בע"ס חכמה, ע"כ. ונראה יותר שצריך לשים כאן פסיק, כלומר שהע"ס הם הפנימיות של הל"ב, ואותה הפנימיות היינו י' האותיות של שם מ"ה.

⁵¹⁹ כלומר שם מ"ה. עי' תיקונין ח ע"א ששם מ"ה הוא שם המפורש.

⁵²⁰ עי' לעיל הערה 45.

⁵²¹ עי' תיקונין יט ע"א: אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין.

תרגום: אתה הוא שהוצאת עשר תיקונים וקראת להם עשר ספירות להנהיג בהם את העולמות. בהגר"א: עשר תיקונין וקרינן כו' - הן פנימיות של כח"ב חג"ת נה"ם שנקראו גופין לקמן.
⁵²² עד ע"א: דאי תימא אתון לאו הכי דהא דיוקנא לאו איהו לעילא ולא תליא תמן דיוקנא דהא לבתר דנפקי מרזא דעלמא עילאה אגלימו ואצטיירו כולהו מה דלא הות מקדמת דנא דלאו אית דיוקנא וצירא לעילא כלל ועל דא לא ידיע ולית מאן דידע ביה כלום.

תרגום: שאם תאמר האותיות לא כך שהרי הדיוקן אינו למעלה ולא תלוי שם דיוקן שהרי לאחר שיוצאים מסוד העולם העליון כלם מתגלמים ומצטיירים מה שלא היה מקדם לכן שאין דיוקן וצירור למעלה כלל ועל כן לא ידוע ואין מי שמכיר בו כלום.

⁵²³ א ע"א, וז"ל, לעשר ספירן - הן ע"ס פנימיות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כמ"ש בהקדמה שניה [נ"ל שכוונתו ל"כמו שכתבת"].

⁵²⁴ עי' לעיל הערה 495.

⁵²⁵ עי' לש"ו כללים ח"א מט ע"א, שכתוב בביאורו על תיקונין סח ע"ב שהי' מאמרות הן עשר ספירות שכלולים בחכמה וכו', ועי' שם עוד בגר"א סח ע"ד ד"ה כליל עשר ספירן, והלש"ו מסביר שכל ה"ס הם נתגלים רק על ידי החכמה, שמצד הכתר לא היו מתחלקים לעשר, ועל אף שהי' מאמרות כוללים גם הכתר, אבל הכתר רק ניכר אחרי שנגלה החכמה, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח ב ע"א, שאפילו כתר הוא בכלל הי' מאמרות.

⁵²⁶ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א שמביא מע"ח שער האצילות פרק א. ועי' שער מז פרק א'.

⁵²⁷ עי' בהערה הקודמת.

⁵²⁸ עולם הבריאה.

⁵²⁹ דהיינו שבכל עולם כללי ישנם ד' עולמות פרטיות משלו.

⁵³⁰ עי' ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק ב' ז"ל, ד' אותיות הו"ה והם חו"ב תו"מ והנה הם טנת"א והם הם אבי"ע שהם הם ד' בחי' שבאדם א' אדם הפנימי שהוא הרוחניות הנקרא נר"ח ב' הוא הגוף ג' הוא המלבושים שע"ג הגוף ד' הוא הבית שיושב בתוכו האדם וגופו ומלבשו וכל בחינות אלו כלולות מד' בחינות ואלו הם בחי' א' של הרוחניות הם נשמה לנשמה ונר"ן בחי' ה' שהוא הגוף הוא העצמות שבהם המוח מבפנים והגידין והבשר ועור וכמ"ש עור ובשר תלבישני ועצמות וגידין תסוככני בחי' ג'.

⁵³¹ עי' לעיל הערה 501.

מאיר היצירה

כידוע⁵³², ולכן לא נק' רק יש⁵³³, וזהו (איוב מו ז) תולה ארץ על בלימה, כמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ. וזה שאמר 'ספירות' כי ידוע כי אין דבר שהוא במחשבה לבד רק המספר⁵³⁴, שאין לו מציאות בפועל כלל רק במחשבה, ולכן אחד של המספר הוא אחד אמיתי ואיננו מתרבה ולא שום מקרה, והן יו"ד נקודין דנפקין מחכמה כמ"ש בזהר ובתקונים ובתז"ח כמה פעמים, והם ע"ס.

ואמר 'אותיות' שהן אות וסימן על הדבר⁵³⁵ כמו (ישעיה מא כב) הגידו האותיות לאחור⁵³⁶, וכאן גלוי יותר, ובאותיות כל אות מורה על מספרו, אם נמצא הב' לבד אני יודע כי הוא במספר השנים כידוע, שהם בעצמם מורים על מספרם, משא"כ בנקודות שאינם במספר רק כשהם ביחד⁵³⁷.

ואמר "יסוד" כי התקונין והגוף נברא מהרבה אותיות כמ"ש לקמן פ"ב (משנה ד') רל"א שערים, רק שכ"ב אותיות הם יסוד של כל רל"א שערים, כי לכל כ"א שערים אות א' הוא יסוד שלו, כמו בכ"ב אותיות עצמן הכלל שלהם כ"א כמנין אהי"ה בינה שממנה יצאו, ואל"ף אינו במנינם רק שרש שלהם, שלכן התחיל התורה בב' כידוע⁵³⁸. והם יהיו של השם במספר עם קוצו של יו"ד שהוא שרשם נגד האל"ף כנ"ל, שלכן נקרא אל"ף כידוע⁵³⁹, וה' אחרונה ה' כפולות לכן היא ה"א כפולה בשם כמ"ש"ל (ב ע"ד ד"ה וכן העולם). שלש אמות הם נגד כח"ב, שהן אמות לכל דבר, שהן מתפשטין בכל ז"ת כמ"ש באד"ז (דף רפט ע"ב), איתגליף האי חכמתא כו' יעו"ש, ודעת נגד כתר כמ"ש"ל (ד ע"ב) שהוא מולא קדישא שממנו תרין עטרין, וכן שם (דף רצב ע"ב) בחללא דגולגלתא נהירין כו' ומתפשטין בכל גופא⁵⁴⁰.

⁵³² וכן הוא במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא.

⁵³³ ע"י בזהר פנחס רנז ע"ב: כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה [תרגום: לפי מדרגתו (של החכמה) הנקראת יש מאין, וזו היא החכמה העליונה].

⁵³⁴ ע"י לעיל הערה 495.

⁵³⁵ שכן לא יתכן שיש בחינה של אותיות למעלה ח"ו.

⁵³⁶ ע"י שם ברש"י שלשון זו מורה על אות ומופת.

⁵³⁷ פי' אין נקודה המורה על מספר כמו אות אלא רק כמות הנקודות היא שיכולה לרמז על מספר כל שהוא.

⁵³⁸ ע"י זהר בראשית דף ג ע"ב, לית בי יחודא אלא בך.

⁵³⁹ ע"י דברי רבינו על ספד"צ א ע"ד: הוא הכתר שהוא הדעת פלא אלף אדרין ואכסדרין. וע"י זהר ח"ג קצג ע"ב: כי עשית פלא כסויא ולבושא לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא ראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אחרא.

ד"א כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אלף הא תנינן אל"ף בי"ת אלף בינה אבל דיוקנא דא' איהו תלת סטרין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה בגין דבדיוקנא דא' אית תרין דרועין חד מכאן וחד מכאן וגופא באמצעיתא וכלא רזא חדא ואיהו רזא דיחודא א' ובג"כ אלף לחושבנא אחד והיינו כי עשית פלא.

תרגום: "כי עשית פלא" כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון טמיר בכסוי של אור אחר.

דבר אחר "כי עשית פלא" כי עשית אל"ף, ומהו אל"ף, הרי שנינו אל"ף בי"ת, אלף בינה, אבל דמות של א' היא שלשה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד א', ולכן אלף לחשבון אחד, והיינו "כי עשית פלא".

וע"י דברי רבינו על תיקו"ז קלח ע"א, שבאל"ף מרומזים ג' הבחי' שבכתר (רדל"א אורא ומו"ס). אלף שהם אותיות פלא, וה"ס השביל הדקיק הנק' פלא, דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כנז' בפ' בראשית (דף כט ע"ב) (שעה"כ ג ע"א).

⁵⁴⁰ יש חילוק בין ההתפשטות עליה דיבר רבינו לעיל מהאד"ז דף רפט לבין ההתפשטות עליה מדבר כאן. שם הוא מדבר על שרש המוחין דז"א, ואילו כאן מדבר על המוחין דז"א עצמו, ע"ש במאיר האדרא.

מאיר היצירה

ושבע כפולות נגד ז"ת שבהן תרין עטרין דהו"ב כמ"ש בא"ז⁵⁴¹, שהן ה' חסדים וה"ג כמ"ש באד"ר⁵⁴² שמתפשטין בה' ספירין וכללותם ביסוד וממנו מקבלת מלכות לכן הם כפולים, כמ"ש⁵⁴³ לקמן פ"ד כפולים בדגש ורפה שהן חו"ג (תיקו"ז נג ע"א). ושתים עשרה פשוטות הם בדעת עצמו⁵⁴⁴ המתפשט ה"ח וכללותם וה"ג וכללותם (והם ו"ו ו' בתפארת ו' ביסוד כמ"ש בזהר שה"ש⁵⁴⁵ כלולין מי"ה ועיקר ה"ח וכללותם בת"ת ועיקר ה"ג וכללותם ביסוד כמ"ש בתיקונין (ז ע"א⁵⁴⁶) דת"ת נטל לימינא ויסוד נטל לשמאלא, וג' אמ"ש הן בג' מקומות בגוף, בראש, בטן, וגויה, (ו ע"ב) כמ"ש לקמן (טו ע"ב) שהם בינה ת"ת יסוד) והן מוחין דהו"ב עצמן כמ"ש בא"ז⁵⁴⁷ ירותא דאו"א, ותרין גניזין דהו"ג גניזין בגוייהו שהן ד' בתי תפילין, שאלו שני מוחין דאו"א נטל יסוד העיקרן כמ"ש במתני' בסוף תו"ח דף צ' ע"ב (נב ע"א) "עאל לאינן חמש מאה עלמין כו' לבתר לגבי או"א וממה דיהבי ליה כו" ע"ש והן י"ב, וכולן הם בת"ת⁵⁴⁸ ששם י"ב גבולי אלכסון, י"ב צרופי הוי"ה, ושם י"ב בקר⁵⁴⁹, י"ב חיוון רברבין כמ"ש בפ' פקודי (550) שהם הי"ב פשוטות דכאן כמ"ש במ"א והם י"ב מנהיגים כמ"ש לקמן (פ"ה מ"ג) והענין כי שבע היכלות אינן כפולות כמ"ש בזהר⁵⁵¹ שבעה ושבעה מוצקות, וכן אמר כאן שבע כפולות, ואמר שם פ'

541 עי' לקמן הערה 547.

542 דף קמב ע"א: בההוא אתר אקרי ערוה דכלה לאצנעא אתר לההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן והאי חסד כליל בחמש חסדין חסד ימינא גבורה שמאלא אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרוי. תרגום: מקום זה נקרא הערוה של הכלה, המקום להצניע בו את אותה אמה שנקראת חסד, כדי למתק את הגבורה ההיא הכוללת את הה"ג וזה החסד כלול בה' חסדים. החסד ימין והגבורה שמאל, נתמתק זה בזה ונקרא אדם הכלול משני צדדיו.

543 נ"ל שכוונתו לומר כמו שכתבתי שם מ"א.

544 עי' לש"ו ביאורים ח"א פד ע"א, שכל זה הוא חוץ מהבחי' של נוק' שיש בה י"ב פרים, והנ"ל הוא מכיוון שדעת הוא שורש הו"ק ובו עצמו יש חסדים וגבורות.

545 היינו ז"ח שיה"ש לג ע"א: תרין עשר גוונין דלתת חיון דאינון ו"ו ודמות פניהם פני אדם א' דמתלבש בהון ואיתכסי בהון ו' לתתא ו' לעילא ו' לעילא שית גוונין עילאין ו' לתתא שית גוונין תתאין בשית גוונין עילאין פרח לגבי עילא ובשית גוונין תתאין פרח לגבי תתא ורזא דמלה בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף.

תרגום: י"ב גוונים של ג' חיות, שהם ו"ו, ודמות פניהם פני אדם, הא' שמתלבשת בהם ומתכסה בהם, [אות] ו' למטה [ואות] ו' למעלה, הו' למעלה ששה גוונים עליונים, הו' למטה ששה גוונים תחתונים, בששה גוונים העליונים פורח למעלה, ובששה גוונים התחתונים פורח למטה, וסוד הדבר בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף.

546 גרסת התיקו"ז היא "נטל מימינא ומשמאלא".

547 רצא ע"א: מאי ירותא דא תרין עטרין דהו"ג גניזין בגוייהו ואחסינו לבן.

548 כנראה שכוונתו לכל הו"ק.

549 עי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז לז ע"ב ד"ה אינון ברזא, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"א ד"ה היתה שזה בנוק', ועי' לעיל הערה 544.

550 רבינו בביאורו על תיקו"ז לז ע"ג מביאו מדף רנד ע"ב: אלן ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין כו', ע"כ.

ועי' שם רל ע"א: דכתיב (מ"א ה יז) ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית. ואית אבנין עלאין יקירין, ואינון (אלין) תריסר, ואינון ארבע סדרין, תלתא תלתא לכל סדרא, לארבע רוחי עלמא, כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהו"ג אזלי במדברא, ואינון תריסר שבטין, תלתא תלתא (עי' עוד רכט ע"ב שמביא הרבה בחי' י"ב).

551 עי' זהר ח"ג רנה ע"ב: שבעה ככבי לכת ואינון דכר ונוקבא ובגין דא אתקריאו ז' כפולות כגון שבעה שרגין דמנרתא דאתמר בה שבע ביום הללתיך הכי שבעה ושבעה מוצקות הכי שבעה ספיראן כפולות ושבעה יומי בראשית לתתא שבעה לעילא.

תרגום: שבעה כוכבי לכת, והם זכר ונקבה, ומשום זה נקראים שבע כפולות כמו שבעה קנים של המנורה שנאמר בה "שבע ביום הללתיך", כך "שבעה ושבעה מוצקות", כך שבע ספירות כפולות, ושבעה ימי בראשית למטה, שבעה למעלה.

עי' ז"ח סב ע"ג: כתיב ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה זכריה אתגלי ליה רזא דמנרת דכין חד מתסדרא וחד דנהרא.

מאיר היצירה

פקודי (תנ"ך ע"א) שהיכל רצון כולל שית היכלין, וכאן הם י"ב פשוטות החסדים לעצמן והנבורות לעצמן, משא"כ בז"ס שכל א' נכלל מחו"ג שלכן נק' כפולות, ושליש בחי' במלכות בסוד הול"ם שור"ק היר"ק⁵⁵², על גביו ובאמצע ותחתיו כידוע, ובע"ס היא למעלה כמש"ל (פ"א מ"ט*) אחת⁵⁵³ כו', ובז' כפולות היא באמצע כמש"ל (פ"ד מ"ד) והיכל הקודש מכוון באמצע כו', ובחי' למטה ידוע⁵⁵⁴, ולכן התחלקות זו כפולות וי"ב פשוטות

תרגום: (זכריה ד) ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגלה על ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה לזכריה התגלה הסוד של המנורות הטהורות אחת מסדרת ואחת מאירה.

ועי' ע"ח שער כסא הכבוד פרקים ב' וד'.

⁵⁵² עי' מש"כ רבינו בריש אדרא רבא וז"ל, קרא לרבי אלעזר בריה אבותיה קמיה ולרבי אבא מסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכולא - שג"ר הן כלל כולם בסוד אמ"ש (ס"י פ"ב מ"א), כלל הכל חולם שורק חירק, והם ג"כ כלל [הכל] (ה"פ) מלמעלה למטה, ישראל עלה במחשבה, וכן נוק' באימא עילאה כידוע בסוד אבהן, וג' סעודות וג' רגלים ונר"ג וכיוצא הרבה, ע"כ. ועי' תיקו"ז ח ע"א, ועי' לעיל ד ע"ד וז"ל, והתחלת כל דבר בג' דאזרע בג' נקודין חש"ק והן אמ"ש בסוד החו"ל. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יט ע"ב.

⁵⁵³ אחת רוח אלקים חיים.

⁵⁵⁴ עי' זהר (ח"ב ק ע"ב): אלא מה דאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה כתיב ולא כתיב ובעטרה דכל מאן דחמי ההיא עטרה חמי נעם מלכא דשלמה דיליה שעטרה לו אמו הא תנינן קרי לה בת קרי לה אחות קרי לה אם וכלא איהו וכלא הוי מאן דיסתכל וינדע בהאי ינדע חכמתא יקרא וכו' מאנא דהות לתתא היך יתעביד לעילא בעלה דהוה לעילא היך יתהפך וליהוי לתתא בת זוגיה אתעבידת אמיה וכו' הכא אית לאקדמא בקדמיתא מלה חדא דאמרו קדמאי באינן חזוי ליליא דתנן מאן דאתי על אמיה בחלמא יצפה לבינה דכתיב (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא הכא אית לאסתכלא אי בגין דאיהי אם יאות והוה ליה למכתב הכי דמאן דחמא אמיה בחלמא יזכי לבינה אבל מאן דאתי על אמיה אמאי.

אלא רזא עלאה איהו בגין דאתהפך וסליק מתתא לעילא ברא הוה בקדמיתא כיון דסליק לעילא אתהפך אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה ושליט עלה וזכי לבינה.

בקדמיתא כד סליק אינש לתליסר שנין מה כתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך כדן איהו לתתא מינה כיון דסליק עלה האי איהו מעלמא עלאה דהא אסתלק בדרגא דיוסף ודא (ס"א ודאי) זכי לבינה.

אוף הכי האי מאנא בקדמיתא איהו הוה בדרגא דיוסף בעל אילנא תתאה קיימא ברעותיה ושליט עליה דהא כל נוקבא בדיוקנא דנוקבא אילנא תתאה קיימא כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף ולא אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא ולמעבד תולדין כדן נחית לתתא ואתעבידת איהי אמיה וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא ואיהו נחית לתתא. כיון דנחית לתתא כדן אתקיים ביה יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך אתהפך אילנא מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה אתהדר ושליט ההוא אילנא עליה ואיהו נחית לתתא כיון דאיהו נחית לתתא ההוא דירית ירותא אתר דיוסף אבוי אקרי ואבוי הוי ודאי כלא איהו על תקוניה ודאי כדקא יאות.

תרגום: אלא מה שאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה כתוב ולא כתוב ובעטרה שכל מי שרואה אותה עטרה רואה את הנועם של המלך שהשלום שלו שעטרה לו אמו הרי שנינו קורא לה בת וקורא לה אחות קורא לה אם והכל הוא והכל היה מי שיסתכל וידע את זה ידע חכמה נכבדה וכו' כלי שהיה למטה איך יעשה למעלה בעלה שהיה למעלה איך יתהפך ויהיה למטה בת זוגו נעשתה אמו וכו'.

עכשיו יש להקדים בראשונה דבר אחד שאמרו הקדמונים באותם מראות הלילה ששינו מי שבא על אמו בחלום יצפה לבינה שכתוב כי אם לבינה תקרא כאן יש להתבונן אם משום שהיא אם, יפה, והיה לו לכתוב כך שמי שרואה אמו בחלום יזכה לבינה אבל מי שבא על אמו למה. אלא סוד עליון הוא משום שהתהפך ועלה מלמטה למעלה בן היה בתחלה כיון שעלה למעלה מתהפך האילן ונעשה הוא מעולם עליון ושולט עליה וזוכה לבינה.

בתחלה כשעולה אדם לשלש עשרה שנה מה כתוב ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך אז הוא למטה ממנה כיון שעלה אליה הרי הוא מן העולם העליון שהרי התעלה לדרגת יוסף וזה (ודאי) זוכה לבינה.

כמו כן כאן כך הכלי הזה בתחלה הוא היה בדרגת יוסף בעל האילן התחתון עומד ברצונו ושולט עליו שהרי כל נקבה עומדת בדמות הנקבה העץ התחתון כיון שהוא לא רצה לעמוד באותה דרגה של יוסף ולא התקיים לשמש בה ולהתרבות בעולם ולעשות תולדות אז יורד למטה והיא נעשית אמו ואותו הגואל יורש את ירושת יוסף שהיה הוא בראשונה והוא ירד למטה.

מאיר היצירה

ג"כ בג' מקומות אלו, ז' כפולות בראש וי"ב פשוטות בבטן וגויה⁵⁵⁵ כמש"ל, וסדר התחלקות כאן אינו כמו בספירות, ששם ג"ר בראש וז"ת בגוף, וכאן ז"ת בראש וג"ר בראש, וכל הגוף שהם בטן וגויה אלא שהם עיקר הגוף ראש ובטן וגויה כמש"ל בז"ח שה"ש והשאר אינן כי אם מנהיגי הגוף לכן נק' שלש אמות.

אופן ג'

עשר ספירות מפרש מה הן הל"ב נתיבות, והן ע"ס שהן מ"ש בסוף הפרק, והן יו"ד נקודות שבתורה, והן הפנימיות, וכ"ב אתון הכלים שהן גוף בכל דבר, ומפרש מה הן כ"ב, ג' אמות כו', והן⁵⁵⁶ שמא מפרש אלא שיי"ג הוא לעילא⁵⁵⁷, וכנגדן י"ג מדות הדלכה⁵⁵⁸, ול"ב דאגדה⁵⁵⁹, במ"ה נהורין אתפליג עלמא⁵⁶⁰.

בלי מה – דפנימיות נק' ספירות וההיצוניות אותיות, ושניהן אינן רק במחשבה, שאינן רק סימנין לדברים⁵⁶¹, אלא שהאותיות ניכרין יותר, משא"כ במספר כי אינן רק מחמת המצב ואם ישתנה המצב ישתנה מספרן ונעשה ראשון אחרון⁵⁶² וכן בכלם ואינן רק במצב, וכל דבר שהוא במקרה הן בשרשם בעצם⁵⁶³, לכן האותיות והמספר הוא למעלה בעצם, וז"ש ע"ס בלי מה, ר"ל שאינם בנושא, וכן אמר על האותיות יסוד, יסודן של אותיות למטה שהן בנושא, ואמר באותיות יסוד לפי שהן בנושא מקרה דבוק קצת

כיון שירד למטה אז התקיים בו ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך התהפך האילן מה שהיה תחתיו והוא שולט עליו חזר ושולט האילן ההוא עליו והוא יורד למטה כיון שהוא יורד למטה אותו שירש ירושת מקום יוסף אביו נקרא אביו יהיה ודאי והכל הוא על תקונו ודאי כראוי. [עי' שעה"כ ליל שבת א: והענין הוא כי בהיותה אצלו שוים בקומתם נק' אחותו, וכשמזדווגת עמו נקראת אשתו, וכשעלה בג"ת דאימא שהוא בתפלת מוסף בלחש, אז נקראת עטרת בעלה כנז' שם ואז נקרא אמו.]

⁵⁵⁵ דהיינו גם בבטן וגם בגויה וכמו שכתב לעיל. אמנם הז"ת כולם בראש, שהם עומדים בתורת ז"א ונוק', ועי' לעיל הערה 544.

⁵⁵⁶ השם המפורש הוא מ"ה וכנ"ל הערה 171.

⁵⁵⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א ד"ה וכן התחלת, שלפעמים הי"ג הוא למעלה ולפעמים למטה.

⁵⁵⁸ דהיינו י"ג המידות שהתורה נדרשת בהן.

⁵⁵⁹ הרי הם ל"ב המדות שהתורה נדרשת בהן של ר' אלעזר ברבי יוסי הגלילי, נדפסו בהק' לפירוש המהרז"ו למדרש רבה. והיינו ל"ב הנתיבות, והרבה מדרשות האגדה נלמדו על פי מידות אלו. עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז מג ע"ד ד"ה בגין וז"ל, בגלות הזה נבזים ושפלים בין הע"ה ע"ר, וכן קבורתו של משה שפלה באגדה, וכן הלכה דיליה במשנה שפחה. ועי' יהל אור ח"ב כ"ח ע"ד וז"ל, סוד משה הוא תורתו הלכה למשה מסיני שהוא הסוד והוא גנוז ברמז. ועי' אד"א האזינו לב ז (אופן א') וז"ל, הגדה עיקרה בפה, והוא בפרטות כמו דברי אגדות הבאים לפרש עומקי הפסוקים בפרטות (ושם הגדה היא סודות התורה). וכן עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז מד ע"ד ד"ה כד"א והעלמות וז"ל, שמנים פילגשים תמנין ספרי דאגדתא מסט' דיסוד שכל הגדה מסט' דיסוד ורזין דחכמתא ביה סוד מיסוד ולכן הן תמנין בחושבן יסוד.

⁵⁶⁰ עי' לעיל הערה 151. עי' פת"ש נתיב העקודים פתח א' וז"ל, מ"ה זיני נהורין דאתפליג עלמא בהון (זהר ח"א נ"א ע"ב), שהם ל"ב נתיבות וי"ג עליונים, והיינו סוד כ"ב אותיות וי' נקודות וי"ג טעמים, ע"כ. ודבריו לכאורה צ"ע, שכן הם סותרים את דברי רבינו כאן. אמנם אפשר ליישב לאור היסוד שהבאנו לעיל הערה 544 מהלש"ו, שיש י"ב פשוטות גם בדעת וגם בנוק', וממילא אפשר לומר שרבינו דיבר על י"ב הפשוטות שבדעת והפת"ש בנוק'. ועי' פת"ש נתיב השבירה פתח י"ג שה"מ"ה נהורין" הן בחי' המ"ה החדש שבתיקון.

⁵⁶¹ דהיינו שהם רמזים לעצם האורות. ועי' הערה 559.

⁵⁶² עי' יהל אור שהובאו דבריו לעיל הערה 735.

⁵⁶³ עי' לש"ו כללים ח"ב נג ע"ד וז"ל, מרוממות מעשה אלקינו ית"ש שהוא לא כמעשה בני אדם כי מעשה בני אדם בהגיעו לתכלית פעולתו הרי היו כל פעולותיו שבתחילה שהם הסיבות כולם כאלו לא היו ואינם אבל מעשה אלקינו ית"ש הנה לא יתבטל ח"ו שום פעולה ושום סיבה שהם כל המעשים כולם והפעולות כולם הנעשים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת והם כולם רק פעולות וסיבובים לתכלית העתיד הנה לא יתבטל הכח והעצמות דשום אחד מהם כי מעשיו ית"ש הם כולם נצחיים ועצמיים [ככתוב כאן בדברי רבינו], עכ"ל. ועי' לש"ו הקדו"ש טו ע"ד שמוסיף וז"ל, ועומד שם בהוה תמיד כי כל האצילות הרי הוא אלקות כנז'.

מאיר היצירה

כנ"ל⁵⁶⁴, משא"כ במספר כי אין רק מחשבה בלבד, ולכן אמרו כי אחדותן הוא אחד אמיתי, לכן הם למעלה ג"כ בלי מהות⁵⁶⁵, שהן אורות שאין נתפסין, משא"כ באותיות שהן כלים כנ"ל.

שלוש אמות – שמהן נולדו כל האותיות כמ"ש בפ' תצוה⁵⁶⁶, וכנגדם ג' ראשונות שמהן נולדו ז' כפולות שהן ז"ת, והן כפולות שבהן ה"ח וה"ג, וכללותן ביסוד ה"ח לבד וה"ג לבד, ואח"כ כללותן במלכות ה"ח וה"ג יחד, בסוד (דברים ד לה⁵⁶⁷) ה' הוא האלהים, שלכן צריך לב' כללות בתחילה (זכריה יד ט) ה' אחד ושמו אחד⁵⁶⁸, ואח"כ (דברים ד לה) ה' הוא כו' כנ"ל, וי"ב פשוטות הוא בדעת ששם כל א' בפני עצמו, ה"ח וה"ג, וב' מוחין, שלכן הם כ"ב, עשר כלים (ו ע"ג) וכלי הדעת⁵⁶⁹, משא"כ באותיות (נ"א באורות), שאין שם דעת רק שרשי המוחין, ושלוש אמות כוללן הכל, שכח"ב מתפשטין בכל והן הכל, וכמ"ש בא"ז (דפס ע"ב) אשתכח דכולא הוא עתיקא כו', וכן הג' יסודות אמ"ש, ראש ובטן וגויה, שמים וארץ ואויר⁵⁷⁰, וכן בי"ע ג' דרגין דע"ס אהי"ה הוי"ה אדנ"י⁵⁷¹.

⁵⁶⁴ עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח ב' וז"ל, ענין השם הוא בדבר המושג ששמו נקרא לפי עניינו כענין מה שקרא אדם הראשון שמות לכל הנבראים (בראשית ב כ) שזהו חכמתו הגדולה במה שהשיג טבעי כל הנבראים ומהותם ולפי ערך כל אחד, כך הוא שמו, כמ"ש (שם ב יט) וכל אשר יקרא האדם נפש חיה הוא שמו, ר"ל הוא שמו המסוגל ומיוחד אליו לפי טבעו ומהותו, ובאמת אותיות של כל שם, הם צירופי כחות עליונים שבו נברא הנברא ההוא כמו שנתבאר אצלנו במ"א (אח"ף פתח ט').

⁵⁶⁵ עי' לש"ו הקדו"ש טו ע"ג שכוונתו שהוא בלי מהות מושג, כלומר שאי אפשר להשיג מה שיש באצילות כלל.

⁵⁶⁶ צ"ע כוונתו, ואולי הוא מתכוין לדברי עצמו ביהל אור שם דף קפ ע"ב ד"ה ואלין לא קיימין. ⁵⁶⁷ עי' זהר ח"ב כו ע"ב: רבי אלעזר ורבי אבא הוו שכיחי ליליא חד בבי אושפיזיהו בלוד קמו לאשתדלא באורייתא פתח רבי אלעזר ואמר (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים האי קרא הכי מיבעי ליה וידעת היום כי יהו"ה הוא האלהים והשבות אל לבבך (אלא זכאה הוא מאן דישתדל באורייתא) תו (תא חזי) והשבות אל לבבך מבעי ליה. אלא אמר משה אי את בעי למיקם על דא ולמנדע כי יהו"ה הוא האלהים והשבות אל לבבך וכדין תנדע ליה לבבך יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד כדין תשכח כי יהו"ה הוא האלהים דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד ועל דא והשבות אל לבבך למנדע מלה. תרגום: רבי אלעזר ורבי אבא היו מצויים לילה אחד בבית מלונם בלוד קמו להתעסק בתורה פתח רבי אלעזר ואמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים פסוק זה כך צריך להיות וידעת היום כי ה' הוא האלהים והשבות אל לבבך (אלא אשרי מי שעוסק בתורה) עוד (בא וראה) היה צריך להיות והשבות אל לבבך.

אלא אמר משה אם אתה רוצה לעמוד על זה ולדעת כי ה' הוא האלהים והשבות אל לבבך ואז תדע אותו לבבך זה יצר טוב ויצר רע שנכלל זה בזה והוא אחד אז תמצא כי ה' הוא האלהים שהרי נכלל זה בזה והוא אחד ועל זה והשבות אל לבבך לדעת הדבר.

⁵⁶⁸ עי' גמ' פסחים דף נ ע"א: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האינדא לאו אחד הוא, אמר רבי אחא בר חנינא לא, כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות, אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד. מאי אחד, אטו האינדא לאו שמו אחד הוא אמר רב נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד נקרא ביו"ד ה"י ונכתב ביו"ד ה"י סבר רבא למדרשה בפירקא אמר ליה ההוא סבא לעלם כתיב רבי אבינא רמי כתיב זה שמי לעלם זה זכרי לדר דר אמר הקדוש ברוך הוא לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה"א ונקרא אני באל"ף דל"ת, עכ"ל.

ועי' מש"כ רבינו על תיקו"ז מו ע"א: כל קו האמצעי כפול [איתא הן בדכר והן בנוק] לבד הצדיק, דליתא בדידה. וזש"ש דבגיניה אשתמודע דכורא דכר, ר"ל דלית כוותיה בה, ולכן הוא אחד ביחוד גמור, וכל היחודים הן בו העיקר, והוא שלמא דכולא. וז"ס שתרין יחודין ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט), ואח"כ לייחדא לון כאחד, כי ה' הוא האלקים (דברים ד לה). והוא כנ"ל, תתחלה צריך לייחדא כל אחד בקו האמצעי, ה' אחד ושמו אחד, ואח"כ בצדיק שלמא דכולא.

⁵⁶⁹ פי' ב' כלי הדעת.

⁵⁷⁰ כדלעיל ב ע"ג.

⁵⁷¹ עי' לעיל הערה 236. והנה השם המתגלה מכללות עולם הבריאה היא אה"ה וביצירה היא הוי"ה ובעשיה היא אדנות, אמנם עכ"פ פשיטא שיש לכל עולם ועולם בפ"ע את כל בחינות השמות הללו בבחינותיהם הפרטיות.

מאיר היצירה

ואמר בלי מה – בל"י שם מ"ב שבו נברא העולם (זהר תצוה קפז ע"א), והן ל"ב נתיבות וי' מאמרות, שהוא ע"ס דנשמה, ומ"ה הוא עם ג' מוחין שבאין לו חדשות, כי ו"ק שלו הן ע"ס כי עשרה מאמרות נכללין בו' ימים⁵⁷². ואח"כ באין לו ג"ר, ג' אלהי"ם דויכולו⁵⁷³, שהן ג"ר ביום הו', וזה מ"ה. והג"ר כוללות כל המ"ה כידוע שכל עליון כולל כל התחתון, וכנגד ל"ב נתיבות עם השלשה⁵⁷⁴ שהן ל"ה אלהי"ם יש⁵⁷⁵ בויכולו ל"ה תיבות, שהן ל"ב נתיבות וג' אלהי"ם, ונגד עשרה מאמרות, יש בו⁵⁷⁶ ג"כ עשרה מאמרות ויכולו, ויכל, עשה, וישבת, עשה, ויברך, ויקדש, שבת, ברא, לעשות. וז"ש בלי מה, שעדיין אינן מה⁵⁷⁷ עד בא ג"ר. והן בכתר ג' רישין, וכאן מתחיל מחכמה שלכן אינן רק ע"ס כנ"ל. וז"ס שמות השבת⁵⁷⁸, שבמ"ב נברא העולם (פע"ח שער העמידה פרק כ'), ובשבת נשלם עוד ג' שהם ג"ר ולכן שם ג' אלהי"ם להשלים המ"ה. וג' יום השביעי להשלים ע"ס שלא היו רק ו' ימים⁵⁷⁹, ועוד ו' לילות שהן א' שבה הכל לאחד⁵⁸⁰ הן ז', ונשלם שמא מפרש ביו"ד אותיות⁵⁸¹ ומספרם מ"ה. וז"ס שבמ"ה באין ג"ר ע"ש ב"ן⁵⁸² כידוע.

(פ"א מ"ג) עשר ספירות בלי מה במספר⁵⁸³ עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במילת לשון ובמילת המעור.
עשר ספירות וכו' – עכשיו הוא מבאר הע"ס עד סוף הפרק, ובפרקים אחרים הוא מבאר כ"ב אותיות, וכנגד העשר ספי' הן עשרה מאמרות, עמ"ש בזהר סוף חלק הראשון⁵⁸⁴ וכן יו"ד דברות ויו"ד הלולים.

⁵⁷² משמע שעשרת המאמרות הם בכלל עולם המלכין קדמאין, והרי זה צריך להיות בכלל התיקון, וכן משמע מדברי רבינו בביאורו על הספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה עליהו, עיי"ש.

⁵⁷³ עי' שער מאמרי רשב"י מב ע"ד.

⁵⁷⁴ נראה להוסיף כאן תיבת "אלהים".

⁵⁷⁵ נראה לענ"ד למחוק את התיבות 'אלהים יש', ולכתוב במקומו 'שיש'.

⁵⁷⁶ בפרשת ויכולו.

⁵⁷⁷ לכאורה נדצ"ל מ"ה.

⁵⁷⁸ ר"ל אה"ה י"ה שהם בגי' מ"ב שמות המרגלא כידוע (הגה"ת רמ"ש).

⁵⁷⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א ד"ה וזיוניהו לא אשתכחו ובהערה שלנו שם.

⁵⁸⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א ד"ה וארעא אתבטלת, שהיא לא יצאה בכלל, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יח ע"ד וז"ל, לפי שכלל כל ספירות שלה (הנוק) הוא נקודה א', ועי' מש"כ רבינו בביאורו בריש אד"ר על סמכין דז"א ודנוק'.

⁵⁸¹ יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

⁵⁸² נראה למחוק "ע"ש ב"ן", ולכתוב במקומו "דב"ן".

⁵⁸³ וכן הוא גי' רבינו בביאורו על תז"ח כ ע"א. אמנם עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טו ע"א שגורס "כמספר".

⁵⁸⁴ עי' זהר ח"א רנא ע"א: ויעקב הכי הוה בקיומא דגופא והכי אצטריך דגופא ודאבהו (דא בהאי) איהו והוה בקיומא בגופא ונפשא כגוונא דא ליוסף דאיהו דוגמא דגופא ובקיומא דגופא ונפשא הוא בקיומא דגופא דכתיב (בראשית נ כו) ויחנטו אותו בקיומא דנפשא דכתיב (שם) ויישם בארון במצרים ותנינן תרי יודי"ן אמאי אלא יוסף נטר ליה ברית לתתא ונטיר ליה ברית דלעילא אסתלק מעלמא אתשוי בתרי ארונו (אתר) בארון לתתא ובארון לעילא ארון דלעילא מאן איהו אלא כמה דאת אמר (יהושע ג יא) הנה ארון הברית אדון כל הארץ דארון דלעילא ארון הברית אקרי דהא לא ירית ליה אלא מאן דנטר ברית ובגין דיוסף נטר ליה לברית אתשוי בתרי ארוני ויישם בארון במצרים הכי הוא ודאי וקרא אוכח רזא אחרא דאף על גב דנפקת נשמתי ברשו אחרא אתקשר בשכינתא דהא הוא דכתיב ויישם בארון לעילא ולתתא בגין דהוה צדיק דכל צדיק ירית ארעא קדישא עלאה כמה דאת אמר (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

תרגום: ויעקב כך היה בקיום הגוף, וכך צריך, שגוף האבות הוא, והיה בקיום בגוף ונפש. כדוגמא זו ליוסף שהוא דוגמת הגוף, והוא בקיום של גוף ונפש הוא בקיום הגוף, שכתוב "ויחנטו אותו", ובקיום הנפש, שכתוב "ויישם בארון במצרים". ושנינו, למה יש שני יודי"ם, אלא יוסף שמר את הברית למטה, ושמר את הברית שלמעלה. כשהסתלק מהעולם, הושם בשני ארונו

מאיר היצירה

במספר עשר אצבעות – כי אצב"ע בנימ' שם אהו"ה במלוי יודי"ן⁵⁸⁵, והוא חותם שנבראו בו שמים וארץ, כדכתיב (בראשית א א) "את השמים ואת הארץ"⁵⁸⁶. חמש כנגד וכו' – והן ה"ח המתלבשים בימין וה"ג המתלבשים בשמאל ויוצאין באצבעות⁵⁸⁷, והן ב' ספרים הנ"ל, ובהן כלל כל הל"ב בכל יד שלשים פרקים⁵⁸⁸ וקנה והזרוע.

וברית יחיד וכו' במילת הלשון – הוא הספר הגי' ⁵⁸⁹ שהוא הספור, שהוא הלשון והוא דעת דא"א מכריע בין חו"ב המלבישים ב' הידים, שבו כלול כל העשר ובמילת המעור – שהוא יסוד דעתיק כנ"ל (ב ע"ג), ועוד הלשון הוא ת"ת מכריע בין הידים שהן חו"ג, והמעור יסוד מכריע בין אצבעות הרגלים שהם נו"ה, והן כ"ב⁵⁹⁰, והן כנגד לוחות הראשונות והשניות, והן היו בכתב בשני לוחות ה' כנגד ה' נגד שני הספרים כתובים באצבע אלקים⁵⁹¹, ועוד היו כולן במאמרו נגד ספור שהוא ברית הלשון⁵⁹², והראשונות נגד הידים והשניות נגד הרגלים, כי נה"י שבפרצוף העליון הן חב"ד של

(מקום), בארון למטה ובארון למעלה. ארון שלמעלה מהו, אלא, כמו שנאמר "הנה ארון הברית אדון כל הארץ", שארון שלמעלה נקרא ארון הברית, שהרי לא יורש אותו אלא מי ששומר ברית, ומשום שיוסף שמר את הברית, הושם בשני ארונות. "ויישם בארון במצרים", כך זה ודאי. והפסוק מוכיח סוד אחר, שאף על גב שיצאה נשמתו ברשות אחרת, נקשר בשכינה. זהו שכתוב "ויישם בארון", למעלה ולמטה, משום שהיה צדיק, שכל צדיק יורש ארץ הקדושה העליונה, כמו שנאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".⁵⁸⁵ עי' ספר הליקוטים ישעיה פרק מ: או יאמר מי מדד בשעלו מים. הנה טיפת ז' הובררו ע"י אבא, שהוא מלביש זרוע ימני דא"א. והנה בימין יש ה' אצבעות, והם ה"ח. והנה אצבע, הוא סוד שם אהו"ה במלוי אלפי"ן, גימטריא אצבע, ובתוך כל אצבע יש חסד א', שהוא הו"ה א'. והנה ה"ח מנוקדים בקמץ, בסוד וקמץ הכהן, ויש בהם ש"פ קמץ, והם גימטריא קמ"ד, ושרשם הו"ה כ"ו, הרי ק"ס. והגבורות הם ג"כ יד שמאל נכללת בימין, ה' הו"ה מנוקדות בשב"א, גי' ק"מ. ושרשם כ"ו דהו"ה, הרי ק"ס. הכל כמספר ש"ע. וז"א בן ו"ק, ו' פעמים ו' גימטריא ל"ו, הרי שעל"ו.

⁵⁸⁶ עי' ז"ח ז' ע"ג: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, ראשי תיבות אהו"ה, דביה אתבריא שמיא וארעא, א"ה בזה אתבריא שמיא, ו"ה ביה אתבריא ארעא, עכ"ל. ועי' פע"ח חנוכה ופורים פרק ו'.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז ע"ג ע"ב וז"ל, חותמא דגושפנקא - טבעת שעשוי העטרה כעין טבעת, והיא טבעת המלך, והוא חותמא דגושפנקא דחתים שמים וארץ, בר"ת את השמים ואת הארץ, בדעת יחודא דהו"ה אה"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, עכ"ל. פי' דבריו, שתכלית היחוד של יהו"ה ואה"ה הוא לצרף אותיות א"ה של אה"ה, עם ו"ה של יהו"ה.

ועי' בית עולמים קפה ע"ב, ז"ל, הדעת מתפשט בין הידים שהוא הדעת לישן כמ"ש בס"י וכרת לו ברית ב' אצבעות ידיו והוא ברית הלשון שמתפשט עד סיום דידים עד האצבעות ושם הוא גמר מעשה ולכן שם אהו"ה שהוא שם הדעת במלוי אלף"ה ו"ו ו"ו ה"י גי' אצב"ע.

⁵⁸⁷ עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח סא וז"ל, והידיים אלו החו"ג שבהם הם מתגלים באצבעות, כמו שאנו רואים באדם התחתון שעיקר מעשיו הוא ע"י האצבעות, וכן הוא שם במאורות עליונים ה"ח מתגלים בימין וה"ג בשמאל, והידיים הם עשויים לעלות ולירד, כי בעלייתם הוא נגד המוחין שבראש שמשם נשפע להם העטרות של החו"ג בסוד (תהלים קלד ב) שאו ידכם קודש, והוא עלייתם אל המחשבה, וירידתם למטה הוא מה שנשפע מהנהגת עוה"ב גם בעוה"ז לפרקים, והוא מ"ש הרב ז"ל שמסופי האצבעות דרך הצפרנים בוקע האור אל הרגלים, והענין, כי הצפרנים הוא לבוש חיצוני אל האצבעות והם בסוד כתנות אור של אדה"ר, והוא ענין התלבשות שפע עוה"ב בלבוש גשמי הנשפע בעוה"ז לפי הכנת התחתונים, ומצד זה יש קצת אחיזה לקליפות בצפרנים בסוד (דברים לב טו) וישמן ישורון ויבעט וגו', כי רוב השלוח גורם חטא לאדם, והוא ע"י שמתלבש בעניינים גשמיים, שיצה"ר יכול לפתות ולומר שהכל בטבע, וכן הדינים הנשפעים למטה ומתלבש בעניינים גשמיים, מזה ג"כ צד אחיזה לסט"א שלכן אמר שלמה המע"ה (משלי ל ח) ריש ועושר אל תתן לי וגו', (שם ט) פן אשבע וכחשתי וגו', (ו) פן אורש וגו'.

⁵⁸⁸ עי' אהלות (פ"א מ"ח): מאתים וארבעים ושמונה אברים באדם וכו', שלשים בפסת היד, ששה בכל אצבע, שנים בקנה, ושנים במרפק, אחד בזרוע, וארבעה בכתף. ועי' לעיל הערה 330.

⁵⁸⁹ מתוך ג' ספרים שנפתחים בר"ה (ע"פ ר"ה טז ע"ב).

⁵⁹⁰ כחשבון י' אצבעות הידים, י' אצבעות הרגלים וב' הבריתות.

⁵⁹¹ כאן מתגלה פעולת האצבעות.

⁵⁹² בחינת ה"סיפור" שבלוחות הראשונות היתה עצם אמירתן ע"י השי"ת (עי' לעיל הערה 109).

מאיר היצירה

הפרצוף שלמטה ג"כ ג' ספרים, ולכך אמרו (ע"ח לאה ורחל ו') שהלוחות הם נו"ה, שעד שם מגיע הבינה בנ' תרעין (זהר ח"ג רכ"ג ע"ב), ואמרו (שבת ק"ד ע"א) מ"ם וסמ"ך שבלוחות, שהן ע"ם של בינה כידוע (ע"ח שער הזווגים פ"ו), בנ"ס⁵⁹³ היו עומדין, דהיינו נו"ה שהן המישית וששית לבינה.

וכן בידים דאריך שהם נגד הראשונות, הם מלבישים נו"ה דעתיק, ונקראו ברית שהתורה בלשון שהוא ת"ת, ומילה ביסוד (ו' ע"ד) ששניהם ברית הן, ונקראו יחיד, שקו האמצעי הוא בסוד יחוד, כידוע בסוד יב"ק⁵⁹⁴. ות"ת⁵⁹⁵ מיחד בין או"א, ויסוד⁵⁹⁶ בין זו"ג, ועוד בין ב' הצדדים הו"ג מיחד המחלוקת ת"ת, ובין נו"ה יסוד, ושם נעשים א', ות"ת ויסוד הן ג"כ אחד כידוע גוף וברית כחדא חשבינן (זהר ויקרא ד ע"א).

ואמר מכוון באמצע כי הן בקו האמצעי, ומלת מיכיו"ן נ"ל כי הן על ה' ספירות שהן בקו האמצעי, מ' מלכות, כ' כתר, ו' ו' הן דעת ות"ת כידוע⁵⁹⁷, ו' הוא יסוד הנקרא כל (זהר ד"א לא ע"א), ושתי הבריתות הנ"ל הן הממלאים את הבאר מל' כידוע (ע"ח ע"מ ב'), והוא באמצע גימ' בא"ר, ואמר יחי"ד שהוא בגימ' ל"ב, שבהן כלול כל ה"ל"ב כנ"ל.

ובספירות – ה' נגד ה', ה"ח שהן כתר חכמה חסד ת"ת נצה, וה"ג שהן בינה גבורה הוד יסוד מלכות, ודעת הוא ברית כנ"ל, שהוא הלשון והמעור כנ"ל, והוא שקי⁵⁹⁸ לכל הע"ם, ובשם העצם במלואו ה' נגד ה', הן ה' ⁵⁹⁹ דמילוי יו"ד ה"א, נגד ה' ⁶⁰⁰ דמילוי וא"ו ה"א, וברית כו' הו"ה פשוטה⁶⁰¹.

ובמספר – הן ה"ה שקצוות [ה' הראשונות]⁶⁰² הן א"ה נגד ה' אחרונות, שקצוות הן ו"י, שהן אהו"י⁶⁰³, וברית יחיד הן ה"ו כמ"ש רז"ל (שבת קד ע"א) ה"ו זה שמו של הקב"ה, והן ברית הלשון וברית המעור שהוא העטרה זו"ג, כמ"ש (בראשית ט יג) אות ברית אות הוא דכורא ברית הוא נוקבא⁶⁰⁴, ובוא"ו נכלל ה"ח, ובה' נכלל ה"ג, והם מייחדים ומחברים באמצע.

ובחושים – הן ה' חושים חיצונים וה' חושים פנימים והמוח כוללם (ע' ליקוט סוף הספר סי' א' (כב ע"ג)).

אופן ב'

עשר ספירות בלי מה במספר עשר אצבעות – כל הפרק הזה מפרש ע"ס, וכל מתנ"י מפרשת את שלפניה, ובפרקים אחרים מפרש כ"ב אותיות.

⁵⁹³ נ' ו' בס' במספר קטן הם ה' ו'.

⁵⁹⁴ ע"י לעיל הערה 429.

⁵⁹⁵ דא"א דאצילות. גם אפשר לומר שהת"ת כאן כוונתו לפנימיות הת"ת דאצילות הכללי שהוא הדעת, והוא מייחד בין או"א דאצילות הכללי.

⁵⁹⁶ דא"א דאצילות. גם אפשר לומר שהיסוד היא מחבר בין נו"ה ואיהו בנצח ואיהי בהוד.

⁵⁹⁷ ע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ד וכן הוא וז"ל, [הדעת] הוא פנימיות ת"ת, וכו', והת"ת נקרא דעת, כמ"ש בא"ז (דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב) ובפרשת משפטים שם דעת כו', דאקרי תפארת, עכ"ל. וע"י תז"ח יט ע"ב שהאות ו' רומזת לדעת, וע"י בזוהר חדש (סתרי אותיות ה' ע"ג) שו' הוא ת"ת.

⁵⁹⁸ ע"י לעיל הערה 45.

⁵⁹⁹ אותיות.

⁶⁰⁰ אותיות.

⁶⁰¹ כדלעיל ב ע"ד.

⁶⁰² נראה שכוונת המרובעים למחוק תיבת 'שקצוות', וכוונתו שאותיות א"ה הם ב' הה"ן ה' ספירות ראשונות, וה' ספירות אחרונות.

⁶⁰³ ע"י פת"ש עקודים ו' שהם בחינת כחב"ד ושאר האותיות הם הכלים, וע"י לעיל ב ע"ד וז"ל, שהן כוללים כל האותיות.

⁶⁰⁴ אות – ו', ברית – ה'.

מאיר היצירה

חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון ובמילת המעור – הן ה"ח וה"ג, כמ"ש באדר"ר (דף קמ"ב ע"א) גבורה דא דכלול חמש גבוראן והאי חסד כליל חמש חסדים חסד ימינא גבורה שמאלא, ולפיכך בכל יד ה' אצבעות בימין ה"ח, ובשמאל ה"ג, וכן ברגל כמ"ש למטה (ו ע"א ד"ה וידוע). וב' עטרין האלו שהן חסד דכליל ה"ח, וגבורה דכליל ה"ג הן גנוזין באו"א, כמ"ש בא"ז (דף רצ"א ע"א), מסטרא דאבא הוה גניז בגויה חד עטרא דאיתקרי חסד, ומסטרא דאימא חד עטרא דאיתקרי גבורה כו' 605 יעו"ש, ובדף רצ"ב ע"ב, כד אתחברו אבא ואימא כו' וביה אתגניז האי אורא ואכליל 606 לבוצינא דנפיק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא כו' 607 יעו"ש 608. וידוע שאו"א מלבישין הידים דא"א שהם כלל פרצוף האדם 609, וזהו עשר אצבעות חמש נגד חמש 610. ואח"כ ירית ז"א אלו ב' עטרין ונותן לנוקבא עטרה דגבורה ולעצמו נוטל עטרה דחסד כידוע 611, וכמ"ש שם (רצ"א ע"א) בגין דהאי בן נטיל סימנים דאבוי ואימיה ואיקרי דעת דאיהו סהדותא דתרוייהו כו' ירותא דאו"א ירית מאי ירותא דא תרין עטרין דהוי גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבא כו', כנ"ל, והאי בן ירית לברתא כו' יעו"ש. ובאדר"ר (דף קמ"א ע"ב) תנא האי ת"ת כליל ברחמי וכליל בדינא (ז ע"א) ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב לסטרא אחרא ותקין מעוי דנוקבא בסטרא דדינא ואתתקנו מעהא. שְׁמַעִים בדעת אתתקנו כמ"ש בפ' משפטים (קכג ע"א), והן ה"ח וה"ג. ואמר שם (אד"ד קמ"א ע"ב) תאנא אתתקן דכורא בסטרא במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילין ביה מנהון לגו, מנהון לבר, מנהון רחמי מנהון דינא כולהו דדינא אתאחדו דדינא דאחורוי דנוקבא אתפשטת תמן ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא כו' אתבסס דא בדא ואיתקרי אדם כלול מתרין סטרוי כו' יעו"ש. וידוע שזו"נ מלבישים ב' רגלים דא"א 612 כלל הפרצוף אדם, לכן ברגלים ג"כ עשר אצבעות חמש כנגד חמש כנ"ל.

605 ז"ל בשלימות: מאי ירותא דא תרין עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבא הוה גניז בגויה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון.

תרגום: מהו ירושה? זהו ב' העטרות שהיו גנוזות בתוכם והורישו אותם לזה הבן, מצד אביו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת חסד, ומצד אמו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת גבורה, וכולם מתעטרין בראשו ואוחז אותם.

606 נדצ"ל ואתכליל – עי' תז"ח יח ע"ג.

607 ז"ל בשלימות: מבוצינא דקרדינותא נפק ניצוצא פטישא תקיפא דבטש ואפיק זיקין עלמין קדמאי ומתערבי (ד"א ומתדכי) באורא דכיא ואתבסמו דא בדא.

כד אתחבר אב"א ואימ"א וההוא אב הוא מרוחא דגניז בעתיק יומין וביה האי אורא ואתכליל לבוצינא דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא וכד אתחברו תרווייהו ואתכלילו דא בדא נפיק גולגלתא חד תקיפא ואתפשט בסטרוי דא ודא בסטרא דא כמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד כך כלא אזדמן בתלת רישין כמה דאמינא.

תרגום: מהנר הקשה יצא ניצוץ, פטיש חזק, שהכה והוציא את הניצוצות של העולמות הראשונים, ומתערבים ונטהרים עם האויר הטהור ונתמתקו זה בזה.

כשנתחברו או"א, זה האב הוא מהרוח הגנוז בעתיק יומין. בו [מצוי] אויר זה, ונכלל הנר שיצא מהנר הקשה שנגזז במעי אימא, וכשנתחברו שניהם ונכללו זה בזו, יצאה גולגולת אחת חזקה ונתפשטה בצדדיו, זה בצד זה וזה בצד זה. כמו עתיקא קדישא, ששלשת הראשים נמצאו באחד, כך בכל נזדמן בג' רישין, כמו שאמרתי.

608 כאן מדבר על שרש הענין עליו מדובר בדף רצ"א.

609 עי' ליקוטים בסוף מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לז ע"ד וז"ל, כי הרוח באדם הוא האדם אבל הנפש הוא מדרגה למטה ממנו והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך. ועי' יהל אור ח"א כ"ח ע"ד, ז"ל, הענין של נר"נ, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם.

610 פי' בחג"ת מתגלה קומה שלימה והוא גופא עיקר הקומה.

611 עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"ג ד"ה ואמר לשון, ועי' ע"ח שער תיקון הנוק' פרק ג' שעיקר הגבורות נשארים בזכר ורק הארתם הוא שהולך לנוק'.

612 עי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, או"א (דאצילות) הן בב' ידים (דא"א) כידוע וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וזו"נ ברגלין איהו בנצח ואיהו בהוד.

מאיר היצירה

וּזוּג או"א הוא בדעת שהוא הלשון כמ"ש בספר"צ פ"א (יד ע"ב) לישן דא סתים בין יו"ד וה"א כו' לישן דא סתים לאימא כו', וכן בפ' משפטים (קכ"ג ע"א) דעת גניז בפומא כו' ובכמה מקומות כידוע. ויסוד הוא זווג של זו"ג, וז"ש כאן וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון בין ב' ידים שהוא עד הידים כידוע, ומזווג בין או"א, ובמילת המעור בין ב' רגלים ומזווג בין זו"ג. ושניהם נקראים ברית, הלשון הוא ברית התורה שנק' ברית⁶¹³, והמעור הוא ברית המילה, וע"י אלו הב' בריתות הן קיום כל העולם כמ"ש (יהמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת, שדרשו (נדרים לב ע"א) על ברית התורה ועל ברית המילה. וזווג או"א ע"י הלשון נק' נשיקין⁶¹⁴, שהוא זווג של בריאת המלאכים שהם רוחניים לפי שהזווג הוא רוחני. וזווג זו"ג שהוא ע"י יסוד שהוא גופני הוא זווג של נשמות בני אדם שהוא גופני⁶¹⁵. וכן הוא באדם ע"י זווג גופני מוליד אדם, וע"י התורה כל הבל נעשה מלאך כידוע⁶¹⁶, וכן אמרו (חגיגה יד ע"א) כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך.

ואלו שני בריתות משניהם נולד אדם ערל עד שמל אותם, כמ"ש (ויקרא יב ג) ימול בשר ערלתו, ואצל הלשון נאמר ערל שפתים (שמות ו יב). וכמ"ש בתז"ח⁶¹⁷ כבד פה באורייתא דבע"פ וכבד לשון באורייתא דבכתב, ור"ל הת"ח שבדרא בתראה שהן⁶¹⁸ נגדנו בשניהם בגלות הזה, ומרע"ה מתלבש בכל הת"ח (שער הגלגולים הק' כ), ומילת הלשון שמתייגע בתורה עד שנתגדל בשניהם, שאדם פרא יולד⁶¹⁹, ולפי שהברית הזה רוחני לפיכך מילתו ג"כ רוחני, וברית המעור גשמי מילתו ג"כ גשמי בחתיכת הערלה. וכמו שברית הלשון כולל זו"ג, פה ולשון, כמ"ש בתיקוני ז"ח שם, תורה שבכתב ושבע"פ, והן שתי מילות, כן במילת הברית המעור מילה ופריעה זו"ג, כמ"ש בזהר בהרבה מקומות⁶²⁰. וז"ש כאן במילת הלשון ובמילת המעור, ולעולם הברית כלול⁶²¹

⁶¹³ כמ"ש כ" ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על הלחת את דברי הברית עשרת הדברים" (שמות לד כח).

⁶¹⁴ ע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספר"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא.

⁶¹⁵ ע"י לש"ו ביאורים שער מטי ולא מטי פ"ד אות כ"א, ז"ל, מהזיווג דחיק וגרון הוא זווג נעלם מאד כי הם בבחי' או"א עלאין שבפה, והוא נמשך מאוירא ומ"ס, שהחיק וגרון הם חו"ב והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם והוא בחשאי. מזיווג זו יוצא חיות ונשמות, והזיווג דחיות תמידי ושל נשמות היא לא תדיר, והוא זיווג דנשמות ומלאכים הפנימיים, והוא הזיווג בבחי' רוחא ברוחא בסוד אהבה (ע"י זהר תרומה קמו ע"ב), זיווג החיות היא הנהגת הטבע, והוא בהסתר, והזיווג דנשמות היא זיווג של הנהגה הניסית, והוא באתגליא.

⁶¹⁶ אמנם יש בזה עוד פן, והוא מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז נג ע"ג, שברית הלשון מוליד תלמידים.

⁶¹⁷ ח ע"ב: מצרים דאתמר בה (שם א) כל הבן הילוד היארה תשליכה ודא אורייתא דבכתב וכל הבת תחיון אורייתא דבעל פה דתרויהו אנון פ"ה ולשון ובהון תהא אנת כבד פה וכבד לשון וחכימא ברמיזא.

וביאר הגר"א, דדא אורייתא דבכתב - דרגא דמשה עץ החיים ולהם מיתה עניותא כמ"ש והולך והם מתים ביאור שהוא נהורא דאורייתא עד"א כמ"ש לקמן: אורייתא דבע"פ - הן אינן בנסיון: דתרווייהו כו' - ר"ל שתי התורות תורה שבע"פ נקר' פה שכינה כמ"ש בהקדמה שנייה של תיקו"ז ותורה שבכתב עד"א נק' לשון ובגלות הזה הוא בבעלי התורה בשניהן בכבדות בתורה שבע"פ בקושיות כנ"ל ובתורה שבכתב ספר הזוהר הכל ברמז קשה להבין וז"ש וחכימא ברמיזא.⁶¹⁸ כלומר מדברים עלינו.

⁶¹⁹ ע"פ מאמה"כ ועיר פרא אדם יולד (איוב יא יב).

⁶²⁰ ע"י זהר בראשית ל"ב ע"א: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינון מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטרך לחברא לון ובמה מחבר לון כד איהו גזיר ופריע.

תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם, ובמה מחבר אותם, כשהוא מל ופורע.

מאיר היצירה

שניהם ה"ח וה"ג, במעור יסוד דדכורא כולל ה"ח, ויסוד דנוקבא כוללת ה"ג, שע"י שניהם הזווג, והוא ענין הברית, כמו אות ברית ביני ובין בני ישראל⁶²², שהוא זווג קוב"ה עם ישראל⁶²³, וכן ברית הקשת⁶²⁴, ולוחות הברית⁶²⁵, ובהן כולל חו"ג ואתבסמו יחד כמ"ש

וע"י ע"ח שער כב פרק ב: ובזה תבין סוד פריעת ערלה בזכר, הוא שמתחלה כורתים עור החיצון, והוא סוד הערלה שמשם אחיזת החיצונים, ואח"כ פורעים עור הבחי' האמצעי שגם הוא סוד אלקים דיניקה, והוא דינא אבל אין חותכין ומשליכין אותה, רק כונתינו לפרוע כדי שיתגלה, וע"י עוד שער האונאה פרק ג. ע"י זהר ח"ב מ ע"ב.
⁶²¹ נדצ"ל כולל.

⁶²² ע"פ מאמה"כ ביני ובין בני ישראל הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש (שמות לא יז).

⁶²³ ע"י (זוהר ח"ב ק"ט ע"א): אמר אליהו רעיא מהימנא הכי הוא ודאי אבל בגין דבכל פקודא ופקודא הוה אשתדלותא דילך ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל משריין דעילא ותתא הכי קודשא בריך הוא ושכינתיה וכל משרייתיה עילא ותתא מתיחדין ברוחא דילך בכל פקודא ופקודא כברא דמלכא דאבא ואימא רחמין ליה ונשקין ליה ובחביבו דיליה לא המנין ליה במשריין דלהון אלא אינון גופייהו נטריין ליה.

תרגום: אמר אליהו רועה הנאמן כך זה ודאי אבל משום שבכל מצוה ומצוה היתה השתדלות שלך ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו שלמעלה ולמטה כך הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל מחנותיו מעלה ומטה מתיחדים עם רוחך בכל מצוה ומצוה כבן המלך שהאב והאם אוהבים אותו ומנשקים אותו ומחביבות שלו אינם מאמינים למחנותיהם אלא הם בגופם שומרים אותו.

היינו שהוא נעשה מרכבה ליסוד, להיות קשר הת"ת והמלכות, וקשר מלאכין דכורין עם מלאכין נוקבין, ובסוד ת"ת ומלכות כדפי', דהיינו אומרו ומקבלין דין מן דין, והרוח נעשה צינור להעלות מיין נוקבין לעילא ולהוריד מ"ד לתתא, בסוד תרי"ג מצות, שהם תרי"ג בחי' היחוד, וזהו שאמר "בכל פקודא ופקודא" (אור יקר).

⁶²⁴ ע"י זהר ח"ג ר"ד ע"ב: פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' ר' יהודה פתח זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו תמן תנינן מאן דחמי קשת בגונוי (ס"א נהירין) אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא בגין דכד סגיא חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא דכתיב תרי זמני לא לא (בראשית ח) לא אוסיף לקלל ולא אוסיף עוד להכות דא איהו אומאה כמה דכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח.

רבי יוסי אמר קשת אתא לאגנא על עלמא למלכא דכל זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו מלכא חמילה סליק רוגזא דבריה וחדי בה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם וע"ד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית צדיק בעלמא איהו ברית למיקם ברית ואגין על עלמא לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בגין קשת דא.

תרגום: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'". רבי יהודה פתח, "זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו" שנינו שם, מי שרואה קשת בצבעיה (מאירים) צריך לברך "ברוך זוכר הברית", משום שזהו ברית הקדוש ששם הקדוש ברוך הוא בארץ שלא יבא עליה מי המבול, משום שכשמתרבים רשעים בעולם, רוצה הקדוש ברוך הוא להאביד אותם, ואז זוכר להם שבועה זו שנשבע לארץ, שכתוב פעמיים "לא לא", "לא אוסיף לקלל" "ולא אוסיף עוד להכות", זוהי השבועה, כמו שכתוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח".

רבי יוסי אמר הקשת באה להגן על העולם, [משל] למלך שכל הפעמים שבנו חטא כנגדו, בא המלך להלקותו התגלתה עליו המלכה בלבושי כבוד של מלכות, המלך רואה אותה ומסתלק הרוגז של בנו, ושמח בה, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ועל כך לא נראית הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בעולם הוא ברית להעמיד ברית ומגן על העולם, אם אין צדיק הרי הקשת להראות שהעולם עומד להאבד, אלא בגלל קשת זו.

פ' וראיתי לקשת שהיא המלכות ואזי לזכור ברית עולם דהיינו ברית שכרתי עמהם שלא לאבדם וז"ש צדיק איהו ברית למיקם בברית ואגין על עלמא ר"ל שצדיק הוא במקום המלכות הנק' ברית למיקם בברית הוא הברית שכרתי עמהם שלא לאבדם וזה ואגין על עלמא (מ"מ).

וע"י בב"ע סו ע"ב שהביא דברי זהר ופי', ז"ל, והוא מ"ש שסוד הקשת הוא נהורא דשמשא במיא [ה"ה אור הזכר בנקבה], והוא מה שניתן לנוקבא בסוד מים. וע"ז אמר דשוי קוב"ה בארעא והוא הגנה ממי המבול, שלא יגרום ח"ו שבירת הכלים מחדש, והוא ע"י הזווג דנהיר לנוקבא דרך דופן, והוא תלוי בראית העיינין בסוד הנסירה, שאף בעת שאין זיווג מ"מ מועיל הארתו לשלא יתבטל פרצופה מכל וכל, והוא ע"י הארת עינא פקחא דע"ק כמש"ל, עכ"ל.

מאיר היצירה

באד"ר (קמב ע"א) ותאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתיקוניו אתתקן תיקונא דכסותא דכיא והאי הוי אמה דכיא. ואמר דכיא לפי שה"ח נק' אורא דכיא⁶²⁶ כמ"ש בזהר בא"ז (רצה ע"א⁶²⁷).

ארכיה⁶²⁸ דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין וכולהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד, והן רמ"ח מ"ע שכולן הן מספרא דחסד כמ"ש בזהר ותיקונין, ותליין בפומא דאמה ששם הברית, וכיון דאתגלי יו"ד פומיה דאמה אתגלי חסד עילאה הנ"ל, עטרא דחסד, ולפי שהאמה הוא ג"כ נק' חסד כמ"ש שם, לכן אומר חסד (ז ע"ב) עילאה, והאי אמה חסד הוא דאתקרי, ותלי בהאי פום אמה, ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד דפום אמה. ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגלייא יו"ד דאמה, וכיון דאתגלי אקרי שלים הה"ד התהלך לפני והיה תמים, תמים ממש. דתמים הוא חסד כמ"ש בזהר (ח"ב טו ע"ב) ע"פ הצור תמים פעלו דאתהדר הצור למיעבד פעלו דתמים הנ"ל, גבורה אתהדר חסד⁶²⁹, כמ"ש (דברים ח טו) המוציא לך מים מצור החלמיש, וכתוב (שמואל ב' כב כד) ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני.

מאי⁶³⁰ קא מיירי רישא וסיפא, אלא כל דגלי האי יו"ד ואסתמר דלא עייל ליו"ד ברשותא אחרא להוי שלים לעלמא דאתי, ולהוי צריר בצרורא דחי, מאי ברשותא אחרא דכתיב ובעל בת אל נכר ובגין כך כתיב ואהיה תמים לו, ר"ל ואהיה⁶³¹ הוא בינה⁶³², עלמא דאתי, צרור החיים⁶³³ כידוע. דכיון דהוא תמים בגלויא דיו"ד ואשתמרה מעוני.

וכיון⁶³⁴ דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינן גבוראן בשמאלא דנוק' ואשתקע בנוק' באתר חד וארשים בערייתא כסותא דכל גופא דנוק', לפי שהחסדים עושין רושם בבליטה, והגבורות בשקיעה כמ"ש (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה. ויסוד דנוקבא נק' תהום כידוע (שער מאמרי רשב"י טו ע"ב), ודדכורא נק' הר ציון כמ"ש (תהלים קלג ג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון. וז"ש כהררי אל שהוא חסד, ונק' כסותא דכל גופא, לפי שבהם נכללים כל איברים דדכורא ודנוקבא כנ"ל ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין, ודנוקבא הם שס"ה היכלין כמ"ש בסוף

והנראה לכאורה דלפי דבריו יש לבאר, שראיית הקשת היא העלאת מ"ן מעצם הבריאה (והוא לימוד הזכות על קיום הבריאה בלי תלות במעשי בני אדם), אמנם מיירי בזיווג רק כדי קיום החיבור בין ז' ולא כדי להוליד תולדות שכן זה תלוי במעשי הצדיקים ודבר זה עוד לא התחיל. ⁶²⁵ שכן הם ה' נגד ה'.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד' צ ד ע"ב: האבות הן כלל כל העולם, והן מתלבשין בג' תיקונין דרישא דא"א גולגלתא ומ"ס וקד"א כמ"ש למטה (ו ע"א), וע"י קד"א בטש במוחא והוא אורא דכיא דגניז בע"י, וע"י אור זה נתגלה חסד עלאה וכו' ואבא מקבל מחסד, ואמא מגבורה בוצינא דקרדינותא, לכן נקרא אבא אורא דכיא, ואמא אשא דכיא וכו' וכן המוחין חו"ב דז"א נקראין אורא דכיא ואשא דכיא, ודעת דז"א נקרא אורא ואשא סתם. [וכן הוא בע"ח שער הנסירה פרק ז'].

⁶²⁷ ז"ל: הא תקונא דא מעתיקא קדישא לא אשתכח אלא כד נגיד מזלא דעתיקא קדישא ותלייא מניה ההוא מבועא דחכמתא (חסד) כד אימא אתמשכא ואתכלילת באורא דכיא ההוא חוורא נקיט אימא וניצוצא עאלת ונפקת ואתאחד דא בדא ואתעביד חד תקונא. תרגום: הרי תיקון זה שמע"ק לא נמצא אלא כאשר נמשך מזל של ע"ק תלויים ממנו אותו מעיין החכמה כאשר אמא נמשכת ונכללת באויר הטהור. אמא לוקחת אותו לבן, והניצוצ' העליון יצא. התאחדו זה בזה, ונעשה התיקון הא'.

⁶²⁸ והוא המשך דברי האד"ר הנ"ל.

⁶²⁹ נדצ"ל לחסד.

⁶³⁰ רבינו חוזר כאן לדברי האד"ר קמב ע"א.

⁶³¹ נדצ"ל ואה"ה.

⁶³² רע"מ בהר קח ע"ב.

⁶³³ זהר ח"א סה ע"ב.

⁶³⁴ רבינו חוזר כאן לדברי האד"ר קמב ע"א.

מאיר היצירה

תז"ח⁶³⁵, ובפ' בראשית (דף נא ע"ב) תחות אלין תלת מאה ושתין וחמש גידין כו' ובהווא אתר אקרי ערוה דכלה אתר לאצנעא להווא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל חמש גבוראן בהאי חסד דכליל בחמש חסדים כו' עד דנחית חסד עילאה ואתקיימו ואתבסמו תיקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד כו' ע"ש. ואמר שם (אד"ד קמב ע"א) ותאנא חמש ערייתא אתגליין בה בסטרא דדינין ה' ודינין ה' אתפשמו כו' יעו"ש, והן ה"ג נמצא כי בברית המעור כלול ה"ח וה"ג וזהו הזווג⁶³⁶, והמכריע שהוא המזווג צריך להיות כלול משניהם.

וכן הוא בברית הלשון, הן עשר נקודות שהן ע"ס כנ"ל. והן חמש כנגד חמש ה"ח וה"ג, כמ"ש בתז"ח דף עח ע"ד (יז ע"ג) והמשכילים עשר נקודין דקיימין לאנעא⁶³⁷ חמש מימינא וחמש משמאלא אורחא דאלין לקבל אלין חמש אינון רברבין בהאי גוונא זעירין⁶³⁸, ואמר שה' תנועות גדולות⁶³⁹ ימינא, וה' תנועות קטנות⁶⁴⁰ שמאלא, אתכלילו אלין באלין יעו"ש. וכן באותיות, כ"ב אותיות הן בנין גופא דז"א חסד, וה' אותיות מנצפ"ך הן גבורות בנין גופא דנוקבא וכולן נקבעו בלשון. וכ"ב אותיות הן ה"ח בה' מוצאות הפה כמ"ש בס"י בפ"ב (מ"ג), וה' אותיות מנצפ"ך הן ה"ג כידוע (סתרי תורה ח"א קא ע"א). וה' מוצאות כסדר הן ה"ס מחסד עד הוד כידוע (ע"ח שער דרושי הצלם פרק ב'), ולכן מנצפ"ך התחלתן מהיך⁶⁴¹ ונשלם גבורות החסד בשפה, שם ב' אותיות ממנצפ"ך⁶⁴², והוא בוצינא דקרדינותא שאמר בספד"צ בפ"ב (כא ע"ב) ו'ו' אתפתח באחרא דכתיב הולך לדודי למישרים בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא⁶⁴³, ר"ל וא"ו הוא לישן הדעת ואתפתח בפומא בבוצינא ששם עטרא דגבורה, ושם (שיה"ש ז י) וחכך כיון הטוב, שהוא יין דבינה, עיטרא דגבורה כידוע, הולך לדודי למישרים (שם) שהם ה' אותיות מנצפ"ך⁶⁴⁴ כמ"ש בז"ח שה"ש דף נ"ב ונ"ג (סו ע"ג), וכל דא בגין דנגילה ונשמחה בכך עשרין ותריין אתוון רשימין עילאין ודא הוא ב"ך, ורזא דא אשר זו ע"ג נשבעת להם בכך, ר"ל שאלו כ"ב אתוון נכללו בחג"ת כללא דז"א כמ"ש ב[זהר] פרישת בראשית (דף ט"ו וט"ז), וסוד השבועה הוא שבעה כידוע⁶⁴⁵, והם ג' פעמים ז' שנתחלקו בחג"ת כמ"ש שם (דף ט"ז ע"ב)

⁶³⁵ נב ע"א: גליף בתקפא גלידא דתקיפו חד ואפיק ט' ואיהו גרמא תשיעה דסלקא ביממא ונחית בליליא טמירא בתלת מאה ושתין וחמש דיוקניו טמירין אזלא ונחתא וקימא טמירין בין תרין דרועי דמלכא.

תרגום: חוקק בתקף הקפאון של תקיפות אחת ומוציא תשע והוא עצם תשיעי שעולה ביום ויורד בלילה טמון בשלש מאות ששים וחמשה דיוקנאות נסתרים הולך ועולה יורד ועומד טמונים בין שתי זרועות המלך.

⁶³⁶ כלומר גם בדכר שבזיווג יש זיווג מיניה וביה.

⁶³⁷ לאענאה – כך גרסת רבינו בנוסח התז"ח.

⁶³⁸ תרגום: והמשכילים עשר נקודות שעומדים להניע, חמש מימין וחמש משמאל. הדרך של אלה כנגד אלה, חמש הם גדולות, בזה צבעים קטנים.

וז"ל רבינו שם: והמשכילים עשר נקודין כו' - הן ה' ת"ג וה' ת"ק וכל ת"ק נגד ת"ג והן ימינא ושמאלא ה"ח וה"ג ע"ס ה' ימינים וה' שמאלים וימינא נקרא גדול האל הגדול ושמאלא נקרא קטן בסוד מאור הגדול ומאור הקטן ה"ח וה"ג שיורשין ז"נ: אתכלילו אלין באלין כו' - בסוד נקבה תסובב גבר וכן רוח בנפש כמ"ז ורוח הוא זכר ה"ח ונקבה נפש ה"ג וז"ש חמש משמאלא נפש כו'.

⁶³⁹ דהיינו א א או א, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לו ע"א ד"ה לקמ"י.

⁶⁴⁰ דהיינו א א א א א.

⁶⁴¹ עי' בע"ח שער דרושי הצלם פרק ב' (דף ד ע"ד) ז"ל, כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך.

כיצד אחע"ה מוצא א' עליון שבכולם, וכנגדה אות י' האחרונה מכל ה' אותיות מנצפ"ך.

⁶⁴² דהיינו מ' ופ' מבומ"ף (עי' לקמן פ"ב מ"ג).

⁶⁴³ ע"ש בביאורו של רבינו שבאות ו' גנוז בוצד"ק.

⁶⁴⁴ עי' לעיל ריש ג ע"ד שהם בחינה של הדעת.

⁶⁴⁵ עי' ע"ח שער דרושי הצלם פרק ב' (מ"ק). ועי' תיקו"ז עב ע"א: בוצינא קדישא ודאי פומך איהי סיני שבע הבלים דנפקין מפומך שכינתא שריא עליהו דאיהי בת שבע.

מאיר היצירה

וא' כללא דכולהו בת"ת בו ח' אותיות כמ"ש שם והן אבהן. נזכרה⁶⁴⁶ דודיך מיינ כיון דנתחבר כהדא כו' מסטרא דההוא יין דחדי כולא מישרים אהבוך מישרים אינון שאר אתוון דאשתארו, ומאן אינון מנצפ"ך דלית בכל אתוון דאיקרונ מישרים בר אינון ואינון דאתכפלו מישרים אלין באלין כו' ע"ש⁶⁴⁷, ואמר שם, דהא עשרין ותריין אתוון כללין בך אינון דאשתארו דאינון מישרים אהבוך לאתכללא עמך באינון עשרין ותריין אתוון⁶⁴⁸, ור"ל שאלו כ"ב אותיות חסדים נכללו בז"א⁶⁴⁹, וה' אותיות מנצפ"ך שהן גבורות נשתארו ונכללו בנוק, והן רוצין להתכלל ולהתבסס בכ"ב אותיות חסדים כנ"ל באדר"ר (קמב ע"א⁶⁵⁰) לאתבסמא ולאתכללא כו', ואמר שם (ז"ח טו ע"ד) אלין מישרים אינון אתוון טמירין גניזין גו עלמא עילאה כו', שהוא עטרא דגבורה גניז במעוי דאימא⁶⁵¹, ואמר שם (ז"ח טו ע"ד) והיינו מישרים אהבוך וכתוב אתה כוננת מישרים וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים, כולהו ברזא דאלין אתוון דאקרונ מישרים, ואלין אתוון כתרין גניזין גו עלמא דאתי אינון כו', כיון דמטו לההוא אתר דאיקרי אתה, כדין אתתקנו מישרים, והענין כי אתה נק' מלכות, כי א"ת הוא כ"ב אתוון מא' עד תי"ו, כמ"ש בפ' בראשית ד"טו ע"ב, א"ת כד נטיל אתוון כולהו כללא דכולא אתוון אינון רישא וסיפא, לבתר אתוסף לאתחברא כולהו אתוון בה"א ואתקרי אתה, וע"ד ואתה מחיה את כולם, ור"ל דאתחבר בה' אותיות מנצפ"ך כנ"ל, והוא סוד הוי"ה יה"ו הוא בז"א כידוע⁶⁵², והוא כ"א⁶⁵³ ועם קוצו של יו"ד כ"ב, וה' בנוק' ה' אותיות מנצפ"ך⁶⁵⁴, ושם אתתקנו מישרים, והן ה' נגד ה', והן עשר אותיות דשמא מפרש⁶⁵⁵, ואמר שם בשה"ש (ז"ח טו ע"ד) ועל דא תיאובתיה לאתחברא באינון אתוון למהוי כולא שמא שלים כו' יעו"ש, ואמר שם (ז"ח טו

⁶⁴⁶ המשך דברי הזהר חדש סו ע"ג.

⁶⁴⁷ ז"ל בשלימות: מישרים אהבוך מישרים אינון שאר אתוון דאשתארו ומאן אינון מנצפ"ך דלית בכל אתוון דאיקרונ מישרים בר אלין ואינון דאתכפלו מישרים אלין באלין מ' בס' נ' בן' צ' בץ' פ' בף' כ' בך' אלין מישרים אלין באלים ודא בדא.

תרגום: מישרים אהבוך מישרים אותן שאר האותיות שנשארו ומי הם מנצפ"ך שאין בכל האותיות שנקראו מישרים פרט לאלה ואלו שנכפלו מישרים אלו באלו מ' בס' נ' בן' צ' בץ' פ' בף' כ' בך' אלו מישרים אלו עם אלו וזה עם זה.

⁶⁴⁸ תרגום: שהרי עשרים ושתיים אותיות כלולות ב"ך אותם שנשארו שהם מישרים אהבוך להכלל עמך באותם עשרים ושתיים אותיות.

⁶⁴⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כה ע"א ד"ה כ"ב אתוון אתגליפו בגוניהון - ר"ל כנגדן כ"ב אותיות שבתורה, ט' וי"ג, הן כ"ב תקונין בז"א, וכנגדן כ"ב אותיות התורה שהן בז"א כידוע (פע"ח שער עמידה פרק ז'), כמ"ש בא"ר (דף קלט ע"א) והאי דיקנא שלימותא דפרצופא עד עשרין ותריין אתוון דאורייתא קדישא, וכן (קלב ע"א) ותניא עד כמה זהירין אלין תיקוני דיקנא עד בחושבנא דאלין תליסר אשתכח, ובפרשת נשא (דף קמו ע"ב) ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן עד לקבל כ"ב אתוון מכילן דרחמי דכליל כלא ע"ש, ובא"ז (דף רצה ע"א) באלין תקרובין דבוסמא שארי דיקנא לאתחזאה עד בך יברך ישראל, וזהו שם של כ"ב בז"א כידוע בת"ת, והן כ"ב תקונים דדיקנא שלו שהוא בתפארת.

⁶⁵⁰ ז"ל: בת מי זהב אתבסמו ואתכלילו דא בדא מי זהב רחמי ודינא עד כאן אתדבקו אתתא בדכורא בסטרוי מתפרשין בדרועין בשוקין.

תרגום: "בת מי זהב" - נמתקו ונכללו זה בזה. "מי זהב" - רחמים ודין. עד כאן שנדבקו האשה בזכר, בצדיהם נפרדו, בזרועות ובשוקיים.

⁶⁵¹ עי' אד"ז רצב ע"ב, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א ד"ה ומחסד.

⁶⁵² עי' זהר משפטים קד ע"א.

⁶⁵³ גימ' של יה"ו.

⁶⁵⁴ עי' לעיל ריש ג ע"ד שאותיות מנצפ"ך הם בחינה של הדעת.

⁶⁵⁵ יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

מאיר היצירה

ע"א) וכדין ירתא שמא דא את בתראה דבשמא קדישא לאתקרי אוף הכי ברוך⁶⁵⁶ כו', כידוע⁶⁵⁷, כדין כולא איהו שמא שלים כו' ע"ש.

נמצא כי בלשון ג"כ ה"ח וה"ג כלולין בה"ח כנ"ל, משא"כ במילת המעור, ששם כלולין ה"ח וה"ג ביחד, וז"ס שם יהו"ה י"ה באו"א ו"ה בזו"ן, כי או"א הן חמש כנגד חמש ודעת חמש מכריע הן י"ה, זו"נ הן חמש נגד חמש ויסוד (וי"ב של מנצפ"ך⁶⁵⁸ וגם שרש של י"ב⁶⁵⁹ בריתות של הדעת כמש"ל) מכריע הן ו"ה, ה' דידה וה"א שלו, ויסוד ששי ובו כלול יסוד דנוקבא, לכן בו ו', ובנוקבא ה' לבד, וכאן בס"י אין מדבר רק בזווג עליון נשיקין⁶⁶⁰ אצילות זו"נ שהם נאצלו בידים ע"י או"א, כמ"ש (ישעיה מח ג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, שהן ה"ח וה"ג שבב' הידים, כמ"ש (תהלים ח ד) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך, והן ב' עטרין דגניזין באו"א דאחסינו לזו"נ, וז"ש אף ידי כו' גבורות לנוק' וימיני כו' חסדים לז"א, (ישעיה מח ג) קורא אני אליהם יעמדו יחדיו⁶⁶¹, שהוא הזווג לאתבסמא דא בדא כנ"ל, ועל ענין זה הולך כל ס"י ומבאר הכל ע"י אותיות התורה, כל האיברים, וכן שמים וארץ והזמן כמש"ל (ג ע"א), וגוף וברית א' (זהר ויקרא ד ע"א), שהן ב' הבריתות, כן או"א וזו"נ כולם, וז"ס שם הוי"ה שהכל א', לא אבא בעיר (הושע יא ט) כידוע⁶⁶², ה' אחד ושמו אחד⁶⁶³, כמ"ש בתז"ח (מה ע"ג⁶⁶⁴) {ז ע"ד} ע"ש.

⁶⁵⁶ בביאור סוד תיבת ברוך יש כמה משמעויות, עי' לקמן הערה 902, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ג ד"ה וזהו שני, שזה כינוי לעטרת היסוד, וכן דף ל ע"א, שזה כינוי ליסוד דנוק'.
⁶⁵⁷ נלענ"ד שתיבת 'כידוע' הוא ט"ס שהרי יש שם אחרי כן תיבת "כו" שהוא לכאורה בא להורות על המשך הז"ח היא: דכתיב ברוך ה' אלקי כו' דוד אבי דכד אתקרי ברוך. אמנם מו"ר שליט"א אמר שכוונתו לרע"מ עקב רעא ע"א הו"ד לקמן הערה 902, ועי' שעה"כ כט ע"ג.

⁶⁵⁸ מ"ם נר"ן צד"י פ"ה כ"ף, סה"כ י"ב אותיות.
⁶⁵⁹ קשה להולמו לאיזו בחינה כוונתו, ואולי צ"ל "ב' בריתות", דהיינו ברית המעור וברית הלשון. ויותר נראה דכוונתו ל"ב האותיות הפשוטות של הדעת.
⁶⁶⁰ עי' לקמן יא ע"א.

⁶⁶¹ עי' זהר ח"ב כ ע"א: נטה ימינו וברא העולם שלמעלה נטה שמאלו וברא העולם הזה הדא הוא דכתיב (ישעיה מח ג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו וכלם ברגע אחד (ובשעה אחת נבראו).
תרגום: נטה ימינו וברא העולם של מעלה נטה שמאלו וברא את העולם הזה זהו שכתוב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדיו וכולם ברגע אחת (ובשעה אחת נבראו).

⁶⁶² עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב ד"ה לא הוו וז"ל, כ"ז שאין זיווג בין זר"נ ג"כ אין זיווג בין או"א, כמ"ש (תענית ה ע"א) שאין נכנס בירושלים של מעלה עד כו', ע"כ. ועי' תיקר"ז יט ע"ב וע"ח שער הזיווגים פרק א'.

⁶⁶³ עי' גמ' פסחים דף נ ע"א: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידנא לאו אחד הוא אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד מאי אחד אטו האידנא לאו שמו אחד הוא אמר רב נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביר"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד נקרא ביר"ד ה"י ונכתב ביר"ד ה"י סבר רבא למדרשה בפירקא אמר ליה ההוא סבא לעלם כתיב רבי אבינא רמי כתיב זה שמי לעלם זה זכרי לדר דר אמר הקדוש ברוך הוא לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביר"ד ה"א ונקרא אני באל"ף דל"ת.

⁶⁶⁴ וז"ל: אמר רבי אלעזר אבא והא שמענא דאתון דשמא קדישא הכי אנון י' בפרודא מן ה' ו' מן ה' ולא מתחברין עד דישראל יפקון מן גלותא אמר לו ברי אית אתון דאנון לבושין דקודשא בריך הוא דאתקריאו על שמה דאתבריאו הדא הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו ואלין בפרודא וכד אתחברן במנינא תלת עשר לעלא ותלת עשר לתתא וסלקין עשרין ושית יהו"ה כחשבן אח"ד אח"ד כדכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אבל אתון דיחודא בארץ אצילות לאו תמן חשבנא ולא פירודא ובגין דא ונהר יצא מעדן וגו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים בזמנא דייתי פרקנא יתקים ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ.

תרגום: אמר רבי אלעזר אבא והרי שמעתי שאותיות השם הקדוש כך הן י' בפרוד מן ה' ו' מן ה' ולא מתחברות עד שישראל יצאו מן הגלות אמר לו בני יש אותיות שהן לבושים של הקדוש ברוך הוא שנקראו על שמו שנבראו זהו שכתוב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו ואלו הם בפרוד

מאיר היצירה

וזהו בפרשות אבל בכללות נקודות הן רוח ה"ה, ואותיות ה"ג, וז"ס הקמרת (שמות ז לד) קח לך סמים, הן קשט וקלופה חו"ב, נטף כתר, ושחלת וחלבנה יסוד ומלכות, סמים ה' סמים מור וקציעה נרד ורכוב וקנמון ה"ח, ת"ק פרסה (זהר לך לך עו ע"ב) מחסד עד יסוד, ולבונה זכה אור מקיף⁶⁶⁵, ויסוד מקבל מוחין דא"א, כמ"ש בסוף תו"ח (נב ע"א)⁶⁶⁶ ודאבא הן ט' נקודות שא' כללי, ודאמא כ"א אותיות כנ"ל, ולכן (כדיתות ו ע"א) בורית כרשינה תשעה קבין ששפין בה את הצפורן שתהא נאה, מצד החסד, כי נאה לעולם מצד החסד, ועזה מסמ' דגבורה, יין קפריסין מצד הבינה סאין תלתא וקבין תלתא כ"א קבין, שתהא עזה מסטרא דגבורה, ועוד חו"ג על כל הקמרת מלח רבע הוא חסד שממתקת הבשר, מעלה עשן כל שהוא מסטרא דגבורה שעולה כעשן כידוע⁶⁶⁷, ולכן כל שהוא, ולכן היה מתמר והולך כמקל כידוע⁶⁶⁸ בסוד הגבורות⁶⁶⁹, ונכללו כל הד' מוחין מהן, זה מצד חסד, וזה מצד גבורה, ולכן אמרו⁶⁷⁰ שמלח על השולחן מגין מן היסורין

וכשמתחברים במנין שלש עשרה למעלה ושלש עשרה למטה ועולים לעשרים ושש יהו"ה כחשבון אח"ד אח"ד ככתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אבל אותיות היחוד בדרך אצילות אין שם חשבון ולא פרוד ומשום זה ונהר יצא מעדן וגו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים בזמן שתבא גאלה יתקים ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ (נאמר היא חברון שעתיד הקדוש ברוך הוא לחברם כאחד וזהו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ).
ע"י שעה"כ יג ע"ג.

⁶⁶⁶ ז"ל: לבתר עאל לגבי אבא ואמא וממה דיהבי לה יהיב איהו ואשלים לשבעין אתגלי ביממא אתחם לתריסר תחומין שבעין תמרים ותריסר מבויעין דנבעין בה תלין זכאין אקרון על שמה בכל מיכל וכל עבורא דכל עלמא איהו לקיט ואיהו יהיב בריך דוכרנה לעלם ולעלמי עלמיא.
תרגום: אחר כך נכנס לאב ולאם וממה שנותנים לו הוא נותן ומשלים לשבעים מתגלה ביום ונתחם לשנים עשר תחומים שבעים תמרים ושנים עשר מעינות שנובעים בו תלויים הצדיקים שנקראים על שמו כל מאכל וכל תבואה של העולם הוא לוקט והוא נותן ברוך זכרו לעולם ולעולמי עולמים.

בהגר"א: לבתר עאל כו' וממה דיהבי ליה כו' - ר"ל כי זהו חלקו שהן תרין עטרין דאחסינו ליה כמ"ש במלך שלמה צדיק כנ"ל בעטרה כו' והשבעים שנה נגד ז' ימים לכן בשבת נגד מלכות אין הכנה כלל אבל כל יום ולקטו עומר כו' ביום הששי לחם משנה שהן עשרים שנה ולכן עד עשרים שנה אין מענישין למעלה כי א"א אין שם דין כלל ולמטה עד י"ג שנה כי אימא מתפשט ז"ת דילה למטה כידוע.

⁶⁶⁷ ע"י זהר ח"ב ריח ע"ב: כגוונא דא קטרת כל מאן דארח בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה מברר לביה בברירו (דנהירו בחדוה) למפלח למאריה ואעבר מניה זהמא דיצר הרע ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוה דבשמיא בגין דקטרת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין וכמה דציץ הוה קאים על ניסא אוף קטרת דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת.

תרגום: כמו כן הקטרת כל מי שהריח באותו עשן כשעלה אותו עמוד מאותו מעלה עשן היה מברר את לבו בברור (באורה בשמחה) לעבד את רבונו ומעביר ממנו זהמת היצר הרע ולא היה לו אלא לב אחד כנגד אביו שבשמים משום שקטרת היא שבר ליצר הרע ודאי בכל הצדדים כמו שציץ היה עומד על נס אף קטרת שאין לך דבר בעולם לשבר את הצד האחר פרט לקטרת.

⁶⁶⁸ ע"י זו"ח מג ע"ב: תננא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעילא באורח מישר כיטורא דקולפין אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל סייפי עלמא באורח מישר הוה סליק וכד לא סטא לימינא ולשמאלא כדן רעותא קיימא לעילא ותתא וקב"ה אתרעי בעובדין דישראל בחביבו יתיר.

תרגום: עשן הקרבן כשהיו ישראל צדיקים העשן היה עולה למעלה בדרך ישרה כעטור של מקלות אם לצד מזרח אם לצד מערב או בכל קצות העולם בדרך ישר היה עולה וכשלא סטה ימין ושמאל אם הרצון היה קיים למעלה ולמטה והקדוש ברוך הוא מרצה במעשי ישראל בחביבות יתרה.

⁶⁶⁹ כל עליה היא בבחינת מים נוקבין, וכן מ"ן היא דווקא בסוד גבורות, שמתגברים על המצב הקיים. והנה על אף שגבורות לעצמם הם קצה ואינם מתייחסים לקו האמצעי ולדרך הישרה, אמנם כאשר הגבורות ממותקות, אז הם מתבטלים לקו האמצעי, ולכן עולים ישר.

⁶⁷⁰ ע"י תוס' ברכות מ ע"א ד"ה הבא מלח, ז"ל: רבי מנחם היה מדקדק מאד להביא מלח על השלחן כדאיתא במדרש כשישראל יושבין על השלחן וממתינין זה את זה עד שיטלו ידיהם והן בלא מצות השטן מקטרג עליהם וברית מלח מגין עליהם, ע"כ.

מאיר היצירה

מג"ש נאמר ברית במלח וברית ביסורין מה מלח ממתקת כו' (ברכות ה ע"א), ועל שניהם נאמר ברית כי שניהם נכללו בברית כנ"ל.

אופן ג'

עשר ספירות כו' במספר כו' חמש כו' – כי עשר ספירות הן ה"ח וה"ג, ומתגלין באצבעות בימין ושמאל הו"ג וכן ברגלים, והענין כי ב' עלמין הן עלמא עילאה ועלמא תתאה⁶⁷¹, הנסתרות והנגלות כו'⁶⁷², והן חו"ב עילאין וזו"ן תתאין, חו"ב הן מתגלין בידיהם ה"ח באבא וה"ג באימא⁶⁷³, וכן זו"ן ברגליו איהו בנצח כו'⁶⁷⁴, וז"ס ז"א שנק' תם שכולל

ועי' ספר הליקוטים (תהלים לו): ודע, כי כל מה שנאמר זיווג כמעט בכל המקומות, זיווג, הוא זה שיתחברו הה' חסדים עם הגבורות למתקם, ואז כל העולם בשלום. וכמעט רוב הדרושים הם על זה הדרך. ובזה תבין, למה אנו אוכלים הלחם בשלחן עם המלח, לפי שהמלכות נקראת ים המלח, ששם הדינים. וגם שם מתתקנים הדברים, שאלמלא המלח, אינם נאכלים כמה דברים לרוב מרירותם.

⁶⁷¹ עי' זהר ח"א לד ע"א: ותרין עלמין נינהו עלמא עילאה ועלמא תתאה תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם מלך עלאה ומלך תתאה.

תרגום: ושני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון.

עי' ע"ח שער הצלם פרק א' שכל עולם הוא בחי' נוק', הרי הם בינה ומלכות. ועי' זהר ח"א ויחי רמח ע"ב (ביאורים ח"א נט ע"ג).

ועי' עוד שם יח ע"א: עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתאה (ישעיה ו א) ואראה את אדנ"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח).

תרגום: העולם הנגלה מתייחד גם כן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון, "ואראה את ה'", "ויראו את אלהי ישראל", "וכבוד ה' נראה", "וירא כבוד ה'".

⁶⁷² כלומר כמש"כ (דברים כט כח) "הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם", ועי' תיקו"ז עא ע"א: ב' תרין היכלין לתרין אתוון דאינון י"ה ועליה אתמר אלקי"ם הבין דרכה והוא ידע את מקומה ומאי ניהו תרין היכלין אלן אלא חד איהו אה"ה ותניינא אדנ"י ותרוייהו אינון כנויין לתרין אתוון י"ה אבא ואימא והכי סליק חושבן אה"ה אדנ"י וחושבן אלקי"ם לחושבן כנו"י ובה גניזין אבא ואימא ודא איהו הנסתרות לה' אלקינו י"ה ודא אינון סתירין וגניזין ואינון סתרי דאורייתא ממש ובגין דאינון סתירין צריך דלא לגלאה לון ודא איהו רזא דעריין דאתמר בהון ערות אביך וערות אמך לא תגלה לא תגלה ודאי מן כסויה דלהון.

תרגום: ב', שני היכלות לשתי אותיות, שהן י"ה. ועליו נאמר "אלהי"ם הבין דרכה והוא ידע את מקומה". ומי הם ב' היכלות הללו, אלא אחד הוא אה"ה, והשני אדנ"י, ושניהם הם כנויים לשתי אותיות י"ה, אב ואם. וכך עולה חשבון אה"ה אדנ"י וחשבון אלה"ם לחשבון כנו"י, ובה גנוזים האב והאם. וזהו "הנסתרת ליהו"ה אלהינ"ר", י"ה, ואלו הם נסתרים וגנוזים, והם סתרי תורה ממש. ומשום שהם נסתרים, צריך שלא לגלותם, וזהו סוד העריות, שנאמר בהם "ערות אביך וערות אמך לא תגלה", לא תגלה, ודאי מהכסוי שלהם.

⁶⁷³ שהם מלבישים את הידים דא"א.

⁶⁷⁴ מושג זה של איהו בנצח ואיהי בהוד מובא בע"ח שער אנ"כ פרק ט' ועוד כמה מקומות בשם הזה, אמנם חפשי בספרי הזהר המצויים בידינו ולא מצאתי. איברא עי' לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג, שמביא מקור לזה מתיקו"ז לד ע"א: תא חזי יקו"ק אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יקו"ק לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י, ע"כ. וז"ל רבינו בביאורו שם ד"ה והיא משבחת כו' - ר"ל בהו"ה אק"ק. והענין, כי הו"ה אק"ק שרשם בחו"ב והו"ה אדנ"י שרשם בנו"ה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד. וז"ש בפנים ת"ח הו"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', עכ"ל (הערת העורך: ואולי מתיקו"ז קכד ע"ב: איהו לח מסטרא דחכמה, איהו קר מסטרא דאימא, איהו בחמימו סגי בגין דאור קדמאה נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח ואימא דאיהי חמימא נטילת בגבורה והוד).

ועי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, אר"א (דאצילות) הן בב' ידים (דא"א) כידוע וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וזו"ן ברגליו איהו בנצח ואיהי בהוד, עכ"ל (עי' לש"ו כללים ח"ב טז ע"א לגבי איהו בנצח ואיהי בהוד, דעיקר יניקת הנוק' לעולם הוא מההוד, ואפילו כשזו"ן בכל רוחב נה"י דא"א). הנה נתבאר כאן שזו"ן מתלבשים על הרגליו. והנה בבחינה זו גודל הרגלים שווה, והם עומדים א' מול השני, משמע ש'איהו בנצח ואיהי בהוד' הוא מציאותם של נו"ה כאשר זו"ן הם פב"פ וקומת נוק' כקומתו של ז"א. אמנם עי' במש"כ רבינו

מאיר היצירה

הכל⁶⁷⁵, ונק' שם הוי"ה, כי חג"ת שכולל ג"ר חב"ד דעת במקום הכת"ר⁶⁷⁶ שכולל כל הע"ם חו"ג, וכן הוא ת"ת, נוי"ה כולל זו"ן ויסוד שניהם, וז"ש במילת הלשון, שהוא דעת כידוע, ומעור ביסוד, וכלל כולן הוא כ"ב, והבריתות אינן נחשבים בפני עצמם, שאינן אלא כלל הקצוות, לפיכך שם הוי"ה אינו אלא ד' אותיות או"א וזו"ן, וכן ח"ג נוי"ה, ואינו דומה כלל הדעת לכלל היסוד, שדעת כולל חו"ג ביחד, והן חמשה⁶⁷⁷, אבל ביסוד נכלל כולם לאחד, וידוע שאמצעי נוטה לימין ונכלל בו⁶⁷⁸, לכן השם הוא הוי"ה היו"ד כולל הדעת והוא"ו כולל היסוד כנ"ל.

(פ"א מ"ד) עשר ספירות בלימה⁶⁷⁹, עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה, הבן בחכמה וחכם בבינה⁶⁸⁰, בחון בהם, וחקור מהם, והעמד דבר על בוריו, והשב יוצר על מכוננו⁶⁸¹

בביאורו על תיקו"ז (קג ע"ב ד"ה לזמנין), שאיהו בנצח איהי בהוד הוא בדווקא כאשר ז"א ונוק' עומדים בצורה של מאור הגדול ומאור הקטן (כלומר העמדת זו"ן א' למעלה מהשני), ולא בבחינת ב' מאורות הגדולים (כלומר כאשר הם עומדים פנים בפנים). ולכאורה הדברים סותרים זה את זה, וצ"ע.

והנראה אולי לחלק, שביהל אור מדבר בנ"ה דא"א שם אין בחי' מאור הגדול ומאור הקטן ממילא הם תמיד עומדים פב"פ ובאותה קומה, ואילו בביאור תיקוה"ז מדבר על נוי"ה דאצילות שם יש עליות וירידות, ולכן איהו בנצח ואיהי בהוד הוא דווקא כאשר הם זה למעלה מזה. אמנם צריך אני לרב בזה וצ"ע.

⁶⁷⁵ עי' זהר ח"א קמו ע"א: פתח ואמר (בראשית כה כז) ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה והוא אתמר ויעקב איש תם יושב אהלים איש תם גבר שלים כתרגומו יושב אהלים אמאי איהו תם בגין דאיהו יושב אהלים דאחיד לתרין סטרין לאברהם וליצחק. תרגום: פתח ואמר, "ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה", והרי נאמר "ויעקב איש תם יושב אהלים". "איש תם", גבר שלים [אדם שלם] כתרגומו. "יושב אהלים", למה הוא תם, משום שהוא יושב אהלים, שאוחז את שני הצדדים, את אברהם ואת יצחק.

⁶⁷⁶ עי' ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח'.
⁶⁷⁷ מו"ר שליט"א הסביר שבדעת הגבורות נכללים בחסדים ולא נפרדים. אמנם עי' לעיל ו ע"ג: דעת דא"א מכריע בין חו"ב המלבישים ב' הידים, שבו כלול כל העשר, וצ"ע.

⁶⁷⁸ עי' תיקו"ז ל ע"א: רננו צדיקים בה' ודא דרגא דצדיק חי עלמין ומתמן רנה וביה פורקנא הה"ד (ירמיה כג ה) צמח צדיק ודאי דאיהו עשיראה וצדיק נטיל משמאלא ועמודא דאמצעייתא מימינא הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו.

תרגום: "רננו צדיקים בה'", וזו דרגה של צדיק חי העולמים, ומשם רנה, ובו הגאולה. זהו שכתוב "צמח צדיק", ודאי שהוא עשירי, וצדיק נוסע משמאל, ועמוד האמצע ימין. זהו שכתוב "מימינו אש דת למו".

עי' תז"ח כו ע"ד: ת"ח כל אתון אינון מסטרא דאתון דאורייתא דכלילין בשכינתא וצדיק איהו נטיל לשמאלא קץ חי דאיהו יצחק בהיפוך חי עלמין קשיר בשמאלא ושכינתא ותנאה מסטרא דשמאלא אתמר בה (בראשית א ב) והארץ היתה (מסטרא דימינא תוהו ובוהו) [תהו ובוהו] ומסטרא דימינא ובהו] בו הוא מסטרא דעמודא דאמצעייתא.

תרגום: בא וראה, כל האותיות הן מצד אותיות התורה שכוללות בשכינה, וצדיק נוסע לשמאל, קץ חי שהוא יצחק בהפוך. חי העולמים קשור בשמאל, ושכינה תחתונה מצד שמאל נאמר בה "והארץ היתה". מצד הימין תהו ובהו, בו הוא מצד עמוד האמצעי.

⁶⁷⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח נ ע"ג וז"ל, [מה שכתוב] בס"י ע"ס בלימה שהן מסט' דחכמה ועשר חכמות אתקריאו ע"ס מסטריה, עכ"ל. ועי' לעיל דף ו' ע"א, שמביא את דברי התז"ח, וכותב ע"ז כי כל האצילות הוא ע"ש יו"ד חכמה כידוע ומחכמה נאצלו, כמ"ש כולם בחכמה עשית, והן יו"ד נקודין דנפקין מחכמה והם ע"ס.

והנה עי' תיקו"ז סח ע"ב שי' המאמרות הן עשר ספירות הכלולים בחכמה וכו', ועי' שם בביאור (סח ע"ד ד"ה כליל עשר ספירן). ומבאר הלש"ו (כללים ח"א מט ע"א) שכל הי"ס לא נתגלו אלא על ידי מדת החכמה, שכן מצד מידת הכתר לא היו יכולים הספירות להתחלק לעשרה מרוב אחדותו. ועל אף שהי' מאמרות כוללים גם את ספירת הכתר, אבל הכתר אינו יכול להיות ניכר אלא אחרי שנגלה החכמה. באמת יעויין מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח ב ע"א, דכתר הוא בכלל י' המאמרות.

מאיר היצירה

עשר ספירות בלימה עשר ולא כו' – (עי' ליקוט סוף הספר כב ע"ד סי' ב') אמר שאע"פ שכאן הוא בחכמה⁶⁸², אל תאמר שהתחלתן הוא מחכמה ולא מכתר שהוא מלכות של עולם שלמעלה ממנו, וע"ז אמר אליהו (הק' תיקו"ז יט ע"א) כתר מלכות, ויהיו רק תשע, ועוד כי כתר שבאריך נחלק לשנים גולגלתא וקרומא, וגולגלתא הוא מלכות שלמעלה והוא שורש עשר ספירות, וקרומא הוא כתר של מטה, וכן הוא בכתר של עשר ספירות הכללים⁶⁸³ שנחלקין לעתיק וא"א, ולכן מחלק לקמן (פ"א מ"ט, ומ"י) הרוח לשתים רוח ורוח מרוח, אל תחשוב כי הבחינה הראשונה אינה נחשבת כי התחלת הל"ב נתיבות שבהן הותחל להתפרש הע"ס הוא בחכמה, כמ"ש (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות (והחכמה) כו', וכן בא"א שנק' חכמה קדומה לעתיק, וכן בקרומא שנק' גם כן חכמה (ח ע"א) לגולגלתא⁶⁸⁴, וכן לקמן (פ"א מ"י) בחושבן הע"ס הזכיר הכ"ב אותיות בספירה השניה, מ"מ ספירה הראשונה בכללם⁶⁸⁵.

וידוע שמלכות האחרונה נוק' דא"א לא השיב בכלל הע"ס⁶⁸⁶ כמו שיתבאר לקמן, רק נכלל בבחינה ראשונה של כתר, לכן אמר שאל תחשוב מלכות נוק' ויהיו אחת

⁶⁸⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, ש"הבן בחכמה" היא בחינה של זיווג או"א עלאין, "וחכם בבינה" היא בחינת ישו"ת (יד ע"ג ד"ה וענין ג'). ועי' ע"ח שער או"א פרק ג, ז"ל, אבא ואמא זה מחד ולמטה, וזה מגבורה ולמטה, נמצא כי חג"ת דבינה, ונצח הוד יסוד דתבונה כנזכר בסוד ליל פסת, אך ג"ר הם א"א. ואבא בירר משם ב"ן ז"ת דחכמה דב"ן, ואמא ביררה ו"ת דבינה דב"ן, ושניהן או"א לקחו בינה דמ"ה. ואו"א נחלקו לד' פרצופים, כי אבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא לבונה ותבונה, והנה המוחין שלהם נעשו ע"י חג"ת דא"א אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דאו"א. ואז אבא ויש"ס עומדין זה תחת זה בקו ימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה תוך זכר דא"א, ובינה ותבונה זה תחת זה בקו שמאלי דא"א, כי שם נוקבא דא"א שבתוכה גבורות דב"ן. והמוחין נעשין ע"י זוג מזל הח' דדיקנא דא"א עם מזל הי"ג, זה זכר וזה נקבה, ונעשין מוחין לאו"א כנ"ל, וכן בקונטרס החברים ששמעו הם. ומזל הח' נותן לבדו ה"ח לאבא, ומזל הי"ג נותן לבדו ה"ג לאמא. והנה מ"ה דאבא הוא לאבא, וב"ן דאבא לנוקבא דאבא הנקרא בינה, בסוד (ס"י פ"א מ"ד) הבן בחכמה, והוא י' שבשם (נ"א ו"ד שבי"ד). ומ"ה דאמא ליש"ס, וב"ן דאמא לתבונה בסוד (ס"י פ"א מ"ד) וחכם בבינה, והוא ה' שבשם כזה ז"ל. נמצא כי אבא ויש"ס כולו מ"ה, ובינה ותבונה כולו ב"ן. יען כי ב' אלו בימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה, וב' אלו בשמאל דא"א ששם הגבורה דב"ן. ועיין במ"א איך בינה דאבא מזדווג עם אמא, וכפי הנראה כי בינה דאבא הוא יש"ס או אפשר שהוא ב"ן דאבא עצמו. ועי' אריכות בענין זה בפע"ח תפילין טז.

⁶⁸¹ פי', כשתחשוב בלבך על בורא עולם מה הוא ואיך חנייתו בכל מקום ומעשיו בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר הסר המחשבה מלבך ואם רץ לבך למחשבה זאת חושה ומהר ואל תהרהר ושוב ליחוד מקומו של עולם לעבודתו וליראתו וכו' ועל דבר זה נכרת ברית שלא לחשוב באלקותו שאין כל החכמים יכולין לידע (נפה"ח שער ג' פרק ו').

⁶⁸² כלומר שהם מושרשים בל"ב נתיבות החכמה, ועי' לקמן ח ע"א שם משמע שכל הי"ס כאן הם פרטים בחו"ב.

⁶⁸³ אם כן בע"כ אין המדובר בעשר ספירות הכלליים אלא בפרטי א"א.

⁶⁸⁴ עי' אד"ז רפח ע"א שמעמיד כי הג' רישין בא"א הם כסדר זה גלגלתא, קד"א ומו"ס והם כנגד כח"ב. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"א בחד גולגלתא.

⁶⁸⁵ עי' בתז"ח (דף עג ע"א (ב ע"ב)) אדם הגדול חכמה ועשר חכמות אתקריאו עשר ספירות מסטריה וכמ"ש (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית. וז"ל רבינו, ועשר חכמות כו' - ר"ל שע"ס נקראו חכמות מסטריה, ואפילו כתר עליון שהוא למעלה ממנו, וז"ש וכתר כו', וכל עניינו לפרש אימא כו', אתפשטותה בשבע, עכ"ל. ועי' לש"ו (כללים ח"א מט ע"א) שכל הי"ס לא נתגלו אלא על ידי מדת החכמה, שכן מצד מידת הכתר לא היו הספירות יכולות להתחלק לעשרה מרוב אחדותו. ועל אף שי' המאמרות כוללים גם את ספירת הכתר, אבל הכתר אינו יכול להיות ניכר אלא לאחר שנתגלתה החכמה. ואכן יעויין בביאור רבינו על תז"ח ב ע"א, דכתר הוא בכלל י' המאמרות.

⁶⁸⁶ עי' לש"ו כללים ח"א נו ע"ג שיש ב' בחי' דמלכות: א' בפנימיות והיא שורש כולם ועצמות כולם, ויש גם בחי' אחרת והוא יציאתה לגילוי פרטי ולפרצוף בפני עצמו ובחסרון היחוד הראוי. והבחי' הב' לא שייך בא"א ובעקודים.

מאיר היצירה

עשרה⁶⁸⁷, וכן הוא בספירות הפרטיות של כל פרצוף שמסתיים ביסוד, ומלכות נוקבא היא עמרת בעלה שעולה עמו ואינה יורדת⁶⁸⁸, אבל בע"ס הכללים עתיק אינו מן המניין, אבל מלכות נוקבא דו"א היא המשלמת לעשר, ולכך אמר עשר ב' פעמים, עשר ולא מ' בפרטיות, עשר ולא י"א בכלליות.

וכן להיפך כי מ"מ מלכות ספירה אחת היא, או למעלה נחשבת, או למטה, וכן שלא תחשוב כי היא אינה בחשבון כי היא נכללת מכולם, וכן למעלה היא שרשית של כולם, אעפ"כ היא במספרם.

ובמספר ג"כ אל תחשוב שעשר הוא חוזר לא', כי הוא אחד של עשירית, ועשרים שנים, וכן במאות ואלפים, והוא כלל כל האחדים, וכן שלא תחשוב שאחד אינו בכלל המספר כמו שחשבו בעלי המספר⁶⁸⁹, כי הוא שרש כל מספר ויסודו, ולכן אמר ולא תשע, ואמר ולא אחת עשרה, הואיל ועשר אע"פ שמשם מתחיל אחדות העשיריות, אעפ"כ נחשב עמהם, לא תחשוב ג"כ האחת עשרה, אע"פ שמשם מתחיל האחדות העשרים, מ"מ תחשוב עמהם.

ובגופים⁶⁹⁰, שאל תחשוב הנקודה הנושאת שהיא שרשה וגם כללות הגשם ויהיו אחת עשרה, או שלא תחשוב שניהם, כי הנקודה שרשה, והגשם כללות, ולכן אמר ולא כו', כי שניהם הם אחד, כמ"ש לקמן (משנה ז) נעוץ סופן בתחילתן, וכן הוא בספירות כנ"ל.

⁶⁸⁷ אלא מחשיבים את עתיק וא"א כשתים על אף שהם ב' בחינות של הכתר, ועי' לקמן משנה ז' שזה מש"כ נעוץ סופן בתחילתן.

⁶⁸⁸ כלומר שהיא פרצוף בפני עצמה, דהיינו שהיא למטה ממדריגתו. ועי' ע"ח שער השבירה פרק ח', שכותב שמלכות היא עיגולים ולכן אין בז"א אלא ט' ספירות בלבד, ועי' ע"ח שער עיגולים ויושר פרק ה' וז"ל, כי בחי' המלכות שבכל פרצוף ופרצוף מאלו הה' פרצופים הוא באופן זה, כי מלכות אשר בפרצוף זכר כגון אבא וז"א הנה המלכות שבו הוא בחי' עטרה שעל הצדיק הנקרא יסוד, בסוד ברכות לראש צדיק וכו' ואם הוא מלכות בפרצוף נוקבא, כגון אימא ונוקבא דז"א הנה המלכות שבה הוא ג"כ בחי' עטרת היסוד שבה, עכ"ל.

ועי' עוד שם שער כז פרק א' שבז"א יש ט"ס בלבד. והנה לעניין ש"עולה עמו ואינה יורדת" עי' ע"ח שער נסירה א וז"ל, אח"כ זמן היניקה ואז יצא ז"א למקומו כולל ו"ק באורך והוא ו' דה"ה והיא גדולה כי בהיותו תוך ה' דבינה היה ו' זעירא ועתה ו' זו ראשה עב כי שם המל' עמו ואחר הראש מתפשט הוא"ו בדקות והטעם שהאשה עולה עמו ואינה יורדת עמו הנה אע"פ שהוא עתה בסוד הו"ק עכ"ז יש לו ו"ס רק שהמוחין של הקטן אינם בסוד חב"ד רק מחג"ת לבד כי מחג"ת נעשין לו ג"ר וג' אמצעית ומנה"י נעשין לו ג"ת וכשנגדל שהוא אחר ט' שנים ויום אחד אז יש לו ג"ר מחב"ד ולא מחג"ת כבתחילה ובאים לו נה"י מבינה ואז יש בו כח להוליד אך עדיין אינו חייב, ע"כ.

ועי' שם שער נוק' דז"א פרק ג' וז"ל, שלעולם בחי' המלכות הוא בקו האמצעי דז"א מאחוריו לפי שהנה"י של אמא המתפשטין תוך ז"א הנה"ה הם סתומים ויסוד שלה המתפשט תוך קו אמצעי דז"א כנודע הוא לבדו פתוח ומשם מתגלגל האורות תוך ז"א לכן אין המלכות עומדת אלא נגד סיום היסוד דאמא שהוא בקו האמצעי ובכל קו האמצעי של ז"א יש אל המלכות שורש שם. וזהו הענין האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו כפי השתנות הזמנים מקומותיה משתנים בקו אמצעי ולעולם נשארין שרשים קיימין שם כנודע כי כל דבר שבקדושה אינו נעקר שרשו משם. ובהו אל תתמה בכמה בחי' שנמצאו אל המלכות כי הנה תחלה היתה מקומה בעטרה שתחת היסוד ושם היא רמוזה המלכות ואח"כ נגדלה ונעקרה משם ועלתה על הת"ת שבו כמו בתפלת השחר ואח"כ נתקנית לגמרי וחוזרת עמו פב"פ ולא מפני זה נעקרה שרשים הראשונים ושם נשארין קיימין לעולם אשר זהו הענין האשה עולה עמו ואינה יורדת עמו כי בכל גידול של הז"א גם היא היתה נגדלת עמו ונשארין שרשיה קיימין בו, עכ"ל.

⁶⁸⁹ עי' יהל אור ח"א ו' ע"ד, שא' אינו חשוב מספר, והמספרים מתחילים מב'.
⁶⁹⁰ עי' לעיל ד' ע"ב שיש ג' עומקים וו"ק, וא' שורש כולם.

מאיר היצירה

ועיקר מה שנתפרש בכאן שהכתר אע"פ שהוא שרש מ"מ הוא בכלל הע"ס בין בקרומא ובין במוחא סתימאה⁶⁹¹ ששם גלוי הע"ס, וכ"ה באו"א ששרשם קד"א ומ"ס, שכתר של כללות שהוא א"א בכלל, וכן באו"א עצמן הן ע"ס⁶⁹².

הבן בחכמה כו' – הוא מפרש כל הע"ס היאך נכללין בהן⁶⁹³, הבן בחכמה וחכם בבינה, פירוש שלא תאמר שבחכמה אין שם ספי' בינה וכן להיפך, לכן אמר הבן כו' כי מלוי היו"ד הוא ו' ד' שנעשה ה' בינה, וכן מלוי ה"י של בינה הוא י' שהוא חכמה, וע"כ נחלקים לשנים או"א וישראל סבא ותבונה, או"א הוא יו"ד של השם ונכללת אימא בוד', וכאן הבן בחכמה, ויש"ס ותבונה הן ה' של שם ונכלל יש"ס במלוי ה' שהוא יו"ד וכאן חכם בבינה, ולכן נק' (זהר ויקרא ד ע"א) רעין דלא מתפרשיין⁶⁹⁴, וכן בקד"א ומ"ס.

עד כאן פירש ג' ספירות הראשונות היאך הן בהן, שבהן אסור הבחינה והחקירה, ועכשיו מתחיל לפרש ז"ס אחרונות שבחו"ב, ואמר בחון בהם (עי' ליקוט סוף הספר נב ע"ד סי' ג') פי' באו"א ששניהם הן חכמה תבחון בהם, היאך יוצאים הן ספירות, כי מלוי היו"ד הן ו"ד שהן ו"ק ומלכות, וחקור מהן שהן יש"ס ותבונה, ששניהם הן בינה, שבהן מותר (ח ע"ב) החקירה כמ"ש בזהר (הק' א ע"א⁶⁹⁵) דקיימא לשאלא, ולא בה עצמה, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים⁶⁹⁶ וכו' אל הו"ס היוצאים ממנה, ולכן אמר מהן, והן יוצאין מה' שהוא ד' על ו' שלעולם עיקר גלויים בנוקבא, לכן ביו"ד הם⁶⁹⁷ במלוי, ובה' באות שרשית, וביו"ד הקדים ו' לד' ששם הוא בזכר הקדים הו', וכאן בנוק' הקדים ד' לו'.

ומפרש ואזיל, העמד דבר על בוריו – דבר הוא המלכות כידוע (פע"ח קד"ש פכ"ח), והושב יוצר הוא ו"ק שנקרא יוצר כידוע, והוא מקנן ביצירה (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח ג'), והקדים דבר ליוצר כי עיקר הגילויים בבינה ששם ד' ע"ג ו', ואמר על בוריו שהוא ו"ק, ד' על ו', ואמר על מכונו שהוא מלכות, ו' על ד', כל א' כפי שרשו, כי ו"ק שרשו בחכמה, ומלכות שרשה בבינה.

ובמספר⁶⁹⁸ אמר על הא', אע"פ שהוא שרש המספר מ"מ הוא בכללם כנ"ל, ועל ב' וג' אמר הבן וכו' שנכללין, כי אב"ג מספרן ששה⁶⁹⁹, ואם תחלקם על ב' חלקים יהיה

⁶⁹¹ גם בקרומא וגם במו"ס יש ע"ס, ובכל א' מהם יש כתר, והוא כוונת המבואר כאן שבבחינות הללו גלויים כל הע"ס.

⁶⁹² פי' שגם באו"א יש ו"ס והראשון שבהם הוא הכתר.

⁶⁹³ כלומר היאך הם נכללים בחכמה ובינה.

⁶⁹⁴ עי' לש"ו ביאורים על שער מול"מ פרק ד' אות כא, שבחינה זו חלה רק בז"ת דאו"א שלפעמים נקראים גם ישו"ת ולכן אפשר בשניהם בחינה של "לא מתפרשיין". ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"א.

⁶⁹⁵ וז"ל: בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארס סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מ"י.

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

דהיינו שהוא אינו מוכר אמנם עכ"פ הוא נראה ונסתר, ועי' עוד ע"ח שער עג"י פרק ה', ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יט ע"ג ד"ה ודא עביד, שחכמה היא לעולם בהעלם ואפילו לבינה אין גילוי כי אם בגרון, וכן הוא שם כז ע"א ד"ה דאיהו בינה, שבינה עצמה לא קיימא לשאלה אלא רק בהתפשטותה.

⁶⁹⁶ עי' ע"ח שער א"ק פרק ה' וז"ל, כי שאל נא לימים ראשונים אמר שהם מחסד ואילך אבל למעלה משם אין שאלה בג"ר.

⁶⁹⁷ פי' זר"ן.

⁶⁹⁸ דהיינו במשנה ג'.

מאיר היצירה

כל חלק ג', ועל זה אמר הבן בחכמה⁷⁰⁰, ואם תחלקם על ג' יהיו ב' וזהו וחכם בבינה, ואמר בחון כו' ע"י שאר ז' מספרים שהן הדי' ⁷⁰¹ וששה הנותרים⁷⁰², שהן ד"ו שנכללין בהם⁷⁰³, ואמר בחון היינו בכו', שאם תכפול אותו בעצמו יהיה ד', ואם תכפול בג' יהיה ו', וחקור בג' שאם תחבר אותו אל א' יהיה ד' ואם תחבר אותו ג' כ' ב' יהיה ו', ולכן יוצא מג' אותיות הנ"ל הדי' והו'⁷⁰⁴ אותיות שאחריהן, ולכך הקדים דבר ליוצר⁷⁰⁵, ולכן בספירות ד' הוא אחת וו"ק הם ו"ס כמו במספר, ואם תצרף אב"ג יהיה ו' ואח"כ ד' וזהו יוצר על מכוננו, וזה שורש ע"ס, שלכך נכללין בד' אותיות וו' אותיות הנשארים הן אחר ד', וזהו דבר על בוריו, וזהו סוד השם כסדר, אבג"ד הם י' ואח"כ ה' ואח"כ ו' וד' הנשארים הם סוד ה' אחרונה שבשם שהיא בסוד ד' דלית לה מגרמה כלום (זהו ח"א קפא ע"א), וכשהיא מקבלת מן ו' אותיות הראשונות נעשית ה', ד' על ו', אבל בשם הן וא"ו על ד'⁷⁰⁶, ובאב"ג נכללין כל המספרים, העשר כידוע שבכל ג' הראשונות נכללין השאר כנ"ל, שלכן נק' ג' אמות, כיצד כי העשר נחלקין לעשר ולארבע כנ"ל, וכן במרובע הא' והג'⁷⁰⁷ הן יו"ד, ובמרובע הב' הוא ד', וכן בהצטרפם הן י"ד ד' אותיות השם ומלואו לכן הו"ב נכללין בדי"ם⁷⁰⁸.

אופן ב'

עשר ספירות בלי מה עשר ולא תשע כו' – ידוע שמספר מורה על עשר ספירות⁷⁰⁹, ולכאורה המספר מסיים בתשע כי העשירי הוא אחד של העשירות⁷¹⁰, וכן מאה ואלף ולעולם, אעפ"כ הוא סופו של האחדים וכן במאה ואלף וכו', וא"כ תאמר שהאחת עשרה (ה ע"ג) הוא ג"כ בכללם אחר שהוא התחלה של אחדים של עשרים, ואמרנו שהתחלה הוא סופו של ראשון אמר ולא אחת עשרה, כי דוקא מסופו של כלל ראשון להתחלה של כלל שני מאחדיות למאות, אבל לא מפרט אחד לחבירו, וכן הוא בספירות, שמלכות של עולם אחד הוא כתר של חבירו, וכן מפרצוף אחד לחבירו, אבל בע"ס פרטיות של כל ספירה לחבירו אינו כן, והטעם כי בכללות הוא לקשר עולם ופרצוף לחבירו, משא"כ של פרצוף אחד שא"צ קשור, כי היו מעולם כן, משא"כ ספירה בחבירו שאינן אלא לאחר התיקון⁷¹¹.

⁶⁹⁹ האותיות אב"ג הם בחינת ג"ר והם כוללים את הו"ק הרי הם השש.

⁷⁰⁰ כלומר אם תתיחס רק ל"ב"ג' גם יש ו' בחשבון המבואר.

⁷⁰¹ הדי' הוא הנוק'.

⁷⁰² וזהו הו"ק.

⁷⁰³ וביחד המה כל הז"ת.

⁷⁰⁴ נדצ"ל "והז"ל".

⁷⁰⁵ במשנה: והעמדה דבר על בוריו והשב יוצר על מכוננו. כלומר גילוי נוק' לפני הז"א.

⁷⁰⁶ כלומר הו' קודם לה' שעיקרה הוא ד'.

⁷⁰⁷ א' פעמים א', ועוד ג' פעמים ג', עולה י'.

⁷⁰⁸ דא"א.

⁷⁰⁹ עי' פרד"ס שער א' פרק א': לשון הספירות הוא לשון מספר, שישפוט בהם המספר ואף אם הם בלי מה. והעד על זה שמם שהם ספירות לשון מספר כדפירשונו. וכן עי' יהל אור ח"א ו ע"ד, ז"ל, נקרא ספירות ע"ש המספר. לא ע"ש הדברים הנספרים. כי הע"ס הן במחשבה לבד, שלכן נק' עשר חכמות, ונק' בלימה. ואין דבר בעוצם שיהיה במחשבה לבד, רק המספר. שאין ניכר בדברים עצמן. וידוע שדבר א' אינו נופל במספר, שלכן א' אינו מספר, ומתחיל מב', וא' הוא כלל המספר. וכשהיו שני דברים מונין ג"כ א', לכן הא' אינו מתרבה לא עם כפילתו בעצמו אפי' הרבה פעמים, ולא עם שאר המספר ואינו מתחלק.

⁷¹⁰ עי' לקמן ט ע"ב בעניין "עומק רע", שמספר עשרה היא ראש לעשרות ושהם נפרדים אע"פ שהיא בכלל אחדים.

⁷¹¹ עי' ע"ח שער התיקון פרק ה', שהתלבשות היתה רק בתיקון ולא קודם לכן. ממילא צ"ל דרך משל שלמלכות חנון בן עכבור היו י"ס שלימות בלי שום קשר בין ספירה לספירה בתיקון.

מאיר היצירה

הבן בחכמה כו' – מפרש והולך שכל הע"ם קשורים זה בזה, והו"ב⁷¹² של כל דבר הוא חומר הראשון היולי⁷¹³ שעליו נאמר (תהלים קל"ט) גלמי כו', וכן היו"ד הוא גולם כל דבר, והוא בכל האותיות, וכל האותיות בו בכח, וה⁷¹⁴ צורה הראשונה שלכן נק' ציר"י (תיקו"ז קנא ע"א), (בראשית ב ז) וייצר כו', והן קשורים זה בזה בקשר גמור לעולם, (אד"ז רצ ע"ב) כחדא שריין וכחדא נפקין ולא⁷¹⁵ כו', כידוע שלא היה לעולם חומר בלא צורה⁷¹⁶, וצורה בלא חומר, וכח החומר בצורה, וכן כח הצורה בחומר, וז"ש הבן וכו' ואח"כ באין עליהם חומר ג' יסודות העליונים שהיה בהן בכח והיתה הצורה הראשונה מעוברת מהם מהחומר הראשון, והם ג' אבות הג"ת, ואח"כ באין ג' צורות יסודות ההן, והן יותר בנגלה והן נה"י, ולכן מייחסין נה"י לבינה, נביאים מבינה⁷¹⁷ מלכא דשלמא דיליה⁷¹⁸. וז"ש חקור מהם – על החומרים⁷¹⁹, ובחון בהם על הצורות⁷²⁰, ור"ל שתחקור ותבחין בחומר וצורה ראשונה ותשכח בהן חומר וצורות של היסודות, כמו שהבן בכח באב ואם.

ואח"כ בא החומר והצורה של היסוד הרביעי שהוא יסוד העפר ביחד, שלעולם הנוק' באה כל בחי' ביחד, ובאה באחרונה אחר שנשלם בחי' הדכורא, וכן בעקודים

⁷¹² דהיינו אר"א עלאין.

⁷¹³ עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח יב בבית נתיבות, וז"ל, ולכן לא שייך ליחס שם שום ענין גוון כלל, ולכן הזכיר כאן ד' גוונים אלו, ואמר אח"כ ולא גוון כלל, הוא נגד קוצו של יו"ד שהוא כלל כל הד' אותיות בחי' כתר של הפרצוף, ונגד חומר היולי שהוא שורש כל הד' יסודות, וגם זה לא שייך שם במקום העליון הזה, ע"כ. ועי' בביאורו של רבינו על תיקו"ז קמ"ה ע"ד ד"ה מאן דרשים וז"ל, כתר לית ביה גוון כלל דוגמת חומר הראשון, וגם מוזכר הד' פרטים וחומר קדמון, ע"כ. עי' פת"ש נתיב העקודים פתח כג, שבעקודים התחיל גילוי הכלים להתחיל בחינות של גבול ומידה על האור, בסוד החומר ההיולי שכולל בו כל שרשי הגבולים והמידות של כל הפעולות המאירות למטה. ועי' שם פתח יח, ז"ל, כאן בעקודים הוא הממוצע בין בחינת בלתי בעל תכלית לבעל גבול ותכלית, והמשל בזה, כמו חומר ההיולי אשר כולל בתוכו כל הצורות, ואין אנו יכולים לעמוד עליו ולהבדיל בין צורה לצורה, כיון שלא באו לידי ציור גמור, והוא כמו פורח באויר, שאם באנו להעמיק בהשגתו בצורה אחת, אין אנו יכולים ליתן לה ציור וגבול, כיון שכל הצורות ביחד.

ועי' מש"כ לש"ו ביאורים ח"א סב ע"ג לבאר שאם כי עיקר מציאותו של האור הוא מהאב ע"י האמא הוא שנעשה כל ציורו ותוארו. כי מה שיוצא מחכמה הוא רק בבחינת גולם ללא צורה והכל בו הוא רק בכח ולא נעשה הציור והצורה כי אם באימא, ועי"ש סה ע"ד שזה הוא הנקרא בזה"ק הבלי דגרמי.

⁷¹⁴ דהיינו ישסו"ת.

⁷¹⁵ [המשך הציטוט:] אפסיק דא מן דא לעלמין.

⁷¹⁶ נ"ב עי' רמב"ם ביסודי התורה פ"ד סימן ז' ושם פ"ב סימן ג' (לש"ו).

וז"ל (פ"ד), לעולם אין אתה רואה גולם בלא צורה או צורה בלא גולם אלא לב האדם הוא שמחלק גוף הנמצא בדעתו ויודע שהוא מחובר מגולם וצורה ויודע שיש שם גופים שגולמם מחובר מארבעת היסודות וגופים שגולמם פשוט ואינו מחובר רק מגולם אחד והצורות שאין להם גולם אינן נראין לעין אלא בעין הלב הן ידועין כמו שידענו אדון הכל בלא ראיית עין. וז"ל (פ"ב), כל מה שברא הקב"ה בעולמו נחלק לשלשה חלקים מהן ברואים שהן מחוברים מגולם וצורה והם הווים ונפסדים תמיד כמו גופות האדם והבהמה והצמחים והמתכות ומהן ברואים שהן מחוברים מגולם וצורה אבל אינן משתנין מגוף לגוף ומצורה לצורה כמו הראשונים אלא צורתן קבועה לעולם בגולמם ואינן משתנין כמו אלו והם הגלגלים והכוכבים שבהן ואין גולמם כשאר גולמים ולא צורתם כשאר צורות ומהן ברואים צורה בלא גולם כלל והם המלאכים שהמלאכים אינם גוף וגויה אלא צורות נפרדות זו מזו.

⁷¹⁷ ומקורו בתיקו"ז נה ע"א.

⁷¹⁸ עי' ז"ח פ"ה ע"ב: מלך שהשלום שלו, תנינן מאן מלך שהשלום שלו צדיק.

⁷¹⁹ חג"ת.

⁷²⁰ נה"י.

מאיר היצירה

אורות אוזן הטם פה ואח"כ נקודים⁷²¹, וכ"ה בכל עולם ועולם. וז"ש והעמד דבר – יסוד האחרון⁷²² שנק' דבר, על בוריו, אחר שנשלם דכורא שממנה נבנית.

ואח"כ בא כח ההרכבה שהוא המשלים אותם⁷²³, והוא הכתר, והוא הנקרא אין⁷²⁴, וגבוה מערך הספירות מאד כי הוא כח פנימי המתפשט בכלם ואינו חומרי. וז"ש והשב יוצר על מכוננו – והוא המלכות, מכון של כתר, שאין ע"ק נגלה עד דאשתלים⁷²⁵.

ועליה⁷²⁶ ג"ר דרדל"א, שהן נעלמין מאד מעיני כל חי, והן נפשות שלש שאחר כח ההרכבה (ח ע"ד) נר"ן⁷²⁷, והן באין בתוספת שעמהן הן י"ג (מדות) שאמרו הגאונים, שהן ג' צחצחות שעל גבי הכתר, שבכלל הספירות הוא רישא דלא אתיידע, וע"ס⁷²⁸ שבז"א הוא ג' פרצופים הראשונים הן לו בתוספת שמתפשטין בג' מוחין, והן מתפשטות בין בא"א בין בז"א, לנר"ן ואינן בחשבון הע"ס שהן עצם⁷²⁹ דבוק בחומר, אינו נפרד מחומר, וז"ש למעלה עשר ולא כו' שלא תחשוב כלל הנפש ג"כ לאחת, או לא תחשוב ג"כ כח הראשון כח ההרכבה שלכאורה הוא ג"כ כח פנימי כמו שאר ג' הנפשות, אמר הבן כו' בחון בהם כו' ותמצא בכח כולם כח הראשון, משא"כ באלו שהן בתוספת משם מ"ה החדש שהן י"ג ועשר וכ"ב כנ"ל (משנה א' ג ע"ב).

(פ"א מ"ה) עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף, עומק⁷³⁰ ראשית ועומק אחרית, עומק טוב ועומק רע, עומק רום ועומק תחת, עומק מזרח ועומק מערב, עומק צפון ועומק דרום, אדון יחיד אל מלך נאמן מושל בכלן, ממעון קדשו עד עדי עד.

עשר ספירות בלימה כו' – לפי שעד כאן פי' שחוי"ב כלולין מכל ע"ס, עכשיו מפרש שכל ע"ס כלולין מכולן.

מדתן – כמ"ש בזהר (בראשית טו ע"א⁷³¹) דבוצינא דקרדינותא מדיד משחתא, שכולם נבראו בה⁷³² כנ"ל במשנה ראשונה (ב ע"ד), והיא קו המדה לפיכך כל הספירות נקראו מדות.

עשר שאין להם סוף – פי' שכל אחד כלול מעשר ועשר מעשר עד אין סוף, כמו האותיות של תורה שהן מתמלאין במלוי ומלוי המלוי עד אין סוף, וכל זה לפי שאין סוף מתייחד בהם דהוא ואינן חד כמ"ש אליהו⁷³³, וכך הם⁷³⁴ בכל הנבראים והיצורים

⁷²¹ משמע שהעקודים והנקודות עומדים זה לעומת זה כזכר ונוק', וכן הוא מפורש בע"ח שער הנקודים פרק א'. ועי' לש"ו דע"ה ח"א כב ע"ב בעניין אצילות, שהוא מקבל מהעקודים ולפעמים אף עולה בו, וכמ"ש בפע"ח שער השבת (פרק כא) וכן בשער הכוונות (דף עד ע"ב).

⁷²² דהיינו עפר.

⁷²³ והוא עצם המתקלא.

⁷²⁴ עי לעיל הערה 533.

⁷²⁵ תז"ח טו ע"ד: עלת העלת לא נחית עליה עד דאתתקן בנוקבא.

⁷²⁶ כלומר על הא"א.

⁷²⁷ דהיינו אחר השלמת א"א, אז באים ג' הנפשות שהם מקבילים לנר"ן.

⁷²⁸ נדצ"ל "ובע"ס".

⁷²⁹ פי' צורה.

⁷³⁰ המו"ס נקרא "עמיקתא ומסתרתא", שכל י"ס דאצילות נקראים י' עמקים מסטריה, וכל עומ"ק הוא בסוד גבור"ה שהוא בסוד הרשימו, והצמצום הוא סילוק הכח הבלתי בעל תכלית ולכן נקראים י"ס "מדותיו של הקב"ה", ע"ש שנעשו ע"י קו המדה בגבול (פת"ש נתיב אבי"ע פתח ט).

⁷³¹ עי לעיל הערה 84.

⁷³² בבוצד"ק, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ שהוא המכונה נוק' דאורא.

⁷³³ נ"ל שכוונתו להק' תיקו"ז יט ע"א: פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל אנת הוא

מאיר היצירה

והנעשים, לפי שהוא שליט בכולם ע"י שם קדשו, ותראה שאפילו בגשמיים יתחלקו לשטחים אין חקר, והשטחים לקיים אין חקר, והקיים לנקודות אין חקר, ואין יכולת באדם לשום תכלית למספרם, וכן במספר, שתכלית המספר הוא העשר, אעפ"כ אין חקר ותכלית למספר, שהעשר יתחלקו עוד לעשר, והן מאה, והמאה נעשה אחד, וחזור ומתחלק לעשר, והן אלף, והאלף נעשה אחד, וחזור ומתחלק לעשר, וכן עד אין תכלית, ולהכל הוא במקרה⁷³⁵, אבל בע"ם שם קדשו הוא בעצם⁷³⁶.

עומק הוא דבר שיש לו שלשה רחקים⁷³⁷, ואין כל דבר פחות ממנו בגשמיים, וברוחניים יש להם שלשה רחקים והן ג' אותיות אמ"ש, שהן אמות כל דבר כמו שיתבאר לקמן, והן במספר אב"ג שהן התחלת כל מספר, שהא' השרש, והב' התחלת הזוגות, והג' התחלת הנפרדים, ובספירות הן חב"ד שבהן ברא כו'⁷³⁸ כנ"ל במשנה א', והן יה"ו שבשם, ובכל א' הוא שם ע"ב⁷³⁹ כידוע ג' (ט ע"א) ע"ב של שם ג' מלואין, ומדמם ג' ע"ב של ויסע ויבא ויט⁷⁴⁰ שהן רי"ו גימ' עומק, ואמר שלכל ג' הרחקים של העומק א"ס⁷⁴¹, ועכשיו מפרש העומקים של כל הע"ם שבכולם א"ס, ואע"פ שהזכיר מדתן היינו לפי המקבלים, אבל בעצם אין מדה ח"ו ואין גוון ולא שם ידיע ולא חדר⁷⁴².

דאפיקת עשר תקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין ובהון אתכסיאת מבני נשא ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. תרגום: פתח אליהו ואמר, רבונו של עולם, שאתה הוא אחד, ולא במנין, אתה הוא עליון על כל העליונים, סתום על כל הסתומים, אין מחשבה נתפסת בך כלל. אתה הוא שהוצאת עשר תיקונים וקראת להם עשר ספירות להנהיג בהם את העולמות הנסתרים שלא מתגלים ועולמות שמתגלים, ובהם נתכסת מבני אדם ואתה הוא שקושר אותם ומייחד אותם וגלל שאתה מבפנים כל מי שמפריד חד מחבירו מאלה העשר נחשב כאילו מפריד בך.

⁷³⁴ פי' האין סופיות, והיינו הספירות שהא"ס מתייחד בהם.
⁷³⁵ עי' יהל אור ח"א ו' ע"ד וז"ל, והענין שנקרא ספירות ע"ש המספר, לא ע"ש הדברים הנספרים, כי ע"ס הן במחשבה לבד שלכן נק' עשר חכמות, ונק' בלי מה, ואין דבר בעולם שיהיה במחשבה לבד רק המספר שאין ניכר בדברים עצמן, וידוע שדבר א' אינו נופל במספר שלכן א' אינו מספר ומתחיל מב', וא' הוא כלל המספר (עי' לעיל הערה 180), וכשיהיו שני דברים, מונין ג' א' וכו', הספירות הוא לשון מספר וכוון אותם בלשון מספר כי כל דבר שבעולם מובדל א' מחבירו בגבול ותכלית, אך המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה כן הם (דהיינו הספירות) בעלי תכלית בשכל ובמחשבה, אבל לא בגבול ותכלית, ועוד שכל דבר שבעולם יש לו גבול ותכלית, אבל המספר אין לו קץ ותכלית לעולם, נמצא המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה, שלזה קרא א' ולזה קרא ב' המהות נבדל א' מחבירו דהיינו אותו דבר הנספר נבדל אחד מחבירו וז"ש עשר ספירות בלי מה פי' הם עשר מספרים אבל הם בלי מהות, כי המהות נבדל א' מחבירו אבל הם אינם נבדלים בעצם אלא הם מספרים בלבד שהבדלתן במחשבה ובשכל וכו', ספירות ע"ש שהמספר וכו' רק במחשבה, כי אף אם תספור אנשים וכו' כשיתפרדו אינו ניכר מי הוא א' ומי הוא ב' כי הוא אינו דבוק בעצם וכו', וא"כ כשיתפרדו איה המספר כי איננו.

⁷³⁶ שכן כאן הוא שורש כל בחי' עשר, ולכן העשר שבו הוא בעצם.
⁷³⁷ "רחקים" פי' מימדים. ועי' פת"ש (בית נתיבות אח"ף ב') וז"ל, וסוד שם הוי"ה מורה על כלל הנמצא, שכל דבר יש בו נקודה וקו ושטח ומעוקב, והוא סוד ד' אותיות השם, ה' הוא נקודה, והו' הוא קו, ושטח הוא ה' שכולל ג' קוויין כצורת ה', ומעוקב השטח בג' צדדים הוא ה' השני, כמ"ש רבינו הגדול הגר"א מווילנא זללה"ה בביאורו לתיקונים (קכ"א ע"ג) ושורש כל הנמצאים למעלה, ולכן כולם תלויים בשם הוי"ה, ועי' נאמר, (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כולם, והבן.
⁷³⁸ [המשך הציטוט:] ברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור.

⁷³⁹ עי' לעיל הערה 33.
⁷⁴⁰ עי' תיקו"ז צח ע"ב. ועי' ע"ח שער דרושי הצלם פרק א' שיש ג' פעמים ע"ב שהם היק"ו שבשם, וכולם נכללים בגבורה שהיא לצורך הנוק'.
⁷⁴¹ כלומר שכל הג' הם אין סופיים.

⁷⁴² דהיינו שכל בחי' הספירות היא מצדינו. עי' לעיל הערה 735 מה שהבאנו מדברי היהל אור ח"א ו ע"ד, ועי' נפה"ח שער ג' לענין החילוק שבין בחינת מצידו ית' למצידנו. ועי' פת"ש נתיב הצמצום פתח י"א שמביא ראה לכך מדברי התיקו"ז (ד' ע"א) דלא אשתני קוב"ה בכל אתר, וז"ל, שבכל מקום שמתלבש, אף שאינו מאיר שם אלא לפי ערכם, מ"מ אינו אלא מה שניתן לנו רשות להשיג ולראות, עכ"ל. [וז"ל התיקו"ז בשלימות: עשר ספירות דאצילות מלכא בהון איהו וגרמיהון

מאיר היצירה

עומק ראשית – הוא חכמה שהיא ראשית, כמש"ה (תהלים קיא י) ראשית חכמה, לפי שכתר עליון, אע"פ שהוא ממנין אינו רק שורש הע"ס, והוא בחינה תחתונה שלמעלה כנ"ל (ז ע"ד), והוא מיוחד להון מלגאו, וכן אין שום השגה בכתר⁷⁴³, כמ"ש (זינגה יג ע"א) במופלא ממך כו', שכך אמר לעיל (משנה ד) בחון בהם, אבל בכתר אף בחינה אסור, אבל בחכמה אף שכתוב (איוב כח יב) והחכמה מאין כו' לא ידע אנוש ערכה נתיב כו', מ"מ הבחינה מותר כנ"ל שלכן נק' יש⁷⁴⁴ שמושגת מציאותה בשכל, וכן היו"ד הוא ראשית לכל האותיות, שאין אות בלתי אם קדם לה נקודה, והנקודה היא שרשם וחיותם⁷⁴⁵, כמ"ש (תיקו"ז ט ע"א⁷⁴⁶) דנקודין אינון רוחין לאותיות, והנקודין מחכמה

חד בהון אינון וחיייו חד בהון מה דלאו הכי בעשר ספירות דבריא דלאו אינון וחיייון חד לאו אינון וגרמיהון חד ועלת על כלא הוא נהיר בעשר ספירות דאצילות ובעשר ספירות דבריא ונהיר בעשר כתות דמלאכיא ובעשר גלגלי דרקיע ולא אשתני בכל אתר]

ועי' דברינו בע"ח וז"ל, עי' מבו"ש א ע"ב שהשוואה א' המוזכרת כאן שייכת לאור מקיף (וכן בפתי"ש צמצום ח'), עכ"ל. וקשה, למה זה שייך בפרט לאור מקיף, ועוד עי' פתי"ש נתיב הצמצום פתי"ו, שזהו הבחי' של "ממלא כל עלמין" (זהר ח"ג רכה ע"א) וכן הבחינה דלית אתר פנוי מיניה (תיקו"ז קה ע"ב), והוא הבחינה שביאר בנפה"ח שער ג' פרק ד', שהוא בחינת מקומו של עולם, וכאן הוא מקום הגילוי של מצדו ית' (לאפוקי מהגילוי שהוא מצדנו), שכן מצידו כל הספירות קרובים בהשוואה א' אל הא"ס ובבחינה זו הכתר אינון יותר קרוב מהחכמה.

והנה יעויין בלש"ו חלק ה לש"ו ביאורים ח"א ח ע"ב, שמביא מבו"ש ג ע"ב ושעה"ק דף י ע"ד וז"ל, כי המקום הוא יותר זך וגדול ומעולה מן העולם עצמו, עכ"ל, ומבאר טעם הדבר, שהמקום הוא נושא וסובל הכל, והוא מאור הרשימו, ועוד עי' לש"ו כללים ח"א כו ע"ב שגדלות מקומו של האור והרשימו הוא בגלל שהרשימו והמקום הם מאור דההתפשטות הראשונה של אותו העולם, אמנם העולם עצמו בא מהתפשטות השניה. ועי' שם מא ע"ג, שהתפשטות הראשונה הוא מאור א"ס המתייחד עם המציאות, דהיינו שנשאר במעלת האין סופיות שלו.

(ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח נ ע"א ד"ה בטהירו, וז"ל, [הטהירו הוא] אור העליון שהוא בסוד הצמצום ששם מאיר אור א"ס ותוקף האור אשר אין למעלה ממנו נמשל לצהרים שהוא תרגום טהירו ושם הוא עיקר שורש האור, ע"כ. דהיינו שבצמצום רואים את הארת הרשימו שהוא מאור הא"ס, ועי' פתי"ש בתחילת ספרו שמכנה את הקו הנכנס לצמצום "קו הנכנס ברשימו")

ונ"ל מכל זה שהבחינה שקראה הנפה"ח מצדו ית', הוא מצד האור א"ס הממלא את החלל קודם הצמצום, ולאחר הצמצום זהו אור א"ס המקיף את החלל, וכן הרשימו שנשאר בתוך החלל. ושניהם אינם כלולים באור הפנימי של העולמות, שכן האור הפנימי הצטמצם ליכנס בכלי, דהוא מההתפשטות השניה (ודלא כהרשימו שבא מההתפשטות הראשונה) וזהו בחינת מצדנו.

⁷⁴³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא וז"ל, ידוע כל הספירות נקראין ע"ש חכמה, כמ"ש בתז"ח דף עג ע"א (ב ע"ב) אדם הגדול חכמה ועשר חכמות אתקריאו ע"ס מסטריה וכמ"ש (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית, וכמ"ש בס"י (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו', עכ"ל. ועי' שם בהערה שלנו, וז"ל, עי' מש"כ רבינו בביאורו בס"י פ"א מ"ב אופן ב' דף ו' ע"א, שמביא את דברי התז"ח, וכותב ע"ז כי כל האצילות ע"ש יו"ד חכמה כידוע, ומחכמה נאצלו, כמ"ש כולם בחכמה עשית, והן יו"ד נקודין דנפקין מחכמה והם ע"ס.

והנה עי' תיקו"ז סח ע"ב שי' המאמרות הן עשר הספירות הכלולים בחכמה וכו', ועי' שם בביאור רבינו (סח ע"ד ד"ה כליל עשר ספירן). ומבאר הלש"ו (כללים ח"א מט ע"א) שכל הי"ס לא נתגלו אלא על ידי מדת החכמה, שכן מצד מידת הכתר לא היו יכולים הספירות להתחלק לעשרה מרוב אחדותן. ואע"ג שי' המאמרות כוללים גם את ספירת הכתר, אמנם הכתר אינו יכול להיות ניכר אלא לאחר שנגלה החכמה. ובאמת יעויין מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח ב ע"א, דכתר הוא בכלל י' המאמרות.

⁷⁴⁴ עי' לעיל הערה 533.

⁷⁴⁵ עי' ז"ח דף עא ע"ב: היפה בנשים נקודה חדא גו אתוון לית שפירו לכל אתוון בר את י' בנקודה דא מתתקנן כל אתוון ואיהי שפירא דכלהו ולית את דאזיל בלא נקודה דא היא בכלהו וכלהו בה והיא יפה ושפירו דכולא דהא מאתר סתימא עילאה קא אתת ריש כל דרגין עילאין ובה איהו ריש כל דרגין תתאין דלתתא בג"כ היפה בנשים שפירו דכלא.

תרגום: היפה בנשים נקדה אחת בתוך האותיות אין יפי לכל האותיות פרט לאות י' בנקדה הזו מתתקנות כל האותיות והיא היפה של כלן ואין אות שהולכת בלי הנקדה הזו היא בכלן וכלן בה והיא יפה והיפוי של הכל שהרי ממקום נסתר עליון היא באה ראש לכל הדרגות העליונות ובה הוא הראש לכל הדרגות התחתונות שלמטה משום כך היפה בנשים היפוי של הכל.

⁷⁴⁶ וז"ל: וטעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין ואתוון נפשיין.

מאיר היצירה

כידוע⁷⁴⁷, והיא נק' חיה ולכך אמר (יחזקאל א כ) ⁷⁴⁸ כי רוח החיה באופנים דאינון אותיות⁷⁴⁹, וכן בעולם המים קדמו לכל דבר⁷⁵⁰, והן קודם לכל תולדות, שא"א להיות דבר בלי מים⁷⁵¹, אפי' דבר שגמרו בידי אדם לבשל התחלתן הוא ממים, ואבאר לקמן.

ובמספר הוא ב' כי האל"ף אינו מספר כי הוא שרשם⁷⁵².

ועומק אחרית – היא הבינה שהיא אחרית כל דבר⁷⁵³, וכן היא שבת אחרית הימים של השבוע⁷⁵⁴, והיא אחרית כל דבר להגמר, שתחלתן הוא מים וסופן להגמר באש, וכן גידולן של כל דבר בשמש, כמ"ש (דברים לג יד) וממנד תבואות שמש, שהוא מאש, שמים נבראו מאש, וכן השמש כמ"ש לקמן, והיא אחרית כל דבר שאליה ישובון הכל שהוא העוה"ב, וכן הכסא, ששם צרורין נפשות הצדיקים, דאימא מקננת בכורסא (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח ג), והיא יובל הגדול (סד"צ לו ע"ב), שאז ישוב הכל אל השרש כידוע, וכן [בעולם] הוא אש הגשמי, שהוא סבה לבשל ולגמור כל דבר, והוא סיבת הפסדו, ובו ישוב כל דבר לשרשו. וכן אש הבע"ח⁷⁵⁵ הוא סיבת חיותו ומותו, וכן

⁷⁴⁷ מע"ח שער טנת"א פ"א במ"ב, וע"ש דברינו במאיר העין.

⁷⁴⁸ עי' זהר ח"ב רמ"ב ע"א: לעמתם דהא כמה דאלין חיות נטלין וסלקין הכי אינון מאי טעמא בגין כי רוח החיה באופנים רוח החיה רוח קודשא דנשיב ובטש בכלהו אופנים למהך אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה תא חזי דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים.

תרגום: לעמתם שהרי כמו שהחיות האלה נוסעים ועולים כך גם הם למה משום כי רוח החיה באופנים רוח החיה רוח הקודש שנושבת ומכה בכל האופנים ללכת נמצא שכל מי שהוא בדרגה עליונה הוא נושא את מי שנושא אותו בא וראה שהארון היה נושא את מי שנושא אותו אף כאן החיות נושאות את האופנים.

⁷⁴⁹ עי' תיקו"ז קמט ע"א: וגביהן אלין אינון אופנים דאינון כגוונא דאתון. ועי' בע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ז' שאופנים הם בחינת נפש.

⁷⁵⁰ עי' רש"י בראשית א א וז"ל, אם כן תמה על עצמך שהרי המים קדמו, שהרי כתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים ועדיין לא גילה המקרא בסידור הקודמים והמאוחרים כלום בריית המים מתי היתה הא למדת שקדמו המים לארץ, עכ"ל (וכן הוא בשמות רבה פט"ו פכ"ב, ו בירושלמי חגיגה רפ"ב).

⁷⁵¹ כלומר שהוא היסוד הראשון.

⁷⁵² עי' יהל אור ח"א ו ע"ד, הו"ד לעיל הערה 735.

⁷⁵³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, שהוא סוד וחד חרוב (סנהדרין צז ע"א).

⁷⁵⁴ עי' זהר ח"ג רנז ע"א: פקודא עשיראה ושמרו בני ישראל את השבת שכינתא אתקריאת שבת מסטרא דתלת דרגין דאינון ש ג' כתרין כתר חכמה ובינה ואיהי בת רביעאה לון שית יומין מחסד עד יסוד בהון תעשה מלאכה בגין דבניינא מתחיל מחסד הה"ד עולם חסד יבנה אבל מבינה ולעילא איהי מנוחה וענג ושבייתה לכל עובדא.

תרגום: מצוה עשירית [היא] "ושמרו בני ישראל את השבת" השכינה נקראת שבת מצד שלש דרגות, שהן ש', שלשה כתרין כתר חכמה בינה, והיא בת, רביעית להם. ששה ימים מחסד עד יסוד, בהם תעשה מלאכה, מפני שהבנין מתחיל מחסד, זהו שכתוב "עולם חסד יבנה", אבל מבינה ולמעלה היא מנוחה ועונג ושבייתה לכל מעשה.

אמנם עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ו ע"א שמוכח משם שזה דעת ולא בינה, ועי' דברינו שם.

⁷⁵⁵ עי' רע"מ פנחס רכז ע"ב: וכגוונא דעופין פתיחו גדפייהו לקבלא רוחא לפרחא ביה הכי כל אברים דגופא פתיחון בכמה מקורין בכמה פרקין בכמה ארקין בכמה אדרין דלבא אדרין דמוחא לקבלא ליה דאי לאו דנשיב בבתין דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא וכמה סולמין ואדרין דערקין דקנה דלבא דריאה כלהו מתתקנין לגביה.

כד סליק דבורא על כנפי דריאה אתעביד קול בההוא זמנא כי עוף השמים יוליך את הקול קול יי' על המים מסטרא דמיא דאיהו מוחא דתמן סליק בכנפי ריאה קול יי' חוצב להבות אש מסטרא דלבא כד נפיק מפומא אתקרי דבור ולקבל תרין כנפי ריאה דפתחין גדפין לקבלא ליה הדא הוא דכתיב ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה הכי שפון נטלין ליה לדיבור ופרחין ליה לעילא.

תרגום: וכדוגמת עופות פותחים כנפיהם לקבל רוח לפרוח בו, כך כל האברים אברי הגוף פתוחים בכמה מקורות בכמה פרקים, בכמה עורקים בכמה חדרי הלב חדרי המח כנגד אותו,

מאיר היצירה

אש היסודי הוא סיבת גמר כל דבר והפסדו, ואליו ישוב נפש היסודי⁷⁵⁶, וכן אמר הכתוב (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים⁷⁵⁷, והוא סוד הקרבנות, (במדבר כח ב) לחמי לאשי וידוע למבין⁷⁵⁸, ובה נברא העה"ז כמ"ש (ישעיה כו ד) כי ב"ה ה' צור עולמים⁷⁵⁹, נברא ב⁷⁶⁰ כו' ועדיה ישובון.

ובמספר – ג' הוא תכלית המספר⁷⁶¹, כי מרובעו הוא ט', שהוא תכלית {ט ע"ב} המספר כנ"ל⁷⁶².

עומק טוב – הוא כתר, כי הוא נקרא א"א, דשם וותרנותא דכולא⁷⁶³, בכל הז' תיקונים⁷⁶⁴ וי"ג תיקונים⁷⁶⁵ הוא רחמים עד אין קץ שאין שם דין כלל. ועומק רע – הוא מלכות, אע"פ שאין שם רע כלל ח"ו, כמ"ש (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי כו', מ"מ (משלי ה ה) רגליה יורדות כו', וכל מאני כו'⁷⁶⁶, וכן אמרו בגמ' (הגיגה יב

שאם לא ינשב בבתי הלב היה אש הלב שורף כל הגוף, וכמה סולמות וחדרים של עורקי קנה הלב וקנה הריאה כולם מתתקנים אליו.

כשעולה הדבור על כנפי הריאה נעשה קול, באותו זמן "כי עוף השמים יוליך את הקול", "קול ה' על המים" מצד המים, שהוא מח, ששם עולה בכנפי ריאה, "קול ה' חוצב להבות אש", מצד הלב, כשיוצא מהפה נקרא דבור. וכנגד שתי כנפי ריאה, שפוחות כנפים לקבלו, זהו שכתוב "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", כך שפתיים לוקחות הדבור ומפריחות אותו למעלה. ועי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיק"ז עח ע"א: ארון אותיות נורא, תרגום של אש, והוא חום הטבעי שבלב, ועבר"מ פרשת פנחס (רלד ע"א).

⁷⁵⁶ אותה האש היסודית היא סיבת כל דבר וגמרו ועל ידו ישוב כל דבר לשרשו כי שרשו הוא הבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש. עי' לעיל הערה 713 (לש"ו ביאורים ח"א סט ע"ד).
⁷⁵⁷ דהיינו בינה.

⁷⁵⁸ עי' זהר ח"א פא ע"א: והיינו דכתיב (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי (נ"א) מהו לחמי לאשי דהיב מזונא לאשי ודא הוא שפע מאור דאינון מתהנן מזיו השכינה.
⁷⁵⁹ עי' לעיל הערה 106.

⁷⁶⁰ נדצ"ל עולם הזה נברא בה"י (שהוא הבינה).
⁷⁶¹ הרי הוא שורש המציאות שיסודו ראש, תוך וסוף.
⁷⁶² סוף ח' ע"ב, שם איתא שט' הוא סוף המספרים, עי"ש.

⁷⁶³ עי' זהר ח"ג סט ע"ב: ואע"ג דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא וכלא שפיר והאי מלה חדא וכל חד באתריה והכי הוא ותאנא בהאי יומא כל חידו וכל נהירו וכל וותרנותא דעלמין כלהו תליין באימא עלאה דכל מבויעין נגדין ונפקין מנה וכדין נהירין כל אינון בוצינין ונהרין בנהירו בחדוותא עד דמתבסס כלא וכדין כל אינון דינין אשתכחו בנהירו ודינא לא אתעביד ועל דא תענו את נפשותיכם.

תרגום: ואף על גב שהדבר הזה נאמר בצורה אחר, והכל יפה, וזה דבר אחד, וכל אחד במקומו, וכך זה, ולמדנו ביום הזה כל השמחה וכל האור וכל הסליחה של העולמות כולם תלויים באם העליונה, שכל המעיינות נמשכים ויוצאים ממנה, ואז מאירים כל אותם מאורות ומאירים באור ובשמחה עד שהכל מתבסס, ואז כל אותם הדינים נמצאים באור, והדין לא נעשה, ועל כן תענו את נפשותיכם.

⁷⁶⁴ דגלגלתא.
⁷⁶⁵ דדיקנא.

⁷⁶⁶ עי' זהר ח"א דף רנח ע"א: והאי מזבח עלאה היא אשתו דאדם דלעילא ובג"כ אקרי מזבח העולה כד"א (יהושע ג יא) ארון הברית ודא כנסת ישראל ואקרי מזבח מ"ט אקרי הכי בגין דכד בני עלמא לא מכשרן עובדייהו איהי דבחא לון הה"ד (ויקרא כו כד) והכיתי אתכם אף אני דהא כל מאני קרבא דמלכא בידה אתמסרן הה"ד (שיה"ש ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה ובג"כ אורייתא שלימתא קב"ה יתבה לון לישראל למיזכי בה לחיי עלמא לאשתזבא מדינוי דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא לגבה.

תרגום: והמזבח העליון הזה הוא אשתו של אדם שלמעלה, ולכן נקרא מזבח העולה, כמו שנאמר "ארון הברית", וזו כנסת ישראל, ונקראת מזבח. למה נקראת כך, משום שכאשר בני העולם אין מעשיהם כשרים, היא זובחת אותם. זהו שכתוב "והכיתי אתכם אף אני", שהרי כל כלי הקרב של המלך נמסרו בידה. זהו שכתוב "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה". ולכן הקדוש ברוך הוא נתן לישראל תורה שלימה לזכות בה לחיי עולם, ולהינצל מדין אותו המזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב אליה.

מאיר היצירה

ע"ב) בא דוד והורידן לארץ שנאמר לא יגור במגורך כו', והיא ראש לשועלים⁷⁶⁷ דעלמא דפרודא.

וכן במספר העשירות היא ראש לעשירות שהם נפרדים אע"פ שהיא בכלל אחדים.

עומק רום – הוא נצח⁷⁶⁸.

ועומק תחת – הוא הוד כמ"ש (דניאל ח ג⁷⁶⁹) והקרנים גבוהות כו', וכן ברצועות כמ"ש בזוהר (תיקו"ז י ע"ב⁷⁷⁰).

עומק מזרח – הוא תפארת, כמ"ש (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו, ממזרח⁷⁷¹.

ועומק מערב – הוא יסוד, שבו מתערבין כל הספירות, והוא נק' כל (זהר ח"א לא ע"א)⁷⁷², ולכן אמרו (ב"ב כה ע"א) שהשכינה במערב⁷⁷³.

⁷⁶⁷ עי' זהר תרומה קמח ע"א. ועי' ז"ח עא ע"ב: דרעותך למהוי ראש לשועלים, זילי ואזעירי גרמיק, עכ"ל. ולכאורה לפ"ז נראה שרומז רבינו כאן למיעוט הירח. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"א וז"ל, את המאור הגדול שמשא, ואת המאור הקטן סיהרא במיעוטה, שנעשית ראש לשועלים, ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הול"ה, זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ב"ע, ששם שועלים מחבלים כרמים, דבאצילות לא יגורך רע כמ"ש בתיקו"ז ובת"ז ח בכמה מקומות, עכ"ל.

⁷⁶⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קג ע"ב ד"ה לזמנין, שבחי' איהו בנצח איהי בהוד היא בהיות המאורות לאחר מיעוט הירח, כאשר יש מאור גדול ומאור קטן, ולא ב' מאורות גדולים, והוא בהיותם זה למעלה מזה.

⁷⁶⁹ וז"ל הפסוק בשלמות: "ואשא עיני ואראה והנה איל אחד עמד לפני האבל ולו קרנים והקרנים גבוהות והאחת גבוהה מן השנית והגבהה עולה באחרונה".

⁷⁷⁰ וז"ל: תלת רצועין נצח והוד ויסוד, יסוד רצועה דקשיר וא"ו עם ה', כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא ובארעא, תרין רצועין נצח והוד, דאחידן בה' עלאה, והקרנים גבוהים, והאחת גבוהה מן השנית, אוף הכי תרין רצועין חד ארוכה וחד קצרה, קצרה עד החזה [של שמאל – כך הוא בשו"ע אבל בעולת תמיד כתוב הפוך], ארוכה עד טבורא [של ימין], עכ"ל.

⁷⁷¹ עי' זהר ח"ג קמח ע"ב: והוא כחתן יוצא מחפתו מאן איהו חפתו דא איהו עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו יוצא מחפתו דא איהו רישא דכל נהורא כד"א בקרא דאבתריה מקצה השמים מוצא דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים וכדן נפיק כחתן ממש כד נפיק לאערעא לכלתיה רחמתא דנפשו ופריש דרועיו ומקבל לה

כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב כיון דמערב אתקריב סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב זויג ליה באתריה כמה דאתמר דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב וימינו תחבקני כדן ישיש כגבור לרוץ ארח לאנהרא סיהרא ואוקמוה ת"ח בהעלותך את הנרות אלין בוצינין עלאין דכלהו נהירין כחדא מן שמשא (חסר כאן)

תרגום: "והוא כחתן יצא מחופתו", מהי חופתו, זהו "עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו", יצא מחופתו, זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר בפסוק שלאחריו "מקצה השמים מוצא", זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים, ואזוכך יוצא כחתן ממש, כשיוצא לפגוש את כלתו, אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה.

כדוגמא זה "והוא כחתן יוצא מחופתו", הולכת השמש ומתפשטת למערב, כיון שמערב מתקרב, צד צפון מתעורר מולו בתחלה, ומתקרב למערב, ומזווג אותו במקומו כמו שנאמר, שכתוב "שמאלו תחת לראשי", ואחר כך צד דרום שהוא ימין שכתוב "וימינו תחבקני", אז ישיש כגבור לרוץ אורח", להאיר הלבנה ופרשוה. בא וראה "בהעלותך את הנרות" אלו מנורותונרות עליונות שכולן מאירות כאחת מהשמש.

כחתן ממש - כחתן בעולם הזה כך נמשל ז"א (מ"מ). לגבי מערב – מלכות (מ"מ).

⁷⁷² עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פרק יא ז"ל, כל פרטי מדותיו שבו"ק שלו שהם ה"ס מחדסד עד הוד ויסוד אינו רק הכללות לבד שבו, עכ"ל. וע"ש פתח יז, דהיינו שבו הם מסודרים לירד לעולם שלמטה ממנו. ועי' שם שער הפרצופים פרק ב, ז"ל, שלכן הוא נקרא יסוד, שכן עליו עומד כל הבנין, ונקרא ג"כ ברי"ת בכללות תרי"ג אברים שבו. כי נודע בעת היחוד שאז השפע יורד מכל האברים ומתקבץ שם, והוא הטיפה שבו יש ציור כל אברים שבו כנודע, וכן בנקבה בעת החיבור מתעוררים כל האברים שבה לקבל השפעת הזכר ביסוד שבה.

⁷⁷³ עי' ספר הבהיר אות קנו: ומאי דכתיב (ישעי' מ"ג ה) ממערב אקבצך, מאותה המדה שנוטה תמיד למערב, למה איקרי מערב מפני ששם מתערב כל הזרע, משל למה"ד לבן מלך, שהיה לו

מאיר היצירה

עומק צפון – הוא נבורה כמש"ה (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, ושם הוא גיהנם⁷⁷⁴, ושם הוא מדור המזיקים, ומשם באה הטובה לעולם, כי אור החסד גנוז וא"א לקבלו, ושם הזהב, וכן אמר (איוב לז כב) מצפון זהב וכו' וכן אמרו (ב"ב נה ע"ב) הרוצה להעשיר וכו'⁷⁷⁵.

ועומק דרום – הוא חסד כמ"ש (בראשית יב ט) ויסע אברם כו' הנגבה⁷⁷⁶, והן ששה קצוות הידועים.

אדון יחיד אל מלך נאמן מושל בכולם – אמר אע"פ שהזכרתי לך עשר עומקים, אין פירוד ח"ו ביניהם, כי אדון יחיד הוא א"ס⁷⁷⁷, מושל בכולם והוא מייחדם⁷⁷⁸, וכן אמר

כלה נאה וצנועה בחדרו, והיה לוקח מבית אביו עושר ומביא לה תמיד, ולוקחת הכל ומצנעת אותו תמיד ומערבת הכל, לסוף ימים בקש לראות מה אסף ומה קיבץ, והיינו דכתיב וממערב אקבצך, ומאי ניהו, בית אביו, דכתיב ממזרח אביא זרעך מלמד שממזרח מביא זורע במערב ואחר כך הוא מקבץ מה שזורע, ע"כ. דהיינו שהיסוד מתחבר עם השכינה.

⁷⁷⁴ עי' ז"ח ס ע"ד: ב איהי ביתא דכל עלמא מסחרא לתלת סטרין עילא ותתא וכל עובדין כלילן בגווה סחרא תלת סטרין דכל עלמא ואשתאר סטרא דצפון דלא אתבני דאיהו מדורא בישא דתמן שרת רעה דכל עלמא כד"א מצפון תפתח הרעה .

תרגום: ב היא הבית של כל העולם מקיפה לשלשה צדדים מעלה ומטה וכל המעשים כלולים בתוכה סובבת שלשה צדדים של כל העולם ונשאר צד של צפון שלא נבנה שהוא המדור הרע ששם שורה הרע של כל העולם כמו שנאמר (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה.

עי' תיקו"ז קכה ע"א: והאי איהו דאתמר ביה והנה רוח סערה באה מן הצפון, דסעיר גופיה דבר נש, דאתמר ביה מצפון תפתח הרעה, ובההוא זמנא שלטין בעלמא כל רוחין ושדין ומזיקין בישינ דמחבלין עלמא דאינון מלאכי חבלה, ודא דפיקו דמרעא, דסליק באשא דגיהנם דאיהו מרה, ומחמם לגופיה דבר נש.

תרגום: וזהו שנאמר בו והנה רוח סערה באה מן הצפון שמסעירה את גופו של האדם שנאמר בו מצפון תפתח הרעה ובאותו זמן שולטים בעולם כל הרוחות והשדים והמזיקים הרעים שמשחיתים את העולם שהם מלאכי חבלה וזה הדפק של המחלה שעולה באש הגיהנם שהיא מרה ומחמם את גוף האדם.

⁷⁷⁵ עי' לקוטי תורה בראשית וז"ל, וכמו שמיצחק יצא יעקב ועשו כן ברוח צפון יוצא גיהנם וג"ע.

⁷⁷⁶ עי' זהר ח"א פ ע"א: תא חזי דהכי הוה בקדמיתא כתיב (שם ז) ויבן שם מזבח לה' והנראה אליו וגו' ולבתר כתיב ויבן שם מזבח לה' סתם ולא כתיב הנראה אליו וכלא רזא דחכמתא איהו וכדין אתעטר אברהם מדרגא לדרגא עד דסליק לדרגיה הה"ד (שם ט) ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה דא דרום דהוא חולקיה דאברהם הלוך ונסוע דרגא בתר דרגא עד דסליק לדרום ותמן אתקשר כדקא יאות וסליק לדרגיה דדרום כיון דאתעטר אברהם בדרגוי בארעא קדישא (דעאל בארעא) [ועאל בדרגא] קדישא כדין מה כתיב (שם י) ויהי רעב בארץ דלא הוו ידעי ידיעה לקרבא לגבי דקב"ה.

תרגום: בא וראה שכך היה, בראשונה כתוב "ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו וגו'", ואחר כך כתוב "ויבן שם מזבח לה' סתם, ולא כתוב הנראה אליו, והכל הוא סוד של חכמה. ואז התעטר אברהם מדרגה לדרגה עד שעלה לדרגתו, זהו שכתוב "ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה", זה דרום, שהוא חלקו של אברהם. הלוך ונסוע דרגה אחר דרגה עד שעלה לדרום ושם נקשר כראוי, ועלה לדרגתו של הדרום. כיון שאברהם התעטר בדרגתו בארץ הקדושה ונכנס (בארץ) לדרגה הקדושה, אז מה כתוב, "ויהי רעב בארץ", שלא היו יודעים ידיעה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא.

⁷⁷⁷ עי' יהל אור ח"ב ג ע"א, ז"ל, ר"ל אפילו מה שאנו קוראין לו א"ס ג"ז מסט' דכתר רק לפי שאין מדה גבוה מן הכתר לפיכך אנו מייחסין לו א"ס כמ"ש שדרך הכתובים להמשיל במדת הגבורה אריה שאג וכו', עכ"ל. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ בליקוטים לח ע"ב ז"ל, דע, כי א"ס ב"ה אין לחשוב בו כלל וכלל וכו'. ואפילו א"ס אסור לקרותו, עכ"ל. כלומר, אמנם המאציל מכונה בשם א"ס, אבל באמת לאמיתה א"א לתארו אפילו בתואר זה (וכ"כ ב לש"ו ביאורים ח"א א ע"ב). עי' לש"ו כללים ח"א יג ע"ב שא"ס המקיף (עי' ע"ח שער עיגוי ענף א') הוא חוט הסובב את החלל ולא כל המציאות חוץ מהחלל, ואילו א"ס הממלא את החלל אינו אלא האור שנתגלה, ובו הרי היה הצמצום. אם כן עולה ברור שהכינוי א"ס אינו מתייחס למאציל ית' אלא להארה היוצאת ממנו.

⁷⁷⁸ ולכן אפשר לכנות את ה' ית' בכינויים האלה (לש"ו ביאורים ח"ב יג ע"ג).

מאיר היצירה

אליהו (הק' תיקו"ז יט ע"א) ומאן דאפריש⁷⁷⁹ כו'. וכל הכינויים שהזכירו ח"ו לאו על מהותו אלא ע"ש מדותיו, כמ"ש (הק' תיקו"ז) אנת חכים ולאן בחכמה ידיעא. והזכיר המשה כינויים 'אדון' נגד המלכות, כי כשא"ס מייחדם נק' אדון בסימנא דכורא כידוע⁷⁸⁰, כמ"ש (שמות כג יז) פני האדון ה'. יחיד, נגד ז"א שהוא יחוד כל הספירות כידוע⁷⁸¹, ובו כל הנחלים הולכים אל מקום אחד⁷⁸², וכן (בראשית א ט) יקוו המים כו', בשלישי בסוד יב"ק כו'⁷⁸³. אל, הוא בינה בסוד אל עליון כידוע (זהר ח"א פז ע"א, ע"ח כללים פרק ג'⁷⁸⁴, מלך, הוא חכמה, מלכא עילאה כידוע⁷⁸⁵. נאמן, הוא כתר שהוא אמן מופלא (תיקו"ז מא ע"ב ודף קלז ע"ב), והוא אומן של מעשה בראשית, ועליו נאמר (משלי ח ז) ואהיה אצלו אמן⁷⁸⁶, והתחיל ממטה למעלה לפי שאמר מושל בכלם, והוא ממדת המלכות.

⁷⁷⁹ וז"ל: כל מאן דאפריש חד מן חבריה [מה"ס] מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. ⁷⁸⁰ דהיינו שהכל הוא ממלכות דא"ס. עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ל ע"ב ד"ה ואמר י' בלחוד"י כו' ז"ל, ר"ל שכ"ז בפרטות ו' דכר ד' נוקבא, אמנם בכללות הבריאה כל הבריאה הוא ה', והוא ה' אחרונה של השם, וי"ד חכמה זעירא הוא דכר, וה' כל הבריאה נקבה ליו"ד בסוד אל אדון על כל המעשים, פני האדון ה', דבירידתה בעולמות התחתונים נעשית דכורא, כמ"ש בזוהר (תרומה קכז ע"ב) וכידוע דכל שמשפעת היא דכורא, עכ"ל. ועי' שער מאמרי רשב"י ז ע"ב וז"ל, ועתה על ידי כל זכר יוצאין ה' גבורות אלו ונכנס יו"ד סוד חסד שבחכמה ומתלבש בו אימא תתאה כגוונא דאימא עלאה וגם שש קצוות שבבינה יתנו לה בהלואה מתלבשות בשש קצוות הזכר העליון ונעשית זכר ונקראת אדון וזהו את פני האדון ונעשית אלהים כאימא בתה. ⁷⁸¹ כח"ב הם המוחין שלו ונוק' נוק' שלו.

⁷⁸² ולכאורה רבינו רומז כאן שילוב בין ב' מקראות אלו: עי' "כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הלכים שם הם שבים ללכת" (קהלת א ז), ועי' "הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר" (קהלת ג כ). ועי' זהר ח"ב נ ע"ב: רבי חייא פתח (משלי לא יד) היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה היתה כאניות סוחר דא כנסת ישראל ממרחק תביא לחמה כמה דאת אמר (ישעיה ל כז) הנה שם יה"ה בא ממרחק תביא לחמה בחד דרגא דשאר עלה וביה אתמשכו כל אלין נחלין ומבועין דאזלין בימא כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. אל מקום שהנחלים הולכים אף על גב דכלהו נחלין אתמשכן בההוא דרגא וההוא דרגא נחית (נ"א נגיד) לון לההוא ימא לא תימא דהא אריק לון והא לא שריין ביה אחרנין ולא נגדין ביה כמלקדמין אהדר ואמר אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים אל מקום דההוא דרגא דנחלין אזלין זמנא חדא שם הם שבים ללכת תמן אינון תייבין מההוא אתר עלאה ולא פסקין לעלמין ומתכנשי כלהו בההוא אתר ולמה ללכת למהך לההוא אתר דימא כמה דאתמר מה שמיה דההוא דרגא צדיק אקרי.

תרגום: רבי חייא פתח היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה היתה כאניות סוחר זו כנסת ישראל ממרחק תביא לחמה כמו שנאמר הנה שם ה' בא ממרחק תביא לחמה בדרגה אחת ששורה עליה ובה נמשכו כל הנחלים והמעיינות הללו שהולכים לים כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים וגו'".

אל מקום שהנחלים הולכים אף על גב שכל הנחלים נמשכים לאותה דרגה ואותה דרגה מורידה (מושכת) אותם לאותו ים אל תאמר שהרי הריק אותם ולא שורים בו אחרים ולא נמשכים בו כבתחילה חזר ואמר אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים אל מקום אותה דרגה שהנחלים הולכים פעם אחת שם הם שבים ללכת שם הם שבים מאותו מקום עליון ולא פוסקים לעולמים וכולם מתכנסים לאותו מקום ולמה ללכת לאותו מקום של הים כמו שנאמר מה שם אותה הדרגה נקראת צדיק.

⁷⁸³ עי' לעיל הערה 429.

⁷⁸⁴ הערת רמ"ש: ובסוד י' י' א' י' דס"ג שבבינה גימ' א"ל (עי' לעיל ה ע"ב – הערת המלבה"ד), נ"ל מ"ש.

⁷⁸⁵ עי' שעה"כ דרושי קריאת שמע דרוש ח (וכן הוא בפע"ח דרושי ק"ש פרק כט), וז"ל, נמצא כי מלכא עלאה הנז' בזוהר דנפק לקבלא הוא היסוד דאבא כי הוא [אבא] נק' מלכא עלאה באמיתות.

⁷⁸⁶ עי' ריש תיקון ע'.

מאיר היצירה

ממעון קדשו עד עדי עד – עכשיו מפרש כסדר התייחדו ממעון, הוא כתר, שאור א"ס גנוז בכתר, ומשם ואילך הכל (ט ע"ג) על ידי התלבשות כידוע. קדשו, היא חכמה שכל קדש היא בחכמה כידוע⁷⁸⁷.

עד עדי עד – הן בינה ו"ק מלכות כסדר, כי עד הוא מלכות, כמ"ש (דניאל ח יד) עד ערב, לפי שעד כאן הוא מגיע היחוד, ועד שני נק' בינה, כי עד שם מותר הסתכלות⁷⁸⁸, כי נק' מי⁷⁸⁹, אף שבעצמה אין רשות לשאול, מ"מ ע"י היוצאין ממנה מותר⁷⁹⁰, ולכן מלכות נק' מה⁷⁹¹, שבה מותר השאלה על מהותה, והיא⁷⁹² נקראת מי כמו (איוב לח כט) מבטן מי כו', ואמר (איוב לח ד) אם ידעת בינה מי שם וכו', ר"ל שואל על המעשה מי עושה את הדבר הזה, והם ב' שמות אלהים המתחלפים בשם ע"ד כידוע⁷⁹³, ועליה נאמר (תהלים קו מז) מן העולם ועד העולם⁷⁹⁴ ממטה למעלה. ועדי, הוא ת"ת שהוא מגיע מן העולם ועד העולם כמ"ש בזוהר (בראשית לד ע"א), והוא בתוספת יו"ד שאחזו הוא בב' ההי"ן⁷⁹⁵, כמ"ש (דברים ד לב) מקצה השמים ועד כו', וע"ז אמר (ישעיה כו ד) בטחו בה' עדי עד.

ולפי פשוטו עומקים הן דבר שאין יכולת באדם להשיגו, עומק ראשית ואחרית הן קודם בריאת העולם ואחריו, עומק טוב ורע הן להשיג היאך הן בבורא ית' קשורים עד תכליתו, עומק רום כו' עד סוף הן חוץ לעולם מו"ק, וע"ז אמרו רז"ל בפרק ב' דחגיגה (יא ע"ב) כל המסתכל בד' דברים כו' וכל שלא כו', מה למעלה מה למטה, הן עומק רום עד עומק מערב [פי' כמ"ש התוס' שם⁷⁹⁶], מה לפנים מה לאחור הן עומק ראשית ואחרית,

---

⁷⁸⁷ עי' שער הפסוקים פרשת תצא וז"ל, ארז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם וכו'. והענין היא, שהקדושין הם מצד החכמה, שכן כל קדושה היא מצדה. וכל כללות הספירות מעשר, הם מצד חכמה, וז"ש בעשרה מאמרות, שהם בסוד החכמה, שהיא כללות היו"ד, נברא העולם שהיא בינה. ועי' זוהר ח"ג סא ע"א: ותנינן קמיה דמר מאי קדש שלימותא דאקרי חכמה עלאה ומהאי אתר (נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה) ומתמן נפקין מבועין ונחלין לכל עבר עד דמטו להאי זאת (ומאתר דא אתער רוחא קדישא) והאי זאת כד מתברכא אקרי קדש ואקרי חכמה.

תרגום: ושנינו לפני מורנו, מה זה קדש, שלמות הכל, שנקראת החכמה העליונה. ומהמקום הזה (נמשך שמן משחת קודש בשבילים ידועים למקום שנקרא בינה עליונה), ומשם יוצאים מעיינות ונחלים לכל צד, עד שמגיעים לזאת הזו, [וממקום זה מתעוררת רוח קדושה], וכשמתברכת הזאת הזו, נקראת קודש, ונקראת חכמה.

⁷⁸⁸ עי' זהר שמות כב ע"א: מהו עדי עד, אלא בגין דיהא, עד מכאן ולהלאה לית מאן דיכיל למיקם עליה, ע"כ, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כח ע"ב ד"ה ואמר טמיר שלומד את זה על בינה.

⁷⁸⁹ עי' לעיל הערה 695.

⁷⁹⁰ עי' לעיל ריש ח ע"ב.

⁷⁹¹ עי' שעה"כ עניית אמן בסוף חזרת העמידה דרוש ה' וז"ל, שביחוד זו"ן גם היא (הנוק') נקר' מ"ה.

⁷⁹² בינה. עי' זהר ח"א ל ע"א.

⁷⁹³ אכדט"מ, עי' שעה"כ דרושי פסח פרק ב.

⁷⁹⁴ עי' לעיל הערה 671, ועי' עוד זהר (ח"א יח ע"א): אתייחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא אתייחד אוף הכי לתתא, ועלמא דאתגלייא איהו עלמא תתאה.

⁷⁹⁵ שכן י' הוא בגימ' ב' פעמים ה'.

⁷⁹⁶ ז"ל: יכול ישאל מה למעלה מה למטה - משמע הכא דלפנים ולאחור הוי מה שיש אחורי הכיפה מזרח ומערב והוא הדין צפון ודרום ואילו לקמן (דף טז ע"א) בפירוש משמע מה שהיה קודם שנברא העולם ומה שיהיה לאחר כך דקאמר בשלמא מה למעלה מה למטה ומה לאחור שפיר אלא לפנים אמאי מה דהוה הוה רבי יוחנן ורבי אלעזר אמרי משל למלך שבנה פלטרין על גבי אשפה כו' והכי תניא בתוספתא (פ"ב) מה שהיה ומה שעתיד להיות וי"ל דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי.

מאיר היצירה

וכל שלא כו⁷⁹⁷, הן עומק טוב ורע, ואמרו בגמרא (חגיגה טז ע"א) זה העובר עבירה כו', ר"א אומר זה המסתכל בקשת⁷⁹⁸, ודי למבין⁷⁹⁹.

(פ"א מ"ו) עשר ספירות בלי מה, צפייתן כמראה הבזק, ותכליתן אין להם קץ, ודברו בהן ברצוא ושוב⁸⁰⁰, ולמאמרו כסופה ירדופו, ולפני כסאו הם משתחווים⁸⁰¹.

עשר ספירות בלי מה צפייתן כמראה הבזק – כל המשנה הזאת הוא פירושו על המשנה שלמעלה.

צפייתן וכו' – הוא פירושו על מה שקראן עומקין, פירושו צפייתן שאדם צופה להשיגו כמו הבזק שאין יכולת לראותו רק ברגע אחד וחוזר לאחור כמ"ש במשנה ח' בלום פיך כו', ואמר צפייתן שצופה הוא דבר שרואה מרחוק, ולכן הנביאים נקראו צופים (שמואל א' א א), שרואין את ה' מרחוק, כמ"ש (יחזקאל ב) מרחוק ה' נראה לי, וכן דרשו

⁷⁹⁷ [המשך הציטוט]: וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי שלא בא לעולם.

⁷⁹⁸ זה לשון הגמרא שם בשלמות: כל שלא חס על כבוד קונו, רתוי לו שלא בא לעולם. מאי היא, רבי אבא אמר זה המסתכל בקשת רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר מסתכל בקשת. ⁷⁹⁹ עי' תיקר"ז לה ע"א: אמר רבי אלעזר אבא ואמאי אסיר לאסתכלא בקשת אמר ליה רבי שמעון ברי בגין אינון קליפין דמתלבשין ביה ודאינון ביה דאינון רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ודא איהו דחזא יחזקאל עליו השלום דאמר וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון (יחזקאל א ד) דא קו תהו (שם לד יא) קליפא ירוקא דאגוזא קו ירוק ענן גדול קליפה תניינא חוורא דאגוזא ודא בהו ואש מתלקחת קליפה תליתאה דאגוזא ודא חשך ונוגה לו סביב דא קליפה רביעאה דאגוזא דאיהי אתאחדא במוחא ומתוכם כעין החשמל דא מוחא דאגוזא ודא יאקדונק".

תרגום: אמר רבי אלעזר, אבא ולמה אסור להסתכל בקשת. אמר לו רבי שמעון, בני בגלל אותם הקליפות שמתלבשים בו, ושהם בו, שהם: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב. וזהו שראה יחזקאל עליו השלום, שאמר "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון", זה "קו תהו", קליפה ירוקה של אגוז, קו ירוק. "ענן גדול" הקליפה השנייה, הלבנה של האגוז, וזה בהו. "ואש מתלקחת" קליפה שלישית של האגוז, וזה חושך. "ונוגה לו סביב" זו קליפה רביעית של האגוז, שהיא נאחזה במח. ומתוכם "כעין החשמל", זה מח האגוז, וזה יאהדונה".

ועי' עוד זהר ח"א עב ע"ב, ותיקר"ז פו ע"ב, קח ע"א. ועי' בהגר"א על תיקר"ז פו ע"ד: אל תראוני כו' - ולכן אסור להסתכל בקשת וז"ש כל שלא חס כו' זה המסתכל בקשת משום דהיא מתחללת כמו שמפרש והולך.

והענין הוא כי הקשת הוא כינוי ליסוד, והקשת הניתן בענן הוא היחוד של היסוד במלכות, ואז מאיר המלכות באותן ג' הגוונים. אמנם כ"ז הוא רק בעת הזכות והרצון, אבל כשהדבר הוא להיפך רחמ"ל, אזי סובבת הערלה את היסוד. והנה יש בערלה ג' קליפין זה על זה כגלדי בצלים, והקשת מתלבשת באלין תלת קליפין ואתחזייה בהון ומתהפכין בו ג' הגוונים הנ"ל, הרי הם חוור סומק ירוק, וכולם המה מצד הרע (דע"ה ח"ב פח ע"א).

⁸⁰⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כב ע"ד ד"ה ואמר, שזה ברית העיניים, דהיינו שלא להסתכל במה שלמעלה מהניתן לך, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח נ ע"ג, שהן רצין להשיג את האדם שעל הכסא שהוא כבוד ה' כמ"ש ביחזקאל שהוא חכמה כידוע שהכסא הוא בינה והחיות הן ג' חיון חג"ת וחיה הרביעי מלכות כוללת נה"י, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כב ע"ג וז"ל, אע"ג שעל תז"ח אמר על החכמה, ובס"י אמר על כל הע"ס, הכל כפי הבחינה של המשכיל, כאן על ז"א אמר ברדל"א והחיות כו'.

⁸⁰¹ עי' לש"ו דע"ה ח"ב קנ ע"ג, וזה תמצית דבריו: צפייתן [כלומר צפייתם בהשגת אור המאציל] כמראה הבזק [רק על דרך נצוצי זיקין העולים מפוזר גחלים לוחשות], ותכליתן אין להם קץ [אין תכלית לצפייתם שאין פוסקים מזה אף רגע], ודברו בהן ברצוא ושוב [גילוי בהם במצוותיו אליהם ברצוא ושוב תמיד כי אי אפשר להם לקבל יותר, ומדוייק לשון 'בהן' ולא 'להן' כי מצוותיו הוא דבר אחד בהם], ולמאמרו כסופה ירדופו [כל דבור הוא קשה הוא נחשב להם למאמר שהוא רכה כי ששים ושמחים לעושת רצון קונם], ולפני כסאו הם משתחווים [כסאו או המלכות דא"ק השוכן ברדל"א, ושם הם משתחווים ומבטלים תמיד עצמן אליו].

מאיר היצירה

בגמרא (סוטה יא ע"א⁸⁰²) ותתצב אחותו מרחוק ע"ש החכמה, והספירות הן כולם בחכמה כמ"ש"ל (ו ע"א⁸⁰³).

ותכליתן אין להם קץ – אמר אע"פ שא"א להשיגם, אל תחשוב לפי שרחוקים הן ממנו⁸⁰⁴, לכן אמר ותכליתן אין להם קץ, שהם מתייחדים בכל העולמות עד אין קץ, שאין שום דבר פנוי מהם כמ"ש (תיקו"ז קה ע"ב) דלית אתר פנוי⁸⁰⁵, דלא אית ביה הוי"ה, ואמר במשנה שלמעלה (משנה ה') שאין להם סוף, הוא למעלה עד אין סוף ב"ה, ואמר כאן ותכליתן כו' הוא למטה, וכן אמרו למעלה עד א"ס, ולמטה עד אין תכלית.

ודברו – הוא חוזר על מה שאמר אדון יחיד⁸⁰⁶, אמר ודברו בהם ברצוא ושוב, פי' אע"פ שאמר לעיל⁸⁰⁷ כי א"ס מצד המלכות דא"ק מתייחד (ט ע"ד) בהם, אמר ודברו⁸⁰⁸ הוא מלכות דא"ק, 'בהם' בספירות, 'ברצוא ושוב' שאין יכולת להשיגו⁸⁰⁹, וע"ז אמרו בזהר (זהר בראשית סה ע"א ועוד⁸¹⁰) מטי ולא מטי⁸¹¹, וכן בעתיק של כל העולמות⁸¹², שכן אמרו בזהר (תז"ח מב ע"א) והחיות כו' רצוא בנוריא"ל ושו"ב במט"ט⁸¹³, פי' שגימ' רצוא"א הוא נוריא"ל וגימ' ושו"ב מטטרו"ן שגימ' שד"י, והענין שד' חיות הן ד' אותיות הוי"ה שביצירה, שהן ד' פרצופין, ומט"ט הוא על גבם מסטרא דכתר, והוא נחלק לשתי בחינות אחת מצד א"א ואחת מצד עתיק, ומצד א"א הוא ג"כ ב' בחינות [נ"א בבחינת חיות] בסוד ארגמ"ן, ומצד עתיק הוא נעלם מהם, ושם הוא בסוד (שמות כג כא) כי שמי, פי' מלכות דבריא, בקרב"ו, והוא שם שד"י, ומסטרא דארגמ"ן נק' נוריא"ל⁸¹⁴, ומסטרא דבריא נקרא מט"ט, ששמו כשם רבו⁸¹⁵ (סנהדרין לח ע"ב), ולכן אמרו והחיות רצוא מסטרא דנוריא"ל, ששם יכולין להשיגו, ושוב מסטרא דמט"ט כי אין יכולין להשיגו, ורצוא ושוב שניהם גי' תרי"ג (ר"ל עם התיבות), כי מסטריה באין תרי"ג מצות, טהור

⁸⁰² ותתצב אחותו מרחוק, א"ר יצחק פסוק זה כולו על שם שכינה נאמר ותתצב דכתיב ויבא ה' ויתיצב וגו' אחותו דכתיב אמור לחכמה אחותי את מרחוק דכתיב מרחוק ה' נראה לי לדעת דכתיב כי אל דעות ה' מה דכתיב מה ה' אלהיך שואל מעמך יעשה דכתיב כי לא יעשה [ה'] אלהים דבר לו דכתי' ויקרא לו ה' שלום, עכ"ל. רבינו הבין מכאן ש"מרחוק" הוא כינוי לחכמה (זו"ח לה ע"א).

⁸⁰³ עי' הערה 743.

⁸⁰⁴ ולכן היה מקום לחשוב שיש מקום פנוי מהארתם.

⁸⁰⁵ עי' ע"ח שער עגו"י פרק ב' ובהערה שלנו שם שהמדובר שם הוא על בחי' מצדנו.

⁸⁰⁶ שהוא הא"ס. ועי' לעיל הערה 777.

⁸⁰⁷ נ"ל שכוונתו להערה 52.

⁸⁰⁸ דהיינו התגלותו. וצ"ע אם זה לשון דיבור, או לשון דְּבַר דהיינו שלטון.

⁸⁰⁹ כלומר שהשגת ספירות דאצילות את הארת המלכות דא"ק לעתיק.

⁸¹⁰ עי' מט"כ רבינו שם וז"ל, כי ד' חיות הן ד' אותיות שבשם ט"ס מחכמה ולמטה ומט"ט הוא חיה החמישי פרצוף החמישי כתר היצירה שבו שני בחינות של כתר ע"ק וא"א כידוע מופלא ומכוסה שעליו נאמר ואראה ואפול על כו' ובחינה הראשונה הוא מט"ט שבו מתלבש שם ה' בבריא [דהיינו הקשר בין יצירה לבריא] כמו כל עתיק כידוע ונוריא"ל הוא בחינה האחרונה שלכן הוא נחשב בכלל החיות ארגמן כידוע בכל כתר וז"ש והחיות רצוא כו' שבסט' דנוריא"ל רצין להשיגו ושוב בסט' דמט"ט שעתיק נקרא רישא דלא אתיידע.

⁸¹¹ כלומר שלעולם האור מגיע אלינו באופן בו יש בתמידות השפעת אור ממקורו והשבתו לשם מיד אח"כ, כך, שלעולם אי אפשר להשיגו.

⁸¹² כלומר אף העתיק הפרטי שבכל עולם ועולם ולא רק בא"ק ביחס לאבי"ע.

⁸¹³ עי' מט"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה ואמר והחיות.

⁸¹⁴ עי' לעיל הערה 201.

⁸¹⁵ עי' לעיל ב ע"ב וז"ל, שבעים שמות הידועים שנקראים תפארת, וכן [עי' שמות למט"ט] ששמו כשם רבו, עכ"ל. ועי' מט"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קב ע"ד ד"ה דרכיב, וז"ל, מלאכים דהוי"ה הוא במט"ט דשמו כשם רבו, עכ"ל. ועי' שם קו ע"א וז"ל, הנה מט"ט כולל כל הג' עולמות ראשו בבריא גופו ביצירה כו' אלא שנקרא היצירה על שמו לפי שגופו שם וכמו שכל האצילות נקרא ע"ש ז"א כ"ה בעולמות ושמו כשם רבו.

מאיר היצירה

וממא כידוע⁸¹⁶, ואם תוסיף ז' מצות דרבנן⁸¹⁷, כנגד ז' תחתונים דעתיק שמתלבשין בו⁸¹⁸, שנקראין דרבנן שהן מסטרא דמלכות, יהיה בגי' כת"ר, והן תר"ך עמודי אור שבכתר⁸¹⁹, שהכתר הוא אור כדלקמן.

ולמאמרו כסופה ירדופו – פי' ולמאמר⁸²⁰ של א"ק, שהם ו"ק של א"ק, שאינו בהם אף ברצוא ושוב, רק שהן רודפין אחריו להשיגו, כמו מלכות דא"ק שרודפת אחריו

---

⁸¹⁶ עי' תיקו"ז טו ע"ב: דבגלותא משנ"ה דאיהי מטטרון שלטא ואיהו משנה למלך באתר דמטרוניתא יתבא משנה ודא איהו ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) וביומי דמשה לא שלטא שפחה אלא מטרוניתא לבתר דמית משה וירית יהושע דאיהו נער באתר מלכותא שלטא שפחה כמה דאת אמר (יהושע ה יד) אני שר צבא ה' עתה באתי. תרגום: שבגלות משנ"ה שהיא מטטרון שולט, והוא משנה למלך, במקום שהמלכה יושב, משנה. וזהו "ושפחה כי תירש גבירתה". ובימי משה לא שלטה השפחה אלא המלכה, אחרי שמשה מת וירש יהושע, שהוא נער במקום המלכות, שלטה השפחה, כמו שנאמר "אני שר צבא יהוה עתה באתי".

ועי' זהר ח"א כז ע"ב: סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו ויחודא באתון שם יהוה ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתון דקב"ה (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד ובג"ד אדם דאינון ישראל אית לון יחודא באורייתא דאתמר בה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ואיהי מטרוניתא מלכות דמסטרהא אתקריאו ישראל בני מלכים ובג"ד אמר קב"ה לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב יח) דא משנה אתתא דההוא נער ואיהו ונ"א ואיהו שפחה דשכינתא.

ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא מסטרא דהתר טהור כשר ואי לאו איהי כנגדו מסטרא דטמא פסול אסור טהור היתר כשר איהו יצר הטוב פסול טמא אסור איהו יצר הרע ואתתא דאית לה דם טהור ודם נדה מסטרא דמשנה איהי שויא ליה ולא איהי בת זוגיה יחודא דיליה דלית יחודא עד דערב רב יתמחון מעלמא ובג"ד אתקבר משה לבר מארעא קדישא וקבורתא דיליה משנה איהי ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא הדין קבורתא דיליה משנה דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה ומלכא ומטרוניתא.

תרגום: סוף סוף בזמן שערב רב מעורבים בישראל, אין קירבה ויחוד באותיות שם יהוה, ומיד כאשר ימחו מהעולם, נאמר באותיות של הקדוש ברוך הוא, "ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד". ולכן אדם, שהם ישראל, יש להם יחוד בתורה, שנאמר בה "עץ חיים היא למחזיקים בה", והיא המלכה, מלכות שמצדה נקראו ישראל בני מלכים, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא, "לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", זו משנה, אשתו של אותו נער, והוא (והיא) שפחת השכינה.

ואם זכו ישראל, היא עוזרת להם בגלות, מצד של היתר טהור כשר, ואם לא, היא כנגדו מצד של טמא פסול איסור. טהור היתר וכשר הוא יצר הטוב, פסול טמא איסור הוא יצר הרע. ואשה שיש לה דם טהור ודם נדה מצד של המשנה, היא שוה לו ואינה בת זוגו, יחוד שלו, שאין יחוד עד שערב רב ימחו מהעולם, ולכן נקבר משה מחוץ לארץ הקדושה, וקבורתו היא משנה, "ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה". קבורתו משנה ששולטת על המלכה, שהיא קבלה למשה ומלך ומלכה.

⁸¹⁷ עי' מגלה עמוקות אופן ע"ג שהם נט"י, עירובין, ברכות, נר שבת, מגילה, חנוכה והלל. והרמ"ע מפאנו (מעין גנין ח"א כוונת הברכות) מוציא נר שבת והלל ובמקומם מנה אבילות וצומות.

עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח ג' וז"ל, הם בסוד מדרגה יותר עליונה כמ"ש (ע"ז ל"ה ע"א) חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה, כי, התרי"ג מצות הם אברי הפרצוף וכל פרטיהם הנצרכים לבריאת העולמות, אבל הז' הם בסוד עטרות עליונות בסוד ז"ת של רד"א, שהוא מבחינה תחתונה של עליון שנעשה עתיק לפרצוף תחתון כי הוא קשור ברצון, ובזה משלימים רצון קונם גם מה שלא בא בדבור רק ע"פ רצונו, בכדי לעטר המצות, והוא בא בתורה בהעלם.

⁸¹⁸ ר"ל מל' דבריאה נעשה עתיק בראש עולם היצירה (הגה"ת רמ"ש). ⁸¹⁹ במסכת אצילות וכן בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, הנה אמרו שם כי הם תר"כ ארצין כמנין כת"ר והם תר"כ עמודי אור (לש"ו הקדו"ש צו ע"ד).

⁸²⁰ בחי' 'אמירה' היא עליונה מבחי' ה'דיבור', עי' ביאור רבינו על משלי פ"ד פסוק כ וז"ל, דבור הוא דובר התורה עצמה ותיבותיה כמו שהי אואמירה היא הפנימיות של התורה כוונותיה טעמיה ותכלית של כל דבר, עכ"ל. ועי' אד"ר קלב ע"ב: תאנא, מה בין דבור לאמירה אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא דבור בעי לארמא קלא ולאכרזא מלין דכתיב (שמות כ) וידבר את כל הדברים האלה לאמר.

מאיר היצירה

כמו שידוע בכל מלכות של העולמות, כמ"ש (שיר השירים ח ו) שימני כחותם⁸²¹, וז"ש כסופה שהיא מלכות סוף כל דרגין בתוס' ה', שהיא ה' אחרונה של הוי"ה שבה נברא העולם⁸²², וסופה גי' קנ"א אהי"ה דהיי"ן שהיא במלכות, ולפי שהיא מתלבשת בהן, רודפין אחר מאמרו, וכן עושין אנחנו כשהשכינה מתקשרת בנו קוראין אנחנו להקב"ה כמ"ש בזהר וזהו שאמר כסופה.

ולפני כסאו הם משתחיים – פי' כסאו הוא בינה דא"ק, שכל כסא הוא בבינה⁸²³ כידוע דאימא מקננא בכורסייא (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח ג), הן משתחווין מצד שאין יכולת להשיגו כלל, כמ"ש⁸²⁴ על פסוק (יחזקאל א כח) ואראה ואפול על פני.

ואמר ולפני כסאו שהוא חכמה דא"ק, שהוא פני כסאו, כי בבינה יש קצת השגה בשאלה⁸²⁵ כנ"ל (ח ע"ב), משא"כ בחכמה רק משיגים מציאותה, והן משתחווין לו, כי הוא עילתם, כי א"ס ע"י התלבשו בחכמה דא"ק האציל ע"ס שבאצילות⁸²⁶, ולכן ידי

---

⁸²¹ זוהר ח"א רמד ע"ב: תא חזי בתר דאתדבקו דא בדא והיא קבילת רעותא היא אמרת שימני כחותם על לבך אמאי כחותם אלא ארחיה דחותם כיון דאתדבק באתר חד אף על גב דאתעדי מיניה הא אשתאר רשימו בההוא אתר ולא אעדי מניה דכל רשימו וכל דיוקנא דיליה ביה אשתאר כך אמרה כנסת ישראל הא אתדבקנא בך אף על גב דאתעדי מינך ואזיל בגלותא⁸²¹ שימני כחותם על לבך (שיה"ש ח ו) בגין דישתאר כל דיוקני בך כהאי חותם דאשתאר כל דיוקניה בההוא אתר דאתדבק ביה.

תרגום: בא וראה, אחר שנדבקו זה בזה והיא קבלה רצון, היא אומרת, "שימני כחותם על לבך". למה "כחותם", אלא דרכו של חותם, כיון שנדבק במקום אחד, אף על גב שעוזב ממנו, הרי נשאר רושם באותו מקום ולא עוזב ממנו, שכל הרושם וכל הדמות שלו נשאר בו. כך אמרה כנסת ישראל, הרי נדבקתי בך, אף על גב שעזבתי ממך והלכתי לגלות, "שימני כחותם על לבך", כדי שישאר כל דמותי בך, כחותם הזה שישאר כל דמותו באותו מקום שנדבק בו.

⁸²² עי' לעיל הערה 106.

⁸²³ ונקרא כך על שם שעליו שורה אור אלהותו ית', כי הוא הכסא למדריגת הג"ר (לש"ו הקדו"ש לח ע"ב).

⁸²⁴ תיקו"ז ח ע"א: ו וכד מטא לדמות כתר דאיהו דרגא עשיראה חזי מה כתיב ביה (יחזקאל א כח) ואראה ואפול על פני דלא יכיל למסבל ואם מראות דלתתא הכי כל שכן וכל שכן מראות עלאין דספירות דבריא כל שכן וכל שכן מראות דאצילות.

תרגום: וכשהגיע לדמות הכתר, שהוא הדרגה העשירית, ראה מה כתוב בו "ואראה ואפול על פני", שלא יכל לסבול. ואם המראות שלמטה כך, כל שכן וכל שכן מראות העליונות של ספירות הבריא, כל שכן וכל שכן מראות של אצילות.

וקשה שהתיקו"ז מדבר על הכתר, וכאן על הבינה, אלא עי' ב"ע לד ע"א וז"ל שם [בבינה] ואראה ואפול על פני כו' שמגלגלתא ולמעלה הוא עולם א"ס.

⁸²⁵ עי' הק' הזהר ה ע"א: בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארס סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מ"י.

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

דהיינו אינו מוכר אבל נראה ונסתר, ועי' עוד ע"ח עגו"י פרק ה', ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יט ע"ג ד"ה ודא עביד, שחכמה סתום ובינה בגרון יש לה גילוי, וכן שם כז ע"א ד"ה דאיהו בינה, שבינה עצמה לא קיימא לשאלה אלא רק בהתפשטותה.

⁸²⁶ עי' ע"ח שער סדר אצילות בקיצור פרק א' וז"ל, אור א"ס בכח התלבשותו בחכמה דא"ק זה האציל תחתיו עולם האצילות וז"ס כולם בחכמה עשית, עכ"ל. וז"ל בשער אבי"ע פרק ב', שמש"כ שהתלבש בחכמה דהיינו שרק על ידי זה אפשר לעולם האצילות לקבל אור א"ס, ועל ידי התלבשות בבינה אפשר לעולם הבריא לקבל הארה משם וכו'.

מאיר היצירה

כולן במחשבה⁸²⁷ לבד ונקראין ע"ש יו"ד שבהוי"ה, וע"י התלבשו בבינה דא"ק וחוזר ונתלבש בבינה דאצילות⁸²⁸ ברא ע"ס דבריאה ולכן נק' ע"ש ה' שבשם, וע"י התלבשו בו"ק דא"ק ודאצילות ודבריאה⁸²⁹ יצר ע"ס דיצירה ונקראו ע"ש וא"ו של השם, וע"י התלבשו במלכות דא"ק ואצילות ובריאה ויצירה⁸³⁰ עשה ע"ס דעשיה ולכן נק' ע"ש ה' אחרונה של הוי"ה ב"ה.

(פ"א מ"ז) עשר ספירות בלימה, נעוץ סופן בתחילתן⁸³¹ ותחילתן בסופן, כשלהבת קשורה בגחלת, שאדון יחיד ואין לו שני, ולפני אחד מה אתה סופר.

י ע"א) עשר ספירות בלימה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן – הוא חוזר למעלה (משנה ד') שאמר עשר ולא כו', שאין לחשוב בחינה ראשונה שבכתר וגם מלכות, כי אם נחשוב בחי' ראשונה שבכתר אין צריך לחשוב מלכות כי נעוץ סופן בתחלתן, ואם תחשוב מלכות נעוץ תחלתן בסופן כו'.

כשלהבת קשורה בגחלת – שבהם יתראה היאך נעוץ סופן בתחלתן, כי חמשה אשות הן בשלהבת, א' גוון תכלת שסביב הפתילה נגד מלכות, והוא חשמ"ל מתוך האש (יחזקאל א ד), והשני גוון חור שסביב לה נגד ו"ק, והוא נקרא אש, והג' כמו נונה סביב (יחזקאל שם) האש שאינו נראה אלא בסתימו דעינין⁸³² נגד בינה, דלא קיימא לאסתכלא, והוא הנק' נונה סביב, והד' הזוהר המאיר משלהבת שאין יכולת להשיג איך בא האור משלהבת, והיא בעצמה אינה שם, ובהעתק השלהבת⁸³³, מעתיק ג"כ האור, נגד חכמה והיא נק' זהר, ולכן קראו בתיקונים בהקדמה כל ספי' זהר⁸³⁴, כי הן בחכמה כנ"ל (ב ע"א),

⁸²⁷ שכן הבריאה עומדת בעולם האצילות בבחי' מחשבה בלבד (לש"ו ביאורים ח"א כז ע"א), ועי' ע"ח שער סדר אבי"ע פרק ב' שזהו הקשר שבין מחשבה למעשה שהרי באצילות איהו (המחשבה) וגרמוהי (דהיינו אבי"ע הרי הוא המעשה) חד הוא.

⁸²⁸ והם מתלבשים בז"ת דמלכות דאצילות ובכך נהיים לעתיק יומין דבריאה (לש"ו כללים ח"ב נב ע"ד) התלבשויות אלו המה רק באורות הישר שבהם ולא באורות העיגולים שבהם (שם דע"ה ח"א לז ע"א).

⁸²⁹ וכל אלה מתלבשים בז"ת דמלכות דבריאה, והם מתהווים לעתיק יומין דיצירה (שם כללים ח"ב נב ע"ד).

⁸³⁰ דהיינו בז"ת דמלכות דיצירה, והם מתהווים לעתיק יומין דעשיה (שם).
⁸³¹ עי' פת"ש נתיב א"א פתח ט וז"ל, ונקרא בשם גלגלתא שהיא גלגל המקיף לכל ההנהגה מראשית הזמן עד סופו, שכל גלגל הוא בהיקף נעוץ סופו בתחילתו, וכן [בבריאה] סוף ההנהגה של כלות שית אלפי שנין [חוזרים לתהו], עכ"ל, ועי' שם נתיב כג וז"ל, סוד הגלגלתא בהיקף, והיינו, כאשר יושלם היקף גלגל ההנהגה ויכנסו לסוד היחוד באלף הז', שאז יהיה כל הזמן נעוץ סופו בתחילתו ויתבטל הזמן שהוא בבחינת המשכה בהדרגה, ואז שם גילוי האור הגדול שזכר הצדיקים, עכ"ל.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ל ע"ג ולכן, וז"ל, כל כתר שבעולם התחתון הוא מלכות של העולם העליון בסוד כתר מלכות, וכמש"כ בס"י [כאן], עכ"ל.

⁸³² עי' יהל אור ח"א טו ע"ד וז"ל, מדרגת האבות שראו בגוונין דלא מתחזיין על ידי גוונין דמתחזיין, והן בחג"ת, והוא בדרגא דז"א, ומדרגת משרע"ה הוא דלא מתחזיין כלל והוא בינה, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א יב ע"ד וז"ל, ונה"י הן גוונין דמתחזיין, לכן ב' גוונין הראשונים נראין בפתיחו דעינין, וחג"ת הן גוונין דלא מתחזיין, לכן הן בסתימו דעינין, אבל חב"ד אין שם גוונין כלל, עכ"ל. למימרא שעיקר הז"א הוא החג"ת שבו (עי' ליקוטי רבינו המובאים בסוף פירושו לספד"צ לח ע"ג) ועיקר הגילוי הוא במלכות.

⁸³³ כלומר שבגחלת (הרי היא החכמה) טמונה לא רק השלהבת אלא האור עצמו, וכאשר השלהבת יוצאת מהגחלת גם האור יוצא.

⁸³⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז א ע"א שמביא לשון נ"א בתיקו"ז וז"ל, תאנא והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, דאיהו זהר טמיר וגניז דא כת"ר, זהר בהיר בשחקים דא חכמ"ה, זהר זריק נצוצין ומבהיק כברק לעיינין דא בינה, זהר חוורו כסיהרא דא גדולה, זהר זהיר סומקא כמאדים דא גבור"ה, זהר מבהיק כליל ירוקא כחמה דא תפאר"ת, זהר ירוק ככוכב דא

מאיר היצירה

והה' היאך נאחזין בגלגל האש⁸³⁵ והוא גוון שהור ועליו נאמר (תהלים יח יב) ישת חושך סתרו, וכל הגוונים דלעיל, מ"מ מושג, משא"כ בגוון הדא, שאינו מושג כלל, והוא נגד א"א שנקרא חושך כנ"ל (יג ע"ד), והאש היסודי בעצמו הוא שרש של כל הגוונים הנ"ל, וכולם קשורים בו, והוא נגד עתיקא סתימאה⁸³⁶ (נ"א ע"י), ובגחלת עצמו יש בו בחי' אש יסודי שבלאו הכי לא היה האש נאחו בו, ובו התקשרות גוון תכלת⁸³⁷, ובו נאחו האש היסודי, ועל ידו באין כל הגוונים, וז"ש תחילתן בסופן.

וכן גוון התכלת שבו האש היסודי נאחו בגלגל האש⁸³⁸, וע"י כולן נאחזין, שאם תכבה האש שצריך להסתלק, האש התכלת מן הגחלת חוזר למקומו וכל הגוונים עמה. וכן הוא במלכות, שכולן עולין לכתר על ידה, ושם נק' (חק' תיקו"ז יט ע"ב) כתר מלכות⁸³⁹, וז"ש סופן בתחלתן. והגחלת הוא בחי' העולמות התחתונים שמלכות⁸⁴⁰ יורדת ומתקשרת בהן, ולכן גוון התכלת הוא סביב הגחלת, משא"כ בשאר הגוונים שכולם מאירים (י ע"ב) מרחוק אל הגחלת, והיא בוררת מן הגחלת ניצוצין של אש היסודי, וכן כל הד' יסודות וחוזרין לשרשם⁸⁴¹. וכן עושה מלכות בסוד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה⁸⁴², והיא

נצ"ח, זהר כליל אוכם וסומק דא הו"ד, זהר זהיר לכל עיבר, כמאן דמחא בפטיש זוריק שביבין לכל סטר דא יסוד, עכ"ל.

ועי' תיקו"ז ה' ע"ב שיש תורה דאצילות ותורה דבריא, והם שורש לימודי הנסתר והנגלה שבתורה (עי' שעה"ק א ע"ב). והנה אם מעמידים את העולמות אבי"ע במקביל למידות חבת"ם אזי נמצא את עולם האצילות כנגד מידת חכמה, נמצינו למדים שתורת הנסתר קרויה חכמה. אמנם עי' במש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז א ע"ב, שספר הזהר נקרא כך על שם מדת היסוד. ויתכן לומר שעל אף שהלימוד נקרא חכמה, עיקרו הוא התגלות החכמה, והוא היסוד שלו, וכן עי' ב"ע קכה ע"א וז"ל, ספר הוא גילוי המחשבה וידוע שכל הפרצוף מתגלה ביסוד שלו, ונמצא יסוד אבא הוא גילוי המחשבה, וכו', כמו שיסוד אבא הוא גילוי כל הפרצוף ונקרא ע"ש י"ד שהוא סוד ספר גילוי המחשבה חכמה י"ד של השם [עי' פע"ח קיא ע"ב], עכ"ל.

ועי' יהל אור ח"ב כא ע"ג ז"ל, ספר הזהר נקרא ע"ש החכמה דרוחא דהיכלא דא [תנינא] נקרא זהר, עכ"ל. והנה מבואר בהיכלות שם, ש'היכלא' זו עניינה הוד והוא בחי' הלבוש, וזהו ענין ת"ח שהם בבחי' נר"ה שבהם נתגלתה חכמה ונתלבשה החכמה.

ועי' לקמן א ע"ב ד"ה שלכן, שחכמה הוא לבוש לרדל"א, ולפ"ז מובן שבמדה זו מתגלה כל הנעלם.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"א ד"ה ספרא וז"ל, כלל כל הע"ס הוא י"ד ולכן נקרא כל לימוד הקבלה חכמה וזהו ספרא, עכ"ל.

⁸³⁵ עי' ריש משנה יב: "אש ממים".

⁸³⁶ הוא כינוי לא"א, עי' אד"ר קטט ע"א.

⁸³⁷ הרי הוא המלכות שבו ואעפ"כ הוא הפנימי ביותר.

⁸³⁸ עי' רמב"ם יסודי התורה פ"ג ה"י בעניין גלגל יחוד האש, ז"ל, ברא האל למטה מגלגל הירח גולם אחד שאינו כגולם הגלגלים וברא ארבע צורות לגולם זה ואינן כצורת הגלגלים ונקבע כל צורה וצורה במקצת גולם זה צורה ראשונה צורת האש נתחברה במקצת גולם זה ונהיה משניהן גוף האש וכו' נמצא למטה מן הרקיע ארבעה גופין מוחלקין זה למעלה מזה וכל אחד ואחד מקיף את שלמטה ממנו מכל רוחותיו כמו גלגל הגוף הראשון הסמוך לגלגל הירח הוא גוף האש למטה ממנו גוף הרוח למטה ממנו גוף המים למטה ממנו גוף הארץ ואין ביניהם מקום פנוי בלא גוף כלל.

⁸³⁹ פי' מכיון שבכחה של המלכות לעלות באור חוזר, נקראת כתר מלכות.

⁸⁴⁰ דעליון.

⁸⁴¹ שכן בעולם הזה כל פרט מורכב מכל ד' היסודות (עי' רמב"ם הלכות יסודי התורה הנ"ל), ועי' ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק א'.

⁸⁴² עי' ע"ח שער נ פרק י ז"ל, עולם הגלגלים הוא י' גלגלים הנקרא שמים וד' יסודות הנקרא ארץ ויש לשניהן חומר וצורה ר"ל גוף ונפש וחומר של שניהן הוא פשוט לבדו ואינו מורכב מכולם יחד אלא חומר כל יסוד או גלגל הוא פשוט לבדו ושני חומרים הנזכר הנקראים חומר הראשון ונקרא היולי להיותו פשוט וחומר הארץ נקרא תוהו כי אין ניכר בו ציור מה ענינו עד שיורכב כמ"ש ואחר שקנה הצורה שהוא הנפש נקראים החומר והצורה יחד בשם בוהו ואז נתהו הד' יסודות ארמ"ע בחומר וצורה ואז נקרא בוהו יחד שניהן כי בהיות חומר הארץ לבד בלי צורה נקרא תוהו כנ"ל ולפי שחומר השמים הוא זך יותר לא נקרא תוהו כחומר הארץ והרי בארנו

מאיר היצירה

מבררת ע"י⁸⁴³ מוחא עילאה כידוע⁸⁴⁴, הוא סוד הזווג והבן. והיא⁸⁴⁵ חכמה, ששם השמן⁸⁴⁶, לכך צריך פתילה לשמן, וזה סוד כל המצות והכוונות⁸⁴⁷, וסוד מ"ן דכורין מ"ן נוקבין⁸⁴⁸, וז"ס (בראשית ב טו) לעבדה ולשמרה⁸⁴⁹.

וכל זה שאמרנו שעתיק פעמים נחשב במנין היינו בבחי' המלכות של הספירות שבה מתייחד עתיקא סתימאה⁸⁵⁰ ועל ידיו מתייחד בכל הספירות, והיינו שאמר במשנה ד' עשר ולא י"א, ופירוש משנה שאחריו, עשר העמקים, ואמר אבל אדון יחיד פירוש עתיק יומין שנקרא אדון, הוא מושל בכלם ואינו ממנינם, והזכיר אדון יחיד מלמטה למעלה כנ"ל (ט ע"ב), שעיקר יחודו הוא במלכות, ועל ידה מתייחד בכלם, וכן אמרו בזהר (תו"ח טו ע"ד) דלא נחית עלוי עד דאפיק בת זוגיה, ולכן אמרו (יבמות טב ע"ב) כל אדם שאין לו אשה שרוי כו', ופירש במשנה ו', שאע"פ שמתייחד בהם מ"מ הוא נעלם מהם ולכן אינו במנינם, וחזר ופירש כאן שא"א לומר שהוא במנינם שאדון יחיד ואין לו שני, פי' כי א"א להכנס במספר רק דבר שיש לו שני נקרא הוא אחד⁸⁵¹, אבל דבר שאין לו שני א"א לקרותו אחד כידוע לכל חכם, וא"ק⁸⁵² א"א לומר שם ח"ו כלל שם שני, ועליו אמרו בזהר (ח"א כב ע"ב⁸⁵³) אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דל"ל שותפו דתניינא⁸⁵⁴,

בחינת העולם בעצמו כלול מהחומר פשוט וצורה פשוטה שהם הגגלים הנק' שמים וכן גם כן הארץ שהוא ד' יסודות.

⁸⁴² כל ספירה אין לה פעולה בתחתונים אלא על ידי המלכות שנאמר בה ומלכותו בכל משלה (לשון רבינו על תז"ח לב ע"ג).

⁸⁴³ על ידי.

⁸⁴⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ד ביה סליקו, ובהערה שלנו שם.

⁸⁴⁵ המוחא עלאה. ועי' מש"כ רבינו בהערה המצויינת בהערתינו הקודמת.

⁸⁴⁶ עי' ליקוטי תורה תולדות.

⁸⁴⁷ שכן המצוה היא הפתילה והשמן היא החכמה. עי' תיקו"ז טז ע"א: ואיהו מנורה נור דליק מסטרא דשכינתא דאתמר בה (משלי כ כז) נר ה' וצריך למהוי לימינא לקבלא משחא ובגין דא מנורה בדרום דא איהו מאנא לקבלא פתילה ומשחא ונהורא פתילה שכינה משחא דילה צדיק שמן כתית נהורא דילה עמודא דאמצעייתא כגוונא דא נפשא דאיהי שתופא דגופא איהי פתילה רוח דא משחא נהורא דא נשמתא מאנא דא גופא איהו עבד ואיהו רכב לתלת סטרין אלין דאינון קיטורא דיחודא חדא דאינון נר ה' נשמת אדם.

תרגום: והוא מנורה, אש דולקת, מצד השכינה, שנאמר בה "נר יהוה". וצריך להיות לימין שיקבל שמן. ולכן, מנורה בדרום. זהו כלי לקבל פתילה ושמן ואור. פתילה שכינה, השמן שלה צדיק, שמן כתית, האור שלה עמוד האמצעי. כדוגמא זה, הנפש שהיא שותף הגוף, היא פתילה. הרוח, זה השמן. האור, זו הנשמה. הכלי זה הגוף, הוא עבד, והוא רכב לשלשת הצדדים הללו, שהם קשר של יחוד אחד, שהם "נר יהוה" נשמת אדם.

⁸⁴⁸ עליית מ"ן ממלכות וזיווג מהחכמה העליונה, הרי היא השמן.

⁸⁴⁹ עי' זהר ח"א כז ע"א: ושוי ליה בגנתא דיליה דאיהי שכינתא לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה.

וכוונת רבינו כאן הוא שהכל הוא בלשון נקבה שכן הכל בירורים בנוק'.

⁸⁵⁰ עי' לעיל הערה 836.

⁸⁵¹ עי' יהל אור ח"א ו ע"ד ה"ד לעיל הערה 735.

⁸⁵² שכן עתיק דאצילות הוא מלכות דא"ק.

⁸⁵³ ז"ל: פתח עוד רבי שמעון ואמר (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו' אמר חברייא שמעו מלין עתיקין דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני אני הוא [אלא] דא הוא עלת על כל עלאין ההוא דאתקרי עלת העלות עלת מאלין עלות דלא יעביד חד מאלין עלות שום עובדא עד דנטיל רשות מההוא דעליה כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם נעשה ודאי על תרין אתמר דאמר דא לההוא דלעילא מניה נעשה ולא עביד מדעם [נ"א אלא ברשו ואמירה מההוא דלעילא מניה נ"א ההוא דלעילא מניה ולא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה] אבל ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה כמה דאת אמר (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה כגוונא דההוא דאמר (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם.

תרגום: פתח עוד רבי שמעון ואמר, "ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו'". אמר, חברים שמעו דברים עתיקים שרציתי לגלות אחר שנתנה רשות עליונה לומר. מי זה שאמר ראו

מאיר היצירה

שאע"פ שאמרנו חכמה ובינה וכל הספי" בא"ק⁸⁵⁵, היינו בבחי' שפעו בתחתונים והכל לשבר האוון כידוע, לפיכך א"א לומר שהוא בכלל הספירות. ולפני אחד מה אתה סופר – אמר כאן שא"א לומר שיש מספר בא"ק כיון שכתר הוא אחד, וא"ק ע"כ הוא לפני התחלת הספירות, היאך יוכל לומר שם שום מספר, כמו שאין יכול לומר שום מספר לפני אחד.

(פ"א מ"ח) עשר ספירות בלימה, בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ⁸⁵⁶ פיך לדבר ולבך⁸⁵⁷ להרהר שוב למקום⁸⁵⁸, שלכך נאמר (יהזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית⁸⁵⁹. עשר ספירות בלי מה בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר – לפי שהמאמר מתחלק לה' חלקים, רצון ומחשבה (וי ע"ג) והרהור וקול ודבור⁸⁶⁰. הרצון הוא התחלת הרצון

עתה כי אני אני הוא, אלא זהו עילת על כל העליונים, אותו שנקרא עילת העילות, עילת מהעילות האלה, שלא יעשה אחד מהעילות הללו שום מעשה עד שיקח רשות מאותו שעליו, כמו שבארנו למעלה בנעשה אדם. נעשה ודאי על שנים נאמר, שאמר זה לאותו שלמעלה ממנו נעשה, ולא עושה דבר אלא ברשות ואמירה מאותו שלמעלה ממנו. ואותו שלמעלה ממנו [נעשה] לא עושה דבר עד שלוקח עצה מחבירו. אבל אותו שנקרא עילת על כל עילות, שאין למעלה ממנו ולא למטה שוה לו, כמו שנאמר "ואל מי תדמוני ואשוה יאמר קדוש". אמר, "ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי" שלוקח ממנו עצה, כדוגמת אותו שאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם".

⁸⁵⁴ עי' זהר ח"ג פב ע"א: דאנת לעילא מכל עלוי דיהב (נ"א למיהב) לי חילא למעבד רעותך בדרגין דילך דאינון אבא ואימא ואנא ברא דלהון וביחודך תרוייהו אחד ואנת שקלת דחילו דאבא ואימא לדחילו דילך בתר דאנת באמצעיתא חד ולא תרין בלא שותפו אע"ג דאינון חד בשותפו דילך אבל אנת בלא שותפו דתנינא ובגין דא אתמר בך ואין אלהים עמדי. תרגום: שאתה למעלה מכל עלוי, שנותן (לתת) לי כח לעשות את רצונך בדרגותיך, שהן אב ואם, ואני הבן שלהם. וביחוד שלך שניהם אחד, ואתה השוית את יראת אב ואם ליראתך. אחר שאתה באמצע אחד ולא שנים בלי שותפות, אף על גב שהם בשותפות שלך, אבל אתה בלי שותפות של שני, ולכן נאמר בך ואין אלהים עמדי.

⁸⁵⁵ עי' ו ע"א, ט ע"ג וע"ד. ⁸⁵⁶ עי' פת"ש נתיב הצמצום פתח ו שעניינו בחי' מצדו ית', ועי' שם נתיב או"א פתח טו שהמדובר כאן הוא בבחי' של אורא, לאפוקי ממו"ס. ⁸⁵⁷ הנוסח שהיה ביד הראשונים הוא: ואם רץ לבך שוב למקום, וכן איתא כהאי ליטנא ביהל אור ח"ג לא ע"ג, נפה"ח ש"ג פ"ב, וב"ע קסט ע"א. ועי' תיקו"ז ח ע"א וז"ל, אם רץ לבך שוב לאחור (נ"א לאחד).

⁸⁵⁸ עי' ז"ח כד ע"ג: במקום ההוא א"ר יוסי והא חד סר אינון א"ל לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה חד מלה אינון דכל המרגל בחברו מיד עשה עמו רעה לא רגל בלשונו לא עשה עמו רעה וכי מאן שויה לאלין כנגד עשרת הדברות אמר רבי כלהו עשרת הדברות משתמעי מינייהו הולך תמים כנגד אנכי ה' אלקיך מלמד שצריך אדם לקבל עליו אימת עול מלכות שמים ואין לו רשות להרהר במה שאינו יכול להשיג משמע דכתיב אנכי ה' אלקיך סתם כתיב הכא כולך תמים וכתוב התם תמים תהיה עם ה' אלקיך ואין לך רשות להרהר על מה שלא הורשית. עי' לקמן הערה 862.

⁸⁵⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כב ע"ד ד"ה ואמר שזה ברית העיניים. ועי' נפה"ח שער ג פרק ב, ז"ל, שאם ירוץ מחשבת לב האדם להשיג המושכל איך נמשך התהוותם כל רגע ממנו ית"ש. שוב למקום להשיג ערך המושכל מדמיון המורגש בבחי' מקום, ע"כ. ועי' שם פרק ג', ז"ל, אבל רב ההתבוננות בבחי' מצדו ית' הוא סכנה עצומה ועל זה נאמר כאן שוב למקום, ע"כ, ועי' שם פרק ו', ז"ל, פי' כשתחשוב בלבך על בורא עולם מה הוא ואיך חנייתו בכל מקום ומעשיו בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר הסר המחשבה מלבך ואם רץ לבך למחשבה זאת חושה ומהר ואל תהרהר ושוב ליחוד מקומו של עולם לעבודתו וליראתו וכו' ועל דבר זה נכרת ברית שלא לחשוב באלקותו שאין כל החכמים יכולין לידע עכ"ל.

⁸⁶⁰ עי' דברי רבינו בביאורו לתיקו"ז כ ע"ג, ז"ל, בריש הורמנותא - שכתר הוא רצון, בסוד רצון ומחשבה והרהור וקול ודיבור נגד ה' פרצופים.

עי' זהר ח"ב רסב ע"ב: וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה טב ליה דלא אברי בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא (בגין דאצטריך צלותא) מגו מחשבה ורעותא דלבה וקלא

מאיר היצירה

לדבר, והמחשבה הוא שמחשב מה לדבר אבל אינו מצייר דיבור⁸⁶¹. והרהור הוא שמצייר דיבור בהרהור. וקול הוא בגרוננו קודם שיוורד לפה. והדיבור הוא התוך האותיות. והרצון הוא בנפש⁸⁶², והמחשבה הוא במוח, והרהור הוא בלב, וקול ודיבור הוא בגרון

ומלה דשפון למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא כגוונא דאיהו לעילא כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא לקשרא קשרא כדקא יאות.

תרגום: וכל מי שלא יודע לסדר את שבו רבונו טוב לו שלא נברא משום שצריך תפלה שהיא שלימה למעלה (משום שצריך תפלה) מתוך מחשבה ורצון הלב וקול ודברי השפתים לעשות שלמות וקשר ויחוד למעלה כמו שהוא למעלה כמו שיוצאת שלמות ממעלה למטה כך דרך מטה למעלה לקשר קשר כראוי.

ועי' כללים ח"א יב ע"א: מ"ש שם "רעותא", ר"ל על הרהור, והוא מה שדקדק שם מקודם לזה ואמר "רעותא דלבא", ור"ל הרהור הלב, וזהו מ"ש שם, רעותא דנפיק מגו מחשבה, כי הרהור הוא התפשטות המחשבה והוא אחריו, אבל עצם הרצון לבד הנה הוא קודם להמחשבה, עי' הגר"א בתז"ח (דף נ ע"א ד"ה בריש הורמנותא) ובדבריו בספד"צ (בתחילתו א ע"א) כי עצם הרצון הוא נקרא בשם "אין" לגודל העלמו, כי אינו נתגלה אפ' מציאותו, אבל המחשבה נקרא "יש", שנתגלה מציאותה ולא מהותה, אבל הרהור הנה יש גילוי למהותה ג'כ, אך עדיין הוא בלב האדם לבד, והוא רעותא דלבא כנז' ונסתר עדיין מזולתו, ולכן נקרא הבינה בשם "הוא" כנודע, שהוא נסתר מזולתו.

⁸⁶¹ ועי' זהר ח"ג רכט ע"ב: במחשבה מלגו בינה בן יה ישראל עלה במחשבה הרהור חכמה לחכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בינה ובינה בלב ובגין דא מחשבה בלב הרהור בלב.

תרגום: במחשבה מבפנים, בינה בן י"ה, ישראל עלה במחשבה, הרהור חכמה, לחכם ברמז, חכמה עלה במחשבה שהוא בינה, מחשבה והרהור, הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב, ומשום זה המחשבה בלב, הרהור בלב.

ועי' שם ח"ב עו ע"ב: באצבעא דאמצעייתא האי אצבעא קיימא למעבד עובדא ההוא דחשיב אי שרטוטא חדא קיימא בארכא בין שרטוטי דפותיא האי חשב מחשבין ואסתלקן מניה ודחיל ולא עביד וההיא מחשבה לא אתעביד כלל אי תרין שרטוטי בארכא דקיימין כד אתפשט משכא לאחורא האי לאו ביה מחשבין וחשיב מחשבין לפום שעתא ואתעביד ולא מחשבה דהרהר ביה כלל אלא מחשבה דאיהו בבהילו וזעירא אבל הרהורא ומחשבה לא ואי תלת רשימין בארכא ובפותיא תרין או תלת כד אתפשט משכא לאחורא האי איהו בר נש דאיהו פקחא וחשיב מחשבין וכל אינון מחשבין דאינון לסטר קב"ה אתקיימן בידיה ומחשבין אחרנין לאו הכי אי ארבע או חמשה בארכא באתפשטו דמשכא כדקאמרן (דא איהו) כד שראן על פותיא בתלת או בארבע או מתרין ולהלאה דא בר נש דמחשבו לאבאשא ואשתבח בהו ודיקני וגביני עיניו סומקין מחשב לביש ואשתבח בהו קצרא דיומין איהו פקחא איהו ואכנע תדיר למכילן דביש אצלח ולסופא דיומין זעירין אסתלק מעלמא אסוותא להאי תיובתא כדין אשתכחו תלת רשימין או ארבע ושריין על תרין תלת רשימין או ארבע בארכא ושריין על תרין בפותיא דהא כפום מנהגא דבר נש הכי מתחלפי שרטוטי מן מזמן לזמן.

תרגום: באצבע האמצעית אצבע זו עומדת לעשות אותה המעשה שחשב אם שרטוט אחד עומד באורך בין השרטוטי של הרוחב זה חושב מחשבות ונסתלקו ממנו ונתירא ולא עשה והמחשבה ההיא לא נעשתה כלל אם ב' שרטוטי באורכה שנסארים כשמותח את עור לאחור זה אין בו מחשבות וחושב מחשבות לפי שעה ונעשות ולא מחשבה שהרהר בה כלל אלא מחשבה שהוא בבהילות וקטנה אבל הרהור ומחשבה לא ואם ג' רשימות באורך ובארכא יש ב' או ג' כשנמתח עור לאחור זה הוא אדם שהוא פיקח וחושב מחשבות וכל אותן המחשבות שהם לצד הקב"ה מתקיימות בידו ומחשבות אחרות אינן כך אם ד' או ה' באורך שהתפשטו כשנמתח כמו שאמרנו (זהו) כששורים על רוחב בג' או בד' או מב' ולמעלה זהו אדם שמחשבותיו להרע ומשתבח בהם וזקנו וגבות עיניו הם אדומים חושב לרע ומשתבח בזה הוא קצר ימים הוא חכם ומכריע תמיד למדות הרעות מצליח ולסוף ימים מועטים הוא מסתלק מן העולם הרפואה לזה התשובה אז נמצאים ג' רשימות או ד' ושורים על ב' ג' רשימות או ד' באורך [והם] שורים על ב' ברוחבה כי כפי הנהגתו של האדם כך מתחלפים השרטוטי מן מזמן לזמן.

ועי' לש"י הקדר"ש טו ע"א שהרצון הוא סיבת המחשבה, והמחשבה הוא עצמות ועיקר הרהור, וההרהור הוא התפשטות המחשבה וגילוי.

⁸⁶² עי' פת"ש גדלות דז"א ג: כל מעשה הוא תחילה במחשבה לעשות הדבר בכלל, ואח"כ מצייר הדבר של החכמה בפרטות, והוא הבינה, ולכן החכמה נחשב ג'כ מענין המעשה שהוא מסודר בתחילה בחכמה, אבל הכתר הוא הרצון שרוצה לעשות, והרצון אין לו שייכות אל המעשה אלא נופל על האדם הרוצה, אבל הוא בבחינת פנותו אל המעשה ומדבק רצונו אל הדבר שצריך לעשות ואל התכלית שיבוא מזה המעשה שזהו עיקר רצונו, ואין הרצון נגמר אלא עי' התכלית, ולכן הרצון הוא בחינה עליונה, שהרי הוא מאדם עצמו הרוצה, ואינו ציור של הדבר עצמו

מאיר היצירה

ופה, והן כנגד ה' פרצופין⁸⁶³. ועל כן אין יכולת באדם להשיג רצון הנפש⁸⁶⁴, אבל המחשבה משיגין, שע"כ⁸⁶⁵ היה צריך למחשבה אבל אין משיגין מהותה, אבל ההרהור אף שבעצמה אין משיגין ממנה מ"מ ע"י הדבור משיגין ציור הדבור והוא ההרהור⁸⁶⁶, והקול דומה למחשבה שהוא פשוט, והדבור הוא דומה להרהור רק שמוציא אל הפועל, והן כלל ופרט, ע"כ הה"א כפולה⁸⁶⁷ שהוא ענין אחד, משא"כ בקול אף שהוא דומה למחשבה מ"מ הוא ענין אחר, כי המחשבה הוא בבהילו וברגע א' ולכן הוא בצורת י', והקול הוא באריכות לכן הוא בצורת ו⁸⁶⁸. וכבר בארתי (ט ע"ד) שהספירות הן במחשבה, לכך בלום פיך שהוא כלול קול ודבור, ולבך מלהרהר, וכאן פירש שלכן נקראו בלימה. ואף ע"ס שבד' עולמות כולן נקראו בלימה לפי שבכל ד' עולמות יש ד' עולמות אבי"ע⁸⁶⁹, הספירות הן אצילות, והכלים הן הכסא מקום מחצב הנשמות, והלבוש מקום מחצב המלאכים, וההיכל הן העולם עצמו בסוד עשרה נגלים ורקיעים וארצות ואוירים וכל מה שביניהם, וכולם הם בסוד מחשבה והרהור וקול ודבור⁸⁷⁰.

הנעשה, רק במה שמדבק אליו רצונו ובשביל התכלית, וז"ס מלכות דסלקא לכתר, אי"ן ואנ"י, ועולה לעילא לסוד רד"א שהוא בחינה תחתונה, עתיק, של עליון שהוא הפנימיות הגנוז ברצון, ואינו מושג אפילו אחר התכלית, ולכן שם (במדבר כד יא) ברח לך אל מקומך כו' כמ"ש אם רץ לבך שוב למקום, כמ"ש בספר יצירה (פ"א מ"ח).

⁸⁶³ וכן הוא במש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז כ ע"ג ד"ה בריש הורמנותא.
⁸⁶⁴ ע"י במש"כ רבינו בביאורו על תז"ח נ ע"א ד"ה בריש הורמנותא וז"ל, כמו באדם המחשבה שרוצה לעשות הדבר והרצון הוא קודם למחשבה, וקודם להם התחלת הרצון כשמתעורר לחשב, והן ג' ראשונות. כתר הוא התחלת הרצון והוא סתום מאד שנועלם אפילו מאדם עצמו, עכ"ל.
⁸⁶⁵ כוונתו לומר שעל כרחק, פי' אי אפשר לאדם בלא לחשוב. מחשבה והרהור הם בבחינת תרין ריעין דלא מתפרשין, ולכן אף באדם לעולם לא תמצא את האחד ללא השני.
⁸⁶⁶ ע"י לעיל ח ע"ב שמש"כ בינה קיימא לשאילה קאי רק על התפשטותה ב"ק.
⁸⁶⁷ דהיינו שה' הפרצופים וה' הגילויים של המאמר מקבילים לד' האותיות של שם יהו"ה ב"ה ולקוצו של יו"ד. וע"י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ בליקוטים סוף לח ע"א. וע"י זהר ח"א קכט ע"א: רזא דמלה שדה המכפלה ודאי מאן מכפלה ה' דבשמא קדישא דאיהי מכפלה וכלא קיימא כחד ובגיניה קאמר בארס סתים [ה'] (ה)מכפלה דלא הוי בשמא קדישא את אחרא מכפלה בר איהי.

תרגום: סוד הדבר, שדה המכפלה ודאי. מי המכפלה, ה' שבשם הקדוש שהיא מכפלה. והכל עומד יחד, ובשבילה אמר בדרך סתום ה' מכפלה, שאין בשם הקדוש אות אחרת כפולה פרט לזה. וע"י מש"כ רבינו בביאורו לספד"צ כא ע"א ד"ה ואמר בה', ז"ל, שני ההי"ן אלו א' הן, כי מלכות נכללת בבחינה, ולכן בע"ק ובז"א לא אשתכחו אלא ג' אותיות יק"ו, שה' אחרונה בכלל ה' ראשונה.
⁸⁶⁸ ע"י תיקו"ז ל"ז ע"א: ולית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה והאי נימא איהי ו' מבועא דיליה י' דסלקא באוירא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.
תרגום: ואין נימא של שערה של העתיק הקדוש שלא יוצאת ממעיין עליון, והנימא הזו היא ו', מעיינו היא י', שעולה באויר עד אין סוף, ויורד עד אין תכלית.
⁸⁶⁹ ע"י ע"ח שער מב פרק ב.

⁸⁷⁰ ליקוטי הגר"א בסוף חידושי אגדות ברכות דף מ"ג ע"ב וז"ל, מ"ש בתיקו"ז דף א' כנויין והויין ושמהן וע"ש ע"ס הן פנימיות הספי' רוח שבהן כמ"ש בתיקו"ז והן עיקר הספירות ומנשמה ואילך הן רזא דאלהות וכן באדם האדם הוא הורח והנשמה הוא חלק אלוה ממעל וכן בכל העולמות עיקר הוא הרוח ובאצת הרוח מאדם הוא מת אפילו שנשאר הנפש בו משא"כ בצאת הנשמה עדיין חי ואינו מרגי שבעצם וכל ההרגשות וחיות הו אברוח וכ"ה בכל העולמות וזהו האדם והעולמות והבן זה היטב וכל הדומם והצומח אע"פ שיש להם נפש אינם חיים וכן המת והישן שהורח מתאסף אל הלב אינו מרגיש אז והחושים בטלים ואלו הן ע"ס כמ"ש בתיקונים והן שמא מפרש י' אותיות ונפש הספירות הן הו"ה פשוטה והן בכל ספיר' מנוקדה אחרת כידעו [והם ידות הספירות שבהם נאחזים כמ"ש יד ושם] וגוף הספירות הן ז' שמות שאינם נמחקים ולבוש הספי' הם הכינויים שמתואר הבורא בהם חנון ורחום כו' כמ"ש בסתרי אותיות בז"ח פ' בראשית והיכלות הספי' הם ג"כ כינויים רק שאין מתוארים לבשם הבורא בתורה רק בהעלם כמו לחם מלח וכל שאר כינויים של הספי' ואלו הן ד' בחי' הידועים היכל ולבוש וגוף ונשמה והיכל ולבוש אין דבקים בספי' לכן הם כינויין הנמחקים היוצאים משם הו"ה.

מאיר היצירה

ואם ריץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום – הידוע, והוא שנאמר (שמות לג כא) הנה מקום אתי כו⁸⁷¹, פ'י מקום שהוא אצלי שם תשיג⁸⁷², לפי שהוא בסוד הרהור, אבל כבודי (שמות לג ט) לא יראני כו', ואמר למקום פ'י כל א' למקום הידוע, הדבור למקום הדבור, וההרהור למקום ההרהור⁸⁷³.

שלכך נאמר והחיות רצוא ושוב – פירוש החיות הן בסוד ד' מוחין, ששם משכן החיה, שהיא החכמה⁸⁷⁴ כידוע בסוד יחידה חיה נר"ן, כמ"ש (קהלת י יב) והחכמה תחיה בעליה, הן ברצוא ושוב שהמחשבה הוא בבהילו ברגע וחוזרת לאחור⁸⁷⁵, ועל ראשם רקיע⁸⁷⁶ הוא הקרום שע"ג המוח⁸⁷⁷, ועל הקרום אבן ספיר⁸⁷⁸ הוא קד"א כמו ספיר דמות כסא, ועל הכסא דמות אדם הוא הנפש. עד כאן יש לך רשות מכאן ואילך במופלא ממך (חגיגה יג ע"א)⁸⁷⁹, הוא השכל שע"ג קרום העליון שאין יכולת להשיג אף מציאותו⁸⁸⁰, משא"כ בנפש שמושג מציאותו.

ועד"ז נכרת ברית – אומר לך מהו ענין ברית, והוא אדם שיש לו אוהב כנפש ורוצה שלא יפרוש ממנו אבל א"א להיות אצלו, נותן לו דבר שכל מגמתו ותשוקתו אליו, והן נקשרים ע"י הדבר ההוא, אע"פ שנוטל ממנו את הדבר מ"מ כל מחשבתו שם הוא. ולשון ברית הוא הבטחה שע"י הדבר ההוא ודאי לא יתפרד ממנו, וזהו ענין לשון ברית (וי ע"ד) שכורת ממנו דבר הדבוק לו ונותן לו. וכן הוא הקשת שהוא דבר מאצלו יתברך⁸⁸¹, ונשתבשו בו כל הפילוסופים והמפרישים הנמשכים אחריהם לפי שהוא דבר

⁸⁷¹ ע'י תיקוני זהר דף עה ע"א: ושכינתא בה אתמר הנה מקום אתי, ע"כ. וע'י עוד זוהר ח"ב דף רז ע"א: כתיב (שם לג כא) הנה מקום אתי, מקום אתי ודאי, דא איהו מקום טמיר וגניז [ע'י לשון הז"ח הובא בריש מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז שלשון זו היא כינוי לכתר], דלא אתידע כלל, משמע דכתיב אתי, אתר דלא אתגליא, וקיימא טמירא, ודא איהו אתר עלאה לעילא לעילא, היכלא עלאה טמיר וגניז, עכ"ל.

⁸⁷² כלומר המקום של הכבוד, הרי הוא הכסא של הכבוד וכדלעיל יב ע"א.

⁸⁷³ ע'י לעיל הערה 860.

⁸⁷⁴ ר"ל שהן רצין להשיג את האדם שעל הכסא שהוא כבוד ה' כמ"ש ביחזקאל שהוא חכמה כידוע שהכסא הוא בינה והחיות הן ג' חיון חג"ת וחיה הרביעי מלכות כוללת נה"י (בהגר"א על תז"ח נ ע"ג). כלומר ד' החיות שבמרכבה שרשם בד' המוחין [דהיינו חו"ב חו"ג – ע'י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ג ד"ה ואבא], ושורש שרשם הוא במוח העליון הנקרא ח"ה ולכן הם נקראים חיות (לש"ו ביאורים ח"ב פ ע"ד).

⁸⁷⁵ ע'י זהר ח"ב עו ע"ב: חשיב מחשבין לפום שעתא ואתעביד, ולא מחשבה דהרהר ביה כלל, אלא מחשבה דאיהו בבהילו וזעירא, אבל הרהורא ומחשבה לא.

⁸⁷⁶ והוא ע"פ לשון הפסוק "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" (יחזקאל א כו).

⁸⁷⁷ אם כן הסדר הוא כדלהלן: יש חיות, ומעליהם רקיע, ומעל הרקיע יש אבן ספיר שהוא דמות כסא, ומעליה יש אדם והמה למעשה ד' פרצופים: נוק' דז"א, ז"א, אימא ואבא.

⁸⁷⁸ ע'י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כב ע"ג ואמר, שזהו מיזוג של אויר ומים.

⁸⁷⁹ ע'י לקמן יא ע"ב ש"מופלא" הוא כינוי לא"א ו"מכוסה" הוא כינוי לעתיק.

⁸⁸⁰ דהיינו הרדל"א, וזה גופא הוא המכונה "אבן ספיר".

⁸⁸¹ דהיינו שזוהי ברית בין הש"ת לארץ שלא להחריב את העולם, וע'י מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב ד"ה ואמר, ז"ל, ידוע שכל הזיווג תליא בראיה, כמ"ש וראיתיה לזכור ברית עולם, והקמותי את בריתי, ע"כ. וע'י פת"ש נקודות ו' וכן פרצופים ב', שעל ידי ראייה הוא שיש העלאת מ"ן, והמתקלא גופא היא מ"ד. וע'י זהר ויקרא טו ע"א שכל הצורך בקשת הוא בזמן שאין תיקון בתחתונים. וע'י ב"ע סו ע"ב ז"ל, [איתא בזהר] (פנחס ריד ע"ב) תמן תנינן מאן דחמי קשת בגונוי אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית, בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קוב"ה בארעא כו'. ר"י אמר קשת אתא לאגנא על עלמא למלא, דכל זמנין דבר"י חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ל' אתגליא עלי' מטרוניתא בלבוש יקר דמלכו, מלכא חמי לה סליק רוגזא דבריה וחדי בה. דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם' כו', [ע"כ] [תרגום: שם שנינו מי שרואה קשת בגוניה (מאירים) צריך לברך ברוך זוכר הברית משום שזהו ברית הקים הקדוש ששם הקדוש ברוך הוא בארץ וכו' רבי יוסי אמר הקשת באה להגן על העולם למלך שכל הפעמים שבנו חטא כנגדו בא המלך להלקותו התגלתה עליו המלכה בלבושי כבוד של מלכות כשהמלך רואה אותה מסתלק הרגז של בנו שמח בה שכתוב (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם]. והוא מ"ש שסוד הקשת

מאיר היצירה

למעלה מן השכל. וכן היא התורה והמילה הן דברים אמצעים בין הכורא ית' ובין ישראל⁸⁸², וכל זה לפי שאין יכולת להשיגו בעצמו ית'. וכן היו צריכין ישראל במשכן ומקדש לאמצעים כמו ארון וכרובים, ונקרא ארון הברית, הכל לפי שא"א להשיגו רק ע"י אמצעים, ולכן אמרו עד"ז נכרת ברית⁸⁸³.

[בליקוטיו ז"ל כ"י ממש – שלכך נאמר כו' ועד"ז כו', ברית כמו ברית מלח שהוא דבר קיים, כן טפסין שריקין פתחין וסגרינ⁸⁸⁴, וז"ש (איוב לא א) ברית כרתי לעיני].

(פ"א מ"ט) עשר ספירות בלימה, אחת⁸⁸⁵ רוח אלקים חיים⁸⁸⁶, ברוך ומבורך שמו של חי העולמים קול ורוח ודבור והוא רוח הקדש⁸⁸⁷.

עשר ספירות בלימה אחת כו'⁸⁸⁸ – עכשיו הוא מפרש סדרן של ע"ס, אחת רוח אלהים חיים, היא ספירה ראשונה והוא כמשל האדם המנפח⁸⁸⁹ בכלי זכוכית לעשות כלי ומוציא רוח ממנו, יש שם עשרה דברים א' הרוח שבקרבנו ואח"כ כשיוצא הוא מתחלק

הוא נהורא דשמשא במיא [ה"ה אור הזכר בנקבה], והוא מה שניתן לנוקבא בסוד מים. וע"ז אמר דשוי קוב"ה בארעא והוא הגנה ממי המבול, שלא יגרום ח"ו לשבירת הכלים מחדש, והוא ע"י הזיווג דנהיר לנוקבא דרך דופן, והוא תלוי בראית העיינין בסוד הנסירה, שאף בעת שאין זיווג מ"מ מועיל הארתו לשלא יתבטל פרצופה מכל וכל, עכ"ל. והנראה לכאורה דלפי דבריו יש לבאר, שראיית הקשת היא העלאת מ"ן מעצם הבריאה (והוא לימוד הזכות על קיום הבריאה בלי תלות במעשי בני אדם), אמנם מיירי בזיווג רק כדי קיום, ולא כדי להוליד תולדות, שכן זה תלוי במעשי הצדיקים ודבר זה עוד לא התחיל.

⁸⁸² עי' לעיל הערה 145.

⁸⁸³ ולכן הברית כאן היא על הגילויים של הספירות שנמסרו לנו.

⁸⁸⁴ עי' עניינם במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כב ע"ב ד"ה שריקין לא עברי, ז"ל, דטיפסא - לשון מטפס ועולה מטפס ויורד, שהן כסותין דעל עיינין פקחין וסתמין וסתמין ופקחין תמיד. שריקין לא עברי - ר"ל אינן יכולין לעבור גבות עיניו, שזהו הענין של גבות, לתת גבול לגביניו, שע"כ יפתחו כדי שלא יסתכל למעלה למעלה לרישא דלא אתידע, כמ"ש למטה (כב ע"ד ד"ה ואמר ברח לך), וגבות עינים נקראין שרקותא, כמ"ש בא"ר (דף קלו ע"ב) שרקותא דבגבתא דעל עיינין כו', וז"ש שריקין לא עברי, שאינן עוברין שריקין דבגבתא, עכ"ל. ועי' פת"ש גדלות דז"א נט ז"ל, היינו סוד המחיצה המפסקת שלא ישגיחו כ"כ על הנבראים, והוא סוד הסתר פנים שאין השגחתו ניכרת בעולם.

⁸⁸⁵ עי' לעיל פ"א מ"ד בראשית דברי רבינו.

⁸⁸⁶ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח כג ע"ד ז"ל, אלקים חיים, שהוא ורוח אלקים מרחפת הוא נקודה הראשונה ספי' הראשונה מע"ס, כמ"ש בס"י פ"א אחת רוח אלקים חיים והיא כוללת כל הגוונים, וז"ס הויה שכולל כל הד' גוונים כידוע בהרבה מקומות, והיא נקודה הראשונה, שעשר נקודות הן ע"ס.

⁸⁸⁷ ועי' עוד שם, ז"ל, ורוח אלקים רוח קודשא כו' - הוא יו"ד של השם שנק' קודש וז"ש בס"י אחת רוח אלקים חיים כו' והוא רוח הקודש נקודה הפנימית והיא היכל הקודש באמצע שהיא נתיב לא ידעו עיט נקודה דעיגולא.

ועי' יהל אור ח"א ב ע"ג שאלו הן ד' ההתבוננויות של הקב"ה בתורה לפני בריאת העולם.

⁸⁸⁸ עי' לקמן משנה י"ד שכל זה הוא בז"א.

⁸⁸⁹ עי' זהר תרומה קמו ע"א: רזא דרזין לידעי חכמתא כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה (ר"ל להמציא התלבשות לאור הגנוז כיד להתגלה על ידו למטה בגילוי כבודו ית') אנשיב רוחא חדא מנקודה עלאה (הוא חכמה אבא היוצא מאורא עלאה אור הגנוז כמש"כ בזהר בראשית טז ע"ב ונפח ממנו רוחא חדא וע"ד שכתב ויפח באפיו כו' והוא כביכול משורש הרוח שבקרבנו והוא רוח אלקים חיים רוח הקודש והוא אור הגנוז) ושוי תקוניה לאתישבא האי עלמא כו' שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקים בהאי עלמא כו' (הפירוש בסוגריים הוא מתוך דברי לש"ו כללים ח"א קב ע"ב).

תרגום: סוד הסודות לידועי החכמה כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו השיב רוח מנקדה עליונה ששופעת מלמעלה למטה ושם תקונו להתישב בעולם הזה וכו' שלמות התקון של הרוח הזו רוחות הצדיקים בעולם הזה.

עי' סנהדרין צא, ועי' נפה"ח ש"א פט"ו.

ועי' לש"ו ביאורים ח"א ס ע"ג שכאן מתבאר מהו הקשר בינו ית' לכל הבריאה, ועוד מתבאר שהנשמה הפנימית נמשכת ביחד עם הכלי שהוא החיצוניות.

מאיר היצירה

לרוח⁸⁹⁰, ומים⁸⁹¹ הוא הרטיבות שברוח, ואש הוא החמימות, ואח"כ נתפשט ל"ק של הכלי, כן הוא בנמשל בו ית' שורש הרוח שבקרבו ית' והוא מטי ולא מטי⁸⁹² ברוח, ומים ואש שמתחלקין ממנו אח"כ, שעל זה נאמר (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים, כדבר שנוגע ואינו נוגע⁸⁹³, והוא רוח שעל המים שעל הרקיע, זהו בעולם. ובשנה הוא גלגל השכל⁸⁹⁴.

ובנפש הוא השכל שבין הגלגולת לקרום העליון⁸⁹⁵.
ובגוף הוא גולגלתא ומסתיים בפה, בסוד (לעיל משנה ז) נעוץ תחלתן בסופן, ועליו נאמר (תיקו"ז יט ע"א) מלכות פה כו'.

ובספירות הוא עתיקא קדישא⁸⁹⁶, שהוא מלכות דא"ק⁸⁹⁷, שהוא בסוד א"ס⁸⁹⁸, והוא חיות של כל העולמות, ובו אין רמו לא ביו"ד ולא בקוצו של יו"ד, וכל הספירות הם גליוניו⁸⁹⁹, ונקראין⁹⁰⁰ שמו ית', והוא דבר קודם לרצון, וע"ז אמרו בזוהר (הקדמה טו ע"א) בריש הורמנותא כו'⁹⁰¹.

⁸⁹⁰ כלומר הרוח מרוח.

⁸⁹¹ מכאן רואים ששורש המים והאש הוא ברוח (לש"ו ביאורים ח"א פז ע"ב).

⁸⁹² עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, שזהו עניין עצם הנשימה, שקיום האדם על ידיה בא במטי ולא מטי, נשימה ונשיפה.

⁸⁹³ עי' ירושלמי חגיגה ט ע"א: בן זומא אמר לו מסתכל הייתי במעשה בראשית ואין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא פותח טפח נאמר כאן ריחוף ונאמר להלן (דברים לב) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף מה ריחוף שנאמר להלן נוגע ואינו נוגע אף ריחוף שנאמר כאן נוגע ואינו נוגע.

⁸⁹⁴ עי' ליקוטי הש"ס חגיגה, וז"ל, דע, כי ז' רקיעים הם סוד י' ספירות ורקיע הז' הנקרא ערבות הוא כולל ג' רקיעים בתוכו ולגודל קדושתו נקרא רוכב בערבות והז' הם למטה מהם הרבה במדרגותם והשלשה העליונים הם נקראים שמי השמים והם גלגל מזלות ועליו גלגל היומי ועליו גלגל השכל.

⁸⁹⁵ פי' אורא.

⁸⁹⁶ פי' פרצוף עתיק (עי' לש"ו ביאורים ח"א סג ע"א), ועי' לש"ו כללים ח"ב סה ע"א שזהו אורא ורישא תנינא. ועי' ביאור שיטתו בביאורים ח"א כח ע"א שאורא עצמו נחשב כאין סוף וכאור הגנוז, ועיקר הכתר היא המו"ס, ועי' ע"ח סדר האצילות בקיצור פ"ב ובהערה שלנו שם על דברי האד"ז שע"ק נקרא אין "דביה תליא אין", ועי' לקמן יא ע"ב שמשנה י' היא בחינת קד"א ולא כמש"כ כאן.

⁸⁹⁷ עי' יהל אור ח"ב טז ע"ב, ז"ל: מלכות עקודים (אחר) [אך] התנוצצות ז"ת דילה נעשה רדל"א.
⁸⁹⁸ עי' זהר פקודי דף רלט ע"א: רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא (נ"א דעולה) אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף ולא למעבד ראש.

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אמר הרי קשר של הכל (העולה) נקשר בקדש הקדשים להאיר ההתדבקות של רצון הכהן והלויים וישראל למעלה עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו עד אין סוף שכל הקשר והיחוד והשלמות להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה שבה רצון כל הרצונות האין סוף אינו עומד להודע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"ב ד"ה דצניעותא, ובהערה שלנו שם.
⁸⁹⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"ב, וז"ל, כל האצילות כולו הכל להתלבש בו האי רישא [עתיק].

⁹⁰⁰ אותם הספירות המגלים את הא"ס, הרי הוא העתיק.

⁹⁰¹ עי' לעיל הערה 84.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"ב ד"ה גלופי: חוורתא דגלגלתא שהן י"ג חוורתני, והוא ג"כ באותו פסוק י"ג תיבות כנ"ל, וע"י החוורתא הוא חורבן ותיקון העולם וכמ"ש למטה, ובחוורתא הנ"ל הן י"ג חוורתני י"ג גלופין, כמ"ש בא"ר (דף קכח ע"ב) האי גלגלתא חוורתא אנהיר לתליסר עיבר גלופין, והן שורש לכל הגילופין, והוא ראשית של כל האצילות, ולכן ראשית הכל הגליפה, ע"כ. ועי' בבהגר"א על תיקו"ז לח ע"ב שמכאן מתבאר שהכל נעשה בסוד נוק', והוא על ידי המו"ס שהוא הנוק' הראשון והוא בחי' הנוק' במוחין דא"א. מכאן מתבאר שתחילת הויית הזמן הוא מהאצילות ואילך, וקודם לכן הוא חשוב א"ס (ביאורים ח"א ב ע"ד). הוא י"ג גילופין

מאיר היצירה

ברוך ומבורך – ברוך הוא ע"י עצמו, והוא מלמעלה למטה, ומבורך ע"י הצדיקים ממטה למעלה⁹⁰².

שמו של חי העולמים – הן כל הספירות שנאצלים ממנו כנ"ל, שהוא שקיו של כל האצילות⁹⁰³.

ובסוד כל העולמות הוא אויר קדמון⁹⁰⁴, שהוא אמצעי בין המאציל הראשון ובין כל העולמות, שעל האויר הקדמון א"א לומר אדם אפילו לשבר את האוון ולא שם וכנוי.⁹⁰⁵ ע"י נאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם כו⁹⁰⁶. והרוח היוצא מהאדם כולל בהליכתו קול⁹⁰⁷, והוא הנגרר על הקנה, והרוח הוא הרוח שבאמצע הקנה, ודבור הוא הפנימי ויוצא אה"כ בחיתוך אותיות, והם שרשים לחו"ב וז"א ונוקבא, כי הרוח הראשון הוא שרש החכמה שבה נברא הכל, וקול הוא שרש הבינה שהוא קול גדול כידוע (והו ח"א נ ע"ב), ורוח הוא שרש ז"א כידוע דומה לחכמה, ודבור הוא שרש מלכות דומה לבינה.

דחורא דגולגלת אושם התחלת הכל, וכל גליפו הוא מסט' דבוצינא (יהל אור). כל "חקיקה" היא בסוד כתר (בהגר"א על תז"ח כג ע"ד). ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח כד ע"ב ד"ה סלקא.⁹⁰² ובה יובן לנו מאמרם ז"ל ברכות נג ע"ב גדול העונה אמן יותר מן המברך כי באמן הנה יש ב' הוראות אחד על קיום הדבר שמסכים שכן הוא האמת ואחד ע"ד תפילה כמו הלואי שכן יהיה וכמ"ש בגמ' שבעות לו ע"א מירמיה שאמר אמן כן יעשה ה' ע"ש וא"כ הרי נעשה באמן ב' התיקונים (לש"ו).

ע"י זהר ח"ג רעא ע"א: רזא דרזין לאינן דידיעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאן בפקודי אורייתא ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא לארקא ברכאן מעילא לתתא [כד] (בר) ברכאן דצלותא דאינן תקונא דמאריהון מתתא לעילא ומעילא לתתא ברכאן דלאו אינן בצלותא סלקין מתתא לעילא עד דמטו גו נהורא דלא נהיר ומתערי (לעילא) בתוקפא לההוא נהורא דלא נהיר בההיא ברכה וסלקא אתערו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין כדין נפקו מההוא מקורא עלאה ברכאן אחרנין ואערעו אלין באלין ונשקי אלין לאלין ואתאן ושריין לריש צדיק לארקא לתתא וכד נחתין אתברכין אבהן ובנין וכל שרגין דלהון.

תרגום: סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם לדעת את סוד הברכות במצוות התורה ובכל ההנאות והכסופים של העולם הזה להוריק ברכות מלמעלה למטה. כאשר (חוקן) ברכות התפלה שהן תקון של רבונם מלמעלה למעלה ומלמעלה למטה הברכות שאינן בתפלה עולות מלמעלה למעלה עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר ומתעוררים (למעלה) בתוקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה ועולה התעוררות למעלה עד שמגיעים לכסא העליון מקור כל החיים ואז יוצאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות ופוגשות אלה באלה ונושקות אלה לאלה ובאות ושוורות על ראש הצדיק להריק למטה וכשיורדות מתברכים האבות והבנים וכל נרותיהם. ועי' ש בשער מאמרי רשב"י (מכת"י הרב): אין ברוך שבתפלה דומה לברוך שבברכת הנהנין והמצות כי ברוך שבתפלה הוא מלמעלה למעלה ויהיה ביאורו כך. ברוך מלכות בסוד יסוד הדבוק בה אתה חסד כי אין זוג אלא ע"י החסד ה' בסוד הת"ת. הרי ממטה למעלה עד החסד וכו', ואחר שנתקנו מלמעלה למעלה עד חכמה יורד השפע מלמעלה למטה וכו'. אמנם בברוך שבברכת הנהנין ובברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תכף בעלות ברכת האדם בכונה למקום המלכות ירד שפע מעולם הנעלם למטה. והוא זה כי ברוך ירמוז לבינה בסוד נקודה אמצעית שבה בהתחבר בזו הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו.

ע"י אריכות בכללים ח"ב סה ע"א.

⁹⁰³ ע"י לעיל הערה 45.

⁹⁰⁴ ע"י תז"ח ה ע"ב. ועי' תיקו"ז כ ע"ב: כד אפקי י' מאויר אתגליא אור, ע"כ. ועי' שם קכא ע"א: רוח סליק באויר, דאיהו כתר עלאה אויר קדמון אש סליק לגבי ה' דאיהו אימא, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יח ע"ג ד"ה והוא, וז"ל, רדל"א אפיק אוירא שבין גולגלתא למ"ס והוא סהירו עילאה אור העליון הגנוז ששם גנוז חסד דרדל"א.

⁹⁰⁵ נ"ל שכאן צ"ל "וז"ש קול ורוח ודבור".

⁹⁰⁶ ע"י לקמן יא ע"א ש"רוח פיר" הוא כינוי לבחי' בינה וכנראה שכוונתו כאן שהמדובר כאן הוא בבחינות שמעל ז'ן שהם בבחינת "בדבר ה' שמים נעשו".

⁹⁰⁷ לפ"ז לכאורה צ"ל הרוח היא בחינת נשימה, ועי' בהערה הבאה, ולפ"ז בע"כ יתבאר שאין הדבר כן. ע"י לקמן פרק ב' משנה ג': "חקקן ברוח חצבן בקול קבען בפה".

מאיר היצירה

(יא ע"א) וז"ש קול ורוח ודבור [בליקוטיו כ"י ז"ל ממש כתב שצ"ל רוח וקול ודבור, ורוח הוא קול גדול דלא פסק קלא פנימאה⁹⁰⁸. והן כוללין כל ע"ס רוח ג"ר וקול ודבור וז"ג, והן ג' קשרין הו"ל⁹⁰⁹, אבל כאן הכל בקשרא עילאה⁹¹⁰ אלא שכוללת הכל בסוד בן י"ה (אד"ז רצ ע"א), והן שרש רוח מים אש שנתפשט ממנו ית'. וז"ש (תהלים ג' ו) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, שהן קול ורוח ודבור, כי דבר ה' הנאמר בפסוק כולל ג"כ קול, הרי קול ודבור, וברוח פיו הוא רוח. והוא בספי' ד' בחינות מאדם⁹¹¹ קדמון מחכמה עד מלכות מתלבשים במלכות דא"ק, לפי שאצילות שרשם מחכמה דאדם קדמון כנ"ל (ט ע"ד). ובעולם הוא הרוח אלהים שכולל רמ"א⁹¹² שלמטה ממנו והוא האור של מעשה בראשית כמ"ש במע"ב.

ובאדם הוא השכל שבגלגולת שכולל הג' מוחין כידוע⁹¹³ וכן בשנה (חסר). והוא רוח הקדש לפי שהוא אמצעי בין הבורא ובין הנבראים, והוא אור הגנוז שבה יכולין לראות מסוף העולם עד סופו, וגנוזה לצדיקים (חגיגה יב ע"א), כי ברוה"ק יכולין להשיג מסוף העולם ע"ס זהו בעולם. ובשנה הוא גלגל השכל שקראוהו שכל הפועל⁹¹⁴. ובאדם הוא השכל והוא ניצוץ אלהי ששורה באדם, והוא רוח של נביאים שנאמר (יחזקאל ג יד) ורוח נשאתני, והוא אלהים שנאמר אצל הנביאים (בראשית לה יג) ויעל מעליו אלהים, והוא המתייחד בישראל שנקרא אלהי ישראל⁹¹⁵, וכן אלהי אברהם, לפי שהוא מלכות שלמעלה ממנו.

אופן ב'

⁹⁰⁸ וכד אתפשט מטאת לחד מאלין ואשתני ואתעביד רוח' דלא שכיך לעלמין ונביעו תדיר. תרגום: וכשמתפשטת מגיעה לאחד מאלו ומשתנה ונעשית רוח שלא שוככת לעולמים ותמיד נובעת.

ועי' מש"כ רבינו: ואתעביד רוח דלא כו' - הוא הבל הפה דנפיק מגרון תמיד אף שלא בעת הקול והדיבור והוא דרגא של בינה נהר דנגיד ונפיק תדיר ולא פסיק (זהר תולדות קמא ע"ב) משא"כ בזו"ג כידוע.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, וע"ש בדברי תז"ח שהביא שם שהוא בבחינת חיק וגרון.

ועי' זהר ח"א נ ע"ב: לשני בתי ישראל וגו', חד סתימא עלאה, וחד אתגליא יתיר (סתמימא) עלאה (דא) קול גדול, דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף, והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא.

⁹⁰⁹ עי' לעיל הערה 414.

⁹¹⁰ כלומר בבחינת בינה. עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח כ ע"ג ד"ה מקשרא.

⁹¹¹ צ"ל באדם.

⁹¹² פי' רוח מים אש.

⁹¹³ עי' לעיל הערה 894.

⁹¹⁴ עי' לעיל הערה 894.

⁹¹⁵ עי' זהר ח"א י ע"א: השתא אית לאסתכלא בקרא והא כתיב (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו מאי רביא הכא אלא מי לא ייראך מלך הגוים וכי מלך הגוים איהו ולא מלך ישראל אלא בכל אתר קב"ה בעא לאשתבחה בישראל ולא אתקרי אלא על ישראל בלחודוי דכתיב (שמות ה א) אלהי ישראל (שם ג) אלהי העברים וכתיב (ישעיה מד ו) כה אמר יהו"ה מלך ישראל מלך ישראל ודאי אמרו אומות העולם פטרון אחרון אית לן בשמיא דהא מלכיכון לא שליט אלא עליכון בלחודויכון ועלנא לא שליט אתא קרא ואמר מי לא ייראך מלך הגוים.

תרגום: כעת יש להסתכל בפסוק, והרי כתוב "כל הגוים כאין נגדו", מה הריבוי כאן. אלא "מי לא יראך מלך הגוים", וכי מלך הגוים הוא ולא מלך ישראל. אלא בכל מקום הקדוש ברוך הוא רצה להשתבח בישראל, ולא נקרא רק על ישראל לבדם, שכתוב "אלהי ישראל אלהי העברים", וכתוב "כה אמר ה' מלך ישראל", מלך ישראל בודאי. אמרו אומות העולם, אדון אחר לנו בשמים, שהרי מלככם לא שולט אלא עליכם לבדכם, ועלינו אינו שולט. בא הפסוק ואמר "מי לא יראך מלך הגוים".

מאיר היצירה

אחת רוח אלהים חיים כו' ב' רוח מרוח כו' (משנה י') ג' מים מרוח כו' (משנה יא) כי הע"ס שחשב הכל בז"א כנ"ל, וכל הס"י מדבר בסוד הנשיקין⁹¹⁶ בענין הקול ודבור דנפיק מגרון ממעי הבינה ששם הן ע"ס, כמ"ש בתז"ח (יט ע"ג) במאמר רזא דמעמים כי מתחילה אתעביד רוח בחשאי בגרון ואח"כ כשמגיע לחיך נטיל ושני לה בתלת גוונין, רוח מים ואש, ואחר כך כשמגיע ללשון נעשה ו', והן ע"ס תחילה בגרון והוא כתר שהוא מאימא בינה שהוא בגרון, ושם הוא רוח אלהים חיים כמ"ש בפ' נח (עד ע"א), ואח"כ בחיך הוא חב"ד ג' גוונין אמ"ש כנ"ל, והן רוח מרוח שבתחילה רק רוח לבד, ואח"כ מתחלק ממנה לג' אחרים רוח מים אש, ואח"כ ו"ק בלשון כמ"ש בסתרי אותיות (ז"ח א ע"ב) שית סמכין באנוזא לשית סטרין, והן ע"ס והכל יצאו מבוצינא דקרדינותא, ולכן יצאו בכולם האש למעלה ואח"כ האויר ואח"כ המים, וזהו בסטרא דאותיות, אבל כאן שהם בסטרא דנקודות יצאו מים קודם, שהנקודות מסטרא דחסד כידוע.

(פ"א מ"י) שתים רוח מרוח, חקק וחצב בה עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות, ורוח אחת מהן.

שתים רוח מרוח – הוא הרוח שעל פני המים, שהרוח אלהים מרחפת עליו, והוא הרוח שמתחלק מן הרוח שבפיו.

והוא בשנה גלגל היומי⁹¹⁷.

ובאדם הנפש שבין ב' הקרומים, והיא (יא ע"ב) קרומא דאורא⁹¹⁸.

והוא בספי"א א"א.

ובעולמות אבי"ע א"ק.

והוא קוצו של יו"ד שבשם.

והוא בגוף קרקפתא.

חקק וחצב⁹¹⁹ בה – חקק הוא חקיקת האותיות על הלוח ונוטל את תוכן⁹²⁰, חצב

שנוטל האותיות מן הלוח, כמו חוצב אבנים מן ההר כמ"ש במשנה שלאחריו.

כ"ב אותיות יסוד – הן כ"ב אותיות הידועים ונקראים יסוד כנ"ל (ה ע"ד), ועוד לפי

שהן נחלקין בספירות ונכללין כולן ביסוד שלפיכך נקרא כ"ל (זהר ח"א לא ע"א).

שלש אמות ושבע כפולות וי"ב פשוטות – הן הכ"ב אותיות ויתבאר לקמן

בפרטות. וכאן הוא התחלת הספירות בעצם אע"פ שהתחלתן קודם ברוח אלהים, אינן

אלא לפי שהוא שרש, והוא במקום מלכות⁹²¹, שעד כאן הוא עלייתה⁹²² וכאן כוללין

הע"ס. והן עשר נקודין הידועין, והן⁹²³ ל"ב הנ"ל. ומתחלקין בע"ס, ג' בכל א' שהן ג' כלים

בכל א' כידוע⁹²⁴, וב' פרגודין, א' בין ג' ראשונות לז' אחרונות, והוא הפרוכת שבין קדש

⁹¹⁶ עי' לעיל ז ע"ג.

⁹¹⁷ עי' לעיל הערה 894.

⁹¹⁸ עי' לעיל הערה 896, ועי' לקמן הערות 925 9381.

⁹¹⁹ עי' לקמן הערות 939, 949 שם הו"ד הלש"ו בספר הביאורים.

⁹²⁰ דהיינו שנוטל האבן שסביבם כלשון הגמ' גיטין חוק תוכות כ ע"א וז"ל רש"י שם: הא דחק

תוכות - של אותיות וצידיהן והאותיות בולטות אינו כתב לפי שלא צייר את האותיות אלא חקק

סביבותיהם והעץ נשאר כמו שהיה בדפוס האותיות מאיליה.

⁹²¹ דא"ק.

⁹²² דהיינו שכל עליות מ"ן הם עד לא"א. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה

סליקו.

⁹²³ כלומר ל"ב נתיבות נכללים ב"ס דאצילות שגילויים הראשון הוא בא"א.

⁹²⁴ פנימי תיכון וחיצון.

מאיר היצירה

לק"ק, והוא הקרום שתחת המוח⁹²⁵. ופרגוד שני קודם התחלת הנוקבא, והוא מסך הפרוכת, והוא חצר הכבד.

ורוח אחת מהן – פי' שהרוח הוזה הוא אחת מאותיות שלא תאמר שהיא אינה מן המנין אל"ף ב' נחקקין, אל"ף ג' היא מהם, שהיא אות אל"ף אויר כמ"ש בפ"ב (משנה א'). ולכך אל"ף בראש האותיות הוא כולל כל הספירות, והאותיות שאחר האל"ף הן כ"ו עם הכפולות. ואל"ף צורתו יו"י, שהוא גימטריא כ"ו. והן ג' אחדים⁹²⁶ בסוד ג' אותיות אמ"ש. וכן מילוי האל"ף (זה ג"כ ראה שכל האותיות נכללין באל"ף) לפי שהאל"ף הוא ראש של אותיות הגרון⁹²⁷, שהיא הראשונה שבמוצאות, והלמ"ד הוא אמצעות אותיות הלשון⁹²⁸ שהוא אמצעי שבמוצאות, והף' הוא סוף אותיות השפה⁹²⁹ שהוא סוף המוצאות. ושני רווחות (פי' רוח אלהים הנ"ל (מ"ט) שהוא עתיק, ורוח זה שהוא א"א נכללים שניהם בשם כתר) הן א' והוא כתר ובכללו המלכות, והוא באדם גלגולת ופה⁹³⁰, והכל בסוד אין⁹³¹, כמו הרוח שאינו נתפס, ועליהן אמרו (חגיגה יג ע"א) במופלא כו' ובמכוסה, מופלא על א"א בסוד פלא, ומכוסה עתיק שהוא מכוסה בא"א⁹³².

(פ"א מי"א) שלש, מים מרוח, חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מתהו ובהו רפש וטיט, חקקין⁹³³ כמין ערוגה, חצבן כמין חומה, סיבבם כמין מעזיבה⁹³⁴ ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר (איוב לז ו) כי לשלג יאמר הוא ארץ. שלש מים מרוח – הוא המים שעל הרקיע שבו⁹³⁵ כל הגלגלים והכוכבים והוא תחת רוח, זהו בעולם.

ובשנה, גלגל המזלות שבהן היות העוה"ק⁹³⁶.

ובאדם הן המוחין ובו משכן החיה⁹³⁷.

והן בעולמות אצילות קדשו ית'.

ובספירות חכמה⁹³⁸.

⁹²⁵ כלומר החיך, עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק יד, שיסוד דחכמה הוא בחיך. ועי' עוד מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לג ע"ב.

⁹²⁶ כוונתו לעתיק, א"א ומלכות דא"ק וכדלקמן.

⁹²⁷ אחה"ע כדלקמן פ"ב מ"ג.

⁹²⁸ דטלנ"ת.

⁹²⁹ בומ"ף.

⁹³⁰ עי' ע"ח שער א"א פרק ו, שבפה נתגלה הרדל"א.

⁹³¹ עי' אד"ז רפח ע"ב: עתיקא קדישא אקרי אין, דביה תלייא אין.

⁹³² עי' מש"כ רבינו בביאורו בתיקוני זוהר חדש (יא ע"ב), וכן הוא בתיקו"ז קלח ע"א, ש'מופלא' ענינה אוירא, ו'מכוסה' היא מו"ס, ולכאורה הוא ההיפך מהמבואר כאן. ועי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד, ז"ל, ע' בהגר"א בתיקונים (ריש תיקון מד דף צא ע"ב ד"ה אמון) שאמר שם כי מכוסה הוא למעלה ממופלא, וכן אמר עוד בתז"ח (דף ג ע"א ד"ה דעליה, וכן בדף ה ע"ד ד"ה ואינון), אמנם בתיקונים ריש תיקון ע' מבואר בדבריו שם כי מופלא הוא למעלה, ונראה כי בתיקון ע' שם יש טעות קולמוס, ובמקום מכוסה צ"ל מופלא, ובמקום מופלא, צ"ל מכוסה ע"ש (דף קלח ע"א שורה ט י).

⁹³³ תיבת "חקקין" המובאת כאן היא החקיקה הנזכרת בזוהר בראשית טו ע"א: "גליף גליפוי בטהירו עילאה" (ה"ד לעיל 731), כי חקק חקיקה בכל אות מאותיות האלפא ביתא, כי שם האותיות בולטות ממש, עשויות כעין חקיקה מסביב, עד שעצם האות עומדת בפני עצמה (עמק המלך סוף ו ע"א). ועי' שם אריכות.

⁹³⁴ עי' לקמן יג ע"ג שמביא את המשנה הזאת.

⁹³⁵ ברקיע. עי' במשנה יב שהרקיע עצמו הוא הדעת.

⁹³⁶ עי' לעיל הערה 894.

⁹³⁷ פי' כלי לחיה.

⁹³⁸ הרי הוא המוח הראשון של ג' המוחין, ולמעלה מהן הוא האויר שבין הקרומים (לש"ו ביאורים ח"א סג ע"א).

מאיר היצירה

חקק⁹³⁹ וחצב בהן כ"ב אותיות – כאן התחלת גלויים שלכך נקראת ראשית⁹⁴⁰ כנ"ל (ט ע"א), ובה מתחילין להתפרש הל"ב נתיבות⁹⁴¹, ולכן נקראת י"ש⁹⁴², שכל נתיב כלול מעשר, ונתיב אחד לא ידעו עיט (איוב כח ז), והנמצאין בשכל הן במנין י"ש⁹⁴³. מתהו⁹⁴⁴ ובהו רפש וטיט⁹⁴⁵ – עכשיו מפרש בריאת הארץ שהיא נבראת ממים כמ"ש בפרק ג' (מ"ד), והן ד' דברים שהן במים, תהו ובהו נגד הו"ב⁹⁴⁶, רפש וטיט הן בתהום נגד ו"ק ומלכות, רפש⁹⁴⁷ הוא רקק שבו נברא עוף השמים (חולין כז ע"ב), וטיט בו נבראו חיות הארץ, (ר"ל ויא ע"ג) השמים ו"ק והארץ מל⁹⁴⁸, ור"ת של הד' דברים הן גימטריא תרי"א שהוא גימטריא תור"ה, שהן מן כ"ב אותיות של המים. והתורה מתחלת בבי"ת ומסיימת בלמ"ד נגד ל"ב נתיבות.

⁹³⁹ עי' ביאורים ח"א סג ע"א, ז"ל, הוא חקיקת האותיות וצורתן כמי שחוקק על הלוח, אמנם הוא רק ע"ד חק תוכות (גיטין כ ע"א), שחוקק תוכם וסביבותם בכל ציורם שמבחוץ ושמבפנים, ונעשה האותיות בולטות, ויש ממשות בכל האותיות וצורתן. ועל זה אמר "וחצב", שחצב אותם אח"כ ממקומן ועיקרן ג"כ, ולקח אותם לעצמן, כי הוסיף בהם אור על אור ותיקנם והשלימם והמשיך אותם משורשם וכלילתם בהב' בחי' שבכתר (ע' לקמן הערה 944), שהם התהו ובהו, ונעשו למציאות בפנ"ע, שהם ה"ס דז"א. וכו' עי' בפ' הראב"ד כאן, וכו' והנה נעשה חקיקת האותיות בבחי' חק תוכות וכנז', כי זזה הנה נמצא שהיה כל מציאות האותיות מאותו המציאות עצמו אשר בשרשם, כי הרי זהו כל ענין דחק תוכות, שנשאר עיקר עצמותו כמקדם, ונעשה השינוי, שהוא החקיקה, רק בתוכו וסביבותיו. ול"ז הוא לרמוז שעיקר עצמות הז"א שהוא האותיות, הנה הוא עצמות אחד ממש כמו העתיק וא"א, והוא מ"ש באד"ר (דף קמא סע"א) עתיקא דעתיקין וז"א כלא חד כלא הוה כלא הוי כלא יאה (ר"ל הוה והיה ויהיה) לא ישתני ולא משתני ולא שנא. ר"ל ג"כ לא ישתני לעתיד, ולא משתני הוא בעבר, ור"ל שלא נשתנה ממה שהיה מקודם, ולא שנא הוא בהוה.

⁹⁴⁰ פי' ראשית חכמה.

⁹⁴¹ עי' לעיל ב ע"א ד"ה והם, שדבר זה הוא הן בחכמה דאצילות והן בחכמה דא"א שהוא מו"ס.

⁹⁴² עי' לעיל הערה 533.

⁹⁴³ עי' מש"כ רבינו בביאורו לתיקו"ז פא ע"ב וז"ל, ל"ב נתיבות דידיה אלא שאחד נעלם שם שלכן נקרא יש שא' א"ן, דבוק באין.

⁹⁴⁴ מים קדמו לכל דבר, והוא סוד טפת חומר דחכמה שהוא מרומז במילה בראשית כי ראשית הוא חכמה והב' הוא טיפת החומר שבו שהוא האותיות כי חו"ב הם מים ואש, ובטיפת חומר שבו היה כלול כל ה"ס דז"א בבחי' אותיות שהוא חיצוניות שבו אבל בתוכו היה כלול ונעלם גם אור והפנימיות שבו והאור והפנימיות הוא הנקודת שבאות ב (לש"ו ביאורים ח"א סב ע"ד). אות ב' הוא טפת החומר שהחכמה שהוא האותיות והוא ה"ס דז"א בבחי' החיצוניות שבו אבל יצא מתחילה כל ה"ס שבו כלולים בכתר וכתר יש בו ב' בחינות שהם עתיק וא"א וכשהיו כל ה"ס כלולים ונעלמים בטיפה הזרעית דחכמה והיו כלולים בכתר שלהם הנה נקרא אלו הב' בחי' שבכתר בשם תהו ובהו כי הבחינה הראשונה שהוא השורש הראשון הוא נקרא בשם תהו כי הוא קשור עדיין במקורו והב' הוא כללות ה"ס הנכללים בו בכח והם עתידים להתגלות אח"כ אבל עדיין כלולים בו ונקראו בשם בהו כי בו הם נכללים, כלומר תהו ובהו הם ב' בחינות שבכתר דז"א (לש"ו ביאורים ח"א סג ע"א). ועי' פירוש הראב"ד בס"י שתהו ובהו אין הכוונה על השממה או ריקנית אלא הם הויות דקות נעלמות אשר אין שם ולא מלה נתפס בהם ונקרא תהו מלשון תהוה ומשתומם משום שנלאה ההשגה להשיג מה שהוא כי ההויות של תהו נעלמות מצד עצמם אבל ההויות של בהו נעלמות מצד השיגן (לש"ו ביאורים ח"א סג ע"א). וד' אלה הם פירוט בחכמה (מו"ר שליט"א).

⁹⁴⁵ עי' רמב"ן שרפש הוא עכירת המים וטיט היא עביו. ועי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן דרוש ה' שהטיפה הזרעית היוצאת בסוד אמ"ר בתחילה יוצאת מהמוח בסוד אור בלבד ואח"כ בסוד גוף שהוא בבחינת חג"ת שכן האור נתעבה ונתעכר ונעשה בבחי' מים, ובנה"י נקפה ונגלד ונעשה רקיע. אמנם כאן מדובר בבחי' חיצוניות דז"א, לכן מים ורקיע נקראים גם רפש וטיט. ולא מזכיר אור, שכן כאן עוסק רק בחיצוניות ואילו האור הוא גניז וטמיר ובהעלם גדול (לש"ו ביאורים ח"א סג ע"ב).

⁹⁴⁶ עי' לקמן פ"ב מ"ו שבוהו הוא כינוי לחכמה ותהוה הוא כינוי לבינה, אמנם כמו כן יש מקומות שמתבאר ההיפך וצ"ע.

⁹⁴⁷ ברפש יש יותר מים מאשר בטיט.

⁹⁴⁸ עי' זהר (ח"א לא ע"ב): "בראשית ברא" רמז לכתר חכמה, אלהים רומז לבינה, "את" רומז לגדולה וגבורה, "השמים" זהו תפארת, "ואת" רומז לנצח הוד יסוד, "הארץ" רומז למלכות.

מאיר היצירה

חקקן כמין ערוגה⁹⁴⁹ – היא חקיקת האותיות כנ"ל, כמו שזורע מיני זרעים בערוגה כל אחד לבד, וכולם קבועים בערוגה כמ"ש⁹⁵⁰ בפ"ב (מ"ב ומ"ג).

הצבן כמין חומה – היא חציבת האותיות כנ"ל (עיין סוה"ם ליקוט מכ"י ז"ל ממשי⁹⁵¹), כמין חומה הוא הרל"א שערים פנים ואחור שקבען בגלגל⁹⁵² כמין חומה כמ"ש בפ"ב (משנה ד').

סיבבן כמין מעזיבה – שעשאן אחר כך כמו מרובע, שעשאן כ"ב בתים ובכל א' כ"א שערים כמ"ש לקמן (פ"ב מ"ד) והקיף פנים ואחור יחד כמ"ש לקמן וכ"ז הוא בסוד מיין נוקבין⁹⁵³.

ויצק עליהם שלג – הוא מיין דכורין שהוא נקפא⁹⁵⁴, משא"כ במים נוקבין כמ"ש בזהר (ז"ח עו ע"א⁹⁵⁵), והוא מן החכמה שהוא במוח.

ונעשה עפר – הוא מה שכתב לקמן (פ"ג מ"ד) ארץ נבראת ממים, דאבא יסד ברתא (זהר פנחס רנח ע"א⁹⁵⁶).

שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ – שכן הוא בירידת המטר, שעולין מיין נוקבין מן הארץ בעבים, ואח"כ יורד בעבים מים העליונים שעל הרקיע⁹⁵⁷ שהם דכורין⁹⁵⁸, ובה מתברכין מים התחתונים ויורדין לברכה, וע"ז אמרו (ברכות נט ע"ב, תענית ו' ע"ב) משיצא חתן כו', ואמרו (תענית שם) מטרא בעלה דארעא, ואמרו (שם) מאי רביעה כו'.⁹⁵⁹ והמים העליונים הם טיפת מוח הזכר כי הן בחכמה, והמים תחתונים (יא ע"ד) הן טיפת מוח נקבה, כי המים שעל הארץ הן חכמה של הארץ כמ"ש.

---

⁹⁴⁹ אותן כ"ב האותיות שהם כללות הז"ן שהיו כלולים עד עתה בתהו בהו ורפש וטיט שהוא טיפת חומר דחכמה (והוא חקקן) נתנו אח"כ בעיבור במעי בינה וזה כמין ערוגה שהיא כמין זריעה, ואח"כ כמין חומה שהיא בנין שלם בפני עצמו, וזה נעשה ביניקה שהוא עיקר בנין ז"ן, וכמין מעזיבה היא כל בחי' הגדלות שנשלמו באורות דהצל"ם ואז כל האורות העליונים הם סוככים ומקיפים עליהם מבית ומבחוץ (לש"ו ביאורים ח"א סג ע"ב). ונ"ל שג' אלה הם בבחינת חב"ד, ועי' מש"כ רבינו לקמן פ"ב מ"ג.

⁹⁵⁰ כלומר כמו שכתבתי.

⁹⁵¹ כב ע"ד וכג ע"א.

⁹⁵² עי' לש"ו הקדו"ש עא ע"א וכן בהערה שבסוף הספר.

⁹⁵³ עי' בהגר"א על תז"ח כג ע"ב ד"ה תלגא גו מיא וז"ל, והענין כי קודם חלק השי"ת המים לשני חלקים והן מ"ד ומ"נ כידוע ומ"נ הן צלולין ואדומים ומ"ד הן קפויין ולבנים כשלג.

⁹⁵⁴ עי' אפיקי ים ר"ה יז ע"ב וז"ל, ולכן ע"י כריתת ברית ל"ג מדות אינם חוזרות ריקם. וע"ז נא' (ישעיה נה י') כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה וכו', דשלג הוא הדיקנא דחיוורא כתלגא ובתחי' הוא נקפה ונעשה שלג, ובאור השמים ע"י חום האויר נמחה ונעשה גשם כידוע, וכן הוא שקודם הזוג אז נשאר קפוי בשרשם למעלה בסוד ג' אלפין דמ"ה הם של"ג, ואח"כ ע"י התעוררות גבורות לזווג בסוד אש ואש דאיש ואשה נמחה ונעשה.

⁹⁵⁵ וז"ל: רבי חזקיה אמר, כשנטל הקב"ה את השלג, וזרק לתוך המים, מתחת כסא כבודו, נטל כשיעור שעלו, דכתיב, מי מדד בשעלו מים רבי יודאי אמר, כשיעור שליש זרת נטל, וזרק לתוך המים דכתיב, וכל בשליש עפר הארץ וכתב, כי לשלג יאמר הוי ארץ ומתחת המים, נקפא מקום אחד בתחילה, באמצע התהום, ונעשית משם אבן אחת משוקעת באמצע תהום, ועלתה למעלה ונראית בציון והיא נקודת העולם רבי יוסי אומר, סגלגל וסגולגלתא לא מתמוקמי, אלא מגו חד נקודה, באמצע, והיא נקודה איהי מקומו של עולם, ומשם נתפשטה הארץ לכל רוחותיה רבי חזקיה אמר, כעין ברייתו של אדם בשעה שנקפאה הארץ מתחת המים, מה כתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה כיון שראו המים היבשה, היו עולים ונגבהים לכסותה כבראשונה, עד שגער בהם הקב"ה ונסו, דכתיב מן גערתך ינוסון.

⁹⁵⁶ זה תולדה של המ"ד ומ"ו שבמים.

⁹⁵⁷ עי' מש"כ רבינו בריש המשנה.

⁹⁵⁸ עי' תענית ל"ה ע"ב: אין טיפה יורדת מן השמים עד שב' טיפין כו'.

⁹⁵⁹ ז"ל בשלימות: אמר רבי אבהו מאי לשון רביעה דבר שרובע את הקרקע כדבר יהודה דאמר רב יהודה מיטרא בעלה דארעא הוא שנאמר כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה.

מאיר היצירה

(פ"א מי"ב) ארבע אש ממים, חקק וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקדש ומלאכי השרת ומשלשתן יסד מעונו שנאמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט.

ארבע אש ממים – הוא גלגל האש שתחת הרקיע, והוא בסוד הבינה, ולכן החסד נקרא מים, שהוא מחכמה, וגבורה נקרא אש שהוא מבינה. והרקיע שבינתים הוא הדעת המכריע ובו חמה ולבנה כוכבים ומזלות שהן חיות כל העולם כלו, כמו הדעת שבו חדרים מלאים כל טוב כמ"ש (משלי כד ד) ובדעת כו⁹⁶⁰, שהוא פנימיות שבע הספירות וחיותן, והוא מאש ומים במקום שנפגשין יחד, שמשם נמוג הרקיע, כמו שהוא בכל שני יסודות, במקום שנפגשים צריך דבר ממוצע כנ"ל. וכן הוא בדעה"ם האלמוגים והידעוני והקוף⁹⁶¹. ומ"מ עיקרו הוא מאש⁹⁶² וזה האש הוא מגיע עד למעלה ומתחבר במים⁹⁶³, ולכך קודם בינה לדעת בסוד חב"ד. והן בא"א, מים מוחא סתימאה וסיומו בחיד, ואש בגרון וסיומו בלב, וע"ז אמרו בזהר (תיקו"ז יט ע"א) בינה ליבא, והלשון הוא הדעת המכריע בינתים, ולכן הגשמים יורדין בגבורה (תענית ב ע"א), שבמ"ס גנוז גבורה דעתיק⁹⁶⁴.

והוא בשנה גלגל שבתאי, שאין רצונו להיות בישוב העוה"ז רק בעוה"ב, והוא חלק של הפרושים והשוכנים במדבריות כידוע⁹⁶⁵.

והוא בעולמות עולם הבריאה, שהוא כסא הדין⁹⁶⁶, והוא עוה"ב, ולכן אמרו (זהר ויחי רכ ע"ב) דבינה דינין מתערין מינה, אבל היא בעצמה היא מקום רחמים, כמו אש היסודי (יב ע"א) שכל האשות השורפות נמשכין ממנה, אבל היא בעצמה אינה שורפת, ולכן היא הוי"ה בניקוד אלהים.

וחצב בה כסא הכבוד – [בליקוטיו ז"ל כ"י ממש כסא הכבוד כו', ה' דברים נגד ה⁹⁶⁷ של שם והיא כסא לכבוד וגם מקננא בכורסא (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח ג)], כידוע שאימא מקננא בכורסא⁹⁶⁸, והיא נקראת כסא, כי הכסא גימ' אלהים, והיא כסא לכבוד שהיא חכמה, שבה ל"ב נתיבות גימט' כבוד, וכן הבריאה לאצילות, שגם כן נקרא כבוד כידוע⁹⁶⁹.

שרפים – הם מבינה כידוע⁹⁷⁰ ולכן נקראו שרפים⁹⁷¹, ולכן כתיב (ישעיהו ו ב) עומדים ממעל לו, והם בריאה (ע"ח שער פנימיות וחיזוניות יג).

⁹⁶⁰ זה המשך לשון הפסוק: "חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים".

⁹⁶¹ עי' ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק א', שהקוף הוא ממוצע בין המדבר לחי, ואדני השדה ממוצע בין החי לצומח, ואלמוג הוא ממוצע בין הדומם לצומח.

⁹⁶² כלומר עיקרו של הרקיע.

⁹⁶³ ומוליד את הרקיע.

⁹⁶⁴ עי' לעיל הערה 19.

⁹⁶⁵ עי' פי' הראב"ד לפרק ד' מ"ה. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"א שביעאה עלייהו שזה כינוי לבינה.

⁹⁶⁶ עי' תיקו"ז י ע"א: דאינון שמיא וארעא, שמשא וסיהרא, כסא דין וכסא רחמים, עכ"ל. ועי' פת"ש א"א לח וז"ל, כורסייא דשביבין שהתחלת כסא הדין הוא מן הגרון כמ"ש הגאון בליקוטים, ע"כ, ועי' יהל אור ח"א כ"ה ע"א וז"ל, בינה גרון דא"א ואינו נקרא רישא כי הוא (חסר בהעתק תיבה אחת אבל בס"א איתא כי הראשית מחכמה רק כו') רק הוא התחלת הגוף כי יסוד דבינה נמנה עם הגוף ובה מתלבש גבורה דע"י ולכן כל הגבורות מגרון כידוע והוא כסא הדין והתחלת הכסא בפה והוא כורסייא שביבין די נור וכו', עכ"ל.

⁹⁶⁷ כלומר ה' ראשונה.

⁹⁶⁸ כלומר בעולם הבריאה.

⁹⁶⁹ עי' ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק א שנוק' דז"א דאצילות מכונה "כבוד". ועי' פע"ח ק"ש פרק כט וז"ל, כי הכבוד הוא מלכות דאצילות בכללות י"ס.

⁹⁷⁰ עי' תז"ח ב ע"ג: והנה אופן א' בארץ דא צדיק אופנים אנון מתתא לעלא חיון באמצעיתא שרפים לעלא וכלהו לעלא אדון יחיד שליט על כלא מפלא ומכסה בכתר ובחכמה איהו שולטנו

מאיר היצירה

ואופנים וחיות הקודש⁹⁷² ומלה"ש – אף שהם ביצירה ועשייה שהן בו"ק ומלכות, מ"מ בריאתן מבינה דמקנא בכורסא, רק שרפים הם מבינה שבבינה⁹⁷³, וחיות מת"ת שבבינה, ואופנים הן ממלכות שבבינה, (וכן בינה ו"ק ומלכות שבבריאה). וכ"ז הוא ג"כ באש היסודי ששם הוא ג"כ כנ"ל⁹⁷⁴, ולכן נאמר (שמות יט יח) אשר ירד עליו ה' באש, ולכן גלוי השכינה וכ"ד שהנהגתו ע"י רצונו ועל המזבח הכל באש⁹⁷⁵. וכן הוא ד' חיות הקודש בד' רוחות שבאוויר העולם, שהן מקבלים תפלת ישראל ועיין בזהר (תיקו"ז לב ע"ב⁹⁷⁶), ולכן נאמר (ישעיה סו א) והארץ, שהיא כולל כל הנ"ל כמ"ש במעשה בראשית (לקמן כד ע"ג), הדום רגלי⁹⁷⁷.

דקאים על כלהו בעשר אתון דשמא מפרש אבל מתמן לתתא כלהו ספירן מרבעין בארבע אתון כגונא דא בינה יה'ו הוא בן ד'ה איהו ו' דאתפשטותה בשית ספיראן ה' רביעאה בשכינתא תתאה בה אשתלים יהו"ה.

תרגום: האופנים הם ממטה למעלה, החיות באמצע, השרפים למעלה. ולמעלה על כולם אדון יחיד שולט על הכל, מופלא ומכוסה, בכתר ובחכמה, הוא שלטון שעומד על כולם בעשר אותיות של השם המפרש. אבל משם למטה כל הספירות מרובעות בארבע אותיות, כמו זה בינה יה"ו, אותו בן של י"ה הוא ו', שהתפשטותו בשש ספירות. ה', רביעית בשכינה התחתונה, בו נשלם יהו"ה.

⁹⁷¹ ע"ש אש של מעלה.

⁹⁷² והקדים אופנים לחיות, כי כאן הוא סוד ה', ד' על ו' והבן (הגה"ת רמ"ש).

⁹⁷³ דאצילות.

⁹⁷⁴ כלומר שהאש יוצאת ממים.

⁹⁷⁵ שהרי כל גילוי שאנחנו יכולים להשיג מתחיל מבינה, והוא בחי' אש.

⁹⁷⁶ ז"ל, וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו אזני ה' דממנן על קלין דצלותין ועל שיחת בני האדם למשמע צלותין וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו פני ה' דאתמר בהון (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם וגו' נהרין בכמה גוונים וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו רוחין ואשין דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט (ס"א אינון) דממנאן על ריחא ותננא דקרבנין ואינון מארי דחוטמא.

תרגום: וכמה מלאכים עולים עמה שנקראו אזני יהו"ה, שממונים על קולות התפלות, ועל שיחת בני אדם לשמוע התפלות. וכמה מלאכים עולים עמה שנקראים פני יהו"ה, שנאמר בהם "ודמות פניהם פני אדם וגו'", מאירים בכמה צבעים, וכמה מלאכים עולים עמה שנקראו רוחות ואשים, שנאמר בהם "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט", (הם) שממונים על ריח ועשן הקרבנות, והם בעלי החוטם.

ועי' זהר ח"ב רמה ע"ב: ואי צלותא דיחיד סלקא עד דמטי לפתחא דהיכלא דא דהאי ממנא קיימא ביה אי יאה ההיא צלותא לאעלא קמי מלכא קדישא (יאות) מיד פתח פתחא ואעיל לה ואי לא יאה דחי לה לבר ונחתא ואתשטיא בעלמא וקיימא גו רקיעא תתאה מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא ובההוא רקיעא קיימא חד ממנא די שמיה סהדיא"ל וממנא על האי רקיעא ונטיל כל הני צלותין דאתדחיין דאקרון צלותי פסילאן וגניז לון עד דאיתדן (נ"א דתב) ההוא בר נש.

אי תב לגבי מאריה כדקא יאות וצלי צלותא אחרא זכאה ההיא צלותא זכאה כד סלקא נטיל ההוא ממנא סהדיא"ל האי צלותא וסליק לה לעילא עד דאערע בההיא צלותא זכאה וסלקין ואתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא קדישא.

תרגום: ואם תפלת יחיד היא עולה עד שמגיעה לפתח ההיכל הזה שהממנה הזה עומד בו אם נאה היא התפלה להיכנס לפני המלך הקדוש (יפה) מיד פותח פתח ומכניס אותה ואם לא נאה הוא דוחה אותה החוצה ויורדת לשוטט בעולם ועומדת בתוך הרקיע התחתון מאותם הרקיעים שלמטה שמנהיגים תוך העולם ובאותו רקיע עומד ממנה אחד ששמו סהדיא"ל וממונה על הרקיע הזה ונטיל את כל אותן התפלות שנדחו שנקראות תפלות פסולות וגוונז אותן עד שנדון (ששב) אותו אדם.

אם שב לרבונו כראוי ומתפלל תפלה זכה אחרת אותה תפלה זכה כשעולה נטיל אותו הממונה סהדיא"ל את התפלה הזו ומעלה אותה למעלה עד שפוגשת באותה תפלה זכה ועולות ומתערבות כאחד ונכנסות לפני המלך הקדוש.

⁹⁷⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ל ע"ג וז"ל, סנד"ל הוא נוקבא והארץ הדום רגלי (ישעיה סו א) ד' רגלין ד' חיות, והן בנוקבא כידוע.

מאיר היצירה

ומשלשתן יסוד מעונו – ג"ר נקראים מעונו שע"כ העלם כבודו, ומעולם לא ירדה שכינה למטה⁹⁷⁸.

שנאמר עושה מלאכיו רוחו"ת משרתיו א"ש לוחט – ומסיים פסוק המקרה במו"ם עליותיו והוא כמו 'וגו'⁹⁷⁹, והמים והאש הן בסוד י"ה של השם, ובסוד המלואין הם ע"ב ס"ג.

(פ"א מי"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש⁹⁸⁰, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו⁹⁸¹, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בה"ו, ושבוע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה, שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י⁹⁸².

בירר שלש אותיות – [בליקוטיו כ"י ממש, בירר שלש אותיות כו' אמ"ש כו', שג"ר מתפשטין בכל הו"ק כמ"ש בא"ו (רפט ע"ב) אתגלף האי חכמתא ואתעביד כו'. וכן הוא בעש"ן⁹⁸³ כי אי אפשר בלא הג' יסודות אמ"ש, אלא שבג"ר הן פשוטות כל א' לבדו ובו"ק בכל א' מורכב, כל הג' אמ"ש, ואינן חלוקין זה מזה אלא בסדרן כמשי"ן הן יה"ו שהן מן י"ב פשוטות⁹⁸⁴.

בסוד שלש אמות אמ"ש – כנ"ל שהשלש אמ"ש הם בסוד חב"ד שהכתר והדעת הן זה בסוד היצוניות וזה בסוד פנימיות כידוע (שער מוחין דצלם פרק ח'), והן יה"ו שבשבם, וכולן⁹⁸⁵ נכללין יב ע"ב} בדעת כנ"ל⁹⁸⁶. והדעת נתפשט אחר כך בו' קצוות, וזה שאמר

---

⁹⁷⁸ עי' סוכה ה ע"א: ותניא רבי יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה ולא עלו משה ואליהו למרום שנאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם ולא ירדה שכינה למטה והכתוב וירד ה' על הר סיני למעלה מעשרה טפחים והכתוב ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים למעלה מעשרה טפחים ולא עלו משה ואליהו למרום והכתוב ומשה עלה אל האלהים למטה מעשרה והכתוב ויעל אליהו בסערה השמים למטה מעשרה.

⁹⁷⁹ שעיקר הראיה מהמשך הפסוק.
⁹⁸⁰ ז"ל לש"ו ביאורים ח"א פה ע"ד, שורש ג' טפין דמוחא דנפקין מאבא יה"ו - בהגר"א בתז"ח יט ע"ד, ולא מדברים בס"י למעלה מאמ"ש מאומה, כי האמ"ש הם למעלה מכל הי' ספירות דאצילות והוא ברדל"א דוגמת הכתוב בספד"צ ג ע"ב מתקלא תלי שאין מתקלא כאן אלא המתקלא תלוי כאן ונתגלה למטה.

⁹⁸¹ עי' פת"ש נתיב א"א פתח י', וז"ל, שבדעת הוא שם יה"ו שכולל ששה צירופים והם ח"י אותיות שבהם נחתמו כל הו"ק כמ"ש בספר יצירה כאן וכן כאן הוא חותם המקיים שמים וארץ, והוא חותם הברית, שמיסוד שם הוא תחיית המלכים.

⁹⁸² עי' ע"ח טנת"א ז' שהאריז"ל חולק ע"ז, ועי' זהר ח"ג יז ע"א ורמג ע"ב שקיימת ביניהם סתירה בענין זה. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פח ע"א, ז"ל, סברת הגר"א ז"ל מה שגורס בפרק א' משנה י"ג יה"ו בנצח ויר"ה בחסד, משום שכן הוא מוכח בענינינו שהוא בפרק ג' משנה ח', שיר"ה הוא יותר חסדים מהצירוף דיה"ו. אמנם סברת האריז"ל הוא כי הגם שבאמת הוה הצירוף דיר"ה יותר חסדים, עכ"ז אמר היטיב הספר יצירה לעיל פרק א' משנה י"ג כי יה"ו הוא בדרום, כי הנה הוא בסוד (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא שאמרו בזוה"ק (תרומה קלג סע"א ופ' פקודי רכ), ולכן אמר הס"י חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביה"ו, שהוא הגבורות שבחכמה כנ"ל, כי עי"ז יש קשר וחיבור להמלכות נוק' להתחבר עם החסד, שזה עיקר תיקון דהמלכות וכמ"ש בזוה"ק שם, ולית תקונא דכסא אלא בחסד דאברהם, והוא ע"י שנחתם החסד בחותם דיה"ו שהוא הגבורה דחכמה, ועי"ז יש להמלכות שהיא כלל הגבורות חיבור וקשר בהחסד, וזהו והוכן בחסד כסא, שנעשה הכנה בספ"י החסד להתקשר את המלכות עמו וכו'.

⁹⁸³ בעולם שנה נפש.

⁹⁸⁴ כלומר אותיות הוזחטילנסעצ"ק וכדלקמן פ"ה מ"א.

⁹⁸⁵ כלומר חב"ד.

⁹⁸⁶ נ"ל שכוונתו כאן לדעת עליון, ואילו הדעת המתבאר אח"ז היא דעת המתפשט. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ טו ע"ב ואמר וזה.

מאיר היצירה

וקבען בשמו הגדול וחתם בהם ששה קצוות חמש חתם וכו' הן ו' קצוות הידועים שחתומים ביה"ו, שג' אותיות בונות ששה בתים כדלקמן (פ"ד מט"ז), והתחיל ברום לפי ששם הוא כסדר יה"ו⁹⁸⁷. וסדר בנין הבתים שני הבתים שהתחלתן ביו"ד הוא כחסד ונצח שהן מימין כי יו"ד הוא בחכמה, והוד וגבורה התחלתן בה"א שהוא בינה, ות"ת ויסוד התחלתן בוי"ו שהוא בדעת. וכן בב' הבתים של כל אות ואות חתם כסדר מזרח קודם למערב, ורום ותחת הם קדומים לצפון ודרום, לפי שאיהו בנצח ואיהי בהוד⁹⁸⁸, ולכן נקראים רום ותחת⁹⁸⁹, והן⁹⁹⁰ מתעלין בהתעלותן עד הכתר. והן באדם הידים (דרום וצפון), והרגלים (רום ותחת), גוף (מזרח) וברית (מערב), והן רוח האדם.

ובעולם הן ששה קצוות העולם שבהן הוא האויר כמ"ש לעיל (יב ע"א).
ובשנה הן שאר הששה כוכבי לכת (פי' חוץ משבתאי).
ובעולמות הוא יצירה שהוא מט"ט ששה סדרי משנה⁹⁹¹.
וכל הח"י אותיות שבששה שמות הנ"ל כלולין ביסוד, שלכן נקרא ח"י עלמין (רע"מ פנחס רמד ע"ב), בסוד ח"י ברכות⁹⁹², וברכות לראש צדיק (משלי י ד)⁹⁹³.
ומלכות נוקבא דז"א אינו חושב כאן רק כוללה בספי' הראשונה⁹⁹⁴, וגם מלכות שהיא עמרת היסוד אינו חושב כי היא נכללת ביסוד, וגם בכתר שלכן נקראת עמרת.

אופן ב'

והתם בהם ששה קצוות – וזהו שעשר ספירות אלו כוללין כ"ב אותיות דנפש, לפי שבאלו ששה הוא י"ח הרי כ"ב⁹⁹⁵, והנה הוא"ו הוא עצם הוא"ו קצוות, והן ששה ווי"ן בסוד שם מ"ב כידוע⁹⁹⁶, וי"ה⁹⁹⁷ הן חו"ב מוחין שהן י"ב פשוטות דדעת, והן י"ב פשוטות

⁹⁸⁷ ודלא כמבואר בשעה"כ קו ע"א, וצ"ע.

⁹⁸⁸ עי' לעיל הערה 674.

⁹⁸⁹ עי' לש"ו ביאורים ח"א פז ע"ד שהאריז"ל [שעה"כ קו ע"א] חולק על רבינו בד"ז [שכן אומר שהג' צירופים יה"ו, י"ה, ו"ה, הם בסוד חסד נצח ת"ת, ואילו רבינו סובר שהם בנצח חסד ת"ת] ועי' רע"מ ויקרא יז ע"א שמונה שם כסדר האריז"ל ודלא כסדרו של רבינו (ועי' לש"ו ביאורים פח ע"א סברתם, שי"ה הוא יותר חסדים מאשר יה"ו כי עי"ז יש קשר וחיבור למלכות נוק' (ה' אחרונה) שזהו עיקר התיקון). ועי' לש"ו שם ח"א נט ע"ב שנו"ה הם בחינות מעלה ומטה, משום שתכונת הנצח נמשכת מלמעלה דהיינו מהחכמה והוא שורש החיים, והוד נמשך למלכות ובו הממשלה ונקראת "מטה" על שם המלכות שהיא למטה מכולם.

⁹⁹⁰ מו"ר שליט"א אמר ז"ן, יעקב ורחל, ועי' שעה"כ לג ע"ב.

⁹⁹¹ עי' תז"ח כד ע"ד: ודא הוא מטטרון דאיהו עבד דשליט בשית סדרי משנה, ע"כ, וע"ש בגר"א שהוא בסוד עץ הדעת ט"ר, שורש לימוד הנגלה שם יש את האסור והמותר, כשר פסול, טמא טהור, ולא בסוד עץ החיים, שהוא לימוד הנסתר, שאין בו איסור והיתר.

⁹⁹² עי' בתז"ח (דף מד ע"א): והאי ח"י באן סליק, בוירח, ובגינה אתמר וירח ד' את ריח הנחוח כו' והוא ח"י ברכות ח"י עלמין דכל צלותין לגביה.

⁹⁹³ עי' רע"מ פנחס רמד ע"ב: דדרגיה יסוד חי עלמין כליל ח"י ברכאן דצלותא ובגין דא אוקמוה עליה ברכות לראש צדיק.

⁹⁹⁴ כלומר עתיק. ועי' לעיל ח ע"א.

⁹⁹⁵ יחד עם ד' אותיות של שם הוי"ה ב"ה וכן ו' צירופי יק"ו.

⁹⁹⁶ עי' שער ההקדמות (סח ע"ב), ז"ל, ג' שמות יש של מ"ב, הא'. היא בעולם האצילות, והוא מ"ב אותיות של ההוי"ה, בפשוט, ובמלוי, ובמלוי המלוי. והב'. בעולם הבריאה, והוא בב' בחי', האחד, הוא אה"ה אשר אה"ה, הם מ"ב. והב', אה"ה יה"ו, הם מ"ב. והג', הוא בעולם היצירה, והוא, אבגית"ץ, קרע שט"ן וכו', עד תשלום הז' שמות, עכ"ל.

ועי' תיקו"ז דף כו ע"ב: שמהן אבגית"ץ וכו', ועלייהו אתמר שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, דבהון פרכת צלותא לעילא, ואינן תמן מ"ב, לקבל מ"ב אזכרות דאינן בתפלין דיד ותפלין.

⁹⁹⁷ פי' ואותיות י"ה.

מאיר היצירה

דאיותיות, והוויין הן כפולות חו"ג ב' דילה⁹⁹⁸, כמ"ש בז"ח שה"ש (נא ע"א סד ע"א ע"ב⁹⁹⁹) ולכן הן ז' כפולות נגדן כידוע, שהשביעית אינה כפולה בעצם רק מיהדהו והוא א' שבתוך הוא"ו. והן ששה אלפיין שהוא וי"ו בה"א אחרונה, שהוא מ"ח כלל הכל, והן ג' שערי בינה¹⁰⁰⁰.

(פ"א מי"ד) אלו עשר ספירות בלימה, (אחת)¹⁰⁰¹ רוח אלהים חיים,

רוח מרוח, מים מרוח, אש ממים, רום ותחת מזרח ומערב צפון ודרום
(יב ע"ג) אלו עשר ספירות כו' [אחת, ל"ג] – וכל זה הוא בז"א¹⁰⁰², אבל נוקבא דז"א כוללת כל הספירות ג"כ ע"ס, והיא מתחלת משליש השני של תפארת דז"א כידוע¹⁰⁰³, וכן באדם שאשתו נכלל בו בה¹⁰⁰⁴ ג"כ ע"ס.
ובשם היא ה"א אחרונה שבשם.
ובעולמות היא עשיה.

ובשנה היא גלגל לבנה, שכוכב נוגה הוא כולל נו"ה שהן תרי פלגי דנופא כידוע (רע"מ פנחס רלו ע"א), ולכן פעמים הוא כוכב השחר, ופעמים הוא כוכב הערב. וכן כוכב שהוא יסוד שהוא מכריע, פעמים הוא בבקר ופעמים הוא בערב, והוא ידוע.
ובעולם הוא הארץ.

ועשר ספירות שלה, רוח, ורוח מרוח הוא שני חלקים התחתונים מן האויר, כנ"ל שהתחלתה בשליש השני שבת"ת, ולכן האויר נחלק לשלשה אוירים כידוע¹⁰⁰⁵, ושם הוא וילון¹⁰⁰⁶ והוא הפרגוד הנ"ל (יא ע"ב), והוא משמש לה ג"כ, שהוא ראשיתה, והמים שעל הארץ הוא חכמה שלה.

ובארץ ז' ארצות העליונה היא תבל¹⁰⁰⁷, ובה ג"ע מקום הצדיקים והוא בסוד הבינה עוה"ב, ותחתיה אש מקור הניהנם שעל הארקא¹⁰⁰⁸ דמינה דינין מתערין (זחר ויחי

⁹⁹⁸ כלומר ב' בחי' דדעת.

⁹⁹⁹ עי' שם מש"כ בעניין ב' נשיקין וז' נשיקין.

¹⁰⁰⁰ עמ"ש באופן ב' על מ"ד דפ"ד – (הערת ר' שלמה לוריא), ועי' לקמן הערה 1215.

¹⁰⁰¹ רבינו מחק גירסא זו.

¹⁰⁰² כדלעיל יא ע"א.

¹⁰⁰³ עי' לעיל הערה 116.

¹⁰⁰⁴ בדפוס של תולדות יצחק הגרסא "ובה".

¹⁰⁰⁵ עי' לקמן טו ע"א, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא וז"ל, כד אתקשר מא"ס בבוצינא הכי אתקשר, והוא כמ"ש שם (כא ע"ב) שארי ובטש אוירא דלהון דהוא אוירא נפקא מא"ס ובטש גו מוחא, ומוחא אפיק אוירא ובטש גו גרונא, דמתמן נפיק אוירא אחרא לבר, אשתכחו תלת אוירין ואתכלילו בחד, ותלתא אוירין הן בסוד א'מ'ש חב"ד, כי אוירא דנפיק מא"ס הוא בסוד כתר ודעת הוא אויר ממש, והוא דנפיק ממוחא הוא מים, עכ"ל.
ועי' יהל אור ח"א יד ע"ד וז"ל, כ"ה הנ"ל תלת אוירין וכ"ב אתון מגו בוצינא כנ"ל שהן הניצוצין ונהורין נפקין מגו אוריין כידוע ונפקו מגו ההוא רוחא ברזא דאוירא וכו' כל הכ"ב כלילין בתלת אוירין כנ"ל וכולם ברזא דעלמא דאתי וכו'.

¹⁰⁰⁶ עי' חגיגה יב ע"ב.

¹⁰⁰⁷ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ח ע"ב ד"ה בראשית, ונ"ל שכוונתו באמת לדעת ולא

לבינה.

זחר ח"א מ ע"א: אמר רבי יוסי מאן הוא ציה א"ל דא הוא אתר דגיהנם כמה דאת דאת אמר ציה וצלמות ורזא (דא כתיב במלת) [דכתיב] וחשך על פני תהום (בראשית א ב) דא רזא אתר דגיהנם דא הוא ציה אתר דמלאך המות כדקאמרן דאיהו מחשיך אנפיייהו דברייתא ודא הוא אתר דחשך עלאה תה"ו דא נש"ה דלא אתחזייה בה חיזו כלל עד דאתנשי מכלא ועל דא אתקרי נשיה ובהו דא ארקא אתר דלא אתנשי רבי חייא אמר דא גיא ורוח אלה"ם מרחפת [דא] לקבל תבל דאתן מרוח אלה"ם וכלא כחד הוא.

כגוונא דא אית לארץ עלאה שבעה מדורין אינון לעילא דרגא על דרגא ובכלהו מדורין מלאכי עלאי אלין על אלין הכי נמי לתתא וכלא אחיד דא בדא למהוי כלא חד שבעה מדורין אינון

מאיר היצירה

רכ ע"ב, ותחתיה שש ארצות נגד ו"ק, ורגליה יורדות בו' (משלי ה ה), שהן ד' קליפין: תהום, שבהם טיט ורפש, ותהו ובהו וחשך¹⁰⁰⁹ שהן מדרגות מלמטה למעלה. וכ"ז הוא בסוד מלכות דעשייה, אבל בע"ס דעשייה וילון עם כל שתחתיו הוא מלכות, וע"כ אינו משמש כלום, דל"ל מגרמיה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), אלא נכנס וכי¹⁰¹⁰, בסוד (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה וכי¹⁰¹¹. והרקיע עם כל הגלגלים הוא יסוד דעשייה, כי הרקיע הוא בסוד יסוד כידוע (הק' תיקו"ז א ע"ב), והוא דעת של המלכות, כי כל יסוד שלמעלה הוא דעת שלמטה¹⁰¹² כו' ¹⁰¹³. שחקים הוא נו"ה, שהן שוחקות מן לצדיקים (חגיגה יב ע"ב), כי הן מבשלות הזרע¹⁰¹⁴ לצדיק וצדק¹⁰¹⁵. זבול הוא ת"ת כידוע¹⁰¹⁶, והארץ בכללה, שהוא מרוח אלהים כו' עד סוף כל דרגין הוא נוקבא דעשייה, והתחלתה האור שמגיע עד זבול כמ"ש (חבקוק ג יא) שמש ירח עמד זבולה, והוא בת"ת.

לעילא והא ארץ עלאה אחידת לון וכלהו קיימין בה ובכלהון קיימא תושבחתא דקב"ה דרגין פרישן דא מן דא ואתרין פרישן דא מן דא. תרגום: אמר רבי יוסי, מהי ציה. אמר לו, זהו מקום הגיהנם, כמו שנאמר "ציה וצלמות", וסוד זה כתוב (שכתוב) (במלת) "וחושך על פני תהום". זה סוד מקום הגיהנם. זהו "ציה", המקום של מלאך המות, כפי שאמרנו, שהוא מחשיך את פני הבריות. וזהו מקום של חושך עליון. "תהו" זה נשי"ה שלא נראה בה מראה כלל עד שנשכח מהכל, ועל זה נקראת נשיה. "ובהו" זו ארקא, מקום שלא נשכח. רבי חייא אמר, זה גיא. "ורוח אלהים מרחפת", זה כנגד תבל שניזון מרוח אלהים, והכל הוא כאחד. כדוגמא זו יש לארץ העליונה, שבעה מדורים הם למעלה דרגה על דרגה, ובכל המדורים מלאכים עליונים אלה על אלה. כך גם למטה. והכל אחוז זה בזה להיות הכל אחד. שבעה מדורים הם למעלה, וזו הארץ העליונה אוחת אותם, וכולם עומדים בה, ובכולם נמצאת תשבחות להקדוש ברוך הוא, דרגות נפרדות זו מזו, ומקומות נפרדים זה מזה. ¹⁰⁰⁸ עי' ירמיה י יא: כְּדָנָה תִּאמְרוּן לְהוֹם אֱלֹהֵי דִי שְׁמֵיָא וְאַרְקָא לֹא עֲבָדוּ יַאֲבָדוּ מְאָרְעָא וּמִן תַּחַת שְׁמֵיָא אֱלֹהֵי. עי' זהר ח"א ט ע"ב: ואלין תרין ממנן שאטין בימא רבא ופרחין מתמן ואזלין בליליא לגבי נעמה אמהון דשדין דטעו אבתרהא דחלן קדמאין וחשבין למקרב לגבה ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא בגין דיטעון בני נשא אבתרה ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא ואהדרן לאתרייהו ואינן מתערין לאינן בני בנוי דקין ברוחא דיצירין בישין למעבד תולדות שמיא דשלטין תמן לאו כהני ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא כהני ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו. תרגום: ושני ממונים אלו שטים בים הגדול ופורחים משם והולכים בלילה לנעמה אם השדים, שטעו אחריה יראים הראשונים וחשבו להתקרב אליה. והיא מדלגת ששים אלף פרסאות, ונעשית בכמה ציורים לגבי בני אדם, כדי שיטעו אחריה בני אדם. ושני ממונים אלה פורחים ומשוטטים בכל העולם וחוזרים למקומם. והם מעוררים לאותם בני בניו של קין ברוח של יצרים רעים לעשות תולדות. השמים ששם הם שולטים, אינם כאלה. והארץ לא מולידה בכח שלהם זרע וקציר כמו אלה. ולא חוזרים אלא בכמה שנים וזמנים, והם אלהי השמים ולא עשו ארקא. ¹⁰⁰⁹ נמנה כאן ה' דברים ולא ד', ועי' פ"א משנה י"א שרפש וטיט הם ז' והם בכלל התהום. ¹⁰¹⁰ [המשך הציטוט:] וילון אינו משמש כלום אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית (חגיגה יב ע"ב). ¹⁰¹¹ עי' זהר ח"א כ ע"ב: כיון דעאל ליליא ונוקבא נקיט כלא לית שלטנו ודביתא (בביתא) בר בנוקבא דהא כדן שלטנו [דילה] [דיליה] דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה היא ולא הוא [ממשלת היום דכורא ממשלת הלילה דנוקבא]. תרגום: כיון שנכנס הלילה והנקבה לוקחת הכל, אין שלטון הבית, רק בנקבה, שהרי אז השלטון שלה, שכתוב "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה", היא ולא הוא. ממשלת היום של הזכר, וממשלת הלילה של הנקבה. ועוד עי' ע"ח שער הנסירה פרק ג'. ¹⁰¹² עי' לעיל ב ע"ג וכן במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"ב ד"ה בכללא. ¹⁰¹³ נ"ל שתיבת "כו" הוא טעות. ¹⁰¹⁴ עי' רע"מ פנחס רל"ה ע"א: תרין כולין האופים ומבשלין הזרע דנחית מן מוחא. ¹⁰¹⁵ עי' זהר ח"ג כו ע"א: ועל דא טחנין מנא לצדיקיא, מאן צדיקיא, דא צדיק וצדק, יוסף ורחל.

מאיר היצירה

מכון הוא נבורה¹⁰¹⁷, שבו אוצרות שלג ואוצרות כו' ודוד בקש והורידן לארץ¹⁰¹⁸,
כי כל מאני זינין דיליה בידה מסירין¹⁰¹⁹, והוא לדון העולם במדה"ד הרפה¹⁰²⁰.
מעון (יב ע"ד) הוא חסד שבו¹⁰²¹ כותות כו' שנאמר (תהלים מב ט) יומם יצוה כו',
וחשיב¹⁰²² מכון למעלה ממעון שהוא בעשייה ששם בסוד הדינין¹⁰²³, וכן ארקא ששם
הגיהנם אחר תבל¹⁰²⁴.

¹⁰¹⁶ עי' רמ"ע מפאנו מאמר הרקיעים: והנה שבעה רקיעים דריש לקיש סידורם מכון להפירוש
ממטה למעלה באופן זה. וילון מלכות. רקיע יסוד. שחקים נצח והוד. זבול ת"ת. מכון גבורה.
מעון חסד. ערבות בינה המשלמת לשלש ראשונות חשובות באחת וסוגית הגמרא מוכרחת כן
דוק ותשכח.

¹⁰¹⁷ עי' פת"ש נתיב נוק' דז"א פתח כ', ז"ל, והוא סוד כלל הגבורות, שקודם הנסירה אז היה ז"א
משמש בסוד הגבורות ונוקבא דבוקה עמו בכותל א' והם ה"ג דחשיב שם, אוצרות שלג וברד,
הכל א', ב', ועליית טללים רעים, ג', ועליות אגלים, ד', וחדרה של סופה וסערה, ה', ומערה של
קיטור, והם בסוד שם של מ"ב שהוא בגבורות וראשי תיבות הם א"ש וענ"ן.

¹⁰¹⁸ עי' חגיגה יב ע"ב: מכון שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד ועליית טללים רעים ועליית אגלים
וחדרה של סופה [וסערה] ומערה של קיטור ודלתותיהן אש שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב
הני ברקיעא איתנהו הני בארעא איתנהו דכתיב הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות אש
וברד שלג וקיטור רוח סערה עושה דברו אמר רב יהודה אמר רב דוד ביקש עליהם רחמים
והורידן לארץ אמר לפניו רבונו של עולם לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך (במגורך) רע צדיק
אתה ה' לא יגור במגורך רע.

¹⁰¹⁹ מ"ט ביה בהר סיני דלעילא למיהב ביה אורייתא שבכתב [וסימניה] (וסימניך) בהאי ארון
למיהב ביה ברית בגין דבהאי ארון מונחין כל גניזין טבין ותורה שבכתב דאקרי ברית ביה מונחא
וכל מאני קרבא דמלכא בידיה אתמסרו וכלהו עלמין דלתתא מנה ינקין.

זכו ישראל למיטר אורייתא כדין יחבת לון כל טיבו דעלמא ואי לא כדין יסרת לון הה"ד (ויקרא
כו כח) ויסרתי אתכם אף אני דא כ"י וכד תחבר באנ"י דל"ת דילה אקרי אדנ"י ודיינא לעלמא
בג"כ כתיב (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה בזאת אתייהבת אורייתא.

תרגום: למה בו בהר סיני שלמעלה לתת בו תורה שבכתב, וסימניך בארון זה לתת בו ברית.
משום שבארון זה מונחים כל הגנזים הטובים, ותורה שבכתב, שנקראת ברית מונחת בו, וכל כלי
הקרב של המלך נמסרו בידיה, וכל העולמות שלמטה יונקים ממנה.

[אם] זכו ישראל לשמור התורה, אז נותנת להם כל טוב העולם, ואם לא, אז מייסרת אותם.
זהו שכתוב "ויסרתי אתכם אף אני". זו כנסת ישראל. וכשתחבר ב"אנ"י דל"ת שלה, נקראת
אדנ"י, ודן את העולם. לכן כתוב "וזאת התורה אשר שם משה". ב"זאת" נתנה תורה.
בידיה - דהיינו ביד המלכות - עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לה ע"ב ד"ה שבעה.

כאן רואים התיקון שבמאניה, זייני קרבא.

ועי' זהר ח"א רנח ע"א: והאי מזבח עלאה היא אשתו דאדם דלעילא ובג"כ אקרי מזבח העולה
כד"א (יהושע ג יא) ארון הברית ודא כנסת ישראל ואקרי מזבח מ"ט אקרי הכי בגין דכד בני
עלמא לא מכשרן עובדיהו איהי דבחא לון הה"ד (ויקרא כו כד) והכיתי אתכם אף אני דהא כל
מאני קרבא דמלכא בידה אתמסרן הה"ד (שיה"ש ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב
לה ובג"כ אורייתא שלימתא קב"ה יהבה לון לישראל למיזכי בה לחיי עלמא לאשתזבא מדינוי
דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא לגבה.

תרגום: והמזבח העליון הזה הוא אשתו של אדם שלמעלה, ולכן נקרא מזבח העולה, כמו
שנאמר "ארון הברית", וזו כנסת ישראל, ונקראת מזבח. למה נקראת כך, משום שכאשר בני
העולם אין מעשיהם כשרים, היא זובחת אותם. זהו שכתוב "והכיתי אתכם אף אני", שהרי כל
כלי הקרב של המלך נמסרו בידה. זהו שכתוב "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה".
ולכן הקדוש ברוך הוא נתן לישראל תורה שלימה לזכות בה לחיי עולם, ולהינצל מדין אותו
המזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב אליה.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א בהגה"ה, ז"ל, הג' מוחין הן ג' זיונין, והן כלי זין
להלחם בס"א, דבגדלות מסתלקין ומתכנעין הס"א, והן א' לימינו כו' כמו הג' מוחין חב"ד, עכ"ל.

ועי' ביאורי אגדות אפיקי ים מאת רבי יצחק אייזיק חבר, מועד דף קטן דף יב ע"ב, ז"ל, מסר
בידהא, דשם בנוק' הוא מדה"ד הרפה לדין בו העולם והוא להתבסס קצת ברחמים, והוא מ"ש
צדיק אתה וכו' לא יגור במגורך רע שע"י מדה"ד הקשה הרע מתגבר, ומ"ש דוד ביקש וכו' שהיא
מתו וביקש לשמש בזה לרצחא שנאין שכל ימיו הי' עסוק במלחמת מצוה הזאת, והוא ע"י
הנוק' וכמ"ש בזוהר פ' בשלח. ורמז בזה ג"כ שידוע שהנוק' כשהיא דבוקה עם ז"א.

¹⁰²⁰ עי' זהר ח"א קלז ע"א שגבורה היא דינא קשיא, ומלכות דינא רפיא.

¹⁰²¹ [המשך הציטוט:] שבו כיתות של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה וחשות ביום מפני
כבודן של ישראל שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי (חגיגה יב ע"ב).

מאיר היצירה

ערבות היא בינה שבו צדק כו¹⁰²⁵ השיב עשרה דברים כנגד ע"ם הכלולים בה כנ"ל, ושם¹⁰²⁶ אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכסא הכבוד, כנ"ל (משנה יב) ד' אש כו' וחקק כו', מלך אל חי וקים הוא חכמה כידוע¹⁰²⁷.
חושך ענן וערפל¹⁰²⁸ מקיפים הוא הכתר, בסוד ג' רישין שהן אין מתלבשין, והן מקיפין גולגלתא ומ"ם וקד"א¹⁰²⁹. וכן הוא ב'ז' היכלין דבריאה ומדורין דיצירה והן ידועין בכתבי מהר"ח¹⁰³⁰, רק הראשונים¹⁰³¹ כתבו שלבנת הספיר הוא מלכות ועצם השמים

ועי' זוהר ח"ג ח ע"ב: אלא רזא דמלה הא תנינן לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויצלי צלותיה הדא הוא דכתיב (משלי ח לד) לשמור מזוזות פתחי שני פתחים סלקא דעתך אלא אימא שיעור שני פתחים כאן רמז למה שאמר דוד (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם אינון מעון ומכון דאינון גו לגו שירותא דדרגין חסד ופחד ואינון פתחין דעלמא על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין דאינון שמא קדישא ויצלי צלותיה והנהו אלין שיעור תרין פתחין תרין כתרין

תרגום: אלא סוד הדבר הרי שנינו (ברכות ח ע"א) לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויתפלל תפלתו, זהו שכתוב "לשמור מזוזות פתחי". החשבת שני פתחים, אלא אמור שיעור שני פתחים, כאן רמז למה שאמר דוד (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם, הם מעון ומכון, שהם לפני ולפנים. ראשית הדרגות חסד ופחד, והם הפתחים של העולם, על כן צריך אדם שיתכוון בתפלתו כנגד קדש הקדשים, שהם השם הקדוש, ויתפלל תפלתו, ואלה הם שיעור שני פתחים, שני כתרין.

¹⁰²² בגמ' חגיגה. וצ"ע בדברי הגר"א כאן מ"ט לא סידר את זה הפוך.
¹⁰²³ עי' פת"ש נתיב השבירה פתח טו, וז"ל, ונקרא בן זרח בסוד פרץ זרח (עי' אפיקי ים ב"ק קיט ע"א) כי באמת שורש הגבורה הוא קודם החסד, והוא במעלה יותר גדולה, שלכן זהב יותר חשוב מכסף (עי' תיקו"ז קיח ע"ב), רק שבעולם התיקון יוצא חסד בתחלה ואח"כ גבורה כדי למתק הדינים, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ד ד"ה ושאר הו', ז"ל, ושאר הו' מלכים ב"ק מחסד עד יסוד, ונ"ל שגבורה מלך קודם לחסד, לפי שהוא בעולם התהו קדמו הגבורות. ועיי"ש בהערת הלש"ו: עי' עד"ז בשער הכוונות פג ע"ד [דהיינו שבמוחין דגדלות חסד קודם לגבורה ואילו במוחין דקטנות הדבר להיפך] ופט ע"ד [ג"כ בענין המוחין], ע"כ. ועי' כללים ח"א לו ע"ד, וכך מבואר ג"כ ענין המלכין קדמאין בספר הליקוטים פרשת וישלח, וכן הוא בשער מאמרי רשב"י סב ע"ג.

¹⁰²⁴ עי' זהר ח"א לט ע"ב: אינון מדורי ארעא, ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל, עכ"ל.

¹⁰²⁵ [המשך הציטוט: ערבות שבו צדק משפט וצדקה גנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה ונשמתן של צדיקים ורוחות ונשמות שעתיד להיבראות וטל שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים.
¹⁰²⁶ [המשך הציטוט: שם אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכסא הכבוד מלך אל חי רם ונשא שוכן עליהם בערבות שנאמר סולו לרוכב בערבות ב"ה שמו.

¹⁰²⁷ עי' לעיל ב ע"ב ד"ה י"ה יהו"ה צבאו"ת. ועי' אפיקי ים מו"ק יב ע"ב וז"ל, שהוא אש ממים שמים הוא חכמה ומשם כסה"כ, דבינה מקננא בכורסייא, ושרפים הם מבינה בבריאה, ואופנים וחיות אף שהם ביצירה ועשי' הם מסוד ת"ת ומלכות של בינה. מלך אל חי רם ונישא שוכן עליהם, הוא חכמה שע"ג בינה והוא ע"ג ערבות וז"ש כאן שנא' סולו לרוכב.

¹⁰²⁸ [המשך הציטוט: כתיב הכא סולו לרוכב בערבות וכתוב התם רוכב שמים בערך וחשך וענן וערפל מקיפין אותו שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו סוכתו חשכת מים עבי שחקים.
ועי' רעיא מהימנא פנחס רכה ע"א: איהו תפיס בכלא ולית מאן דתפיס ביה ואיהו לא אתקרי יהו"ה ובכל שמהן אלא באתפשטות נהוריה עלייהו וכד אסתליק מנייהו לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון עמוק עמוק מי ימצאנו. לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה דלא אתחשכת אפילו כתר עליון דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגין ועל כל חילי שמיא עלאין ותתאין אתמר עליה ישת חשך סתרו.

תרגום: הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו, והוא לא נקרא יהו"ה ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם, וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם, "עמוק עמוק מי ימצאנו". אין אור יכול להסתכל בו שלא נחשך, אפילו כתר עליון שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חיילות השמים עליונים ותחתונים, נאמר עליו "ישת חשך סתרו".

¹⁰²⁹ עי' אד"ז רפח ע"א.

¹⁰³⁰ עי' שער מאמרי רשב"י יג ע"ב וז"ל, ההיכלות האלו [של זהר בראשית] הם שבעה היכלות שבאצילות ואותם השבע' היכלות שנתבארו בפ' פקודי הם בבריאה ואותם השבעה היכלות הנז' בס' פרקי היכלות לר' ישמעאל ע"ה הם בעולם היצירה. ועי' ע"ח שמ"ו פ"ג.
¹⁰³¹ עי' (תיקו"ז ז ע"ב): ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר חיר"ק ודא מלכות.

מאיר היצירה

יסוד וכנגדו הוא כוכב החמה שהוא ספרא דחמה¹⁰³², ולכן נקרא עצם השמים¹⁰³³. ונוגה הוא נו"ה וכנגדו כוכב נוגה.

פרק ב'

(פ"ב מ"א) עשרים ושתים אותיות יסוד, שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות¹⁰³⁴, שלש אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים. שלש אמות אמ"ש, מ' דוממת, ש' שורקת, א' אויר רוח מכריע בינתיים.

בפרק הזה מבאר הכ"ב אותיות ופרטן.

שלש אמות אמ"ש – הן ג', מים רוח אש, והן ג' ספרים הנ"ל (פ"א מ"א) שמתלבשים בידים ולשון כנ"ל (פ"ג מ"א).

וז"ש יסודן כף זכות שהוא יד ימין, וכף חובה שהוא יד שמאל, ולשון חק מכריע בינתיים הוא הלשון, והוא כמו מאזנים ששני כפות תלוין והלשון באמצע וע"ש כך נקרא כפות.

ולשון חק מכריע בינתיים – הוא הדבר בשוה, ואינו לא יותר ולא מעט כמו (בראישת מז כב) ואכלו את חוקם כו' (משלי ז יז) הטריפני לחם חוקי.

והן יסוד שמהן מתפשטין לכל העולמות¹⁰³⁵. הכל בסוד ג' קוין חד"ר, ופרטן של אמ"ש בכל הדברים יתבאר לקמן פ"ג.

מ' דוממת – שהיא מן השפה ואין בה תנועת הלשון והקול, וכן הדבור הוא בנחת בפרט בלי קול, וכן מדת החסד סובל הכל ושותק¹⁰³⁶, וכן הם המים, שבמקומם נחים.

ש' שורקת – שהיא מהלשון בשינים, והיא שורקת יותר מכל האותיות, וכן הקול וכן מדת הדין שצועקת¹⁰³⁷, וכן האש שאינה נחה אפי' רגע, וכן שורפת כל דבר.

¹⁰³² עי' מש"כ רבינו על תז"ח מז ע"ב, ז"ל, צדיק איהו ספר. תורה עד"א וכו' ור"ל שהס"ת הוא בדרגא דצדיק כידוע והוא ספר של תורה של עד"א שספר הוא בצדיק כמ"ש בספר זכרון כידוע והוא ספר של עד"א ספרא דחמה כוכב יסוד כידוע.

¹⁰³³ עי' יהל אור ח"ב לז ע"ג: אע"ג שפי' לבנת הספיר על יסוד ומלכות, ונוגה זוהר על נו"ה, כמ"ש בפ' בראשית מ"ה, ובפ' פקודי רנח ע"א, שם מבואר הוא על כלילתן זה בזה, דהיכל הראשון כליל מהיכל השני, דצדיק כלול בנוק', רצוא ושוב.

¹⁰³⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו לתז"ח כ ע"ג, ז"ל, ואמר לאשתמשא שז' כוכבי לכת משמשין וכן מלכות והארץ נתן לבני אדם שהיא מנהגת את העולם וכל מעשה בני אדם ופעולתם בה כמ"ש לעבדה ולשמרה אבל בעד"א השמים שמים לה' הבט שמים וראה ושור שחקים גבהו ממך אם חטאת מה תפעל לו כו' אם צדקת מה תתן לו ולכן בה ז' כפולין בדגש ורפה להנהיג העולם לפי מעשיהם כמ"ש בס"י שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסודן חכמה כו' והן הנהגת עולם ברחמים ואמר שם בדיבור ובתמורה תמורת חכמה כו' ע"ש משא"כ ב"ב פשוטות שאין בהם תמורה שיסודן שיחה הרהור כו' שהן נוהגין בכל חי והמיתה הוא בז' כפולות אבל שם אין פגם מגיע לכן משה קטן וגדול והוא עה"ח רוח החיים של אדם שנפשא שתופא דגופא והיא נשארת לאחר מיתה בקבר ונפשו עליו כו' והיא ע"ה טו"ר ואלו לא אכל אדם ממנו לא היה משתנה לעולם ששם פשוטו אין שינוי כנ"ל, עכ"ל.

ועי' שם כג ע"ד, ז"ל, וי"ב פשוטות בסוד המלכות על שנים עשר בקר, ובה אתחרב בעולם התהו בתריסר שעתין כנ"ל, ובה י"ב מזלות ובה הכל תלוי במזלא אפילו ס"ת שבהיכל, כמ"ש והכל היה מן העפר אפילו לגלגל חמה וזהו תהו, וז' כפולות הוא בהו בעד"א כנ"ל ושם אבנין.

¹⁰³⁵ עי' לעיל ה ע"ד וז"ל, פי' כי הן יסוד של כל הנאצלים.

¹⁰³⁶ עי' יהל אור ח"ב לח ע"ג, ז"ל, כל שתיקה בסוד חסד, ודיבור בסוד גבורה כידוע, וכמ"ש בס"י מ' דוממת ש' שורקת, עכ"ל. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פז ע"א, ז"ל, והמ' הוא חכמה מים, שהוא בהי' דהוי"ה ב"ה כנודע, וכן הוא ר"ת מוח וכן מחשבה, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקור"ז דף יט ע"א) חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו, ובספר יצירה (פרק ב משנה א) מ' דוממת כי הוא מחשבה מלגאו, וכן סיג לחכמה שתיקה (אבות פ"ג מ"ג), וכן החכמה הוא שורש החסד סובל הכל ושותק.

מאיר היצירה

א' אויר רוח – שהיא בפתחת הגרון ברוח לבד בלא לשון, והוא כנגד הרוח וכן הוא מדת הרחמים¹⁰³⁸.

(פ"ב מ"ב) עשרים ושתים אותיות יסוד, חקקן¹⁰³⁹ חצבן צרפן¹⁰⁴⁰ שקלן והמירן וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור.
(יג ע"א) עשרים כו' חקקן חצבן כו' כמ"ש בפ"א (חי"א) חקקן כמין ערוגה חצבן כמין כו'.

צרפן – פירוש שצירף שתי אותיות יחד כמו א' עם ב' וכן בכלם וצרפן.
שקלן – בכף זכות והוא רל"א פנים.
והמירן – בכף חובה רל"א אחור, ואח"כ כללן בלשון, וברא בהן את כל העולם כמ"ש (תהלים לג ו) בדבר ה' שמים כו'.
וצר בהם את כל היצור – שבהן נברא כל דבר, כמ"ש¹⁰⁴¹ בראשית, שהיא התורה, נברא העולם, וכן (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית כנ"ל (ו ע"א) שבה כ"ב אותיות¹⁰⁴².
ואת כל העתיד לצור – שהכל נבראו בששת ימים כמ"ש (קהלת א ט) ואין כל חדש תחת כו' רק שמוציאן מהבא אל הפועל.

---

¹⁰³⁷ עי' א"ר (קלה ע"א): בלע בן בעור תאנא הוא גזירת דינא תקיפא דתיקיפין דבגיניה מתקטרן אלף אלפין מארי דיבבה ויללה ושם עירו דנהבה מאי דנהבה כלומר דין הבה כד"א (משלי כ) לעלוקה שתי בנות הב הב כיון דסליק.

תרגום: "בלע בן בעור", למדנו: הוא גזרת הדין הקשה שבקשים, שבשבילו מתקשרים אלף אלפים בעלי יבבה ויללה. "ושם עירו דנהבה". מאי "דנהבה"? כלומר דין הבאה, כמו שנאמר "לעלוקה שתי בנות הב הב".

¹⁰³⁸ עי' פת"ש עקודים א' שיסוד האויר הוא ממוצע, ואף ע"פ שגם אש ומים נכללים בו, הם רק טפלים בלבד, והחלק העיקרי שבו הוא הקו האמצעי, וכן על זה הדרך בכל ציורי האותיות.

¹⁰³⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"ב וז"ל, גלופי דגלופין - חוורתא דגלגלתא שהן י"ג חוורת, והוא ג"כ באותו פסוק י"ג תיבות כנ"ל, ועי' החוורתא הוא חורבן ותיקון העולם וכמ"ש למטה, ובחוורתא הנ"ל הן י"ג חוורת י"ג גלופין, כמ"ש בא"ר (דף קכח ע"ב) האי גלגלתא חוורתא אנהיר לתליסר עיבר גלופין, והן שורש לכל הגילופין, והוא ראשית של כל האצילות, ולכן ראשית הכל הגליפה, כמ"ש בריש זהר (ח"א טו ע"א) בריש הורמנותא גליף גליפו כו' [עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יח ע"ב ד"ה והאי נציצון], וכן בס"י חקקן כו', והחוורת יעקב גילויין הוא על כתפין, אע"ג שמכוסין בשערות, מ"מ אין גידולם שם, לכן מפרש אחר כל התיקונים של רישא תיקון החוורתא והגילופים.

¹⁰⁴⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יח ע"ב, ז"ל, האי ניצוצא כמש"ל אמר בא"ר (קכט ע"ב) האי מצאח אתפשט במאתן ועי' אלפין נהירין דבוצינא והן כ"ז אותיות התורה דאתגליפו בבוצינא דקרדינותא כידוע דבוצינא גליף גליפין וכמ"ש בס"י (פ"ב מ"ב) חקקן חצבן צרפן שקלן והכל בסטרא דגבורה שלכן וידבר אלקים את כל הדברים האלה, ובבינה ניתנה התורה, אנכי כו' כידוע בהרבה מקומות.

עי' מש"כ שם נ ע"א וז"ל, גליף כמ"ש בס"י (פ"ב מ"ב) חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן והן בה' פרוצופים שהן בה' עולמות כנ"ל, חקקן הוא בכתר של העולמות, ששם בסוד חקיקה לבד, וכולן קשורין כאחד בדיבוק גמור, חצבן שחוצב כל אות ממחצב הוא בחכמה, ששם מתחלקין ל"ב נתיבות כ"א נתיב לבדו והוא באצילות, צרפן בבינה ימא דאורייתא, ששם האותיות אינן כסדר כמו בחכמה, אלא מצורפין כמו שהוא בתורה, וכ"ה בבריאה שהתורה היא תורת הבריאה, שקלן בעד"א שהוא שקל הקדש כידוע, ושם שקלן כי ידוע שכפי הצירוף כן הוא המדות, בחסד או בדין או ברחמים, שא"ב ביושר הוא חסד, ולמפרע בגבורה, וממוזג ביושר ולמפרע, כידוע בסוד צירוף רל"א א"ב ברחמים וכן כל הצירופים לפי המדות, והמירן במלכות ששם הוא סוד התמורה כידוע, ושם המירן בסוד רל"א שערים אחור, שהן עצמן רל"א שערים פנים.

¹⁰⁴¹ עי' ב"ר פ"א ס' א: בראשית ברא אלהים ואין ראשית אלא תורה היאך מה דאת אמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו.

¹⁰⁴² כלומר שבחכמה נמצאות כל כ"ב האותיות, וכאן מדובר בחכמה דאצילות, והצירוף היא בבינה דאצילות, ואז צר בהם היא הדעת, והוא כולל כל העתיד להיות.

מאיר היצירה

(פ"ב מ"ג) עשרים ושתים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת¹⁰⁴³ בלשון, זסשר"ץ בשינים, בומ"ף בשפתים¹⁰⁴⁴.

עשרים כו' חקקן בקול כו' – [ג"כ ט"ס וצ"ל חקקן ברוח חצבן בקול, וכנ"ל (י ע"ד) כ"ה בכ"י ממש¹⁰⁴⁵] הוא נגד ג' אמ"ש כנ"ל.

קבען – הוא מ"ש בפ"א (מ"א) קבען כמין ערוגה.

בחמשה מקומות שבפה – הוא ה¹⁰⁴⁶ שבשם, וכן שרש האותיות הוא מרוח אלהים שהוא ה' (כי היא מל' דא"ק).

(פ"ב מ"ד) עשרים ושתים אותיות יסוד, קבען בגלגל כמין חומה ברל"א שערים¹⁰⁴⁷, וחוזר הגלגל פנים ואחור, וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע¹⁰⁴⁸.

¹⁰⁴³ עי' פת"ש נתיב מ"ד ומ"ן פתח יז, ז"ל, כל זיווג גופני קדם לו זיווג דנשיקין שהוא זיווג רוחא ברוחא הפנימיים דמוחין בסוד חיך וגרון שהם ב' היסודות דח"ב שלהם, וכמו שבזיווג גופני קדם לו רוחא דשביק בה שהוא לבוש ושורש אל כל הזיווגים אחרים, כמו כן בנשיקין יש ג"כ בחינת ההוא רוחא, והוא הארה של הדעת דח"ב שלו שהוא הלשון היוצא מחיך וגרון כמ"ש למעלה (פתח ח') שזיווג זה הוא בסוד הדבור, והלשון כולל כל המוצאות והוא ה' שבאמצע דטלנ"ת והוא מוצא האמצעי, והוא מגדל דפרח באוירא בחיך וגרון מגדל השן כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בבאורו לספ"ד פ"א, ולכן הוא כלל כל האותיות, ובזיווג ראשון של יציאת ז"נ שקדם לו זיווג נשיקין, היה ג"כ בחינת רוחא ושורש אל כל הנשיקין של הזיווגים שבכל הזמנים, והנשיקין הם כפולים, א' נשיקין שלו בפיו לפה דנוקבא ונקשר נפש שלו בנפשה, ונמצא שהוא כולל דר"ג, והב', הוא נשיקין של הנקבה בזכר כולל ג"כ תרין בסוד ד' אותיות של אהב"ה, והענין, כי הנשיקין הוא אתדבקותא דג"ר שלו בשלה חו"ב, ונודע כי חו"ב הם כלולין זה בזה הבן בחכמה וחכם בבינה, וכמו באר"א הכללים הם אר"א ויש"ס ותבונה כמו כן הם בחו"ב של דר"ג, ולכן מבינה שבחכמה נשרש בנוקבא ומחכמה שלה בדכורא.

¹⁰⁴⁴ עי' לעיל ז ע"ב.

¹⁰⁴⁵ עי' לעיל י ע"ד ד"ה ועל זה נאמר, שיש רוח קול ודיבור, והיינו הג' שאליהם נתכווין כאן.

¹⁰⁴⁶ אחרונה.

¹⁰⁴⁷ עי' ב"ע רכב ע"ב, ז"ל, אותיות הוי' הכולל כל המלבוש ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ד' עולמות אבי"ע כידוע וכל הבחי' שדברו המקובלים בפרצופים האצילות הוא הכל ג"כ בנשמה של כל אדם וכל על' וירידה קטנות וגדלות וזיווגים הכל יש בנשמה ובזה מדבר בס"י ברל"א שערים פנים ואחור שהם קבועים בגלגל והוא בכל אדם שכל א' יש לו גלגל וכוכב מיוחד כמ"ש שנדמו ישראל לכוכבים וידוע שכל כוכב יש לו גלגל פרטי וכל גלגל הוא חציו למעלה וחציו למטה סוד המלבוש הנ"ל וסוד כוכב הוא הנשמה של הגלגל כידוע והוא סוד שם הוי"ה, עכ"ל.

ועי' פת"ש נתיב העקודים פתח ג', שאלו המאמרים [עשרה מאמרים שבהם נברא העולם] הוא צירופי האותיות שהם הכלים עם הרוח שהוא הנקודות, והם צירופי כ"ב אותיות ע"י רל"א שערים פנים ואחור.

עי' שם נתיב א"א פתח לו, וז"ל היא נעשה בסוד אנכ"י, וסוד נורא מאד יש בזה, ע"פ מה שידוע מענין עולם המלבוש שחצי התחתון נתקפל למעלה בסוד רל"א פנים ואחור (ס"י פ"ב מ"ד) סוד ההתקפלות ה"ס חורבן העולם ועליית התחתונים למעלה, והוא ברזא דאלב"ם סליק ונחית, והם א' דאנכי ול'.

ועי' הערה ד, ובצורה של עיגול, שורש לעיגולים, ורל"א פ"א שורש היושר (לש"ו הקדו"ש סט ע"ד).

¹⁰⁴⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א נו, ז"ל, והוא מ"ש באד"ר (קל"ו ע"א) תאנא, בגולגלתא דרישא תלין אלף אלפין כו', קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא (כו') ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אנון סטרין כו', ותליין כגבור תקיף מארי נצח קרבין, ובוא וראה כמה עמוק דברי תוה"ק וסתרי פלאות אשר בה, והוא, כי סוד המוחין ושערות של הגלגלתא הכל הוא בתורה כמ"ש, שז"א הוא המסדר הנהגת העולם בו' אלפי שנין בכל פרטיהם הכל ע"פ התורה, והכל (ל) כלול ברישא דיליה שהם המחשבה ששם הכל מסודר מה שצריך להתפשט בו"ק, והנה המוחין הפנימיים שבראש הוא עומק החכמה המסודר בכל פרט מהנהגה והיא חכמה הפנימית של התורה, והשערות הבוקעים ממותרי מוחא הם אותיות התורה שהם הגבולים של פרטי

מאיר היצירה

עשרים כו' קבען בגלגל כמיין חומה – לפי שהוזר פנים ואחור, והן זה כנגד זה, פנים של הא' כנגד האחור של הא', וכן בכל האותיות, והן מחוברין הפנים והאחור, וזה א"א לצייר אלא בגלגל, ועוד שהוזרין חלילה כמ"ש לקמן.

ברל"א שערים¹⁰⁴⁹ – [בליקוטיו כ"י ממש ברל"א שערים, ז"ש (בזהר) בפ' בראשית¹⁰⁵⁰ בא"ב דר"א וסי' א"ך ב"ך א"ל, שכ"ב שורות הן ובכל א' כ"א בתים והן רל"א, ומ"ש א"ל הוא האמצע א"ל ב"ם שהוא כללם] והוזר הגלגל פנים ואחור, הוא כמו שמפרש במשנה שאחריו שצירף הא' עם ב' כזה א"ב, וכן עם כל האותיות והוא שער אחד, וכן א' עם ג' (וג' ע"ב) כזה א"ג וכן עם כל האותיות, וכן ב' עם כל האותיות (וכן בכל האותיות), והם תס"ב שערים רק שהם כפולים א"ב ב"א, שהם הכל מא' עם ב' וכן בכלם, ולא יבאו מאותיות שונים רק הצייים שהוא רל"א שערים, וחציין יבאו בהיפך שהוא אחור, וכל מה שיבאו האותיות כסדר הא"ב נקרא פנים ולמפרע נקרא אחור¹⁰⁵¹.

הנהגה זאת המתגלה בחיצוניות, והם השמות של הקב"ה שלפי פעולותיו כך הם שמותיו, והם צירופי אותיות התורה שכולה שמותיו של הקב"ה, ורק שנצטרפו בסוד המצות שהשמות של פעולותיו הם הכל לפי המצות, וענינם בכל פרט, והמצות הם בשני דרכים, האסור והמותר, טמא וטהור, כשר ופסול, שהם הו"ק שכוללים ב' הדרכים של הבחירה ביצה"ט וביצה"ר ימינא ושמאלא, וכן (בהנהגת) [בהנהגה] סוד חסד ודין, שאם אוכל האסור או עושה עון אז הגלגל מתהפך [בסוד אחור] מענ"ג לנג"ע, וכשנזהר מאיסור ועושה מצוה, אז הגלגל בסוד פנים והוא בסוד ענג, והם הכל מסודרים בהנהגת הטבע החיצוניית בכוכבים ומזלות הסדורים בגלגל בעליה וירידה, שבידידת המזל הוא בסוד אחור ובעליתו בסוד פנים, ובזה תלוי כל מאורעות של האדם מיום הולדו עד מותו וכל גלגוליו וכל פרטיו, והם מבוארים באותיות התורה מכל הנבואים מבראשית עד לעיני כל ישראל, כמ"ש רבינו הגדול בפ' לספ"ד, והוא ג"כ תלוי בכוכב ומזל שלו שנולד בו, שהכוכב והמזל הוא מסודר לפי האותיות והשמות המצורפים בשמו של האדם במקום שנזכר בתורה, ואעפ"כ האדם הוא בחיריי בטבעו אף שכבר מבואר במקומו בתורה כל עניניו ומעשיו ומה שיארע לו, אעפ"כ הבחירה מסורה וגם לשנות המזל על פי מעשיו, עכ"ל.

וכן עי' זהר בראשית כו' ע"ב, ותיקו"ז יג' ע"ב, וזהו פקודי רב ע"ב. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב עב ע"א, ז"ל, נעשה ע"י הגבורות כל החסרונות והקלקולים, וכן יעשה לעתיד על ידיהם כל התיקונים וכל העינוגים, כי כשהם מתייחדים עם החסדים ומתמתקים ומתבסמים, אין בטובה למעלה מהם, וכשהם שולטים לבדם אין ברעה למטה מהם.¹⁰⁴⁹ עי' לש"ו דע"ה סח ע"ג, ז"ל, על ידי הרל"א שערים שבכ"ב אותיות כי הם כולם בהמלכות דאצילות ומהם נבראו כל העולמות ב"ע, כי הכ"ב אותיות הם שורש המילים שבהם נבראו הכל, ולכן תמיד כל מלכות כולל כ"ב אותיות, ע"כ. ועי' לש"ו ביאורים ח"א נד ע"ג וז"ל, כל העולמות כולן שהם העולמות ב"ע [אם כן רואים שאין שום קשר בין טנת"א זו לאורות אח"ף ולכן אינו המשך בכלל של פרק שעבר, וכן הוא עד סוף שער טנת"א] שנבראו יש מאין הנה הם נבראו על ידי כ"ב אתון שבמלכות אשר מהם נוצר הולד כצ"ל וכן הוא בדפוסים ישנים (וקה"י גורס כמ"ש"כ למעלה ללא המוסגר), וכמו שהמלכות עשה הבי"ע על ידי כ"ב אתון גם המלכות עצמה נעשה מהכ"ב אתון שבז"א אבל הם לא נגלו אלינו.

¹⁰⁵⁰ לג ע"ב (לש"ו). ועי' ב' לש"ו הקדר"ש שער הפונה קדים פרק יג, שמציין לזוהר תרומה קלב ע"ב, כי האתב"ש בבחי' שם ע"ב והאלב"מ הוא בבחי' שם מ"ב.

¹⁰⁵¹ עי' תיקו"ז צו ע"ב: ועוד המוציא דא המוציא לחם מן הארץ בגינה אתמר לחמו ניתן וכו' ועוד המוציא במספר צבאם אלין רמ"ח תיבין דקריאת שמע לכלם בשם יקרא הה"ד (בראשית ב') ויקרא האדם שמות וגו' דא ההוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית דקרא שמהן לכל חיות הקדש ולכל שרפים ואופנים וצבא דלעילא לכל חד קרא ליה בשם ידיע ובדרגא ידיעא לאשתמודע לכל חד מאתר דאתנטיל כגווי דנחלי ימא דאתחזרו לאתר דאתנטילו בשליחותא הה"ד (קהלת א') כל הנחלים הולכים אל הים וגו' אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת מאתר דאזלין תמן חזרין בשליחותא.

תרגום: ועוד המוציא זהו המוציא לחם מן הארץ. בגללה נאמר "לחמו ניתן וכו'" ועוד "המוציא במספר צבאם" אלה רמ"ח אותיות דקריאת שמע "לכלם בשם יקרא" והוא שנאמר "ויקרא האדם שמות וכו'". זהו שכתוב בו "כתפארת אדם לשבת בית" שקרא שמות לכל חיות הקודש ולכל שרפים ואופנים וצבא של מעלה לכל א' קרא לו בשם ידוע ובדרגה ידועה להיות נודע לכל א' ממקום שנלקח כעין נחלי הים שחזרו למקום שנלקחו (משם) בשליחותם והוא מה שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים וגו' אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת ממקום שהולכים שם חוזרים בשליחותם.

אם כן זה השער לראות שורשו של כל דבר ודבר בשם הו"ה וצ"ע.

מאיר היצירה

וכולן יבאו בגלגל זה כנגד זה, רק שתשמור הסדר כזה, שתצדק הא' עם כל האותיות שאחריה כסדר והן כ"א צירופין, ואח"כ הב' עם כל האותיות שאחריה והן כ' צירופין וכן הולך ומתמעט עד שהשי"ן אין לה צירוף אלא אחד, והתי"ו אין לה צירוף כלל בפנים, שהוא אחור של כל האותיות. ובאחור תצטרף התי"ו עם השי"ן ואין להתי"ו צירוף קרוב יותר אלא השי"ן, ואח"כ תצטרף התי"ו עם הרי"ש, והשי"ן עם הרי"ש, ויש לרי"ש ב' צירופים, וכן הולך ומתרבה עד שלא"ף יש כ"א צירופים ולא' אין להאחור כלל צירוף כנ"ל, ובפנים הולך ומתמעט דשארי בפרודא וסיים בחיבורא, ובאחור הולך ומתרבה להיפך דשארי כו'¹⁰⁵², ולכן כל ריבועי השמות נקראו אחוריים (מאמר אדם דאצילות פרק ו'¹⁰⁵³, וכל הלחשים הולכין ומתמעטין כמו שבריר"י בריר"י ריר"י יר"י ר"י¹⁰⁵⁴, וכן בכל הלחשים, שכל הלחשים שליטתן הוא באחוריים ולא בפנים, וכשמזכירין הפנים הם מסתלקין, ולכן מסיים בב' אותיות שהוא צירוף האחרון. ואמר¹⁰⁵⁵ ואל תתמה שהאותיות בעצמן שהם בפנים והן באחור, וכאן הן זכות וכאן הן חובה, ועוד שצירוף הא' יבא בפנים למעלה והוא בפנים עליונים, ובאחור הוא באחוריים התחתונים, שכ"כ יתהפכו, ולכן אמר וסימן לדבר אין בטובה כו' נגע וענג הן האותיות עצמן רק שהן מתהפכין.

(פ"ב מ"ה) כיצד צרפן שקלן והמירן אל"ף עם כולם וכולם עם אל"ף, בי"ת עם כולם וכולם עם בי"ת, וחוזרות חלילה, ונמצאות ברל"א שערים, ונמצא כל היצור וכל הדבור יוצא משם אחד. יג ע"ג כיצד צרפן שקלן והמירן – עכשיו הוא מפרש הרל"א שערים.

¹⁰⁵² עי' זהר ח"ב צה ע"א, ועי' לקוטי תורה - פרשת יתרו: ס"א הם כקוף בפני אדם אב"א וגם הם ננסרו להיותו פב"פ ואינם יכולים להזדווג שלא נסמך להם אור לזווגם ונשארו בפרודא וזהו שארי בחבורא אב"א וסיים בפרודא וז"ש יתפרדו כל פועלי און. ועי' שער המצות פרשת תצא: נודע מ"ש בזוהר בפרשת בלק (קצו ע"א) על פסוק אשר הלך חשכים דשארי סטרא אחרא בחבורא ולבתר סיים בפרודא ודא הוא אשר הלך יחיד חשכים רבים. והנה ההולך למלחמה על הקליפות מתחיל ממטה למעלה כי תחלה נלחם עמהם בהיותם בסופה בפרודא ואח"כ בחבורא, ולכן אמר תחלה על אויבך לשון רבים שהוא כד אינון בפירודם ואח"כ ונתנו לשון יחיד כד אינון בחבורא. ועי' הקדו"ש סה ע"א: הרע נברא ונעשה מהגבורות דעולם הנקודות, וכן כל קיומם הוא ע"י שהם מושרשים בהגבורות דעולם האצילות. וכל זמן שהם קרובים להקדושה ויונקים מן הקדושה, אז הם מתחברים, ויש להם קיום והעמדה, וכמו שהיה בעת שנבראו בראשונה, אבל כשנברר הקדושה מהם ונפסק יניקתם, אז הם מתפרדים ומתבטלים. וכן יהיה לעתיד.

¹⁰⁵³ עי' ע"ח שער הזיווגים פרק ו'.
¹⁰⁵⁴ עי' פת"ש ז"א לח, ז"ל, והסוד הגדול הזה הוא מ"ש במתאוננים, כמ"ש (במדבר יא א) ויהי העם וגו', ותבער במ אש ה' ויתפלל משה וגו' ותשקע האש, וכתוב (במדבר יא ג) ויקרא שם המקום ההוא תבערה וגו', והענין, כי אז נסעו מהר ה' ללכת לא"י שהוא זמן הגדלות כמ"ש למעלה (פתח יא) שיצ"מ היה הלידה, והליכתם במדבר וקבלת התורה בסוד היניקה, וביאתם לא"י הוא תכלית שלמותם סוד הגדלות, וחטאם היה במה שהתלוננו על טורח הדרך, ואמר הקב"ה אני הייתי מתכוין לטובתם למהר ביאתם לארץ גו' (רש"י דברים א ב) ולכן עי"ז גרמו התגברות הקטנות דאלקים שהם גבורות הקשות שהם בחוטמא דז"א ה"ג דאלקים, שהם בסוד מוחין דקטנות שמשם סוד שס"ה דרגין כמ"ש למעלה (פתח ט) שע"ז גורמים תגבורת הדינים בחוטמא, ששם תננא ואשא וגחלי דנורא כמ"ש באד"ר (קל"ז ע"ב), שלכן נגדו שס"ה מנים בקטורת לשס"ה ימות החמה, שהוא עולה לבסמא רוחא דחוטמא למתק הדינים אשר שם, ולכן אז (במדבר יא א) וישמע ה' ויחר אפו, ועי"י תפלתו של משה הוריד מוחין דגדלות בז"א, ועי"ז ותשקע האש, שירדה למטה ונתמעט, וז"ס הלחשים שזכרו רז"ל (פסחים ק"ב ע"א) שמתמעטין והולך, בכל א' מתמעט אות א' כגון שברירי בירי כו', שכל החיצונים אחיזתם במוחין דקטנות, וכל מה שהם יורדים הם מתמעטים, ועי"ז נדחה הסט"א הדבוק שם.
¹⁰⁵⁵ נראה לענ"ד שיש למחוק תיבת "ואמר".

מאיר היצירה

אל"ף עם כולם וכולם עם אל"ף – כנ"ל (יג ע"ב) והם פנים עליונים ואחור תחתונים¹⁰⁵⁶.

ב' עם כולם – פירוש עם הנשארים, שאי אפשר לחשוב ב' עם א', שכבר כלל כולן עם א'¹⁰⁵⁷, וכן וכולם עם ב', וכן בכל האותיות, וכל זה הוא בצירוף בב' אותיות. אבל אם תרצה לצרף כל האותיות יחד יהיה הרבה מאד כמ"ש בפ"ד (משנה טז) מכאן ואילך כו', אבל כל הצירופים הן כולם סעיפים של הרל"א שערים¹⁰⁵⁸, והרל"א כוללם. כי בכל ב' אותיות מהם שתצטרף כבר הן ברל"א שערים, כי בכל הצירופים א"א לשנות רק ב' אותיות להיפך¹⁰⁵⁹, כמו אליהו אליהו, שבב' הצירופין אלו הם שוין רק ה"ו הן מתהפכין, וכן בכל צירוף וצירוף. ולכן בכל שער ושער יש כמה צירופים מכ' אותיות הנשארים, רק שהן כלולין כנ"ל, וז"ש וחזור חלילה. לכן קראם שערים, כי לא יחשוב רק ב' אותיות הראשונים מכל צירוף, שהן שער הצירוף¹⁰⁶⁰, אבל בכל א' פרטים רבים כנ"ל. ונמצא כל היצור וכל הדבור יוצא משם אחד – פי' כל תיבה שתצטרף לדבר בכל לשון שיהיה¹⁰⁶¹, אפילו התיבה יהיה מאותיות הרבה, יוצא משם א', ר"ל יהיה הוראת התיבה לחסד או להיפך או ממוזג או נוטה לצד זה או לצד זה או נוטה הרבה או מעט הכל לפי ההיפוך של האותיות לפנים או לאחור¹⁰⁶², ואיזה פנים ואחור העליונים או התחתונים או האמצעים, או לפי קירובם לעליון או לתחתון ולפי רבוי האותיות והיפוכן, ובוה תבין סוד השמות וצירופיהם. וכן כל היצור נוצר מן כל הכ"ב אותיות, ואם נחסר אחד מהם הוא בעל מום, והן נוטין לחסד ולהיפך. וכן כל הנ"ל כפי צירוף האותיות א"ב והיפוכן כנ"ל. וע"ז אמרו (ברכות נה ע"א) יודע היה בצלאל לצרף האותיות שבהן נבראו וכו'. וידוע שכלם נבראו בשם הוי"ה ית'¹⁰⁶³, והוא כי ל"ב נתיבות הן, עשר ספירות שהם בסוד השם כנ"ל¹⁰⁶⁴, וכ"ב אותיות, ועשר ספירות שהן השם הוא פנימיות האותיות, בסוד נקודות, שהוא החיות של האותיות.

ובהשם יש ד' מלואין הידועין, ע"ב באות יו"ד, ס"ג באות ה"א, מ"ה באות וא"ו, ב"ן באות ה"א השניה. והוא מתייחד באותיות כסדר י"ה עם הב' מלואים ע"ב ס"ג בפנים, ושם י"ה באמצע בין ע"ב לס"ג, והן כ"א, כי י"ה נחשב לא', והן על כ"א צירופים של הא', והולך השם ומתמעט בכל אות ואות, מאות אל"ף עד שבצירוף השי"ן יבא יו"ד של השם (יג ע"ד) ע"ב לבדו, ויבא השם י"ה על אותיות א"ל ב"ם כו' עד כ"ת, ואח"כ שאין בצירופים אותיות מא"ל ב"ם גם השם י"ה לא יבא בהם. ובאחור יבא מילואי מ"ה ב"ן ושם ו"ה באמצעם, והן הולכין מלמטה עד למעלה ומתמעטין והולכין, רק שאין מתחילין אלא מצירוף השני לפי שצירוף הראשון הוא בסוד מלכות דמל', דל"ל מגרמא כלום (והו"ו ז"א קפא ע"א). וכן מלוי של ב"ן ל"ל אלא ט' אותיות מטעם זה¹⁰⁶⁵, והוא דוקא מצד

¹⁰⁵⁶ ע' הערה ה.

¹⁰⁵⁷ ואם הצירוף הוא "ב"א" זה אחור.

¹⁰⁵⁸ עי' פת"ש נתיב הקלי' פתח כו, ז"ל, הנשמות היו נכללים תחילה בנשמת אדם, כמו שכל הגופים של ב"א היו נכללים בגופו, וידוע כי התורה הוא כלל המלבוש שנארגת מאותיות בסוד רל"א שערים פנים ואחור, והוא כלל.

¹⁰⁵⁹ כדי להגיע לכל כ"ד הצירופים. שכן אם אפשר לשנות יותר מב' אותיות זה לא "צירוף" של התיבה אלא היא הפכה להיות תיבה אחרת לגמרי.

¹⁰⁶⁰ כלומר ב' האותיות הראשונות של כל מילה בעולם.

¹⁰⁶¹ אפילו לשון לע"ז.

¹⁰⁶² של כל האותיות ולא רק ב' הראשונות.

¹⁰⁶³ והוא השם א' כאן.

¹⁰⁶⁴ כלומר שם מ"ה.

¹⁰⁶⁵ אין בהשם ב"ן אלא ט' אותיות, והוא משום כי העשירית דהב"ן שהוא המלכות שלו, והוא המלכות דמלכות, הנה היא לית לה מגרמא כלום (וישב קפא ע"א) כי היא רק הארה בעלמא מהיסוד שלה, ובסוד חותם בתוך חותם וכמ"ש הרב בשער תיקון הירח (פרקים ב ג) (הקדו"ש סז ע"א).

מאיר היצירה

אחוריים אבל מצד פנים יש לה ג"כ¹⁰⁶⁶, והן הולכין משמאל לימין, וכן ו"ה משמאל לימין הכל להיפך, וכל האלב"ם¹⁰⁶⁷ יבא להיפך משמאל לימין וממטה למעלה כמו הצירופים של האותיות שהן הכל להיפך, ואם תרבע הפנים לאחור דהיינו שהשי"ן של אחור יהיה בצד ב' של פנים וכן בכולם, עד שהב' של אחור יהיה בצד שי"ן של פנים יהיה כמין מרובע, וז"ש לעיל (פ"א מ"א) כמין מעזיבה.¹⁰⁶⁸ רק לאל"ף ותי"ו¹⁰⁶⁹ לא יהיה בן זוגו. וז"ש שבת¹⁰⁷⁰ שהיא פנים עליונים¹⁰⁷¹, לכולם כו' ואמר הקב"ה כנסת ישראל, שהיא התי"ו יהיה בן זוגך, והוא בסוד א"ת ב"ש ביושר כל זמן שהאלב"ם הולך ביושר,

¹⁰⁶⁶ שם ג"ן שיש א' בתוך הו', עי' אפיקי ים – לגריא"ח, סוכה דף מט ע"א, ז"ל, כרובים זהב וכו' כמ"ש (זוהר בראשית א ע"ב) וכאן בהיכל זה השיתין מחוללים ויורדים עד התהום, וכו' רבינו שם שז"ס מ"ש שכרה דוד שיתין שהייתה בסוד בתולה ג"ן נעול גל נעול והוא פתח אותה בסוד אבן מאסו הבונים וכו'. ונראה כוונתו העמוקה לפי דל שכלי בעומק דבריו הק' שהוא מ"ש במ"א במ"ש מפתחא דכליל בשית וסתים פתחא, שהם בסוד ג"ן וג"ל בסוד אלקי"ם, ועי' יסוד דסתים פתחא שהוא ו' נשלם לס' מג"ן, וכן מג"ל נעשה מ"ם סתומה, והוא בסוד העיבור שאז סתימא בגלותא. ובלידה היא נפתחת בסוד ח' דח"מץ דאתפתח לה' דמצ"ה, והוא מ"ש שכרה דוד שיתין ר"ל מה שהי' ג"ן סתום ע"י ו' שהי' בסוד ס' חתומה נכרה ונתפתח ע"י ונעשה בסוד ג"ן אב"ן וכו'. ודבר זה מבואר בז"ח (שה"ש סב ע"ד) בשעתא דברא קוב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורא לנחתא בהון בשמים וכו' בר"אשית"ת דא שית מקורא דכניש כל מקורין וכו', עכ"ל. ועי' מש"כ רבינו ביהל אור ח"ג ב ע"א, שפנים של נוק' ג"ן.

¹⁰⁶⁷ עי' פת"ש נתיב א"א פתח לו, וז"ס ב' דברות אנכ"י ל"א יה"ה שב' תיבות אלו ה"ס אנ"י, ואנכ"י הוא כס"א (תיקוני זהר ט' ע"ב) בינה ששם יעלה אנ"י וכו' הוא כתר תגא בראש ס"ת, ובעליית אנ"י שם היא נעשה בסוד אנכ"י, וסוד נורא מאד יש בזה, ע"פ מה שידוע מענין עולם המלבוס שחצי התחתון נתקפל למעלה בסוד רל"א פנים ואחור"ר (ס"י פ"ב מ"ד) שסוד ההתקפלות ה"ס חורבן העולם ועליית התחתונים למעלה, והוא ברזא דאלב"ם סליק ונחית, והם א' דאנכי ול' דלא יהיה לך גו' והוא מ"ש כאן בדיקנא בס"ד (ספד"צ י"ח ע"א) סליק ונחית, שהם כלל דר"ג, עכ"ל.

כלומר שכדי להוציא את התחתון יש צורך בצמצום בעליון.

¹⁰⁶⁸ עי' לש"י הקדו"ש שער הפונה קדים פרק כט באריכות.

¹⁰⁶⁹ הרי אין תי"ו רק א' בפנים וא' באחור, וא"כ צ"ע כוונת רבינו.

¹⁰⁷⁰ עי' ב"ר פ"א ח: למה ברכו ר' ברכיה ורבי דוסתאי ורבי שמואל בר נחמן רבי ברכיה ורבי דוסתאי אומרים שאין לו בן זוג חד בשבתא תרי תלתא ארבעתא חמשא ערובתא שבתא לית לה בן זוג ר' שמואל בר נחמן אמר שאינו נדחה י"ט נדחה יוה"כ נדחה שבת אינה נדחית תני ר"ש בן יוחאי אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן יש בן זוג ולי אין בן זוג א"ל הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך וכיון שעמדו ישראל לפני הר סיני אמר להם הקב"ה זכרו הדבר שאמרת לי שבת כנסת ישראל היא בן זוגך היינו דבור (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו.

¹⁰⁷¹ עי' ע"ח שכ"ו פ"ג: יוסף סוד היסוד יש לו הדרת פנים עליונים שהם ש"ע נהורין כנודע וכן בבניה עצמה כי מן ס"ג יוצא שם יי"א"י שהוא א"ל.

ועי' זהר ח"ב פז ע"א: תא חזי זכאין אינון ישראל קמיה דקודשא בריך הוא דאחידן באנפין עלאין דמלכא באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו ואינון ושמיה חד הוא ושאר עמין אחידן באינון פנים רחיקין באינון פנים תתאין ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא דהא חמינא כל אינון דמצרים קריבוי דישמעאל כמה אחין וקריבין הוו ליה וכלהו הוו באנפין תתאין באינון פנים רחיקין.

תרגום: בא וראה אשריהם ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שאחוזים בפנים העליונים של המלך באותם פנים שהוא ושמו אחוזים בהם והם ושמו אחד הוא ושאר העמים אחוזים באותם פנים רחוקים באותם פנים תחתונים ולכן הם רחוקים מגוף המלך שהרי ראינו כל אותם של מצרים קרובי ישמעאל כמו אחים וקרובים היו לו וכולם היו בפנים תחתונים ובאותם פנים רחוקים.

אנפין עלאין - בסוד האצילות, דלא שייך הוא ושמיה אלא באצילות, כאומרו אני ה' הוא שמי, אמנם למטה בסוד בריאה יצירה עשיה, כתיב לבד בך נזכיר שמך, אין הוא ושמו אחד אלא באצילות, וישראל אחוזים באצילות מקום שאין פירוד בינו לבין שמו (אור יקר).

ועי"ש רנד ע"ב: נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא אינון תריסר והא אוקימנא רזא דנהמי דאינון רזא דפנים ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספוקא דעלמא מאינון פנים עלאין קאתיין ובגיני כך לחם דא איהו פנימא דכלא איהו ברזא עלאה כדקא יאות.

תרגום: הלחמים שעל גבי השלחן של הקדוש ברוך הוא הם שנים עשר והרי בארנו סוד הלחמים שהם סוד הפנים ולכן נקרא לחם הפנים שהרי מזון וספוק של העולם באים מאותם הפנים העליונים ולכן לחם זה הוא פנימי של הכל הוא בסוד עליון כראוי.

מאיר היצירה

וכשהולך למפרע גם הא"ת ב"ש הולך למפרע, רק שא"ת ב"ש הוא בקצוות ואלב"ם הוא באמצע¹⁰⁷², דהיינו הא"ת ב"ש הא' בימין ותי"ו בשמאל, ובשורה ב' הב' בימין ושי"ן בשמאל, וכן בכולם, ומחציו הוא למפרע, ואלב"ם הוא באמצע כל הכ"ב אותיות זה כנגד זה, וכן השם י"ה ו"ה על זה¹⁰⁷³, רק שהשם ו"ה הוא לאחור שהוא באחור, והן¹⁰⁷⁴ כנגד ע"ם ביושר עם עתיק שהוא שרשם הוא י"א. ולכן בצירוף הראשון¹⁰⁷⁵ שהוא כנגד ע"ם (ר"ת עתיקא סתימאה¹⁰⁷⁶) אין שם אחור כלל, והאחור הוא בסוד ביי"ת באור חוור, ומלכות דאחור הוא היפוך, והשם הוא מתגלגל כ"א פעמים כ"א, שהן אהי"ה פעמים אהי"ה, והם כ"א אזכרות שבתפילין¹⁰⁷⁷, והן גימט' אמ"ת, ולכן חותמו הוא אמת (שבת נה ע"א), ונמצא כל הרל"א שערים הוא מתגלגל¹⁰⁷⁸, וז"ש כל היצור וכל הדבור יוצא משם א'.

(פ"ב מ"ו) יצר ממש מתהו, ועשה את אינו ישנו, וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש. וזה סימן א' עם כולם, וכולם עם א'. צופה וממיר ועשה את כל היצור ואת כל הדבור שם אחד. וסימן לדבר עשרים ושתים חפצים¹⁰⁷⁹ בגוף אחד.

יצר ממש כו' – כידוע שתהו ובהו וחשך הם כח"ב למפרע¹⁰⁸⁰, כי תהו קו ירוק הוא בינה כידוע¹⁰⁸¹, שמקיף את כל העולם שממנה יוצא חשך לעולם כנ"ל בסוד נקודות

רזא דפנים - פי' הם ג' הוי"ות אשר במזלא הנק' פנים (מקדש מלך). כדקא יאות - פי' שה"ס מז"לא דאריך (מקדש מלך).

¹⁰⁷² עי' לקמן פרק ו' כא ריש ע"ב.

¹⁰⁷³ בא"ל ב"ם. ועי' הערה ו.

¹⁰⁷⁴ כוונתו ל"א הראשונים של א"ל ב"ם.

¹⁰⁷⁵ כוונתו לשורה הראשונה.

¹⁰⁷⁶ עי' לעיל הערה 836. וקשה, שהרי עי' ע"ח שער עתיק ב שאין אחוריים בעתיק. אמנם יש בא"א, ולכן לכאורה נדצ"ל "ע"י" ו"ל"א "ע"ס".

¹⁰⁷⁷ עי' ע"ח שער אנ"כ פרק י', וכן פע"ח תפילין פרק ג'. ועי' ב"ע קא ע"ב וז"ל, המוחין נק' עטרין שהם עטרין דגופא והם תגין של אותיות שעטנ"ז ג"ץ ז"ת ג' תגין ג' מוחין והם כ"א אזכרות של התפילין שם אה"ה ושורש המוחין במו"ס ואורא ולכן נקרא עטרא דכל עטרין וידוע כי יש ג' מוחין עליונים מאד שהם בכתר גלגלתא דז"א והם מאימא עצמות וכלים וע"ז נאמר צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו במ"ת שאז נעשה הכתר לז"א כידוע ואימא שורשה במו"ס כמ"ש בכ"מ ולכן מו"ס נק' עטרא דכל עטרין וכמ"ש למעלה בראש האדרא עד לא זמין תיקוני מלכא ועטורי עטורין שקאי על מו"ס כמ"ש שם באריכות.

¹⁰⁷⁸ מלשון גלגול של התלבשות שם הוי"ה ב"ה, שיש להוי"ה התגלות בכל א' וא' מהרל"א שערים, ואין עתיק של או"י שכן הוא נעלם.

¹⁰⁷⁹ עי' פת"ש נתיב ז"א פתח ו, ז"ל, הכ"ב אותיות הם חומר כל המדרגות שהם כ"ב חפצים כמ"ש בס"י (פ"ב מ"ו) וה' אותיות מנצפ"ך הם חומרי הכוללים נגד ה' מוצאות של הפה.

¹⁰⁸⁰ לעיל י ע"א איתא שחשך הוא כינוי לכתר, ועי' לעיל פ"א מ"א שתהו ובהו הם כינויים לחר"ב.

¹⁰⁸¹ עי' חגיגה יב ע"א: תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו שממנו יצא חשך שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו בהו אלו אבנים המפולמות המשוקעות בתהום שמהן יוצאין מים, ע"כ. ועי' רע"מ פנחס רכז ע"א: תרין קליפין ירוק וחוויר דקליפין דאגוזא חד תהו קו ירוק, עכ"ל. וכן עי' תיקו"ז יב ע"ב: אתמר עלייהו והארץ היתה תהו, דא קו ירוק קליפה קדמאה דאגוזא, ובהו אבנים מפולמות, ע"כ.

ועי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק י', ז"ל, והנה כך דרכו תמיד עמה כי אחר שהז"א סותם פתחה תמיד נמצא כי אמא לעולם היא בתולה והוא סוד אסתר ירקרקת היתה כי סוד בינה קו ירוק כנזכר בתקונים והיתה נקרא אילת השחר על שרחמה צר ובכל שעה היתה כבתולה. והנה אותו הרוח דיהיב בה בכל זמנא אינו לבטלה כי הנה הוא נמשך בז"א ונמשך ממנו אל הנוקבא שלו לעשות בה כלי גם היא וניתנה לה מיסוד שלו ליסוד שלה לעשותה כלי.

מאיר היצירה

אלהים¹⁰⁸², ובהו כנגד חכמה שהן אבנים מפולמות שהן יו"ד המשוקעות בתהום¹⁰⁸³, דאבא יסד ברתא (זהר פנחס רנח ע"א) שמהם מים יוצאין לעולם, וחשך כנגד הכתר שנאמר (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו כנ"ל, ובהן שלש אמות אמ"ש כנ"ל, שהארץ כלולה מכולם כידוע¹⁰⁸⁴, ומפרש כאן יצירתה מכולם כנ"ל בפ"א במשנה (י"א) שלש יוד ע"א וכו', ואמר יצר ממש מתהו דיצירה הוא מבינה בסוד (משלי ג יט) כונן שמים וכו'.

ועשה את אינו ישנו – פירוש המלכות הוא אין, בסוד (לעיל פ"א מ"ז) נעוץ כו', ועשה שהיא בסוד עשיה, עשה ישנו מסמ' דבהו, שהוא חכמה הנקראת יש¹⁰⁸⁵.

ואחר שפירש יצירה ועשיה של הארץ, פירש העמודים של הארץ מהיכן הם, ואמר וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפס שהוא בכתר בסוד קרומא דאוריא¹⁰⁸⁶, ששם תר"ך עמודים¹⁰⁸⁷, וכן אמרו בגמ' (חגיגה יב ע"ב¹⁰⁸⁸) הארץ כו' על העמודים והעמודים על המים, והוא התהום, ועליו התהו, מים על ההרים, והוא אבנים המפולמות וכו'¹⁰⁸⁹, וההרים על הרוח, והרוח בסערה הן שני רוחות, רוח ורוח מרוח, אלא שלמעלה הוא אור וכאן הוא החושך.

ואמר וזה סימן כו' – שאל תקשה לך שהולך בהפוך תהום על תהו כו', וכן היצירה של הארץ הכל הוא בהיפך, לפי שהוא כאן באחור¹⁰⁹⁰, ואמר וזה סימן א' עם כולם וכולם עם א' באחור והוא אחור התחתון.

צופה וממיר – פירוש שהמרתו הוא פנים העליון נגד אחור תחתון¹⁰⁹¹, ופנים הב' נגד אחור הב' מתחתון כאשר תראה בהמרובע הנ"ל¹⁰⁹², ולכן אמר צופה שהוא מרחוק כנ"ל (ש ע"ג), ובוה עשה את כל היצור ואת כל הדבור שם אחד שהוא המרובע הנ"ל, והן כ"ב, י"א בפנים נגד יו"ד אצבעות הידים וברית הלשון שהוא גוף ת"ת מכריע

¹⁰⁸² עי' לקמן הערה 1400.

¹⁰⁸³ עי' לעיל הערה 1081.

¹⁰⁸⁴ כלומר שיסוד עפר כלול מאויר מים אש.

¹⁰⁸⁵ עי' לעיל הערה 533. שחכמה עשה את הנוק', כלומר שה'אינו' עשה את הישנו'.

¹⁰⁸⁶ עי' לעיל הערה 51 שקד"א הוא בחי' הכתר בג' רישין דא"א. ועי' לעיל הערה 918 שקד"א הוא הביטוי של הכתר בספירות באדם הגשמי (דהיינו א"א).

¹⁰⁸⁷ עי' שעה"פ חבקוק ז"ל, הנה נודע, כי בספירת הכתר יש תר"ך עמודי אור, כמנין כתר. ונחלקים י"ש אורות בחכמה, וי"ש אורות בבינה, עכ"ל.

ועי' אפיקי ים מו"ק יב ע"ב, וז"ל, ז"ת שבה, ותבל העליונה בינה שבה משכן האדם ועבודה ותורה, והארץ על העמודים הם תר"ך עמודים שהם נחצבים מאויר שאינו נתפס קד"א שמכתר, וכידוע שגלגלתא הוא כתר ובינה, והעמודים הם נכללי' בבינה שלכן בה שם אה"ה כמו בכתר, עמודים על המים הוא חכמה שהוא התהום, ומים על ההרים הם אבנים המפולמות שמהם מים יוצאים וז"ש על הרים יעמדו, ע"כ.

כלומר שכאן הוא בחינת הארץ שהיא מלכות העומדת על הדעת שהוא עיקר הו"ק, ומתחתיו כח"ב באור חוזר.

עי' בהגר"א על תיקו"ז קמא ע"א ד"ה כגוונא דאבנין, וצ"ע.

¹⁰⁸⁸ וז"ל: רבי יוסי אומר אוי להם לבריות שרואות ואינן יודעות מה רואות עומדות ואין יודעות על מה הן עומדות הארץ על מה עומדת על העמודים שנאמר המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון עמודים על המים שנאמר לרוקע הארץ על המים מים על ההרים שנאמר על הרים יעמדו מים הרים ברוח שנאמר כי הנה יוצר הרים ובורא רוח רוח בסערה שנאמר רוח סערה עושה דבור.

¹⁰⁸⁹ עי' תיקו"ז יב ע"ב: בוהו אבנים מפולמות דא קליפה תנינא דאגוזא קשה כאבן.

כלומר, העמודים על המים, והמים על ההרים, וההרים על הרוח, אם כן העמדים שהם התר"ך עמודים הם הדעת במקום הכתוב, ועליו נמצא המים, ועליו נמצא ההרים שהם החכמה, ועליו הרוח שהוא הא"א והעתיק.

¹⁰⁹⁰ כלומר אור חוזר, כדלעיל יג ע"ד.

¹⁰⁹¹ המיר מלשון תמורה.

¹⁰⁹² עי' הערה ו.

מאיר היצירה

בינתים¹⁰⁹³, וי"א באחור נגד יו"ד אצבעות הרגלים וברית המעור מכריע בינתים, וזהו שאמר שכולם הם שם אחד¹⁰⁹⁴.

וסימן לדבר כ"ב הפצים בגוף אחד – שהן הידים והרגלים הגוף והברית [בליקוטיו ז"ל, הכלל בצירופים רל"א פנים ואחור אל"ף עם כולן וא"כ אותיות השניות בפנים של האל"ף הוא מב' עד ת' בכ"א¹⁰⁹⁵ בתים והן א"ב א"ג עד א"ת, באחור כולן עם א' והוא בדרך תשר"ק עד ב'. והשניות הם אלפי"ן ת"א ש"א כו' עד ב"א, והן בשני שנויים מהופכים דשם בדרך א"ב ג"ד וכאן בדרך תשר"ק, ושם האלפי"ן באות הראשון וכאן באות השני, ושם הוא פנים העליונים וכאן אחור התחתונים, וכן הוא ב"ב¹⁰⁹⁶ ב"ג ב"ד כו' ב"ת, ת"ב ש"ב כו' וכן ג"ג¹⁰⁹⁷ כו' וכן בכולן] והרל"א שערים הם כמנין השם הוי"ה בד' מלואין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן¹⁰⁹⁸. (עוד תראה כי כל הקצוות של כ"ב א"ב הן א"ת ב"ש שבשורה הראשונה א' בקצה הימין ובקצה השמאל ת' וכן בכולם עד הציו, ומחציו ולמטה להיפך, ועוד הכלל כי השערים של הפנים ואחור הן שוין זה לזה בא"ת ב"ש, כיצד שער הראשון של הפנים הוא א"ב ושער הראשון של אחור הוא (יד ע"ב) ת"ש שהוא א"ב בא"ת ב"ש, והשני של הפנים א"ג והשני של אחורים וכו') ובכל שער מן הרל"א שערים נצרפים אחריו כ' אותיות הנשארים כל כך פעמים כמנין בתים שהתיבה של כ' אותיות עושה כדלקמן (פ"ד מט"ז).

ולא חשב כאן אלא ב' אותיות הראשונות אבל הנשאר כולן כלולין באלו הרל"א שערים, כמו בשער הא¹⁰⁹⁹ שהוא א"ב והצירוף הראשון של השער הזה הוא א"ב כסדר יש בו כ"א שערים, השער השני ממנו ב"ג הוא כלול בשער הראשון מאות ב', השער השלישי ג"ד הוא כלול בשער הראשון מאות ג'¹¹⁰⁰, השער הרביעי הוא ד"ה הוא כלול בשער הראשון מאות ד', וכן כולם כלולין בשערים הראשונים של האותיות, והשאר באותיות אחרים, וכשתצטרף כל השערים יהיו כל כך אלפ"א ביתו"ת כמו שתיבה אחת של כ"ב אותיות בונות בתים, ובהם תמצא כל הדבור, מכל תיבה שבעולם, ומכל לשון שיהיו בעולם, וכן כל היצורים שנתהפכו בהם הא"ב כולם תמצאם בכאן ופרטי היצורים הן כפי הבתים של כ"ב אותיות, ואלו הכ"ב אותיות הן הספירות הכלים שלהם¹¹⁰¹ כמ"ש לקמן.

ונקודות הן פנימיות הספירות הנקודין אל האותיות הן כרוח לגופא, כמ"ש בזהר¹¹⁰² שהן עשר נקודין, חמש תנועות גדולות וחמש תנועות קטנות, והן חמש כנגד חמש שאמר בפ"ק (מ"ג). והאותיות עם הנקודות הם ל"ב נתיבות חכמה, ששם¹¹⁰³ שהן תנועות גדולות הן ה' חסדים והן תנועות¹¹⁰⁴ קטנות הן ה"ג, לכך בא אחריהם דגש או שב"א שהן מגבורה כמ"ש לקמן, ועוד ה' שְׁוֹאִין, שוא נע, ושוא נח, ג' חטפים¹¹⁰⁵, והן ג"כ כנגד ה"ג אלא שאלו הן גבורות שאינן ממותקות, והראשונות הם ממותקות, דינא קשיא

¹⁰⁹³ כלומר פנימיות הת"ת, ולכן זה דעת. ועי' הערה 1147 שת"ת נקרא ג"כ דעת.

¹⁰⁹⁴ צ"ע אם ה"שם אחד" הוא בחינת שם הוי"ה ב"ה, שהוא שורש הרל"א, או שכל הרל"א פו"א יוצרים בחינה והיא שם אחד, ולעיל לכאורה משמע כסברא האחרונה. ועי' לעיל הערה 1078.

¹⁰⁹⁵ כלומר בעשרים ואחד בתים.

¹⁰⁹⁶ צ"ל בב'.

¹⁰⁹⁷ צ"ל בג'.

¹⁰⁹⁸ פי' עם הכולל.

¹⁰⁹⁹ הראשון.

¹¹⁰⁰ כלומר משער א"ג.

¹¹⁰¹ נדצ"ל הכלים של הספירות.

¹¹⁰² כנראה שכוונתו לתז"ח יז ע"ג.

¹¹⁰³ לכאורה יש למחוק תיבת "ששם".

¹¹⁰⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לו ע"א ד"ה לקמ"י.

¹¹⁰⁵ אָ אָ אָ.

מאיר היצירה

ודינא רפיא¹¹⁰⁶, נגד ב"פ מנצפ"ך כידוע¹¹⁰⁷, לכן התנועות קמנות נחטפות, שאין להאריך בהם, והשואין נחטפים יותר עד שא"א לשב"א בלא תנועה אחרת, ולכן התנועות קמנות נכללות בתנועות הגדולות. וכל מוצא האותיות באות בת"ג (ר"ל אֶלְפֶּה¹¹⁰⁸ כו' דְּלִי"ת כו' חִי"ת כו' יו"ד כו' בסוד פִּיתוּחֵי חוֹתָם) כידוע.

פרק ג

(פ"ג מ"א) שלש אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק

מכריע בינתיים¹¹⁰⁹

שלש אמות אמ"ש יסודן וכו' – פירוש בכל מקום שנמצאות ג' קוים חד"ר יסודם מאלו ג' אותיות, שלש אמות, פרישית¹¹¹⁰ לעיל (ו ע"א) שלכך קראן אמות¹¹¹¹, שהן עיקר תולדות שמים וארץ¹¹¹².

זכות – פרישית לעיל (יב ע"ד).

לשון – דבר הנלוש והמעורב.

(פ"ג מ"ב) שלש אמות אמ"ש, סוד גדול מופלא ומכוסה וחתום בשש

טבעות, ויצאו מהם אויר מים אש¹¹¹³, ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות.

שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה וחתום בשש טבעות – פירוש כי

כבר אמרנו שהשלש אמות שרשן בספירה הראשונה¹¹¹⁴, [פי' ע"ק כנ"ל בפ"א (ו ע"ד¹¹¹⁵)]

¹¹⁰⁶ עי' זהר ח"א קלז ע"א, שדינא קשיא היא גבורה, ודינא רפיא היא מלכות, ועי' ספד"צ לו ע"ב ומש"כ רבינו שם.

¹¹⁰⁷ עי' לעיל הערה 188.

¹¹⁰⁸ עי' תיקו"ז ט ע"א. עי' יהל אור ח"א כב ע"ב.

¹¹⁰⁹ משנה זו כפולה, לעיל רפ"ב בדרך אגב וכאן עיקר מקומה (הגה"ת רש"ל). ועוד אפשר לבאר שכאן מדובר בבחינה הרבה יותר גבוהה מאשר בפרק ב'.

ועי' פת"ש נתיב התיקון פרק ז, ז"ל, ועיקר המתקלא בעולם התיקון היה ע"י תורה ומצות שנתנו לישראל שהוא גילוי רצון העליון, שרצונו מתגלה ע"י התורה, והם בג' קוויין חד"ר, כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים (ס"י פ"ב מ"א), שכף זכות וכף חובה הם מצות עשה ומצות ל"ת, ותורה בדיבור בלשון, וגילוי הרצון הזה הוא מ"ה החדש, עכ"ל.

ועי' מש"כ רבינו ביהל אור ח"ב לב ע"ג, וז"ל, שהזיווג הוא במשקל כמ"ש בס"ד דעד דלא הוי מתקלא, וענין המשקל הוא כמ"ש בס"י אמ"ש כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים והענין כי הזיווג הוא למזוג גבורות בחסדים, שהזכר הוא חסד דכליל ה"ח והנקבה היא גבורה דכליל ה"ג והזיווג הוא לאתבסמא יחד כמש"כ באד"ר קמב ע"א וכו' וזהו כל התיקון שיהיו ממוזגין בשוה.

ועי' פת"ש נתיב א"א פרק טז, ז"ל, והענין כי ההשגחה למטה בז"א הוא על שני דרכים א' בבחינת כף זכות, וא' בבחינת כף חובה (ס"י פ"ב מ"א) כי שם הוא סוד הבחירה והעבודה, או להכריע לטוב או לרעה ח"ו, (אבל בא"א הכל בטוב).

¹¹¹⁰ נדצ"ל פרשת, וכן הוא לקמן בד"ה זכות.

¹¹¹¹ עי' לש"ו ביאורים ח"א עג ע"ד ז"ל: האותיות אמ"ש הם השורש והם כללות הבנין דכל הפרצוף כולו ודכל הבריאה כולה, ולכן קורא אותן הספר יצירה בשם אמות, ע"כ.

¹¹¹² כוונתו לעיקר המולידים של כל מה שיש בשמים וארץ (מו"ר שליט"א).

ולענין נראה שכוונתו לת"ת ומלכות. עי' זהר (ח"א לא ע"ב): "בראשית ברא" רמז לכתר חכמה, אלהים רומז לבינה, "את" רומז לגדולה וגבורה, "השמים" זהו תפארת, "ואת" רומז לנצח הוד יסוד, "הארץ" רומז למלכות. ולכן פירוש הדבר, שהאמות שבבריאה הם עיקר התולדות שם ת"ת ומלכות אצילות.

¹¹¹³ כלומר שהם תולדה של האמ"ש.

¹¹¹⁴ עי' לש"ו ביאורים ח"א עג ע"ד, ז"ל, תחילת כלילותן דהאותיות אמ"ש הם במלכות דא"ק, שהוא עתיקא קדישא, רד"א, ושם הם כלולים בהעלם גדול, והם שם כולם אחד. ואח"כ הם מתפשטין בכח"ב דאצילות, ושם מתחלקין והם ג', אויר מים אש, שהוא הג"ר, ע"כ. ועי' יהל אור ח"ב טז ע"ב, ז"ל, מלכות עקודים אחר התנוצצות ז"ת שלה נעשה רד"א.

¹¹¹⁵ עי' לעיל הערה 896.

מאיר היצירה

שהוא רוח אלהים חיים (לעיל פ"א מ"ט), (יד ע"ג) והם כלולים בספירה הראשונה שבה בהעלם גדול¹¹¹⁶, ואח"כ בג' הספירות הראשונות שבה מתחלקין, שהן כח"ב, ואח"כ מתחלקין בששה קצוות בכל א' הג' אמ"ש כפי הבתים (ר"ל שהם ו' בתים אמ"ש אש"ם כו') של שלש אותיות כדלקמן. והם ג' בחי' מתחלה כלולין ביחד, ואח"כ מתחלקין לשלשה, ואח"כ לששה הצירופין ו' קצוות, ויסוד כלול מכולן שהן ח"י אותיות¹¹¹⁷, שלכן נקרא ח"י עלמין (רע"מ פנחס רמד ע"ב), וכל אלו הבחי' עדיין הם כולם בהעלם גדול עד שאין בהם אלא החקיקה לבר¹¹¹⁸, וכ"ז בספירה הראשונה הנ"ל (פ"א מ"ט), וז"ש סוד שהוא ספירה הראשונה של רוח אלהים.

גדול מופלא ומכוסה – הן ג' ספירות ראשונות כח"ב של רוח אלהים, גדול הוא הבינה כמ"ש קול גדול (זהר ח"א נ ע"ב) שופר גדול (זהר ח"ג ו ע"ב, שער הכוונות דרושי ראש השנה דרוש ז), מופלא הוא בסוד פליאות חכמה, ומכוסה הוא הכתר שהוא מכוסה בספי' כידוע¹¹¹⁹, וז"ש (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך שהוא חכמה אל תדרוש להשיג מהותה רק מציאותה¹¹²⁰, ובמכוסה ממך אל תחקור שאפילו החקירה בו אסור. והתום בשש טבעות, הן ו' קצוות שלה כנ"ל, שבהם מתגלגלים¹¹²¹ ג' אותיות יה"ו כנ"ל. ויצאו מהם אויר מים אש – והן כח"ב של העשר ספירות כנ"ל¹¹²². ומהם נולדו אבות – הן חג"ת שנקראו אבות (רע"מ קרח קעט ע"ב, ובתיקו"ז עה ע"א).

ומאבות תולדות – הן נה"י שנקראו בנים כידוע (ע"ח שער המוחין פרק ג'). ובאדם¹¹²³ – סוד גדול כו' עד בשש טבעות הוא בקד"א ששם משכן השכל שהכל נכלל בה, ויצאו מהם אויר מים ואש, הן גולגלתא ומוחא ולבא, גולגלתא אויר ששם אויר בקד"א¹¹²⁴, ומוחא מיא כנ"ל (יג ע"ד), ולבא אש כמ"ש בזהר (תיקו"ז נה ע"א) שהוא נור דליק ששם משכן אש היסודי, והן ג' ספירות הראשונות, ומהם יצאו אבות הן הידים והגוף, שהן¹¹²⁵ עוזרי הגוף, כי משם ואילך הן לבר מגופא (זהר ח"א כ"א ע"ב), ומאבות תולדות הן הרגלים והברית, כי הן דמיונם גוף וברית כחדא חשבינן כמ"ש בזהר (ויקרא ד ע"א), והידים והרגלים כנ"ל (יד ע"א). ובעולם – הכל מתחילה ברוח אלהים, ואח"כ באמ"ש, ואח"כ נולדו אבות שמים וארץ ואויר כמ"ש לקמן במשנה ד', והן נבראו בג' ימים הראשונים, ומהן יצאו תולדות בג' ימים אחרונים והן נגד חג"ת נה"י. וכך הוא בשנה עוד מאמ"ש נולדו אבות ז' כפולות, כי אמ"ש התום בשש טבעות שהן ו' קצוות והיכל הקודש באמצע כוללן שהן ז' כפולות כמ"ש לקמן (פ"ד מ"ד). ומאבות ז' כפולות יצאו תולדות י"ב פשוטות, כי עיקר הז' כפולות הוא ו' כנ"ל, והן י"ב פשוטות,

¹¹¹⁶ זה שורש האמ"ש בעתיק.

¹¹¹⁷ ו' פעמים יה"ו.

¹¹¹⁸ עי' לעיל הערה 56.

¹¹¹⁹ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"א, ז"ל, שהפעולה שיוצאת באצילות מהמתקלא דאמ"ש הוא ג' רישין דא"א, והו"ק דא"א (ששה טבעות, ולכן אינם ו"ק באמת רק בחי' חותמות) ועליהם החב"ד אצילות (אויר מים ואש) שהם או"א והמזלין המתלבישים על החג"ת דא"א ולמטה מהם הזו"ן המלבישים על הנה"י דא"א וכולם בתלת תלת.

ע' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז קלח ע"א שגורס הפוך, ועי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד שמשנה את הגרסא בביאורו על תיקו"ז.

¹¹²⁰ בינה קיימא לשאלה (זהר ח"א א ע"ב).

¹¹²¹ עי' לעיל הערה 1078 ולפ"ז הוא מלשון מתלבשים.

¹¹²² זהו האצילות ממש כלומר א"א ואו"א דאצילות.

¹¹²³ כלומר שכאן בא לבחון איפה זה מופיע באדם התחתון.

¹¹²⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"ג שסיום גלגלתא הוא בקד"א.

¹¹²⁵ כלומר הידים.

מאיר היצירה

ושביעית של ז' כפולות הוא י"ג של י"ב פשוטות הכוללם כמ"ש לקמן (טו ע"א), כמו שהו' כוללן והן בעולם ושנה ונפש כמ"ש לקמן שבכולם ג' אמות וז' וי"ב.

אופן ב'

ומהם נולדו אבות כו' – כמ"ש דג' אמות אמ"ש חתמן בשש טבעות ויצאו מהם שלשה אבות והם אויר מים אש, ומאבות ז'ד ע"ד נולדו תולדות, וכן הוא לקמן בריש פרק ו', וכמ"ש שבכל ג' עולם שנה נפש האמ"ש¹¹²⁶ הן אבות והתולדות בעולם שמים וארץ ואויר, ובאדם ראש ובטן וגויה, ובשנה חום כו'¹¹²⁷ וכן בהבבות¹¹²⁸ אמר המליך אות כו' אות מ"ם במים כו' וצר בהן ארץ בעולם כו', המליך כו', ועיין לקמן רפ"ו ויצאו מהם שלשה והם אויר מים ואש ומאבות תולדות כו', וכן הוא בכל הכ"ב אותיות מ"ש המליך הוא האבות כמו בפ"ד, ב' בחכמה והוא האב ז' המתנות, וכן בפ"ה י"ב החושים והם הנסתרים, והאיברים ז' שערים, וי"ב מנהיגים הם התולדות, וכן בעולם שנה וכן באמ"ש ג' יסודות שבגוף שהן מנהיגי הגוף הן האבות. ומש"ל רפ"ו וז' כוכבים וצבאותיהן הוא ט"ס וכצ"ל וששה רוחות ונושאתיהן ושנים עשר וכו' והן היסודות כמ"ש בפ"ד ופ"ה.

(פ"ג מ"ג) שלש אמות אמ"ש, הקקן הצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם, שלש אמות אמ"ש בעולם, ושלש אמות אמ"ש בשנה, ושלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה.

שלש אמות אמ"ש חקקן כו' – בכ"ב אותיות¹¹²⁹ והן כאן ו' צירופים¹¹³⁰ כמ"ש לקמן¹¹³¹.

שלש אמות אמ"ש בעולם וכו' – כל הספר¹¹³² נחלק לג' עולם שנה נפש, והן עולמות בי"ע, עולם הוא בריאה¹¹³³ כמ"ש (שיה"ש א ג) עלמות אהבוך, נערות דמטרוניתא¹¹³⁴, היכלות דבריאה, אל תקרי עלמות אלא עולמות (זחר ח"ג עא ע"ב). שנה ביצירה כי שנה הוא ע"י השמש ושמש ביצירה¹¹³⁵ עד"א שמקנן ביצירה (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח ג), ונפש בעשייה נפש מלכות שמקנן שם כידוע (שס).

וז"ש במתני' שלפניה סוד גדול כו' עד ו' טבעות ע"ס דאצילות כנ"ל. סוד בעתיק, גדול מופלא ומכוסה בכח"ב, וחתום כו' טבעות ו"ק. ויצא מהם אמ"ש בבריאה, ויצאו מהם אבות ביצירה. כי הבריאה נקראת אימא (ר"ל לכן ג' אמות אמ"ש בבריאה) שאימא מקננת שם, ויצירה אב¹¹³⁶ שז"א מקנן שם, ומהם יצאו תולדות בעשייה.

וענין אמ"ש ג' שמות אהי"ה הוי"ה אדניי שכוללין כל הע"ם של כל העולמות¹¹³⁷ כמ"ש לקמן (יז ע"ד).

זכר ונקבה – קאי על נפש שבין זכר ובין נקבה כלם נבנים בסוד אמ"ש, אלא שחלוקים בצירוף האותיות כמ"ש לקמן (פ"ג מ"ז). וכן בעולם ושנה ג"כ הוא זכר ונקבה

¹¹²⁶ האויר מים אש.

¹¹²⁷ קור ורויה.

¹¹²⁸ בפרק ד'.

¹¹²⁹ כלומר אמ"ש הם שורש הכ"ב אותיות, וכדלעיל ב ע"ג שהם מרמזים לחב"ד.

¹¹³⁰ כלומר באותיות אמ"ש יש ו' צירופים.

¹¹³¹ נדצ"ל לעיל יד ע"ג.

¹¹³² כלומר הספר הנוכחי.

¹¹³³ כאן זה בעיקר שייך לבריאה שבעולם הזה, שכן יש אבי"ע פרטי בכל מקום ומקום.

¹¹³⁴ עי' רע"מ כי תצא רעז ע"ב: ואית לקבלה מלכות דבריאה ואיהי מלכות למלאכים דבריאה ואיהי נערה דמטרוניתא משמשא דילה ואיהי דיוקנא דגבירתא דילה כלולה מי'.

¹¹³⁵ המקום שבו שימש ביצירה הוא רק ביצירה של העולם הזה (עי' לעיל הערה 1133).

¹¹³⁶ כלומר אבות.

¹¹³⁷ עי' לעיל הערה 236.

מאיר היצירה

כמ"ש (פסחים נו ע"א) מנחי כופרא דוכרא לנוקבתא¹¹³⁸, ואמרו במדרש (ב"ר פמ"א סי' א') באילן שלא היה מוציא פירות ואמר דקלי אחד שדקל זכר הוא רואה ביריחו ומתאווה לו ובאו והרכיבו אותו בה ועשתה פירות הרי שכולם מבקשים תפקידן. וכן בכל דבר כמ"ש (ב"ב ע"ב) כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה¹¹³⁹ ואף לויתן זכר ונקבה וכו'¹¹⁴⁰. ובמזלות שם"א מק"ד¹¹⁴¹ זכרים והנשאים נקבות, ובי"ב הוי"ת¹¹⁴² ו' זכרים המתחילים ב' ו'¹¹⁴³, ו' נקבות המתחילים בה¹¹⁴⁴. וכן בהוי"ה עצמו י"ו זכרים ה' ה' נקבות. וכן בשנה¹¹⁴⁵, וכן יום ולילה, וכן ב"ב שעות של יום כפי י"ב צירופי הוי"ה בכל שעה שולט הוי"ה אחד. וכן בכוכבים קצתן זכרים כו'¹¹⁴⁶. וכן אמרו (מדרש תנחומא שלח פרק ו) יש ארץ מגדלת גבורים ויש מגדלת חלשים, והיא ארץ זכר מגדלת גבורים וארץ נקבה מגדלת חלשים. וכן בכל דבר אלא שבכולם בהעלם, ובנפש בגלוי.

וכן שלשה חלקי האותיות כולם זו"ג, אמ"ש כסדר צירופם כמ"ש לקמן (פ"ג מ"ז) זכר (טו ע"א) באמ"ש כו', וכן בז' כפולות תבנית גבורים וחלשים כמ"ש לקמן (פ"ד מ"א), וכאן הוא יותר בגלוי, וכן שם (פ"ד מ"ג) בדבור ובתמורה, דבור הוא בזכר ותמורה בנקבה. י"ב פשוטות הוא בגלוי כי י"ב עיקרן ו' כנ"ל ונחלקו לי"ב זו"ג וא' מכריע ביניהם הי"ג שכוללם כמ"ש לקמן (כד ע"ב), ובז' הז' מכריע, ובשלש אמות אל"ף מכריע ביניהם.

¹¹³⁸ פי' רש"י ד"ה רב אחא בריה דרבא אמר, ז"ל, לאו היינו מרכיבין דמתניתין, אלא מנחי כופרא דוכרא לנוקבתא, מניחין ותוחבין גמזיות רכה בת שנתה שניתוספה באילן בשנה שעברה, וקרי ליה כופרא דיכרא על שם שמכניסין אותו בענף האילן, שקוצץ ענף גדול וסודקו ומשים את זה בתוכו, לשון אחר כופרא דיכרא ענף רך של דקל זכר, ומרכיבו בסדק של דקל נקיבה, מפני שדקל נקיבה אינה עושה פירות, והזכרים עושין פירות, עכ"ל.
כלומר הנפש המדוברת כאן אינה רק של חי אלא גם צומח (דע"ה ח"א ו ע"ג). מו"ר שליט"א אמר שזה יצירה שזה אילנות אם כן זה שייך לבחינת שנה.

¹¹³⁹ בראם.
¹¹⁴⁰ עי' מש"כ הלש"ו דע"ה ח"א ו ע"ג, ז"ל, והענין בזה הוא כי הנה כל המציאות כולו בכלל וכן כל המציאות כולם אשר בפרטות ופרטי פרטות הנה נעשו כולם ע"י שפעת האורות דחסדים וגבורות אשר נשפעו ונתגלו מא"ס ית"ש כי רק בהם הוא כל הפעולות כולם כמו שיתבאר למטה. והוא ע"פ מה שנודע שגם שורש וראשית הגילוי של כל כלל המציאות כולו והוא העולם דקו וצמצום.

¹¹⁴¹ שור סרטן אריה מאזנים קשת דלי. מו"ר שליט"א התקשה בעניין המנין, ועי' פרק ה' משנה ח' והלאה.

שור	כוליא ימינית
סרטן	יד ימין
אריה	כוליא שמאלית
מאזנים	מרה
קשת	קבה
דלי	קורקבן
טלה	רגל ימין
תאומים	רגל שמאל
בתולה	יד שמאל
עקרב	דקין
גדי	כבד
דגים	טחול

¹¹⁴² כלומר י"ב צירופי הוי"ה (לש"ו ביאורים ח"א פג ע"ג).

¹¹⁴³ כלומר באותיות י"ו.

¹¹⁴⁴ עי' תיקו"ז ט ע"ב, יא ע"ב.

¹¹⁴⁵ קיץ וחורף.

¹¹⁴⁶ עי' זהר ח"ג רנה ע"ב: ושבע אתון אינון בג"ד כפר"ת כ' כבשן ב' בורגנין ושאר סכות וכלהו רמיזי לגבי מארי מתניתין ולית לארכא בהון ואינון לקבליהו שבעה ככבי לכת ואינון דכר ונוקבא ובגין דא אתקריאו ז' כפולות.

תרגום: ושבע אותיות הן בג"ד כפר"ת, כ' כבשן, ב' בורגנין, ושאר סכות, וכולם רמוזים אצל בעלי המשנה, ואין להאריך בהם. ואלו לעומתם שבעה כוכבי לכת, והם זכר ונקבה, ומשום זה נקראים שבע כפולות.

מאיר היצירה

וג' אמות אמ"ש הן בספירות דעת ות"ת ומלכות שיצאו מכח"ב, שהן ג' אמ"ש העיקרין דעת מאש ות"ת מאויר ומלכות ממים, וזהו שלפעמים עד"א בשם שמים ולפעמים בשם אויר, אלא שזה בסוד הדעת וזה בסוד ת"ת זה מלבר וזה מלגאו משה ויעקב¹¹⁴⁷, וכח"ב הן אמ"ש היסודי, ועיקרן כתר רוח, חכמה מים, בינה אש כנ"ל בע"ס, כי הכ"ב אותיות בחיצוניות שכללם הוא עשר כמ"ש לקמן (יש ע"ג), ועשר ספירות הוא בפנימיות שהן נקראין ספירות כידוע¹¹⁴⁸.

(פ"ג מ"ד) שלש אמות אמ"ש בעולם, אויר מים אש¹¹⁴⁹, שמים נבראו מאש¹¹⁵⁰ וארץ נבראת ממים ואויר מרוח¹¹⁵¹ מכריע בינתיים. שלש אמות אמ"ש בעולם אויר מים אש – הוא פי' על אמ"ש ר"ת ואמר מהו אמ"ש אויר מים אש¹¹⁵².

שמים כו' וארץ כו' – כמ"ש (פרקי דרבי אליעזר פ"ג) שמים מהיכן נבראו מאור לבושו שנא' עוטה אור כו', וארץ מהיכן נבראת משלג שתחת כסה"כ¹¹⁵³, ואור הוא בבניה, מאורי האש (תיקו"ז יב ע"א), ה' פעמים אור של מעשה בראשית (תיקו"ז כ ע"ב), ה' ראשונה של השם כידוע, ושלג הוא מים בחכמה, הרי שנברא שמים מאש וארץ ממים, והענין כי מים דוכרין לבן נקפאים כשלג¹¹⁵⁴, ומים נוקבין אדומים כאש כמ"ש (נדה לא ע"א) אביו מזריע לובן כו' אמו מזרעת אודם, ואבא יסד ברתא (זהר פנחס רנח ע"א) שנאמר (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ, ואימא ברא שנאמר כונן שמים בתבונה, והענין כמ"ש (נדה שם) איש מזריע תחלה כו' ואשה מזרעת¹¹⁵⁵ כו' שנאמר (בראשית מו טו) אלה בני לאה ואת דינה בתו.

והקושיא שהקשה על שמים וארץ ולא על שאר דברים¹¹⁵⁶ כי שמים וארץ אלו הם השמים וארץ הפרטים שנברא בשני ובשלישי כמ"ש בפ' בראשית. ובכל מקום שנאמר ברא הוא יש מאין, ובכ"מ שנאמר יהי יש מיש. ונאמר ביום ב' (בראשית א ו) יהי רקיע כו' והוא שמים שהזכיר כאן המכריע בין אש ובין מים, דעת כמ"ש (יא ע"ד), וכן בארץ לא נאמר בריאה, וזה שמים הוא דעת, וארץ מלכות, ואויר ז"א, והן נבראו מג' ראשונות כח"ב, אמ"ש, וכל אחד כלול שלשה, שמים כלול מכח"ב שהדעת כוללם כידוע, ואויר מחג"ת שת"ת כוללם, לכן הם ג' אוירים¹¹⁵⁷ הם קר בינוני נגד חג"ת כידוע, וארץ כוללת

¹¹⁴⁷ עי' תיקו"ז כט ע"ב, ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יד ע"ד וז"ל, הת"ת נקרא דעת, כמ"ש בא"ז (דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב) ובפרשת משפטים שם דעת כו', דאקרי תפארת והרבה מקומות.

¹¹⁴⁸ עי' לעיל הערה 735 מש"כ בשם רבינו ביהל אור ח"א ו ע"ד. השם ספירות שייך לפנימיות הענין ולא לכלים שלו, כנ"ל ג ע"ב (מו"ר שליט"א).

¹¹⁴⁹ אולי צריך להוסיף שמים ארץ ואויר (ש"ל).

¹¹⁵⁰ עי' ב"ע קנ ע"א, ז"ל, חב"ד דמוחין כלילין בגלגלתא ולכן הם תוך הראש והוא מ"ש בס"י שמים נברא מאש והוא גלגלתא דאתפשט ומתגלגלא מסט' דבוצינא כמ"ש ל ונק' שמים אש ומים חו"ג דרישא דמלכא כנ"ל.

¹¹⁵¹ אצ"ל ורוח מאויר (ש"ל).

¹¹⁵² שונה מתחילת הפרק שזה ג' אותיות, ואז מובן מש"כ בהערה 1149.

¹¹⁵³ עי' לעיל פ"א מ"א.

¹¹⁵⁴ עי' לעיל יא ע"ג.

¹¹⁵⁵ עי' לש"ו כללים כלל ג ענף יב אות ג, ז"ל, יציאתו ותולדתו של זה הב"ן היא בדיוק כמו המ"ה הנ"ל רק זה בפנים וזה בחוץ, ומקורם אותו דבר מע"ב וס"ג, רק שעצמות הב"ן מהס"ג ושל המ"ה מהע"ב, ומה שכתוב (זהר פנחס רנח ע"א) אבא יסד ברתא, שאין לאמא כח לבד להוציא דוגמתה, ה' תתאה מה' עלאה, ללא האב, שהסיבה לזה מהאבא, ומה שאמא יסד ברא, כי על ידי תשוקתה אליו היא מעלה מ"ן לבחינת זכר, כמ"ש כ בגמ' נדה (לא ע"א) אשה מזרעת תחילה יולדת זכרים, שהסיבה מהאמא על אף שהעצמות מהאב.

¹¹⁵⁶ בפרד"א.

¹¹⁵⁷ עי' לעיל הערה 1005.

מאיר היצירה

נה"י שמלכות כוללת אותם כידוע, שהם בנינה וקיומה [נ"א וקומתה] וכמ"ש (ישעיה סו א) והארץ הרום רגלי, הרי כל ומו ע"ב) ע"ס כלולין בג' אותיות אמ"ש, וכן כל הכ"ב אותיות נכללין בהן שהן בג' מקומות של אמ"ש, בין בעולם, בין בשנה, בין בנפש, כמ"ש בפרקים הקודמים, שלכן נקראו אמות. ובהן קבועין ז' כפולות וי"ב פשוטות, שאמ"ש הוא כלל, וכפולות ופשוטות הן בפרט כמ"ש לפנינו, והם¹¹⁵⁸ הג' ספרים של מתני' ראשונה שמהן נברא הכל, וכל הל"ב נתיבות נכללין¹¹⁵⁹ כנ"ל, וג' אמ"ש הן כח"ב של היצוניות שהכ"ב אותיות בחיצוניות כנ"ל ובהן כלולין כל הע"ס, וכן חב"ד שדעת במקום כתר גנוז¹¹⁶⁰.

(פ"ג מ"ה) שלש אמות אמ"ש בשנה חום קור ורויה, חום נברא מאש, קור נברא ממים, ורויה מרוח מכריע בינתיים.

שלש אמות אמ"ש בשנה חום קור ורויה וכו' – שהחדשים מתחילין מניסן וכן המזלות לקמן, רויה הוא בין ימות החמה לימות הגשמים, לא קור ולא חום, וגם כאן כל אחד כלול מג', שבקור וחום ששה זמנים, כמ"ש (בראשית ז כב) זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף¹¹⁶¹, ורויה מכריע שכולל משניהם.

חום נברא מאש – משמש שהוא האש כמ"ש (מלאכי ג יט) ולהט אותם היום הבא וכו' האי שמשא סומקא היא¹¹⁶².

קור נברא ממים – ימות הגשמים, וכל אחד הולך לשרשו, זה חם ויבש, וזה קר ולה, והן ג' אמ"ש הקדומים, כי חום משמים, וקור מארץ, וכן הגשם מן הארץ (בראשית ב ח) ואד יעלה בו, שלכן אומרים מוריד הטל בימות החמה, כי טל מן השמים, כמ"ש (דברים לג יג) ממגד שמים מטל, ובימות הגשמים מוריד הגשם שהוא מארץ, מתהום רובצת תחת (בראשית מט כה).

ורויה מרוח מכריע בינתיים – וכולל שניהם כידוע, לכן אומרים משיב הרוח בימות החמה ובימות הגשמים¹¹⁶³.

¹¹⁵⁸ כלומר האמות.

¹¹⁵⁹ לכאורה יש להוסיף כאן את תיבת "בהן".

¹¹⁶⁰ עיי' ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח' ועיי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ הגה"ה א ע"ד, שזהו מכיון שהדעת נוצרה מהעטרין דאו"א ששרשם מהכתר.

¹¹⁶¹ עיי' זר"ח טו ע"ג: ועבד קב"ה לההוא רקיעא רביעאה ואנח ביה שמשא ואסחר כל עלמא בעידנין וזמנין לתועלתא דעלמא לבני נשא ותנא במתניתא דידן תלת מאה וארבעין משקופין אזיל שמשא סליק ונחית בעידנין וזמנין.

ואזיל ושרי ממשקופא דמזרח מההוא משקופא דאתקרי נוגה ואזיל בסגללותא עד דמטא למשקופא דאתקרי קרבוסא כדן אזיל לסייפי דצפון שיתא ירחי עד דמטא למשקופא דזהרא ואזיל שיתא ירחי לאשלמא שתא לתועלתא דברייתא למעבד זרועא וחצדא.

הה"ד עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ובאשלמותיה לצד דרום לפום ישובא דארעא קציר וחום וקיץ ובאשלמותיה לסייפי צפון זרע קור וחורף וכלא לפום ישובא דארעא כדקאמרן ובהאי גוונא ממש כמה דמשתמשין בני נשא להאי נהורא דהאי רקיעא כדן כל חילי שמיא משתמשין לנהורא דרקיעא דעל ריש חיותא.

תרגום: ועשה הקדוש ברוך הוא את הרקיע הרביעי ההוא והניח בו את השמש ומסובב את כל העולם בעדנים וזמנים לתועלת של העולם לבני האדם ולמדנו במשנה שלנו שלש מאות וארבעים חלונות הולך השמש עולה ויורד בעדנים וזמנים.

והולך ומתחיל מחלון המזרח מאותו החלון שנקרא נגה והולך בעגול עד שמגיע לחלון שנקרא קרבוסא אז הולך לסוף הצפון ששה חדשים עד שמגיע לחלון שזוהר והולך ששה חדשים להשלים שנה לתועלת הבריות לעשות זריעה וקצירה.

זהו נאמר (בראשית ח) עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ובהשלמתו לצד הדרום לפי ישוב הארץ קציר וחום וקיץ ובהשלמתו לסוף הצפון זרע קור וחורף והכל לפי ישוב הארץ כמו שאמרנו ובגון הזה ממש כמו משתמשין בני אדם באור הרקיע הזה אז כל צבאות השמים משתמשים באור הרקיע שעל ראש החיות.

¹¹⁶² ב"ב פד ע"ב. ועיי' תיקר"ז קסט ע"ב.

מאיר היצירה

(פ"ג מ"ו) שלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה, ראש ובטן וגויה¹¹⁶⁴,
ראש נברא מאש, ובטן נברא ממים, וגויה מרוח מכריע בינתיים.
ג' אמות אמ"ש בנפש – וכל א' כלול מג', ראש כולל כח"ב, בטן נה"י ומלכות,
וגויה חג"ת. וכל א' כלול מאמ"ש, כי המוח שבראש הוא מים כנ"ל (ב ע"א). ועל המוח
קרומא דאורא, דמות כסא (יחזקאל א כו), אור. ועל הכסא כמראה אדם (שס) כעין
חשמ"ל כמראה אש (שס כז)¹¹⁶⁵. כי הנשמה נקראת אש שהיא מבינה אש, והיא
משמים¹¹⁶⁶, שבינה כולל ג"ר¹¹⁶⁷, וכן חום וראש¹¹⁶⁸, ושם אמ"ש כסדר שחשב כאן.
וכן בגויה, לב אש, נור דליק כידוע (תיקו"ז נה ע"א), וריאה מים (רע"מ פנחס ריח
ע"ב), ורוח דנשיב הוא רוח ונק' ע"ש הרוח כי שם משכן הרוח.
וכן בטן כולל¹¹⁶⁹ משלשתן ונק' ע"ש מים, כי שם משכן הנפש שהיא מארץ,
כמ"ש (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש כו', שאמרו (תנחומא תזריע פרשה א) נפשו של
אדם הראשון, ממלכות, מים כנ"ל.
והן ג' פרצופים בינה ת"ת ומלכות שכוללין הכל. וכן ג' עולמות בינה בתלת
ספירין מקנן בכורסיא, ו' קצוות ביצירה, מלכות בעשיה (תיקו"ז כד ע"ב, ע"ח מיעוט הירח
ג). והן אמ"ש כסדר שחשב כאן, וכולן נכללין בכח"ב, כי כתר נקרא גלגלתא, חכמה
בלב כמ"ש (משלי יד ג) בלב נבון (טו ע"ג) תנוח חכמה, והוא ס"ת שבארוך¹¹⁷⁰, ובטן בינה
כמ"ש (איוב לח נט) מבטן מי יצא כו'.
(עוד בליקוטיו) שלש אמות אמ"ש בנפש ראש כו' – והן נר"ן, בי"ע, שמשם נר"ן,
ולכן הוא באדם ראש נשמה ששם הנשמה, בטן הנפש בכבד¹¹⁷¹, וגויה הרוח מכריע
בינתיים רוח בלב. וכן בעולם נפש בארץ כמ"ש (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה,
ואמרו (תנחומא תזריע פרשה א) זו נפשו של אדם הראשון, רוח באויר כי הוא חיותו של
אדם משם הרוח¹¹⁷² כידוע, ונשמה ברקיע כמ"ש בתי"ז (דף סא ע"א¹¹⁷³), והם טעמים

---

¹¹⁶³ עי' שו"ע או"ח סי' קיד סעיף ג' שאין מחזירים אם הזכיר משיב הרוח בימות החמה, שכן
רוחות אינן נעצרים לעולם (וכדמשמע בתענית ג ע"ב).
¹¹⁶⁴ עי' פת"ש נתיב אח"ף פתח ח שבין כל א' יש פרסא. ועי' לש"ו הקדו"ש שער ג פרק א', לב
נקרא בספר יצירה בשם גויה, משום שהוא עיקר מציאת האדם.
¹¹⁶⁵ עי' לעיל י ע"ג.
¹¹⁶⁶ עי' לעיל משנה ד' שמים מאש. כאן הוא חוזר לכללות הראש שכולו נקרא אש ביחס לגוף
והוא בכללות נשמה.
¹¹⁶⁷ עי' תיקו"ז כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין, ועי' עוד ע"ח שער
מול"מ ב.
¹¹⁶⁸ נדצ"ל "בראש".
¹¹⁶⁹ לכאורה צ"ל כלול.
¹¹⁷⁰ ע' תיקו"ז עח ע"א: ארונא דספר תורה דא לבא ואיהו נור דליק ואי לא כנפי ריאה דאינון
נשבין עליה הוה לבא אוקיד כל גופא. ובי' עליו רבינו – בד"ה ואיהו נור כו' – דארון אותיות נורא
תרגום של אש והוא חום הטבעי שבלב ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רלד ע"א.
¹¹⁷¹ ע"ח עג"י פרק ג'.
¹¹⁷² ומ"כ בס' רזיאל ב' ראש התיבה של רוח שרוח אדם בראשו ומשם יוצא שכן נפתה שנאמר
ויפח באפיו נשמת חיים וכתוב ורוח אלהים מרחפה כו זהו רוחו של אדם כי חי תתק"ל המנין
ר"ח במילואו ר"ש ו"ו ח"ת גי' תתק"ל (ש"ל)
¹¹⁷³ נדצ"ל פא ע"א והוא כו ע"ד בדפוסים שלנו. ועי' תז"ח כא ע"ג: והמשכילים יזהרו כזהר
הרקיע אליו אנון דמשתדלי באוריתא ואסתכלין במלי דאוריתא ברעיתא בהרהורא דלבא
והמשכילים דמסתכלן ולא מסתכלן במלה בלחודהא אלא דמסתכלן באתר דתלי ההוא מלה בגין
דלית מלה דלא תליא על רזא אחרא עלאה.
תרגום: והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע אלו אותם שמשתדלים בתורה ומסתכלים בדברי תורה
ברצון ובהרהור הלב והמשכילים שמשתכלים ולא מסתכלים בדבר לבדו אלא שמסתכלים במקום
שתלוי אותו הדבר משום שאין דבר שלא תלוי על סוד עליון אחר

מאיר היצירה

ונקודות ואותיות, בינה כולל ג"ר, ו"ק, מלכות כמ"ש שם¹¹⁷⁴ והמשכילים אינן כו' יזהירו כזהר אלין כו' ברקיע דאיהו על ארעא ככתרא ואתון כו' עד סוף המאמר יעו"ש. והוא ראש מאש וכן שמים דנשמתא היא אש שורפת ולולי האדים היורדין מן הבטן בקרירותם היתה שורפת¹¹⁷⁵, כסא הכבוד תכלת אש שורפת כידוע¹¹⁷⁶, ולכן כשאדם מתענה שורפת את האדם, שאין אדם יורדין מבטן (שו ע"ד) כידוע, ובטן קור כנ"ל, וגויה רויה מכריע חום הטבעי.

שלש אמות אמ"ש הן כח"ב, ראש מאש בינה, בטן ממים חכמה, גויה מרוח כתר כמ"ש"ל פ"א¹¹⁷⁷ ראש מאש, לכן שם שערות הראש והזקן. ואשה נדחה החום למטה בדמים ואין לה זקן¹¹⁷⁸.

(פ"ג מ"ז) (בבא א') המליך¹¹⁷⁹ אות א' ברוח¹¹⁸⁰ וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה¹¹⁸¹, וצר בהם, אויר בעולם, ורויה בשנה, וגויה בנפש, זכר באמ"ש ונקבה באש"ם.

המליך כו' – ר"ל ג' צירופים, שבכל צירוף האות הוה ראשון, וזהו וקשר לו כתר וכן בכלם. והכלל שהנקבה בה הדינין, והיא חם יותר מהזכר כידוע, ולכן בא האש

---

¹¹⁷⁴ עי' שם כו ע"ד: והמשכילים יזהרו מאי משכילים אלין אתון דאורייתא יזהרו אלין נקודין דנהרין באתון כנשמתא בגופא כזהר אלין טעמי תורה דאנן כתרין על רישיהו דאתון ברקיעא דאיהו על ארעא ככתרא ואתון ונקודי וטעמי אנון כנשמתא ורוחא ונפשא אתון אנון מסטרא דנפשא דאיהו ברבועא ונקודין בעגולא דאתין בעגולא בגין דאנון כאדם דיצירה. תרגום: והמשכילים יזהרו מי המשכילים אלו אותיות התורה יזהרו אלו הנקודות שמאירות באותיות כנשמה בגוף כזהר אלו טעמי תורה שהם כתרין על ראשי האותיות כרקיע שהוא על הארץ ככתר והאותיות והנקודות והטעמים הם כנשמה ורוח ונפש האותיות הן מצד הנפש שהיא ברבוע והנקודות בעגול שבאים בעגול משום שהם כמו אדם של יצירה.
¹¹⁷⁵ נדצ"ל את הגוף.

¹¹⁷⁶ עי' זהר ויקרא לד ע"א שהכסא הדין היא אש תתאה, והכסא רחמים היא אש עלאה. וכן עי' לעיל פ"א מ"ב.

¹¹⁷⁷ פי' פעם אחת (כלומר במשנה).

¹¹⁷⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ב שחוסר הזקן הוא בגלל חסרון הדעת, ואילו כאן משמע שזה בגלל שבינתה נצרכת לולד.

¹¹⁷⁹ עי' לש"ו הקדר"ש סח ע"ב אריכות להסביר את זה, ז"ל, והנה הצירוף ב"א שהוא השער האחרון לכל הרל"א שערים אחר כנז', הנה הוא נמשך ויוצא מהצירוף א"ב, שהוא השער הראשון מהרל"א שערים פנים. כי מא"ב דהפנים נעשה ב"א בהאחור וכן"ל, ובריאת העולם כאשר נברא ע"י אותיות התורה, הנה היה ע"י שקשר הקב"ה כל אות בשורשו, כי ע"י חזרתן וצירופם אל מקוריהם נשפע עליהם שפע מלמעלה שיוכלו לפעול את פעולתן וכמ"ש הרב בשער טנת"א (פרק ז). וזהו שאמר הספר יצירה (פרקים ג ד ה) על כל אות ואות כי המליך אותו וקשר לו כתר וצרפן זה בזה, ור"ל שקשר אותו ויחדו בשורשו שהוא הכתר שלו, וכלל בו כל האותיות כולם שכולם השתתפו עמו ונתנו בו מכחם, ונטל הוא את כח כולם להוציא את פעולתו, ונעשה עי"ז כמלך על כולם, ונבראו עי"ז כל פרטי הבריאה כולה מכל אות ואות כמו שמבואר בספר יצירה שם. וכן היה בעניינינו, כי כאשר ברא הקב"ה את כלל העולם כולו ע"י הצירוף ב"א, שהוא השער האחרון מהרל"א שערים דהאחור, הנה קשר לו כתר משורשו שהוא הצירוף א"ב, השער הראשון דהפנים, ונקשר ונתייחד השער ב"א בהשער א"ב, ונשפע עליו משורשו, ועי"ז היה אפשר לו להוציא כחו ופעולתו בכל הבריאה כולה, וזהו מה שאמר הספר יצירה וקשר לו כתר וכו'.

וכן היה בזה ענין עוד, והוא מה שכלל בו את כל הרל"א שערים אחר כולם, והוא ע"י השילוב האותיות תש"ר שנשלבו עם האותיות בא"י, וזהו שאמר הספר יצירה וצרפן זב"ז. ונמצא כי היה כאן ב' ענינים, אחד קישורו ויחדו באותיות א"ב, ואחד מה שנכללו בו האותיות תש"ר.

¹¹⁸⁰ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ד, שלא זכר "מכריע" שכן המדובר בג"ר דרדל"א שכל חו"ג ומכריע רק באצילות על ידי קלקול ותיקון ועי' משנה א'.

¹¹⁸¹ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ד, ז"ל, כל יציאת כח לפועל הוא אינו מכחו המיוחד אליו לבד אלא רק על ידי תוספת כח ממקור האחדות וכדי שתתייחד כל המצאויות וכל פעולה עם הכל, אם כן נעשה כל פעולה על ידי כולם.

¹¹⁸² נדצ"ל עי' לקמן הערה 1183.

מאיר היצירה

על המים ואויר¹¹⁸³, (היינו בבבא א' דנקבה אש על המים ובבבא ב' אש על האויר ובבבא ג' על המים ואויר)¹¹⁸⁴.

(פ"ג מ"ח) (בבא ב') המליך אות מ' במים וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה וצר בהן אר"ן בעולם, וקו"ר בשנה, ובט"ן בנפש, זכר במא"ש ונקבה במש"א

(פ"ג מ"ט) (בבא ג') המליך אות ש' באש וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה וצר בהן (אש) שמי"ם בעולם, וחוו"ם בשנה, ורא"ש בנפש, זכר בשא"מ ונקבה בשמ"א.¹¹⁸⁵

פרק ד'

(פ"ד מ"א) שבע כפולות בג"ד כפר"ת מתנהגות בשתי לשונות, ב"ב ג"ג ד"ד כ"כ פ"פ ר"ר ת"ת, תבנית רך וקשה, גבור וחלש.

שבע כפולות כו' – ר"ל דגש ורפה¹¹⁸⁶, משא"כ בשאר אותיות שאינו ניכר דגש ורפה בהן. והן בשבע תחתונות, שאמ"ש בג"ר שהן רחמים, וז"ת בחו"ג כידוע. נמצא כי א' בכתר התחלת האותיות וסופן ת' במלכות.

תבנית רך וקשה (טז ע"א) כו' – רך רפה, דגש קשה¹¹⁸⁷.

¹¹⁸³ עי' לש"ו ביאורים ח"א פח ע"ב וז"ל, ר"ל בכ"א לפי עניינו כבהמליך אות א' הוה בנקבה האש על המים והוא אש"ם ובהמליך אות מ' הוה בנקבה האש על האויר והוא מש"א ובהמליך אות ש' שגם בזכר הוא הש' מתחילה הוה בנקבה האויר על המים והוא שא"מ ובזכר שהוא חסד הוה המים שהוא חס דגמרו על האויר שהוא ממוזג והוא שמ"א ונמצא כי במשנה ט' שהו אהמליך אות ש' צ"ל שם זכר בשמ"א ונקבה בשא"מ כמש"כ בע"ח טנת"א ז' (לש"ו ביאורים ח"א פח ע"ב), ועי' לש"ו ביאורים ח"א פז ע"ד שם פירש את כל הצירופים של אמ"ש.

¹¹⁸⁴ עי' לש"ו ביאורים ח"א פח ע"ב שתיבות אלו אינן מרבינו אלא מתלמיד טועה.

¹¹⁸⁵ עי' לש"ו ביאורים ח"א פח ע"ג, ז"ל, והרי נתבאר לנו בכ"ז כל מה שהערינו לעיל בריש דברינו והוא פשוט ונכון, ודע כי בספר יצירה הנדפס עם ביאור הגר"א בדפוס ווארשא תרמ"ד יש שם בסוף פרק ג' שיבוש בזה, וצ"ל שם בסוף משנה ט', זכר בשמ"א ונקבה בשא"מ, והמוקף אשר שם בביאור הגר"א בסוף הפרק הוא אינו מהגר"א ז"ל אלא הוא מאיזה תלמיד קרוב לדורנו, ועל ידו נדפס שם בשיבוש. ומ"ש הגר"א שם "ולכן בא האש על המים ואויר", ר"ל בכל א' לפי עניינו, כי בהמליך אות א' הוה בנקבה האש על המים והוא אש"ם, ובהמליך אות מ' הוה בנקבה האש על האויר והוא מש"א. ובהמליך אות ש' שגם בזכר הוא הש', מתחילה הוה בנקבה האויר על המים, והוא שא"מ, ובזכר שהוא חסד הוה המים שהוא חסד גמור על האויר שהוא ממוזג, והוא שמ"א. ונמצא כי במשנה ט' שהוא בהמליך אות ש', צ"ל שם זכר בשמ"א ונקבה בשא"מ וכמו שהוא לפנינו בעץ חיים וכן הוא העיקר, אלא שהגר"א ז"ל העמיד ביאורו שם על משנה ז', ומבאר שם על משנה ז' וח', וממילא מובן ג"כ על משנה ט', אשר שם הוא הש' בתחילה גם בזכר, ולכן לא ביאר שם הגר"א על משנה ט' מאומה, כי שם הוא האש על המים והאויר גם בזכר, והוא בזכר שמ"א ובנקבה שא"מ, כי בנקבה הוא אז האויר על המים ג"כ ופשוט הוא.

¹¹⁸⁶ עי' פת"ש נתיב העקודים פתח ו', ז"ל, ולכן הא' הוא יותר נעלם מכולם, והברתו נעלמת לגמרי ואינו אלא בדרך כלל בבחינת פתיחת הפה להוציא קול הפנימי מן הגרון, ולכן אה"י הם במספר כ"ב כנגד כ"ב אותיות, וז"ס יהו"א דסמוך לבג"ד כפר"ת שהוא רפה, כי בג"ד כפר"ת הם ז"ת שהם ז' כפולות שיש בהם דין וחסד דגש ורפה, שאם הדין גובר, אז האור בא בסיתום וקימוץ בסוד נקודה לבד, ואם הם בסוד החסד, אז האור מתפשט בסוד קו על האות שהוא הרפה, ולכן, כאשר ז"ת מתחברים עם ג"ר וכתר ששם הוא עולם הרחמים כידוע, אז הם נעשים רפויים, אם לא כשיש דבר המבטל וגורם, עכ"ל.

ועי' בתיקוני הזהר קנ ע"ב: שבע כפולות בג"ד כפר"ת דינא רפיא ודינא קשיא, ובהון והחיות רצוא ושוב, רצוא בדגש ושוב ברפה, ואינן דינא ורחמי.

¹¹⁸⁷ עי' תיקו"ז נג ע"א: וענויא דשכינתא אף על גב דאיהי בתלת סטרין בתקיע"ה דאיהי דינא רפיא רפ"ה ובשבר"ם דאיהו דינא קשיא דג"ש גבורה לית לה ענויא כענויא דבעלה דאיהו תרוע"ה שלשל"ת.

מאיר היצירה

גבור וחלש – שניהם בדגש אלא שזה דגש חזק וזה דגש קל, וזה דוקא באלו הן אותיות, משא"כ באותיות אחרות שאין בהן דגש ורפה. והן בספירות ד' מדרגות חסד ודין הקשה¹¹⁸⁸, רחמים¹¹⁸⁹ ודין הרפה¹¹⁹⁰, ד' אותיות שבשם. אע"ג דבדגש ורפה ג' מדרגות הן [היינו דגש חזק, דגש קל, ורפה] מ"מ ג' מתחלקין לד' כידוע, וכן כאן הרפה מתחלק לשנים נגד ב' מיני דגש רפה של כל אחד וזהו רך וחלש¹¹⁹¹.

(פ"ד מ"ב) שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסודן¹¹⁹² חכמה עושר¹¹⁹³ זרע

חיים ממשלה שלום והן.

שבע כו' יסודן כו' – כסדר ז"ת חכמה בחסד, כמ"ש בזהר¹¹⁹⁴ דחכמה שריא בחסד נחית בימינא כו'. ועושר בגבורה כמ"ש (איוב לז כב) מצפון זהב יאתה כו' והוא מסמרא דבינה, (משלי י כב) ברכת ה' היא תעשיר [נ"ל בסוד (משלי יד ד) ורב תבואות בכח שור, שור דמרכבה] כידוע (תיקו"ז קב ע"א). וזרע בת"ת כמ"ש (ירמיה ב כא) ואנכי כו' זרע אמת זרע יעקב. וחיים בנצח כמ"ש (תהלים טז יא) נעימות בימינך, נצח דאתקשר בימין וכתוב (משלי ג טז) אורך ימים בימינה, ונאמר (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה¹¹⁹⁵. וממשלה בהוד שהיא בשמאל ששם העושר, וכתוב (משלי שם) בשמאלה עושר וכבוד¹¹⁹⁶, וכבוד הוא הממשלה, וכן כתיב (משלי כב ז) עשיר ברשים ימשול, ונאמר (דניאל יא כא) ונתן עליו הוד מלכות. ושלום ביסוד כידוע (רע"מ עקב רעג ע"ב), וכ"ה ברכה אחרונה שבתפלה. והן במלכות כמ"ש (אסתר ב טו) ותהי אסתר נושאת הן וכו'.

(פ"ד מ"ג) שבע כפולות בג"ד כפר"ת בדבור ובתמורה, תמורת חכמה

אולת, תמורת עושר עוני, תמורת זרע שממה, תמורת חיים מות, תמורת ממשלה עבדות, תמורת שלום מלחמה, תמורת הן כיעור.

שבע כו' בדבור ובתמורה – ר"ל רפה ודגש¹¹⁹⁷ שהוא היפוך הרפה, וכן כאן¹¹⁹⁸, וכן בספירות זה לעומת זה¹¹⁹⁹, והן מתחילין נגד ז"ת כידוע, כמ"ש (משלי ל כח) שממית

תרגום: ועינוי של השכינה, אף על גב שהיא בשלשה צדדים, בתקיע"ה שהיא דין הרפה, רפ"ה, ובשבר"ם שהוא דין הקשה, דג"ש, גבורה. אין לה עינוי כעינוי של בעלה, שהיא תרוע"ה, שלשלת.

¹¹⁸⁸ גבורה.

¹¹⁸⁹ ת"ת.

¹¹⁹⁰ מלכות. ועי' זהר ח"א קלז ע"א שגבורה היא דינא קשיא, ומלכות דינא רפיא. וצ"ע אם כוונתו לומר שבכל ז' כפולות יש ד' בחי' של דגש חזק ודגש קל וכו'.

¹¹⁹¹ נ"ל שז"ס החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב, כי ב' אותיות הן נגד הז' כפולות כידוע ובין כולם כ"ח, בחי' בסוד כ"ח מעשיו כו' לתת להם כו' (הערת יא"ל).

¹¹⁹² שעל זה נתיסדו הבג"ד כפר"ת להנהיג את העולם על ידיהם באלו הז' (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"א).

¹¹⁹³ חכמה בימין ועושר בשמאל, לכן כל חכם עני. כמ"ש כי ארץ הנגב נתתני, ומביא ראיה שנאמר מסכן וחכם, וז"ש דתמן צדיק כו' (ביאור רבינו על תז"ח לו ע"ד).

¹¹⁹⁴ עי' תיקו"ז ד ע"א: חכמה נחית בברכה דכהנא בימינא וכו' אימא נחית בקדושה דליואי משמאלא, עכ"ל. וצ"ע אם כוונת רבינו כאן לתקן את הגרסא שם.

¹¹⁹⁵ תכונת הנצח נמשך מהחכמה ובו הוא החיים ולכן נקרא נצח הכי בו הוא החיים הנצחיים שעולה הנצח למעלה עד החכמה (עי' לש"ו ביאורים ח"א נט ע"ב).

¹¹⁹⁶ עי' ספר הקנה (&): אורך ימים בימינה הוא נצח ועושר וכבוד בשמאלה הוא הוד ועטרת עליה יומם ולילה ע"כ אורך ימים שכרו, ואע"פ שהיא אסקופה שמוה לראש לעולם הגלגלים ולעולם.

¹¹⁹⁷ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ב, ז"ל, כל הדגש והרפה נבחן רק על ידי הדיבור וכולם הם מצד הגבורות כי הדיבור הוא קשה, וכל הו"ק מצד הגבורות שאמר לעולמו די ונעשו כל הקצוות.

¹¹⁹⁸ פי' בתכונות האלה.

מאיר היצירה

בידים תתפש¹²⁰⁰. ובכל דבר יש אמצעי כמ"ש (ברכות לא ע"ב) לא חכם ולא טפש¹²⁰¹, ויש שנוטה לזה או לזה, זהו הכל לפי הצירופים כפי מה שמתהפכין. כי כל צירוף שהוא ביושר הוא טוב¹²⁰² ולהיפך הוא בתמורה. וכפי הנטייה של הצירוף הוא הנטייה ג"כ לטוב או לתמורה. וזהו רך וקשה, גבור וחלש, או כולה בטוב או כולה בתמורה, או נוטה לזה או לזה, והנטייה לטוב נקרא ג"כ טוב וכן להיפך, והן כ"ח עתים שאמר בקהלת, י"ד לטובה וי"ד להיפך, והן כ"ח מחנות הלבנה¹²⁰³ שמהלכת בכ"ח ימים, חצים במלואה וחצים בחסרונה, שהיא בת שבע כלילא מז"ת, וכ"א ד' אותיות הוי"ה כמ"ש בהקדמת תיקונים (טז ע"ב) זמנין איתקריאת כו' כ"ח אתוון כו' ובאלין כו' בת שבע כו'.

(פ"ד מ"ד) שבע כפולות בג"ד כפר"ת מעלה ומטה¹²⁰⁴ מזרה ומערב צפון ודרום והיכל הקודש מכוון באמצע והוא נושא את כולם¹²⁰⁵

¹¹⁹⁹ כלומר בז"ת רואים שקיימים הפכים, שכן יש בהם ימין ושמאל, אבל בג"ר כולם רחמים גדולים.

¹²⁰⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו בספד"צ ד ע"ג וז"ל, אבא אורא דכיא, ואמא אשא דכיא, ונקראין דכיא לפי שבחסדים וגבורות תחתונות שמתפשטים בגופא דז"א נאחזין הס"א, כמ"ש (משלי ל כח) שממית בידי תתפש, וידי הן חו"ג.

¹²⁰¹ עי' ליקוטי תורה משלי: כבר ביארנו כי הקליפה קדמה לפרי בענין האצילות ולכך הוצרכה השבירה לטהר האצילות ולבררו בסוד כלי חרס (נ"ל מאיר היינו כלי ז"א הנקרא חרס שכן הוא שם השמש והיינו ו' כלים דמלכים דמיתו) שבירתן היא טהרתן וז"ש שממית בידי תתפש שניקתה מסיימי הידים ח"ג עשו ושמעאל כנודע, והיא בהיכלי מלך שקדמה לפרי כנ"ל ודי בזה. ועי' דברי רבינו בספד"צ ד ע"ג: בחסדים וגבורות תחתונות שמתפשטים בגופא דז"א נאחזין הס"א, כמ"ש (משלי ל כח) שממית בידי תתפש, וידי הן חו"ג, וידוע שיש להם אחיזה בז"ת.

¹²⁰² ברל"א שערים, ולכן כן הדבר לעיל הערה 1198.

¹²⁰³ עי' כאן בפירוש הראב"ד יט ע"א ד"ה כ"ח מחנות השכינה:

עת ללדת	זרע	ועת למות	שממה
עת לטעג	זרע	ועת לעקור נטוע	שממה
עת להרוג	מות	ועת לרפוא	חיים
עת לפרוץ	מות	ועת לבנות	חיים
עת להשליך	עוני	ועת כנוס אבנים	עושר
עת לאבד	עוני	ועת לבקש	עושר
עת לחבוק	חן	ועת לרחוק	מחבק כיעור
עת לשמור	חן	ועת להשליך	כיעור
עת לחשות	חכמה	ועת לדבר	אולת
עת לתפור	חכמה	ועת לקרוע	אולת
עת מלחמה		ועת שלום	
עת לשנוא	מלחמה	ועת לאהוב	שלום
עת ספוד	עבדות	ועת רקוד	ממשלה
עת לבכות	עבדות	ועת לשחוק	ממשלה

והנה סודתי לך כ"ח מחנות שכינה אשר השכינה מתהלכת בי"ד מחנות לימין ובי"ד מחנות לשמאל ומהם יהיו כל משפטי השכינה אשר דנה בהם הבריות, ע"כ.

ועי' עמק המלך שער ד פרק ח, ז"ל, וצריך אתה לדעת, כמו שבתוך מלכות דאצילות, יש עולם הבריאה, יצירה, עשייה, והם נקראים מחנות שכינה.

¹²⁰⁴ עי' לש"ו ביאורים ח"א נט ע"ב, שהסיבה היא בגלל שנצח נמשך מהחכמה ובו החיים, ונצח נמשך במלכות ובו הממשלה.

¹²⁰⁵ כלומר הכל בשבילה, לגלות כבוד מלכותו (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ב).

עי' זהר ח"ב רכב ע"א: פתח ואמר (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא אשדי חד אבנא יקרא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא חדא דההוא אבנא נעיץ גו תהומי ורישא אחרא לעילא וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה (עלאה) דקיימא באמצעייתא דעלמא ומתמן אתפשט עלמא לימינא ושמאלא ולכל סטרין ואתקיים בההיא נקודה אמצעייתא וההיא אבנא אתקרי שתיה דמנה אשתיל עלמא לכל סטרין תו שת"ה ש"ת י"ה קודשא בריך הוא שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא.

מאיר היצירה

(טז ע"ב) מעלה כו' – ר"ל כמו בכל גשם יש ששה שטחים ונקודה הפנימית שנושאת הכל שממנה כולם יוצאים, כן למשל בספירות, ו"ק, עד"א, ו' ספירות כידוע כמ"ש לעיל בפרק א', ושכינה היכל הקדש באמצע, שמקומה בין ת"ת ליסוד, בין הג"ת לנה"י כמ"ש בהקדמת תיקונים (ה ע"א) נקודה דאמצעיתא דא אדם כגוונא דא ה'1206 כליל תלת לעילא ותלת לתתא ע"ש, ונקרא היכל כמ"ש בזהר (בראשית כג ע"ב) היכל גימ' אדנ"י הקדש, כי יסודה בחכמה שנקרא קדש¹²⁰⁷, הקדש בתוספת ה'1208, ונק' קדושה¹²⁰⁹ בתוספת וא"ו כשתמלא מכל ו' קצוות שהיא כוללת כולן, והיא נקודה פנימית דסיהרא¹²¹⁰ כמ"ש בתיקונים תי"ח (לה ע"א)¹²¹¹, והוא הכסא כמ"ש בתז"ח¹²¹²: כרסא תמן שכינתא, ואדם עליו מלמעלה עד"א שכולל ו"ק, וזהו נושא את כולם, וכן ה' אחרונה שבשם היא שלימו דכל ו' צירופין של הו"י, ח"י אתון סובבים את ה', שלכן נקראת ח"ה, וכן בכל התיקונים דלקמן במתני' ו' היא באמצע ונושאת את כולם.

אופן ב'

תרגום: פתח ואמר יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירתי צפון קרית מלך רב בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם זרק אבן אחת נכבדה מתחת כסא כבודו ושקע אותה עד התהום וראש אחד של אותה אבן נעוץ בתוך התהומות וראש אחר למעלה ואותו הראש האחר העליון הוא נקודה אחת (עליונה) שעומדת במרכז העולם ומשם התפשט העולם לימין ולשמאל ולכל הצדדים והתקים באותה נקדת המרכז ואותה אבן נקראת אבן השתיה שממנה נשתל העולם לכל הצדדים עוד שת"ה שת"ה הקדוש ברוך הוא שם אותה להיות יסוד העולם והשתלת הכל.

¹²⁰⁶ נדצ"ל ^ל ועי"ש בגר"א שזה רביעית לכל תלת, ובחינתה כשרשה עי' לעיל ח ע"א. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב דרוש מיעוט הירח סימן י'.

¹²⁰⁷ עי' לעיל הערה 429.

¹²⁰⁸ דהיינו שכשהיא מתמלאת בשלימותה אז מתגלית הה' שבה.

¹²⁰⁹ נדצ"ל הקדוש, כלומר היכל הקדוש.

¹²¹⁰ כלומר, שם שוכנת הצורה העיקרית דכל המציאות כמו מוח דבהמה (לש"ו הקדו"ש י ע"א תחתון).

¹²¹¹ ז"ל: שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו' (שיה"ש ז ג) שררך דא ציון דאיהו טבור עלמא נקודה דמינה הושתת העולם לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב צפון ודרום ולקבליהו רישא למזרח גופא למערב דרועין לדרום רגלין לצפון אות ברית נקודה באמצעיתא כגוונא דטבור אגן הסהר דא נקודה דסיהרא כגוונא דא פ והיא ראשית נקודה באת ב בת קול איהו ודאי כללא דנקודין ואתון.

תרגום: "שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו'", "שררך" זה ציון, שהוא טבור העולם, הנקודה שממנה הושתת העולם לארבעה צדדים, שהם מזרח ומערב צפון ודרום, וכנגדם ראש למזרח, גוף למערב, זרועות לדרום, רגלים לצפון, אות ברית נקודה באמצע. כמו שהטבור אגן הסהר זו נקודה של הלבנה כמו זה פ, והיא ראשית נקודה באות ב, בת קול היא, ודאי הכלל של נקודות האותיות.

¹²¹² לא מצאתי עי' ב ע"ד: חיזו תנינא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה הכא חזא עמודא דאמצעיתא סמיך לשכינתא וחזא לה מגו מטטרון דאיהו שדי.

תרגום: המראה השני "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" כאן ראה העמוד האמצעי סמוך לשכינה, וראה אותו מתוך מטטרון, שהוא שדי.

ועי' זהר ח"א עא ע"ב: וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר (יחזקאל א כה) האי היא אבן שתיה דאיהי נקודה חדא דכל עלמא וקיימא עלה קדש הקדשים ומאי היא כרסייא קדישא עלאה דאיהי ממנא על אלין ארבע דמות כסא בארבע סמכין ודא הוא תורה שבע"פ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה דא הוא תורה שבכתב מכאן דתורה שבכתב ישוון יתה על תורה שבעל פה בגין דהאי כרסיא לדא כמראה אדם דאיהו דיוקנא דיעקב דאיהו יתיב עלה.

תרגום: "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר", זוהי אבן השתיה שהיא נקודה אחת של כל העולם ועומד עליה קודש הקדשים, ומהי, הכסא הקדוש העליון שממנה על ארבעה אלה, דמות כסא בארבעה עמודים, וזוהי תורה שבעל פה. "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", זוהי תורה שבכתב. מכאן שתורה שבכתב ישימו אותה על תורה שבעל פה, משום שזה כסא לזה. "כמראה אדם", שהוא הדמות של יעקב שהוא יושב עליה.

מאיר היצירה

שבע כו' מעלה כו' – והוא יסוד בעולם הפנימיות שכולל הכל, כמו ז' יסודות שבמשנה ב', יסודן חכמה כו', והן האבות, ומהן נבראו ז' בעולם שנה נפש כמ"ל (משנה ח) המליך אות ב' בחכמה כו' וצרפן זה בזה וצר בהן כו'. והכמה הוא האבות, ומהן, ע"י צירופן, נוצרו כו'. וכן הוא לקמן פ"ה במשנה א', יסודן שיחה כו', ובמשנה ב' שנים עשר גבולי אלכסון, ובפ"ג אע"פ שלא ביאר הוא מבואר שהן ג' עומקים¹²¹³.

והוא נושא את כולם – כבר ביארתי (ב ע"ד) שהוא אל"ף שבאמצע הוא"ו, שש כפולות הן ב' ווי"ן והשביעית הוא האל"ף הנושאן, וכבר ביאר בסתרי אותיות שמקור הוא"ו הוא האל"ף והוא האר"ץ בין ו"ק שלמעלה ולמטה, בין ששה מזלות למעלה ולמטה, ובו' קצוות שהן ששה ווי"ן, הן ששה אלפי"ן, והוא ו"ו, א' נושא את כולם, שהוא משלים למ"ה, וב' ד'1214 שבב' ההי"ן, הן1215 ג' שערי בינה, ו"ק שמהן הוא"ו.

(פ"ד מ"ה) שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבע ולא שש שבע ולא שמונה

בחון בהם וחקור בהם¹²¹⁶ והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו.

שבע ולא שמונה – שלא תחשוב בינה ג"כ בכלל, אע"ג דדינין מינה מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב), מ"מ בעצמה היא רחמים פשוטים, וכן (טז ע"ג) שבע ולא שש שלא תוציא מלכות¹²¹⁷ מהן כמ"ש בפ"א (מ"ד).

בחון בהם וכו' – כמ"ש הכל בפ"א (מ"ד) כי חכמה בחדס ובינה בגבורה כידוע¹²¹⁸, ובחדס ובגבורה ת"ת ומלכות ד' אותיות השם שבהן כלולין כל ז"ת, כי נצח אתקשר בחדס והוד בגבורה, וגוף וברית חדא הוא (זהר ויקרא ד ע"א), תלת כלילין בתלת¹²¹⁹, וכאן כתיב וחקור בהם כי כאן מותר החקירה בבינה כידוע¹²²⁰.

(פ"ד מ"ו) שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסוד חקקן חצבן צרפן שקלן

והמירן וצר בהן שבעה כוכבים בעולם שבעה ימים בשנה שבעה שערים בנפש זכר ונקבה

שבע כו' יסוד – ר"ל שיסוד הוא ז' אותיות, אבל לפי הצירוף מתחלקין לכמה

אותיות כמ"ש בסוף הפרק, וכן בפרק ב' (משניות א, ב, ג) כ"ב אותיות יסוד.

¹²¹³ עי' לעיל ד' ע"ב שזהו ג' המימדים מעלה מטה, ימין שמאל, קדימה אחורה.

¹²¹⁴ שני אותיות ד'.

¹²¹⁵ כלומר משלימים.

¹²¹⁶ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ב, ז"ל, כאן בו"ק חו"ג הם שורש דטוב ורע בבריאה ולכן כאן הוא הבחי' להבחין בין זה לזה שלא נטעה להחליף רע בטוב, וכאן במקום של העץ הדעת טו"ר צריך הבחנה יתירה ורחמים גודלים וחקור בהם הכי מי שכחו יפה הוא ענין גדול לחקור בשניהם, והעמד דבר על בוריו שלא נטעה כי הסכנה בזה גדולה למאד, והשב יורצ על מכונו שכאשר תחקור ותעמיד על כל כחותיהם תשיב הכח והממשלה ליוצר בראישת שהכל ממנו, כפולות שהם חו"ג הם שורש הבריאה הדטוב ורע ולכן כאן הוא בחינה להחבין בין זה לזה שלא נטעה להחליף רע בטוב וטוב ברע, וזה בחון בהם, וחקור בהם היא כי משכחו יפה הוא ענין גדול לחקור בשניהם (עי' זהר ח"ב לד ע"א) דהכי אתחזי לבר נש למנדע טוב ולמדנע רע ולהדרא גמריה לטוב ודא איהו רזא דמהימנותא וכו', והעמד דבר על בוריו שלא נטעה ח"ו כי הסכנה בזה הו גדולה למאד, והשב יורצ על מכונו אחרי חקירה והבחנה שתשיב הכח והממשלה ליוצר בראשית.

¹²¹⁷ או את עטה"י (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ג). אע"פ שמלכות ירדה לבריאה בסוד מיעוט הירח (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ב).

¹²¹⁸ כלומר בחון בהם למצוא את מקורם בחו"ב.

¹²¹⁹ מאחר שיש לכל א' שורש באותו קו אפשר שיהא ג' כלולים בג'.

¹²²⁰ עי' לעיל ח ע"א וח ע"ב שמש"כ שמותר החקירה היא בישסו"ת שהוא שורש הו"ק.

מאיר היצירה

חקקן חצבן וכו' – כמש"ל בפ"א ובפ"ב וצירופם הוא באלו הז' אותיות לבד ולא בכל הכ"ב אותיות, וכן לעיל בג' אמ"ש ששה צירופים, וכאן הוא ה' אלפים ומ' צירופים כמ"ש בסוף הפרק.

שבעה שערים – שבעה נקבים שבראש כמ"ש במשנה ח', והן שערים כמ"ש בזהר (ח"ב ק"ז ע"א) משניה מן החלונות וכו' אלין נוקבי עינין ואודנין והוטמא ופומא שנכנסין ויוצאין בהם החושים מן המוח.

(פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתאי¹²²¹ צדק¹²²² מאדים חמה נוגה¹²²³ כוכב לבנה שבעה ימים בשנה שבעת ימי השבוע שבעה שערים בנפש זכר ונקבה שתי עיניים שתי אזנים שני נקבי האף והפה. שבעה כוכבים כו' – כסדר עמידתן בגלגל מלמעלה למטה, וסדר [שימושן] מפרש לקמן¹²²⁴ (ז' וכו'¹²²⁵).

(פ"ד מ"ח) (בבא א') המליך¹²²⁶ אות ב' בחכמה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה¹²²⁷ וצר בהם לבנה¹²²⁸ בעולם יום ראשון בשנה ועין ימין בנפש זכר ונקבה

(פ"ד מ"ט) (בבא ב') המליך אות ג' בעושר וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם מאדים בעולם יום שני בשנה ואוזן ימין בנפש זכר ונקבה (פ"ד מ"י) (בבא ג') המליך אות ד' בזרע וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם חמה בעולם יום שלישי בשנה ונחיר ימין בנפש זכר ונקבה (פ"ד מ"יא) (בבא ד') המליך אות כ' בחיים וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם נוגה בעולם יום רביעי בשנה ועין שמאל בנפש זכר ונקבה

¹²²¹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, ז"ל, שבתאי, שהוא דרגא דבינה כידוע, ובינה הוא בסוד אחרית, שהכל תשוב אל שרשו, שהיא סוד האש כמ"ש בס"י, והוא סוד אחד חרוב, ע"כ.

ועי' יהל אור ח"א ו ע"ג, ששבתאי זה אוכמא, ועי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקר"ז סד ע"ב ד"ה השיב אחר וז"ל, דשבתאי שהיא בס"א נגד שבת שאיל על שכינתא ביום השבת, דהוא שולט אז ורואה שהיא נסתלקה ממנו לימין, ושאל עלה ולכן נק' שבתאי בתוספת אותיות א"י לגרעון דיליה עכ"ל [מ"ר שליט"א טען שזה לא נוגע, ועי' תיקר"ז קנ ע"ב]. ולכאורה צ"ע, שכן משמע מהס"י שזה חלק מז' הכוכבים ואינו עניין לבינה, אבל מהתיק"ז רואים שזה שייך לסט"א, אבל כנראה שבתיקונה זה השבתתו ותיקונו וממילא השבתאי עולה לבינה.

¹²²² רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ד ואע"ג, ז"ל, שצדק נברא במערב, והיתה כוכב אחרון.

¹²²³ עי' לעיל יב ע"ג.

¹²²⁴ עי' רבינו בחיי עה"ת (שמות יא ד), ז"ל, ידוע אצל חכמי הכוכבים שראשי הימים שהם חל"ם כצנ"ש וראשי הלילות כצנ"ש חל"ם.

¹²²⁵ כלומר בז' הבבאות הבאות.

¹²²⁶ עי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ג דהיינו שיחדה אל שרשה (כמש"כ בע"ח טנת"א ז') וקשר לו כתר הוא על תוספת אור שנתוסף לו להוציא את כחו לפועל שכל הוצאה מכחו לפועל היא רק על ידי תוספת כח ממקור האחדות, ע"כ.

עי' לש"ו ביאורים ח"א עה ע"ג שבכל א' מהצירופים מתגבר האות שלו שהוא שורשו והוא הראשון והוא ההמליך כאן.

¹²²⁷ פי' הענין "צרפן זה בזה" הוא שכל הבג"ד כפר"ת פעלו רק על ידי כולם, כמו ג' בדכפר"ת, דהיינו בצירופים של כולם האות המלך היא הראשון (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ד).

¹²²⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקר"ז א ע"א ד"ה חוורו כסיהרא, ז"ל, חסד ששם הסיהרא, ברתא דאברהם, כמ"ש בתיקון סט ובס"י (פ"ד מ"ח) ושם שמאדים בגבורה.

מאיר היצירה

(פ"ד מי"ב) (בבא ה') המליך אות פ' בממשלה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם כוכב בעולם יום חמישי בשנה ואוזן שמאל בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מי"ג) (בבא ו') המליך אות ר' בשלום וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם שבתאי בעולם יום ששי בשנה ונחיר שמאל בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מי"ד) (בבא ז') המליך אות ת' בחן וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם צדק בעולם יום שבת בשנה ופה בנפש זכר ונקבה
המליך וכו' כנ"ל בפ"ג (מ"ז).

וצרפן זה בזה – ו' אותיות הנשארות שהן תש"ך צירופים כמ"ש בסוף הפרק, ש"ס צירופי פנים וש"ס צירופי אהור, שהם ש"ס¹²²⁹ מעלות הגלגל, שהולך כל כוכב, וכן החמה כל יום, (וש"ס לאחור שהולכין באמצען בהיקפן לאחור ממערב למזרח, והנה השמים מו"ק ובהם תש"ך צירופים ש"ס וש"ס, (מז ע"ד) והארץ הוא היכל הקודש משלמת לשבעה).

לבנה בעולם – חסד שלכן היא לבנה, כי חוורא הוא בחסד, וכאן הוא סדר יצירתו כמ"ש בתיקונים ת"ע (קנ ע"ב) חוורא לבנה, סומקא מאדים, ירוק חמה, אוכס שבתאי, תכלת צדק, ואינון בגוונא דחסד גבורה ת"ת יסוד ומלכות נ"ה לקבליהו נגה כוכב כגוונא דסטרא דדכיותא ז' כו' אינון ז' כפולות וכו' ואינון דינין ורחמיין והכי אינון כו' שהן ד' דרגין שאמרת למעלה בדבור ובתמורה, ולכן באים בתמורה נגד ס"א¹²³⁰ ובכ"א ב' דרגין כמ"ש למעלה.

יום ראשון כו' – ז' ימי השבוע הוא בז"ת כסדר כידוע, ושבת נקודה פנימית, עליה נאמר (שמות לא יד) מחלליה כו', שעושה הנקודה חלל, והיא נושאת כולם, דכל הימים מתברכין משבת, וכ"ה בכל התיקונים¹²³¹.

ועין ימין כו' – כי העינים הן יו"ד שבשם, ואזנים ה', והוטם ו', ופה ה', וכן ד' חושים שבהם כידוע בכמה מקומות, והן כפולות חוץ מהפה, כי ב' מרכבות¹²³² הן חג"ת, יה"ו, ומלכות ה' משלמת, וכן נה"י יה"ו ומלכות ה' משלמת, כמו שכתוב בתיקונים (ה ע"א) שמלכות באמצע בין חג"ת לנה"י כו'¹²³³, וכן הם סדורים כאן עין ואזן נחיר ימין בחג"ת יה"ו, וכן עין שמאל און נחיר שמאל בנה"י יה"ו, ופה באמצע בין ימין ושמאל ה', והעינים והאזנים חלוקות בשני מקומות כי בין חסד לנצח הגוף מפסיק וכן בין הוד לגבורה אבל בין גוף לברית אין הפסק, וכן אמרו גוף וברית חשבינן חד (זהר ויקרא ד ע"א) ולכן אין הפסק בין הנחירים, וכל אלו התיקונים הן בראש שהיא בינה שנקראת שבע כמ"ש (מלכים א' ו' לז) ויבנהו שבע שנים כידוע (זהר ח"א רמז ע"א), (זו ע"א) ואע"פ שצירוף וסדר ז' כוכבים במקום אחר אינו כן, וכן התחלתן וסיומן אינו מו"ת, הכל לפי צירוף האותיות וצירוף הוי"ה כמ"ש בזהר ובתיקו"ז תיקון י"ח (לד ע"א¹²³⁴) תרין הויות כנ"ל ובכלל זה תתריץ לכל הסתירות שבוהר ודעהו.

¹²²⁹ עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח לו, וז"ל, חסד יום הראשון שורשו נשאר למעלה בחסד, וה' ענפים ממנו הם מתפשטים בה"ס שתחתיו שהוא סוד אור הראשון שמאיר בכל הו' ימים וע"י מתחלק הזמן, והם ה"פ חס"ד גי' ש"ס סוד ש"ס מעלות שהחמה מהלכת בהם בשנה, ועם כלל הה"ח הם שס"ה ימות השנה שאור הראשון נגזז שם בלבוש החיצון, שהשנה כולל כל ה' הזמנים הנ"ל שהם ה"ח.

¹²³⁰ עי' תיקו"ז קנ ע"ב שיש ז' כוכבים בסט"א.

¹²³¹ כלומר בכל הבחינות.

¹²³² עי' לעיל ג ע"ד רתיכא עלאה רתיכא תתאה.

¹²³³ כנ"ל הערה 1206. ונראה למחוק "כו".

¹²³⁴ ז"ל: ותריין הויר"ת אינון לימינא ולשמאלא כגוונא דא יהה"ו יוה"ה י' לימינא וביה (משלי ג ט) ה' בחכמה יסד ארץ אב עם בריתא ה' עלאה עם ברא דאיהו ו' תפלין על רישיה הה"ד (ישעיה סב ח) ובזרוע עוזו אלו תפלין דרישא דבכל אתר דאת ה' על ו' איהי אימא.

מאיר היצירה

(פ"ד מט"ו) שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבהן נחקקין שבעה עולמות, שבעה רקיעין, שבע ארצות, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה מדברות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטין, שבעה יובלות, והיכל הקדש לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים.

שבע כו' עולמות – הן שבעה היכלות שנקראו ז' נערות עולמתינ דמטרוניתא¹²³⁵ שנאמר עלמות אהבוך א"ת עלמות אלא עולמות (זהר ח"ג עא ע"ב), והן ממטה למעלה לבנת הספיר, עצם השמים, נוגה, זכות, אהבה, רצון, קדש הקדשים. והן כפולות היכלין דדוכרא והיכלין דנוקבא, שבעה ושבעה מוצקות (זכריה ד ב) כידוע¹²³⁶. וכן ברכת ק"ש דשחרית וערבית. וכן הן בתמורות כידוע, ז' היכלין דס"א נגדן כמ"ש בתיקון ע' (קנ ע"ב) והכא אינון ז' תרעי דגיהנם וז' היכלין ומליין כו'. וכן הרקיעים וארעאין כולם הן בס"א¹²³⁷ נגדן כמ"ש, ועליהו איתמר (שס) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כו' וכוכביא דלהון עליהו איתמר ונמקו כו' וכן בכל מה שחשב במשנה זו.

שבעה רקיעין¹²³⁸ – וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות¹²³⁹ כנ"ל (יב ע"ג).

שבע ארצות – ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל (ע' זהר ח"א לט ע"ב). שבעה ימים – של טבריא, ושל סדום, ושל חילת, ושל חולתא, ושל סבכי, ושל אספמיא, וים הגדול¹²⁴⁰. ואינו ים אוקינוס שמקיף כל העולם כי הוא כוללם ואינו במנינם, והוא במדרגת בינה שכולל כל השבע¹²⁴¹, וכן הוא בכל ז', ועליהן נאמר קו ירוק¹²⁴² שמקיף את כל העולם כידוע.

ז' נהרות – ירדן, וירמוך, וקירמיון, ופוגה, וג' נהרות של ארבעה ראשים פישון, גיחון, חדקל. ואינו חושב פרת שהוא כולל כולם כמ"ש (בכורות נה ע"ב) הני סולמי דפרת נינהו, ואלו¹²⁴³ מקיפין את א"י, ואלו את העולם בסוד הג'ת נהי"ם.

ז' מדברות – שהלכו בהן ישראל במדבר מדבר איתם, מדבר שור, מדבר סין, מדבר סיני, מדבר פארן, מדבר צין, מדבר קדמות. והוא שכתב במדבר (במדבר כא יא) אשר על פני מואב ממזרח שמש, וזהו קדמות, מקדם ונקרא מדבר מתנה והוא כנגד ז"ס, דוק ותשכח.

ז' ימים – כנ"ל (פ"ד מ"ז).

שבעה שבועות – ספירת העומר.

תרגום: ושתי הוי"ת הן לימין ולשמאל, כמו זה יה"ו יוה"ה, י' לימין ובו "יה"ה בחכמה יסד ארץ" האב עם הבת. ה' עליונה עם הבן, שהוא ו', תפילין על ראשו, זהו שכתוב "ובזרוע עוזו" (ברכות ו ע"א) אלו תפילין של ראש, שבכל מקום שאות ה' על ו' היא אם.

¹²³⁵ עי' רע"מ כי תצא רעז ע"ב: ואית לקבלה מלכות דבריאה ואיהי מלכות למלאכים דבריאה ואיהי נערה דמטרוניתא משמשא דילה ואיהי דיוקנא דגבירתא דילה כלולה מי' האי בחובין דישראל יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא.

תרגום: ויש כנגדה מלכות של בריאה והיא מלכות למלאכים של הבריאה והיא נערת המלכה משמשת שלה והיא דמות המלכה שלה כלולה מי' זו בחטאי ישראל יכולה להתחלל בין אומות העולם.

¹²³⁶ עי' לעיל הערה 551.

¹²³⁷ פי' בסטרא אחרא.

¹²³⁸ כולם בעולם העשיה.

¹²³⁹ עי' זהר ח"ב י ע"ב.

¹²⁴⁰ עי' ב"ב עד ע"ב שהכוונה לז' ימים שבא"י.

¹²⁴¹ עי' לקמן הערה 1394.

¹²⁴² עי' לעיל הערה 1081.

¹²⁴³ כלומר ד' הנהרות.

מאיר היצירה

ז' שנים ז' שמיטין – יובל שנת החמשים כולל יובל בינה¹²⁴⁴ כנ"ל.
ז' יובלות – שעמד בית ראשון שהיה מסטרא דבינה כידוע (זהר ח"ב ט ע"ב), כי
בל"ו ליובל נחרב הבית, תחסר אותן מת"י שנים שעמד בית ראשון, נשאר שע"ד שנים,
והן ז' יובלות שלמין שמנו בכנינו¹²⁴⁵. וכן כשתחשוב חורבן הבית מימות יאשיהו
שבימיו היה ראוי ליחרב כמ"ש (מלכים ב' כב טז¹²⁴⁶) הנני מביא כו' ואל מלך יהודה כו' יען
רך לבבך כו' (זו ע"ב) ולא תראינה כו'. וכן קחשיב הזהר (ח"ב פה ע"א) מ"י דורות
מאברהם עד שלמה שהיה סיהרא במילואה, שדוד הוא דור י"ד גי' דוד, שהן י"ד פרקין
דיד ימין, שלכן נקרא השכינה י"ד¹²⁴⁷. וחסרונה י"ד פרקין דיד שמאל, שהן כ"ח עתים
כ"ח מחנות שכינה, ויד הוא המ"י הכוללם, ובימי שלמה נתמלאה (מלכים א' ה י) ותרב כו'
כידוע (זהר ח"א קנ ע"א), ומרחבעם התחיל לחסור עד יאשיהו שהוא המ"י לרחבעם,
והמתין לו בשביל תפלתו עד בנו צדקיהו, כמ"ש (מלכים ב' כב כ) ונאספת אל עמך כו',
שלא ראה חרבן בית המקדש בימיו, ומימות יאשיהו עד חרבן נ"ג שנים תחסר מת"י
נשאר שני"י שנים, וכ"ז מתחלת בנינו שהחשבון מת"פ שנים ליציאת מצרים, כמ"ש רז"ל
(בע"ז ט ע"ב) תחסר ז' שנים של בנינו נשאר ש"ן שנים שבעה יובלות.
והיכל הקדש – עם ו"ק כנ"ל, ובכלם השביעי חביב, [ובסמ"א להיפך (משלי ו טז)
שש הנה וגו' ושבע תועבת נפשו] בעולמות היכל ק"ק, כמ"ש בזהר (ח"ב נחז ע"ב) דהיכל
ק"ק הפריש הקב"ה לעצמו ע"ש, וכן ערבות (חגיגה יב ע"ב) ששם כסא הכבוד כו' מלך אל
חי וכו', וכן תבל בחר לעדתו, וכן ים הגדול, וירדן, ומדבר סיני שנתן התורה והוא
השביעי.

מדבר איתם חסד ושם נבקע הים בימין כמ"ש (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה
בוקע מים, כידוע שם ע"ב, ויס"ע ויב"א וי"ט כמנין חסד כידוע¹²⁴⁸.
מדבר שור גבורה, שור שבחיות, לכן שם (שמות טו כג) ויבאו מרתה ושם שם לו
חוק ומשפט כו' וז"ש (סנהדרין נו ע"ב) דינין במרה כו'.
מדבר סין שם ניתן לחם מן השמים ת"ת כידוע (זהר בשלח סא ע"ב).
מדבר סיני מלכות בתוספת יו"ד זעירא, חכמת שלמה כידוע¹²⁴⁹ (זהר ח"ב דלה
ע"ב), ושם הוא הפה של הארץ והוא באמצע הז' מדבריות.
מדבר פארן נצה בו (בראשית לב כה) ותקע כף ירך יעקב ושם קבעו להם בכיה
לדורות (תענית כט ע"א) חרבן הבית באלף רביעי נצה.
מדבר צין שם (במדבר כ יג) ויקדש בם הוד, דמשה נפל שם (שם יא) ויך את הסלע
במטהו באלף החמישי דלא נפקו אלא טיפין טיפין וביה משה נחית מנבואה דיליה,
שלקחו ממנו את המטה, כמ"ש (שמואל ב' כג כא) וירד אליו בשבט¹²⁵⁰ ויגזול את החנית
כו' כידוע (זהר ח"א ו ע"ב, וכן ח"ב קיד ע"ב).
מדבר קדמות שם לקו בברית ופנחס זכה בו, וכן בכולם לקו בכל א' בדרגא
דיליה דוק. וכן ירדן הוא באמצע ג' מקיפים את העולם חג"ת שהן עוליין לבינה שמקפת

¹²⁴⁴ עי' לעיל ט' ע"א.

¹²⁴⁵ פירוש כי בנין הבית התחית בל"ו ליובל ע"כ לא נחשב הכ"ב שנים ראשונות שלתשלום
היובל הראשון (הגה"ת רמ"ש).

¹²⁴⁶ וז"ל הפסוק (טז – יח): כה אמר הו"ה הנני מביא רעה אל המקום הזה ועל ישביו את כל
דברי הספר אשר קרא מלך יהודה, תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים למען הכעיסני בכל
מעשה ידיהם ונצתה חמתי במקום הזה ולא תכבה, ואל מלך יהודה השלח אתכם לדרש את
הו"ה כה תאמרו אליו כה אמר הו"ה אלהי ישראל הדברים אשר שמעת.

¹²⁴⁷ ע' פע"ח חו"פ פרק ג': ידך ה' דא קב"ה שהיא השכינה, ועי' תיקו"ז צה ע"א: תרין ידין אינון
ה"ה חד שמאלא וחד ימינא.

¹²⁴⁸ עי' תז"ח טז ע"ג.

¹²⁴⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ג ד"ה וזהו שני, שזה כינוי לעטרת היסוד.

¹²⁵⁰ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כז ע"א ד"ה דקיטורא.

מאיר היצירה

את העולם, וג' את א"י נה"י את מלכות וירדן באמצע והוא המעבר לא"י, ובו עבר יעקב בשובו כמ"ש (בראשית לב י) עברתי את הירדן הזה והוא מעבר יב"ק והוא ידוע¹²⁵¹.

ים הגדול במערב, שכינה במערב (ב"ב כה ע"א) והוא אחרון והוא אמצעי כמו הפה, ז' ימי השבת שביעי ורביעי כמ"ש (פסחים קו ע"א, גימין עז ע"א) חד וז' ע"ג) בשבא תרי בשבא תלתא בשבא בתר שבתא, ד' ה' ומעלי שבתא מקמי שבתא, וכן בז' שבועות בשבוע ז' באו להר סיני, ונאמר (שמות יט ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' באמצעי שבו בד' ובשנים ושמימין שמיטה ויובל ובו"ק היכל הקדש, וז"ש לפיכך חיבב כו' וחשב כאן י"ב שביעיות, שבו' תלוין י"ב כמ"ש לקמן בפ"ו (מ"ה) ז' על גבי י"ב וכולם אדוקים וכו'.

לפיכך חיבב את השביעיות וכו' – חנוך שביעי לאדם, יוסף ז' לסדר השבטים, משה שביעי לאברהם, דוד הוא השביעי¹²⁵², תשרי שביעי לחדשים, אלף השביעי הוא שבת כי שבעת אלפים שנה ז"ת כסדר כו'¹²⁵³.

(פ"ד מט"ז) שני אבנים בונות שני בתים, שלש אבנים בונות ששה בתים, ארבע אבנים בונות ארבעה ועשרים בתים, חמש אבנים בונות מאה ועשרים בתים, שש אבנים בונות שבע מאות ועשרים בתים, שבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים, מכאן ואילך צא חשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע¹²⁵⁴.

שתי אבנים כו' – אבנים ר"ל אותיות, ובתים תיבות, כמ"ש בהקדמת התיקונים (ט ע"ב¹²⁵⁵) יעו"ש. ור"ל בונות כו' צירופי ב' אותיות יכול להתהפך ב' צירופים פנים ואחור לבד. ג' ששה צירופים שתשליך אות א' מהן ותצרף ב' אותיות הנשארות ב' צירופים כנ"ל נמצא בג' אותיות ו' צירופים. וכן בד' אותיות בכל אות שתשליך ו' צירופים הרי כ"ד, וכן בכלם. הוא כ"כ אותיות שבו כן פעמים צירופים כמו במספר שלפניו. וזה הכלל כשתרצה לידע מאיזה מספר אותיות צירופים שבו, תכפול כל המספרים מא' עד המספר

¹²⁵¹ עי' ע"ח שער העיבורים פרק ה', שזהו הגרון. אמנם עי' שעה"כ תפילין פרק ה' שמשייך את זה לכל הקומה המאירה למלכות, שג' השמות אה"ה הו"ה אדנ"י הם בגימ' יב"ק.
¹²⁵² מז' הרועים (עי' סוכה נב), וכן בפסוקים (דברי הימים א ב טו) הוא שביעי מבני ישי.
¹²⁵³ נראה למחוק "כו".

¹²⁵⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח כג ע"ד וז"ל, וזהו תהו, וז' כפולות הוא בהו בעד"א כנ"ל ושם אבנין, וז"ש בס"י אצל ז' כפילות סוף פ"ד שני אבנים כו' שבעה אבנים כו', וז"ש לעיל נקיבן ומפולמין, כי בהם הדגש ורפה, שבהם סוד הנפש.

¹²⁵⁵ ז"ל: ועוד מאן דאולף אלין הוי"ן צריך לאולפא לון למבני בהון בנינא לקודשא בריך הוא דאתמר ביה וירפא את מזבח ה' ההרוס (מלכים א' יח ל) ורזא דמלה דיכלין למהרס באתווי דשמהי הדא הוא דכתיב פן יהרסו אל ה' (שמות יט כא) ובגין דא דיהרסו לון בחובביהו צריך למבני לון בצלותהון דאת י' איהו אבן יסודא דבנינא י"י מן י"ק מן י"ו מן ו"י בהון אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלקיך (דברים כז ו) דא ה' ו' דא קורה ועמודא לסמוך עלה בית ובגין דא חבורא דתלת אתוון בית ב' בנינא י' יסוד בנינא ת' תפארת ואינון ב' מלכות י' יסוד ספירה תשיעאה דאיהו סומך גאולה לתפלה וביה סומך ה' לכל הנופלים (תהלים קמה יד) ת' תפארת דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) וביה כל הזוקף זוקף בשם אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק (משלי י ו).

תרגום: ועוד מי שלומד את ההויות הללו, צריך ללמד אותם לבנות בנין לקדוש ברוך הוא, שנאמר בו 'וירפא את מזבח ה' ההרוס'. וסוד הדבר שיכולים להרוס באותיות שמו, זהו שכתוב, 'פן יהרסו אל ה'', ולכן כשיהרסו אותם בחטאיהם, צריך לבנותם בתפלותיהם. שאות י' היא אבן יסוד הבנין, י"י מן י"ו מן ו"י בהם, "אבנים שלמות תבנה את מזבח יהוה אלקיך", זה ה'. ו' זו קורה ועמוד לסמוך עליה את הבית. ולכן חבור של שלוש אותיות בית, ב' בנין, י' יסוד בנין, ת' תפארת. והם: ב' מלכות, י' יסוד, ספירה תשיעית שהוא סומך גאולה לתפילה, ובו "סומך יהוה לכל הנפלים", ת' תפארת שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית". ובו כל הזוקף זוקף בשם (ברכות יב ע"א). אבל אל היסוד, כל הכורע כורע בברוך, זהו שכתוב, "ברכות לראש צדיק".

מאיר היצירה

ההוא ביחד, דרך משל ד' אותיות תכפול א' עם ב' הוא ב' תכפול אותו עם ג' הוא ו' תכפול אותו עם ד' הוא כ"ד, וכן ה' או יותר, וזה כשתעשה צירוף מכל האותיות שבו. אבל אם תעשה רק מב' אותיות שבו אז תכפול המספר עם המספר שלפניו לבד כמו ד' אותיות תכפול ד' עם ג' הוא י"ב צירופים, ו' צירופים פנים ו' צירופים אחר וכן בכלם. לכן בכ"ב אותיות יש רל"א שערים פנים רל"א אחר כמנין כפל כ"ב עם כ"א. ואם תעשה צירוף מג' אותיות אז תכפול ג"כ עם מספר שלפני פניו, כמו בה' אותיות תכפול ה' עם ד' הוא כ' תכפול עם ג' הוא ס'. וכן אם תצרף עם ה' או עם ו' אותיות תקח מספרם מקצה האחרון ותכפול יחד כנ"ל. וכ"ז עד מספר ב', אבל מספר ב' לבד או עם א' שוין כי מספר הנכפל עם א' נשאר המספר בעצמו. כמו תיבה של ד' אותיות אם תצרף ג' אותיות ממנה או כל הדי' יחד שוין כ"ד צירופים.

והתחיל בשתי אבנים שאין תיבה מאות אחת, וכן בא' אי אפשר לבנות כלל כי הכלל שתכפול אותו עם הקודם וקודם לו 0 (ר"ל נול¹²⁵⁶) א' פעם 0 נשאר 0 וכן אי אפשר לומר בניין באבן א'.
וארבעים כצ"ל.

מכאן ואילך צא וחשוב כו' – וחשיב עד שבע לפי שכאן צריך לצרוף של ז' בג"ד כפר"ת צרפן שקלן כו' שבכל הז' הנ"ל הוא צירוף של ז' (ע' סוף הספר ליקוט מספר הדרת קדש).

פרק ה'

(פ"ה מ"א) שנים עשרה פשוטות, ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק'. יסודן שיחה הרהור הלוך ראייה שמיעה מעשה תשמיש ריח שינה רוגז לעיטה שחוק.

שתיים עשרה פשוטות כו' – שאין בהם דגש ורפה כנ"ל, ואע"ג דגם שלש אמות הן פשוטות, הן אמות (ז' ע"ד) שמהן יצאו כל הכ"ב אותיות הכפולין והפשוטות. [ליקוט, י"ב פשוטות כו' והן בסוד ג' הוי"ת דה' מלך¹²⁵⁷ כו' כידוע, כל אות¹²⁵⁸ ג"פ, והוא כי כח"ב הוא יה"ו, שרעת במקום כתר (ע"ח מוחין דצלם ח'), ו', והג"ת יה"ו, וכן נה"י, ומלכות ה' אחרונה משלמת לכולם, שהיא רביעאה לכל תלת (תיקו"ז ה ע"א) בסוד (שיה"ש ו' י) ברה כחמה כו', כמ"ש בתי' ז"ח דע"ח ע"ג (טז ע"ב) וכולהו אתרמוזין¹²⁵⁹ בהויין¹²⁶⁰ בנוונא דא, יי"י תלת יודיין כו' ע"ש עד סוף הענין, וכן הן ג"פ אהי"ה שנאמר למשה כמ"ש בתי' ז"ח שם (טז ע"א) הה"ה שכנתא כו' דרמיוז דלהון אהי"ה כו' ויאמר אלהים אל משה, והן ג' שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י שכוללין כל הע"ם כידוע¹²⁶¹ ור"ת של הג' שמות ג"כ י"ב].

¹²⁵⁶ כלומר אפס.

¹²⁵⁷ עי' ספד"צ ד ע"ב: ביה סליקו וביה סלקין, דלא הוו והוו ויהויין. ופי' רבינו שם בהגה"ה, ז"ל, וסודו מלך מלך מלך (תפילת יהי כבוד), דלא הוו מלך, והן ג' הוי"ת שבמ"ס, וכן ה"ה והו"ה ויהי"ה ג' הוי"ת, והן מנצפ"ך בוצינא, וכאן סלקין הכל בירורי המלכים, כי כאן ראשית המלכים בסוד נוק' גבורות, ובמחשבה אתברירו, וכל סליקו בסוד גבורות מ"נ שם עולה ומשם יורדין, ע"כ. והעיר הלש"ו שם כי מלך מלך ימלוך הוא גי' פ"ר כמנין מנצפ"ך, והוא משום שכל התגלות הוא הכל בבחי' גבורות אשר יעלו כולם בבחי' מ"ן לעילא לעילא, בסוף תיקון האחרון והבן. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ א ע"ד שזהו המתקלא שבמו"ס.

¹²⁵⁸ משם הו"ה ב"ה.

¹²⁵⁹ נדצ"ל אתרמיזו.

¹²⁶⁰ נדצ"ל כנוונא.

¹²⁶¹ עי' לעיל הערה 236.

מאיר היצירה

יסודן שיחה כו' – שאין בהם תמורה, כי בכל דבר צריך להיות כל הכחות, ואף אם יש הרש או סומא ושאר החסרון של הי"ב דברים אין חסר רק הכלי שבו יצא מכת אל הפועל, כי י"ב אלו הכחות אינם תלויים באיברים שלהם כמ"ש במשנה זו בהבנות יעו"ש. ועוד אין שייך תמורה רק על שהתמורה ג"כ בנושא, אבל כאן חסרון אלו הכחות אינו רק ההעדר כי אינן במועט ובמרוכה.

יסודן שיחה – י"ב הושים שהן בכל חי מדבר, ועשרה מהן מיוחדים בכל בע"ה, ושנים מהן רק באדם, הרהור שהוק, כי שנים עשר מזלות הם כלם בעלי חיים, רק ב' מהם אדם, תאומים בתולה.

והחילוק בין יסוד של אמ"ש בנפש, ובין כפולות ובין פשוטות, כי יסוד של אמ"ש הוא עצם בנפש, שהן אויר מים אש. ויסוד י"ב הושים הן מקרה דבוק בעצם, כי אי אפשר בלעד. ויסוד ז' כפולות שהן חכמה כו' הן מקרה שאינו דבוק כי אפשר בלעד.

וי"ב הן במלכות¹²⁶² שעומדת על י"ב בקר¹²⁶³ כידוע, מחולקין לג' בכל רוח כמ"ש (מלכים א' ז כה) ג' פונים וכו', לכן מחלק י"ב אותיות לג' ד' פעמים, והן י"ב גדפי החיות (רע"מ עקב רעב ע"ב), מילוי אדנ"י י"ב אותיות כל אות ג' אותיות במילואו (פע"ח שער חזרת העמידה פרק ז), וכן י"ב אנפי החיות¹²⁶⁴, ג' שמות הוי"ה של מלך מלך ימלך, שם של י"ב אותיות¹²⁶⁵, ג' יודיין וכן כל אות, והן ו"ק באור ישר ו"ק באור חוזר¹²⁶⁶, כמ"ש בתז"ח (תיקו"ז לה ע"א) שית מחסד עד יסוד ושית מיסוד עד חסד, והן ו"ו, ו"ק כלולין בתפארת, ו"ק כלולין ביסוד ו' זעירא, ומלכות¹²⁶⁷ באמצע אל"ף שבתוך ב' ווי"ן¹²⁶⁸, וכן י"ב מזלות ו' למעלה מן הארץ ו' למטה תמיד ויתבאר לקמן.

[ליקוט. יסודן כו', והנה בשבטים ראובן שמעון לוי ויהודה הן ד' חושים כסדרן בראש¹²⁶⁹, ויששכר וזבולן (דברים לג יח) שמה זבולון בצאתך ויששכר וגו' תרין מְמַנִּין¹²⁷⁰

¹²⁶² עי' לעיל הערות 143 544.

¹²⁶³ עי' זהר ויחי רמא ע"א: פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתוב (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה וגו' וכתוב (שם מד) ואת הברק שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי דדא ים מתקנא ב"ב בתרין עלמין בתריסר לעילא רתיכין ממנן <לעילא> בתריסר לתתא (ב)תריסר שבטין כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא קרא לבנוהי תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקינו גרמיכו לאשלמא מהימנותא.

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת הברק שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתוקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה.

¹²⁶⁴ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז יא ע"א ד"ה ועל כולהו, שבכל חיה יש את כל ד' אופני הפנים, והיינו כל הצורות הקיימות האפשריות. ועי' עוד בענין מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב.

¹²⁶⁵ כנ"ל בליקוט.

¹²⁶⁶ כלומר י"ב צירופי הוי"ה (לש"ו ביאורים ח"א פג ע"ג, וכן שם פד ע"ב).

¹²⁶⁷ כלומר כתרה.

¹²⁶⁸ עי' לעיל הערה 115.

¹²⁶⁹ כלומר ראה שמיעה ריח ודיבור.

¹²⁷⁰ עי' זהר ח"ג קנד ע"א: דגלא קדמאה משריא מזיינא אר"ה מיכאל רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו תרין ממנן תחות ידיה יופ"ל אל צדק"ל אל חד לאורתא (נ"א לאורייתא) וחד למיהך בשוקא דאזיל כד אלן נטלין נטלין כמה משריין מזיינין מסטרא דימינא וכלא חד.

תרגום: דגל ראשון מחנה מזוינת, אריה מיכאל רשום בפרישת הדגל הפרוש לימין מזרח, ראשית השמש, הולך במשאו, באור שני ממונים תחת ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל, אחד ללילה (לתורה) ואחד

מאיר היצירה

של מיכאל, חד לאורייתא וחד למהך בשוקא, וכן הוא הנהגת העולם ליבעי רחמי כו'¹²⁷¹, ויוסף ובנימין תשמישי של רחל הלילה¹²⁷², וישכב עמה (בראשית ל טז) אשכבה ואישן (תהלים ד ט), דן ונפתלי ורגז¹²⁷³ ושחק ב' המנהיגים הגוף, עין הדעת טוב ורע, ב' של רוח ונפש (קהלת א ז) טוב כעס משחוק¹²⁷⁴, ושל גד ואשר עושה ואוכל, יגיע כפיך כי תאכל כו' (תהלים קכז ב). והנה בתיקוני זהר (קמא ע"א¹²⁷⁵) אמר ח' חושים נגד ב' שמות השם, ככתיבתם וקריאתם, ד' בראש וד' בגוף, והנה כאן נגד ג' שמות אה"ה, והן ח' בראש

ללכת בשוק שהולך. כשאלה לוקחים, לוקחים כמה מחנות מזוינות מצד ימין, והכל אחד.
¹²⁷¹ עי' נדה ע"ב: מה יעשה אדם ויחכם אמר להן ירבה בישיבה וימעט בסחורה אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה תני ר' חייא משל למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו ומשגר לאוהביו ממה שלפניו מאי קא משמע לן דהא בלא הא לא סגיא מה יעשה אדם ויתעשר אמר להן ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה אמרו לו הרבה עשו כן ולא הועילו אלא יבקשו רחמים ממי שהעושר שלו שנאמר לי הכסף ולי הזהב מאי קא משמע לן דהא בלא הא לא סגי מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים אמר להם ישא אשה ההוגנת לו ויקדש עצמו בשעת תשמיש אמרו הרבה עשו כן ולא הועילו אלא יבקשו רחמים ממי שהבנים שלו שנאמר הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן מאי קא משמע לן דהא בלא הא לא סגי מאי שכר פרי הבטן א"ר חמא ברבי חנינא בשכר שמשחין עצמן בבטן כדי שתזריע אשתו תחילה נותן לו הקדוש ברוך הוא שכר פרי הבטן.

¹²⁷² כלומר תשמיש המיטה ושינה.

¹²⁷³ נדצ"ל רוגז.

¹²⁷⁴ כלומר ליצנות.

צ"ע איזה רוח ואיזה נפש, עי' דברי רבינו על משלי ב יב: בסט"א הוא ג"כ דו"נ והן סוד תאוני וכעסני והטוב הוא גרוע מן הרע כמ"ש טוב כעס משחוק כי על ידי הטוב של הס"א האדם נתפתה וכל א' נחלק לב' בתאוני וכן בכעסני והיינו בכעסני הוא רע ומרמה והרע הוא הרע בעצם ופיו ולבו שוים לרע ומרמה הוא שמדבר טוב ולבו חושב להרע והוא נקרא שפתי חלקות דוגמת השפתים שהן נחלקין כן נחלק פיו וז"ש נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה כי הרע פיו ולבו כא' לרע והוא דוגמת הלשון לכן כתיב לשונך והמדבר מרמה פיו חלוק מלבו הוא דוגמת השפתים לכן כתיב ושפתך מדבר מרמה וזהו להצילך מדרך רע שהוא הרע בפועל ופיו ולבו שוין להרע לכך אמר דרך רע שדרכו להרע תמיד. מאיש מדבר תהפכות הוא המרמה שמדבר היפוך לבו שדובר שלום עם רעהו ורעהו בלבבו ולכן אמר כאן מדבר כי הוא מדבר דברים תהפכות ויועץ עצות רעות.

¹²⁷⁵ ז"ל: אריה דא ראיא ואתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם בכל אתר ארבעתם דא יקו"ק וארבע אתון דיליה דשלטין על כלא והפוך אריה ותשכח ליה ראיא ואיהו לימינא דחסד דאיהו יומא קדמאה דתמן א' (נ"א י') אור ראובן דאיהו לימינא על שמיה אתקרי אור בן שמיעה לשמאלא ועליה אתמר ופני שור מהשמאל נשר ריחא באמצעיתא עליה אתמר מי אסף רוח בחפניו ואינון תרין נוקבין דחוטמא פימא דבורא דא אדם כליל ארבע אתון וכליל עשר אתון ודא שכינתא באלין ארבע תקונין אמר למשה ואתה תחזה מכל העם וגו' וצריך לאחזרא עלייהו ואתה תחזה כשערא עליה אתמר ראשו כתם פז דא כתר עלאה ומלגאו מוחא דמניה נפקין מבועין לכל סטרא לאשקאה לכל נימא ונימא דאיהו עלמא סתימאה וכל מבועא אתעביד ניצוץ וכל נימא אתעביד שריט מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפלג לתלת מוחין דאינון י' י' י' דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ק"א וא"ו ק"א (נ"א יו"ד ק"י וא"ו ק"י).

ועי' תז"ח ט ע"ד ז"ל, עמודא דאמצעיתא ומתמן אתקריאת סיעתא דשמיא דאתמר בה (שם ח) ואתה תשמע השמים צריכא הא אוקימנא לה מסטרא דגבורה תיובתא אתקריאת מסטרא דבינה דאם בר נש לאו מבין ההלכה איך יחזיר לה ומשיב לשואל פסק הא אוקימנא לה מסטרא דדינא פסק דין משמעתא משמעות ההלכה מסטרא דההוא דאתמר בה שמע ישראל דההוא דארבע אנון תקופן דהלכה דאתרמיזו בבר נש ואנון י' ראיא י' שמיעה י' ריחא י' דבור וד' בגופא כלילן מד' אתון לקבליהו א' שמוש א"ד תנועה אד"נ ממוש אדנ"י הלוך דאנון שמוש בידים תנועה בגופא שמוש בברית הליכה ברגלין אית דאמרי שמוש בידים שמוש בברית וכלא קשוט.

תרגום: העמוד האמצעי ומשם נקראת סיעתא דשמיא שנאמר בה (שם ח) ואתה תשמע השמים צריכא הרי בארנו אותה מצד הגבורה התשובה נקראת מצד הבינה שאם אין אדם מבין ההלכה איך יחזיר אותה ומשיב לשואל פסק הרי בארנוהו מצד הדין פסק דין משמעתא משמעות ההלכה מצד אותו שנאמר בו שמע ישראל של ההוא של ארבע הם תקוני ההלכה שנרמזו באדם והם י' ראיא י' שמיעה י' ריח י' דבור וארבעה בגוף כלולים מארבע אותיות כנגדם א' שמוש א"ד תנועה אד"נ ממוש אדנ"י הלוך שהם שמוש בידים תנועה בגוף שמוש בברית הליכה ברגלים יש אומרים שמוש בידים שמוש בברית והכל אמת

מאיר היצירה

בכל כלי שנים, וד' בגוף. והנה כל כלי (יה ע"א) החושים הן כפולים, ואף הפה, פה ולשון, והנה העינים הם רואות וחוזות ביום ולילה, כמ"ש (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו, פתחון וסגרון, והם בב' עינים, אלא שהם כלולים, ולכן שינה כלול בעינים עם הראייה, וכמ"ש (זהר ח"א עז ע"א) שינתא בחוריהון, וכמ"ש (תהלים קלב ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה. וכן באזנים ב' שמיעות הן א' בלא הבחנה וא' בהבחנה והוא ההרהור, כמ"ש בא"ז פ' האזינו (רצד ע"ב), וכמ"ש (איוב לד ג) כי אזן מלין תבחון, אשר לא תשמע לשונו (דברים כח מט), והוא סוד חו"ב שכלולים באזנים כידוע. והוא מ"ש (משלי ב ב) להקשיב לחכמה אונך תמה כו' והוא ההרהור שכלול באזנים. ולפי שהעין הוא ימין לכן עיקר בו הראייה, ואזן הוא שמאל לכן עיקר בו השמיעה, ואף בו הרוגז כידוע שלכן נק' אף. והוא אשה ריח (ויקרא א ט), וכמ"ש בפרשת פנחס וברע"מ שם (רנד ע"א¹²⁷⁶), ובפה הוא הדבור והאכילה פה ולשון, ובגוף בגרון שהוא התחלת הגוף הוא השחוק ובכרית וידים ורגלים חושים הידועים בהן תשמיש ומעשה והילוך. ותלייתן הוא באיברים אחרים וכן כל החושים כמו הדרת פנים בביצים וכידוע (ע' בליקוט שבסוף מאמר קדישין)¹²⁷⁷.

עוד בליקוטיו. יסודן שיחה הרהור ראייה שמיעה ריח דבור, הן בראובן ושמעון ולוי ויהודה כמ"ש (פ"ה מ"ג), והן ד' חיות שבמרכבה כמ"ש בתז"ח (עה ע"ב וע"ד ט ע"ד) ע"ש ובתיקונים (תיקון ע' דף קכ"א (קמא ע"א)) ע"ש שהן בד' חיון בד' אותיות הוי"ה, כי ד' חיון הם ד' אותיות הוי"ה כידוע. וכן ראובן שמעון לוי יהודה ימינא ושמאלא ועד"א ושכינה ד' אותיות הוי"ה, כמ"ש בזהר פ' משפטים (דף סד¹²⁷⁸) ראובן ירכא דימינא שמעון שמאלא כו' לוי חיבורא דכולא כו' יהודה נוקבא כו' ע"ש ובתיקונים הנ"ל. וכ"ה

¹²⁷⁶ ז"ל: צריך ליחדו כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ד' רוחות עלמא ב' שמים וארץ ג' עמודא סביל לון ד' ארבע חיון ה' כרסיי ו' שית דרגין לכרסייא ועוד אבגדהזוחט אדם י ייחוד דיליה מלכות עשיראה דאדם תשע איהו לקבל תשע אתון זכאין אינון ישראל דידעין רזא דמאריהון.

ד"א צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי ר' יהודה אמר בקרבנא אית עשן ואית ריח ואית ריח ניחח עשן איהו מסטרא דדינא הה"ד כי אז יעשן אף יי' עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל ריח ניחחי רחמי וריח אפך כתפוחים.

תרגום: צריך לייחד אותה כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם. ב' שמים וארץ, ג' עמוד ססובל אותם, ד' ארבע חיות, ה' הכסא, ו' שש מעלות לכסא. ועוד א ב ג ד ה ו ז ח ט, אדם. י', ייחוד שלו, מלכות, עשירי של אדם, תשע הוא כנגד תשע אותיות, אשריהם ישראל שידועים סוד רבונם.

דבר אחר, "צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי", רבי יהודה אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחוח. עשן הוא מצד הדין, זהו שכתוב "כי אז יעשן אף ה'", "עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל". "ריח ניחוחי" רחמים, "וריח אפך כתפוחים".

¹²⁷⁷ סוגר זה בדפוס הישן ליתא, והוספנו מדעתנו.

¹²⁷⁸ עי' זהר בראשית כו ע"ב, וז"ל, ודא איהו (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים דאינון חס"ד דרועא ימינא ובההוא זמנא הרוצה להחכים ידרים ומחנה מיכאל אתשקיין מניה ועמיה מטה יהודה ותרין שבטין גבור"ה דרועא שמאלא ובההוא זמנא הרוצה להעשיר יצפין ומחנה גבריאל אתשקיין מניה ועמיה מטה דן ותרין שבטין נצ"ח שוקא ימינא ומניה אתשקיין [משרייא דנוריא"ל] [משריין נוריא"ל] ועמיה מטה ראובן ותרין שבטין עמיה ה"ד שוקא שמאלא דעלה אתמר ליעקב (בראשית לב לב) והוא צולע על ירכו ומניה אתשקיין משרייא (ד)רפאל דאיהו ממנא על אסותא דגלותא ועמיה מטה אפרים ותרין שבטין.

תרגום: וזהו "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", שהם: חסד זרוע ימין. ובאותו זמן הרוצה להחכים ידרים, ומחנה מיכאל מושקים ממנו, ועמו מטה יהודה ושני שבטים. גבורה זרוע שמאל. ובאותו זמן הרוצה להעשיר יצפין, ומחנה גבריאל מושקים ממנו, ועמו מטה דן ושני שבטים. נצח שוק ימין, וממנו מושקים מחנה של נוריא"ל, ועמו מטה ראובן ושני שבטים עמו. הוד שוק שמאל, שעליה נאמר ליעקב "והוא צולע על ירכו", וממנו מושקים מחנה רפאל, שהוא ממונה על רפואת הגלות, ועמו מטה אפרים ושני שבטים.

מאיר היצירה

בד' יששכר וזבולון יוסף ובנימין, וכן ד' בני השפחות שהן ג' הויות הנ"ל, והויה אהיה אדני, כל א' בד' הויות כמ"ש בתז"ח (ט ע"ד¹²⁷⁹) שם אדני הילוך וכו'.

(פ"ה מ"ב) שתיים עשרה פשוטות ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' יסודן שנים עשר גבולי אלכסון, גבול מזרחית רומית¹²⁸⁰ גבול מזרחית צפונית גבול מזרחית תחתית גבול דרומית רומית גבול דרומית מזרחית גבול דרומית תחתית, גבול מערבית רומית גבול מערבית דרומית גבול מערבית תחתית, גבול צפונית רומית גבול צפונית מערבית גבול צפונית תחתית, ומתרחבין והולכין עד עדי עד והן הן גבולות עולם.

י"ב פשוטות כו' גבולי אלכסון – כמו בבית שיש לו ששה שטחים ו"ק כנ"ל, במקום שמגיעים ב' קצוות ביחד נקרא גבול, ששם גבול הקצוות. והן ד' בכל שטח ושטח וששה שטחים היה ראוי להיות כ"ד גבולים, רק כי גבול א' משמש לב' שטחים הוא י"ב¹²⁸¹. ולקח מד' גבולים של ד' רוחות, א' לכל רוח, וכן מגבולים שלמעלה ומטה לקח אחד מלמעלה ואחד מלמטה לכל שטח מד' רוחות, הרי לכל רוח ג' גבולין והתחיל ממזרח¹²⁸² שהוא קדם, והולך לימין כמ"ש (יומא טו ע"ב) כל פינות שאתה כו'¹²⁸³, והן ג' לכל רוח ד' פעמים כנגד י"ב גופין כנ"ל (יז ע"ד), וכל קו המיותר נק' אלכסון¹²⁸⁴, כמו יתר היותר גדול.

ומתרחבין כו' – לא כמו בגשם שהוא בעל תכלית, כי בספירות אין (יח ע"ב) תכלית¹²⁸⁵, רק שקראן גבולין לפי המדות.

עד עדי עד כו' – ר"ל מקצה השמים ועד קצה השמים (דברים ד לב), מבינה שכולל ג"ר¹²⁸⁶ עד מלכות, כמ"ש בפ"א מ"ה.

והן הן כו' – שחלק הארץ לי"ב חלקים, ולי"ב נשיאים דס"א¹²⁸⁷, נגד י"ב שבטים כמ"ש (דברים לב ח) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. וז"ש הן הן גבולות עולם, והן

---

¹²⁷⁹ וז"ל: א' שמוש א"ד תנועה אד"נ ממוש אדני הלוך דאנון שמוש בידים תנועה בגופא ממוש בברית הליכה ברגלין. אית דאמרי ממוש בידים שמוש בברית וכלא קשוט. תרגום: א' שמוש א"ד תנועה אד"נ ממוש אדני הלוך שהם שמוש בידים תנועה בגוף ממוש בברית הליכה ברגלים יש אומרים ממוש בידים שמוש בברית והכל אמת. ¹²⁸⁰ אלה הם גבולים ולא גבולי אלכסון (מו"ר שליט"א).

¹²⁸¹ עי' לש"ו ביאורים ח"א פג ע"ב, ז"ל, וכל דבר ריבוע שהוא בו"ק הנה יש בו י"ב קרנות, ד' קרנות ארוכות שוכבות בכל אורך משך התקרה עם הד' כתלים במקום חיבורם יחד, וד' קרנות ארוכות עומדות במקום חיבור הד' כתלים זה לזה, ועוד ד' קרנות ארוכות שוכבות בכל משך חיבור הרצפה עם הד' כתלים, והם נקראים י"ב גבולים, כי בהקדן שם הוא הסיום והגבול של כל א'. ונקראו אלכסונין, כי אם תצייר התפשטות קו מהקדן הוא רק באלכסון, ומתפשט באלכסון עד קרן המגבילו, כגון ממזרחית רומית למערבית תחתית, ועד"ז בכלום. וכן אלכסון של כל ריבוע הוא רק בהקרנות, ולכן נקראו י"ב גבולי אלכסוניים.

¹²⁸² כלומר בפונה למזרח.

¹²⁸³ עי' זהר ח"א רנט ע"א.

¹²⁸⁴ כזה:

¹²⁸⁵ עי' לעיל פ"א מ"ה עשר שאין להם סוף, ועי' לעיל הערה 735.

¹²⁸⁶ עי' לעיל הערה 1167.

¹²⁸⁷ עי' תיקו"ז לה ע"א: ואלין מזלות מתמן הוו ירתינ תרין עשר שבטין נשמתין דילהון ואית מסטרא אחרא תרין עשר דאתמר בהון שנים עשר נשיאים לאמתם דאינון אתקריאו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגו' דא כגוונא דדא עבד קודשא בריך הוא.

תרגום: והמזלות הללו, משם היו יורשים שנים עשר שבטים את נשמותיהם. ויש מצד אחר שנים עשר שנאמר בהם "שנים עשר נשיאים לאומתם", שהם נקראו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגו', זה כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא.

מאיר היצירה

בכל גשם וגשם י"ב גבולין שלו כנ"ל, ונמצא בכל גשם כ"ב אותיות, ג' אמ"ש בג' רחקים שלו, וז' בג"ד כפר"ת בו"ק ונקודה האמצעית, וי"ב פשוטות ביי"ב גבולי אלכסון. וכן בספירות כ"ב צינורות, ג' ברוחב א' מחכמה לבניה והוא הראש, וא' מחסד לגבורה¹²⁸⁸ והוא הגויה, וא' מנצח להוד והוא הבטן. וז' באורך ביושר מכתר לת"ת, ומחכמה לחסד, ומחסד לנצח, ומבינה לגבורה, ומגבורה להוד, ומת"ת ליסוד, ומיסוד למלכות, והמקבלין מהצינורות הן ז"ת. וי"ב הן אלכסונן ועיין בציור שציירתי (ע' בציור סוף הספר נו ע"ב) ו' צינורות הן בז"ת, שהן ו' קצוות. ו' צינורות מחו"ב לכתר ולחו"ג ולת"ת, וצריך לקרוא אותן ג"כ בשם ו"ק שהן מתערבין בת"ת כמו ו"ק שמתערבין ביסוד, שע"כ נקרא מערב, וכן נק' ג"כ ת"ת מערב, וכתר מעלה וחו"ג מטה¹²⁸⁹, וחו"ב דרום וצפון, ותמצא בכל רוח ד' גבולין ובהצטרפם י"ב גבולין כנ"ל.

(פ"ה מ"ג) שתים עשרה פשוטות ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' יסודן חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם שנים עשר מזלות¹²⁹⁰ בעולם שנים עשר חדשים בשנה שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה. שתים עשרה כו' חקקן כו' – כאן הצירוף מי"ב אותיות, ובכל חוש מלך אות א' וכנ"ל (משנה ז').

וצר בהם כו' – כולם בסוד י"ב צירופי הוי"ה. הראשון הוי"ה כסדר, ואח"כ כסדר הצירוף, ותקופת ניסן כל הוי"ת מתחילין ביו"ד, ותמוז בה', ותשרי בו', וטבת בה', שהן נחלקין לדי פעמים ג'. וכן החדשים והמזלות, וכן י"ב צירופי אהי"ה, אלא שזה בסוד המקיפים וזה בסוד הפנימים. וכן י"ב שבטים י"ב צירופים הנ"ל. ואמרו רז"ל כי הי"ב החושין הנ"ל מיוחסין לי"ב שבטים ראייה לראובן כמ"ש (בראשית כט לב) כי ראה ה' בעניי. שמיעה לשמעון שנאמר (בראשית כט לג) כי שמע ה'. ריח ללוי כמ"ש (דברים לג י) ישימו קטורה באפיך וכליל כו', ועולה ג"כ ריח כמ"ש (ויקרא א ט) אשה ריח ניחוח. שיחה ליהודה כמ"ש (בראשית כט לה) הפעם אודה את ה'. ואמרו (בר" פ"ה¹²⁹¹) לאה אחזה בפלך הודיה ועמדו ממנו בעלי הודיה, יהודה אמר צדקה ממני, דוד רווהו להקב"ה בשירות ותשבחות (ברכות ז ע"ב), דניאל אמר (דניאל ב' כ') לך אלהא כו' והכל מיהודה. הרהור ליששכר כמ"ש (בראשית מט יד) יששכר חמור גרם כו' בתורה, והענין שהחמור אף כשהוא ישן ניעור ממשמרה ראשונה¹²⁹² זמן השינה, וכן יששכר שאף בשינה נעשין כליותיו מעין החכמה שבהן ההרהור כמ"ש (משנה ז'), כמשה"כ (תהלים טז ז) אף לילות יסרוני כליותי. שחוק לזבולון כמ"ש (דברים לג יח) שמח זבולון (יה ע"ג) בצאתך שיהיה מרויח בפרקמטיא והוא בשמחה, (דברים כו יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך¹²⁹³ [אבל בכתבים של האריז"ל¹²⁹⁴ כתב שחוק לנפתלי, הלוך לזבולון, ובמקום לוי כתב מנשה, והכל א' שיבואו השבטים כסדר הדגלים, וראייה לדברי האריז"ל (דברים לג יח) שמח

¹²⁸⁸ כלומר חוץ מקישורם זב"ז על ידי ת"ת (לש"ו ביאורים ח"ב קו ע"ב).

¹²⁸⁹ אצ"ל וכתר מזרח וחו"ג מעלה ומטה (הגה"ת ש"ל).

¹²⁹⁰ עי' פת"ש נתיב א"א פתח כד, ז"ל, ענין י"ב הגילופין הוא כי הם בסוד הנוקבא כידוע, שז' מים הם בדכורא, וי"ב שעות של היום בנוקבא, והם ב' מזלות מזל יום ומזל שעה, שכמו כן למטה הם ז' כוכבי לכת וי"ב מזלות והם בסוד ז' אותיות כפולות בג"ד כפר"ת וי"ב פשוטות.
¹²⁹¹ וז"ל המדרש כפי המצוי בדינו: לאה תפסה פלך הודיה ועמדו הימנה בעלי הודיה יהודה (בראשית לח) ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני.

¹²⁹² עי' ברכות ג ע"א: שלש משמרות הוי הלילה וכו' וסימן לדבר משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים.

¹²⁹³ אין סוגריים מרובעים בדפוס עם התולדות יצחק.

¹²⁹⁴ כוונתו לכאורה לליקוטי הש"ס - סדר האלפא ביתא שבאצבעות, ועי' בספר יצירה הוצאת החיים והשלום דף ל ע"ד.

מאיר היצירה

זבולון בצאתך וירכתנו על צידון, נפתלי שבע רצון הוא שהוקן. רוגז לזן כמ"ש (בראשית מט יז) יהי זן נחש עלי דרך כו'. הילוך לנפתלי כמ"ש (בראשית מט כא) נפתלי אילה שלוחה וכן אמרו (זחר ח"ב קד ע"ב) שהיה קל ברגליו. מעשה לגד כמ"ש (דברים לג כ) ומרף זרוע אף קדקוד, ומעשה ביד שמאל כמ"ש"ל (ו ע"ג ד"ה חמש ננגד) שם הגבורה למלחמה כידוע. לעיטה לאשר כמ"ש (בראשית מט כ) מאשר שמנה לחמו. תשמיש ליוסף כמ"ש (בראשית מט נב) בן פורת יוסף כו' וידגו כו' יסוד כידוע. שינה לבנימין כמ"ש (דברים לג יב) ובין כתפיו שכן, והוא חדר הממות (מלכים ב' יא ב), הגה מטתו שלשלמה (ש"ה"ש ג ז)¹²⁹⁵.

(פ"ה מ"ד) שנים עשר מזלות בעולם טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים עקרב קשת גדי דלי הים¹²⁹⁶.
(פ"ה מ"ה) שנים עשר חדשים בשנה ניסן אייר סיון תמוז אב אלול תשרי חשוון כסלו טבת שבט אדר.
(פ"ה מ"ו) שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה שתי ידיים שתי רגלים שתי כליות מרה דקין כבד קורקבן קבה מחול¹²⁹⁷.
שנים עשר כו' – דקין קיבה כבד כצ"ל.

(פ"ה מ"ז) (בבא א' מהראשונה) המליך אות ה' בשיחה¹²⁹⁸ וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם טלה בעולם וניסן בשנה ורגל ימין בנפש זכר ונקבה. (בבא ב' מהראשונה) המליך אות ו' בהרהור וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם שור בעולם ואייר בשנה וכוליא ימנית בנפש זכר ונקבה. (בבא ג' מהראשונה) המליך אות ז' בהלוך וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם תאומים בעולם וסיון בשנה ורגל שמאל בנפש זכר ונקבה.
המליך אות ה' בשיחה כו' – כי עיקר האותיות הם בחושים בין בעולם ובין בנפש בין בשנה, כי כלל העולם הוא שיעור קומה וכן בשנה, ובהחושים הן אות פשוטה בלא צירוף, וז"ש ה' בשיחה ואח"כ צרפן זה בזה וצר בהם כו'. וכן בג' אמ"ש יסודן באויר מים אש שבעולם נפש שנה, ואח"כ צרפן כו', וכן בז' כפולות יסודן בחכמה כו' וצרפן כו'.
ומ"ש ז' בהלוך ורגל שמאל – צ"ל בראיה ביד ימין, ואח"כ בבבא א' מהב' צ"ל בהלוך ורגל שמאל, והשאר הכל כסדר, כי סדורו קו ימין תחלה ואח"כ קו שמאל כמ"ש

¹²⁹⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ג וז"ל, ואח"כ נולד בנימין ונטל עטרת דידה, וז"ס שאמרו בנימין בדרגא דנוק', שהוא נוק' דנוק', ול"ל מגרמיה כלום, לכן נטל את כח מ"ן שלה ומתה.

¹²⁹⁶ עי' לעיל יד ע"ד ששור סרטן אריה מאזנים קשת דלי הם זכרים, והשאר נקבות
¹²⁹⁷ עי' לש"ו ביאורים ח"א פב ע"א, שנמנים כאן חסד וגבורה וכל השאר בנה"י שת"ת אינו בכלל כמ"ש"כ בע"ח טנת"א ז'. וע"ש פב ע"ב שה"ב הפשוטות הם פשוטות בערך הכפולות, והסיבה שלא נזכרים ת"ת ויסוד, שכל השאר נתגלו כקצוות לגבי הצד השני. על אף שיש בחי' גבורה בחסד אבל ביחס לגבורה היא כולו חסד, אבל בת"ת תמיד היא עומדת במדרגתה גם ביחס לאחרים וגם ביחס לעצמה, וכאן מדבר לא על "ב הפשוטות שבדעת [עי' מש"כ רבינו בביאורו על תז"ח יט ע"ד וז"ל, אמ"ש קשרא קדמאה כולל ג"ר בבניה כנ"ל י"ב פשוטות בקשרא תניינא לישן ו' קול יעקב כנ"ל, ז' כפולות בקשרא תליתאה ששם נוקבא בת שבע שהיכלין דילה כפולין הן, כידוע בסוד ההיכלות שבעה ושבעה מוצקות שבעי' ימים ושבעי' ימים וכן אם נקבה תלד וטמאה שבועים כו'] אלא על התגלותם.

¹²⁹⁸ עי' לש"ו ביאורים ח"א פב ע"ג, ז"ל, על אף שהחושים הם רק בפשוטות אבל גילוי החושים רק בכפולות כי כל גילוי הח"ג הוא רק בכפולות שכל הרהור תשמישי שינה רוגז וכו' הם גלויים רק בז' שערים בראש, תשמישי נובע מהעניים, ושמחה מהאף וכו'.

מאיר היצירה

בפ"ד (מ"ח והלאה¹²⁹⁹) עין ואזן ימין ונחיר ימין, ואח"כ של שמאל, וכן כאן ממטה למעלה. וסדר החדשים מניסן עד תשרי ו"ק באור ישר, תקופת ניסן הג'ת, ותקופת תמוז נה"י, ניסן בחסד ואייר בגבורה סיון בת"ת לכן ניתן בו התורה. והג'ת בימין ונה"י בשמאל כנ"ל בפ"ד ב'ז' שערים, כי נה"י לבר מגופא כמ"ש בתי"י י"ח (לה ע"א) דרועין לדרום רגלין לצפון. וכן מתשרי עד ניסן באור חוזר שנכלל ביסוד כנ"ל. והתקשרות אלו החושים באלו האיברים לא שבהן כלי מעשה של אלה החושים אלא שבהן כח החושים אלו. שיחה ברגל כמ"ש (שופטים ה' י) והולכי על דרך שיחו ואמרו (אבות פ"ג מ"ז) המהלך בדרך ושונה ומפסיק כו' ואמרו (סוטה מט ע"א) שנים שהיו מהלכין בדרך ואין ביניהם ד"ת ראויין לישרף שנאמר ויהי המה הולכים הלוך ודבר והנה כו' ובזוהר בהרבה מקומות (זח"ד א"ו ע"א) צריך לאנהרא אורחא באורייתא.

הרהור בכוליא, כמ"ש (ברכות סא ע"א) כליות יועצות¹³⁰⁰ שנאמר אף לילות יסרוני כליותי, שהוא זמן הרהור.

ראיה ביד, כי הראיה אינו נופל אלא על המעשה והמעשה ביד כמ"ש (שופטים ב' ז) ראה את כל מעשה ה' וכו' (קהלת ח' יז) ראיתי את כל המעשה וכיוצא בזה הרבה, וכל אלו הן בימין שהם חושים רוחניים כי ימין טמיר וגניז, אור הגנוז, וכן אבא טמיר יתיר וגניז מאימא כמ"ש בזהר (ד"ז דצא ע"א).

הלוך ברגל שמאל, חושים שהם יותר גשמיים (יח ע"ד) בשמאל כנ"ל. שמיעה בכוליא שמאל, כי החכמה ע"י שמיעה כמ"ש (משלי ב' ב) להקשיב לחכמה אזנך תטה לבך לתבונה, שהכליות יועצות והלב מביין (ברכות סא ע"א), וז"ש להקשיב כו' ואח"כ תטה כו' (משלי ב' ב). שמע בני וחכם כו' (משלי כג יט). אזן שומעת כו' וכיוצא בהרבה מקומות, שמיעה יותר גשמיות שנתפס בקול משא"כ הרהור לכן הוא בשמאל. מעשה ביד שמאל, כנ"ל.

תשמיש במרה, כמ"ש (ברכות ה' ע"ב) על מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום, ור"ל לא בקרירות הרבה ולא בחום הרבה, כי נטיה לאלו הקצוות שניהם רעים, כי חום הרבה יוליד כעס וקור הרבה יוליד טפש, ולכן (קהלת א' יח) ברוב חכמה¹³⁰¹ רוב כעס, לכן אמרו¹³⁰² כל ממזר הוא פקח שבא מטיפה חמה. אלא בעת ממוזג ולכן זמן הזווג בחצי הלילה שהוא ממוצע כידוע. ולכן התשמיש בתשרי שהוא רויח כמ"ש לעיל (פ"ג מ"ה) בין חום לקור וכן במאזנים (ר"ל מזלו של תשרי) כף זכות כו' מכריע בינתים (פ"ב מ"א), וכן ארבע ליחות באדם, מרה לבנה שהיא הריאה קר, וכבר חם, ומרה ממוצע, ריאה מראה לבן, וכבר אדום, ומרה ירוקה ממוצע בין הגוונים כידוע, לכן בו תשמיש.

ריח בדיקין, ידוע כי כל אלו האיברים הן במרכבה העליונה כמ"ש ברע"מ פרשת פנחס בסוד האדם כל איבריו כנגד המרכבה, והדיקין הן האוכלין החלבים ע"ג המזבח, וכרס ג"כ בכלל הדיקין, לכן אסרה התורה חלב שע"ג הכרס ושעל הדיקין, והקטרת החלבים ע"ג המזבח הוא לשם ריח כמ"ש בזבחים (ב ע"ב) שנאמר (ויקרא א' יג) והקטיר כו' אשה ריח.

שינה בקיבה, רוגז בכבד, לעיטה בקורקבן, שחוק בטחול, כמשרז"ל (סוף ברכות סא ע"ב) קיבה ישינה (אף ניעור) כבד כועס קורקבן מוחן טחול שוחק. וכן התקשרות החושים באלו החדשים, שיחה בניסן סיפור יצ"מ, והגדת לבנך (שמות יג ח), וכל המרבה לספר כו' (הגדה של פסח).

¹²⁹⁹ נוסח בסדר?

¹³⁰⁰ וצ"ע שכן עצה צריך להיות בבחינת דעת, והרהור בבחינת בינה.

¹³⁰¹ בנדפס איתא "חמה" ותקנו כנוסח הפסוק על פי דעתנו.

¹³⁰² מסכת סופרים ס"פ טו (לש"ו). וז"ל: רובן של ממזרין פקחין.

מאיר היצירה

הרהור באייר שבו התאוות תאוה (במדבר יא ד), ולפי שהוא בנבורה כנ"ל לכן מזלו שור, לפני השור מהשמאל (יחזקאל א י), לכן לקו בחוש שבו שהוא מקום הפרצה¹³⁰³ כידוע ולא יכלו לעמוד בו.

ראייה בסיון וכל העם רואים בו (שמות כ טו).

הילוך בתמוז בו ותקע כף ירך יעקב (בראשית לב כה) נצח כמ"ש בפ"ד (יז ע"ב), שהלכו בו המרגלים לא"י, ובו לך רד (שמות לב ז) בגלות, כמ"ש בר"מ (ח"ב קיד ע"ב) לך רד בגלות שהוא באלף רביעי.

שמיעה באב ששמעו אל המרגלים ובו מתו כל הדור אשר שמעו בו (במדבר ד טו) שהיו שומעין בת קול בכל שנה לחפור מערות ובו שמועה שמענו בו (עובדיה א א) בחורבן בהמ"ק באב, ובאלו ב' חדשים לקו כמ"ש (ברכות ו' ע"א) הני ברכי דרבנן דשלהי מינייהו נו"ה כידוע (זהר משפטים קיא ע"ב) והן מן ב' החדשים דסמ"א שולמ. מעשה באלול בו (שמות לד א) פסל לך שני לוחות וכתבתי, והלוחות מעשה בו (שם לב טז).

תשמיש בתשרי רויח כנ"ל שחום תחלה בימות החמה ואח"כ קור בימות הגשמים כמ"ש בפ"ו (מ"ב) איש למעלה וכו' ותשרי מכריע ביניהם לכן בו מאזנים. ריח בחשוון בו (בראשית ח כא) וירח ה' וכו'.

שינה בכסליו שבו היתה (יט ע"א) חנוכת המשכן, וכן בימי חשמונאים ששם השינה חדר המטות (מלכים ב' יא ב) כנ"ל. רוגז בטבת שבו סמך מלך בבל על ירושלים (יחזקאל כד ב) והוא הקשה מג' חדשים הקשים¹³⁰⁴.

לעיטה בשבט בו (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי שבו ר"ה לאילנות. שחוק באדר (אסתר ח יז¹³⁰⁵) משתה ושמתה ליהודים בו' וכן הגאולה באלף הששי, שבו (תענית לא ע"א) עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים בו'.

וכל החושים והאיברים הן במרכבה ובספירות שהשם מתואר בכולם. ג' אמ"ש (דברים ד כד) כי ה' אלהיך איש, רוח ה' עלי (ישעיה סא א¹³⁰⁶) במראה וברוח אלהים (יחזקאל יא כד¹³⁰⁷), ויבא כגשם לנו (חושע ו ג) ורוחו כנחל שוטף (ישעיה ל כח). ז' כפולות (שמות לא ו) חכם לב בו' (חכמה), (במדבר יא נג) ה' תקצר (עושר), (דברים יד א) בנים אתם לה' אלהיכם (זרע), (דברים ה נג) אלהי"ם חיים (חיים), (דבה"י א' כט יב) ואתה מושל בכל (ממשלה), (ישעיה נו יב) ה' שלום תשפות (שלום), (שיה"ש ב ג) כתפוח בו' בצלו חמדתי (חן).

י"ב פשוטות וידבר ה' (שיחה), חשב ה' (איכה ב ח) (הרהור), וירא ה' (בראשית ב ה) (ראיה), אשר הלכו אלהים (שמואל ב' ז כג) (הילוך), וישמע ה' (במדבר יא א) (שמיעה), את כל מעשה ה' בו' (דברים יא ז) (מעשה), ואנכי בעלתי בכם (ירמיה ג יד) (תשמיש), וירח ה' (בראשית ח כא) (ריח), עורה למה תישן אדני' (תהלים מד כד) (שינה), ויחר אף ה' (שמות ד יד) (רוגז), איש אוכלה הוא (דברים ד כד) (לעיטה), יושב בשמים ישחק (תהלים ב ד) (שחוק). וכן כל האיברים והכל הן מדות לפי פעולות.

¹³⁰³ שם לג: "הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף ה' חרה בעם ויך ה' בעם מכה רבה מאד". וכאן מיירי בתאוה שבאכילה ולא מש"כ למעלה.

¹³⁰⁴ טבת אב ותמוז, עי' זהר ח"ב יב ע"א.

¹³⁰⁵ ז"ל: שמחה וששון ליהודים משתה ויום טוב.

¹³⁰⁶ רוח ה' אלקים עלי יען משח ה' אתי לבשר עגונים שלחני לחבש לנשגרי לב לקרא לשבונים דרור ולאסורים פקח קוח.

¹³⁰⁷ ורוח נשאתני ותביאני כשדימה אל הגולה במראה ברוח אלהים ויעל מעלי המראה אשר ראיתי:

מאיר היצירה

והתקשרות החדשים במזלות ידוע כפי הלוח החמה, וכולן מתקשרות בחושים האיברים¹³⁰⁸, וחושים בחדשים כנ"ל, וחדשים במזלות, וכולן ע"י י"ב צירופי הוי"ה כנ"ל. ולא קא חשיב כאן המוח והריאה והכרס לפי שהן עיקר של ג' אמ"ש. המוח הוא (יט ע"ב) הראש, והריאה הגויה, הכרס הוא הבטן. ולא קא חשיב לב שהוא מלך על הכ"ב איברים וחושים כמ"ש בפ"ו ויתבאר שם. ויש עוד איברים קנה וושט וחצר הכבד ואמה וביצים ובית הרעי ושאר האיברים אבל כולן נכללין באלו. קנה נכלל בריאה, וושט בדיקין, חצר הכבד בכבד, ואמה וביצים בכליות, שמשם משך הזרע¹³⁰⁹. ולכן נמשך ע"י ההרהור, כי שם ההרהור כנ"ל, וכן כולם. ואלו הי"ב הן בו' קצוות, ו' פרקין בחו"ג, ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש (שיה"ש ה יד) (פי' בתרי שש כמ"ש בתקוני זהר (יז ע"ב)) כידוע, ונכללין בת"ת. ו' פרקין בנו"ה, שוקיו עמודי שש (שיה"ש ה טו), ונכללין ביסוד. לכן נחלקין לד' תקופות השנה, וכן המזלות ב' ידים ב' רגלים, ונחלקין ג"כ לב', צפונים ודרומים, ימות החמה וימות הגשמים כמ"ש שני ווי"ן הנ"ל, א' באור ישר וא' באור חוזר. וז"ש (תענית ח ע"ב, ב"מ פה ע"א) קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא¹³¹⁰, וכן אין ישוב בדרום שהשמש מהלך מתשרי עד ניסן.

(פ"ה מ"ח) (בבא א' מהשניה) המליך אות ח' בראיה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם סרטן בעולם ותמוז בשנה ויד ימין בנפש זכר ונקבה (בבא ב' מן השניה) המליך אות ט' בשמיעה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם אריה בעולם ואב בשנה וכוליא שמאלית בנפש זכר ונקבה. (בבא ג' מן השניה) המליך אות י' במעשה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם בתולה בעולם ואלול בשנה ויד שמאל בנפש זכר ונקבה.

(פ"ה מ"ט) (בבא א' מן השלישית) המליך אות ל' בתשמיש וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם מאזנים בעולם ותשרי בשנה ומרה בנפש זכר ונקבה: (בבא ב' מן השלישית) המליך אות נ' בריה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם עקרב בעולם וחשון בשנה ודיקין בנפש זכר ונקבה. (בבא ג' מן השלישית) המליך אות ס' בשינה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם קשת בעולם וכסלו בשנה וקבה בנפש זכר ונקבה

(פ"ה מ"י) (בבא א' מן הרביעית) המליך אות ע' ברוגז וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם גדי בעולם וטבת בשנה וכבד בנפש זכר ונקבה. (בבא ב' מן הרביעית) המליך אות צ' בלעיטה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם דלי בעולם ושבת בשנה וקורקבן בנפש זכר ונקבה. (בבא ג' מן הרביעית) המליך אות ק' בשחוק וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם דגים בעולם ואדר בשנה וטחול בנפש זכר ונקבה עשאן כמין עריבה, סידרן כמין חומה, ערכן כמין מלחמה

עשאן כמין עריבה – ר"ל כמו כסא שקבעו בעריבה (כלים פכ"ב מ"ד) רק שכסא הוא עם רגלים ועריבה בלא רגלים, ור"ל שסדרן זה אצל זה, וקאי על י"ב מזלות שבעולם. סדרן כמין חומה – קאי על י"ב חדשים בשנה.

¹³⁰⁸ נדצ"ל באיברים.

¹³⁰⁹ עי' רע"מ פנחס רל"ה ע"א: תרין כולין האופים ומבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מא דמקבלין מכנפי ריאה.

¹³¹⁰ אם כן הם אור חוזר ודין. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כ ע"א.

מאיר היצירה

ערכן כמין מלחמה – קאי על י"ב מנהיגים בנפש כמ"ש בפ"ו משנה ד' תלי בעולם
כו' גלגל כו' לב כו' ושם יתבאר

{יט ע"ג}

פרק ו

(פ"ו מ"א) אלו הם שלש אמות אמ"ש, ויצאו מהם שלשה אבות והם
אור מים אש, ומאבות תולדות. שלשה אבות ותולדותיהם ¹³¹¹ושבעה
כוכבים וצבאותיהם ושנים עשר גבולי אלכסון, ראייה לדבר עדים נאמנים
בעולם שנה נפש, ושנים עשר חק, ושבעה ושלשה פקדן בתלי וגלגל ולב.

אלו הם שלש כו' – והן כלל כל הספירות, ג' אמ"ש בכח ¹³¹², ובינה כולל
אותם ¹³¹³ כידוע, והוא בסוד הראש. וז' כפולות בז"א ו"ק עם עמ' הברית ז', והוא כנגד
הגויה ששם הלב ת"ת. י"ב פשוטות במלכות עומדת על י"ב בקר ¹³¹⁴, י"ב שבטים דילה,
י"ב שערי ירושלים, ג' בכל רוח ד' פעמים ג' כנ"ל, והוא כנגד הבטן שנקראת בטן, (שיה"ש
ז ג) בטנך ערימת חטים כו' ושם בנינה ¹³¹⁵.

ובכל א' יש בו כל הכ"ב אותיות וע"ס, כי במוח ל"ב נתיבות כידוע, עשר ספירות
כולל הראש כידוע, וכ"ב אותיות ג' אמ"ש מים במוח, אור בקרומא דאורא, אש בנפש
היושבת על הכסא ¹³¹⁶, ז' כפולות בז' שערים כנ"ל ¹³¹⁷, י"ב פשוטות בי"ב נימין שהן י"ב
מזלות, וכל השערות הן כל הכוכבים כמ"ש בת"ח (לב ע"ב) מנהון בנימין דאינון
ככוכביא ומזלייא דל"ל חושבנא, ועוד נימא הכולל כל י"ב נימין התלי כמ"ש לקמן (כ
ע"ב), וכן י"ב ארחין בראש י"ב ארחין שעושה החמה ברקיע, והראש הוא רקיע כמ"ש
במ"ב.

וכן בלב יש בו ל"ב נתיבות ¹³¹⁸ כמנין ל"ב אלהים דמעשה בראשית ¹³¹⁹, וכולל
כל הע"ס, ויש בו כ"ב אותיות, ג' אמ"ש אש ליבא נור דליק (תיקו"ז נה ע"א), מים ריאה
רוח דנשיב בכנפי ריאה רוח, וז' כפולות ו' פרקי ידים וגופא [ששם הלב ת"ת], וי"ב
פשוטות ו' כנפי ריאה עם וורדא כמ"ש בזהר (רע"ח נשא קנא ע"ב) שהוא דוגמת היסוד
זעירא ¹³²⁰ לכן גניז בכיס, ודי למבין. ו' עיוקאין דקנה זהו בגויה ¹³²¹.

¹³¹¹ עי' לעיל יד ע"ד וז"ל, ומש"ל רפ"ו וז' כוכבים וצבאותיהן הוא ט"ס וכצ"ל וששה רוחות
ונושאייהן ושנים עשר וכו', עכ"ל. וכן הוא לקמן כ ע"א. נושאייהן הוא היכל הקודש. ועי' לקמן
הערה 1332.

¹³¹² עי' פת"ש נתיב העקודים פתח א' שהיינו ג' הספרים דלעיל פ"א מ"א.

¹³¹³ כלומר את כל הג"ר. ולכן נקראת אה"ה, עי' ע"ח שער כה דרוש ה: פ"ו כתר, כי כתר הוא
לשון כותרת ועטרה בראש האדם ואינו מכלל גוף האדם, וזהו ברור למביני מדע. גם בזה תבין
מ"ש בזהר ובתיקונים דכל כתר הוי מסטרא דאמא, שהוא שם אה"ה בכתר. ונודע כי אה"ה
באמא ואין כל זה מובן אלא כמ"ש, כי ת"ת דאמא הוא כתר דז"א.

¹³¹⁴ עי' לעיל הערה 1263.

¹³¹⁵ מתחת לחזה דז"א.

¹³¹⁶ עי' לעיל פ"ג מ"ו.

¹³¹⁷ אזנים עינים חוטם פה.

¹³¹⁸ עי' לעיל ג ע"ב ד"ה ול"ב. עי' לש"ו ביאורים ח"א סט ע"ד דהיינו שנתגלו בו כל ל"ב
הנתיבות, וכן עי' לש"ו כללים ח"א פ ע"ב.

¹³¹⁹ עי' לעיל הערה 78.

¹³²⁰ עי' ב"ע נ ע"א שזהו יסוד כאשר הוא לא בשעת זיווג והוא כאבר מת.

¹³²¹ עי' תיקו"ז [קסה ע"ב] (קסב ע"ב): ואית שינה לטב ואית שינה לביש לטב כגון חלום דאיהי
סלם (נ"א כגון חלום) דחזא יעקב וביה דביק קנה ושית עיזקין דקנה איהו שית דרגין דנבואה
וסלקין לשתינ נשמי דהוה נאים בהון דוד.

תרגום: ויש שנה לטוב ויש שנה לרע לטוב כמו חלום שהוא הסלם (כמו חלום) שראה יעקב ובו
דבוק קנה ושש טבעות הקנה הם שש דרגות הנבואה ועולים לששים נשימות שהיה ישן בהם
דוד.

מאיר היצירה

ובבטן ג"כ כולל ע"ס, שראש גויה בטן הן בינה ת"ת ומלכות, שבכל א' ע"ס, והן ג' שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י¹³²². וג' אמ"ש כבד בו אש הטבעי, וקורקבן בו מים לכן הוא מבשל, והמסס רוח בו יתילדו רוחות בבטן כידוע. וז' כפולות ו' פרקין של הרגלים וברית. וי"ב פשוטות י"ב (פ"א מ"ב) מנהיגים כנ"ל (פ"ה מ"ו). וז"ש (חגיגה יב ע"ב) הארץ על י"ב עמודים עומדת, הארץ הוא הבטן כמ"ש בפרק ג' (משנה ח) ארץ בעולם ובטן בנפש, ועל י"ב מנהיגים עומדת. וי"א על ז' עמודים (סס), הן ו' פרקי הרגלים עם ברית, וי"א על עמוד אחד וצדיק שמו, ברית, שבטן הוא מלכות, והיא עומדת על הברית, עמדת הברית, אשת חיל עמדת בעלה (משלי יב ד) כידוע. נמצא כל אחד כולל¹³²³ בחבירו, אלא החשיב בכל א' עיקרו שלו, בראש אש וכן בכולם.

ואלו הכ"ב הן בכל דבר כי בגשם ג' מרחקים¹³²⁴, ג' אמ"ש, וששה שטחים ונקודה הפנימית ז' כפולות, וי"ב גבולי אלכסון כנ"ל. ובצינורות כ"ב כנ"ל (יח ע"ב הן הן¹³²⁵), ג' וז' וי"ב. ובעולם שנה נפש ובספירות, ובשמות שם ע"ב הוא (יט ע"ד) ג' אמ"ש כידוע ויסע ויבא ויט כמ"ש בתז"ח (טז ע"ג), ושם של מ"ב הוא בז' כפולות כידוע (תיקון נב ע"א), ז' שמות בז"ת וכל אחד כלול מו"ק, שלכן נקראו (כפולות), כי בשם ע"ב הוא כל שם מג' אותיות וכאן כל שם מו". ושם של י"ב¹³²⁶, ובשם הוי"ה במילואו יו"ד, ג' אמ"ש, והן ג"ר י' כתר ו"ד דו פרצופין הוי"ב ובהן אותיות שלמים שהן אמות כו¹³²⁷. ה"א הוא ו"ק ועם א' שבתוך הוא"ו הוא ז' כפולות כמ"ש בתז"ח¹³²⁸, ובשם ב' ההי"ן שהם ב"פ ו"ק כמ"ש"ל. וא' משלמת לשניהן לכן הן כפולות. וי"ו הן י"ב פשוטות ונק' אלו פשוטות כי הוא עם מלואו אבל בפשוטה אין בשם רק ו' אחד. אכן ה' כפולה ועם י' אותיות של השם הוא ל"ב. וכן בספירות החיצוניות הוי"ה פשוטה כ"ב¹³²⁹, והפנימים במילואו ע"ס ל"ב כנ"ל, וכן בכ"ב אותיות נפש בשיתופא דגופא¹³³⁰ והיא הנשארת בגוף, ונקודות עשר נקודין הרוח. כמו שאין תנועה לגוף ונפש בלא רוח, כן לאותיות עם נקודות. וכן בכל גשם יש בו פנימיות המקיים אותו וכלול מע"ס והוא נפשו, בסוד השם המתפשט בכולם כמ"ש (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כולם.

ויצאו מהם שלשה אבות אויר מים אש ומאבות תולדות – כן הוא בעולם שנה נפש, ובעולם קודם אמ"ש יסוד כל דבר שכולל¹³³¹ ברוח, ואח"כ אויר מים אש הפרטים שהם רוח מרוח כו' (פ"א מי"ד) והן אבות, ואחר כך תולדות שמים וארץ ואויר מכריע בינתים כמ"ש בפ"ג משנה ב', ויצאו מהם וכו' והם וכו' ומאבות וכו'. וכן בשנה, וכן בנפש, ג' אמ"ש השרשים, ואויר מים אש, שבאדם וראש ובטן וגויה, כי מכל דבר נולדו ב' דברים רוחני וגשמי, מאמ"ש אויר וכו' וראש כו'. וז"ש בפ"ג המליך אות א' ברוח וכו' וחתם בהן אויר בעולם ורויה בשנה וגויה בנפש. וכן ב' בחכמה ועין ימין בנפש וכן

¹³²² עי' לעיל הערה 236.

¹³²³ נדצ"ל כלול.

¹³²⁴ פ' מימדים, דהיינו עומק רוחב וגובה.

¹³²⁵ עי' הערה ז.

¹³²⁶ עי' לעיל הערה 229.

¹³²⁷ נראה דיש למחוק תיבת "כו".

¹³²⁸ אולי כוונתו לתיקון עו סע"א: ה"א תליין מן ב' ה"ה דאינון ה"א ה"א בחושבנא י"ב ומנייהו תליין אתון כפולים ואינון תליין מן תריין ה"ה פשוטות ובהון סלקין לחושבן י"ד ודא איהי כי י"ד על כס י"ה (שמות יז טז) וכן וא"ו י"ג מכילין דתליין מן ו"ו פשוטות.

תרגום: ה"א ה"א תלויים מן שנים ה"ה, שהם ה"א ה"א בחשבון י"ב. ומהם תלויות אותיות כפולות, והם תלויים משנים, ה"ה פשוטות, ובהם עולים לחשבון י"ד. וזהו כי י"ד על כס י"ה". וכן וא"ו, י"ג מדות, שתלויות מן ו"ו פשוטות.

¹³²⁹ עי' לעיל ג ע"ב יה"ו עם קוץ.

¹³³⁰ עי' לעיל הערה 167.

¹³³¹ נדצ"ל שכולל.

מאיר היצירה

בכולם. וז"ש שלשה אבות ותולדותיהן ושבעה כוכבים וצבאותיהם¹³³² שהם ג"כ אבות ותולדות, וכן בנפש כנ"ל, וכן בגבולי אלכסון שיחה ברגל ימין כו' כנ"ל. וראיה לדבר – שהכל נחלק לג' וז' וי"ב.

עדים נאמנים בעולם שנה נפש – כמ"ש (דברים יז ו) ע"פ שנים עדים או שלשה כו'. שלפי הפשט שע"י ג' מתקיים יותר, והם נקראים עדים נאמנים, וכן נאמר (קהלת ד ט) טובים השנים מאחד כו' (שם יב) וההוט המשולש כו', ובכל דבר אמרו דאיתחוק בתלתא זמני, וז"ש¹³³³ אם מתקיים העדות בשנים כו' ליתן שכר כו' וכשם כו' ומנין שאפילו מאה, דהוה אמינא דווקא ג' שמתקיים העדות יותר בהם כנ"ל, וז"ש כאן עדים נאמנים בג' (כ ע"א) עדים בעולם שנה נפש.

ושנים עשר הוק ושבעה ושלשה – ר"ל כי אף אם יתחוק דבר אחד תלתא זימני מ"מ לא יתחוק בשאר, אבל אם יתחוק ג' דברים אז בודאי יתחוק. וז"ש ושנים וכו' ג' דברים, שכולם מכוונים הוא ראיה שהשאר, כמו ע"ס וכן איברים הפרטים, שכולם זה כנגד זה בעולם שנה נפש כידוע, שלכן נקרא¹³³⁴ עולם קטן (תיקו"ז קטז ע"ב). וכן בשאר דברים כולם הם כמו בספירות ובמלאכים ובכל היכלות ועולמות, ואף ביסודות הפשוטים ובדצח"מ, אלא שבהן בכח כמו טיפת הזרע כל האדם בו בכח. [עוד בליקוטיו – אלו הם כו' ותולדותיהן וששה רוחות ונושאייהם כצ"ל.

ראיה לדבר כו' – שהכל בג' ג' בין באורך בין ברוחב עולם שנה נפש אמ"ש וז' וי"ב בכולם והן עצמם מחולקים ג"כ בג' ג' כמ"ש (פ"א מ"ג) שלש אמות אמ"ש כו'. מ"ם דוממת¹³³⁵ – כנ"ל וכן הוא בעולם שנה נפש, בהראש הפה שורקת ומדברת בקול, והבטן דוממת אין בה רוח כלל, והגויה בה קלא דלא פסיק, ונהר יוצא רוח מכריע בינתיים. וכן בעולם הארץ דומיה כו'¹³³⁶, יורדי דומה (תהלים קטו יז), והשמים מספרים כבוד אל (שם יט ב) תמיד, וכמ"ש בפ' ויקהל (קצז ע"א) אלמלא דבני עלמא אטימין ליבא וסתימין עיינין לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כו', וכן אמרו בגמרא (יומא כ ע"ב). ובאור בעה"ז רוח מכריע כו' קלא פנימאה¹³³⁷ אינו נשמע וג"כ אינו תמידי.

¹³³² עי' לעיל הערה 1311.

¹³³³ עי' מכות פ"א מ"ז: על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת (דברים י"ז) אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט הכתוב בשלשה אלא להקיש שלשה לשנים מה שלשה מזימין את השנים אף השנים יזומו את השלשה ומנין אפילו מאה תלמוד לומר עדים רבי שמעון אומר מה שנים אינן נהרגין עד שיהו שניהם זוממין אף שלשה אינן נהרגין עד שיהיו שלשתן זוממין ומנין אפילו מאה תלמוד לומר עדים רבי עקיבא אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה על אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה.

¹³³⁴ לכאורה חסרה כאן תיבת "האדם".

¹³³⁵ הוא ליקוט על מ"ש במשנה ב' להלן (גליון).

¹³³⁶ נראה למחוק המילים "דומיה כו'" וצ"ל "דוממת".

¹³³⁷ הרי שהקלא פנימאה היא לא פסיק תדיר, אלא צ"ל שהתגלותו למטה. עי' לעיל יא ע"א ד"ל, ורוח הוא קול גדול דלא פסק, קלא פנימאה. ועי' תז"ח יט ע"ג: וכד אתפשט' מטאת לחד מאלין ואשתני ואתעביד רוח דלא שכיך לעלמין ונביעו תדיר, עכ"ל. כלומר נשימה. עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, וע"ש מש"כ על תז"ח שזה חיק וגרון, וצ"ע אם הנשימה היא באמת שניהם יחד או רק בינה.

ועי' זהר ח"א נ ע"ב: א"ר שמעון כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמה דכתיב (ישעיה ח יד) לשני בתי ישראל וגו' חד סתימא עלאה וחד אתגליא יתיר (סתיםא עלאה דא) [עלאה] קול גדול דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא ודא הוא כד נביע בי גרון אפיק (ביה) ה' בחשאי ונביע תדיר ולא פסק ואיהו דקה פנימאה דלא אשתמע לעלמין ומהכא נפקא אורייתא דאיהו קול יעקב והאי [ד]אשתמע (ד)נפקא מההיא דלא אשתמע ולבתר אתאחיד דבור בהדיה ונפק לבר מחיליה ומתקפיה וקול דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי נוקבי אחיד בההיא פנימאה דלא אשתמע ואחיד בהאי דלבר דאשתמע תרגום: אמר רבי שמעון, כדוגמא זו התורה עומדת בין שני בתים, כמו שכתוב "לשני בתי ישראל וגו'", אחד סתום עליון ואחד גלוי יותר. (הנסתר) העליון (זה) קול גדול, שכתוב "קול גדול

מאיר היצירה

ובשנה חום כולם מהלכים ומרגשים, ובימות הגשמים נחת גדודיה וביד כל אדם יתום (איוב לו ז) (פי' מבלי לצאת מפני הגשמים), וברוח רוחה מכריע יש כו' וכ"ה בכולם] ושלשה ופקדן בתלי וגלגל ולב – שהן מנהיגין את כולן להורות שהכל יוצא משורש אחד, וכן אמר לקמן במשנה ה' א' על גבי ג', ג' כו', וכן הוא בכל דבר שא' כוללם והוא על גבי ג', וג' כו'.

תלי הוא התנין במזלות¹³³⁸, שע"י יצאו כל המזלות, וע"י יבאו, וע"י כל החילופים במהירות ובאיחור ועמידת הכוכבים והילוכם לאחור, והוא כולל כולם. ולפי שלא ידעו בו הפילוסופים והתוכנים נשתבשו במהירות ואיחור הכוכבים, וכל הנ"ל וש"ד, וגזרו שהגלגל חוזר ומזלות קבועים ונצרכו לגלגל הקפה וליוצא מרכז, ודברים זרים והכחישו דברי רבותינו ז"ל (פסחים צד ע"ב¹³³⁹) בחלוני רקיע, אבל ע"י התנין במזלות יתורץ הכל והוא נעלם כמו לב. וכן לב, על ידו, (כ ע"ב) מתנהגין כל האיברים והוא נעלם בתוכם וע"י יצאו וע"י יבאו, וכן מהירות האיברים ואיחורם וכל הנ"ל הכל ע"י הלב כמ"ש (תהלים קיט ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי כו' חשתי כו', ואמרו (אבות פ"ב מ"ט¹³⁴⁰) איזה דרך ישרה כו' איזה דרך רעה שיתרחק כו' רואה אני כו'. והן א' שבתוך הוא"ו, בתוך י"ב מזלות, ב' ווי"ן בתוך י"ב מנהיגין, כמ"ש בתיקונים¹³⁴¹ ו' ת"ת ו' יסוד א' בינה ליבא.

וגלגל אינו גלגל הכוכבים, רק היקף החמה, שע"י נעשית השנה. וע"י היקף החמה עושין לפעמים י"ג חדשים להשלים עם החמה והוא ג"כ א' הנ"ל, וכנגדם הם י"ג תקוני דיקנא, וי"ג קוצי דשערי, וי"ג נימין¹³⁴², וי"ג אורחין, וי"ג מדה"ר, וי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, וע"י הי"ג נעשין כולם אח"ד שהוא בגי' י"ג, וכן מתייחדין ע"י שבעה

ולא יס"ף, והקול הפנימי הזה הוא שלא נשמע ולא מתגלה. וזהו כשנובע בית הגרון, יוצאת (בו) ה' בחשאי, ותמיד נובע ולא פוסק. והוא דק פנימי שלא נשמע לעולמים. ומכאן יוצאת תורה שהיא קול יעקב, וזה נשמע, (שנשמע) שיוצא (יוצא) מאותה שלא נשמעת. ואחר כך הדיבור נאחז עמו ויוצא החוצה מכחו ומתקפו. וקול של יעקב שהוא תורה, אוחז בין שתי נקבות, אוחז בפנימי הזה שלא נשמע, ואוחז בזה שבחוץ שנשמע.

¹³³⁸ ו'ו הנ"ל הן י"ב מזלות של הרקיע, והא' שבאמצע הוא התנין המלך כמ"ש בס"י, והן לעולם ו' מזלות למעלה מהארץ ו' למטה שהארץ באמצע בין ת"ת ויסוד כנ"ל (יהל אור ח"ב קפז ע"ב).
¹³³⁹ ע"י פסחים צד ע"ב: חכמי ישראל אומרים ביום חמה מהלכת למטה מן הרקיע ובלילה למעלה מן הרקיע וחכמי אומות העולם אומרים ביום חמה מהלכת למטה מן הרקיע ובלילה למטה מן הרקיע אמר רבי ונראין דבריהן מדברינו שביום מעינות צונגין ובלילה רותחין. וע"י פת"ש נתיב עגו"י פרק ד' בבית נתיבות ז"ל, ומזה תבין סודות נסתרים, יתגלו לך כמה דברים בדברי חז"ל מה שדברו בענייני הגלגלים ומזלות, ומענין יסודות התחתונות שבארץ, שנראים לכאורה תמוהים מאוד וסותרים הדברים שנתבררו להיפוך, כעין מה שכתוב (פסחים צ"ד ע"ב) שבלילה החמה מהלכת למעלה מן הרקיע, וכן תיקנו אנשי כנה"ג בברכות ק"ש, הפותח בכל יום דלתות שערי מזרת ובוקע חלוני רקיע כו', כי באמת הם לא דברו מענין חיצוניות הגלגלים ומזלות, אלא מבחי' הפנימיות שלהם שהוא סוד בחי' יושר שזהו השייך לישראל וצריך לעבודה, עכ"ל.

¹³⁴⁰ ז"ל בשלימות: אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי יוסי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר, עין רעה. רבי יהושע אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר, הלוא ואינו משלם. אחד הלוא מן האדם, כלוה מן המקום ברוך הוא, שנאמר (תהלים לו) לוא רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

¹³⁴¹ קמב ע"ד ד"ה ועמודא דאמצעייתא איהו כליל כו' - דכליל ו"ק שהן ג"ר וג' אחרונות שהוא וא"ו של שם כפשוטו ועוד כליל י"ב של הדעת שהוא באמצע כמ"ש למעלה והוא י"ב האמצעות והוא וא"ו מליאה ב' ווין ואלף שבאמצע נגדו ברכת המינים שהוא אלף בינה לבא שמתלבש בתוכו וע"ל סוף תיקון י"ד באמצעייתא צריך למשאל דתמן ו"ו כו' ואינון ו' עלאה ו' תתאה תלת קדמאין רישא ותרין דרועין תלת בתראין גופא ותרין שוקין ולעיל ל"ט ב' ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין ואיהו כליל תרין ו"ו דאתמר בהון על שני קצותיו וחבר ועמש"ש.
¹³⁴² בעניין החילוק בין נימין לקוצי, ע"י שעה"כ ציצית ב'.

מאיר היצירה

ושלשה, ובכולם הוא מכריע בנ' אמ"ש הגויה ששם הלב וכו' שערים הפה כי פומא וליבא
חדא נינהו ולכן כל המדבר אחד בפה ואחד בלב כו'¹³⁴³.

(פ"ו מ"ב) שלש אמות אמ"ש אויר מים אש, אש למעלה ומים למטה
ואויר רוח חק מכריע בינתיים. וסימן לדבר האש נושא את המים מ' דוממת
ש' שורקת א' אויר רוח חק מכריע בינתיים

ג' אמות וכו' אש למעלה – בכולם. בעולם שמים למעלה, ובשנה החום ניסן ר"ה
לחדשים כנ"ל, ובנפש הראש, וכן מים למטה ואויר כו' הוא כן בכולם כנ"ל.

וסימן לדבר המים נושא את האש כצ"ל – ר"ל אם תרצה לידע את הדבר הזה
ראה במים ואש שלנו, שאין להם שלום, וכששופכין מים ואין¹³⁴⁴ יכולין להיות יחד, כי
הם שני הפכים, יורד המים למטה והאש למעלה, וזהו כבוי שעולה לשרשו ונשאר המים.
ואם היה מים למעלה מאש, היה להיפך. ובהיפוך מש"א מים ע"ג אש, וזהו משא שמשא
הוא היפך של נושא, שא"א לסבול, כמ"ש בזהר (ז"א קצ"א ע"א) משא דבר וכו' מטולא
לביש. וכך הן שאדם קר הוא רחמן כו' וחס הוא כעסן, שרחמן יכול לסבול את הכעסן,
אבל בהיפוך לא כמ"ש (ר"ה כט ע"א, תענית כו ע"א) עלוב ושאינו עלוב מי נדחה מפני
מי כו' ולכן אמרו הקב"ה שהוא בתכלית הרחמים נושא הכל.

מ"ם דוממת שי"ן שורקת – כי בומ"ף הן אותיות השתיקה בסגירת הפה, והמ"ם
יותר מכולם. וזושי"ן הם אותיות השריקה, והשי"ן יותר מכלם. ואחה"ע הוא בפתחת
הפה אבל לא בשריקה, וא' יותר מכולם קל, וזהו מכריע, ולכן נבחרו אלו האותיות. (כ
ע"ג) וכן מים דוממים, ומה שהמים מרעישין בים הוא מכח הרוח שבקרבו, והאש שורקת
ומתנענע תמיד, ורוח ממוצע. וכן מדת הדין שורק תמיד וצועק, ומדה"ר שותק ומעלים
עין, ומשפט שהוא ממוצע מכריע. וכן מי שטבעו חס כעסן וצועק, ורחמן סובל הכל
ושותק, ובינוני הוא מכריע. וכן בנפש הבטן לא קול ולא דבור, ובראש הדבור, ובגויה
הקול מכריע. וכן בשנה ימות הגשמים שוקמים כל הדרכים והבריות וכן בכולם.

(פ"ו מ"ג) תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה¹³⁴⁵,
לב בנפש כמלך במלחמה.

תלי בעולם וכו' – שהוא קבוע וכולם חוזרים ובאים אליו ומשתחיים לו¹³⁴⁶.
גלגל בשנה כמלך (על חומה) [במדינה] – לשמור העיר, כן הוא שומר עתותי
השנה, קיץ וחורף וזרע וקציר¹³⁴⁷, כל תקופת השנה.

לב בנפש כמלך במלחמה – כמ"ש לקמן (במשנה ה') וי"ב עומדים במלחמה כו'
כמ"ש שם. והם ג' מינים: א', שהוא והמדינה יושבים שלמים ושקמים והוא מלך על כסאו.
ב', שהוא שומר המדינה ומשגיח על צרכם. ג', שסבבם למלחמה וצריך להלחם על עצמו.

¹³⁴³ עי' מדרש משלי (פרשה יב): ורשעים מלאו רע, זה הוא המדבר אחת בפה ואחת בלב, ולא
עוד, אלא שהקב"ה קוראו תועבה. שנאמר, תועבת ה' שפתי שקר.

¹³⁴⁴ נדצ"ל: על האש אין.

¹³⁴⁵ מ"א על חומה (גליון).

¹³⁴⁶ הוא כמו הנקודה הפנימית שבמרכז העיגול.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"ב שזה דוגמת מזל תחתון דת"ד. ועי' פת"ש נתיב א"א
פתח כג, שב'תלי' תלויים כל צבא השמים, ועל ידי אותו התלי מורידים את השפע לעולם
התחתון בסדר הטבעי. אם כן, משמע שזה לא שהמזלות חוזרים אליו אלא משפיעים אליו, והוא
משפיע שפעם למטה וצ"ע.

¹³⁴⁷ עי' בראשית (ח כב): "עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא
ישבתו". דהיינו שהדבר תלוי במידת המלכות וכמש"כ כאן.

מאיר היצירה

והן עולם שנה נפש נגד אמ"ש. עולם, שהם שמים, כולם שלווים ושקטים וא"צ לשומרם ששם אין השתנות. ב', שנה, אויר, שם השתנות קיץ וחורף וכל העתים, וצריך השגחה על הנהגתם. ג', ארץ, שם נפש, כל ההתהפכות וכל השינויים וכל המלחמות ופגעים, וכן בנפש התאוות והכעס וכל הד' מרות¹³⁴⁸ וחללים. ומכולם אין מגיע הצער כמו ללב שהוא המלך וכל המלחמות בעדו. וכל אלו הג' בראש ובטן וגויה¹³⁴⁹, ואף שכולם (כ ע"ד) כלולין זה בזה, שאף בעולם ושנה דומה למלחמה, שג'¹³⁵⁰ אוהבים ושונאים ומחיים וממיתים כמש"ל, שגם הם מד' יסודות, אינן רק כפי טבע השפעתם למטה. וכן כלולין כולם זה בזה, כי גם הלב כמלך על כסאו, כי ממנו יצאו חיים אל כל האיברים, ואילו יבואו, שבבליה בשינה כולם נאספים אליו, מ"מ רובו במלחמה הוא צריך לשמור עצמו שלא יתנברו השונאים והממיתים עליו.

(פ"ו מ"ד) גם את זה לעומת זה עשה אלקים (קהלת ז יד), טוב לעומת רע¹³⁵¹, רע לעומת טוב¹³⁵². טוב מטוב, רע מרע¹³⁵³. הטוב מבחין את הרע והרע מבחין את הטוב¹³⁵⁴. טובה שמורה לטובים ורעה שמורה לרעים.

¹³⁴⁸ עי' זהר ח"ג רכז ע"ב: דמיכאל גבריא"ל נוריא"ל רפאל שלטין על ד' סטרין (ס"א יסודין) טבין דב"נ דאינון מיא ואשא ורוחא ועפרא וכל חד אית ליה ד' אנפין עון משחית אף וחמיה תליין (ד"א שלטין) על מרה לבנה דריאה דעביד סרכא ובמרה סומקא דכבד דאתאדם במאדים ובמרה ירוקא דאחידא בכבדא דאיהו חרבא דמלאך המות דאתמר בה ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות ובמרה שחורה לילית שבתי שולטנותא בטחול דאיהו עציבו שאול תחתית עניות וחשוכא בכיה והפסדא ורעבון.

תרגום: שמיכאל גבריא"ל נוריא"ל רפאל שלטין על ארבעת הצדדים (היסודות) הטובים של האדם, שהם מים ואש ורוח ועפר ולכל אחד יש לו ארבע פנים עוון משחית אף וחמה תלויים (שולטין), על מרה לבנה, שריאה עושה סרכא ובמרה האדום של הכבד שהתאדם במאדים, ובמרה ירוקא שאחוזת בכבד, שהוא חרב מלאך המות שנאמר בה "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות", ובמרה שחורה לילית, שבתי שלטון בטחול שהוא עצבות שאול, תחתית עניות וחושך בכיה והספד ורעבון.

¹³⁴⁹ כלומר מלך על הכסא ראש. נראה יותר שהיינו ג' הבחי' של מלך על כסא.

¹³⁵⁰ נדצ"ל ששלשתם.

¹³⁵¹ עי' דע"ה ח"א עז ע"א, ז"ל, הקב"ה לא גילה את אור קדושתו אלא רק בערך שראה רצונו להמציא את הרע כנגדו, ולכן אין גילוי מאצילות ולמעלה, כגון העקודים והא"ק וכנודע, שהם נעלמים, כי הם מהעולמות דא"ס, כי אין כנגדם מציאות הרע ח"ו.

¹³⁵² עי' שם, ז"ל, כי ישנם בקליפה ג"כ ד' עולמות אבי"ע, ולכן יש להרע כח להתרברב ולומר אלהים אני, אל אני, מושב אלהים ישבתי, כמ"ש ביחזקאל (כח ב). מה שאמר טוב לעומת רע הוא על הכוונה והרצון, כי גילה את הטוב רק בערך שהיה בכוונתו ורצונו ית"ש לברוא את הרע כנגדו, ומה שאמר רע לעומת טוב הוא על הפעולה והמעשה, כי ברא את הרע כנגד כל הד' עולמות אבי"ע.

¹³⁵³ עי' שם, ז"ל, הגם שאנו רואין בהנהגה שיוצא לפעמים מצדיקים דבר רע ומרשעים דבר טוב, וע"ד שאמרו בשיר השירים רבה (פסוק א' סי' ו') את מוצא צדיק מוליד צדיק רשע מוליד רשע צדיק מוליד רשע רשע מוליד צדיק כו' ע"ש. והרי לנו כי יוצא לפעמים טוב מרע ורע מטוב, והרי נראה ח"ו כאלו שניהם שקולים או שהם מתחלפים ח"ו, ועל זה אמר הספר יצירה, כי לא כן הוא אלא לעולם אין יוצא טוב אלא מטוב ורע מרע, ומה שאנו רואין כי יוצא לפעמים רע מטוב וטוב מרע, הנה הוא ע"י החטא דעץ הדעת שנתערב רע בטוב וטוב ברע, וכנודע בסוד יציאת אברהם מתרח, וכן מלכות בית דוד מרות שהוא אם המלך אמה של מלכות, כמ"ש (בבא בתרא צא ע"ב) היתה בתו של עגלון מלך מואב בנו של בלק כמ"ש בסוטה (דף מז ע"א) (ע' סדר הדודות ח"א ב' אלפים תשפ"ז). וכ"ז הרי הוא יציאת טוב מרע, וכן עד"ז רע מטוב, כמו ישמעאל מאברהם, ועשו מיצחק, ואמרו (שבת קמו ע"א) עד ג' דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו, שהוא מהחטא דעץ הדעת, ויצאו ישמעאל ועשו מתערבות זוהמא שבהם, ואברהם מתרח ורות מעגלון מהתערבות הטוב שבהם, והרי יוצא באמת רק טוב מטוב ורע מרע.

¹³⁵⁴ עי' שם, ז"ל, הטעם שברא הקב"ה את הרע ג"כ כי אלולא מציאות הרע לא היה ניכר הטוב כלל, ולא היה נרגש ההנאה ממנו לשמוח בו, כי אין דבר ניכר אלא מהעדרו ותמורתו, וכמ"ש במסכת תמורה (&) כי אלולא המות לא היה ניכר החיים, ולא היה נודע שהם חיים, ואלולא

מאיר היצירה

גם את זה לעומת זה וכו' – כמו ש"ב מזלות בדכורא ו"ו כנ"ל (ז ע"ד), כן בנוקבא י"ב בקר¹³⁵⁵. לכן י"ב צירופי הוי"ה בעד"א, כ"ד צירופי אדנ"י במלכות, שבה כלולה שלו ושלה, כ"ד ספרים¹³⁵⁶. וז"ש את זה לעומת זה, י"ב שלו נגד י"ב שלה, ז"ה בני י"ב, לעומת זה ג"ב י"ב. שלכן נקראו שניהם זה בדכורא כמ"ש בזהר (ז"א דטו ע"ב) זה וזאת, וכן נוקבא ג"כ נקראת ז"ה "זה השער" (תהלים קיח כ) כמ"ש בתי' (יג ע"א), וי"ב מזלות נחלקין לד' מדרגות נגד ד' אותיות הוי"ה וד' אותיות אדנ"י שהן בחגת"ם, חסד טוב, וגבורה רע, אע"פ שאין רע למעלה מ"מ למטה מתעורר הרע.

וכן ת"ת, טוב מטוב, נמשך מחסד, ומלכות רע בסמ' יראה רעה¹³⁵⁷. ועשה אלהים זה לעומת זה בזווג פנים נגד פנים, שאז החסד דידיה נגד גבורה דידיה, וזהו טוב לעומת רע. וגבורה דידיה נגד חסד דידיה וזהו רע לעומת טוב, וזהו סוד מיתוק הגבורות בזווג. ולכן באר"ץ בדרום תוקף החמימות מאש שבשמים כו¹³⁵⁸ ובצפון קר יותר ממים שבשמים ושם הישוב, אבל ת"ת ומלכות דידיה נגד ת"ת ומלכות דידיה וזהו טוב מטוב רע (כא ע"א) מרע.

הטוב מבחין – עכשיו מפרש הפעולות של הד' דרגין, ואמר הטוב דידיה מבחין את הרע שלו, והרע¹³⁵⁹ מבחין את הטוב שלו. כי כשם שא"א לקבל רוב רעה כן א"א לקבל רוב טובה, כמ"ש (תענית כג ע"א) כעסת עליהם אינן יכולים לקבל השפעת אינן כו¹³⁶⁰, ולכן היא ממתקת את הטוב והרע שלו בנטיה מעט, שלכן אמרו במלכות, ב"ד הרפה (זהר ז"ג רלא ע"ב), דינא רפיא (שם)¹³⁶¹. ואח"כ בת"ת ומלכות, טובה שמורה וכו', שמשם החיים והמות, ת"ת חיים ומלכות אילנא וכו¹³⁶². שת"ת ומלכות מנהיגין את העולם, כמ"ש (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. שאף שת"ת ומלכות זה לימין וזה לשמאל, מ"מ שניהן מכריעין הם, אלא שזה נוטה יותר לימין וזה יותר לשמאל (תיקו"ז ז ע"א). לכן בא ע"י כי שניהם הם ממוצעין כנ"ל.

[בליקוטיו – זה לעומת זה – וכן בס"א כל הל"ב: עשר כתרין¹³⁶³, וג' קטירין צאן ועבד ושפחה¹³⁶⁴, וז' היכלין דס"א, ז' מדורי גיהנם, ז' רקיעין, ז' ארעאין דלהון, ז' כוכבים בס"א וי"ב נשיאים.]

הרשע לא היה ניכר הצדיק, ואם אין טומאה אין טהרה, כי לא היה נודע מעלתו והנאתו כלל. וכן כל שכר הצדיקים וטובם הרי הוא רק בסיבת בריאת מציאותו הרע, וזהו שאמר הטוב מבחין את הרע והרע מבחין את הטוב, טובה שמורה לטובים ורעה שמורה לרעים.

¹³⁵⁵ עי' לעיל יז ע"ד ובהערות 193 549 1263.
¹³⁵⁶ עי' תיקו"ז טו ע"א: בכ"ד אתוון דכלילן בהון כ"ד ספרים, דאינון כ"ד דשאיב מן ימא דאורייתא, אתמר בהון ותגיד לבני ישראל, ומאי ניהו דשאבין מניה האי כ"ד דאיהי שכנתא, כלילא מכ"ד ספרי דאורייתא, דא צדיק, דאיהו נהר דנפיק מעדן עלאה, בגין דנחית ביה ו', דאיהו בן י"ה.

תרגום: ובעשרים וארבע אותיות שכלולים בהם עשרים וארבעה ספרים, שהם כ"ד ששואב מן התורה, נאמר בהם "ותגיד לבני ישראל". ומי הוא ששואבים ממנו כ"ד הללו, שהיא שכנה כלולה מעשרים וארבעה ספרי התורה, זה צדיק שהוא נהר שיוצא מעדן העליון, משום שיורד בו ו', שהוא בן י"ה.

¹³⁵⁷ עי' הק' זהר יא ע"ב.

¹³⁵⁸ עי' זהר שמות כד ע"א. ונראה שה"וכו" הוא טעות.

¹³⁵⁹ שלה.

¹³⁶⁰ השפעת עליהם רוב טובה אינן יכולין לעמוד.

¹³⁶¹ עי' לעיל יד ע"ב לגבי דינא רפיא שהיא דין ממותק.

¹³⁶² דמותא. ועי' ליקוטי הש"ס ב"ק שאילנא דמותא הוא מידת המלכות.

¹³⁶³ עי' זהר שמות לח ע"א.

¹³⁶⁴ עי' זהר ח"א קסו ע"ב: צאן ועבד ושפחה (בראשית לב ה) אלון אינון כתרי תתאי דקטל קב"ה במצרים בכור בהמה (שמות יב כט) בכור השבי (שם יא ה) בכור השפחה הה"ד צאן ועבד ושפחה.

מאיר היצירה

[עוד בליקוטיו – גם את זה כו' – כמש"ל פ"ב (משנה ד) וסימן אין למעלה מענג כו', וכתב בפ' בראשית (דף לג ע"ב) באתון גליפין דר"א כו', וסימן א"ך ב"ך א"ל, והוא כמ"ש במ"א¹³⁶⁵, כי הן כ"ב בתים מלמעלה למטה וברוחב הן א"ך, ואמצעיתא הוא א"ל ב"ם, וזהו א"ל. והנה ידוע בסוד סליק ונחית¹³⁶⁶. והנה הקצוות הוא א"ת ב"ש עד הציו, ומשם ולמטה הוא בהיפך וכן הוא באלב"ם. והנה הימין הוא חסד דסליק, ושמאל להיפך. וז"ש בפ' נח (ו יג) בא לפני, באתון גליפין כו' דהוא אחור האחרון¹³⁶⁷, ולהיפך פנים הראשון אב הרחמים¹³⁶⁸.

וזהו טוב לעומת רע, ובחציו התחתון ג"כ כזה, אלא לפי שמתחיל ל"כ מ"י, וסדרן כ"ל י"ם, והוא משמאל לימין, לפיכך אומר רע לעומת טוב. ובאלב"ם למעלה הוא טוב לעומת טוב דהכל בסליקו, ומחציו ולמטה בהיפך. והן¹³⁶⁹ ד' רגלי המרכבה וכמ"ש¹³⁷⁰ דימינא ושמאלא מתחלפים משא"כ באמצע כמ"ש"ש.

ואמר הטוב מבחין כו' טובה שמורה כו' – כי ד' בחי', ב' האמצעים ו"ה הן המתנהגים בעוה"ז ו"תגל ה"ארץ, י"ה ימינא ושמאלא הן מנהיגי עוה"ב ג"ע וגיהנם. אבל בעולם הזה (תענית כג ע"א) השפעת כו' כעסת כו'¹³⁷¹, והן ממוזנים כידוע, וכמ"ש כי המים והאש הן מנהיגי עוה"ב, גן עדן בנהר וגיהנם באש, וכאן בחיים ומות, רוח ועפר. ובעוה"ז הוא בחילוף, הטוב מבחין את הרע, ר"ל שבוהן לרשע ונותן לו טובה, וצדיק להיפך והוא הנסיון כידוע. וזהו א"ת ב"ש כו' (כא ע"ב) ולהיפך, אבל בעוה"ב טובה שמורה כו' א"ל ב"ם. וזהו את זה לעומת זה כנ"ל. שימינא ושמאלא מתנהגים העוה"ב, וכאן הוא בהיפך הטוב מבחין כו' וא"ל ב"ם בעוה"ב, וכל שהוא יותר צדיק יותר נבחן. ואברהם אע"ה שהוא ראשית דרגא דחסד נבחן יותר מכל, וכמ"ש בב"ר (פנ"ה סי' ב') משל לשתי פרות, וכ"ה ברשעים להיפך ונבוכדנצר יוכיח¹³⁷². ולכן נגד הא' הוא התי"ו וב' שייך, ובאחור להיפך, אבל בעוה"ב נגד הא' הלמ"ד ונגד הב' המ"ם כו' וכן באחור.

(פ"ו מ"ה) שלשה כל אחד לבדו עומד, אחד מזכה ואחד מחייב ואחד מכריע בינתים. שבעה, שלשה מול שלשה, ואחד חק מכריע בינתים. ושנים עשר עומדים במלחמה, שלשה אוהבים שלשה שונאים שלשה מחיים ושלשה ממיתים. שלשה אוהבים הלב והאזנים, שלשה שונאים הכבד

תרגום: צאן ועבד ושפחה, אלו הם כתרים תחתונים שהרג הקדוש ברוך הוא במצרים, "בכור בהמה", "בכור השבי", "בכור השפחה", זהו שכתוב "צאן ועבד ושפחה".
¹³⁶⁵ ע"י הערה ו.

¹³⁶⁶ ע"י זהו בראשית לט ע"א ותיק"ז קכב ע"א שזה ה' עלאה סליק ונחית ה' תתאה. וע"י בהגר"א בתז"ח יז ע"ד: זוהר סליק ונחית - בינה כידוע שסליק ונחית בז"ת.
¹³⁶⁷ היינו הצירוף של ב' א' בא הוא לפני, ואין כזה דבר בזהר. ולפי זה יש למחוק "וכו", וצ"ע.
¹³⁶⁸ היינו הצירוף הראשון הוא א' ב', והוא אב הרחמים.
¹³⁶⁹ ב' קצוות והב' באמצע.
¹³⁷⁰ אולי כוונתו לומר "כמו שביארנו".
¹³⁷¹ ע"י לעיל הערה 1360.

¹³⁷² ז"ל: ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו א"ר יונתן הפשטני הזה כשפשטנו לוקה אינו מקיש עליו ביותר מפני שהיא פוקעת וכשפשטנו יפה הוא מקיש עליו ביותר למה שהיא משתבחת והולכת כך הקב"ה אינו מנסה את הרשעים למה שאין יכולין לעמוד דכתיב (ישעיה נז) והרשעים כים נגרש ואת מי מנסה את הצדיקים שנא' (תהלים יא) ה' צדיק יבחן (בראשית לט) ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדוניו וגו' ויהי אחר הדברים האלה אמר רבי יונתן היוצר הזה כשהוא בודק את הכבשן שלו אינו בודק את הכלים המדועעים למה שאינו מספיק להקיש עליו אחת עד שהוא שוברו ומה הוא בודק בקנקנים ברורים שאפילו הוא מקיש עליו כמה פעמים אינו שוברו כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן א"ר אלעזר לבעל הבית שהיה לו שתי פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רע על מי הוא נותן את העול לא על אותה שכחה יפה כך אין הקב"ה מנסה אלא הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן.

מאיר היצירה

והמרה והלשון, שלשה מחיים שני נקבי האף והטחול, ושלשה ממיתים שני הנקבים והפה. ואל מלך נאמן מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד, אחד על גבי שלשה, שלשה על גבי שבעה, שבעה על גבי שנים עשר, וכלם אדוקים זה בזה.

שלשה כל אחד וכו' – עכשיו מפרש ג' וז' וי"ב עניינם היאך קשורים זה בזה כל א' לברו, כנפש ראש ע"ג גויה, וגויה ע"ג בטן, זה על זה, וכן בעולם ושנה כנ"ל.
ז' ג' מול ג' כו' – ר"ל עין ואזן ונחיר ימין נגד שמאל, ופה באמצע מכריע בינתיים. וכן בספי' חסד נצח ת"ת, נגד גבורה הוד יסוד, ומלכות מכריע. אבל ג"ר כולם רחמים גמורים, וכן הן זעג"ז בא"א¹³⁷³ כידוע, וכ"ה בשנה ונפש.
ושנים עשר – שהן נחלקין לד' חלקים כנ"ל, בד' אותיות הוי"ה, שכל א' כלול מג' כנ"ל.

שלשה אוהבים – יו"ד חכמה וכן חסד דבה נחית חכמה (תיקו"ז ד ע"א).
שונאים – ה' בינה דמינה דינין מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב) וכן גבורה דבה נחית בינה. כל אהבה הוא ממדת החסד וכל שנאה הוא ממדת הדין.
מחיים – ו' ת"ת, אילנא דחיי (תיקו"ז ז ע"א, שער מאמרי רשב"י פרשת ויחי).
ממיתים – ה' מלכות כנ"ל. וכן הוא באדנ"י במילואו, שכל אות מג' אותיות, ואוהבים ושונאים הוא בעוה"ב, שלכך יצה"ר נקרא שונא, אם רעב שונאך (משלי כה כא), כי תצא על אויביך (דברים כ א), והרבה פעמים, וכן להיפך, מחיים וממיתים בעוה"ז כמש"ל.

ג' אוהבים הלב והאזנים – שהן כלי התורה, כמ"ש (משלי ב ב) להקשיב לחכמה אזנך תטה לבך לתבונה, וכיוצא בו, והוא כלי חכמה ותבונה, כי החכמה הוא דבר שמקבל ושומע מאחרים (רש"י שמות לא ג), ותבונה הוא שמבין דבר מתוך דבר. וז"ש בתהלה להקשיב ואח"כ תטה כו', כמ"ש (ברכות כג ע"ב, ע"ז יט ע"א) לעולם ילמוד אדם ואח"כ כו' ויהגה, כי הלב לחשוב ולהנהיג את עצמו, והוא בא ע"י השמיעה, כמ"ש בפ"ה (יח ע"ד) כמ"ש (משלי יח טו) לב נבון כו', ואזן חכמים. וכמו שהלב עיקר כל הגוף כן האזנים, ולכן אמרו (ב"ק פה ע"ב) חרשו נותן דמי כולו.
ג' שונאים הכבד והמרה והלשון – כל התאוה בכבד כידוע, כמ"ש במדרש הנעלם (ח"א קלח ע"ב) ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא כו' הכבד אל הלב כו' עי"ש¹³⁷⁴. ומרה כל הקנאה תלוי בה כידוע¹³⁷⁵, וז"ש (כא ע"ג) (ב"מ קז ע"ב) מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה, שהיא מחלה כל גופו של אדם, כמ"ש (משלי יד ז) ורקב עצמות קנאה דא מחלה כו' ופת שחרית כו'¹³⁷⁶, והטעם כמ"ש שם למטה, פת שחרית מוציא את

¹³⁷³ כלומר לא ג' קוים אלא קו א'. ועי' אדר"ז רפח ע"א: תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא.

¹³⁷⁴ ז"ל בשלימות: ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. אמאי כתיב תרי זמני האדום. אלא, בגין דכל מה דאית ליה אדום, הוא אדום, כד"א ויצא הראשון אדמוני. ותבשילא דיליה אדום.

¹³⁷⁵ עי' דברי רבינו בתיקו"ז יד ע"ד, ז"ל, ומרה הוא אש של גיהנם שהיא הקנאה, שכל החלאין תלוי בה, כמ"ש על פסוק (שמות כג כה) והסירותי מחלה כו', ע"כ. עי' ב"ב נח ע"ב: בראש כל מרעין אנא דם, ע"כ, ועי' ביאור רבינו על משלי לא יא, ז"ל, והנה ראש כל מדות הרעות הוא מדות התאוה, שהיא מביאתו לכל מדות הרעים שבעולם, ובזה יובן מה שארז"ל (ב"ב נח ע"ב) בראש כל מרעין אנא דם, כי הדם הוא הנפש המתאוה, כי תאוה נפשך כו' (דברים יב כ), ע"כ. ועי' ב"ק צב ע"ב: והסירותי מחלה מקרבך ותניא מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה ששמונים ושלשה חלאין יש בה.

¹³⁷⁶ ז"ל בשלמות: מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה, שהיא מחלה כל גופו של אדם דבר אחר מחלה ששמונים ושלשה חלאים תלויין במרה וכולן פת שחרית במלח וקיתון של מים

מאיר היצירה

הקנאה כו'. וכן כל הי"ג מדות ששם הכל ענפי הקנאה, שמבטלן. והלשון בו תלוי כל הגאווה והכבוד להתפאר עצמו, ולגנות אחרים ולהתכבד בקלון חבירו, והן שרשי כל המדות התלוין בלשון. ואלו ג' דברים הנ"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם (אבות פ"ד מכ"א) ר"ל מן עוה"ב, והן ג' מדות של בלעם הרשע (אבות פ"ה מ"ט) עין רעה קנאה, ורוח גבוהה כבוד, ונפש רחבה תאוה שתלמידיו יורשין בו¹³⁷⁷.
שלשה מחיים הטחול ונקבי האף – כמ"ש (בראשית ז נב) אשר נשמת רוח חיים באפו, והטחול, כל העוה"ז הכל בטחול, כמ"ש (ברכות ז ע"ב¹³⁷⁸) השעה משחקת לו

מבטלתו תנו רבנן שלשה עשר דברים נאמרו בפת שחרית מצלת מן החמה ומן הצנה ומן הזיקין ומן המזיקין ומחכימת פתי וזוכה בדין ללמוד תורה וללמד ודבריו נשמעין ותלמודו מתקיים בידו ואין בשרו מעלה הבל ונזקק לאשתו ואינו מתאוה לאשה אחרת והורגת כינה שבבני מעים ויש אומרים אף מוציא את הקנאה ומכניס את האהבה אמר ליה רבה לרבא בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי שיתין רהיטי רהוט ולא מטו לגברא דמצפרא כרך ואמרו רבנן השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצנה אמר ליה דכתיב לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכם שרב ושמש לא יכם שרב ושמש כיון דלא ירעבו ולא יצמאו אמר ליה את אמרת לי מהתם ואנא אמינא לך מהכא ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך ועבדתם את ה' אלהיכם זו קריאת שמע ותפלה וברך את לחמך ואת מימך זו פת במלח וקיתון של מים מכאן ואילך והסירותי מחלה מקרבך.

¹³⁷⁷ וז"ל: כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, שנאמר (משלי ח), להנחיל אהבי יש, ואצרתיהם אמלא. אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת, שנאמר (תהלים נה), ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

¹³⁷⁸ עי' ברכות דף ז ע"ב: ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו במ תניא נמי הכי רבי דוסתאי ברבי מתון אומר מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר עוזבי תורה יהללו רשע וגו' ואם לחשך אדם לומר והא כתיב אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה אמור לו מי שלבו נוקפו אומר כן אלא אל תתחר במרעים להיות כמרעים אל תקנא בעושי עולה אמור לו מי שלבו נוקפו ואומר אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום איני והאמר רבי יצחק אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו שנאמר יחילו דרכיו בכל עת ולא עוד אלא שזוכה בדין שנאמר מרום משפטיך מנגדו ולא עוד אלא שרואה בצריו שנאמר כל צורריו יפיח בהם לא קשיא הא במילי דידיה הא במילי דשמיא ואיבעית אימא הא והא במילי דשמיא ולא קשיא הא ברשע שהשעה משחקת לו הא ברשע שאין השעה משחקת לו.

ועי' זהר פנחס רלב ע"ב: אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שוחק ואיהו שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוה רבנן דמתניתין אוי לו למי שהשעה משחקת לו.
ועי' תיקו"ז נה ע"ב: קדרותא וליצנותא ועניותא מטחול נפקא כד נשמתא אסירא בה בגלותא דא איהו ושפחה כי תירש גבירתה ובההוא זמנא טחול שוחק ולזמנא דייתי מלכא משיחא לנטלא נוקמא מטחול דאיהו שפחה יושב בשמים ישחק ישחק איהו באבודא דלהון כמה דאת אמר ובאבד רשעים רנה

תרגום: קדרות וליצנות ועניות יוצאים מטחול, כשנשמה אסורה בה בגלות, וזהו "ושפחה כי תירש גברתה". ובאותו זמן, טחול שוחק (ברכות סא ע"ב). ולזמן שיבא המלך המשיח ליטול נקמה מהטחול, שהיא שפחה, "יושב בשמים ישחק" הוא ישחק באבדן שלהם, כמו שנאמר "ובאבד רשעים רנה".

ועי' מש"כ רבינו שם נט ע"א ד"ה דשלטנותיה בגלותא: דשלטנותיה בגלותא כו' - כמ"ש (איכה א ה) היו צריה לראש, ואינון ע"ר כמ"ש למטה. וע"ב אומין פלחי כוכביא בכבד כנ"ל, ואלו השלשה לעתיד לבא בתש"ר יעברון מעלמא, וע"ל (מה ע"א נט ע"ב) ומש"ש. וז"ש ובגלותא, שעתא אימא דע"ר ואיהי לילית הטחול נחש כנ"ל, ועבר"מ פרשת פנחס שם (רלב ע"ב): אר"מ והא אוקמוהו רבנן עליה טחול שוחק ואיהו שחוק שחוק הכסיל, ובג"ד אוקמוהו רבנן אוי לו למי שהשעה משחקת לו. וקהלת (ז ג) אמר טוב כעס משחוק, טוב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה, רצועה לאלקאה בה צדיקא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין, משחוק דשחיק לון בטחול בכללכוכא דהאי עלמא, דשוחק לון שעתא בעותרא. ועוד אר"מ דטחול איהו זחיל עפר ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה, ובגין דע"ר אינון שאור שבעסה, ואינון אומין דעלמא פלחי כוכביא דמיין למוץ, יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עע"ג, כמה דאוקמוה רבנן מי

מאיר היצירה

בטחול¹³⁷⁹, והיא משחקת לרשעים בעוה"ז, שבו תרמוש כל חיתו יער (תחלים קד כ), אלו רשעים כו' (ב"מ פג ע"ב). הטחול הוא לילה זהו לרשעים, ולצדיקים הוא שמחה של מצוה, שהוא נר מצוה בלילה, וביום ותורה אור.

שלשה ממיתים ב' נקבים – הם גדולים וקמנים.

והפה – שאם יסתם וכן עצירת הנקבים, וכן המאכל בפה מאכלים רעים, שהכל בא ע"י מאכלים רעים, וכן אם יחסר לחמו, על פת לחם יפשע גבר (משלי כח כא). וכן בשנה ועולם באין מג' ג', אוהבים. וז"ש שלשה כל א' כו', ז' כו', וכולם אדוקים.

וכן הוא בשם, שא' כולל הכל הוא שם הוי"ה שכולל בא' כידוע, ג' אותיות יה"ו ג' אמ"ש, ו' צירופים (של יה"ו) וה' אחרונה באמצע ז' כפולות, וי"ב צירופי הוי"ה, וע"ס מילואו¹³⁸⁰.

וכן במשכן, אמ"ש ק"ק¹³⁸¹ ואהל מועד וחצר המשכן¹³⁸², ז' כפולות ז' נרות של מנורה [וי"ב הן י"ב חלות כמ"ש המחבר פ"א (ד ע"ג)]. וכן בכלה ג' קדושים (קידושים ב ע"א) האשה ניקנית וכו', וז' ברכות, וי"ב דברים של יחוד התן וכלה¹³⁸³ נגד י"ב דברים שאמרו (זו"ח נ ע"ג¹³⁸⁴) השרוי בלא אשה, וכלל כולן הן ל"ב, ושרשם במלוי מ"ה, שייג הוא בכתר ג' אח"ד שהוא א"לף וכן בכולם כידוע. וכל זה שבכל אבר לבד צריך לכמה צירופים, והכל לפי הצירוף וכולן כלולין ואדוקין זה בזה.

[עוד בליקוטיו: שלשה כל א' לבדו עומד, שהם זה על זה כנ"ל בפ"ג, והוא בסוד שלש נקודות חש"ח¹³⁸⁵, ושנים עשר עומדין במלחמה שאין להם מכריע, רק התלי שמנהיג את הכל כמ"ש למטה (פ"ו מ"ה) אחד ע"ג כו'. והכל בג' ג', שלשה אוהבים וכו', ג' אוהבים, להקשיב לחכמה כו' (משלי ב ב). ג' שונאים, הקנאה כו' (אבות פ"ד מכ"א), ג' מחיים, אשה ריח ניחוח (ויקרא א ג), אשה ריח בב' דחומם כמ"ש בפ' פקודי וכנ"ל, וטחול ניחוח שהוא מקור השמחה. ואלו ג' מחיים הרוח וריח ממוגמרים שעל האש שהוא בנקב השני ללב, ושמחה הוא ענין בפ"ע, ואינו מו"ב המנהיגים¹³⁸⁶. ג' כו' מהר צועה להפתח כו' (ישעיה נא יד). והנה כ"ה (כא ע"ד) בהנהגת העולם בד' יסודות, כל תאוה ואהבה בסוד

מעכב שאור שבעסה, דאינון דבקיין לישראל כשאור בעסה, אבל אומין עע"ג לאו אינון אלא כמוין אשר תדפני רוח כו', וז"ש ואיהו שחוק כו'.

¹³⁷⁹ "טחול שחוק" - ברכות סא ע"ב.

¹³⁸⁰ יר"ד ה"א וא"ו ה"א - ועי' תיקו"ז יט ע"א שזה "ארח דאצילות", שהוא פנימיות הכל.

¹³⁸¹ עי' לעיל ה ע"א וז"ל, ארון וכפורת כרובים שהן כח"ב, ארון בינה כמ"ש בת"י כפורת חכמה, כרובים כתר לכן הם ב' כנגד ב' בחי' שבכתר ובאהל מועד.

¹³⁸² עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לג ע"ב, שג' אלה הם חב"ד חג"ת נה"י, ויש פרסה בין כל א' וא'.

¹³⁸³ והוא מלשון הברכה אחרונה של שבע ברכות: וכו' אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רנה, דיצה וחדוה, אהבה ואחוה, ושלוש ורעות וכו'.

¹³⁸⁴ עי' לעיל הערה 305.

ועי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז נה ע"ד ד"ה עלה אתמר: עלה אתמר להניח כו' - ר"ל, כמ"ש (יבמות סב ע"ב) כל השרוי כו' שנאמר להניח כו', וי"ב מתנות זכיא בשבילה, שכנגדן תקינו י"ב דברים, ששון ושמחה כו' כמ"ש בז"ח פ' חקת (נ ע"ב). אבל בזוהר פ' תרומה, אמר ההוא רביא דעשרה דברים אינון, ע"ש (קסט ע"ב), וז"ש כאן איהי בדיוקנא דשכינתא כו' כלילא מעשר, ור"ל לכן נאמר באשה עשר דברים הנ"ל שהיא דוגמת השכינה דכלילא מעשר, וכן הוא בלבא, וכל עשרה דברים הכל הוא בלב טוב, והיא אשה טובה דמשבח קרא במשלי, אשת חיל כו': ובנ"א כתב ברכה אל ביתך ברכת ה' היא תעשיר ועלה אתמר ראה חיים עם אשה אשר אהבת איהי בדיוקנא כו' - ור"ל עשרה דברים כנ"ל והן חיים עושר כו'.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז נה ע"ד ד"ה עלה אתמר, שהעמיד שקיימת סתירה בין ז"ח לזהר תרומה.

¹³⁸⁵ עי' לעיל הערה 413.

¹³⁸⁶ א"כ צ"ע לכאורה איך הטחול הוא אכן כן מהמנהיגים? ועי' פרק ה' משנה ו'.

מאיר היצירה

המים כמ"ש חכמי המחקר¹³⁸⁷, וע' בס' הישר, וכתוב (תפילת טל) נמשך אחריו כמים. וכל שנאה וקטטה וכעס מצד האש. והחיוני ברוח, רוח חיים באפיו (בראשית ז כב). ומיתה בעפר, וכן ואל עפר (בראשית ג יט). וכן בד' רוחות העולם, ב' הם משמשים בעוה"ב וב' כאן, אהבה ושנאה שם, וחיים ומות כאן. ושם הוא ג"ע וגיהנם. והנה ג"ע הוא כל הצחצחות הוא בנהר וגיהנם באש, וכאן ברוח ועפר. וכן הוא בד' רוחות: ג"ע בדרום, גיהנם בצפון כידוע¹³⁸⁸, ממזרח החיות במזל הצומח מהאופק, והמות בו שקיעה כידוע (בראשית מט לג) ויאסוף רגליו בו'.

וכן הוא במזלות אהבה ושנאה כו', ד' פעמים ג', שכנגדן הוא המלחמה כידוע לחכמי החזיון, וכן בד' היסודות, שלכן מים ואש הם מתנגדים, וכן רוח ועפר שהם הפכים, אהבה ושנאה כו', ונקשרים זה בזה ע"י חיבור כולם¹³⁸⁹, כמ"ש בר"פ וארא (כב ע"א).

שלשה אוהבים כו', וכן הוא בכל הז' חלקים בעולם. כסף הוא אוהב שהוא מצוי לכל והוא קל בהוצאה, וזהב שונא שאינו מצוי כי אם למקנה או למבתן¹³⁹⁰ או צפון לרב טוב הצפון, ג' דרגין דצפון, מצפון זהב. וג' דרגין ביה נציץ כדהבא או סומקא או חשוכא, והן ג' דרגין דזהב שניתן לאדם, והכל בדין, או מה רב טובך אשר כו' (תהלים לא כ) וכמ"ש בספר הבהיר הובא בזהר סוף ח"א בעמוד האחרון (דף רסו ע"א¹³⁹¹), לי הכסף ולי הזהב כו' (חגי ב ח) שם של כסף בימינו ושל זהב שם בשמאלו. אמר זה יהיה מזומן וקל להוצאה, ועושה דבריו בנחת כו'. וזה"ב הוא ימי קריאת התורה להיפך. (ומ"מ נהירו דז' מאיר לה"ב, משא"כ בלא ז' הוא השיך והן כפולים כוללים זה בזה, והן שתי בנות הב' כו' (משלי ל טו), ב' בנות דלוט ב' דמעות¹³⁹² שמהם הדין מהספירות אבל זהב מאיר

---

¹³⁸⁷ עי' שערי קדושה ח"א שער ב', ז"ל, יסוד האש ממנו נמשכת הגאווה הנקראת גסות הרוח להיותו היסוד הקל וגבוה מכולם. ובכללה הכעס, כי מפני הגאווה מתכעס האדם כשאין עושים רצונו, ואילו היה שפל רוח ומכיר חסרונו לא היה מתכעס כלל, נמצא כי הגאווה והכעס מדה אחת הם. ותולדותיה שלש. הקפדנות בלבו כי לולא הגאווה לא הי' המקפיד בלבו, כענין שבארנו בענין הכעס ובקשת השררה והכבוד להתגאות על הבריות. והשנאה לזולתו על היותו גדול ממנו, וזה ענף מהגאווה גם כן.

יסוד הרוח ממנו נמשך דבור הנקרא שיחה בטלה לדברים שאין בהם צורך כלל או נפשיי או גופני. ותולדותיו ארבעה. והן, לדבר חנף, ושקרים, ולשון הרע, ולגלות שבחיו לבריות להתגדל בפניהם.

יסוד המים ממנו תאות התענוגים כי כן המים מצמיחים כל מיני תענוג, ותולדותיה שתיים. החמדה, לגזול ממון חברו ואשתו וכל אשר לו להתענג בהן. והקנאה, כי יקנא בחברו, אשר לו ממון רב וכיוצא להתענג בו.

יסוד העפר ממנו מדת העצבות בכל פרטיו, ותולדותיה אחת, והוא העצלות לקיים התורה והמצוות מפני עצבונו על השגת קניני הבלי העולם הזה, או על היסורין הבאים עליו ואינו שמח בחלקו בשום דבר, גם עינו לא תשבע עושר.

¹³⁸⁸ עי' לעיל הערה 774.

¹³⁸⁹ עי' בינה. ועיי"ש בזהר.

¹³⁹⁰ לבחון אם הוא עשיר או לא.

¹³⁹¹ ז"ל: נב. ד"א ואשר אין לו כסף לכו אליו כי יש אצלו כסף דכתיב (חגי ב' ח) לי הכסף ולי הזהב, מאי לי הכסף ולי הזהב, משל למה"ד למלך שיש לו שני אוצרות אחד של כסף ואחד של זהב, שם של כסף בימינו ושל זהב בשמאלו, אמר זה יהיה מזומן וקל להוציא, ועושה דבריו בנחת והוא יהיה דבוק עם העניים ומנהיגם בנחת הה"ד (שמות ט"ו ו) ימינך ה' נאדרי בכח, ואם שמח בחלקו טוב, ואם לאו ימינך ה' תרעץ אויב, מאי ימינך ה' תרעץ אויב, א"ל זה הזהב דכתיב לי הכסף ולי הזהב: נג. ולמה נקרא שמו זהב, שבו כלולות שלש מדות, זכר, והוא ז"ן, הנשמה, והיא ה"א, וחמשה שמות לנשמה רוח חיה יחידה נפש נשמה, מאי עבדתיה בה"א. והוא כסא לזי"ן דכתיב (קהלת ה' ז) כי גבוה מעל גבוה שומר, ובי"ת היא קיומם כדאמר בראשית ברא.

¹³⁹² עי' גמ' ברכות נט ע"א, ומש"כ רבינו בביאורו על ספר"צ כב ע"א.

מאיר היצירה

כנ"ל). והן¹³⁹³ הספירות דשמאל, ושבת הוא מלכות דסליק לבינה כידוע¹³⁹⁴. וכס"ף הוא בא"ב כסדר, וענ"י הוא אותיות הקודם לכס"ף למפרע, כל הדוחק כו'¹³⁹⁵ (ברכות סד ע"א). ונחשת הוא החיים, נחש נחשת וראה אותו וחי (במדבר כא ח), וברזל הוא הממית כו', וז"ש לא תניף (דברים כז ה) כי הברזל נברא לקצר, והמזבח נברא להאריך (מדות פ"ג מ"ד). ולכן נקרא מזבח הנחשת, ונחש הוא ג"כ החיים, חיויא דחייא¹³⁹⁶, והוא אליהו ז"ל קנא קנאתי (מלכים א' יט י), לכן חי לעולם, אלא שהנחש נתהפך, ולכן כל המקנא אין מלאך המות שולט עליו (זח"ד פ"א רט ע"ב). וכן בד' חיות שבדניאל, אלא ששם הזהב (קפד"ם) [צ"ל קודם, ש"ל] כמדתו, ובו היה בהמ"ק קיים].

אחד ע"ג שלשה – וא' הוא התלי וגלגל ולב, שעל ידם השי"ת עושה נפלאות, אדון הנפלאות¹³⁹⁷, והוא מטה משה¹³⁹⁸ שהיה מסור בידו והוא הנהפך, והסימן (תהלים צז א) ה' מלך תג"ל הארץ¹³⁹⁹.

¹³⁹³ ר"ל ה' ב' מזה"ב הן הספירות דשמאל ר"ל הו' וגבורה שהן יום ה' ויום ב' וז' דזהב הוא שבת מלכות כו' (הגה"ת ש"ל).

¹³⁹⁴ עי' תיקו"ז מ ע"א ז"ל: ש' שבת הגדול בינה שבת הקטן מלכות, ע"כ. ועי' ביאור רבינו על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, ז"ל, בראשית ברא שית, עלייהו, והיא בינה כנ"ל (ח' ע"א), והיא סוד השבת עולם וכו', והענין כי שית אלפי שנין הן ששת ימים שמתנהג בו"ק, וז' הוא מלכות, ומלכות תליא בבינה וחוזרת אל שרשה, וזהו סוד השבת ושמיטה שאסור במלאכה וסוד היובל וכו', כל המלכין שמלכו מיתו, ונשמתם חזרה למעלה במקומם, וכליהם למטה, שהוא סוד המיתה כמ"ש בא"ר (קלה ע"ב), אבל בזמן שליטת ארעא אחר המלכים, חזרו כלם לבטן אמם כידוע, ובמלך השמיני התחיל התיקון, שירד חסד עילאה והתחיל לברר הכלים ונבררו, ואח"כ חזרו כלם לבטן אמם בלא מיתה, ואין זמן למלוכה של המלכות, כי תיכף חזרו כלם לאמם, וזהו סוד העיבור, עד שנתקן כלם, וכן הוא בסוף אלף הששי, יתקנו כלם ע"י מלך השמיני, חסד שיתגלה בעולם, ואח"כ באלף השביעי יחזרו כלם לאמם, ואתבטלת ארעא, שתשוב לאמה וכו', וזהו סוד השבת, אלא ששבת אינה חוזרת לשרשה אל בינה, אלא בינה מאיר לה שלא ע"י ר"ק, ששת ימי המעשה.

¹³⁹⁵ ז"ל: אמר רבי אבין הלוי כל הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכל הנדחה מפני השעה שעה נדחת מפניו. עי' דברי רבינו תיקו"ז קטז ע"א וכן עי' דבריו תז"ח לח ע"ב ד"ה ת"ח.

¹³⁹⁶ עי' זהר ח"א נב ע"א: ועל דא רזא דמלה כמה דכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהו"ה אלה"ם רזא דחויא בישא נחית מתתא לעילא [נ"א מעילא לתתא] והוא שאט על אפי מיין מרירן ונחית לאפתי לתתא עד דיפלון גו רשתוי האי חויא היא מותא דעלמא והוא עאל במעוי דסתים דבר נש הוא לסטר שמאלא ואית חויא אחרא דחיי בסטר ימינא תרוייהו אזלי עמיה דבר נש כמה דאוקמוה.

תרגום: ועל זה סוד הדבר, כמו שכתוב "והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים". סוד הנחש הרע יורד למטה למעלה (מלמעלה למטה), והוא שט על פני המים המרירים, ויורד לפתות למטה עד שיפלו לתוך רשתו. הנחש הזה הוא מות שבעולם, והוא נכנס במעיו הסתומים של האדם, הוא לצד שמאל. ויש נחש אחר של החיים בצד ימין. שניהם הולכים עם האדם כמו שבארנוה.

¹³⁹⁷ עי' בהגר"א בתיקו"ז קיט ע"ג: איוב לא השיג אלא מ"ח [שערי בינה] וכן כל החכמים שכ' מ"ח צורות דתלי שמנהיג הכל לא השיגו וע"ז אמר מי זה מעלים עצה כו' והוא מטה התלי שמהפך כל הכוכבים כרצונו וע"ש נק' הש"י אדון הנפלאות ובו כל הנסים ונגדו אמר בלעם כי מראש ציורים כו'.

¹³⁹⁸ עי' זהר ח"ב מח ע"א: אמר רבי אלעזר חמינא דזמנין אתקרי האי מטה מטה האלה"ם (שמות יז ט) ולזמנין אתקרי מטה דמשה (שם ד כ) אמר רבי שמעון (תרי הו' והכי אוקימנא) בספרא דרב המנונא סבא שפיר קאמר דכלא חד בין תימא דקודשא בריך הוא ובין תימא דמשה והאי מטה לאתערא סטרא דגבורה ועל דא ונטה את ידך ידא דשמאלא דאיהו בסטרא דגבורה.

תרגום: אמר רבי אלעזר ראיתי שלפעמים המטה הזה נקרא מטה האלהים ולפעמים נקרא מטה משה אמר רבי שמעון (שנים היו וכן בארנו) בספרו של רב המנונא סבא יפה אמר שכלם אחד בין שתאמר של הקדוש ברוך הוא בין שתאמר של משה והמטה הזה לעורר צד הגבורה ועל זה ונטה את ידך יד שמאל שהיא מצד הגבורה.

לא היו שני מטות אלא רק אחד, אלא שפעם היה עומד בבחי' זה ופעם בבחי' זה וכו' כי הרי שורשו הוא למעלה למעלה מהארת יסוד דאבא המתפשט לימין ושמאל של השורש דדור המדבר כמ"ש הרב בהארת המוחין (פרק ב), ולכן הוא כלול בחסדים וגבורות, אבל שניהם הם קודש קדשים, והוא בסוד עץ החיים. אלא באשר שהוא מהשורש דדור המדבר, ולכן היה עולה ויורד

מאיר היצירה

(פ"ו מ"ו) אלו הם עשרים ושתים אותיות שבהם חקק אהי"ה, י"ה, יהו"ה אלקים, אלקים, יהו"ה, יהו"ה צבקות, אלקים צבקות, אל שדי, יהו"ה, אדנ"י¹⁴⁰⁰. ועשה מהם שלשה ספרים, וברא מהם את כל עולמו, וצר בהם את כל היצור, ואת כל העתיד ליצור.

אלו הן כו' שבהן חקק כו' – ע"ס שפעלו על ידי כולן (כב ע"א) שהן כ"ב אותיות כמש"ל, וחשב עשר שמות של עשר ספירות, [אהי"ה י"ה הוא כתר חכמה] יהו"ה¹⁴⁰¹ אלהים הוא בינה כמו שכתב בזהר (ח"ג י ע"ב), הוי"ה בניקוד אלהים. ואמר יהו"ה שהוא בינה שכולל יהו"ה, אלהים גבורה, יהו"ה חסד כמ"ש הוי"ה אלהים מדת הרחמים ומדת הדין, וחשיב גבורה [קודם כמו ברכיעים מעון ומכון¹⁴⁰²], אל שדי יסוד, הוי"ה ת"ת. ועשה מהם כו' – ר"ל מכ"ב אותיות אמ"ש וכפולות ופשוטות. וצר – הוא צורת הדבר.

לפי מעשיהם, ועל"ז היה עומד לפעמים בסוד עץ החיים ולפעמים בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קכח ע"ד). עי' ספר הפליאה (&): כימה הם ו' הויות העליונות הסובבים על ראש התלי והוא שנאמר תג"ל נפשי באלהי תלי גלגל לב. ¹⁴⁰⁰ עי' זהר ח"ג י ע"ב: ותא חזי עשרה שמהן אינון וכו' קדמאה י"ה בגין די כליל ה' וה' נפקא מן י' בגין כך חכמה י"ה אקרי. תנינא יהו"ה דאקרי אלהים בגין דהוא נהר רחמי ובגין דדינין מתערי מניה (נפקו אלהים) אתון דרחמי כתיב ונקוד אלהים ולא אלהים דינא. תליתאה א"ל והוא גדולה והוא אקרי הא"ל הגדול. רביעאה אלהים דינין ביה אתערן והוא דינא תקיפא. חמישאה יהו"ה כללא דכל שלימו דמהימנותא ודא הוא רחמי בשלימו ודא הוא תפארת. שתיתאה ושביעאה צבאות אקרין. תמינאה א"ל חי כמה דאת אמר (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים וגו' ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן ואקרי יהו"ה כמה דאת אמר (שם יא ה) יהו"ה צדיק יבחן ודא היא ו' זעירא דשמה קדישא בגין כך ו"ו ווי"ן תרין. תשיעאה אדנ"י ודא מלכות קדישא דדינין נפקין מתמן לעלמא ודא הוא כתרא בתראה דכלהו שמהן. ושם אהי"ה כללא וסתימא דקדמיתא ודא הוא כתרא עלאה רישא דכל רישין שמה סתים ולא אתגליא. תרגום: ובא וראה עשרה שמות הם וכו' הראשון י"ה משום שי' כוללת ה', וה' יוצאת מ', לכן חכמה נקרא י"ה. השני יהו"ה שנקרא אלהים, משום שאותו נהר רחמים ומשום שדינים מתעוררים ממנו, (אלהים ויצאו) כתובות אותיות הרחמים עם נקוד של אלהים, ולא אלהים דין. השלישי אל, והוא גדולה, והוא נקרא האל הגדול. הרביעי אלהים שדינים מתעוררים בו, והוא הדין הקשה. החמישי יהו"ה הכלל של כל שלמות האמונה, וזהו רחמים בשלמות, וזהו תפארת. ששי ושביעי צבאות נקראים. השמיני א"ל ח"י כמו שנאמר (תהלים קלו) כי שם צוה ה' את הברכה חיים וגו', וזה צדיק, שכל החיים יוצאים משם, ונקרא יהו"ה כמו שנאמר (משלי כז) ה' צדיק יבחן, וזוהי ו' קטנה של השם הקדוש, לכן ו"ו שני ווי"ם. התשיעי אדנ"י, וזו מלכות הקדושה, שדינים יוצאים משם לעולם, וזהו הכתר האחרון של כל השמות. ושם אהי"ה הכלל והסתום שבראשונה, וזהו כתר עליון, הראש של כל הראשים, שמו סתום ולא נגלה, ונתבאר.

¹⁴⁰¹ נדצ"ל יהו"ה.

¹⁴⁰² עי' לעיל הערה 1023.

מאיר היצירה

[בליקוטיו. אלו הם עשרים כו' – יהיו אלהים יהו"ה כו' הוא מוטעה, ואל שאחר צבאות צ"ל בין ב' אלהים, ואלהים שאחר יהו והויה"ה שאחר שדי הן אינן בחשבון, ואינם באים רק להורות על כללותן, שיהיו שבבינה הוא מנוקד בנקודת אלהים, וכן ארנ"י מנוקד בניקוד הויה"ה, אע"פ שנוקד בחטף פתח הוא לפי קריאתו, אבל הוא רק בניקוד הויה"ה¹⁴⁰³ והוא מסוה משה בב' צדדין¹⁴⁰⁴, והן רק עשרה שמות, והן בכללן תשעה שם י"ה (צ"ל נו"ה) שם אחד כוללן צבאות כמ"ש בפ' ויקרא (י ע"ב) והן ל"ב אותיות.]

(פ"ו מ"ז) כשבא אברהם אבינו ע"ה הביט וראה והבין וחקר וחקק וחצב ועלתה בידו הבריאה שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן מיד נגלה עליו אדון הכל ית' שמו לעד והושיבו בחיקו ונשקו על ראשו וקראו אברהם אוהבי וכרת ברית לו ולזרעו עד עולם שנאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה וכרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון¹⁴⁰⁵ ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה וקשר עשרים ושתים אותיות התורה בלשונו וגילה לו את סודו משכן במים דלקן באש רעשן ברוח בערן בשבעה נהגן בשנים עשר מזלות.

כשבא אאע"ה הביט כו' – ז' לשונות נגד ז"ת, שעד כה הביט וחקר ועלתה בידו הבריאה, במלכות שבה הבריאה¹⁴⁰⁶.

מיד נגלה כו' – בג"ר, וז"ש והושיבו כו' ונשקו כו' וקראו כו' אוהבו ובחירו בחו"ב, והן ד' בתי תפילין¹⁴⁰⁷, והושיבו ונשקו וקראו ב' כאחד ב' דדעת והוא סוד (ישעיה מ"ח יג) קורא אני אליהם כו'¹⁴⁰⁸, ואח"כ מתפשטים בחו"ג. ונ' בריתות בסוד וא"ו¹⁴⁰⁹. ברית הראשון במלכות וז"ש והאמין בברית הלב, ואמר וכרת לו ברית שהוא הקשר שבין ע"ס כמ"ש"ל בפ"א משנה ג' (ו ע"ד ד"ה ובספירות), ברית הראשון בין הבתרים לו לירש הארץ¹⁴¹⁰.

¹⁴⁰³ שהוא שוא חולם קמץ.

¹⁴⁰⁴ עי' אד"א שמות לד לג: ענין המסוה הוא שם המפורש בנקודת השורש במוצאותיו כידוע. וידוע שהנקודה הוא בתוך ופנימות האותיות והוא אלף וכן א"ק. אבל נקודות הפשוט ה' אחרונה בלא נקודה יראה וזהו ההפרש לשם המפורש. ועוד דכאן הכל נקבות חירק ושוא אבל הוא"ו הוא שוה שניהם במספר יב"ק, וזהו שזכה משה למסוה שהוא דרגיה כידוע. מסוה פנים ואחור. פנים דשמה מפרש ודאחור בשמא דנוק' והוא בצד שראו ישראל, וניקוד היא עיגולא בגו ריבועא חיות באופנים, אבל בה הוא משולב חיות עם האופנים. ועי' כללים ח"ב לד ע"ב, ז"ל, הוא בסוד כתיבת וקריאת השם בנקודותיו, שהוא בנקוד צבאות, שב"א קמ"ץ חולם, שהוא קריאת שם אדנ"י שמספרו ס"ה, והניקוד הנז' הוא מ"ו, והוא סוד מסו"ה ס"ה מ"ו, שמספרו קי"א כמספר אות אל"ף במלואו. וכן השם המפורש שהוא שם מ"ה בניקוד חולם צירי קמץ צירי, הרי מספר הניקוד הוא ס"ו, ועם השם עצמו שהוא מ"ה, הרי ג"כ מסו"ה קי"א כמספר אל"ף במילוי. והרי כולו הא'. את הזר"ן בשני בחי': אחד, בשם המפורש אשר הוא בז"א, אשר בזה הנה היא כלולה בו בהה' אחרונה. והשני, בהשם אדנ"י אשר בה, אשר בזה הנה הוא כלול בה, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ).

¹⁴⁰⁵ עי' ב"ע צט ע"א שזה זיווג נשיקין. ועי' ענינו בהגר"א בסד"צ יג ע"ג בד"ה והחיות רצוא, יד ע"א ד"ה וענין ג' אורין, ודף יד ע"ד בד"ה לישן ממלל.

¹⁴⁰⁶ עי' תיקו"ז (ה ע"ב): שם יהו"ה איהו עמודא דאמצעייתא אמת ושכינתא תורת אמת בה אתבריאת כורסיא דאיהי אלה"ם והיינו בראשית ברא אלה"ם (בראשית א א) באורייתא דאיהי ראשית ברא כורסיא דאיהי אלה"ם דהכי סליק הכס"א לחושבן אלה"ם.

תרגום: שם יהו"ה הוא העמוד האמצעי, אמת. ושכינתו תורת אמת, בה נברא הכסא שהוא אלה"ם. והיינו "בראשית ברא אלהים", בתורה שהיא ראשית, ברא הכסא שהוא אלה"ם, שכך עולה הכס"א לחשבון אלה"ם.

¹⁴⁰⁷ חו"ב חו"ג, עי' שעה"כ מח סע"א, ואד"ז המוזכר שם.
¹⁴⁰⁸ עי' לעיל ריש ד ע"ב, והערה 661.

מאיר היצירה

¹⁴¹¹ והוא בברית התורה, בלשון, וכמ"ש (בראשית טו ו) והאמין בה' כו'¹⁴¹², (דברים ו כה) וצדקה תהיה לו, ושם נאמר שכרת לו הברית.

ואח"כ בברית המילה כרת לזרעו להיות לך לאלהים ולזרעך כו' (בראשית יז ז), וז"ש וכרת לו כו' והוא בנפש שיתופא דגוף¹⁴¹³, וברוח בעוה"ז ובעוה"ב כמ"ש בתיקונים (ל ע"ב) דתורה וברית בי' מגינים לאדם אחד בעוה"ז ואחד בעוה"ב כו' ע"ש¹⁴¹⁴. וז"ש וכרת לו ברית (כב ע"ב) בין וכו'.

ואמר וקשר כו' וגילה לו כו' – והוא ע"ס הפנימיות שהן ל"ב, והוא (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו¹⁴¹⁵, בברית¹⁴¹⁶. שם הבין כידוע, והם כלולים זה בזה.

רעשן ברוח שערן בשבעה כו' כצ"ל – והן השבעה שערים, וי"ב מנהיגים כמ"ש (לעיל פ"ה מ"ג). והנה בפ' בהעלותך (קנא ע"א¹⁴¹⁷) בו' קשרים והן כ"א, וחוי"ב כאחד¹⁴¹⁸

¹⁴⁰⁹ עי' ז"ח הוא לקמן הערה 1427.

¹⁴¹⁰ עי' לעיל הערה 554.

¹⁴¹¹ נדצ"ל והב'.

¹⁴¹² צ"ע שהרי זה לפני ברית בין הבתרים.

¹⁴¹³ עי' לעיל הערה 167.

¹⁴¹⁴ ז"ל: ולמאן דאיהי אגינת עליה אתמר ביה לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם באברתו יסך לך (תהלים צא ד) דא אבר מן החי צדיק ותחת כנפיו תחסה (שם) אינון ה"ה דאת ז' איהו אברתו כלול ל"ו גופא דיליה ו' רישא דיליה ל' גדפוי ה"ה ובגין דא ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו צנה וסוחרה שכינתא עלאה ותתאה אמתו דא עמודא דאמצעייתא רישא דיליה חכמה עלאה צדיק איהו בצלמו כדמותו זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעייתא דתרוויהו מגינין עליה חד בעלמא דא וחד בעלמא דאתי.

תרגום: ולמי שהיא מגנה עליו נאמר בו "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם באברתו יסך לך", זה איבר מן החי צדיק. "ותחת כנפיו תחסה", הם ה"ה, שאות ז' היא אברתו כלול ל"ו, הגוף שלו ו', הראש שלו ל', כנפיו ה"ה. ומשום זה "ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו צנה וסוחרה", שכינה עליונה ותחתונה, "אמתו" זה העמוד האמצעי, הראש שלו חכמה העליונה. הצדיק הוא בצלמו, כדמותו. אשרי הוא מי ששומר ברית מילה והתורה שהיא העמוד האמצעי, ששניהם מגנים עליו, אחד בעולם הזה, ואחד בעולם הבא.

ועיי"ש בבהגר"א: צדיק איהו כו' - כמו שחכמה עם עמודא דאמצעייתא הוא ז', כן יסוד עם עמודא דאמצעייתא, והכל בזכות התורה שהיא עמודא דאמצעייתא והברית ביסוד, שבשניהם נכלל כל השם כמ"ש, וצדיק איהו בצלמו כדמותו, וז"ש זכאה כו':

¹⁴¹⁵ המשך הפסוק: ובריתו להודיעם.

¹⁴¹⁶ זהר ח"ב רלד ע"א: פתח רבי יהודה אבתריה ואמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם האי קרא הא אוקמוה אבל סוד יהו"ה ליראיו ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו (דאיהו סתים וגניזו) לא קיימא אלא ליראיו דאינון דחלין לקודשא בריך הוא תדיר ואינון אתחזן לאינון רזין עלאין ולמהו אינון רזין עלאין בגניזו ובסתמימו כדקא יאות בגין דאינון רזין עלאין אבל ובריתו להודיעם רזא דאיהו קיימא בברית קיימא להודיעם בגין דאיהו אתר דקיימא לגלאה למנדע.

תרגום: פתח רבי יהודה אחריו ואמר סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם פסוק זה הרי פרשוהו אבל סוד ה' ליראיו אותו סוד עליון שעומד בגניזות (שהוא סתום וגנוז) לא עומד אלא ליראיו שהם יראים מהקדוש ברוך הוא תמיד והם ראויים לאותם סודות עליונים ושיהיו אותם סודות עליונים בגניזות ובנסתר כראוי משום שהם סודות עליונים אבל ובריתו להודיעם הסוד שהוא עומד בברית הקדש להודיעם משום שהוא מקום שעומד להגלות ולדעת.

¹⁴¹⁷ ז"ל: שבעה קשורין אינון דמתקשרי בהו ג' אבהן וד' אחרנין רישא ואמצעייתא בקשורא חדא ואלין אינון דחפרו בירא דמיא תניינא זה אל זה ואינון קשורא חדא בתלת יודין תליתאה שלימו דכל מהימנותא רביעאה תרין קיימין דגופא קיימא עליהו חמישאה טב וביש נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא עמיקתא דכלא שתיתאה דינא ברחמי שביעאה בקדמיתא אתמר בההוא רישא דאמרן בגין דאיהו אמצעייתא דכלא ובגין דאיהו אמצעייתא דכלא אקרי אני קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסחרניה

שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרא) אשתמודעא רתיכא חדא בכל אינון דמתאחדן ביה וכן מדרגא לדרגא וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו והא אוקימנא מלי ת"ח בשעתא דאלין דרגין משתכחי כל מהימנותא אשתכח ואלין שבעה עננין דאסחרו להו לישראל בג"כ כד נטלא שכינתא באבהתא נטלא וכד אלין נטלין כלהו דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין אתעטרת כ"י כדקא יאות.

מאיר היצירה

חשבינן דכחדא שריין כו' ולא מתפרשיין (אד"ז רצ ע"ב). והנה כ"ב צינורות ידועין, כ' צינורות וב' צינורות הוסיף עוד הרמ"ק דלא כמ"ש בפרד"ם (שער הצינורות פרק א'), והוא מחכמה לגבורה ומבינה לחסד, וקצת משמע כן בזהר שם, אבל לפי אצילות המלכות דנה"י משתקיא מינה, המלאך הגואל יברך את הנערים ותשקוהו ותאמר כו', הוא ג' צינורות ממלכות לנה"י והוא מכוון.

וכבר כתבתי במ"א שי"ב גבולין לפי זה הוא מכוון שחו"ב ויסוד ומלכות, שהם ב' הזווגים הם מעלה ומטה ג"כ.

ועוד דרך אחר, שהדעת באמצע ומלכות למטה, והנה מכתר ג' צינורות לחב"ד, ומחו"ב לכל א' ב' צינורות, מזה לחסד ומזה לגבורה ואחד לדעת, ומדעת ג' צינורות לחג"ת, ועוד צינור אחד מחכמה לבינה ומחג"ת לנה"י כסדרן והכל כסדר. והדעת הוא ברית הלשון, [ויסוד, כצ"ל] הוא ברית המעורר כי הוא הליותן, ועושה הגוף וברית א' כמ"ש בפ' תצא¹⁴¹⁹ (זחר ויקרא ד ע"א), ואלו ב' הבריות הן יסוד הכל, זה להוליד בגוף וזה להוליד הרוח¹⁴²⁰, וכמ"ש (ב"מ לג ע"א) דרבו קודם לאביו שזה כו', ולכן זה הברית במעשה וזה בדבור, שהן כוללין התורה והמצוות, ועליהן נאמר (ירמיה לג כה) אם לא בריתי כו', וברית כולל תרי"ב מצוות והוא הכולל¹⁴²¹.

[בליקוטיו: כשבא אברהם אבינו ע"ה הביט כו' ז' לשונות ז' ימי הבנין שבהן מותר ההסתכלות¹⁴²².

ואת הנפש כמ"ש (דברים ד ו) ושמרתם ועשיתם כו', שאמרו (סנהדרין צט ע"ב) כאלו עשה התורה¹⁴²³.

מיד כו' – כי אם בזאת יתהלל כו' (ירמיה ט כג), שכולן הן בנ'.

וגילה כו' – כמ"ש סוד¹⁴²⁵ כו' ביסוד כמ"ש (תהלים כה יד) סוד ה' כו' ובריתו כו' שבלשון ובמילה כלולין כולם.

משכן כו' – הם ג' וז' וי"ב שערן כו' ששבעה קבועות בראש ושמים ששם אש וכו', י"ב במנהיגים בנפש כנ"ל¹⁴²⁶.

תרגום: שבעה קשורים הם שמתקשרים בהם, שלשת האבות וארבעה אחרים, ראש ואמצע בקשר אחד, ואלה אותם שחפרו באר מים. שני זה אל זה, והם קשר אחד, בשלש יוד"ן. שלישי שלמות כל האמונה. רביעי, שני עמודים שהגוף עומד עליהם. החמישי, טוב ורע נהר שמוציא עץ החיים והמות העומק של הכל. ששי, דין ברחמים. שביעי, בתחלה נאמר באותו ראש שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל, ומשום שהוא אמצע הכל נקרא "אני", עמוד שכל הענפים נאחזים מסביבו.

שבע דרגות אלו, מדרגה אחת לדרגה אחת (אחרת), נודעת מרכבה אחת, בכל אלו שנאחזים בה, וכן מדרגה לדרגה, וכולם מתנהגים אחריה של אותה דרגה שנפקדה עליהם, והרי בארנו את הדברים. בא וראה, בשעה שדרגות אלו נמצאות, כל האמונה נמצאת, ואלו שבעת העננים שסבבו את ישראל, בגלל זה כשנוטלת השכינה באבות, היא נוטלת. וכשאלה נוטלים כל הדרגות האחרות נוטלות בהם, ואז מתעטרת כנסת ישראל כראוי.

¹⁴¹⁸ כאחת ??

¹⁴¹⁹ צ"ע שהרי אין לנו זהר פרשת כי תצא.

¹⁴²⁰ עי' דבריו בתיקו"ז נג ע"ג: הן שתי בריות, ברית הלשון וברית המעורר. וברית המעורר מוליד בגופני והוא העוה"ז, והוא בה' תתאה, העוה"ז. וברית הלשון מוליד ברוחני העוה"ב, והוא בפה, ה' עלאה.

¹⁴²¹ עי' לעיל הערה 882.

¹⁴²² עי' ע"ח עגו"י פרק ה שאסור לדרוש בג"ר, מהתיקו"ז הובא לעיל הערה 45.

¹⁴²³ ז"ל: אמר ריש לקיש כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן רבי (אליעזר) [אלעזר] אומר כאילו עשאן לדברי תורה שנאמר ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם.

¹⁴²⁴ ז"ל בשלימות: כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'.

¹⁴²⁵ ה' ליראיו.

¹⁴²⁶ הוספנו הסוגר מדעתנו.

מאיר היצירה

ליקוטי הגר"א ז"ל לספר יצירה

(כב ע"ג) (פ"א מ"ב) עשר ספירות בלימה במספר עשר אצבעות וברית יחיד כו' – הנה עשר אצבעות הוא הוראה על ע"ם שנא' (תהלים ז ד) מעשה אצבעותיך כו' וכתוב (ישעיה מז יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני כו'. והוא ה"ח בשמים, וה"ג בארץ נוקבא כידוע (זחר בראשית כט ע"ב). והנה אף שלכאורה י"ל שמספרם הן עשרים נגד כ' אצבעות עם של הרגלים, אמר שאין הדבר כן שברית יחיד כו' לייחד ב' הידים וכמ"ש (במדבר ז יד) כף אחת עשרה, כמ"ש בפ' יתרו (עה ע"ב). וכן ברגלים, וברית יחיד אינו בחשבון כי הוא הדעת, כלל ופרט וכלל¹⁴²⁷. והן ב' כללים א' בלשון במקומו, וא' ברית המעור, ב' בריתות שבתורה מקומות של הדעת.

וב' מיני יצירות הן, א' בעולם, שמים וארץ, דכורא ונוקבא שהן עולם¹⁴²⁸, והן ע"ם, ורוח אויר מכריע בינתיים, ברית יחיד.

וב' תולדות שמים וארץ, והוא באדם זו"ג, ובכל א' ה', כי כלל הנוף הוא ה', כי קו האמצעי הוא א' ראש ונוף שהן מחוברין כא', משא"כ בידיים ורגלים שלכן נק' עד"א בריח התיכון¹⁴²⁹ וידיים ורגלים ד'. וכן בנוק' ה'.

וברית יחיד מחברם, ונק' יחיד, לפי שהן ב' פלגי דגופא והן כפולים, וב' נק' יחיד קו האמצעי באדם עצמו, קו ימיני ושמאלי כפולים, ידיים ורגלים, משא"כ באמצעי. ומ"מ כפול בדו"ג, משא"כ ברית יחיד. וזהו (ישעיה כז ה) יעשה שלום לי שלום יעשה לי, ב' שלומות דת"ת ג"כ נק' שלום¹⁴³⁰, ויחיד כנ"ל. והן נגד חג"ת נה"י, וק', שהן כלל הכל, כי

---

¹⁴²⁷ עי' זהר ח"א טז ע"ב: ויאמר אלה"ם יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) מהכא איהו שירותא לאשכחא גניזין היך אתברי עלמא בפרט דעד הכא הוה בכלל ובתר אתהדר כלל למהו כלל ופרט וכלל עד הכא הוה כלא תליא באורא מרזא דאין סוף כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה רזא דאלה"ם כתיב ביה אמירה ויאמר אלה"ם דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט ואף על גב דבראשית מאמר הוא אבל לא כתיב ביה ויאמר דא ויאמר איהו קיימא למשאל ולמנדע ויאמר חילא דאתרם ארמותא בחשאי מרזא דאין סוף ברזא [נ"א ברישא] דמחשבה ויאמר ואלה"ם השתא אוליד ההוא היכלא ממה ודאתעדיאתו (דאעד) מזרעא דקדש ואוליד בחשאי והוא דאתילד אשתמע לבר מאן דאוליד ליה אוליד בחשאי דלא אשתמע כלל כיון דנפק מניה מאן דנפק אתעביד קול דאשתמע לבר.

תרגום: "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", מכאן היא ההתחלה למצא גניזים איך נברא העולם בפרט, שעד כאן היה בכלל, ואחר כך חזר הכלל להיות כלל ופרט וכלל. עד כאן היה הכל תלוי באויר מסוד אין סוף. כיון שהתפשט הכח בהיכל העליון, הסוד של אלהים, כתוב בו אמירה, "ויאמר אלהים", שהרי למעלה לא כתוב בו אמירה בפרט. ואף על גב שבראשית הוא מאמר, אבל לא כתוב בו ויאמר. שהרי "ויאמר" הזה הוא עומד לשאול ולדעת. ויאמר, הוא כח שהתרום והרמתו בחשאי, מסוד שאין סוף בסוד (בראש) המחשבה. "ויאמר אלהים" עכשיו הוליד אותו ההיכל ממה שהוסר מזרע של קודש, והוליד בחשאי. והוא שנולד נשמע בחוץ, מי שהוליד אותו, הוליד בחשאי שלא נשמע כלל, כיון שיצא ממנו מה שיצא, נעשה קול שנשמע בחוץ.

ועי' זו"ח ו ע"ב: ועל (דא) כלל אתהדר למהו פרט אתהדר למהו כלל כלל דא ו"ו דאתהדר למהו פרט ברזא דשית ואיהי פשיטו חד בלחודוי פרט אלף תלת דיוקנין מתחברן כחדא ואתהדר למהו כלל ברזא דחד ורזא דא כלל ופרט וכלל א' ו"ו א' וכלא חד

אל"ף פרט דאתהדר למהו כלל ולבתר אתהדא למהו פרט ואיהו פרט וכלל ופרט ו"ו כלל ואתהדר למהו פרט ולבתר אתהדר למהו כלל ודא רזא כלל ופרט וכלל

תרגום: ועל כן הכלל חוזר להיות פרט והפרט חוזר להיות כלל הכלל הזה ו"ו שחוזר להיות פרט בסוד של שש והיא פשיטות אחת לבדה פרט אלף שלשה דיוקנאות מחברים כאחד וחוזר להיות כלל בסוד של אחד וסוד זה כלל ופרט וכלל א' ו' א' והכל אחד

אל"ף פרט שחוזר להיות כלל ואחר כך חוזר להיות פרט והוא פרט וכלל ופרט ו"ו כלל וחוזר להיות פרט ואחר כך חוזר להיות כלל וזה סוד כלל ופרט וכלל

ועי' דבריו בבהגר"א בספד"צ כז ע"ד שענין כלל ופרט הוא שהידיים למעלה מהגוף, ופרט וכלל הוא שהיסוד למעשה מהאצבעות הרגלים, יעו"ש.

¹⁴²⁸ עי' ע"ח שער השבירה ו: כל מ"ה וב"ן נקרא בשם עולם.

¹⁴²⁹ עי' לעיל הערה 407.

¹⁴³⁰ עי' זהר ח"ג יד ע"ב: מנא לן דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזיק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי תרין שלמין אמאי הכא אלא יעשה שלום לי דאשרי דכר ונוקבא שלום יעשה לי

מאיר היצירה

העולם הוא אב, ואלה תולדות השמים והארץ. ושמים וארץ הן מעשי ידיו, (ישעיה מז ג) אף ידי כו' וימיני כו', ורוח מכריע בינתים. והן קיימין על התורה, כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה כו', וכמ"ש (ע"ז ג ע"א) נונעין בעדותן הן כו'¹⁴³¹. ותולדות הן נגד נו"ה, רוח להולכים בה, ועומדין על ידי ברית המעור, פריה ורביה, וכן על ידי הברית קיומם של ישראל, והן נה"י. וע"ס בעצמם שהן למעלה מהכל, הוא נגד הראש, ג' (כב ע"ד) כח"ב, והן נעלמים, והן נר"ן של הכל, כידוע שכח"ב אינן בגוף כמ"ש בהיכלות (ח"א יא ע"ד)¹⁴³². והן נגד גלגל, והן נגד ג' עולמות ב"ע, וכלל העולם בכללו הוא מלכות, וז"ש במספר, ואמר בלימה.

(פ"א מ"ד) עשר ולא תשע כו' – הענין הוא, כי הע"ס שאמר שם מתחילין מכתר דז"א, וכן י' שמהן כמ"ש בזוהר פ' ויקרא (ו ע"ב), ופ"י האר"י ז"ל¹⁴³³ והן ט' לבד כי דכורא ביסוד אסתיים, וז"ש ולא ט', כי המלכות נוק' דז"א משלמת ל"י. ויש בחי' אחרת שע"ס בז"א, כי עטרת היסוד משלים לעשר, וא"כ הרי י"א עם מלכות נוק' דז"א, לכן אמר ולא י"א, כי פרצוף הנוק' הוא חלק עשירית מכל ע"ס, מכל ספ"י וספ"י דז"א, כמ"ש בזוהר (תיקוני' יב ע"ב¹⁴³⁴), והן עשר ולא ט' בפרטות הספ"י, שבכל ספ"י ט' חלקים, ומלכות משלמת לעשר, ועשר ולא י"א בכללות הע"ס כמ"ש.

(שם) סוד בחון בהם – הוא אחסנתא דאו"א, וחקור מהם הוא תרין גניזין דלהון¹⁴³⁵, שהן ד' מוחין, והם נכנסין בחג"ת דז"א כידוע. והן ד' בחינות, כי ת"ת מקבל ב'

דמתברכאן אבהן מאי איכא בינייהו אמר רבי יוסי כד מתברכאן אבהן שלום יעשה לי דאקדים שלמא בכלא ובגין כך שלום קדים יעשה שלום לי מאי טעמא לא אקדים שלום הכא אלא בגין דיתעבר חויה דשריא בנוקבא בקדמיתא וייתי דכורא למשרי באתריה ובגין כך יעשה אקדים ולבתר שלום

תרגום: מנין לנו, שכתוב (ישעיה כז) או יחזיק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי, שני שלומות כאן למה. אלא יעשה שלום לי, שמשרה זכר ונקבה, שלום יעשה לי שהאבות מתברכים, מה יש ביניהם. אמר רבי יוסי כשהאבות מתברכים, שלום יעשה לי, שמקדים שלום בכל, ולכן שלום קודם יעשה, "שלום לי" למה לא הקדים כאן שלום, אלא כדי שיעבר הנחש ששרוי בנקבה בראשונה, ויבא הזכר לשרות במקומו, ולכן הקדים יעשה ואחר כך שלום.

¹⁴³¹ ז"ל: כך אומרים [העובדי כוכבים] לפני [הקדוש ברוך הוא] רבוננו של עולם ישראל שקיבלוה היכן קיימיה אמר להם הקדוש ברוך הוא אני מעיד בהם שקיימו את התורה [כולה] אומרים לפניו רבוננו של עולם כלום יש אב שמעיד על בנו דכתיב בני בכורי ישראל אמר להם הקדוש ברוך הוא שמים וארץ יעידו בהם שקיימו את התורה כולה אומרים לפניו רבוננו של עולם שמים וארץ נוגעין בעדותן שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמעתי.

¹⁴³² וז"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג"ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינן באים כולל והן אלקות וז"ס איש האלקים, ע"כ. כלומר שפ"י איש האלקים הוא איש של אלקות.

¹⁴³³ שער כה פרק א ג ע"ב.
¹⁴³⁴ ז"ל: פקודא רביעאה במלת בראשית דא אורייתא דאתמר בה ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח כב) ודא שכינתא תתאה דאיהי ראשית לנבראים ואיהי אחרית לחכמה עלאה ובגינה אתמר מגיד מראשית אחרית (ישעיה מו י').

כד אתנטילת מכתר אתקריאת עטרת תפארת עטרה בראש כל צדיק תגא דספר תורה וכו'. תרגום: מצוה רביעית במלת בראשית זו תורה, שנאמר בה "ה' קנני ראשית דרכו". וזו שכינה תחתונה, שהיא ראשית לנבראים, והיא אחרית לחכמה עליונה, ובגללה נאמר "מגיד מראשית אחרית".

כשהיא נלקחת מכתר נקראת עטרת תפארת, עטרה בראש כל צדיק (מגילה טו ע"ב), הכתר של ספר תורה וכו'.

¹⁴³⁵ ע"י אד"ז רצא ע"א: כתיב בני בכורי ישראל (שמות ד), ובגין דאיהו בוכרא נטיל תרין חולקין, וכד אתרבי בעטריו נטיל תלת חולקין ובין כך ובין כך תרין חולקין ותלת חולקין וכלא חד מלה, והאי והאי הני ירותא דאבוה ואמיה ירית – סוד הדעת הוא ב' עטרין דגניזין באו"א, והוא תוספת על הז"א, שכן מציאות ז"א היא למעשה ז' בחינות, ובתיקון נוספות לה עוד ג' בחינות להשלימן ל"י (בהגר"א על ספד"צ א ע"ד הגהה ועיקר ענין). מאי ירותא, דא תרין עטרין דהו

מאיר היצירה

חלקים. וע' בז"ח שה"ש (נ ע"ב) 1436. וא' הוא במקום הדעת, שהוא תשלום הכתר 1437, הרי כח"ב חג"ת.

והעמד דבר על בוריו, ר"ל על תוקפו. והשב יוצר על מכוננו – סוד יוצר, הוא יסוד, שהוא יוצר בראשית. ושני עמודים יכין ובוועז הן נו"ה כידוע (זהר ח"ג רפב ע"א), ויסוד הוא על נצה ויושב עליו, ומלכות עמידתה על הוד, וזהו בוריו ומכוננו.

(פרק א משנה ו) צפיינתן כו' – להסתכל בהן, אבל התפשטותן "אין קיץ" קרוב מכל קרוב, ורחוק מכל רחוק.

(פרק א משנה יא) הצבן כמין מעזיבה סיבבן כמין חומה – כצ"ל שסיבוב שייך בחומה, והן א' חקיקת האותיות, והב' בסדרן לכ"ב א"ב, כ"ב פעמים מ"ב. ומרובע כמין מעזיבה, ואח"כ בגלגל כמין חומה, (כג ע"א) מסודרים כל פנים כנגד אחור שלו, והן בג' קשרים 1438 חו"ל 1439. בלשון "כמין מעזיבה", שהוא בצורת מעזיבה ג"כ. ובמגדל השן (שיה"ש ו ה) "כמין חומה", בצורתו ג"כ בחומה. וכן מסודרים הא"ב וכנ"ל. וכ"ז במים נקבות ממוח בינה, ואח"כ "יצק עליהם שלג" ממוח [חכמה], ונעשה כולם אחד, שזרע הזכר מקפיא זרע הנקבה, שהיא מפוזרת כדרך הדינין, ונעשה כל הרל"א אחד, גוש אחד, וז"ש "ויצק כו". וכ"ז בסט' דמים, שמשם התורה, כל צמא לכו למים (ישעיה נה א).

ועוד הוא באש של הבינה, כסא, ושרפים כו', כמ"ש לקמן. ועוד ברוח כ"ב אותיות כלילת הכל, שהוא מקור הכל, וכמ"ש למעלה. וכ"ז הוא פרט הרוח שנכלל מג' אמ"ש בקשרא קדמאה, ואח"כ בקשרא תניינא, הוא ו"ק, בסוד אמ"ש, ח"י אותיות כמ"ש למטה חתם כו', והוא בקול בקשרא תניינא. ואח"כ כ"ב אותיות בקשרא תליתאה, בדבור, מגדלא תקיפא כו' 1440 (תז"ח יש ע"ד), כלל הכל ל"ב, והכל הוא בדבור האדם. ראה כמה כולל הדבור, והוא כלל הכל. וז"ס בדבר ה' (תהלים לג ו), וע"ז מיוסד כל הספר, וע"ז אמר קהלת, הבל הבלים, שהכל תלוי בהם, וז' הבלים, ו"ק של קול, ושביעית של דבור, ועליה אמר הכל הבל, שהיא נק' כלה 1441, הכל.

(פ"ב מ"ו): יצר ממש מתהו, ועשה את אינו ישנו, והצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש. וזה סימן א' עם כולם, וכולם עם א'. צופה וממיר ועשה את כל היצור ואת כל הדבור שם אחד. וסימן לדבר עשרים ושתים הפצים בגוף אחד.

גניזין בגווייהו ואחסינו לבן - ב' עטרין אלה היינו אוירא דכיא מאבא, ובוצד"ק מאמא (בהגר"א על ספד"צ יז ע"א ד"ה אתקלו ביה). אחסנתא הוא בחי' הדעת המתפשט בתוך ז"א והוא לא במעלת או"א, אבל הגניזים דאו"א אין להם אחיזה לסט"א (בהגר"א בספד"צ ד רע"ג).
1436 דף סג ע"ב בדפוס הרב מרגולית ז"ל: רתיכא עילאה דאיהו רזא דארבע סטרין פשיט נהירו מתלת סטרין חד דיליה דאתחברו ביה ירותא דאבא ואימא דהוו תרין ומתחברן לחד ותרין מתרין סטרין.

תרגום: המרכבה העליונה שהוא סוד ד' צדדים מתפשט אורו מג' צדדים אחד שלו שמתחבר בו ירושת אבא ואמא, שהיו שנים ומתחברים לא' ושתים מב' צדדים.

1437 עי' ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח: הדעת משלים ל"ס במקום הכתר.

1438 עי' זהר ח"ב &&&

1439 עי' לעיל הערה 414.

1440 ז"ל: רזא דוא"ו דאיהו לישן ובטש ההוא קלא בה ואשתמע מהאי סטרא ושריא על האי סטרא דלישן ובגין כך אקרי האי קלא ו' לישן האי קשרא דאיהו לישן שדר לה לגו קשרא (תקיפא מגדלא) [מגדלא תקיפא] כללא דעשרין ותרין שורין.

תרגום: סוד של וא"ו שהוא לשון ומכה בו אותו הקול ונשמע מן הצד הזה ושורה על הצד הזה של הלשון ומשום כך נקרא הקול הזה ו' לשון הקשר הזה שהוא לשון שולח אותו לתוך קשר חזק מגדל כלל של עשרים ושתים שורות.

1441 עי' ז"ח (נא ע"א): ה' האחרונה הזו נקראת כלה כשמחבר עמה כל.

מאיר היצירה

אמר בפרק א' (משנה יא) בענין האותיות ממים, שהן בג' דברים: חקקן כמין כו' הצבן כו' סבבן כו', והן ברוח וקול ודבור. ושרשן בא' מג' רישין, רוח מחכמה סתימאה, וזהו יצר ממש, שהוא רוח מתהו, קו ירוק שמקיף כו' (חגיגה יב ע"א), והוא (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו, סתרא דסתרין שהוא מ"ס לית דידע כו' (אדר"ר קכח ע"א). ועשה את אינו, שהוא אורא עילאה, שנק' אין¹⁴⁴², וכן גלגלתא על שם אורא¹⁴⁴³. ישנו, שהוא הקול, וחצב עמודים גדולים, שהוא מגדל השן (שיה"ש ו ה)¹⁴⁴⁴, מאויר שאינו נתפס, ידוע שהוא רדל"א, כמ"ש בז"ח שה"ש (סו סע"א, ע ע"א). והן ג' הויות כל א' מד' כמש"ל מתהו ובהו וכו'.

ואל תקשה שהוא מלמטה למעלה, להיפך רוח ממים כו', לזה אמר, וסימן לדבר א' עם כולן וכולן כו', ר"ל שהפנים נהפך להיפך באחורים, א' עם כולן, והוא פנים העליונים שאין בו אחור כלל. ובאחורים הוא להיפך, אחורים האחרונים לגמרי, וכן בכולם. ושל זכר הוא כמו נשמה, נחתם באחורים, שהוא נקבה, הגוף, לכן בגוף האדם הוא מקבל נשמה העליונה מכולם, וכן כאן.

ואמר, צופה וממיר, בגלגל צופה בפנים וממיר באחורים, זה לעומת זה כנ"ל. וז"ש צופה שהוא ברחוק, כי הם רחוקים, לבד הפנים האחרונים עם אחוריהם. ואמר ועשה כו'. ז"ש למעלה (פ"א מי"א) שיצק¹⁴⁴⁵ שלג, ונעשה הכל אה"ד. ואמר וסי' כ"ב חצפים כו', ר"ל שחשב לקמן ראש במן גויה וז' שערים וי"ב מנהיגים.

ז' כפולות בז"א, וי"ב פשוטות בנוק'. וכן הוא במו"ס וגלגלתא, ז' תיקונים¹⁴⁴⁶ וי"ב תיקונים¹⁴⁴⁷ שהן י"ג¹⁴⁴⁸. וכ"ה באו"א, שמן וקטורת¹⁴⁴⁹, מנורה ושלחן, ח' תיקונים וי"ג תיקונים, הוד והדר¹⁴⁵⁰. וי"ב הן לד' סטרין, וז' הן לו' סטרין, ו"ק, והיכל הקדש נושא את

¹⁴⁴² עי' תיקו"ז יג ע"ב: לית עדן אלא כתר עליון דאיהו מופלא ומכוסה, ע"כ. ועי' תיקו"ז קלו ע"ב: א' מן אבגית"ץ איהו כתר אמון מופלא ומכוסה, ע"כ. ועי' ביאור הגר"א שם וז"ל (דף קלח ע"א), אמון מופלא ומכוסה הן בג' רישין דביה, מ"ס הוא האמון דביה נעשה כל, וכו' ומכוסה הוא אורא עילאה, ומופלא הוא רישא עילאה לכל רישין [רדל"א] ואל"ף מורה על כולם, עכ"ל. ועי' בהגר"א על ספד"צ א' ע"ג, ז"ל, ע"ק (דהיינו א"א – ב"ע טז ע"ב) נקרא אין, דביה תליא אין (דהיינו רדל"א – שם) עכ"ל.

¹⁴⁴³ עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג סיום גלגלתא בקד"א.

¹⁴⁴⁴ עי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"א שזה מגדל הפורח באויר, ועי"ש במאיר הספרא: עי' פת"ש א"א יח, שענין מגדל הפורח באויר (חגיגה טו ע"ב) הוא עליית יסוד לחסד דרדל"א הגנוז באוירא, ועי' לש"ו כללים ח"ב לג ע"ג, שיסוד דז"א ועטרת היסוד יחד המה בסוד מגדל הפורח באויר, שכן הם עומדים בין ז"א לנוק', ואינם סמוכים על שום דבר או מקום וכאילו מצויים "באויר". ועי' ע"ח שער דרושי הצלם פרק א', שהוא הנה"י דתבונה השלישית, הרי היא ל' דצלם (ועי' שער הנסירה פרק ה' שהוא הארת יסוד דא"א הנכנס בבניה דז"א, וע"ש עוד שזהו גם כן כינוי לבינה), ועי' זהר יתרו צא ע"א.

¹⁴⁴⁵ עליהם (נוסף במשנה).

¹⁴⁴⁶ בגלגלתא.

¹⁴⁴⁷ בדיקנא, ששרשו ממו"ס (עי' אד"ז רצה ע"ב בהאי דיקנא נגיד משח רבות מעתיקא סתימאה). ועי' שעה"כ מ ע"ד: כי כל בחי' דיקנא מרישא תליתאה שהוא חכמה מוחא סתימא דעתיקא קדישא נפקי.

¹⁴⁴⁸ היינו י"ב בחי' וא' הכוללם, והוא בחי' ה"ג, עי' בהגר"א על ספד"צ ב ע"א.

¹⁴⁴⁹ עי' זהר (ח"ג ח ע"א): שמן וקטרת ישמח לב שמן לעילא וקטרת לתתא כדן הוא חדוותא דכלא. ועי' בהגר"א על תז"ח מג ע"ד: קטורת דסליק מלמטה ושמן דנחית מאבא אל אימא דפגעין זה בזה כמ"ש כזוהר ישמח לב אימא ונחתין בשכינה תתאה כמו דסליק הריח ממנה.

¹⁴⁵⁰ עי' בהגר"א בתיקו"ז ח ע"א: נצח מעלה והוד מטה, ועי"ש מקורו משם טז ע"ב. והדר הוא כינוי לנצח, עי' זהר (ח"ב סא ע"א): מאן לבושו דקודשא בריך הוא הוד ונצח דכתיב (תהלים קד א) הוד והדר לבשת.

מאיר היצירה

כולן. והן ו"ד¹⁴⁵¹, ד"ו פרצופים. וכן מ' וס' שבלוחות¹⁴⁵², בינה ותבונה¹⁴⁵³, ב"ד שלמעלה ס', וב"ד שלמטה מ¹⁴⁵⁴, י"ג פעמים ג'. והן עיגולא וריבועא¹⁴⁵⁵ שהעיגולא יתר על ריבועא תילתא, וכן בהיכל לבנת ב' נהורין חד לו' סטריין וחד לד' סטריין, וכן השמים עגולים והארץ מרובעת, עיגולא רהיט וריבועא לא רהיט, ונ' אמ"ש כוללם (עיין בזה בליקוט שמובא בפ"י הנדפס על זהר שלח ד"ה מ' וס' כו.).

ענין ג' וז' וי"ב, שהן כ"ב בשם הוי"ה, הכל בצירופים. וידוע שעשר ספריות הן, כ' מלגאו וי' מלבר, והכל בשם הוי"ה ב"ה. והוי"ה בריבוע, י' י"ה יה"ו יהו"ה, הן עשר. ובצירופים, י', אין לו אלא צירוף א'. י"ה, ב' צירופים, והן ג' עומקים. יה"ו, ו' צירופים, והן ו"ק. יהו"ה י"ב צירופים, והן י"ב גבולי אלכסון. וי"ה לא מתפרשיין¹⁴⁵⁶, לכן הם כא', והן ג' דרגין דכלילין הכל, לכן ג' אמ"ש בג"ר כידוע. ו"ק בוז"א. י"ב תחומין בנוק, י"ב בקר, ונקודה (כג ע"ב) האמצעית הפנימית הכוללם, שאליו תשוב הכל, שהוא כלל העמקים והקצוות והגבולים, והוא כלל הוי"ה.

וכלל האותיות של הי' אותיות הנ"ל, הן ס"ט אותיות¹⁴⁵⁷, וכלל הכוללם הנ"ל הן ע'. ואם תחשוב הוי"ה כללית שהן ד' אותיות וד' ב' (נ"ל שצ"ל וס"ט) הנ"ל עם הכללית הן

---

¹⁴⁵¹ היינו מילוי י', כנ"ל ח ע"א. ועי' זהר ח"ג י ע"ב: תנן עשרה שמות אשתכללו ונפקו מהאי יו"ד י' דהיא עשיראה דאתון וכלהו אעיל לון לההוא נהר קדישא כד אתעברא ועשרה שמהן כלהו סתימין בחד וכלהו סתימין בי' י' כליל לון י' אפיק לון הוא אב לכלא אב לאבהן מניה נפקו (ביה עשר תבין) ו"ד רמז לעשרה בחשבון אתון יו"ד כליל לון ו"ד (ס"א יו"ד) שלימו דכלא ו"ד דכר ונוקבא דו קרינן לון תריין ועל דא אדם דו פרצופין אתברי ואינן פרצופין דכר ונוקבא הוו כנוונא דלעילא ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא וכלא חד מלה.

תרגום: שנינו עשרה שמות השתכללו ויצאו מהיו"ד הזו, י' שהיא העשירית של האותיות, ואת כולם הכניסה לאותו נהר קדוש כשהתעברה. ועשרה שמות סתומים באחד, וכולם סתומים בי', י' כוללת אותם, י' מוציאה אותם הוא אב לכל, אב לאבות, ממנו יצאו (בו עשר תבות) ו"ד, רמז לעשרה בחשבון אותיות יו"ד, כוללות להן ו"ד (יו"ד) שלמות, הכל ו"ד, זכר ונקבה, דו קוראים להם, שנים. ולכן אדם נברא דו פרצופים, ואותם פרצופים זכר ונקבה היו, כדוגמא שלמעלה. ו"ד ממעלה למטה, ד"ו ממטה למעלה, והכל דבר אחד.

¹⁴⁵² עי' שבת קד ע"א, מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים. ועי' ע"ח שער הכללים פרק יא: הלוחות הם נ"ה דז"א, ומ"ס שבלוחות הוא כללות ז"א שהוא ס' למעלה, ו' ראשונות שבו, מ' למטה ד"ת שבו.

¹⁴⁵³ עי' ע"ח שער הזווגים פרק ד: באמא עלאה יש ג' בחי': הראשונה, נקרא סמ"ך ונקרא בינה. והשניה, נקרא ס' סתומה ונקרא תבונה. והשלישית, נקרא ד' ונקרא ג"כ תבונה, ועי' ע"ח אר"א ט': אמא עלאה או בינה, והב' נקרא תבונה. ודע כי הבינה היא בחי' ט"ס הראשונים, והתבונה היא בחי' המלכות של הבינה הנ"ל. ועי' בהגר"א בתז"ח מה ע"ד: מ' וס' שבלוחות בינה ותבונה בינה ס' ו"ס הראשונות ותבונה מ' דאתפשטת למטה ד"ס התחתונות.

¹⁴⁵⁴ עי' בהגר"א על תיקו"ז צ ע"ד ד"ה ולא ב"ד דלעילא: דלית משפט תמן עד עשרים ולמטה מ"ג, סוד ס"ם, שיתין פולסי, ומ' מכות הראויין להשתלש.

¹⁴⁵⁵ עי' ספר הבהיר: קיד. ומאי ליטנא דשבט, דבר פשוט הוא שאינו מרובע, מ"ט, דלית אפשר מרובע בגו מרובע אחר, אלא עיגולה בגו ריבועא רהטי, ואי מרובע בגו ריבועא לא רהטי: קטו. ומאי ניהו עיגולא, הדין נקודה דאורייתא דמשה דאינהו כולהו עיגולא ודמיין באתוותא כנשמתא דחיי בגופיה דאינש דלית אפשר ליה למיתני כל היכא דלית קיימא בגויה, ולא למנקט מימרא זוטרא ורבתא בלא נשמתא כוותיה דהדין נקודה דלית אפשר למלתא זוטרא או רבתא לאתאמרה בלא נקודה: קטו. וכל נקודה עיגולא, וכל אתיא רבועא, ומתקיימא אתיא בנקודה ואינן חיהון, והדין נקודה אתיא דרך הצינורות להדין אתיא על ידי ריח הקרבן ומיד יורד דכתיב (ויקרא א' ט) ריח ניחוח לה', שיורד לה', היינו דכתיב (דברים ו' ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ע"כ. עי' ז"ח נז ע"ב שהוא מאמר קו המדה, ועי' בהגר"א בתז"ח כו ע"ד: דאיהו בריבועא - ר"ל האותיות הן בריבוע וכן נעשא מסט' דאופנים על ארבעת רבעיהם בעשייה: כאדם דיצירה - החיות כידוע בהן וכף רגליהם ככף רגל עגל ות"י סגלגלין וכן הנקודות בעיגולא וז"ש באינן גלגלין כו'. אל אשר כו' ילכו האופנים כו' בגין דדוהא דב"נ.

עי' לעיל הערה 14.

¹⁴⁵⁷ עי' שעה"כ פב ע"ד: ג' ההויות ההם וג' אלקים ההם כולם יהיו במילוי אלפ"ן, וכאשר תמנה במספר האותיות בהיותם במילוייהם הם ס"ט אותיות.

מאיר היצירה

ע"ג אותיות, חכמ"ה ע"ג, ע' וג' אמ"ש, ג' טיפין שבהן נברא העולם, כמ"ש במע"ב (ר"ל בריש מדרש כונן¹⁴⁵⁸).

והנה היו"ב גבולים, באמת היה להם להיות כ"ד גבולים, ד' לכל שטח, אלא שהן כפולים, כי ב' קצוות של ב' שטחים מחוברים בגבול א', לפיכך כל גבול כפול הוא. וכן בי"ב בתים של הוי"ה¹⁴⁵⁹, שהן כ"ד, אלא שהן כפולים, ולכן י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה. וכל שעה תת"רף חלקים, ה' פיתוחי חותם, ועוד הסגול' או השו"א, והן ל"ו פעמים למ"ד. וביום השם קודם לאל"ף, ובלילה האל"ף קודם. [ולכן אינן כפולות, כי אין נ"מ אם האל"ף קודם או השם]. וזהו ביום. ושלושים ימים בחודש, ו' הויות בנקודות ו"ק, והיא שביעית בלא נקודות כוללת כולם. ועם ד' אלפי"ן היא שלושים מעלות שהמלכות, יום, נקנית בהם (אבות פ"ו מ"ו).

ועוד שא' בה' כפולות חדשי החמה וחדשי הלבנה, אלא שבה נכללין כאחד כידוע. וי"ב חדשים י"ב בתים שלה בלא נקודות, וזהו שנה, והן י"ב בקר דילה, שלשה פונים כו' (מלכים א' ז כה), נגד י"ב גבולי אלכסון, ג"כ מחולקים ד' פעמים ג', כמ"ש בס"י (יח ע"ג ויט ע"ג) ג' לכל רוח, הוא כצורת ב', פתוח לשמאל, שלכן נברא העולם בב'. וכן בדגלים ובתקופות וכיוצא. וששת אלפים שנה הוא בדעת, שנים קדמוניות, שהן כוללין וממלאין הכל ושם בסוד אל"ף.

ובמקום אחר מצאתי כתוב, וז"ל עמ"ש בענין ג' וז' וי"ב, בשם הוי"ה בצירופים. וזהו ענין דאיהי רביעית ושביעית¹⁴⁶⁰ ועשירית, וכן שלשה עשר¹⁴⁶¹. וזאת. אבל הוא בעצמו ענין עשירית, כי פני אדם אינן כולן חד, ד' יסודות אשר בארץ. ומ' גלגלים בשמים לאופן קורא גלגל, וד' אופנים בארץ הם אופן אחד, הנה הם עשרה, והיא עשירית לון, וכן רביעית ושביעית כנ"ל, שהיא נקודה אמצעית, המשלמת לכל, ועליה מיוסדים ג' פרקים הראשונים דשיר השירים, שיר כו' ד' תיבות, ישקני כו' ז' תיבות, לריח כו' י' תיבות. והן בכלל כ"א, וזהו אהי"ה אשר אהי"ה.

¹⁴⁵⁸ ז"ל: חכמה בגימטריא ע"ג שמות ח' שמונה כ' עשרים מ' ארבעים ה' חמשה הרי ע"ג שמות חקוקים על זרועו של הקב"ה באחד מהם נברא האור באחד אש ובאחד מים הרי ג' נשאר מהם ע' שמות ועל כל שם ושם יכול לבראות עולם כזה ובהם עתיד לבראות עולמות כמה וכמה להנחיל לצדיקים לעתיד לבא להרחיב בהם גבולם ולמלאות בהם אוצרותם שנאמר להנחיל אוהבי יש וגו' מה עשה נטל את התורה ופתח אותה ונטל ממנה שם אחד שלא נמסר לכל בריה שנאמר זה שמי לעלם חסד וי"ו כתיב לשון העלמה והציק והטיף ממנו ג' טפות אל הים ונתמלאה כולה מים ורוח הקודש ושכינת הקודש של הבורא מרחפת ומנשבת עליו שנאמר ורוח אלהים וגו' פתח התורה ונטל ממנה שם שני והוציא משם ג' טפות של אורה אחת לאור עוה"ז ואחת לאור עוה"ב ואחת לאור התורה.

¹⁴⁵⁹ עי' לעיל פ"ד מט"ז.

¹⁴⁶⁰ ועי' תיקו"ז מא ע"ב: הא סבא עלאה קא נחית בינייהו אמר הא אנן חד ותלת הוינן וכען אנן חד אלהים ודאי מ"י ברא אלה (ישעיה מ כו) מי ברא באלין תלת (ואיהי רביעאה ושביעאה בראשית) אינן שית סבין ומאן נינהו את השמים ואת הארץ הא אינן שבעה סבין ותלת גניזין עליהו.

תרגום: הנה הזקן העליון ירד ביניהם, אמר הרי אנו אחד והיינו שלש, וכעת אנו אחד, אלהים, ודאי מ"י ברא אל"ה, מי ברא באלו השלש (והיא רביעית ושביעית, בראשית). הם ששה זקנים, ומי הם, "את השמים ואת הארץ" הרי אנו שבעה זקנים ושלושה גנוזים עליהם.

בהגר"א: ואיהו רביעאה ושביעאה - רביעי לג"ר, ושביעי לר"ק, שהיא השביעית בכ"מ שמצטרף בינה לר"ק, היינו הדעת שבה.
¹⁴⁶¹ עי' לעיל הערה 1448.

מאיר היצירה

מ"ש בפ"ה (מ"ז) בבבא ג' מהא' אות ז', בהילוך וסיון בשנה, ורגל שמאל בנפש, זו"נ. והגיה הרב המחבר ז"ל שצ"ל בראיה ויד ימין, ע"ש מלתא בטעמא¹⁴⁶².

{כג ע"ג}

גם מ"ש בפ"ו משנה ג' אש למעלה ומים למטה כו' וסימן לדבר האש נושא את המים והגיה הרב המחבר שצ"ל המים נושא את האש, ע"ש בפירושו במשנה הנ"ל¹⁴⁶³.

טעם קריאת שם ישראל וישורון. והוא, כי יש מלאכים באל, כמו מיכאל כו', ויש מסיימין בו"ן כמו מטטרו"ן סנדלפו"ן כו'. ויש מסיימין בי"ה כנודע, כי אותן שיניקתן בימין מסיימין באל, ואותן שבשמאל מסיימין בו"ן, כי הה"ג מתחלקין לה"פ נ"ו, כידוע. ואותן שיניקתן מקו האמצעי, מסיימין בי"ה. והוא שאנו אומרים אין כא"ל ה"י נ"ו, על דרך מי כמוכה באלים כו'. והנה ישראל יניקתם מב' הצדדים, לכן נק' ישראל מצד הימין וישורון מצד שמאל, וכן שבטי י"ה. ובוה יובן אומרנו, כי מאהבתך שאהבת, בסוד אהבת חסד, ומשמחתך מצד שמאל, כל השומע יצחק לי, שהוא שמחה, ע"י בתרגום אונקלוס, קראת את שמו ישראל וישורון.

¹⁴⁶⁴והאר"ן היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום פי' תהו מקיף את הבהו ואח"כ הוא התהום ואח"כ הוא החשך דמיון האגוז כי תחלה הוא קליפתו הירוקה והוא תהו קו ירוק כמשרז"ל ואח"כ קליפתו הקשה כאבן והוא אבנים מפולמות כמשרז"ל ואח"כ חללא דאגוזא והוא התהום כמ"ש בזהר תהום חללא דאגוזא ואח"כ קליפתו הדקה המקפת את האוכל והוא החשך ולכן תהו ובהו בטעם מפסיק שלא לקרות תהו ובהו וחשך הכל ע"פ תהום.

עוד שמעתי ממנו משרז"ל בעשרה מאמרות כו' ומת"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות כו' והוא כי אחדותו הפשוט הוא פועל בהשוואה אחת הנמורה בסוד וחנותי את אשר אחון אע"פ שאינו הגון כו' ושוה לפניו צדיק ורשע ולא היה שכר ועונש לכן בי' מאמרות נברא כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו' והבן.

¹⁴⁶² כתב על זה הרב המקובל מו"ה משה תלמידו של הרב המחבר ז"ל, וז"ל, נראה לפע"ד אסקופה הנדרסת ונרפסת לאלהו, לקיים גירסת הספר, שמייחס אות ז' בהילוך וסיון בשנה ורגל שמאל בנפש זו"נ. והטעם הוא, כי הז' מיוחס לרגל שמאל, כי החרב שהוא זיין, חוגרים על ירך שמאל. וכה"א חגור חרבך על ירך גבור הודך, הודך דייקא, שהוא ירך שמאל. ועיין בזהר ויחי דף רמ ע"ב ע"פ זבולון וכו' וירכתו וכו', פתח חגור חרבך כו' ד"א חגור חרבך, מאן דנפיק באורחא כו', ויזדרז בהאי חרב עילאה עש"ב והנה יששכר וזבולון הם ירך ימין וירך שמאל גם לך וראה ואזדרז בהאי חרב עילאה עש"ב והנה יששכר וזבולון הם ירך ימין וירך שמאל גם לך וראה במתני' דסוף תז"ח מייחס אות ז' להוד עש"ב ולפי זה שייך שפיר בסדר החדשים סיון בשנה כי אייר שהוא חודש זיו הוא ביסוד כמ"ש בזהר במדבר קיז ע"ב א"כ סיון הוא בהוד ובקשו מה"ש אשר תנה הודך ומזלו תאומים כי נו"ה הם תרי פלגי גופא תאומי צביה הנאמר על משה ואהרן שהם בנו"ה שעל ידיהם קבלו התורה וארז"ל ספר וסייף ירדו כרוכים מן השמים ושניהם מרומים בז' ספר חצבה עמודיה שבעה וסייף הוא זיין בסיני בחודש סיון ונזדיינו בתיקון זיין ששם המפורש חקוק עליה כמשרז"ל וכן ת"א ע"פ את עדים מהר חורב ית תקון זיניהון מטורא דחורב ולפי זה הדרך מסדר החושים ממש כסדר הדגלים דהיינו ג' חושים ראשונים שהם שיחה הרהור הילוך הוא לדגל ראשון שהם יהודה שיחה יששכר הרהור זבולון הילוך לכן יהודה ראשונה יסעו כמשרז"ל כי עקר אינש כרעיה כרעא דימינא עקר ברישא והוא רגל ימין.

¹⁴⁶³ ונ"ל לקיים גירסת המשנה האש נושא את המים והוא כי איתא בזהר פ' פקודי רמב ע"א אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עילאה אינה נטיל למאן דנטיל ליה ת"ח דארוך איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה אוף הכי חיות אינון נטילין לאופנים עכ"ל וכן מצינו ותעל שכבת הטל ר"ל נגד השמש הרי שהשמש שהוא אש נושא את הטל שהוא מים דכל מאן דאיהו בדרגא עילאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה והוא סימן וראיה שהאש למעלה והמים למטה.

¹⁴⁶⁴ ליקוטים ששמע חד מתלמידיו ממנו ז"ל בע"פ (רמ"ש).

מאיר היצירה

מ"ש בפי מע"ב וזש"ה בדבר ה' שמים נעשו והם נבראו כולם בכלל הארץ כו' ר"ל שמ"ש נעשו היינו התפשטות והויה שיצאו מהכלל אל הפרט וצ"ל ששמים אלו הנז' בפ' זה בדבר ה' שמים כו' הם השמים שתחת שמים עליונים הנז' בפ' בראשית ברא ואמר שבארץ יצאו ה' דברים תהו ובהו כו' וכן בשמים ה' כנ"ל היינו שמים העליונים הם ה ערבות כו' [ואפשר שז"ש בזהר נפתחו השמים דא אינון ה' רקיעין דיומא קדמאה והיכן מצינו ביום א' ה' רקיעין ואפשר שנתכוונו לזה].

ומ"ש שם ועוד יש שלא נזכרו בפרק זה והם עמודי הארץ כו' וכן למטה מחשך רוח ורוח סערה והוזכרו בגמ' ונודע טעם למבין עכ"ל נראה כי תהו ובהו הנז' כאן הם בינה וחכמה כנז' בס"י וחושך הנז' כאן הוא כתר כנ"ל (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו והוא הוא הרוח סערה שהם אחת רוח אלקים היים ורוח מרוח הנז' בס"י וכן עמודי הארץ ג"כ מכתר בסוד וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפס הנזכר בס"י וחושך נזכר בפסוק והבן.

(כג ע"ד) ובהו יובן ג"כ אומרו להלן ולא הוזכר אש ואויר ואם תבין בס"י תבין טעמו עכ"ל נראה ג"כ משום שכבר הזכיר תהו הוא אש וחושך הוא אויר והבן וראיה לדבריו מצאתי בז"ח פ' בראשית ט ע"א וז"ל מקום יש בכרכי הים שקורין לאש תהו כו' ובהו וחושך הם המים וכו'.

מ"ש שם וכן החושך הוא דבר יש עכ"ל אמר לי פא"פ בזה"ל החושך אינו העדר כמ"ש המינים אלא הוא בריאה נפלאה ומה שהביאו ראה מופתית מבית סתום מאין בא לו החושך או שאנו רואים שמדליקים נר בבית קמץ מאיר בכל הבית וכשמכבים חושך בבית מאין בא החושך הא הבית סתום כמקדם אלא ש"מ שהחושך הוא העדר וכיון שנעדר האור ממילא הוא חושך ע"כ טענתם אבל לא דברו נכונה כי באמת גם החושך הוא בריאה כמ"ש יוצר אור ובורא חושך ור"ל שמלת בריאה הוא יותר דק מיצירה וכ"ש מעשיה שיצאת לפועל המעשה והנה יוצר אור היינו שנתן צורה לאור וציריו עד היכן יתפשט אבל חושך לא ציירו שיצא לפועל צורה כי אין לו צורה עד היכן יתפשט כי יכול להתפשט בכ"מ לבד במקום האור אין לו רשות להתפשט וזהו ויבדל בין האור ובין החושך כו' והוא דוגמת האויר שהוא מלא העולם והנה כשעומד אדם או שום דבר במקום זה אין שם אויר כי כך ברא שיתרחק ויתן מקום לדבר וכיון שזו האדם או הדבר ממקומו נתמלא תיכף המקום מהאויר ע"כ היתה דברות קדשו אש ומובן ג"כ כאן.

לקוטי הגר"א ז"ל מספר הדרת קדש כ"י

י"ב שעות היום הם נגד י"ב צירופי הוי"ה ובכל הוי"ה יש תתר"פ¹⁴⁶⁵ תיבות נגד תתר"פ חלקים שיש בשעה והן ו' נקודות ה' ת"ג ושב"א בכל אות משם הוי"ה מצורף עם

¹⁴⁶⁵ עי' תיקו"ז קטז ע"א: ושם רצ"א א' בגין דהאי בן נטיל סימנין דאו"א ואקרי דעת דהוא שהודות דתרוייהו כו' מאי ירותא כו' והן י"ב עלין דשושנה שית חיורין ושית סומקין כמש"ל סת"ה~ והן ו' מאבא ו' מאימא והן י"ב גוונין דכלילין כל הגוונין וכן מ"ב מזלות כלילין כל עניני' שבעולם דכל העניינים הכל כפי הגוונין אלא שאין יום דומה לחבירו דכל יום ה"ב שעות הוא בעולם אחר דכל יום אית לי' עולם אחר והשינוי הוא בנקודות והוא בעולם בנקודות ובשנה בשמות וכפי שינוי הנקודות כ"ה~ שינוי השמות באותיות וע"ל סוף תנ"ה ומש"ש ושינוי הנקודות הוא רבים מאד דט' נקודות כו' אותיות הוא ס"ה מאות וס"א צרופים [אח"כ בג' אותיות וב' ובא'] וב"ב צרופין הנ"ל אם שכולן שוות או צירוף אחד בנקודה אחת וצירוף ב' בנקודה אחרת וכן כל ה"ב צרופים ועוד ה' אחרונה בלא ניקוד והן ע"ב מאות ותשעים והוא כפילת המספר הנ"ל בעצמו י"ב פעמים וכל אדם כלול כל י"ב צרופים וכן בזמן ובכ"ד ולכן זהו שינוי המערכות שאין שעה דומה לחבירו מעולם והכל משם הוי"ה שבו נתהוה כל הוי"ה והוא אחד אבל שינוים כנ"ל

מאיר היצירה

אות א' ובכל נקודה ו' הרי ל"ו כמ"ש בפרד"ס (שער כ"א פרק ב) כזה י"א י"א¹⁴⁶⁶ וכו' וכן בה"א וכן בכלם וחושבין רפ"ח האותיות קודם אותיות הוי"ה וקדם השבונם תתר"פ וזהו י"ב שעות היום וכן הוא י"ב שעות הלילה אלא שהוא בסוד פנים ואחור בסוד היום והלילה בסוד זכר ונקבה שהנקבה איבריה בהיפך משל הזכר וכן הוא למעלה שימני כחותם וכן הוא בסוד א"ת ב"ש והוא כזה א"י א"ה וכו' ביאור ע"ז (נראה שהוא מהרב מהרמ"ש תלמידו ז"ל) מ"ש בענין י"ב שעות וכו' והוא סתום מאד לכן אבארנו קצת והוא כי יש ה' תנועות גדולות שסימנם פיתוחי חותם ועוד יש נקודה שב"א והם ו' אלפי"ן כזה אַאֵאֵאֵאֵאֵ תצרפם עם י' של הוי"ה שהוא נקוד חולם כזה יֵאֵ יֵאֵ¹⁴⁶⁷ וכו' הרי ששה יודי"ן וששה אלפי"ן ואח"כ צרף כולם עם י' של הוי"ה הנ"ל שהוא נקוד קמ"ץ יהיה ג"כ ו' יודי"ן ו' אלפי"ן ועד"ז צרפם עם יוד"ה הנ"ל מנוקד בכל הנקודות הנ"ל ויעלה בידך ל"ו יודי"ן כי ו' פעמים ו' הם ל"ו וכן ל"ו אלפי"ן כנ"ל אח"כ צרף כולם ע"ד הנ"ל עם ה' דהוי"ה ויעלה בידך ל"ו ההי"ן ל"ו אלפי"ן וכן עם ו' דהוי"ה וכן עם ה' אחרונה דהוי"ה ויהיה בידך ל"ו הוי"ת שהן בגי' תתקל"ו ועוד יש בידך קמ"ד אלפי"ן מצירוף הנ"ל ועם תתקל"ו דהוי"ת גי' תתר"פ שהוא שעה והנה הם י"ב צירופי הוי"ה הרי י"ב פעמים תתר"פ הרי י"ב שעות היום וי"ב שעות דלילה הם בהיפך אֵי אֵי וכו' כי הם סוד פנים ואחור וכזה יובן כל הנ"ל וכן תצרף על אותיות אבג"ד וכו' עם הוי"ה כנ"ל והנה כבר כתבתי כי כל אותיות א"ב עם הכפולים ואות אל"ף לאחר כל האותיות שהוא אלף הם ששת אלפים שהוא שית אלפי שנין דהוי עלמא ולצרף הכל עם הוי"ה כנ"ל יעלה בידך כל השעות שמבריאת העולם עד סוף שית אלפי שנין שעות היום מהפנים ושעות הלילה מהאחור כנ"ל זה שמעתי מהרב בהלוייתי אותו בעבורה של העיר.

(כד ע"א) סוד אויר מים אש שהם בראש בטן גויה כי המוח בסוד חכמה אע"פ שיש בו חכמה ובינה הוא בסוד הבן בחכמה ולבא הוא בינה כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (יט ע"א) מוחא חכמה בינה לבא ע"ש וברע"מ והן הנסתרות שהן בראש וגוף וגרון הוא התפשטות ו' קצוות דבינה והוא השופר שאמרו קול דנפיק משופר וסימא דחכמה הוא המוח עם (ס"א עד) החיך וזהו זווג חיך וגרון יסודות דאבא ואמא ומבינה נפיק תמיד קלא דלא פסיק בחשאי בגרון ההבל כידוע והוא קול גדול ולא יסף והפה והלשון הוא הדעת לישן ממלל רברבן וכמ"ש (זהר משפטים קכג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא וז"ש בדעתו תהומות נבקעו ועל ידי הלשון הוא זווג או"א חו"ב וזהו סוד ברית הלשון ועל ידי יסוד זווג זו"ג והוא ברית המעור וזווג בה' חסדים וה' גבורות ולכן הם מכריעין ברית יחיד בין אצבעות ידים ורגלים וזהו דעת עליון הנעלם ואח"כ דעת המתפשט הוא במעים תחת הקרום וכמ"ש מעוי בדעת אתתקן והן ג' דרגין חב"ד זה על זה ובין כל אחד קרום ג' דרגין דמשכנא ופרכת בין כל א' וא' ולמעלה מקרום העליון כתר והוא נעלם והתחלת הגילוי הוא מחכמה מוחא ושאר ו' קצוות הם ג"כ האיברים הפנימים קנה וישטם הם חו"ג כמ"ש במקום אחר וחוט השדרה ת"ת ב' כליות נוי"ה והם מקום ה' חסדים דדכורא וכן בנוקבא.

לחשוב מנין הצירופים, ע"ש שהאריך למצוא חשבון כמה מיני צירופים ימצא בכל תיבה לפי מספר אותיותיה וכמה יעלה מספר הפנים והאחור ומסיים שם (בתיבת בראשית שהיא בת ו' אותיות) וז"ל היוצא מזה שכל הצירופים של פנים ואחור של תיבה בת ו' אותיות הם י"ט מאות וני"ו צירופים ואתן לך כלל על זה אם תרצה לידע כל הצירופים פנים ואחור מתיבה בת שש אותיות תאמר כך א' פעם ב' הוא ב' ועם ב' עצמו

¹⁴⁶⁶ הסיבה לצרף השם הוי"ה לא' נ"ל על פי דברי רבינו לעיל יג ע"ג שהרל"א שערם קודם להם השמות הוי"ה ליצור ל"ב נתיבות החכמה וצ"ע*, וכן משמע בפרדס, וע"ש שכותב שהוא א"י ולא י"א וע"ש עוד שזה ל"ד אות א' אלא כל אותיות הא"ב, ועי' לעיל יד ע"ב ששר"א שונה שזה גבורות לא מתוקנות

¹⁴⁶⁷ עי' עמק המלך שער א פרק נה.

מאיר היצירה

הרי ד' ואח"כ תכה ג' עמו ותאמר ג"פ ד' הרי י"ב ועם ג' עצמו הרי ט"ו ואח"כ תאמר ד"פ ט"ו הרי ס' ועם ד' הרי ס"ד ואח"כ ה"פ ס"ד הוא ש"כ ועם ה' עצמו הרי שכ"ה ואח"כ תאמר ו' פעמים שכ"ה הוא י"ט מאות ונ' ועם ו' עצמו הרי י"ט מאות ונ"ו וכן עד"ז תמנה עד א"ס ועם זה תבין סוד גדול ונורא כי הו"א הוא ו' שבשם והמלכות הוא ה' שבשם וכתוב בזה הקדוש וז"ל עד דלא קבילת דכר נקראת נער גימ' ש"כ ומדקבילת דכר נקראת נערה לכן ה' יש לה ש"כ צירופים ועם ה' הרי שכ"ה שהם כחותיה כנ"ל אבל ו' יש לו ו' פעמים שכ"ה ותראה כשנרצה לצרפם כסדר תחלה הוא ה' פעמים ס"ד שהוא ה' פעמים די"ן דאדנ"י הרי ש"כ ועם ה' הנוספת הם שכ"ה וזה סוד ומדקבילת דכר הם שכ"ה ה' אלפין הממתיקין את הש"כ ואח"כ ו' שהוא הזעיר אנפין הוא ו' פעמים שכ"ה ואח"כ ו' הוא הבינה שבע שנים כידוע הוא ז' פעמים ו' פעמים שכ"ה שהוא מ"ב פעמים שכ"ה ועם ז' הנוספים¹⁴⁶⁸ הרי מ"ט פעמים שכ"ה וזה סוד שם מ"ב שנבראו בו מעשה בראשית שמאלו השכ"ה נתקן העולם ומלואו לכן מתחלת התורה בבראשית ו' אותיות שבהם ו' פעמים שכ"ה והבן. נגד אלו המ"ב יש מ"ב הויו"ת בתפילין הממתיקין את המ"ב שכ"ה בסוד נושא עון הנזכר באד"ר בסוד וחד השוך אסתחי וכו'.

נר"ן התחלתו מצומחת ובו ג' כחות זן ומגדל ומוליד ובזן כח המושך ומחזיק ומעכל ודוחה ומבדיל מה שצריך למזון והן בכללן ז' כחות ועוד כח אחד משנה המזון לדם ומדבקו אל האיברים עד שמשנה לטבע הניזון ואפשר שהוא בכלל המבדיל והחיוני הראשון ההרגש ובו ב' הרגשות החיצון והפנימי ובכ"א חמשה שהן ה' חושים ואח"כ ה' כללים הראשון המשותף אשר בו ישובו כל ההרגשות והוא בחדר ראשון מחדרי מוח אצל המצח ואחריו השומר הצורות לאחר הרגשן והסתרם ואח"כ המדמה והוא משיג (כד ע"ב) הצורות המוחשית גם בלתי מוחשות וגם מרכיב צורות אשר לא תהינה ואח"כ כח המחשבי שמוציא תולדה מה שאינו מושג בחוש ששופט במחשבה שפלוני הוא שונאו או אוהבו מתוך דברו כך או צורתו ובוה מתירא כבש מזאב ובע"ח מאדם וכיוצא דברים הרבה ואחריו כח הזוכר והוא השומר המחשבה וכ"ד שהשיג במחשבה והוא אחורי המוח והמחשבי באמצע המוח והן ה' חושים נסתרים וכח המתעורר ובו ב' כחות בכלל התאוני והכעסני ובהם כל המדות אך כללן ו' בתאוני אהבה ושנאה חמדה וגיעול הנאה ועצב וברגזני ה' תוחלת ייאוש יראה אבירות וכעס וכח המניע ובו ג' כחות מיישיר ומצוה ומשלים הצווי והמיישר יתחלק לג' באדם אל הדמיון והמחשבה והשכל המעשי ובע"ח רק ב' וכן המצווה ג' באדם תאוני וכעסני ושכלי ובע"ח ב' והמשלים הוא המתפשט בכל האיברים והכלי הראשי הוא הלב והשניים הם העצבים והדופקים והשכלי באדם לבד נחלק לשנים מעשי ועיוני והמעשי ג"כ נחלק לשנים א' מלאכותי לעשות מלאכה ב' מחשבי היאך לעשות ועיוני ללמוד החכמות כולם וכ"ז נקרא שכל היולאני והוא חומר לשכל הנקנה והן ג' נפשות באדם צומחת חיונית שכלית וקודם להם הוא הטבעי שהוא בדומם ונק' ההרכבה ותחילתו חומר הראשון וצורה ראשונה והעדר ואח"כ חומר וצורה פרטיית של ד' יסודות ואח"כ ההרכבה במתכות ובכ"ד והיא נק' הבלא דגרמא והשכל הנקנה היא נשמה לנשמה שהוא שכל היולאני והיא נק' חיה שהיא לבד חיה אבל כל הראשונים מתים עם כליון כליהם אבל שכל הנקנה אין לה בגוף ועבמה"נ פ' בראשית אבל בזהר ובס"ק משמע שכלם חיים אלא שהיא נצרת בצרור החיים שהיא ד' של יו"ד של השם כמ"ש בפ' אח"מ ואף שאמרנו ה' נסתרים רוב החכמים אמרו שהמשותף והשומר והמדמה הכל כח א' ומוח א' להם וקראוהו חכמה ולמחשבי בינה ולהזוכר דעת אבל האמת שהשומר והזוכר במוח א' וזהו ב' דעות שדעת משתתפת לחכמה ובינה וז"ש אל דעות ב' דעות כידוע והמשתתף ומרכיב במוח א' של חכמה והמרכיב הוא מ"ש הבן

¹⁴⁶⁸ וצ"ע הלא מקודם צריך להוסיף גם הו' עצמו וצ"ל שכוונתו באמת ו"פ שכ"ו (א"ש)

מאיר היצירה

בחכמה שהוא מרכיב ומבדיל והוא דומה קצת למחשבי ובמהשבי ג"כ ב' א' שהוא מחשב והוא דומה להחושים הנראים בעת ראייתן ואח"כ כח שבו ישונו כל המחשבות יחד והוא כמו כח המשתתף והוא חכם בבינה ועוד כח א' מוכיר שמביא אל הזכרון מה שנשכח ממנו ומשוטט מדבר לדבר עד שנזכר ומביא אל הזכרון וגם הוא דעת כידוע והכלל כי י"ב כחות במוח בכל כח ד' כחות ג' הויו"ת וא' כוללם ומהם באים י"ג ת"ד ונימין וחורין ועליהם אמרו בס"י חכם כו' בחון כו' והעמד כו' והתנועה הדבקה אל כל נפש היא תנועת הצומחת למעלה בגדלו ותמורתו למטה במיעוטו וירידה ותנועת החי לפניו אל תאווה ותמורתו בכעסני לאחור ותנועת השכל לימין כמ"ש (יומא טו ע"ב) כל פינות כו' ותמורתו [כו'] כמ"ש (קהלת י ב) לב חכם לימינו ולב כו' הרי בשלש הנפשות ו"ק והיכל הקודש באמצע הוא הנקודה שעליה סובב הכל והוא הרצון והוא הכולל י"ב כחות שבמוח ג"כ.

תוכן פירוש מעשה בראשית ע"ד רמז¹⁴⁶⁹ להגר"א ז"ל המיוסד על פי

הספר יצירה

בראשית ידוע שהאדם עולם קטן (תיקו"ז קטז ע"ב) והכל רמוז בו ב' של בראשית כמו עם ור"ל עם ראשית ברא הכל והוא ראשית חכמה כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית אלהים ל"ב נתיבות שבו כתיב ל"ב אלהים כמ"ש בס"י בשלשים ושתים כו' את השמים ואת הארץ הראש והגוף כמ"ש ששם ראש בעולם שמים בנפש ראש מים (כד ע"ג) בעולם ארץ בנפש בטן ששם כל מנהיגי הגוף כמ"ש והארץ הוא כלל הכל אף האויר עד השמים כידוע לכן נכלל בו גם הגויה היתה תהו כו' ד' ליחות שבו ד' מרות תהו הוא קו ירוק מרה ירוקה בהו מרה חוורא חוורא דאנווא סינרא שבריאה אבנים המפולמות שמהן מים יוצאים וזה ריאה ששם המים וחשך מרה אוכמא הוא טחול ע"פ תהום מרה אדומה בכבד שבולע כל המאכלים ורוח אלהים מרחפת הוא הרוח דנשיב בכנפי ריאה ששם המים וכל אלו אינם באיברים כי עדיין לא נוצרו רק הליחות והרוח והמים עצמן ויאמר י' אמירן ע"ס שהן מ"ב¹⁴⁷⁰, ל"ב שבילין וי' אמירן כ"ב אותיות וי' נקודין אותיות נפש ונקודין רוח ע"ס הם ל"ב ובהם טעמים נשמה שמנהיג אותן והוא י' אמירן וזהו שם מ"ב עד ב' דובחו שבהם נברא העולם כידוע ל"ב נתיבות במוח שבהן ברא אלהים בינה ב' אמירן והוא רוח דליבא יהי אור אור דנהיר במוחא וליבא כי מוחא וריאה מים ובקד"א שם אור כמ"ש בזהר (תיקו"ז לה ע"ב) י' אויר וכן ריאה מים ובליבא אור וז"ש יהי אור ויהי אור ועיקר נאמר על אור דליבא כי בריאת חלקי הראש לא נכתב כאן¹⁴⁷¹ כמ"ש מכדי בשמים פתח ברישא מ"ש דחשיב מעשה ארץ כי המוחא סתום ולא נגלה למשה רק בבינה ואף שער האחרון לא נגלה לו כמ"ש (ר"ה כא ע"ב) המישים שע"ב כו' ובינה רוחא דליבא הוא ברא את העולם בחכמה כמ"ש (תנחומא בראשית א) בתורה נתייעץ הקב"ה וברא את העולם ותורה הוא חכמה וכן הלב מתייעץ בכל מעשיו במוח כידוע שלכן אמרו כל ארוך שוטה וירא וגו' ויבדל וגו' הוא טרפש הכבד מבדיל בין לב לטחול ויקרא אלהים לאור יום וגו' כי העוה"ב דומה ליום והעוה"ז ללילה ולב בו הרוח שכוסף לעוה"ב וטחול העוה"ז ואור זה אש נור דליק (תיקו"ז נה ע"א), והן אמ"ש ורו"ח אלהים מרחפת ע"פ המי"ם ויהי או"ר וכ"ז שאמרנו באור וחשך

¹⁴⁶⁹ נדפס באד"א בשיבושים (רמ"ש)

¹⁴⁷⁰ עי' לש"ו שויאמר היא פנימיות של ל"ב אלקים.

¹⁴⁷¹ עי' לעיל ג ע"א

מאיר היצירה

הוא מסטרא דעה"ד טו"ר אבל נשמתא דאיהי מאילנא דהיי כל איברוהי למב ברא כמ"ש בר"מ פ' פנחס (#) ואור וחשך שהן יום ולילה הכל כמ"ש כתיב ושבתתי את השמחה וכ' ולשמחה מה זה עושה ל"ק כאן בשמחה ש"מ כאן כו' וללמדך שאין השכינה שורה כו' וכן לדבר הלכה וכאן הוא יסודין אמ"ש נברא ביום א' וביום ב' וג' כלים של אמ"ש כמ"ש לקמן וכן הכפולות ופשוטות באלו ו' ימים כ"ב אותיות וע"ס שבתוכן הן נכללין בז' כמו ברקיעין בו' רקיעין נכלל ז"ת עטרת ביסוד וברקיע הו' נכלל ג"ר והן כפולים נגד הו' כפולים ז' בז' מוצקות כידוע והן כאן י"ד ימים ובששי נכלל מלכות ביסוד וזהו תוספת ה' הששי והן ז"ת וביום השביעי ג"ר שלכן נאמר בו ג"פ השביעי והן כפולים ערב ובקר וערב נכלל ביום דנוקבא נכללת בדכורא ונקי בשם דכורא כידוע וזהו ערב ובקר יום וידוע כי הנפש נפשט מעט מעט בולד עד שנגמר כל הולד ולכן נכנסין הע"ס של הנפש שהן ז' ימים כל א' לבד מעט מעט בולד עד שנגמר כל האיברים שהן הנעשין בו' הימים וז"ש אחר בריאת תהו כו' יום א' ואחר הרקיע יום ב' וכן בכולם ואחר שנגמר בא שכלו בג"ר ז"ש ויכלו השמים כו' כמ"ש"ל (#) וכל הי"ס נכללין בזו"נ ביום ולילה בלב וטחול לכך והגית בו יומם ולילה.

[יום ב] ויאמר אלהים יהי רקיע כו' הוא גלגולת של הראש המקיף את כל הראש סביב סביב עד הגרון והוא מבדיל בין מים העליונים שהוא המוח ובין מים התחתונים שהוא הריאה שעדיין לא נעשה להם כלים כמ"ש"ל (#) ויהי מבדיל כו' שיהיה הפרש ביניהם כמ"ש במ"א וכאן התחיל אמ"ש א' מ' ונגמר בשלישי שלכן לא נאמר כי טוב עד שנגמר בשלישי אבל מעשה יום ראשון הכל דברים נגזזים כחות נפשיות לכן אמר בזהר (כד ע"ד) דחסד נגזז כו' ויעש אלהים כו' כי כל כ"ב אותיות נעשים בהם ב' דברים א' כח רוחני וא' גשמי ולכן נאמר בכל אחד ויהי כן והוא רוחני ונאמר ויעש כו' והוא הגשמי מעל לרקיע כו' כמו שיש הבדל בין הרקיע למים התחתונים כן כו' ודעהו ויקרא אלהים לרקיע כו' ושמים שנבראו ביום א' הוא המוח ומעשיו לא נאמר שהוא המחשבה כמ"ש"ל (#) וכמ"ש (ברכות סא ע"ב) כך עלה במחשבה (ועמ"ש בפ' בראשית במע"ב שלו) והן שמים ושמי השמים שאמרו בחגיגה ב' רקיעין הן ור"ל אמר ז' שרקיע זה בו דבוק וילון שרקיע הוא יסוד וילון הוא עטרת היסוד כידוע ולכן לא פרטו הכתוב ובשמי השמים כלולין ה' רקיעין (כמ"ש"ש) וילון הוא הקרום שסביב לגלגולת דבוק בגלגולת וז"ש וילון אינו משמש כלום אלא נכנס כו' והענין כי כל ההרגשים באים ממוח מקרום שעליו אל הלב והלב משלה בכל הגוף ובלילה סותם הקרום הדבוק בגלגולת ואוסף המוח כל הרגשותיו אליו וכן כל הנפש כולה נאסף ללב ואז הוא ישן וכח המדמה הוא פועל אז והס"א סובב אותו ומתפשט בו כמ"ש בזהר (#) שלכן צריך נט"י וכן אמרו בגמ' האי מאן דבעי למידע להו כו' וכן הוא בעולם, שהוילון מתפשט וכל כתות השמים מתאספין אל השמים כמו שכל המלאכים מתכנשין להיכלין ותרעין דג"ע אסתתמו וכל הנשמות שמתפשטין בין החיים מתכנשין אליו כמ"ש בזהר (#) ושמים הוא הראש וג"ע הלב כמ"ש"ש וס"א מתפשט בו תרמוש כל חיתו יער וזהו חמור נוער הכפירים שואגים כו' וזהו הכלבים צועקים על מזונותם מפדרים דאתבטלו כידוע ונכנס שחרית ואז מעיר האדם ואע"פ שלפעמים מעיר האדם קודם היום מ"מ אין נשמתו חוזרת בו עד היום כידוע כמ"ש (ישעיה ב נב) הדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו עד היום ע' זהר שם וז"ש ומחדש בכל יום כו' כמ"ש (איכה ג נג) חדשים לבקרים כו' שמחדש בכל יום נשמתו חדשה לו כידוע שנאמר הנוטה כדוק כו' שהוא דוק קרום הנ"ל רקיע שבו כו' הוא הרקיע שנאמר כאן כמו שכתב ביום הרביעי וה' שמים כלולין במוח שמים עליונים שבו נאמר ה' פעמים אור ביום ראשון אור דמוחא דנהיר בליבא כידוע והן ה' הרגשים במוח שמתפשטים ממנו ה' חושים הידועים והן ה' ספי' מבינה עד הוד נו"ה תרי פלגי גופא

מאיר היצירה

ונכללים כלהו בנגלות שבו יוצא ה' חושים אל הפועל כידוע שכלהו נכללין ביסוד ולכן נאמר בו ה' פ' רקיע והן נ' תרעין דבינה כידוע שחקים שבו רחיים כו' הן נו"ה ששוחקין הזרע לצדיק והוא כולל חוש המישוש שעיקרו בתשמיש כידוע זבול שבו כו' ומקריב עליו קרבן ת"ת והוא חוש הטעם שבו את קרבני לחמי וכל כלי האכילה הן כלי קרבן כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (חגיגה יב ע"ב¹⁴⁷²) מכון שבו אוצרות שלג כו' ושללים רעים וסערה ודלתותיהן אש כו' הוא חוש הריח בחוטם בנבורה שבו ליהות רעות ותננא ובו ויחר אף ובו ישימו קטורה באפיך לבטל מותנא ופריך הני ברקיע איתנהו הני בארעא כו' כמ"ש בזהר (אד"ו דצד ע"א) דב' נוקבין בחוטמא מחד תננא ואשא דסליק מליבא ומחד רוחא דנחית ממוחא, ואמרו בא דוד כו' וז"ש תוס' שם אוצרות שלג כו' יש מהן כו' שהן ב' נוקבין דחוטמא ימינא ושמאלא ולכן כל הקדשים שחימתן בצפון לעשות ריה ניהוח לבסם כידוע מעון שבו כו' חסד בו חוש השמיעה בו ואשמע את קול כנפיהם ובו לימוד התורה כמ"ש בס"י וז"ש כל העוסק כו' אר"ל כל הפוסק כו' זהו דין שכלול בחסד וכן חסד בדין יפתח ה' לך את אוצרו הטוב ב' נוקבין דחוטמא וכן ב' אזנים כנ"ל והקדים מעון למכון שחוטם מתחיל גבוה יותר מאזנים ערבות כו' בינה והוא חוש הראות שם (ישעיה ו א) ואראה את ה' יושב על כסא כו' שרפים כו' ואראה החיות ואראה והנה (יחזקאל א טו) אופן אחד כו' וז"ש שם אופנים ושרפים כו' וכל ההרגשות ע"י הקרום הדבוק בהם והוא החכמה שהיא חיות כל אדם כמ"ש (קהלת ז יב) (כה ע"א) והחכמה תחיה בעליה ונקרא חיה כידוע וז"ש עוד רקיע א' למעלה וכ' ועליו כאבן ספיר דמות כסא קד"א כידוע ועל דמות כו' כמראה אדם כו' היא החיה והוא נשמת האדם והכל הוא חכמה מכאן ואילך הוא כתר וז"ש עד כאן כו' מכאן ואילך במופלא כו' וזהו מלכות דסליק לכתר שכתר דבוק בוילון בסוד נעוץ סופן כו' וכולם בראש שנקרא שמים ויהי ערב כו' כנ"ל.

[יום ג] ויאמר אלהים יקוו כו' שהיו מתפשטים בכל הגוף אל מקום אחד הריאה וכאן בריאתו ובו י"ג משם מ"ה ונשאר ל"ב ללב כמ"ש בס"י והן ו' עוקאן דקנה ו' כנפי ריאה והריאה עצמה ג' אח"ד זהו אל מקום אחד ותראה היבשה זהו הכרס שכולל כל הבטן שהיא ארץ הפרטית וכאן נגלה האויר בעולם וכן בנפש והוא מקום לנפחת הריאה ברוח דנשיב בגויה והוא הגויה בנפש ויקרא אלהים ליבשה ארץ כו' כאן בריאת הארץ הפרטי ובטן כנ"ל ולמקוה המים כו' ר"ל מקום המים כמ"ש במ"א והוא הריאה והן ז' ימים וז"ש ימים (ר"ל לשון רבים) והן הריאה ושית כנפי ריאה שסובבים לא"י ליבא נור דליק (תיקו"ז נה ע"א) כמ"ש (ישעיה לג יד) מי יגור לנו אש אוכלה משכן השכינה והתורה והריאה עצמה שהיא האומה הוא למטה סוף הריאה למערב כי הראש מזרח כמ"ש (לכה דודי) מראש מקדם וכן ים הגדול סוף א"י במערבו וכאן נגמר מלאכת אמ"ש וז"ש כאן וירא אלהים כי טוב (בראשית א יא) ויאמר אלהים תדשא כו' כאן התחיל בריאת י"ב מנהיגים שהן בארץ בבטן והן כלולין בט' ב' ידיים בא' ב' רגלים בא' ב' כליות בא' והן גפ"ג והן נבראו בג' ימים יום שלישי חמישי וששי בכ"א ג' וביום ד' ז' שערים כמ"ש ל (#) וכאן הם ג' מינים, דשא, עשב, עץ פרי, והן ג' כלי האכילה קיבה וקורקבן ודקין שאלו ג' מינים הנז' ניתנו לאכילה כמ"ש לקמן ביום ה' הנה נתתי לכם כו' והן ג' כחות בנפש הצומחת שבא ע"י אכילה כח המגדל וכח הזן וכח המוליד בדומה והן נגד ג' מינים הנ"ל ולכן נאמר אצל עץ פרי למינו כו' שהוא המוליד בדומה ותוצא הארץ כו' האמירה נגד ג' חושים שבג' האיברים הנ"ל ועשיה נגד ג' איברים עצמם הנ"ל ונאמר כאן אצל עשב ג"כ למינהו כמ"ש שנשאו ק"ו בעצמם והוא הזן שג"כ זו למינהו כמ"ש רז"ל (#) אבר מחזיק אבר ועץ עושה

¹⁴⁷² ע"י חגיגה דף יב ע"ב וז"ל, ומנלן דאיקרי שמים שנאמר השקיפה ממעון קדשך מן השמים מכון שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד ועליית טללים רעים ועליית אגלים וחדרה של סופה [וסערה] ומערה של קיטור ודלתותיהן אש שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב הני ברקיעא איתנהו הני בארעא איתנהו דכתיב הללו

מאיר היצירה

פרי כו' שהזרע כלול מכל האיברים ומכל אבר נעשה אבר וז"ש אשר זרעו כו' וכן הן ג' נפשות הצומחת והחיונית והמשכלת נר"ן וכלם ניוזנין ע"י האכילה שהן נגד ג' כחות הנ"ל המגדל נגד הצומחת שמגדל האיברים והזן נגד החיונית ששומר רוח האדם בקרבו ע"י שזן את האיברים והמוליד בדומה נגד המשכלת שמוליד ג"כ בדומה שמבין דבר מתוך דבר והשכל הוא עין החיים למחזיקים ואוהביה יאכל פריה נוצר תאנה כו' מפרי פי איש תשבע בטנו בטן כו' וז"ש שלא יהא שכלך עקר.

[יום ד] ויאמר אלהים יהי מאורות כו' הן ז' שערים בנפש שהן נגד שבעה כוכבים כמ"ש בס"י ברקיע השמים בגולגולת הראש כנ"ל והן ז' כפולים וזהו להבדיל שע"י ניכר האותיות לחוזים בכוכבים וכן ע"י ז' שערים אלו כמ"ש בתיקון"ז תיקון ע' (#) בעיינין בקריצין דעיינין בחוטמא בקמיטו כו' באודנין כו' בפומא כו' ולמועדים שהן נגד ז"ת כמ"ש בז"ח (#1473) ונגד ז' כוכבים כידוע וכן נגד ז' שערים. ולימים שהיום י"ב שעות היום וכן י"ב שעות הלילה והן ע"י י"ב מזלות בדכורא ובנוק' כמ"ש בס"י וכן הן כראש כמש"ל (#) ולשנים ג"כ י"ב חדשים נגד י"ב מזלות כמ"ש שם (בראשית א טו) והיו למאורות כו' והקשו בגמ' אור ביום ראשון נברא והכתיב ויתן אותם כו' כדר"א אור שנברא ביום ראשון אדם צופה בו כו' כיון כו' עמד וגזזו כו' שאור הראשון הוא אור (כה ע"ב) השכל אור דנהיר בליבא מ"ס שאדם מסתכל בו ומשיג בו את כל העולם והוא אור הגנוז לע"ל שאז ותמלא הארץ דעה להאיר על הארץ להתנהג בו גבולות עמים שהם למספר ב"י י"ב מנהיגים את הארץ הגוף אבל ליבא ישראל אין מזל לישראל שהן למעלה מן הטבע ומתנהג באור דנהיר בה ויעש כו' את שני המאורות הגדולים המה ולבנה הם ב' עינים שהם עיקר המאורות שמאירין לאדם שרואה בהם כמ"ש (תפילת נשמת כל חי) ועיינו מאירות כשמש וכירח וכמ"ש בה"ת (טו ע"א) אע"פ שסדר יצירתם אינם כן כמ"ש בס"י את המאור הגדול כו' עין ימין ועין שמאל וע"י מתנהג הלב כמ"ש (זחר ח"ב רסג ע"א) עינא סרסורא כו' והלב כולל ימין ושמאל ששמאל בטחול לב כסיל לשמאלו וזהו לממשלת כו' עין ימין מתנהג לב ימין וזהו המאור הגדול לממשלת היום ובשמאל השמאל וזהו את המאור הקטן וז"ש שוריינא דעיינא בליבא תליא ואת הכוכבים הן י"ב מזלות ושאר הכוכבים והן שערות הראש כמ"ש בתיקון"ז תי' כ' (לב ע"ב) בנימין דרישא שהן כוכביא ומזלא דל"ל חושבנא והן י"ג נימין וי"ג ארחין דשערי שהן י"ב מזלות ותלי הכולל אותם כמ"ש בס"י ושאר השערות שאר הכוכבים והן ע"ג ז' השערים כמו המזלות וכוכבים שהן בגלגל הח' ע"ג ז' הכוכבים וז"ש (ברכות נ"ג) הואי עיני דנשקי אהדדי א"ל בא על אחותו כמ"ש (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי כו' כמ"ש בתיקון"ז והיו הכרובים שידוע שהן תו"מ הכרובים כרובי עינא פורשי כנפים גדפי עינא כו' בזמן דמסתכלין באורח מישור ופניהם איש אל אחיו יחוד בזו"ג ובזמנא דלא מסתכלין כו' נחש עקלתון כו' כי המות יפריד כו' שהוא ס"א דמפריד היחוד כו' ערוה ער ו"ה כידוע וזהו אסור להסתכל בעריות וזהו בעה"ד טו"ר אבל באילנא דחיי שנאמר בכל לבבך שני המנהיגים ופניהם כו'.

[יום ה] ויאמר אלהים ישרצו כו' הן הידים והכליות והרגלים שעיקרן שני ביצים שלכן נקראו נו"ה שחקים השוחקים מן כנ"ל וזהו שרץ נפש חיה הכליות וביצים שהן ממים של הריאה שהן מבשלים הזרע כמ"ש בר"מ פ' פנחס (דלה ע"א) ותרין כליין כו' דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מן כנפי הריאה וכן הביצים וכאן כוללם יחד ועוף יעופף כו' הן הידים שהן הגדפים שמעופפים בהן כידוע וז"ש ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל שהן חו"ג ב' ידים כידוע על הארץ באויר בגוף בגויה על פני רקיע השמים שמעופפים על פני רקיע שמגביה הידים עד הראש רום ידיהו נשא ויברא אלהים את כו' עכשיו פרטן התנינים הגדולים הן ב' הרגלים שהן גדולים והן לויתן נחש

¹⁴⁷³ מצאתי בתז"ח א ע"ב, ועי' ליקוטים שם א ע"ג.

מאיר היצירה

בריה ונחש עקלתון כמ"ש (ב"ב עד ע"ב) כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם ואף לויתן כו' והן הב' ביצים ואלמלי מזדווגים זה לזה היו מטשטשין את כל העולם שכל האיברים עושין פעולתם תמיד הוי' מן הביצים כ"א ע"י מחשבה וזהו סירסן כו' שהן מצוננים בעצמן שלכן אמרו (נדה י"ג) מותר לסייע בכצים מלמטה והאמה כוללן וז"ש לויתן זה יצרת לשחק בו כמ"ש (בראשית לט יז) הבאת לנו כו' לצחק בי כו' וז"ש (ע"ז פ"ק) י"ב שעות כו' ג' ראשונות כו' ש"ב נחלקים דפ"ג כמ"ש בס' יצירה בד' אותיות הוי"ה וז"ש ג' הראשונות יושב ועוסק בתורה מימינו אש דת למו שניות יושב ודן כו' בשמאל שלישית יושב וזן כו' בת"ת ואתה מחיה את כולם (נחמיה ט ו) וזהו כ"ו כל"ח נגד שם הוי"ה שכלול בת"ת רביעית יושב ומשחק עם לויתן זהו הזווג עם מל' וז"ש מיום שחרב בהמ"ק אין שחוק כו' ברביעית מה עבד כו' שאין זווג כזמן הגלות יושב ומכלכל ואת כל נפש וכו' הן כליות ואת כל עוף כו' הן ידים כנ"ל ויברך אותם כו' פרו ורבו כו' כי מן הכליות וביצים פו"ר וזהו שנתברכו זרעו של יוסף וידגו לרוב כו' יוסף הוא הצדיק מה דגים אין העין שולטת כו' שהם מחופים בבטן והן ב' שבטים שיצאו מיוסף כי י"ב שבטים (כה ע"ג) י"ב מנהיגים בגוף כמ"ש בס"י והעוף ירב כו' שהן ב' מוחין שמתלבשין בב' ידים והו"ג בה' אצבעות הימין וה' אצבעות השמאל כמ"ש (תיקו"ז ד ע"א) חכמה נחית בימינא וביניה נחית בשמאלא וכל ברכה שריא בידיים כמ"ש ביעקב (בראשית מח יד) וישת יד כו' והידיים צריכים לברכה כמ"ש (דברים כח יב) ולברך את כל מעשה ידיך ואמרו איזה מעשה ידיו של אדם כו'.

[יום ו] ויאמר אלהים תוצא הארץ וגו' (בראשית א כד) הן מרה כבד טחול, בהמה מרה שהוא גיהנם כמ"ש בזהר (תיקו"ז נט ע"א) ובר"מ (#) מרה דאיהו גיהנם כו' והוא שור המזיק שהוא כלחוך השור בזהר פ' בלק דאגלים בדיוקנא דשור וכל כו' לאעלא בגיהנם לחיך לון כו' ורמש כבד עם יותרת שיותרת הוא נחש כמ"ש בזהר בהרבה מקומות וחיתו ארץ טחול זוחלי עפר וכ"ז בנשמתא דטו"ר כמ"ש בר"מ (#) אבל בנשמתא דאילנא דחיי כל זה הוא בסטרא דקדושה כמ"ש שם (#) ויעש כו' רוחניים וגשמיים כנ"ל וכאן נשלם ג' וז"ב.

ויהאמר אלהים נעשה אדם כו' ליבא שהוא כלל האדם והוא א' ע"ג שלשה כו' בצלמנו כדמותנו דוגמת המוח בזה ל"ב נתיבות ובזה לב שלם שלכן נק' לב בזה נשמה ובזה רוח ובמוח אש שורפת וכן לב נור דליק (תיקו"ז נה ע"א) וכן הוא בצלמו כנז' ואמרו בצלמנו דכורא כדמותנו נוקבא כי ב' בתי ליבא דכורא ונוקבא יצ"ש ויצה"ר ואמרו בזהר זכה נעשה לו עזר בכל לבבך ועיקר העבודה ביצה"ר כידוע והוא בעץ החיים לא זכה בעץ הדעת טו"ר כנגדו והוא בצלמנו כדמותנו שמוח כולל חו"ב זו"ג וירדו בדגת הים כו' שהן כל מנהיגי הגוף וכן נאמר למטה הנה נתתי כו' שלב מושל בכולם למשוך לרצונו כמ"ש (אבות פ"ב מ"ט) איזה דרך כו' רואה אני כו' ואמרו זכה רודה בכלם לא זכה ירוד שכולן מושלים בו שליבא ביניהם בדוחקא בצערא וימרדו את חייהם כו' וידוע בהרבה מקומות ויברך כו' פרו ורבו כו' חיבור ב' הכתים של הלב ומהן כמה ענפים מתפשטים כל המדות טובות שכליות ומעשיות וכלם לטוב בזמן שהם מסכימים לדעת אחד ופניהם איש אל אחיו כנ"ל וכבשוה אמרו ז"ל וכבשה כתיב איש דרכו לכבוש כו' מסמ' דימינא והיא נכללת בו ויאמר אלהים הנה נתתי כו' כלי האכילה לזון את כל האיברים ומברירו דכולא נטיל לבא והשאר משלה לכבד ולשאר איברים (והמובחר זן החיונית והמשכלת וזהו את כל עשב כו' ואת כל עץ כו' ולשאר האיברים) שהן ולכל חית השדה כו' הצומחת כנ"ל וירא אלהים את כל אשר עשה כו' וכלם נכלל באדם שהוא עולם קטן (תיקו"ז קטז ע"ב) וזהו את כל כו' שכל הבריות שנבראו בו ימי המעשה נכלל בו וזהו בצלמנו כו' כמ"ש במ"א והכל נברא בשבילו וכן בלב שהכל נכלל בו ובשבילו וזהו בצלמנו בצלם כו' וכן בעולם שאדם הוא לב העולם והוא נוטל שפירו דכולא ומובחר שלו משלח למוח

מאיר היצירה

שהוא נשמתו שבשמים וז"ס (כה ע"ד) הקרבנות ואלולי האכילה אש המוח שורף כל הגוף וכן משבטלו הקרבנות אין לך יום כו' וזהו לחמי לאשי אש שבמוח בשמים אריה נחית שהוא מוחא על מזבח ששם ליבא וחשאר משלה התמצית כו' והנה טוב מאד ארז"ל טוב זה יצ"ט מאד זה המות יצה"ר שהוא באדם לבא כנ"ל זכה כו' ועיקר העבודה בו ולכן נאמר בו מאד ויכולו השמים כו' ראש וגוף ותולדותיו ויכל כו' ארז"ל מה היה חסר מנוחה כו' והוא בינה בג"ר ג"פ השביעי ג"ס כלל כל הנתיבות ג"פ אלהים ואין בו מעשה לשבת יצרה וישבות יחוד ויברך ברכה ויקדש קדושה הרי יב"ק בג"ר ויכל תכלית מלכות וכאן נשלם ע"ס שכלל הכל ל"ב נתיבות.

ליקוט

בכל גשם מרובע יש ו' שטחים וי"ב עמודים (שהם) י"ב גבולי אלכסון וח' נקודים בין גבולי האלכסון שהם בנויים כולם על היו"ד שהוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה ו' קו ד' שטח וכן הוא יה"ו של הוי"ה) וזה שהשם כולו בנוי על היו"ד כמ"ש בפ' ויקרא והוא כי השבונם כ"ו ועם הגשם שכוללם והוא אות הד' שבהוי"ה הם כ"ז כמנין אותיות שבתורה ונגד חושבן השם הוי"ה עם הקוץ כמ"ש בס"י.

ליקוט

שם ע"ב הוא בי"ב גבולי אלכסון והוא כי כל גבול אע"פ שהוא אחד מ"מ יש לו ב' קצוות שהרי הוא מחבר ב' שטחים שזהו צירופי שם אדנ"י כ"ד וששה פעמים י"ב הם ע"ב שלכן בהושן היה י"ב שבטים ובכל א' ששה אותיות אבל חבורם הוא ד' קצוות למשל בין מזרח לדרום הם ב' קצוות וב' הנקודים של קצוות העמוד שהוא מעלה ומטה של העמוד הן מ"ח צורות ד' פעמים י"ב כלל שם מ"ב.

סוד החדשים

ליקוט

חדשי החמה מלמטה למעלה, ניסן במלכות, אייר חדש זיו [יסוד] ששם נמנו ישראל, ועיין בזה ריש פרשת במדבר . סיון נו"ה [הלוחות] שניתנו לישראל. וכן במזלות ניסן מלה [קרבן] פסח כרחל כו'. אייר שור, בכור שורו יוסף כו'. סיון תאומים, תרי פלגי דגופא . תמוז ת"ת אב גבורה מזל אריה גימ' גבורה וכו' היה מה שהיה אלול כולו רחמים כידוע והוא דרגא דחסד וששה חדשי הגשמים סוד דכורא מלמעלה למטה אבל הכל בנוק' כי החדשים בנוק' ולכן ניסן ראשון לחדשים אבל שנים בסטרא דכורא ולכן מונין מתשרי וידוע שז' הוא בדכורא וי"ב בנוק' ולכן שנים הם בסוד שבע וחדשים בסוד שנים עשר.

מאיר היצירה

{כו}

סדר הרל"א שערים לפי דעת הגר"א ז"ל

במרובע הזה הקצוות הם א"ת ב"ש א' בימין ובשמאל ת' וכן בכולן עד חציין ומשם ולמטה הילוך הא"ת בש להיפוך וכל הא"ב בפנים הוא באחור להיפך

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	אמ	אנ	אס	אע	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
בג	בד	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	בנ	בס	בע	בפ	בצ	בק	בר	בש	בת	תש
גד	גה	גו	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	גס	גע	גפ	גצ	גק	גר	גש	גת	תר	שר
דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	דס	דע	דפ	דצ	דק	דש	דת	דק	דק	שק	רק
הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	הע	הפ	הצ	הק	הר	הש	הת	תצ	שצ	רצ	קצ
וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	ופ	וצ	וק	ור	וש	ות	תפ	שפ	רפ	קפ	צפ
זח	זט	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	זק	זר	זש	זת	שע	רע	קע	צע	פע	
חט	חז	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	חק	חר	חש	חת	תס	שס	רס	קס	צס	פס	עס
טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טפ	טצ	טק	טר	טש	טת	שנ	רנ	קנ	צנ	פנ	ענ	סנ	
יכ	יג	יח	יט	יכ	יז	יח	יט	יכ	יז	יח	יט	יכ	יז	יח	יט	יכ	יז	יח	יט	יכ
כל	כמ	כנ	כס	כע	כפ	כצ	כק	כר	כש	כת	תל	של	רל	קל	צל	פל	על	סל	נל	מל
למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת	תכ	שכ	רכ	קכ	צכ	פכ	עכ	סכ	נכ	מכ	לכ
מנ	מס	מע	מפ	מצ	מק	מר	מש	מת	תי	שי	רי	קי	צי	פי	עי	סי	ני	מי	לי	כי
נס	נע	נפ	נצ	נק	נר	נש	נט	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח	נח
סע	ספ	סצ	סק	סר	סש	סט	סע	ספ	סצ	סק	סר	סש	סט	סע	ספ	סצ	סק	סר	סש	סט
עפ	עצ	עק	ער	עש	עת	תז	שז	רו	קז	צז	פז	עז	סז	נז	מז	לז	כז	יז	טז	חז
פצ	פק	פכ	פח	פט	פז	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח	פח
צק	צר	צש	צת	תה	שה	רה	קה	צה	פה	עה	סה	נה	מה	לה	כה	יה	טה	חה	זה	וה
קר	קש	קת	קד	קז	קח	קט	קע	קפ	קצ	קק	קר	קש	קת	קד	קז	קח	קט	קע	קפ	קצ
רש	רת	תג	שג	רג	קג	צג	פג	עג	סג	נג	מג	לג	יג	טג	חג	זג	וג	הג	דג	
שת	תב	שב	רב	קב	צב	פב	עב	סב	נב	מב	לב	יב	טב	חב	זב	וב	הב	דב	גב	
תא	שא	רא	קא	צא	פא	עא	סא	נא	מא	לא	כא	יא	טא	חא	זא	וא	הא	דא	גא	בא

מאיר היצירה

מיכאל גבריא"ל רפא"ל נוריא"ל קדומיא"ל מלכיא"ל צדקיא"ל עדא"ל תוידא"ל
חסדיא"ל צוריא"ל רמא"ל (נ"א רזיא"ל) יופיא"ל סטוריה"ל טריא"ל להמיא"ל
חזקיא"ל רהטיא"ל קדשיא"ל שבניא"ל גדהסיא"ל ומיא"ל קדמיא"ל חכיוא"ל רמא"ל
קדשיא"ל עניא"ל עוריא"ל פוריא"ל חכמא"ל מבניא"ל קניא"ל גדיא"ל צורטין
עופפא"ל רחמא"ל סנסני"ה ודרגורי"ה ודרגורי"ה רסיסיא"ל רומיא"ל סנה עהריא"ל
עזריא"ל גדי"ה שמא"ל עינא"ל תמורי"ה דנא"ל צורי"ה כסיסי"ה עיריא"ל
סמכיא"ל מורני"ה המכ"ה יחיא"ל טטרוסי"ה חוניא"ל וכריא"ל ועריא"ל דעיא"ל
גדיא"ל ברא"ל אהנא"ל

בספרים אחרים כתוב כסדר הזה:

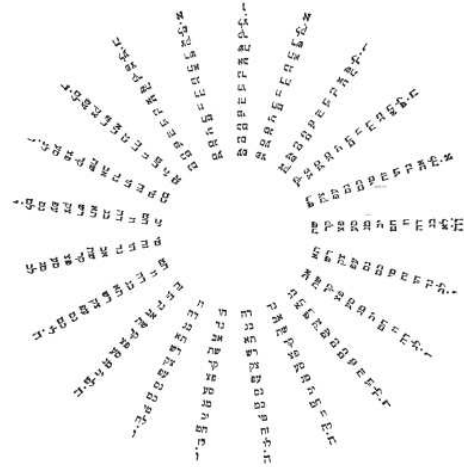
מיכאל גבריא"ל רפא"ל נוריא"ל קדומיא"ל מלכיא"ל צדקיא"ל פדא"ל חומיא"ל
חסדיא"ל צוריא"ל רמא"ל יופיא"ל סטוריה"ל גודיא"ל ודריא"ל והריא"ל חזקיא"ל
הרמא"ל קדשיא"ל שבניא"ל ברקיא"ל אהיא"ל חניא"ל לעריא"ל מלכיא"ל שבניא"ל
רהטיא"ל רומיא"ל קדמא"ל חכמא"ל רמא"ל קדישא"ל עניא"ל עוריא"ל
חכמא"ל טחניא"ל קניא"ל גדיא"ל צורטק טועפא"ל רחמא"ל סנסני"ה ודרגורי"ה
רסיסיא"ל דומיא"ל סני"ה טהריא"ל ועוריא"ל נרי"ה סמכיא"ל עינא"ל תסירי"ה
נכא"ל צורי"ה פסיסי"ה עוריא"ל סמכיא"ל מרובי"ה קנוני"ה ירוא"ל טטרוסי"ה
חוניא"ל וכריא"ל נעריא"ל דניא"ל גדיא"ל בריא"ל אהנא"ל

וע' פרדס רימונים לרמ"ק שער כא פרק יב וז"ל, דרך שני מ"ב שמות ראשי שמותם השם הקדוש ואלו
הם. ארפניא"ל בוא"ל גבריא"ל יופיא"ל תומיא"ל צדקיא"ל. השם השני קבציא"ל רבחיא"ל עזוויא"ל
שמישיא"ל טופיא"ל נגדיא"ל. השם הג' נחליא"ל גבוריא"ל דניא"ל יהודיא"ל כבשיא"ל שפריא"ל. השם
הד' ברכיא"ל טפטיא"ל רחמא"ל צפוניא"ל תרומיא"ל גרודא"ל. השם הה' חזא"ל קומיא"ל ברקיא"ל
טהריא"ל נוריא"ל עמיא"ל. השם הששי ישרא"ל גדיא"ל להביא"ל פנוא"ל זכריא"ל קדושיא"ל. השם
השביעי שלגיא"ל קרביא"ל וויא"ל צוריא"ל ילפיא"ל תבריא"ל ע"כ. ואין ספק היות שמות הקדומים
מתעלמים ומתעלים על אלו חלק רב. ויש עוד דרך ג' בזה כפי הנמצא בספרי הקדמונים:
ולא ראיתי מש"כ בגר"א הנ"ל וצ"ע.##*

³ הרי הוא הנהגת זיווג אב"א בשורש הענין של בריאת העולם, וממילא יצאו מזה דינים
גדולים. ועי' בהגר"א תז"ח יח ע"ד ד"ה כדן קיימי ז"ל, ר"ל שכולם סלקין במחשבה כנ"ל שכולם
קיימין בה, וז"ס כך עלה במחשבה. ומחשבה אתערט במחשבה עילאה, בנהורין שנקרא א"ס כנ"ל,
עכ"ל. והנה הלשון 'סלקין במחשבה' מראה לכאורה כי כוונתו לדבריו לקמן ד ע"ד, עיין מש"כ
שם (הערה 519) לבאר שזהו זיווג אורא ומר"ס, וזה כבר בגדר רדל"א, ולכן הוא נקרא כאן א"ס'
[עי' לש"ו כללים ח"א מג ע"א שזה הא"ס עניינו בחי' אורא הרי הוא ע"ב דמר"ס המיוחד באורא
(שאין זיווג בין אורא למר"ס עד לתיקון המ"ה, וביציאת המלכים כל הזיווגים לא היו אלא בע"ב
וס"ג שבמר"ס) (עי' עוד ביאורים ח"א מט ע"ד). ועי' ביאורים ח"ב ע"ד שמשם שורש הנקודות
ובבחי' 'כך עלה במחשבה לפני'. אם כן כאן הוא היסוד להנהגות של רצונו ית' שאינן מובנות לנו
כלל, והוא במקום גבוה מעל גבוה עמוק עמוק מי ימצאנו. והשורש לזו ההנהגה נתגלתה כאשר
אור"א היו אב"א, שאז אין נקבים בגלגלתא אלא זה גלגלתא סתימא (אד"ר קמא ע"ב), וממילא אין
מקום גילוי להנהגה כלל. ועי' בהגר"א על ס"י ד ע"ג שבחינה זו היא שער הנ' שלא נתגלה
למשה רבינו.

ועי' יהל אור ח"ב ל ע"ב, שבזמן שהתחילה הגלות התחדשו הי' הרוגי מלכות הרי הם עשרה
מגו מחשבה - שבה ל"ב [נתיבות חכמה - עי' ס"י פ"א מ"א וגר"א שם], הרי הוא ש"ך ניצוצין
כנ"ל. אז התחיל שוב להתנוצץ סוד עולם התהו בבחינת מהלך דשית אלפי שנים, לכן היו צריכים
אלו הי' ליהרג ולמסור גופם למלכות הרשעה, ועל ידי כך ברוו הניצוצין בסוד מ"ן, ובנשמתם
השלימו ותיקנו הע"ס דעולם התהו. והנה כל הבריורין בסוד מ"ן הוא במחשבה כידוע, וזה מש"כ
כד סליק במחשבה, דהיינו שזהו עליית הניצוצין לתוך המחשבה.
עי' דע"ה ח"א א ע"ד שזהו מה שעלה מנה"י דא"ק כדי ליצור את עולם האצילות, ויצא דרך
העיניים כאשר הגיע למר"ס, כמבואר בע"ח שער הנקודות פרק ב'.

מאיר היצירה

(אולי זה אחור והייתי צריך להביא של פנים)

ד
ה

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	אמ	אנ	אס	אע	אפ	אצ	אק	אר	אש	את	
בג	בד	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	בנ	בס	בע	בפ	בצ	בק	בר	בש	בת	תש	
גד	גה	גו	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	גס	גע	גפ	גצ	גק	גר	גש	גת	תר	שר	
דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	דס	דע	דפ	דצ	דק	דר	דש	דת	תק	שק	רק	
הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	הע	הפ	הצ	הק	הר	הש	הת	תצ	שצ	רצ	קצ	
וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	ופ	וצ	וק	ור	וש	ות	תפ	שפ	רפ	קפ	צפ	
זח	זט	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	זק	זר	זש	זת	תע	שע	רע	קע	צע	פע	
חט	חי	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	חק	חר	חש	חת	תס	שס	רס	קס	צס	פס	עס	
טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טיפ	טצ	טק	טרו	טש	טת	תנ	שנ	רנ	קנ	צנ	פנ	ענ	סנ	
יכ	יל	ימ	ינ	יס	יע	יפ	יץ	יק	יר	יש	ית	תמ	שמ	רמ	קמ	צמ	פמ	עמ	סמ	נמ	
כל	כמ	כנ	כס	כע	ככ	כצ	כר	כש	כת	כת	תל	של	רל	קל	צל	פל	על	סל	נל	מל	
למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת	תכ	שכ	רכ	קכ	צכ	פכ	עכ	סכ	נכ	מכ	לכ	
מנ	מס	מע	מפ	מצ	מק	מר	מש	מת	תי	שי	רי	קי	צי	פי	עי	סי	ני	מי	לי	כי	
נס	נע	נע	נע	נצ	נק	נר	נש	נת	תט	שט	רט	צט	פט	עט	סט	נט	לט	כט	יט		
סע	ספ	סצ	סכ	סר	סת	תח	שח	רח	קח	צח	פח	עח	סח	נח	סח	לח	כח	יח	טח		
עפ	עצ	עק	ער	עש	עת	תז	שז	רז	קז	צז	פז	עז	סז	נז	מז	לז	כז	יז	טז	חז	
פצ	פק	פכ	פל	פנ	פט	תו	שו	רו	קו	צו	פו	עו	סו	נו	מו	לו	כו	יו	טו	חו	זו
צק	צר	צש	צת	צת	תה	שה	רה	קה	צה	פה	עה	עה	נה	מה	לה	כה	יה	חה	זה	וה	
קר	קש	קת	קת	קד	קד	צד	פד	עד	סד	נד	מד	לד	כד	יד	טד	חד	וד	וד	הד		
רש	רש	רת	תג	שג	רג	קג	צג	פג	עג	סג	נג	מג	לג	כג	יג	טג	חג	זג	וג	הג	דג
שת	תב	שב	רב	קב	צב	פב	עב	סב	נב	מב	לב	כב	יב	טב	חב	זב	יב	הב	דב	גב	
תא	שא	רא	קא	צא	פא	עא	סא	נא	מא	לא	כא	יא	טא	חא	זא	וא	הא	דא	גא	בא	

עי' הערה ו

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	אמ	אנ	אס	אע	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
בג	בד	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	בנ	בס	בע	בפ	בצ	בק	בר	בש	בת	תש
גד	גה	גו	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	גס	גע	גפ	גצ	גק	גר	גש	גת	תר	שר
דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	דס	דע	דפ	דצ	דק	דר	דש	דת	תק	שק	רק
הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	הע	הפ	הצ	הק	הר	הש	הת	תצ	שצ	רצ	קצ
וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	ופ	וצ	וק	ור	וש	ות	תפ	שפ	רפ	קפ	צפ
זח	זט	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	זק	זר	זש	זת	תע	שע	רע	קע	צע	פע
חט	חי	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	חק	חר	חש	חת	תס	שס	רס	קס	צס	פס	עס
טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טיפ	טצ	טק	טרו	טש	טת	תנ	שנ	רנ	קנ	צנ	פנ	ענ	סנ
יכ	יל	ימ	ינ	יס	יע	יפ	יץ	יק	יר	יש	ית	תמ	שמ	רמ	קמ	צמ	פמ	עמ	סמ	נמ
כל	כמ	כנ	כס	כע	ככ	כצ	כר	כש	כת	כת	תל	של	רל	קל	צל	פל	על	סל	נל	מל
למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת	תכ	שכ	רכ	קכ	צכ	פכ	עכ	סכ	נכ	מכ	לכ
מנ	מס	מע	מפ	מצ	מק	מר	מש	מת	תי	שי	רי	קי	צי	פי	עי	סי	ני	מי	לי	כי

